UNIVERSITÄTS-
BIBLIOTHEK
PADERBORN

Tractatvs De// Beneficiis// Amplissimvs,// Et Doctissimvs

Garcia, Nicolaus

Coloniae Allobrogvm, 1618

Qvinta Pars. De his ad quos spectat dispositio, seu prouisio Beneficiorum continet c. 9.

urn:nbn:de:hbz:466:1-98538

Visual Library

te coadiutoria personaliter inseruire, & nihilominus non amitteret priuilegium, similiter non amittit priuilegium seruiendo per coadiutorem: cum enim hoc priuilegium iubilationis detur ob seruitiũ iam præstitum, non est coaiuto auferendum ex eo, quod per coadiutorem possit in futurum inseruire. Ratio secundi fuit, quia per coadiutoriam nõ communicatur coadiutori priuilegium aliunde competens coadiuto, quale est priuilegium acquisitum per iubilationem, Quod si competeret, sequeretur absurdum vt coadiutor nõ teneretur inseruire, quod videtur directe contra finem, ob quem datur coadiutor. Ratio tertij fuit, quia cum priuilegium iubilationis acquiratur ex seruitio personali, cuius ratione solet concedi, non potest seruitium personale coadiutoris conferre hoc coadiuto.

Idem fuit in eadem resolutum, † quo ad 1. dubium coram eodem 27. Octo. 1600. per doctrinam Baldi *in l. 2. num. 57. vers. sed pone cap. de seruitutib. & aqua.* Rimin. Iun. *consil. 230. lib. 2.*

QVINTA PARS, DE HIS, AD QVOS SPECTAT DISPOSITIO, ET PROVISIO BENEFICIORVM.

CAPVT I.

De Papa.

SVMMARIA.

INTER eos, qui de Beneficiis prouidere possunt primum locum obtinet Papa, ad quem libera, & plena dispositio Beneficiorum pertinet. n. 1.

Papa potest sine causa clericum suo primare Benefício. numer. secundo cum seq. contra relatos. n. 7.

Beneficia sunt instituta de iure positiuo, & quod sint titulus perpetuus est de iure positiuo, quod non est intelligendum respectu Principis, nec ligat Papam, qui potest iuri positiuo derogare etiam sine causa à num. 3. vsque ad 8.

Papa potest prouidere de omnibus beneficiis, & concurrit cum quolibet Ordinario, vt Ordinarius Ordinariorum, & orbis, num. 8. & inter eos est locus præuentioni etiam in mensibus Ordinarij, à n. 9. & idem est in Legato. n. 13.

An idem sit in sex mẽsibus alternatiuæ habentis decretum irritans, num. 14. cum sequentib. resoluitur idem esse, & illud decretum irritans non obstare prouisioni Apostolicæ, & adducuntur resolutiones Rotæ, & numer. 29. refertur & reprobatur sententia Gonçalez contraria.

Menses alternatiuæ non sunt reseruati, nam ea solum remouet obstaculum reseruationis, à num. 22. & ponuntur resolutiones Rotæ.

Decretum irritans non ligat Papam, nisi dicatur, etiam per nos, contra aliquos quorum sententia procedet in decreto in iure posito, à num. 25. cum seqq.

Clausula decreti irritantis in alternatiua non est posita respectu Papæ, seu Ordinarij, vel verius respectu inferiorum, num. 30.

Etiam prouisioni Papæ in forma dignum, seu commissaria non obstat decretum irritans alternatiuæ, licet secus in executoribus seu delegatis datis circa Beneficia incerta, num. 30.

Si Papa præueniat in prouisione alicuius Beneficij, cuius Prælatus est Cardinalis, & habet indultum, an eius prouisio præferenda sit stante decreto irritan. indulti, in quo dicitur, etiam per nos, num. 32. cum seqq. resoluitur indultum non intrare, nisi in Beneficiis reseruatis.

respectu Cardinalis ordinarij collatoris nulli menses sunt reseruati, numer. trigesimoquarto etiam in Beneficiis spectantibus ad prouisionem Prælati, & Capituli simul, numer. 35. vbi ponitur decisio Rotæ, & numer. 36.

Prouisi de beneficiis in quocunque mẽse vacan. à Cardinali ordinario collatore habente indultum non tenentur expedire nouam prouisionem ratione indulti, nu. 37. & 39.

Decisio Putei 2. de Præbend. quæ in contrarium videtur, loquitur de prouiso vigore indulti concessi Cardinali non ordinario collatori, num. 38.

Si Papa præueniat in prouisione alicuius Beneficij reseruati Cardinalem ordinarium collatorem habentem indultum cum decreto irritan. dicente, etiam per nos, non valet prouisio nisi derogetur indulto, num. 40.

Non potest dici derogari d. indulto Cardinalis per clausulam seu si venerabili fratri Episcopo, &c. numer. 41.

Subrogatione indultorum Cardinalium concessorum non censetur derogatum indulto Cardinalis ordinarij, sed extraordinarij collatoris, num. 42.

Inter Papam, & ordinarium est locus præuentioni, nisi prouiso à Papa obstet regula de verisimili, tunc enim eius prouisio non valet, num. 43.

Regula de verisimili solum habet locum in vacatione per obitum, numer. 44. & onus probandi non incumbit impetranti, sed danti de regula supposito, quod impetrans probauerit obitum præcessisse, numer. 45. & debet probare concludenter de non verisimili notitia, num. 46.

Regula de verisimili non habet locum in Ordinario, & Legato

Legato contra alios, n. 47.48. & 49. de dicta regula, qui sint videndi, num. 50.

Ordinarius non potest præuenire in Beneficiis, reseruatis, num. 51. nam, quamuis cessante reseruatione collatio omnium Beneficiorũ diocœsis pertinet de iure communi ad Episcopos, qui in Beneficiis conferendis fundatam habent intentionem iure communi, eorum tamen potestas coarctata est per reseruationes. numer. 52.

De reseruationibus qui agunt, numer. 53. & de tempore cœperunt, numer. 54. de quibus late agendum est, num. 55.

Reseruationes aliæ dicuntur generales, aliæ speciales, & quæ illæ sint, n. 56. cum sequentib. resoluitur generales dici, quæ non sunt certis Beneficiis, seu pro certis personis, sed Beneficiis in communi; speciales vero, quæ sunt de certis Beneficiis, seu de certo numero Beneficiorum, seu pro certis personis.

Indultum conferendi Beneficia vacatura, exceptis generaliter reseruatis non comprehendit reseruata per regulam 8. mensium, num. 60.

Possunt etiam dici specialiter reseruata Beneficia affecta per appositionem manus Papæ, num. 62.

Speciales reseruationes in fauorem aliquorum, maxime mentales etiam non sunt in vsu, num. 64.

Aliquando reseruantur specialiter aliqua Beneficia, quæ sperantur vacare per contractum matrimonij, vel per assecutionem, num. 65.

An reseruationes sint odiosæ, an fauorabiles? n. 66. resoluitur esse odiosas. num. 67.

1 INter eos, † qui de beneficiis prouidere possunt, primum locum obtinet Papa, ad quem ex suæ potestatis plenitudine libera, & plena dispositio Beneficiorum pertinere dignoscitur *c. 2. in princ. de Præbend. in 6. & Clem. 1. in fi. vt lite. pend.* de qua plenissima potestate Papæ in Beneficiis late Hier. Gonçalez post hæc scripta visus ad regulam *de mensib. §. 1. proœm.* dicens omnem conferendi potestatem, & iurisdictionem, ab ipso papa, tanquam à fonte procedere & fluere, & refluere, & cunctos Prælatos de mundo habere potestatem à Papa, ipsum vero à solo Deo.

2 Adeo vt possit † Papa, etiam sine causa, clericum suo priuare Beneficio secundum DD. *in cap. quæ in Ecclesiarum de constit.* vbi Decius *num. 111.* Domin. *in cap. gratiose de rescrip. in 6. num. 16.* Ias. *in l. Barbarius. num. 43. ff. de offic. prætor.* Ripa *resp. 19. lib. 2. num. 5. & 6.* Aym. *de antiquitate temporis 1. part. sect. non omitto à num. 33.* Gigas *de pensio. quæst. 10. num. 6. & 7. & quæst. 37.* Simoneta *de reseruatio. quæst. 2. num. 6.* & ibi add. Granutius late Ant. Gabr. *conclus. 1. de iure quæsito*, Hoieda *de incompatibil. Benefic. cap. 13. num. 58.* Mohed. *dec. 4. de restitutione Spol.* Rota *dec. 136. num. 1. part. 1. diuersorum.* Et plures refert Cenedo *collect. 21. ad sextum num. 1.* & conducit *dec.* Putei *116. lib. 3.*

3 † Et ita absque difficultate tenetur Romæ, & est communis opinio, maxime Canonistarum, quæ mihi placet, nam Beneficia sunt instituta de iure positiuo, & quod sint ius, & titulus perpetuus, solum est

4 de iure positiuo Canonico. † Quod non est intelligendum respectu ipsius Principis, nec ligat Papam. *l. principes legibus. ff. de legibus, capit. inno-*

5 *tuit de election.* † Etenim Papa potest iuri positiuo derogare, & contra illud dispensare, & disponere ad sui libitum, etiam sine causa secundum Innoc. *in cap. cum ad monasterium num. 3. de statu Monach.* sequuntur Domin. *in cap. si eo tempore. num. 5. de election. in 6.* Fel. plures referens *in cap. ad audientiam 2. nu. 4. de rescript.* & Mandos. *reg. 30. Cancell. quæst. 5. num. 5.* & Curtius Iunior *cons. 1. num. 18. & sequent.* relatus per Mandos. ibi dicit esse communem, & veriorem opinionem principem supremũ habere liberam potestatem immutandi ea, quæ sunt iuris positiui: Pontanus *de spolio lib. 3. num. 100.* Flam. Paris. *de resignatione Benefic. lib. 5. quæst. vltim. num. 126. & seq.* & plures refert Thomas Sanchez *de matrimon. lib. 8. disput. 18. num. 2.* maxime, † cum ipsum ius dicat ad Papam li- 6
beram & plenam dispositionem Beneficiorum pertinere, vt in *d. cap. 2. & d. Clem. 1.* & ideo dicunt DD. quod omnia Beneficia sunt manualia respectu papę, vt per Menoch. *de præsumpt. lib. 2. præsumpt. 10. num. 18.* quamuis contrarium teneant cum Cardin. & aliis Felin. *in d. cap. quæ in Ecclesiarum. num. 42. & in cap. cum* † *olim nu. 17. secundo exemplo de re iudicata.* Cor- 7
ras. *de Benefic. 2. par. cap. 1. à num. 2.* Gambarus *de off. legati lib. 10. num. 385. & 386.* Pinellus *in rubrica C. de rescindend. vendition. 1. part. num. 30.* Eman. Suarez *in thesauro receptar. sententiarum litera B. num. 20. vers. Beneficiorum suprema est.* Sarmiento *lib. 1. select. cap. 8. num. 25.* Salcedo ad Bern. Diaz *reg. 209. ampliatione 5.* Nauar. *de spoliis §. 3.* Sotus *de iust. & iure lib. 3. quæstion. 6. art. 2.* & alij relati per Menoch. *num. 20.* & Cenedum *supra*, & Theologi Hispani communiter, qui etiam dicunt non posse Principem dispensare, & disponere contra legem sine causa licite. Et posthæc visus Gonç. *d. §. 1. proœm. à nu. 33.* ait, quod naturaliter papa solus est Dominus Beneficiorum cum Enea de Falc. *de reseruat. præludio secundo, numero 2.* & Flam. Parisio. *de resignatione lib. 2. quæst. 4. num. 34.* & quod eius potestas nullis regulis, aut legibus coarctatur cũ Gramm. *cons. 2. nu. 23. ad fin. decisionum suarum*, vt ita possit de potestate ordinaria etiam sine causa Beneficium Ecclesiasticum vni auferre, & dare alteri cum Gemin. *cons. 99. n. 7.* & aliis per nos citatis, sed *nu. 37.* remittit ad Pinelum vbi supra, dicẽs, quod super hoc nihil firmat.

Potest ergo Papa disponere, † & prouidere de o- 8
mnibus Beneficiis, & in eorum prouisione concurrit cum quolibet Ordinario, tanquam Ordinarius Ordinariorum, & orbis *cap. cuncta per mundum 9. q. 3.* Abb. *in cap. quia diuersitatem, numer. 5. d. concess. Præb.* Staphil. *de literis gratiæ in præfatione, numero septimo & in titulo de vi, & effectu clausularum §. an Papa grauet Ecclesiam super prouisione, duorum, numer. 6.* Cosmas *in pragmatica sanctione titul. de collatio. §. volens verb. præuentionem*, Selua *de Benef. 3 p. quæst. 60.* Rebuff. *in praxi tit. de deuolut. à num. 47.* Corras. *dict. c. 1. numer. 7.* Io. Nic. Gimon. *in Enchiridio Benef. tit. 2. c. 1. ex numer. 1.* Duar. *de sacris Ecclesiæ minist. lib. 3. cap. 1. & lib. 5. cap. 10.* Simoneta *de reseruat. quæst. 2. numer. 5.* & ibi Granutius *num. 14. & quæst. 5. numer. 7. & quæst. 8. numer. 2.* Mandos. *de signatura gratiæ tit. de prouisio. vers. clausula de præsenti. & reg. 34. quæst. 90. num. 6. & 7.* Menoch. *consi. 183. lib. 1.* Bursatus *consi. 126. num. 38. & 48. lib. 2.* Nauarr. *consil. 31. numer. 61 de Præb.* P. Greg. *de Benef. cap. 34. numer. 6.* Flam. Paris. *de resignatione l. 1. quæst. 10. à numer. 51. & l. 7. quæst. 11. à nu. 6.* Quintanaduennas *Ecclesiasticon l. 1. cap. 5. numer. 2.* & Cechus *de republica Ecclesiastica cap. de statu Rom. Pontificis sub num. 24. & de Benef. & pensio. c. 2. numer. 1. & cap. 5. numer. 2. vers. in particulari.* Et Rota *dec. 1. & 17. de præb. in nouis*, Crescen. *dec. 11. num. 5. de dilatio. & 8. de priuil.* Puteus *dec. 47. num. 7. & 8. lib. 3.* & fuit decisum in causa Toletana Canonicatus dec

anno 1595. coram illustrissimo Seraphino, & alias sæpe, & quod in mensibus ordinariis possit Papa prouidere, ac cum Ordinariis concurrere, tanquam Ordinarius Ordinariorum, & Episcopus totius orbis; tradit posthæc Gonçal. §. 2. *proœm. n.* 1. adducens plura non necessaria, præsertim in re tam clara, & quæ nullam habet difficultatem.

9 Et ideo inter Papam, † & Ordinarium est locus præuentioni *c. dudum, §. nos igitur, & c. si à sede Apostolica de Præb. in* 6. vbi D. *gl. st. in c. 1. de offi. Legati eo. li.* Staphil. *d. præfatione, n.* 8. Cosmas, & Corras. *supra.* & Gomez. *de expectatiuis, n.* 14. Simoneta *d. q. 2. n.* 5. & ibi Cranutius Fuscus *de visitatione l. 2. c. 28. nu.* 30. Anast. Germonius *de indulto Card. §. per quæ sublatis n.* 80. & 81. Meno. Flam. Paris. Cechus *d. c. 2. n.* 1. & alii citati. *n. præced.* qui dicunt, qui dicunt, quod Ordinarij in mensibus ordinariis habent facultatem cumulatiue † cum Papa, ita vt, si Papa præueniat, valeat e-
10 ius collatio, nam etiam in mensibus Ordinariorum Papa non abdicauit totaliter à se potestatem conferendi, & facit quod dicit Rota in vna Salamantina
11 Parochialis de † Gaiates 1. Dec. 1578. coram D. Brauo quæ est 1. *p. diuersorum dec.* 442. *nu.* 4. quod per præseruationem factam à Papa iurium Ordinarij in quatuor mensibus ordinariis non ligantur eius manus, cum sit Ordinarius Ordinariorũ, & quod in Beneficiis vacantib. in mensibus ordinariis, sit locus præuentioni inter Papam, & Ordinarium, & illius prouisio præualeat, quæ prius facta fuerit; tradit posthæc Gonçal. §. 3. *proœm. à n.* 1. vbi late de præuentione, & materia *d. c. si à sede Apostolica.*

12 Vnde alias Rota conclusit 18. † Octob. 1547. *quod verba gratiæ factæ per Papam, si quæ vacant ad præsens Beneficia, commendamus N. comprehendunt etiam Beneficia vacantia in mense* Sept. *vel altero mense ordinario, ex quo Papa vtitur suo iure ordinario, & sic nulli iniuriam facit, nec oportet mentionem facere, vtrum mensis fuerit Apostolicus, vel ordinarius.* Vt per Mandos.
13 *d. tit. de prouisio. vers. si quæ vacant.* † Et idẽ est in Legato, vt dicetur infra *c. 3. à nu. quadragesimo & in nuntio*, vt ibi *num. sup.*

14 Sed difficultas est, † an idem sit in sex mensibus alternatiuæ, si Episcopus eam habeat, ita vt si Papa in eis præueniat, valeat eius collatio? Et idem in eis dicunt Menoch. & Germo. *supra*, & Flam. Par. *d. q. nu.* 56. & 57.

15 Sed contrarium in mensibus † alternatiuæ ex decreto irritanti in ea appposito tenet idem Germo. *in eod. tract. §. alioquin numero* 14. vbi ait quod clausula irritans posita in indulto vel alternatiua ligat ipsum Papam, Probus ad Monach. *in cap. tibi qui. numero* 5. & 21. *de rescript. in* 6. Rebuff. *in concord. titul. de firma, & irreuocabili concordatorum stabilitate in princ. versic. vltimo nota.* puteus *dec.* 141. *num.* 4. *l.* 2. Menoch. *dict. consi.* 83. *num.* 6. & 25. *l.* 1. adeo vt nulla sit prouisio Papæ non derogato indulto, & de eo facta mentione. Puteus *ibi*, & Caputaquen. *decis.* 82. *p.* 2. hæc Germo: *ibi.*

16 Et similiter Cerola in praxi † Episcopali 1. p. *verb. derogatio*, ait, quod, quando Episcopus habet alternatiuam, & vacat Beneficium in mense suo, impetrans nihil impetraret, nisi Papa derogaret alternatiuæ ex Sarnen. *de expect. nu.* 21. & 22. & *c.* 1. & *c. cum ordinem de rescrip.*

17 Ait tamen ipse † Germo. *ibi nu.* 32. cum Meno. *supra nu.* 35. quod per clausulam in Bullis poni solitam, *seu si venerabili fratri Episcopo*, derogatur alternatiuę.
18 † Pro quo est optima *decisio* Mohed. 1. de concessione *Præb.* alias 54. & alia in Cracouien. 21. Iun. 1157. coram D. Chisanen. in qua fuit resolutum, *quod indulto conferendi, cum derogatione quarumcumque gratiarum ac vacatura derogatur per expectatiuam sequentẽ per illa verba*, si venerabili, *Rebu.* in praxi in forma, & declaratione nouæ prouisionis verb. seu si venerabili. Et ita valebit præuentio Papæ in mensibus alternatiuæ.

At verius est decretum irritans, † de quo in alter- 19
natiua non obstare prouisioni Apostolicæ, nec esse necessariam illius derogationem, vt fuit resolutum in vna Corduben. Cantoriæ 15. Febr. 1557. coram D. Quiroga, in qua tenuerunt Domini *Non esse necessariam derogationem regulæ alternatiuæ in prouisionibus Papæ, etiam quod Papa prouideat in mensibus alternatiuæ, quia concurrit cum omnibus Ordinariis*, cap. si à sede, de Præben. in 6. *Staphil.* de literis gratiæ fol. 2. *& ita seruare stilum Rotæ, quia per regulam alternatiuæ remouentur tantum obstacula, & præseruantur Ordinarij in sex mensibus, & clausula decreti in ea apposita non ligat Papam, nisi dicatur, etiam per nos, Cassad. dec.* 1. de decretis, *quamuis idem Cassadorus* dec. 5. de concess. præben. *videatur aliud sentire, sed Rotam seruare eam distinctionem, si dictum sit per nos, aut non.* Quod etiam fuit in eadem postea resolutũ coram D. Rubeis 29. Nou. eiusdem anni vt infra *n.* 24.

Idem fuit resolutum in causa † Canonicatus san- 20
cti Martini 2. Maij 1561. coram Domin. Caputaquens. in qua fuit decisum, *quod in mensibus alternatiuæ non potest præuenire Legatus, Papa vero sic*, vt apud Cotam *decis.* 106. *in suis miscellaneis manuscriptis.*

Et in causa Trid. † Canonicatus 21. Apr. 1570. co- 21
ram Illustrissimo Lancelloto, in qua *dubitatur, an prouisio Apostolica anterior facta de Canonicatu vacante in mense alternato, residente, & acceptante Episcopo alternatiuam, non derogato alternatiuæ, si præferenda prouisioni Ordinarij? & resolutum est præferendam esse Apostolicam, quia de potestate Papæ, quod possit præuenire Ordinarium in collatione Beneficiorum vacantium etiam in mense alternato, Domini non dubitabant, ex quo potestas ei data non fuit priuatiue, quoad ipsum Papam, sed accumulatiue per ea, quæ ponit Sarnẽ.* de expectat. num. 14. *Staphil.* de literis gratiæ fol. 2. *nec decretum irritans positum in alternatiuæ regula obstare, siquidem in eo non adsunt verba, etiam per nos. Mohed.* dec. 221. *sola difficultas fuit in voluntate, ex quo in literis narratur vacatio de mense Aug. & quod nullus alius, præter ipsum Papam, potest disponere de vacantibus in ipso, & aliis mensibus reseruatis. Sed Dominis non fuit visum hoc obstare ea ratione, quia alternatiua, & huiusmodi indulta, vt tenet Rota, solum remouent obstacula, Cassad.* decis. 8. de Præb. *adeo, quod regula non efficit, quod mensis Aug. non sit reseruatus sed tantum operatur, quod Ordinarius possit conferre in reseruato remanente natura ipsius reseruationis, quæ propterea non cessat. Aliqui ex Dominis considerabant verba supplicationis, ibi.* de mense Iulij, vel Aug. vel alio veriori mense defuncti, *quasi, quod ex his inferatur Papam voluisse prouidere, etiamsi vacauerit in alio mense, & verba literarum sunt intelligenda iuxta supplicationem, tanquam matricem.*

Id autem, † quod in ista dec. Triden. dicitur, regu- 22
lam alternatiuę non efficere, quod mensis Aug. non sit reseruatus, sed quod non obstante reseruatione possit ordinarius prouidere, sicut in indultis, nullo modo placet; nam reuera regula quatuor mensium Ordinariorũ subrogat sex menses alternatos in fauo-

rem

rem Episcoporum residentium, & acceptantium, Mohed. *dec.3.de rescript.* alias 203. quam refert Mandos. *reg.27.q.16.* vnde nulli eorum remanent reseruati, Crescen. *dec.11. de priuil.* sed sunt menses Ordinarij, Puteus *dec.215.l.1.n.2.& 5.* Ordinarius quando facit prouisionem virtute alternatiuæ, potius facit iure ordinario, Mohed. *dec.1.de concess. Præben. numero 1.* Etenim alternatiua solum remouet obstaculum reseruationis, Mando. *reg.11.q.11.n.3.& d.reg.27.q.16. n.4.* Rota in illa Corduben. Cantoriæ supra relata *n.* 19. & in illis Cæsaraugustan. Beneficij de Tauste infra adductis *n.* 709. & post hæc tradit Gonçalez *glos.* 53.*n.28.* nempe, quod per alternatiuam in totum sit sublata reseruatio in sex mensibus, qui sunt ordinarij, sicut alij quatuor, & Episcopus ea gaudens conferat Beneficia in eis vacantia tanquam libera ab omni reseruatione, vt ostendit illa dictio, libere alternatiue. Et quia alternatiua est remotio obstaculi reseruationis, & Episcopus, qui ea gaudet, innititur iure communi, ac locum habet exemplum de ligato manibus, qui scribere nequit, & si dissoluitur, scribit ministerio proprio, non autem ministerio dissoluentis. Et quod sic in huiusmodi Beneficiis data negligentia conferendi, datur deuolutio ad Capitulum, & Archiepiscopum, & alios inferiores Papa, ad quos de iure communi collatio deuoluitur ad Rotam *dec.* 774. *l.* 3. *p.* 3. *diuersorum.* Et quod in hoc casu dici potest, quod nulla vnquam intrauit reseruatio, quia eadem est regula, quæ reseruat, & modificat, & ad effectum reseruationis regulæ mensium tempus vacationis inspicitur, vt ipsa regula indicat, & conducit *d. dec.* 774. Cassadorus autem *d. decisione* 8. *de Præb.* loquitur in indultis, in quib. est diuersa ratio, vt dicetur infra *numero* 628. *& sequenti*, omissis responsionibus datis per Gonçalez supra *à numer.*37.

23 Et sic in d Corbub. † Cantoriæ 15. Mar. 1557. coram eod. D. Quiroga fuit resolutum, quod, *ex quo litera erant expeditæ dispositiue, cum narratiua reseruationis octo mensium, & fundabantur in mense Oct. reseruato, non poterat gratia canonicari, cum Episcopus haberet alternatiuam & resideret.* Cassad. dec. 5. de Præb. *nec obstabat supplicatio, quæ erat in mense Oct. & non erat fundata in reseruatione, quia ex quo apparebat de litteris expeditis, standum est illis, donec de aliis appareat.* Et die 17. Maij in eadem fuit resolutum. *Suffragari secundas literas expeditas sub eadem data absque expressione reseruationis mensis Oct. etiam quod in eis nulla fiat mentio de prioribus,* Cassad. decisione trigesima tertia super regulis in fine *Felinus* in capite in natura numero 69. & 11. de rescrip. *Card.* cons. 69. n. 3. *& potest variare, & mutare literas quamuis primas produxerit.* l. nemo ex his de reg. iuris. *Rota.* 49. in antiquis *Feli.* d. numero 9. & in capitulo Pastoralis de excep. col. 4 *quicquid dicat Rebu.* in praxi pag. 154. n. 3.

24 Et in ead. 29. Nou. 1557 coram † D. Rubeis fuit dubitatum. *An gratia bonæ memoriæ Reuerendissimi Compostellani sit nulla, vel surreptitia, ob non factam mentionem de residentia Episcopi, & derogatione regulæ alternatiuæ? & decisum per omnes non esse surreptitiam etiam quod regulæ alternatiuæ non fuerit derogatum, tum quia manus Papæ non sunt ligatæ propter decretum in ea positum, cum non dicatur, etiam per nos, vel nostra authoritate, vt per Cassad.* dec. 2. de Præben. n. 3 & dec. 1. & 2. de decretis *in reseruationibus, quod saltem procedit, vbi Papa per se ipsum prouidet vt in casu isto, & ita tollitur id quod ex aduerso dicitur de decreto expectatiuarum, in quibus Papa prouidet per executorem. Et ratio est, quia potestas residet & remanet apud Papam* c. dudũ de Preb. in *6. vt per Staph.* de literis gratię fol. 3. vers. menses aũt, *cum Papa sit Ordinarius Ordinariorũ, & possit accumulatiue venire cũ Ordinariis ita, vt sit locus præuentioni, vt per Card.* cons. 156. columna quinta numero nono, *Decius* consilio 147. numero quinto *Parisius* consilio 83. numero duodecimo libro quarto *tum etiam, quia per supradictã regulam nihil datur de nouo Ordinariis, sed tantum tolluntur, obstacula, ita, vt in dictis mensib. Ordinarij cõferre dicantur de iure communi, & ordin. adeo, vt reuocatis indultis, & facultatib. non censeatur reuocata alternatiua Ordinariorum, vt per Cresc.* dec. 195. *& quòd Ordinarij non virtute alternatiuæ, sed de iure ordinario, & communi conferant, fuit allegatus textus* in cap. cum aliquibus de rescript. in *6. non obstat surreptio, tum quia Papa præsumit, quod Ordinarius resideat, prout tenetur de iure communi, & maxime stante regula, quæ eos allicit ad residendum, tum etiam, quia id, quod est expressum in primis literis, tollitur, & non est in consideratione stantibus secundis literis, etiam quod de primis non sit facta mentio, Card.* consil. 67. *Cassad.* super regulis decisione 33.

Tandem † quod decretum irritans non liget Papam, nisi dicatur, etiam per nos, est decisio Mohedani. 21. *de Præb.* & fuit resolutum in vna Romana Casalis 23. Oct 1574 coram D. Robusterio, quæ est 1. *p. diuersorum dec.* 106. *n.* 3 vbi dicitur, *quod, licet decretum irritans comprehendat quamcumque authoritatem etiam Apostolicam, tamen intelligebant Domini hoc, quando illa authoritas Apostolica prouenit à Delegatis Apostolicis, sed non quando prouenit ab ipso Papa, quia tunc nisi dicat etiam per nos, non comprehenditur ipse Papa, vt pluries fuit in Rota resolutum, vt attestatur Augustinus* de decretis n. 1. Et in vna Calagurritana Beneficij de Ariola 24. Ian. 1596. coram Decano fuit resolutum, quod *Decretum irritans motus proprij Papæ non annullat, nec comprehendit prouisiones à Papa factas, cum in eo non dicitur de prouisionib. per nos factis, imo neque de Apostolicis, vt tenuit Rota in d. Romana Casalis.* 25

Et sic intelligitur *d. dec.* † Put. 141. *n.* 4. *&* 418. *n.* 5. *&* 492. *n.* 4. *l.* 2. *&* 387. *l.* 3. *& d. dec.* Mohedani 1. *de concess. Præbendæ. n.* 4. 26

Quãuis contra teneant † Probus, Rebuffus, Meno. & Germonius supra citati *n.* 15. & post Lapum, Domi. *n.* 10. Francus n. 2. & alij Dd. *in ca. penul. de Præb. in* 6. Glossator *regulæ Cancel.* 27. Simoneta *de reseruatio. qu.* 89. *in fi. &* 90. *in princ.* Paris. *cons.* 37. *libro quarto* & Antonius Gabriel. *de clausulis consilio* 3. *n. quarto &* 74. 27

Quorum sententia procedet † in decreto irritanti posito in iure, quod comprehendit Papam, etiam si non dicatur, per nos, Probus ad Monachum *in capite præsenti de officio Legati in* 6. *n.* 15. & Glossator *d. reg.* 27. & Rota *dec.* 48. *n.* 4. *p.* 1. *diuersorum.* Et hãc distinctionem, nempe, quod decretũ irritans liget Papam, quando apponitur in lege generali, aut concessione speciali, dummodo addantur in tali concessione speciali illa verba, etiamsi per nos, aut successores nostros contigerit attentari, prout sæpissime ponuntur, secus vero, quando nec est positum in lege generali, neque in speciali gratia adest d. clausula nouissime posthæc tenet Hier. Gonçalez *ad reg. de mensib. glos. 1. à num.* 22. ex quod infert *nu.* 27. † quod, cum decretum irritans positum in d. regula sit appositum in lege generali, ligat etiam ipsum papam, quoad prouisiones contingentes in mensibus ordinariis 28

maxime ſtantibus illis verbis *in prædictis omnibus*. Et numero ſequenti cum Felino *in c. cum ex officij, numero 36. in fi. verſiculo quod autem. de reſcript.* Mohed. *d. dec. 1. n. 4. de conceſ. præb.* & Puteo *d. dec. 492. n. 2. in fi. l. 2. & dec. 387. ſub. n. 1. l. 3.* dicit, quod per alternatiuæ conceſſionem coarctatur Papa ad non conferendum in menſibus ordinariis, obſtante decreto irritanti. Et dixit etiam *in §. 4. proœm. n. 20.* Sed certe fallitur in dicta illatione Gonçalez, qui non videtur habuiſſe notitiam de deciſionibus Rotæ per me adductis in terminis alternatiuæ; nam, licet regulæ reſeruatoriæ ſint per modũ legis, & habeant vim conſtitutionis, & legis, Sarnen. *in regula de annali q. 23.* tamen reuera non ſunt leges generales, quales ſunt aliæ regulæ Cancellariæ, ſed auocationes quædã prouiſionis Beneficiorum per Papam ad ſe factæ, vt patet ex diffinitione reſeruationis, de qua idem Gonçalez *gloſſa quinta numero decimonono & gloſſa 31. à n. primo*, & nos infra *n.* 558. rurſus alternatiua non poteſt dici lex, ſed potius eſt quædam gratia, Mohed. *d. dec. 1. de conceſ. Præb. cum aliis*, & ita dicitur in ipſa alternatiua ibi *illi vero, qui gratiam alternatiuæ*, Et tradit idem Gonçalez *gloſſa quinquageſima octaua à numero vigeſimo ſeptimo* vnde decretum in ea poſitum non poteſt dici appoſitum in lege generali. Et d. deciſiones Mohedani, & Putei quas Gonçalez allegat, intelliguntur, vt dixi, ſtante decreto irritanti cum illis verbis, etiam per nos, loquuntur enim de alternatiuis particularibus, quæ tunc certis Epiſcopis concedebantur per gratias, & literas, ſeu Breuia particularia cum clauſulis ampliſſimis, non enim erat regula de alternatiua, Gonçalez in diuiſione *regulæ, numero quarto, & gloſſa trigeſima prima, numero decimo quinto & gloſſa 62. nu. 32.* Felinus autem per eum allegatus non dicit, quod decretum irritans alternatiuæ liget Papam, ſed, quod acceptatio expectantis contra eam facta non valeat propter d. decretum, quod etiam ligat manus executorum ipſius, vt dictum eſt. Fallitur etiam Gonçalez, quatenus ſentit *d. numero vigeſimo ſeptimo* quod decretum irritans poſitum in d. regula menſium reſpiciat etiam quatuor menſes ordinarios, quod non eſt verum; nam Papa ibi ſolum reſeruat octo menſes, & de quatuor menſibus nihil dicit, ſed eos non adimit Ordinariis.

30 Sed & Menochius *d. conſilio octuageſimo tertio † numero vigeſimo primo, & vigeſimo tertio* in propoſito ait clauſulam, decreti irritantis in alternatiua ex natura principalis diſpoſitionis, cui apponitur, non eſſe propoſitam reſpectu Papæ, quia conceſſio conferendi Ordinariis eſt facta cumulatiue, ſed, vel reſpectu Ordinarij, ſi ante, vel extra tempus à regula ſtatutum contuliſſet, vel verius reſpectu inferiorum, vt puta executorum, vel ſimilium.

Aduerte tamen, ne decipiaris, † quod quamuis Pa-
31 pa prouideat de aliquo certo Benefic. in forma dignum, ſeu alias in forma commiſſaria, non obſtat decretum irritans alternatiuæ, quia tunc perinde eſt, ac ſi Papa per ſe ipſum prouideat, & illud, quod dicitur de executoribus, ſeu delegatis Apoſtolicis intelligitur de datis circa Beneficia incerta, vt in expectatiuis, de quibus expreſſe loquitur. d. deciſio Corduben. adducta n. 24.

32 Sed offert ſe dubium, † ſi Papa præueniat in prouiſione alicuius Beneficij, cuius prælatus eſt Cardinalis, & habet indultum, verbi gratia, Toletanus, vel Hiſpalen. an prouiſio Papæ præferenda ſit prouiſioni poſteriori Cardinalis Ordinarij? Et ratio dubitandi eſt clauluſa decreti irritantis, quod ponitur in indulto Cardinalis dicendo, etiam per nos, & ſic ligat Papam iuxta ſupradicta.

In hoc dubio dicendum eſt † indultum non intra-
33 re, niſi in Beneficiis reſeruatis, quia datur ad remouendum obſtaculũ reſeruationis iuxta *d. deciſionem.* Caſſadori 8. 8. de Præb. & Rotam in cauſa Romana Beneficiatus S. Petri 28. Apr. 1595. coram D. Gipſio, & 20. Nou. 1595. coram D. Corduba, de qua infra *c. 5. n. 7.* & alias ſæpe & conſequenter, ſi Papa præueniat in prouiſione Beneficij non reſeruati, eius prouiſio præualebit non obſtante indulto, vt in vna Toletana Beneficiorum de numero 1593. Coram D. Orano, in qua fuit reſolutum. *Per clauſulam Breuis de capienda poſſeſſione, amotis inde, & expulſis quibuſcunque detentoribus, & intruſis, non tamen prouiſis authoritate Apoſtolica, non poſſe ſe iuuare prouiſum ab Archiepiſcopo Toletano Cardinali Quiroga de Beneficiis vacantibus in menſe Dec. non obſtante indulto, quia iſta prouidentur authoritate ordinaria, cum non ſint reſeruata, & ſic etiam non obſtare decretum irritans indulti.* Et iterum coram eod. de anno 1594. fuit in ead. reſolutum indultum Cardinalis non intrare. Vnde cum reſpectu Cardinalis Ordinarij collatoris nulli
menſes ſint reſeruati, † quia in regula reſeruatoria 34
menſium expreſſe excipiuntur Beneficia ſpectantia ad prouiſionem Cardinalium, ibi, *non tamen S. Romanæ Eccleſiæ Cardinaliũ*, Creſcen. *dec. 20. de Præb.* Rota *dec. 537. n. 10. li. 3. p. 3. diuerſ.* & in cauſa Burgen. Canonicatus 2. Iun. 1559. coram D. Rubeis, de qua infra, *n. 657.* & in Bononien. optionis infra adducta, *nu. 452. circa fi.* & tradit poſt hæc Gonçalez *gloſ. 24. à n. 1.* dicens nouiſſime etiam fuiſſe deciſum in vna Hiſpalen. Beneficij de Ierez 12. Maij. 1603. coram D. Lita, de quo etiam infra à n. 624. in Beneficiis in quouis menſe vacantibus non intrauit indultum, dummodo alias nõ ſint reſeruata, quod nõ aduertit Anaſt. Germo. *de indultis Card. §. volumus à n. 1. & 23.* qui præſupponit. d. regulam includere Cardinales, & ex hoc falſo præſuppoſito nonnulla falſa infert, & ſic merito eum carpit Gonçalez *d. nu. 1.* quamuis Rota in d. Bononien. optionis 3. difficultate videatur velle indultum comprehendere Beneficia vacantia in octo menſibus reſeruatis.

Quod procedit etiam, † ſi Beneficia ſpectent ad 35
prouiſionem prælati, & Capituli ſimul, nam d. excetio prodeſt etiam Capitulo propter communionem iuris conferendi, vt fuit reſolutum in Hiſpalem. Portionis 19. Ian. 1564. coram illuſtriſſimo Pamphilio, vt in ſeq. dec. *Gabriel de Soria obtinuit à ſede Apoſtolica Portionem Eccleſiæ Hiſpalen. vacantem per obitum cuiuſdam Ludou. in menſe Aug. in cuius collatione Illuſtriſſimus D. Cardinalis de Caſtro Archiepiſcopus prædictæ Eccleſiæ, qui contulit vni, & Capitulum, quod contulit alteri, fuerant diſcordes, & quia agentes prædictorum Cardinalis, & Capituli oppoſuerunt ſe huic prouiſioni, Sãctiſſimus Dominus noſter, ne alicui præiudicium inferatur, mandauit, quod in Rota videretur, an gratia Apoſtolica deberet ſortiri ſuum effectum, & cauſa per me poſita informante tantum Gabriele? ex quo agentes prædicti, licet pluries citati, recuſauerunt informare, Domini ſoluerũt, pro validitate prouiſionis Apoſtolicæ, quia ſtante diſcordia Archiepiſcopi, & Capituli circa collationem huius Portionis, quæ cum ſit in Eccleſia Cathedrali, eſt inter ipſos communis, vt notat Io. And.* in capita à collatione, *quem ibi ſequitur Gemin. Franciſcus* nu. 1. & *Probus* numero quarto de appellatione in 6. *Abb.* in capite cum Eccleſia Vulterana. nu-

na, numero octauo de electione *Egid.* dec 69. *& late Cassad.* dec. 22. post princ. de Præb. *neutra collatio valet, & si Papa sequenti die prouideat tertio, illedicitur habere potiusius, vt tradit Probus ad Monachum* in Rubr. de iure patron. n. 8. *post Io. And.* in d. capite à collatione numero tertio. *Francus* numero primo. *Gemmius* numero quarto. *Feder. de Senis* consil. 1. cons. 1. sub. n 8 vers. solutio, *Selua* de Benef. p. 3 q. 71. *& late Rebuf.* in cons. 60. n. 12. cum pluribus seq. *& ita cessat quod prætendebatur pro parte Capituli Sanctissimum Dominum nostrum in hac discordia teneri vni, vel alteri ex nominatis conferre istam Portionem, & gratificare prouisum ab ipso, vti digniorem, quia quicquid dicendum sit de pluribus præsentatis in discordia patronorum in materia collationis, cuius termini nõ sunt confundendi cum præsentatione, communis: & vera est conclusio doctorum, quod neutra collatio teneat, & sit locus prouisioni sedis Apostolicæ ex supra allegatis. Minus obstat prætensio Cardinalis, quod Portio vacarit in mense Aug. qui cum sit vnus de reseruatis vigore indulti, spectat ad ipsum solum, quia in hac portione ratione mensis potest dari aliqua reseruatio, ex quo regula nominatim excipit Beneficia spectantia ad prouisionem Cardinalium, & ista exceptio prodest etiam Capitulo propter communionem iuris cõferendi, ad* l. si cõmunem, quemadmodum seruitutes amittantur: *& facit notata per Calderinum* consilio vigesimosecundo de Præbendis Felinus in capite primo sub numero 6. de præscript. *Puteus* decisione octuagesima octaua *in vna Tirasonen.* libro tertio *maxime cum Capitulum fuerit admissum ad conferendum vna cum Cardinali Archiepiscopo in omnibus mensibus iuxta formã iuris communis, vt fatetur ipse Cardinalis in indulto nuper obtento, quo fit vt, attenta quasi possessione, quæ ad validitatem collationis inspici solet* capite querelam de electione. capite consultationibus de iure patro. *collatio in hoc casu debuit fieri ab Archiepiscopo simul cũ Capitulo, quod est, prout est in quasi possessione conferendi. Rota* dec. 49. in antiquis *Cald.* cons. 23. de Præb. *& consequenter nihil operatur indultum, quod non extenditur ad Beneficia, in quorum possessione alius existit. Mohed.* dec. 179. *Tho. de Thanis* dec. 3. *Put.* dec. 206. li. 1. *præsertim, quod illius virtute non magis potuit Archiepiscopus solus conferre, quam sine eo potuisset, cum nihil de nouo tribuat, sed remoueat tantum obstacula reseruationum & præseruat Ordinario tantum partem suam, quando collatio est ei communis cum Capitulo. Cassad.* dec. 3. in fi. de priuil. *Mohed.* dec. 24. *Io. Paulus* dec. 28. cum aliis allegatis. *Et hoc procedit, non obstante declaratione Felic. record. Greg. XIIII. in secundo indulto concesso prædicto Cardinali, quia ad instantiam Capituli illud fuit postea suspensum per literas Cardinalis Frondati. Ex his fuit resolutum prouisionem Apostolicarum esse validam, & supplicationem desuper signatam Gabrieli relaxãdam,* & posthæc tradit Gonçalez *glos. 24. nu. 52.* referens istam decisionem.

36 Et non intrare indultũ fuit † in eadem confirmatum coram Dom. Blanch. 14. April. 1595. vt in decisione infra adducta *capite quarto numero trigesimooctauo*, & fuit etiam resolutum in eadem coram D. Orano 24. Ianuar. millesimo quingentesimo nonagesimo septimo & dictum, *indultum Card. ordinarius collatoribus ad conferen. Beneficia concessum non ampliare facultatem, sed tantum præseruare ordinariam. Cassad.* dec. 8. de Præb. n. 6. *Puteus* dec 198. li. 1. *Mohe.* dec. 1. de Præb. *& inde indultum Cardinalium non capere prouisiones, quæ iure communi ad eum spectant, nec prouisiones præuentiuas de vacantibus tollere sed expectatiuas, & gratias præuentiuas de vacaturis.*

37 Ex quo etiam fit contra † Germonium vbi proxime, quod prouisi de Beneficiis in quocumque mẽse vacan. à Cardinali ordinario collatore habente indultum, non tenebuntur expedire nouam prouisionem ratione indulti, *in vers. volumus autem*, in quo ponitur decretum, quod prouisus vigore indulti de Beneficiis reseruatis excedentibus valorem vigintiquatuor ducatorum teneatur intra sex menses expedire nouam prouisionem, alias eo ipso vacare censeantur, de quo Mãdo. *de signatura gratiæ tit. de noua prouisione ad fi. & tit. de indulto conferendi Beneficia reseruata*, nam tunc non intrat indultum, & consequenter non fit prouisio vigore indulti, vt dictum est.

38 Nec obstat *decisio* † Putei 2. *de Præb. & reseruationibus in manuscrip.* quæ sic ait: *Quando Beneficia vacant in aliquo ex octo mensibus, prouisus vigore indulti tenetur expedire nouam prouisionem, ita in causa Abulen. de Villatoro de mense Iunij 1546. coram Ptolomæo.* Nam loquitur de prouiso vigore indulti concessi Cardinali, non ordinario collatori, nempe Cardinali Farnesio. Qui non fuit Episcopus Abulen. vt apparet ex *decisione eiusdem Putei 363. l. 2.* in impressis quæ loquitur in ista causa.

39 Et in consummationem d. † doctrinæ intellexi Gregorium XIII. viuæ vocis oraculo declarasse Cardinali Carrafæ anno 1581. quod prouisi ab Archiepiscopo Toletano de Beneficiis vacantibus in mensib. Papæ non tenebãtur impetrare nouã prouisionẽ, nec Bullas expedire, nec in his loqui indultũ, v. *volumus.*

40 Si vero, vt ad dubium propositum, † redeamus, Papa præueniat in prouisione alicuius Beneficij reseruati Cardinalem ordinarium collatorem habentem indultum cum decreto irritante dicente etiam per nos, non valebit prouisio Papę, n si in ea derogetur & fiat mentio de indulto iuxta supradicta *nu.* 15. & Cassad. *d. dec. 2. de Præb. n. 3.* & Putei *dec. 190. n. 1. l. 3.* & Achillis 353. seu *septima de priuil.* ex qua videtur colligi, non posse dici derogari dicto indulto

41 † Cardinalis per clausulam, *seu si venerabili fratri Episcopo, & qualibet alia d. sedis indulgentia*, in literis Apostolicis apponi solitam, cum in ea non fiat mentio de Cardinali, Rebuf. *cons. 6.* Et sub derogatione

42 indultorum † Cardinalibus concessorum non censetur derogatum indulto Cardinalis ordinarij, sed intelligitur de indultis concessis Cardinalibus extraordinariis collatoribus, Puteus *decis. 422. l. 2. & 93. l. 3.* Achil. 348. seu 2. *de priuil.* Germon. *d. §. per quæ sublatis. numero 95.* & Gonçalez, *glossa 13. numero 99. & glossa 24. numero 42.*

43 Id autem, quod dictum est inter Papam, † & ordinarium esse locum præuentioni, accipiendum est, nisi prouiso à Papa obstet regula, de verisimili notitia: tunc enim prouisio Papæ anterior nullius est roboris, vel momenti ex d. reg. & consequenter non obest prouisioni ordinarij posteriori, nec potest dici Papam præuenisse, Corrasius *secunda parte capite primo numero septimo & capite tertio numero octauo.*

44 Quæ reg. solum habet locum † in vacatione per obitum, de quo loquitur Mandos. *ibi quæstione septima* & onus probandi non incumbit impetranti; sed danti de regula, † supposito, quod impetrans pro-

45 bauerit obitum præcessisse, non tamen probauerit diem obitus, ex doctrina Bart. *in l. in illa. ff. de verborum obligatione* licet contra teneat Sarnen. *ibi, quæstione sexta* ita fuit resolutum in vna Cremonen. coram

Verallo, de anno 1551. vt apud Chisanen. *decisio.* 164. *in manuscrip.* & Puteum *decisione* 423. *li.* 3. & sequitur Mand. *ibi. q.* 9.

46 Et debet probare concludenter † de non verisimili notitia, vt fuit resolutu in coram D. Aldobrandino, de anno 1557. & alias coram Fantucio 1560.

47 In ordinario tamen, & legato d. reg. non † habet locum, Bertrand. *cons.* 128. *volumine* 1. & videtur tenere, & bene probat Mandos. *ibi, quæstione prima* quamuis dicat vlterius non insistere, quia Rota 22. Ian. & 12. Iun. 1549. coram D. Nouato, in vna Barchinonen. præpositurae conclusit d. regulam procedere in ordinariis.

48 Quod etiam tenent Cosmas *in pragmatica* † *sanctione, titul. de collatio.* §. *volens*, seu §. *neque verb. faciendas*, Selua 3. *p. q.* 46. Glossator *d. reg. de verisimili* 28. & ibidem Sarnen. dicens communem, *quæstione prima* & Rebuf. *verb. in antea fecerit, & in proœmio concord. verb. fati*, Ripa *respon.* 16. *lib.* 1. *& in capite secundo de rescrip. in fin.* Corras. *d. c. a.* 3 *nu. octauo* Gambarus *de offic. legati l.* 3. *nu.* 558. Rosin. *de Benef. capite* 29. *n.* 19. & P. Gregorius *eodem tractu c.* 32. *nu. quarto* qui alios referunt pro ista sententia, & quod habeat locum in legato sentit Aym. *consil. octuagesimo octauo à numero nono.*

49 Mihi vero placet sententia Bertrandi, & † Mand. pro qua alias iudicauit Rota, nempe d. regulam non habere locum in legato, vt testatur d. Glossator, & facit *dec.* Mohedani 30. *de præbendis* & Putei 244. *&* 252. *libro* 1. vbi fuit resolutum reg. de verisimili non habere locum in præsentatione; & tenent Mand. *ibi, q.* 8. & fundamentis contrariæ sententiæ satisfacit idem Mand. *d. q.* 1.

50 Et de dicta reg. vltra Glossat. & Rebuffum † in ea videndi sunt Sarnen & Mandos. qui super ea de eius materia late agunt per quæstiones, & videndum etiam est quod dicitur infra 8. *p. c. a.* 2 *n.* 4. *&* 11. *p. capit.* 1. *n.* 66.

51 Ordinarius autem non potest præuenire † in Beneficiis reseruatis, quorum prouisio spectat ad Papam

52 priuatiue. Nam, quamuis † cessante reseruatione collatio omnium Beneficiorum in diœcesi existentium in quolibet mense vacantium pertinet de iure communi ad Episcopos loci ordinarios, qui in Beneficiis conferendis fundatam habent intentionem iure communi, *c. omnes Basilica, c. nullus* 16. *q.* 7. *c. cum ex iniuncto in fin. de hæret. cum alias*, Felin. *in capite cum venerabilis, nu. n.* 32. *de except.* Millis *in repertor. verb. Beneficiorum collatio, & verb. Beneficiorum autem dispositio, & verb. Episcopus fundat*, Staphil. *de literis gratiæ, in præsentatione, n.* 70. Probus ad Monach. *in c. cum in illis de præb. in* 6. *n.* 10. Gomezius *de expectatiuis, n.* 13. 18. *&* 20. Corras. 2. *p. c.* 4. *n.* 6. *in fin.* Io. Nicol. Gimon. *in Enchiridio Benef. tit.* 2. *c.* 2. *à n.* 28. Vargas *de Episcoporum iurisdictione, confirmatione* 14. Mandos. *consil.* 11. *à nu.* 2. Bursat. *consil.* 126. *l.* 2. *ex nu.* 37. Bern. Diaz *reg.* 240. Gratian. *reg.* 156. P. Greg. *de Benef. capite* 38. *n.* 2. Flam. Paris. *de resignat. Benef. l.* 1. *q.* 10. *à n.* 49. Zerola *in praxi Episcopali*, 1. *par. verb. Benef.* §. 2. & Zechius, *de Benef. & Pensio. c.* 5 *n.* 6 *vers. ex quib. sequitur.* Ægid. Bellam. *dec.* 717. *n.* 3. Puteus 492. *nu.* 3. *l.* 2. Caputaquen. *decis.* 214. *nu.* 5. *p.* 2. *in impressis*, & 307. *l.* 1. *in manuscrip.* & posthæc Gonçalez † *ad reg. de mensib.* §. 1. *proœm. nu.* 21. *&* 22. *& glos.* 11. *n.* 38. *&* 39. *& glos.* 29. *n.* 1. 53 corum tamen ordinaria potestas conferendi coarctata est per reseruationes, de quibus tractatus ediderunt Gaspar Perus, Lucas de Falcon, Simoneta, & Campegius, sed qui præcipue, & latius tractant hanc materiam, sunt Æneas, & Simoneta ad quem additiones fecit Paulus Granutius, & videndus etiam est Rebuffus *in praxi titulo de reseruatio. & in rep. capit. nulla.* 2. *de concessione præbendæ* post materiam mandatorum, & nominationum.

Et de tempore, quo cœperunt reseruationes, † vide Bursatum *d. cons.* 126. *li.* 2. *n.* 18. *&* 93. P. Greg. *c.* 24. *n.* 21. Tom. Campegium *in d. tract.* & Granutium *in d. tract.* Simonetæ *q.* 1. *n.* 2. 54

Et quia hæc materia reseruationum est † in praxi frequentissima, & vtilissima, de ea hic à nobis agendum late est. 55

Et principio † præmittendum est reseruationes, alias dici generales, alias vero speciales, & tamen magna varietas inter Doctores, quæ dicantur generales, & quæ speciales vt est videre apud Æneam de Falcon. *d. tra. q.* 2. Simonetam *quæstione* 4. Cassadorus *dec.* 3. *de reseruatione* & P. Gregorius *d. capite* 24. *numero* 21. 56

Et quamuis multi dicant, quod generales † reseruationes dicuntur illæ, quæ sunt à iure communi inductæ, speciales vero, quæ sunt introductæ per regulas Cancellariæ, vel extrauagantem, *ad regimen.* vltra iuris communis dispositionem, quia sunt temporales, Millis *in reper. verb. reseruatio, vers.* 2. Felin. *in nostra cor.* 5. *de rescript.* ita intelligens *decisionem* Rotæ 10. *&* 22. *de præb.* in nouis. Bellam. *de charitatiuo subsidio, q.* 117. Mandos. *in glos. facultatum in superscriptione verb. ad perpetuam.* Caputaquen. *decis.* 75. *part.* 3. & alij, quod etiam admittit Glossator, *regula prima* & 62. *Cancellaria*, nisi regul. dicat, quod generaliter reseruat. 57

Tamen verius videtur, quod generales reseruationes dicantur, † quæ non sunt de certis Beneficiis seu pro certis personis, sed de Beneficiis in communi, puta de Beneficiis Collectorum, seu Subcollectorum officialium Curiæ, aut familiarium, vel de Dignitatibus maioribus, etiamsi sint inductæ per regulas cancellariæ, seu alias, dummodo in ipsis Papa non dicat specialiter reseruare. Vel vt † dicit Zechius *d. c.* 5 *n.* 6. generales reseruationes sunt, quando omnium Beneficiorum Regni, vel certi loci, vel personarum, vel Dignitatum fieret ampla reseruatio, vel quando plures reseruationes reducuntur sub vna ratione, vt Bellamera *consilio trigesimoquarto.* 58 59

Vnde indultum conferendi Beneficia vacatura, † exceptis generaliter reseruatis, non comprehendit Beneficia reseruata per reg. 8. mensum, Mohed. *dec.* 12. *&* 13. *de priuil. ad fin. libri*, alias 1. *&* 3. & in simili Cassad. *dec.* 3. 60

Speciales vero dicuntur, quæ fiunt de certis Beneficiis, † seu pro certis personis, & idem puto de certo numero Beneficiorum. Ita Rota *dec.* 28. *de præb. in antiquis, &* 3. *de restitutione spoliat. in nouis. in fin.* Cassador. *dec.* 3. Caputaquen. *dec.* 141. *n.* 5. *p.* 1. Cosmas *in pragmat. sanct. tit. de electi.* §. *licet ducta, verb. reseruationes*, Aeneas de Falcon. *d. q.* 2 Rebuf. *in praxi, tit. de reseruat. n.* 11. *& in reg.* 2. *Cancel. circa fi. & in concord. tit. de reseruatio. in princ.* & idem tenet Simoneta, *d. q.* 14. *à nu.* 14. saltem quando in ipsis regulis generaliter reseruari dicitur, prout in reg. hodiernis, in omnib. fere dicitur, & Fla. Paris. *de resignatione, l.* 2. *qu.* 16. *nu.* 16. *&* hanc eandem sententiam videtur plane tenere Hier. Paulus *in pract. Cancel. in* §. *sequuntur Beneficia reseruata generaliter, &* † *in* 9. *seq.* & Gonçal. 61

glos.

glos. 30. possunt etiam dici specialiter reseruata Beneficia affecta per appositionem manus Papæ, Simoneta q.4.*n.*9.de quo infra *à n.*139.

63 Et ista explicatio est magis conformis significationi. & acceptioni vocabulorum generalis, & spiritualis, & pro ea fecit *reg. Cancellariæ* 55.*de clauf. in Beneficiis vacantibus ponendis*, quæ alias erat 62. ibi, *Clausula ponatur, etiam si dictum Beneficium, ex eo, quod talis collector, generaliter reseruatum existat.*

64 At dictæ specialiter reseruationes in fauorem aliquorum, maxime mentales, de quibus Cassad.*dec.* 4.5.6 & . *de reseruatio.* & *vltima de conceff. prab.* & Mandos.*reg.*11.*q.* 4.iam non sunt in vsu propter decretum S.Concilij Trid.*se* .24. *de reformatione capite decimo nono* per quod illæ sunt sublatæ, Mandos. *de signatura gratiæ, tit. de reseruis ad finem.* Nauarrus *in capite si quando, de rescrip. in actuario, n.*14. & 16. & Fla.Paris.*supra n.*17 & Goncalez.*d.* § 1. *à numero* 66. & *d.glo.*30.*num.*23.& 25.

95 Aliquando tamen reseruantur specialiter aliqua Beneficia, quæ sperantur vacare per contractum matrimonij, vel per assecutionem iuxta *reg. Cancell.* 57.

66 Sed, an reseruationes sint odiosæ, an fauorabiles, est dubium Doctorum, de quo late per Æneam de Falcon.*d.tract.præludio* 2. & Simonetam, *quæst.* 5. & 6. Granu. & per Gonçalez posthæc visum ad reg. *de mensibus*, §.6 .*proœm.per totum.*

67 Et quidem ea sententia mihi verior videtur, quod sint odiosæ, & restringendæ, cum detrahant ordinariæ potestati, quam tenent glos. *in capite præsenti verb.finitur, de offi. Legati in* 6.quam dicit memorabilem Nauarrus *in capite accepta de restitutione spoliato.oppositionis solutione decima, numero quadragesimo secundo* & Ioan. Andreas Domin.Francus, & alij *in capite auaritiæ, de electione in sexto* & Corralius 2. *p.c.* 1. *numero vndecimo* qui dicunt, quod reseruatio *capite secundo de præbendis in sexto* est odiosa, & restringenda, cum detrahat Ordinariæ potestati, & Bellamer. *de permutatione Benef.* 3.*p.q.*1. & *cons.* 34. qui cum collectario, ait, quod reseruationes Papæ, etiam generales & Motu proprio factæ sunt odiosæ, & restringendæ, siue restringibiles, quia ordinariis auferunt sua iura, Cassador. *dec.*3.*n.*5. *de reseruatio.* Ripa *resp.*15.*d.*1.*n.*5.& *resp.*17.*lib.*2.*n.* Mandos. *cons.*11.*n.*9. & idem videtur velle Glossator, *reg* 3. *vers. item quero*, & tenuit Rota in Segunt. Archidiaconatus, & Canonicatus infra adducta, *n.*32.

§. 1.

De reseruatione ob vacantionem in Curia, & clausa in corpore iudicis,

SVMMARIA.

PRæcipua *reseruatio, & in corpore iuris est clausula de Beneficiis vacantibus apud sedem seu in curia, quod idem est in proposito n.*68.& 69.

*Ista reseruatio extenditur ad Beneficia venientium ad curiam, vel ab ipsa recedentium aut decedentium infra duas dietas, n.*70.

*Beneficia in curia vacantia specialius cæteris sunt affecta Papæ, n.*72.

Beneficia apud sedem, seu in curia vacare dicuntur, non solum per obitum in illa, sed etiam quando ibi fit renuntiatio, priuatio, vel alij modi vacandi, numero 73. & 74.

*Ibi dicitur Ecclesia vacare, vbi fit priuatio, vel renuntiatio etiam à procuratore alibi constituto, n.*75.*etiam si persona sit alibi, nam solum attenditur locus priuationis, non vbi persona sit. n.*76.

In vacatione inducta ob nodum negatiuum solum consideratur, vbi est persona & Beneficium, imo solum consideratur, vbi est persona, numero septuagesimo septimo & 78.

*Vbi priuatio inducitur à iure, seu ex decreto propter actum positiuum Beneficium vacat, vbi fit actus, numer.*79.

Beneficia hæreticorum vacant in partibus, vbi fuit commissum delictum, & non in curia, vbi sententia lata fuit, numero 80. *Quæ hodie sunt reseruata, numero* 81.

Quomodo in proposito accipiatur curia remissiue? numero 82.

*In hac reseruatione non comprehenduntur Beneficia, habentium domicilium in Romana curia, nisi curiales sint n.*83.

*Quamuis Beneficia officialium, & Capellanorum Papæ, & aliorum, de quibus in extrauag. ex debito, dicantur ibi vacare apud sedem, tamen illa erat temporalis & expirauit cũ conditore, sicut etiam extrauagans ad regimen, à n.*84.

*Nec omnia Beneficia reseruata, etiam specialiter aut in d.extrauag. ad regimen, dici possunt proprie vacare in curia, sed ad summum cantũ large ratione reseruat. nu.*88.& *seq.*

*Beneficia vacantia ob non publicationem non vacant in curia, nisi resignatio sit facta coram Papa, quia adhuc per resignationem vacant, n.*90.

*Qui narrat resignationem non publicatam, & Beneficium adhuc per resignationem vacare, narrat verum, licet Rota alias teneat non vacare per resignationem, n.*91.

*Vbi simpliciter exprimeretur vacatio ex resignatione, non veniret vacatio ob non publicationem, quæ specialiter exprimi debet, n.*95.

Si Beneficia vacantia in curia Papa non confert infra mensem, à die vacationis Ordinarij possunt illa conferre, ex c. statutũ, de præb. in 6.*n.*96.*Quod non procedit in Beneficiis aliis reseruatis, in quib. nullum tempus est Papæ præfixum ad conferendum, num. nonagesimo septimo.*

*Dictum c. statutum. est correctum per Extrauagantem piæ de præb. quæ est Bonifacij, & posterior, n.*98.*Licet possit dubitari propter datam, l.*6.*n.*99.

*Quicquid sit de hoc per Extrauag. ad regimen derogatur, d.c. statutum, n.*100.

Parochiales in curia vacantes Apostolica Sede vacante etiam quæ vacarunt viuente Papa possunt per Ordinarium prouideri, ex c. si Apostolica de præb. in 6. *quod est posterius, dict. Extrauag. piæ, numero* 101.& 102.

*Dictum c. ip. si Apostolica non procedit in Beneficijs aliis reseruatis, nec in deuolutis contra alios, à n.*103.

Extrauagans, & si in temporalium. de præb. quæ derogat c. si Apostolica, erat temporalis, & expirauit, numero 106.

Etiam quoad Parochiales vacantes, viuente Papa, non est derogatũ d. c. si Apostolica, per Extraua. ad regimen, non obstante effectiue inducta viuente Papa, nec extrauag vltima, de præb. à numero 107.

De potentia & efficacia, ac priuilegiis reseruationis per

vacationem in curia, qui sint videndi.n.112.

In d.reseruatione non comprehenduntur Episcopatus, bene tamen Abbatiæ, numer.113.cum seq.vbi ponitur resolutio Rotæ, ex qua idem etiam videbatur in Episcopatibus.

In reseruationibus Extrauagantis ad regimen exprimuntur Episcopatus, & Monasteria, &c. & per reg.2. Cancel. fit peculiaris reseruatio Episcopatuum & Monasteriorum, n.117.

Reg.reseruatoria Monasteriorum comprehendit Monasteria electiua, n.118.

Aliæ Dignitates inferiores etiam electiuæ, & alia Beneficia electiua, certum est quod comprehenduntur in d. reseru.c.2.de præb.in 6. cum faciat mentionem de elect. nec contrarium vult.Corra.n. 19. & seq. & idem erit in reg.reseruatoriis facientibus mentionem de elect.n.121.

Etiam non facta mentione de elect. comprehenduntur sub reseruationib.si nullus modus prouidendi esset expressus quicquid esset in mandato de prouidendo, nu. 122 123.

In reseruationib.factis sub ista forma reseruamus Benef. ad cuiuscumq; collationem, prouisionē, præsentationē, seu dispositionem spectātia, non comprehenduntur Benef.electiua, a n.124.

An præter reseru.per vacat.in curia, sint aliæ reseru.in corpore iuris clausæ n.127.cum seq.referuntur sententiæ Doctorum, & resoluitur vnam tantum esse reseru. nempe illam.

Beneficia litigiosa non sunt reseruata contra aliquos, à n.133. & ponuntur dec.Rotæ.

68 HIs præmissis notandum est, † primo præcipuam reseruat. & in corpore iuris clausam esse illam de qua *in d.c.2.de præb.in 6. & in c. statutum, & cap. præsenti, eod. & Clem.1.vt lite pendente*, vbi reseruantur dispositioni Romani Pontificis omnia Beneficia vacantia apud Sedem Apostolicam, seu in curia: quod
69 idem est † in proposito, secundum glo.*in d. c. statut. verb.in curia per tex.ibi & in d.c.2.* cum qua transeunt ibi Dd. & Francus *d.ca.2.n.2* Lapus *allegatione 96.in prin.* Simoneta, *q.30.numero 2.*

70 Quæ reseruatio extenditur † in d.ca.præsenti ad Beneficia, quæ venientes ad Curiam Romanam, vel ab ipsa recedentes obtinent, si in locis vicinis ipsi curiæ per duas dictas legales mori contigerit.

71 Et ista reseruatio de Beneficiis apud sedem † vacantibus continetur etiam *in d. Extrauagan. ad regimen, de præb.* quæ per *reg.1. Cancellariæ* semper innouatur per omnes Pontifices.

2 Quæ Beneficia in curia vacantia specialius † cæteris sunt affecta Papæ *d.c.2.* Mand. *in præfatione reg. 5.Cancell.numero 1.* Granutius ad Simonetam, *quæst. 26.n.6.*

73 Beneficiaque apud Sedem, seu in curia vacare † dicuntur non solum per obitum in illa, sed etiam quando ibi fit renuntiatio, vel priuatio, aut si ibidem alij vacationis modi inducuntur. Francus *in d.c.præsenti.§.sine.n.4.* Simoneta *q.28.29 & 30.* & ibi Granutius Gambarus *de officio Legati, l.3.n.124.* Caputaquen. *dec.48.325 & 327.p.3.* Quamuis Gigas *de intruso, num.* † 47. dicat, quod Beneficia resignata in curia
74 non dicuntur vacare apud sedem, sed bene in curia, & quod, licet propterea sint reseruata, tamen eorum reseruatio nō dicitur in corpore iuris clausa, citans Sarnen. *de triennali, quæst. 31.sub numer. 5.* qui id non dicit.

Nam ibi dicitur Ecclesia vacare, vbi fit † priuatio vel renuntiatio, etiam à procuratore alibi constituto, Probus *d.c.2.de præb.in 6.à n.22.* Corras *1.p.c. 8.n.8.* Rosiniacus *c.15.* Fla.Parif. *l.9.q.14.* vel vbi occurrunt omnes alij vacationis modi, Rota *dec. 4. & 35.de Præb.* alias *33. & 86.in antiquis*, Pauinus *de offic. & potestate Capituli sede vacan.præludio vlt.nu. 8.* & Mandos. *cons.11.n.1.* vbi docet Beneficia priuati vacare vbi priuatur, quando sumus in priuatione hominis, & posthæc tradit Gonçalez, *glo.13.à n.42. & 45. & glo.15.§.2.q.3.ex.n.8.* 75

Quod procedit, etiam † si persona priuata, seu ex qua alias vacat Beneficium, sit extra curiam, nam solum est attendendus locus priuationis, non autem vbi sit persona, vt ex dec.32. Guidoboni in causa Cōpostellana Canonicatus resoluit Mand. *reg. 32.q.8.ad fin.* & volunt citati; quamuis Caputaquen. *in d. dec. 48. & 327.* distinguat. facit glo. *verb. cellato in d. clem. 1.vt lite pendente.* Millis *in reper.verb. Beneficia vacantia*: nec obstat *dec.* Putei. *356.nu. 4.l.2.* vbi habetur, ꝙ Beneficium vacans † ob non expeditionem nouæ prouisionis, ex decreto dicitur vacare extra curiam ex quo, & persona, & Beneficium erat extra curiam, quamuis noua prouisio erat expedienda in curia, & ibi iura soluenda; quia respondetur id procedere in vacatione inducta ob modum negatiuum consistentem in non faciendo, seu in omissione, quo casu solum consideratur, vbi est persona, & Beneficium, vt, si sunt extra curiam, extra curiam dicatur vacare Beneficium. 76 77

Imo solum videtur considerandus locus, † vbi est persona, vt per Pauinum sup. vbi ait; quod priuatus, quia non soluit pensionem in partibus, si est Romæ, eius Beneficium censetur vacare in curia, & esse reseruatum *d.decisi.4.* & Hier. Paulum *in d.prac. Cancellariæ, verb. Beneficium residentis, pag. mihi 608.* post praxi. Rebuf. vbi ait, quod Beneficium residentis in curia non promoti infra annum dicitur vacare in curia, secundum Collectarum *in c. Ecclesia, de sortilegiis.* 78

At vbi priuatio inducitur à iure, seu ex † decreto propter actum positiuū Beneficium dicitur vacare, vbi fit actus, ob quem inducitur priuatio à iure, seu decreto iuxta dicta. 79

Vnde alias in vna Mutinen. Capellæ 19. † Iunij 1562. coram D. Paleoto fuit resolutum, Beneficia hæreticorum vacare in partibus, vbi fuit commissum delictum, & non in curia, vbi sententia lata fuit; nam vacant ipso iure, & possunt impetrari, & conferri ante sententiam, vt per Cotam *dec.230.in suis Miscellaneis manuscrip.* & habetur *in dec.707. & 728. l.3.p 3.diuersorum*, & refert Mand. *de signatura gratiæ, tit.de absolutione ab hæresi, versiculo. hæreticorum Beneficia.* 80

Hodie tamen Beneficia vacantia propter † hæresis crimen sunt Papæ reseruata per constitutionem 29. Pij V. 81

Et quomodo in proposito † accipiatur curia, vide infra super regula *quinta Cancellariæ, à numero 387.* 82

Et aduerte in hac reseruatione † non comprehendi Beneficia habentium domicilium in Romana curia, nisi curiales sint, seu cortesani, & ibi ratione curiæ morarentur, *d.c. præsenti.§.sane*, & ibi Dd. Ægi. *dec.654.* seu *655.* & fuit resolutum in causa Romana Beneficiatus S. Petri 27. Ianua. 1593. coram D. Blancheto. 83

Et quamuis beneficia officialium, & Capellanorum

84 rum Papæ,† & aliorum, de quib. *in Extrauag. ex debito, de elect.* inter communes dicantur, ibi *vacare apud sedem, etiā si alibi decedant*, Lapus *allegatione* 96. *in princ.* vbi Mand. *Litera D.* & Francus *in d. §. sane, n.* 4. Æneas 4. *q. effectu* 2. *&* 6. *n.* 4. tamen illa extrauagās

85 erat temporalis, & expirauit cum conditore,† vt patet ibi, *Donec Christi dignatio nos dignabitur vniuersalis Ecclesiæ sponsæ suæ regimini præsidere.* & ibi, *prouisioni nostræ*, Dom. *in d. c. statutum post n.* 8. Mand. *reg.* 1. *Cancell. q.* 1. & Zerola *verb. Benef. §.* 2. *fall.* 5. sicut etiā

86 extrauagans *ad regimen*,† Dom. *in c. si Apostolica, n.* 6. *de præb. in* 6. Glossator, *reg. Cancell.* 1. 2 30. *&* 62. Cassad. *dec.* 3. *n.* 3. *de constit.* & Mandos. *d. reg.* 1. *q.* 1. quicquid de

87 vtraque † dicat Æneas de Falcon. *præludio* 4. nec refert esse impressas inter Extrauagantes communes, nec dici potest earum reseruationes esse approbatas, ex *Extrauagant.* Pauli II. *fin. de præb.* inter omnes, & sic de *d. Extrauagante. ex debito*, iam non est curandum.

Nec omnia Beneficia reseruata etiam specialiter

88 † aut etiam *in dict. Extrauag. ad regimen* dici possunt proprie vacare in curia, Lapus *allegat.* 84. *n.* 3. sed ad summum, tantum large, & improprie ratione reseruationis, quia eorum dispositio pertinet ad curiam, puteus *dec.* 36. *n.* 1. *l.* 2 Rota in Cordub. Capellaniæ, de qua infra *n.* 425.

89 Et ita potest intelligi glos. *verb. collatio*,† *in §. in d. clem.* 1. *vt lite pendente*, quæ ait, quod Beneficia specialiter reseruata vacant in curia, & Simoneta *q.* 30. *n.* 3. & Sarnen. *de triennali, q.* 31. vbi aiunt, quod reseruata per Extrauag. ad regimen. dicuntur vacare in curia, & Couar. *pract. c.* 36. *n.* 4. *ad fi.* & P. Greg. *d. c.* 24. *n.* 4. vbi ait, quod dicemus vacare in curia, vel apud sedem ea Beneficia, quæ solius Summi Pontificis reseruata sunt collationi; nec *in dict. Extrauag. ad regimen*, dicitur, quod Beneficia vacantia per obitum personarum, de quibus ibi, censeantur, seu iudicentur vacare in curia, vel æquiparentur vacantibus in curia, quicquid dicat Æneas *d. effectu* 2. *&* 6. & ita tenendum est, quicquid posthæc velit Gonçalez, gl. 13. ex *n.* 46.

90 Vnde Beneficia † resignata extra curiam vacantia ob non factam publicationem, iuxta constitutionem 87. Greg. XIII. de qua infra 11. *p. cap.* 3. *à num.* 23. non dicuntur vacare in curia, quamuis eorum dispositio eo ipso ad sedem Apostolicam deuoluta existat, Beneficia autem vacantia, ob non publicationem iuxta dict. constitutionem Greg. XIII. adhuc per resignationem vacant, & sic apud sedem, cum est facta in manibus Papæ, vt apparet ex ipsa constitutione, *vers. quod si quicquam ibi, ab ipsa prima resi-*

91 *gnatione.* Et sic † qui narrat resignationem non publicatam, & Beneficium adhuc per resignationem, vacare apud sedem, narrat verum, ita fuit resolutum in causa Verdunen. Canonicatus 19. Iunij 1589. coram D. Gypsio, Flaminius Parisius *libro vndecimo quæstione* 8.

92 Quamuis contrarium alias tenuerit Rota † in vna Spoletana Beneficiorum, 28. Iun 1595. coram Dom. Mantica, vt in seq. decisione. *Placuit Dominis gratiā si neutri à D. Persio impetratam, quoad modum vacationis non fuisse instificatam, nam, cum modus vacandi fuerit in supplicatione expressus propter resignationem, ille non potest verificari, nisi resignatio fuerit publicata, quia debet intelligi de resignatione valida, quæ indiget publicatione secundum hæc. record. Gregor. XIII. constitutionem, neque præsumitur facta publicatio, sed debet probari, quia est facti* l. quæcumque. §. vlt. de publicia-

na l. consilio §. quæsitum de curatione furiosi, *Alexā.* consi. 18. n. 11. l. 2. *Socin. Senior* cons. 15. n. 2. l. 1. *& ita sæpissime fuit resolutum. Vnde si resignatio non fuit publicata, beneficium non vacat propter resignationem, vt fuit expressum, sed ob non publicationem ex d. Gregor. constitutione, qui modus vacationis non fuit expressus, & tamen specialiter exprimi debet, & si resignatio, vt in casu proposito, facta fuerit in manibus inferioris collatoris, vt colligitur ex d. Greg. constitutione §.* de beneficiis autem, *ex illis verbis*, & aliis, *ibi*, modo, & forma prædictis, *quæ quidem verba habent relationem ad prædictas qualitates, Corneus* cons. 182. nu. 61. l. 2 *Socinus Iunior* consil. 42. nume. 3. l. 3. *Crauetta* consil. 98. numero 8. *quare cum D. Persius hūc modum vacationis in supplicatione non expresserit, non facta publicatione non potest Beneficium obtinere, quia gratia obtenta non capit hunc modum vacationis, quamuis resignatio facta fuerit in manibus inferioris collatoris, vt fuit dictum coram Pamphilio, in Bononiensi Canonicatus, 16. & 19. Februarij 1590.*

Et idem tenuit Rota in alia Verdunen. † Canonicatus 23. Maij 1596. coram D. Pamphilio infra adducta 11 *p. c.* 3. *n.* 332. & fuit dictum in vna Mediolanen. Beneficij 13. Ian. 1597. coram D. meo Corduba, de qua *d. c.* 3. *n.* 284. 93

Et responsio data in d. Verdunen. ad *d.* † *vers. quod si quicquam non satisfacit*, nam reuera in illis verbis, *Illaque, siue iura ab ipsa statim 1. resignat. seu cessione, vacauisse & vacare censeantur eo ipso*, loquitur de prima resignatione, à qua vult Beneficium vacare non facta publicatione, siue subsecutæ sint aliæ resignationes, siue non, & in princ. dict. vers. non annullat ipsam primam resignationem, sed dispositiones, & gratias resignatorum, & cessorum Beneficiorum, ac iurium huiusmodi subdens, quod nulla alia super huiusmodi Beneficio, siue iure cesso, iis, quibus concessa fuerit, suffragetur; sed ad ea sint inhabiles. 94

Verum est tamen,† quod vbi simpliciter exprimeretur vacatio ex resignatione, non veniret vacatio, ob non publicationem, quamuis sit ex resignatione; nam specialiter exprimi debet, ex d. constitu. *vers. illorum vero.* 95

Aduertendum est tamen, quod, si Beneficia † vacātia in curia Papa non conferat infra mensem à die vacationis, & non scientiæ numerandum, Ordinarij possunt illa conferre, ex *dict. cap. statutum. de præb. in* 6. *& ibi gloss. & Dd.* Cuius tex. moderatio † loquitur, & habet locum tantum in reseruatis propter vacationem in curia per *d. c.* 2. *& c. præsenti, eod. tit.* in cæteris autem nullum tempus est Papæ præfixum ad conferendum, Francus *in d. c. statutum, num.* 6. Æneas de Falcon. *q.* 4. *principali effectu* 2. *&* 20. Paulus Granutius ad Simonetam *q.* 47. *num.* 14 & dicetur infra 10. *p. c.* 2. *n.* 12. & hanc sententiam admittit, non solum in deuolutis, sed etiam in aliis reseruatis, Gonçalez *ad regulam de mensibus. §. quinto proœmio à numero* 143. 96 97 98

Sed decis. *d. c. statutum*, quod est Gregorius X. † est hodie correcta, & reuocata per *Extrau. pia* 1. *de præb.* inter omnes, quæ est Bonifacij VIII. & sic posterior, *glo.* 1. *ibidem*, & Rota *dec.* 12. *ante n.* 1. *de præb. in nouis*, alias 207. Papus *allegation.* 96. *sub n.* 1. *Domin. cons.* 78. Francus *in d. c. statutum, sub nu.* 6. *versic. & vide etiam per Lapum* Staphil. *de literis gratiæ in præfatione, num.* 20. Simoneta *d. q.* 30. *nu.* 3. & Sarnen. *de triennali. quæstion.* 31. *versiculo ex quo infertur, & Gonçalez dict. §.* 5.

*à n.*148.dicens, se non dubitare dict. reuocatione.

Verum posset dubitari, † an *d.c.statutum st correctum per d. Extrauag.pia, propter datam lib.6* quæ est posterior d. Extrauag. vt dicit Æneas de Facon. *dict. qu.4.effectu 6.& 20?* & dubitat etiam Sarn. *de expectatiuis.n.21.* & etiam Zerola *in praxi Episcopali p.1. verb.Beneficium §.3.d.4.* qui ait, quod statte hac dubitatione Doctorum Ordinarius prouidebit, prout Deus benedictus sibi inspirauerit. Et *1.pa.verb. reseruatio, §.7.* hanc opinionem amplectitur, tanquam fauorabiliorem, & magis connaturalem Episcoporũ potestati, & videtur tenere Mand ad Lapum *d.allegat.95.litera E.*

100 Sed quicquid sit de hoc tamen per *d.Extrauag.ad regimen*, quæ, vt dixi, innouatur per omnes Summos Pontifices, derogatur decisioni *capite statutum*, vt apparet ibi, *Non obstantibus quibuscumque constitutionib. à prædecessoribus nostris Romanis Pontificibus editis quatenus obsistere possent super enarratis articulis, vel alicui, sic aliquibus eorundem.* Lapus *vbi proxime.*

101 Similiter etiam Parochiales † in curia vacantes Apostolica sede vacante, & quæ vacarunt viuente Papa, de quibus ante eius obitum non fuit ordinatum possunt per Ordinarium prouideri, etiam ante mensem, ex *c.si Apostolica de præb.in 6.* Rebuf. *in praxi in noua prouisionis, verb.dumodo tempore datæ præsentium n.14.* Paulus Granutius ad Simonetam, *quæstion.47.n.12.* & nouissime posthæc Gonçalez *d.q.5. à nu.125.*

102 Quod *c.si Apostolica*, est posterius *d.* † *Extrauag. pia.* & sic quantum ad hoc illam correxit, vt dicit *d. gloss.1.in d.Extrauag.* & Francus *in d.cap.si Apostolica numero 1.*

Et *d.c.si Apostolica*, videtur etiam solum † pro-
103 cedere in Parochialibus in curia vacantibus, & non in reseruatis alia ratione iuxta supradicta, Francus *in d.ca.statutum, nu.6.* Gaspar. de Perusio, *de reseruatione q.5.*

Quamuis Zerola *d.1.p.verb.Benef.§.3.* † *dicto 10.*
104 *& 2 p.verb.reseruatio, §.5.* à fortiori, & à simili contra teneat dicens, quod posset etiam conferre Parochiales vacantes extra curiam, sed in mensa Summi Pontificis, ex maiori ad minus, & ex identitate rationis de qua ibi, & fuerat dictum in causa Abulen. Parochialis de la Calçada 19. Nouem. 1593. infra adducta, *c.5.num.91.* & videtur tenere Rebuf. *in reg.1.Cancell. verb.etiamsi dicti officiales.* ibi *Tamen hic officia, seu Beneficia illorum vult esse reseruata, quia semel affectũ semper durat, nisi liberetur*, ca. si Apostolica de præb. in 6. nouissime posthæc tenet Gonçalez *d.§.5. proœ. à n.137.*

Nec etiam procedit in deuolutis, licet contra te-
105 neat à fortiori Zerola *d. verb.reseruatio* † *§.4.* contra quem tenere videtur Gonçalez *d. §. 5. numero 144. & seq.*

Et quamuis per *Extrauag.* Clementis V. † *& si in*
106 *temporalium.3.de præb.* in communibus, quæ est posterior, sit derogatum *d. c. si Apostolica*, vt inquit Francus *ibi d.n. 2.in fi.* tamen illa Extrauagans erat temporalis, & cum suo coadiutore expirauit, vt apparet ibi, *Quæ apud sedem Apostolicam vacare noscũtur ad præsens, & quæ toto nostri Pontificatus tempore vacare contigerit*, & ibi, *hac vice.*

107 Difficultas est, † quoad Parochiales quæ viuo papa apud sedem vacarunt, de quibus ante ipsius obitum non fuit ordinatum, nam, cum viuo Papa vacauerint, sunt affectæ per reseruationem d. Extrauagantis ad reginen, & Beneficium semel affectum, semper manet affectum, *vt in Extra.vlti.eod. tit. in communibus, de quo infra à n.793.*

Nihilominus verius videtur, † etiam quoad Pa- 108
rochiales viuente papa vacantes, non esse derogatum *d.c.si Apostolica per d. Extrauag. ad regimen.* & ratio est, nam in eà Papa solum suæ dispositioni reseruat, & non sedis Apostolicæ, & sic non potest dici ei in aliquo obsistere *d.c.si Apostolica*, quod mortuo Papa & sic sublato de medio permittit prouisionem Ordinariis.

Nec affectio inducta in parochiali viuente † papa 109
videtur obstare, nam non obstante affectione inducta, ex reseruatione *d.ca 2. de præb.n.1. in 6.* vult. papa *in d.c.si Apostolica* quod Ordinarij possint prouidere parochiales apud sedem in vita papæ vacantes, de quibus prouisum non est; & reseruatio *d. Extrauag.ad regimen.* in quantum reseruat Beneficia vacãtia in curia, per quam inducta est prædicta affectio, nihil aliud est, quam confirmatio reseruationis *d. c. & eadem cum illa.*

Sed videtur adhuc obstare † *d. Extrauagans vlti-* 110
ma incip. *ad Romanos, de præb* in communib. quæ est posterior *d.c.si Apostolica*, vbi dicitur, quod omnia Beneficia, etiam curata, semel affecta semper manẽt affecta, & quod non possunt per alium, quam per Romanum Pontificem prouideri.

Sed respondetur, † quod ista Extrauagans gene- 111
raliter, & indistincte loquens debet restringi, & determinari per *d.c.si Apostolica*, nam lex posterior generaliter loquens restringitur, & limitatur per legẽ priorem, *l. non est nouum.ff.de legibus* glos. Ias. & alij *l.sciendum ff.qui satis dare cogantur.* Ant. Gab. *concl. 1.de legibus nu.2.* & Thom. Sanchez *de matrimonio l. 2.disputatio.34.n.6.* & Euerar. *in loco à ratione legis scriptæ à n.12.* Gonçal. *supra, à n.129.*

Et de potentia, & efficacia † ac priuilegiis d. re- 112
seruationis per vacationem in curia, vide Æneam de Falcon. *4.q.* Simonetam *q.4.n.15.& q. 73.* & Granutium ad eum, *q.16.* Sarnen. *de triennali, q.31.* Probum ad Monach. *in c.præsenti de offic. Legati in 6.à num.5.* Mandos. *in præfatione reg.5.Cancel.* & ad Lapum *allegatione 84.litera D.* & Anast. Germo. *de indultis Cardinalium.§.si vero, n.10.* & quæ dicemus infra.

Et, an in d. reseruatione comprehendantur † Epi- 113
scopatus, seu Ecclesiæ Cathedrales, & Abbatiæ, & aliæ Dignitates electiuæ, glo. *in d.c.2.verb. Dignitatum.* tenet non comprehendi Episcopatus, & Abbatias, quia sunt speciali nota digna, idem tenent Monachus *ibi n.1.* & Probus ad eũ *nu.41.& 48.* idẽ Monachus *in c.Inquisitores, de hæret.in 6.* Archid. *nu.1.* & Francus *4.& 5.in d.c.2.* Lapus *allegatio.84.* vbi Mandos. *litera B.* alios citans, Cosmas *in prag.sanct. tit. de elect.c.licet. §.statuit, verb.obstaculo*, Corras. *2.p.c.1.n. 8.& 9.* Fran. Marcus *dec.1.112.à n.3.p.1.* & P. Greg. dicens, glo. communiter approbatam, *de Benef.c.24.n. 1.* Pacian. *de probatione.l.2 capite 27.n.91.& 92.& ca. 28.numero 4.*

In Abbatiis tamen contrarium tenet Domin. † 114
in d.c.2.n.10. improbans gloss. & Simoneta *qu.11.* qui ait, ita obseruari, & posthæc Gonçal. *glo.9.à nu.35.* & hoc sententia mihi videtur verior, & magis conformis verbis, *d.c.2.* ibi *Ecclesiarum*, & ibi, *vt Ecclesiæ, Dignitates, &c.* & ibi, *electio.*

Et facit dec. Rotæ in causa Ciuitaten. † pensio- 115
nis, 5. Decem. 1567. in qua fuit resolutum, quod *miles pius, ac S. Petri, & Pauli potest, postquam duxerit vxorem, retinere pensionem, etiam reseruatam super fructib.*

mensæ

mesæ Episcopalis vigore priuilegiorũ dictarũ militiarũ, quia verba priuilegiorum sunt generalia, ibi, quibusuis Ecclesiis, Monasteriis, & Beneficiis, *& appellatione Ecclesiarum, ex propria significatione, & vi verbi comprehenduntur Ecclesiæ Cathedrales*, quamuis, *& ibi Doct.* de præb. in 6. *& in materia etiam odiosa verba intelligenda sunt ex proprio significatu, iuxta doctrinam Aretini vbique approbatam in* l. cum lege ff. de testamen. *Ias.* in l. fin. ff. de constitutionibus Princip. num. 35. *facit* capite porro, de priuil. *vbi glossa notat non esse recedendum in priuilegiis à forma verborum*, cap. accepimus eod. *& hoc etiam est de mente Papæ in d. priuil. &c.*

116 Ex qua decisione idem etiam videbatur † in Episcopatibus, seu Ecclesiis Cathedralibus; sed de hoc parum est iam curandum, ex quo in reseruationibus

117 Extrauagantis † *ad regimen*, quæ, vt diximus, per omnes Summos Pontifices innouatur, exprimuntur Episcopatus, & Monasteria, Prioratus, Dignitates, cæteraque Beneficia quæcumque, & qualiacumque, etiamsi ad illa personæ per electionem assumantur, &c. Et ex quo per regulam 2. Cancellariæ fit peculiaris reseruatio Episcopatuum, & Monasteriorum &c. & in reg. 3. Prioratuum, ac aliarum Dignitatum Conuentualium, &c. Quæ reg. reseruatoria Mona-

118 steriorum comprehendit † Monasteria electiua propter verba generalia, & quia fit mentio de Dignitatibus electiuis, & quia Prioratus regulariter sunt electiui, ita fuit resolutum in causa Meten. Monasterij 8. Iun. 1562. vt in recollectis manuscrip. Oradi i, quamuis contrarium dicat Caputaquen. *decis.* 41. *nu.* 1. *p.* 3.

119 De aliis autem Dignitatibus inferioribus, † quantumuis electiuis, & aliis Beneficiis electiuis, certum existimo comprehendi in dict. reseruatione *cap. secundo*, cum faciat mentionem de electione ibi, *ipsorum electio*, & est de mente Doctorum ibi, & citatorum supra, & tenuit expresse Cosm. *vbi supra.*

120 Et quamuis aliud videatur velle, † Corras. *d. numero* 8. ibi, *& aliæ Dignitates electiuæ* tamen intelligitur de aliis Dignitatibus electiuis, scilicet prioratibus, qui sunt per se nec habent Abbatem superiorem, & sunt in effectu idem, quod Abbatiæ, & de Dignitatibus electiuis, in quibus requiritur forma cap. *quia propter. de electione*, quarum vacatione dicuntur Ecclesiæ viduatæ, de quibus supra *1. p. cap.* 6. *numero* 19. vt apparet ex sequentibus, & ex Cosma *vbi supra* quem ipse Corrasius allegat, & Prob. *dict. numero* 4.

121 Et idem erit in regulis reseruatoriis facientibus mentionem de electione, vt *reg. nona mensium*, ibi *electionem*, maxime cum ibi reseruentur Beneficia qualitercumque qualificata, Gonçalez gloss. decimanona.

122 Quinimo etiam non facta mentione † de electione comprehendi existimo sub reseruationibus, si nullus modus prouidendi esset expressus, vt tenet Æneas de Falcon. *quæst.* 3. *numer.* 21. ad doctrinam glossæ, verb. *quamuis in Clem.* 1. *de præb.* de qua supra *d. c.* 6. 1. *p. nu.* 27. vbi plures eam sequentes citaui, & dixi communem, & videtur tenere Gonçalez *ibi numero octauo.*

123 Et quicquid esset in mandato de prouidendo, quod est ambitiosum, † & ideo restringendum, tamen in reseruationibus Motu proprio factis, & maxime per viam legis, id videtur de plano procedere, pro quo faciunt dicta, *dict. capitul.* 6. *à numero* 67.

124 In reseruationibus vero factis sub ista forma † reseruamus Beneficia ad cuiuscumque collationem, prouisionem, præsentationem, seu dispositionẽ spectantia, non comprehenduntur Benefi. electiua secundũ Aeneam sup. *ex c. cũ in illis. §. 1. de præben. in 6.*

125 *& d. Clem.* 1. *eod. tit. vers. fi.* pro quo facit, † quod licet verbum, *prouisio*, & verbum, *dispositio*, late sumpta, & sic in materia larga, & fauorabili comprehendant omnem modum prouidendi, & sic electionem, tamen in materia odiosa, & restringibili, vt est reseruatio, & dictum est *sup. n.* 67. non includunt electionem, vt in *d. §. 1. & d. vers. fin.*

126 Et dixi *d. c.* 6. *à n.* 30. † Sed cum Aeneas *d. tract. præludio* 2. teneat reseruationes præsertim Motu proprio factas, & non pro certa persona, esse fauorabiles, non loquitur consequenter, & etiam tenendo, quod reseruatio est odiosa, existimo illa verba comprehendere etiam electionem in reseruatione facta Motu proprio, & per viam legis iuxta dicta *d. c.* 6. *n.* 33. & sentit Gonçal. *ibi n.* 9.

127 Sed est dubium † an præter illam reseruationẽ per vacationem in curia sint aliæ reseruationes in corpore iuris clausæ?

128 In quo glossat reg. 33. *de triennali*, † *&* 62. vnam tantum esse concludit reseruationem in corpore iuris clausam, de qua in *d. c.* 2. *& c. præsenti*, contra quem Aeneas de Falcon. *q.* 2. *principali n.* 12. ait esse plures: primo illam, † de qua ibi; Secundo illas, de quibus *in*

129 *d. Extrauag. ex debito, & in d. Extrauag. ad regimen*, Tertio, in pluribus incompatibilibus retentis vltra tempus præfixum *in Extrauag. execrabilis, de præb.* Quarto, de Beneficiorum illorum, qui promouentur in Episcopos post consecrationem. Quinto, de Beneficiis deuolutis. Sexto, de Beneficiis, exemptis & immediate subiectis Papæ, de quibus *in c. fi. de renũtiat.* istos tamen duos vltimos casus non posse dici propriæ reseruationis, quia Papa confert vt Ordinarius, vt inquit Glossator *dict. reg.* 33. & addit Rotæ *dec.* 3. *de offic. Legati in nouis. n.* 5. & sentit Gonçal. *glo.* 51. *à n.* 40. vbi contra Flaminium Paris. recte ait Beneficia exemptorum nõ esse reseruata, sed posse Ordinarium ea prouidere, cum exemptio sit personalis tantum, & *n.* 110. contra eundem ait Beneficia deuoluta non dici reseruata.

130 Sed quicquid dicat Aeneas, † nec reseruationes, de quibus *in dict. Extrauag. ex debito, & in d. Extrauag. ad regimen*, in qua continetur reseruatio de Beneficiis illorum, qui promouentur in Episcopos, *& in d. Extrauag. execrabilis*, dici possunt in corpore iuris clausæ; nam reseruatio in corpore iuris clausa dicitur, quæ est à iure communi inducta, & in eius corpore inserta quod non procedit in reseruationibus inductis per Extrauagantes, Sarnen. *dict. quæstion.* 31. *de triennali, vers. tamen pace eorum*, maxime in reseruationibus. de quibus *in dict. Extrauag. ex debito, & in Extrauag. ad regimen.* quæ erant temporales, & cum suo conditore expirarunt, vt dictum est sup.

131 Vnde Sarnen. ibi † qui tenet esse plures reserua-uationes in corpore iuris clausas, ponit alias à versic. prima est, & sequitur Gigas *de intruso numero* 88. & Probus *ad* Monach. *in dict. cap. præsenti, de offic. Legati in 6. à numero* 10. ponit octo reseruationes quæ tamen non sunt veræ & propriæ reseruationes in corpore iuris clausæ, vt patebit singulas consideranti.

132 Quare verior videtur prædicta sententia † Glossator. quod vna tantum sit reseruatio in corpore iuris

clausa, de qua *in dict. cap. 2. & cap. præsenti de præben. in 6.*

133 Et quamuis Corrasius *dict. cap 1.2. par. numer. 7. & 13.* inter † reseruationes in corpore iuris clausas ponat reseruationem ob litigium, ex *cap. primo & secundo, vt lite pendente in sexto*, quod etiam tenuit *1. part. cap. 6. numero vndecimo*, & Probus *in dict. capit. præsenti, numer. 15. & in capit. nemo de electa. in 6. num. 4.* Mandos. *reg. 34. quæst. 87. numer. 9.* ibi. *Quia tamen Beneficia litigiosa, & sic reseruata*, & alij, vt per Sarnen. *d. quæst. 31.* & Cassador. *decis. 1. de reseruatio. num. 6.* ait Beneficia litigiosa posse dici reseruata, vel soli Papæ præseruata, & dicuntur etiam reseruata *in decis.* Burgen. de Pancoruo adducta *6. par. cap. 4. num. 11.* & Ocen. Canonicatus, seu optionis adducta *num. 14.* & in Oritana relata *numero 27.* ibidem, tamen ve-

134 rius est † beneficia litigiosa non esse reseruata, nec induci reseruationem ob litem, sed ea durante prohibetur Ordinarius conferre, & suspenditur eius prouisio, quia lite finita potest postea libere conferre, vt *in dict. cap. 1. & 2. vt lite penden. in 6. & in Clem. eod. tit.* ita Sarnen. *d. q. 31. vers. tamen in pace eorum, nu. 9.* Simoneta *quæst. 10. numeri 5. & 6.* & ibi Paulus Granutis, & Mandos. ex professo hoc agens *reg. 32. quæst. 9. à num. 5.* Nauar. *in cap. accepta. de restitut. spoliat. oppositionis 10. solutione, num. 30.* Couar. *pract. cap. 36. nu. 7. versi. 5 ad idem*, & post hæc Gonçal. *§. 7. proœm. n. 18. & gloss. 6. num. 146. & gloss. 32. num. 40. & gloss. 51. num. 111.*

135 Et fuit resolutum in vna Aurien. Canonicatus † 4. Iunij 1576. coram D. Lancelloto, vt in sequen. decis. *Fuit conclusum quod regulæ Cancellariæ de exprimendo mense vacationis habet locum, etiam in gratia, si neutri quia est noua gratia, & noua prouisio, & nouus tit. ex illa acquiritur, & propterea in ea fieri debet mentio de modo vacandi, & de reseruatione, vt habetur* in decis. 24. de rescrip. in nouis. *Roman.* cons. 362. n. 4. *Felin.* in c. in nostra in 13. cor. de rescrip. *Sarnen.* in reg. de annali q. 28. n. 2. *Non obstat, quod hoc Beneficium sit litigiosum ante dictam gratiam, & quod propterea dicatur reseruatum, & quando Beneficium est reseruatum alia ratione quam ratione mensis, non est locus* dictæ reg. *quia respondetur, quod lis non inducit reseruationem, sed ea durante prohibetur Ordinarius conferre, & suspenditur eius collatio, qua lite finita potest postea libere conferre, vt declarat Sarnen.* reg. de triennali. q. 31. nu. 9. *Simoneta* tract. de reseruatio. cap. 9. circa fin. versic. ex prædictis.

136 Et idem fuit resolutum in vna Legionen. † præstimoniorum de mãse Iunij 1594. coram D. Pamphilio, vt in decis. sequenti. *Fuit resolutum non constare de vacatione ex persona Antonij de Vega, nisi aliter probetur ipsum habuisse ius in istis præstimonis iustificando eius titulum cum omnibus in sua gratia narratis iuxta* decisionem *Egidij 112. & tradit Rebuff.* in praxi, titul. de subrogatio. numero 85. & super concord. rubrica de mandat. Apostolic. ver. successores circa fin. vers. insuper subrogatus. *& ista probatio debet esse clara, cum ius Antonij non incidenter, sed principaliter deducatur, vt per Egidium* vbi supra, *præsertim quod non solum non constat ipsum fuisse triennalem pacificum possessorem, Cassador.* decis. secunda de causa possess. *quod nec etiam decessit in possessione, quam per decem annos antea dimiserat, ad notata per Puteum*, decis. 87. libr. 3. cum aliis allegatis. *Neque obstat possessio decennalis Antonij, ex qua solet præsumi bonum ius, vt per Sarnen.* reg. de triennali, q. 26. n. 7. *quia ista præsumptio non potest allegari, nisi ab ipsomet possessore, non autem à tertio, nisi sit successor ipsius iuxta terminos allegationis Lapi, vt declarat Sarnen.* dict. reg. de triennali, quæstion. 13. *quod in hoc casu non potest habere locum, vbi stante lite inter ipsum Antonium, & quondam Franciscum de Sancto Petro non datur vltimum triennium pacificæ possessionis, quod est extremum necessarium pro allegatione Lapi, Puteus* decis. 330. libr. 1. & 511. libro secundo, cum aliis similibus. *Nec etiam obstat, quod Gutierrius magni fecerit ius Antonij acceptando resignationem, & ideo, nec ipse, nec eius successores possunt illud impugnare, quia non constat, quod Ferdinãdus de Messa veniat ex persona Gutierrij, qui, licet resignauerit ad fauorem Gabrielis, qui postea dicitur resignasse Ferdinando, non tamen de hoc doctum fuit, & potest Ferdinandus habere alium titul. cum notorium sit in Beneficialibus admitti multiplicationem titulorum, vt per Cassador.* decis. 21. numero 5 super reg. & decis. 3. de causa possess. in fin. *Non obstant, quæ dicuntur de non publicatione resignationis Antonij factæ ad fauorem Gutierrij, quia Ferdinandus non tenetur docere de aliqua publicatione, cum non fundet se super ista resignatione, sed tantum dicat Beneficium non potuisse vacare per obitum Antonij, qui illud de eo tempore non possidebat, & in eo nullum ius vnquam habuit, & in omnẽ euentum Domini dixerunt etiam data vacatione ex persona Antonij illam non suffragari. Palacios, cui obstat* reg. de mense, *ex quo Antonius decesserit de mense reseruato, cuius erat facienda mentio in gratia, si neutri, quæ est noua gratia, & noua prouisio, non obstante lite, quæ non inducit reseruationem, sed suspendit tantum collationem Ordinarij vsque ad finem litis, vt alias fuit resolutum in vna Aurien. Canonicatus, sub die 4. Iunij 1576. coram Illustrissimo Cardin. Lancelloto, etiam quod ista vacatio capiatur per clausulas generales, siue alio quouis modo, Puteus* decis. 169. libro secundo, & decis. 1. & 4. super reg. de mense, *Paleot.* decis. penult. *& cessat omnis difficultas ad effectum, de quo agitur, vt non intret gratia, si ventri concessa Palatio, de anno 1587. de quo tempore iam ista vacatio erat comprehẽsa, sub clausulis generalibus appositis in gratia resignationis antea facta ad fauorem Gabrielis, quam Domini dixerunt esse iustificatam.*

Quamuis in Lucana Canonicatus, 7. Februarij 137
1561. coram Dom. Rubeis infra relata *nu. 657.* Rota senserit, quod lis de tempore vacationis inducere reseruationem Beneficij, & sic non obstaret *reg. de mense* exprimen. &c. & vide infra dicta *cap. vlt. à numer. 217.*

§. 2.

De reseruatione, seu affectione per appositionem manus Papæ.

SVMMARIA.

INducitur reseruatio, seu affectio Beneficij per solam appositionem manus Papæ, quamuis inutiliter facta, numer. 138. & 139. vbi adducitur pro hoc Extrauag. vlt. de præb. & num. 143. contra aliquos. nu. 141. & 142.

Per commendam facta à Papa Beneficium dicitur affectum, & n. 140.

Quando Papa ad certũ tempus, vel ex certa causa reseruauit, si illa reseruatio semel affecit, Beneficiũ semper manet affectum etiam post illud tempus, & cessante causa contra Æneam, n. 144.

UNIVERSITÄTS-
BIBLIOTHEK
PADERBORN

Per collationem Papæ inualidam non euanescit reseruatio Beneficij, nec potest Ordinarius illud conferre contra aliquos, n. 145. & 146.

Stante supplicatione signata per Papam de aliquo Beneficio nondum leuatis Bullis non potest Ordinarius illud conferre, etiam si gratia esset nulla, numero 147.

Per mandatum de prouidendo Beneficio vacaturo, aut incerto, non inducitur affectio de iure n. 148. quamuis de stilo curiæ aliud esset, n. 149.

Prædicta doctrina de affectione per appositionem manus Papæ limitatur 1. vt procedat, quando manum apponit Beneficio ad effectum prouisionis vacante, secus vbi nõ vacat ad istum effectum, vt quia est collatum alicui, qui nondum acceptauit, vel ad illud est quis præsentatus, &c. n. 150.

Id procedit etiam si in gratia Papa illud reseruasset vt vacans, licet secus, si reseruatio fieret Motu proprio non expresso eo, cui velit conferri, numero 151.

Secundo limitatur, vt non procedat, vbi Papa manum apponit ad Beneficium vacaturum tali modo, verbi gratia, per priuationem, nam si non vacauit per priuationem, non est affectum vllo modo, numero 152.

Gratia conditionalis ante euentum conditionis non afficit Beneficium, &c. n. 153.

Tertio limitatur, vt non procedat quando Papa manum apponit super Beneficio resignato, nam, si resignato non tenet ex aliqua causa, Beneficium non est affectum super alia vacatione n. 154. cum seq. vbi adducuntur resolutiones Rotæ.

Responsio, quam tradit Rota doctrinæ Sarnen. docentis, quod si resignans in Curia moriatur, infra 20. dies, licet prouisio per resignationem non teneat, ex reg. de infirmis, Beneficium tamen est reseruatum, & affectum Papæ, n. 158. & seq.

Etiam in casu Sarnen. falsum est, quod tale Beneficium esset reseruatum, & affectum Papæ, nam ex illa reg. non dicitur vacare, n. 160. & seq.

Non obstat, quod ista sit ficta, non vera vacatio, quia tantum operatur, sicut vera, nec hic concurrit veritas & fictio circa idem, sed vna fictio, &c. à numero 162. ad 165.

Ex quo Papa annullat collationnẽ, si infirmus decedat infra 20. dies, & sic non admittit illam resignationẽ, ius Beneficij dicitur esse penes resignantem, & sic vacat per obitum vere, n. 166.

Vacatio per obitum inducta per illam regulam est etiam vera, & non ficta, quia in his, quæ sunt iuris positiui, lex non ficte, sed vere agit, &c. n. 167.

Reg. de impetrantibus Beneficia per obitum familiarium, habet locum in vacatione per obitum inducta per reg. de infirmis contra Sarnen. num. 168. nec opus est exprimere modum vacationis inductæ per illam reg. sed sufficit impetrare per obitum contra eundem Sarnen. nu. 169.

Quando quis resignat in curia in fauorem, seu conditionaliter, scienter, nulliter, Beneficium vacat per d. resignationem, & sic manet reseruatum, & affectum Papæ, n. 170.

Reprobatur quod dicit Guillelm. de Monteferrato, quod si Papa pro bono pacis, & concordiæ super Beneficio manum apposuit vni illud relinquendo, & alteri super eo pensionem constituendo, si ille decedat, Beneficium censetur reseruatum, seu affectum, numer. 171. cum seq.

Per Breue de capienda possessione, nomine cameræ etiãsi possessio sit capta eius nomine, & prouisus decedat antequam illi possessio sit cessa, Beneficium non manet affectum, n. 173.

Per dationem coadiutoris factam à Papa, etiam inualidam non inducitur affectio, n. 174.

Per vnionem nullam non inducitur affectio Beneficij, n. 175. licet secus in vnione ad vitam de Beneficio vacante, n. 176.

Quarto limitatur d. doctrina, vt non procedat, quando Papa prouidet de Beneficio, vti reseruato, quod tamen reseruatum non est, nam tunc Beneficium non manet affectum, n. 177.

Etiam stante clausula, siue alio quouis modo. contra Simonetam. n. 179. 180. & 181.

In prouisionib. additur clausula, dũmodo collatio ad nos hac vice pertineat, per quam restringũtur clausulæ generales in euentum, quod Beneficia non essent reseruata. numer. 178. sed ista clausula non ponitur ratione reseruationis expressæ, sed ratione clausulæ generalis, siue permisso, &c. nu. 182. & seq. vbi ponitur resolutio Rotæ.

Non obstante dict. clausula, dummodo collatio ad nos hac vice pertineat. recte intraret clausula generalis, siue alio quouis modo, quando vacatio narrata verificatur de facto, etiam si ex modo contento sub clausula generali Beneficium esset reseruatum, numero 184. & illa clausula seruiret, quando Beneficium esset iuris patronatus laicorum, & stante indulto, &c. numero 185.

Quinto limitatur per aliquos, nisi nullitas prouisionis, seu inualiditas appositionis manus Papalis ex defectu potestatis insurgeret, vt ex Concilio Basilien. numero 186. quæ limitatio reprobatur, cum defectus iste potestatis non possit in Papa contingere, numero 187.

Concilium Basilien. quo reseruationes abolentur, & pragmatica sanctio supradicta est, fuit Conciliabulum post dissolutionem, n. 188. & reprehenduntur Patres d. Concilij, n. 189.

SEcundo notandum est induci reseruationem, seu affectionem Beneficij per solam appositionem manus Papæ, quamuis inutiliter factam, ita quod si Papa prouidet alicui, vel prouideri mandat de aliquo Beneficio, si prouisio fuerit nulla, vtpote facta inhabili, seu incapaci, vel propter surreptionem, aut alium defectum, Beneficium remanet Papæ affectum, & illo Ordinarius non potest se intromittere, etiam si alias non fuisset reseruatum ad *cap. vt nostrum de appellat.* ita Innoc. *in cap. inter dilectos de excessibus Prælatorum* Decius *in d. cap. vt nostrum, num. 3. & in c. 1. de confirmatione vtili, numer. 10. & cons.* 137. Hiero. Paulus *in pract. Cancel. §. notabilia superuacantibus reseruatis, vers. affectum dicitur.* Rebuff. *in praxi, tit. de reseruatio. num. 30. & 34. & reg. 9. Cancella. & in concor. ti. de reseruat. circa prin. versi. itẽ vbicumque, & in c. postulastis de clerico excommunicato ministrante in gl. nu. 66.* cum Ænea de Falcon *3. præludio, & 2. q. 16. effectu,* Simoneta *de reseruatio. q. 58.* & ibi Granutius Corras. *2. par. cap. 1. num.* 14. Gambarus *de offic. Legati, lib. 5. num.* 85. Mandos. *in proœmio regul. q. 5. n. 9. & regul. 4. quæst. 4. nu. 4. & reg. 9. quæst. 6. n. 6. & cons.* 19. *n.* 12. & late eius filius Hor. Mandos. plures referens ad Romanum *consil.* 335 *littera C.* bene Couar. *in cap. alma mater 1. par. §. 7. sub nu.* 8. P. Gregor. *de Benefi. cap.* 24. *num.* 17. *&* 26. Flamin. Paris. *de*

resignati. Benefi. lib. 7. quæst. 11. n. 11. & lib. 12. quæst. 10. n. 9. vbi dicit communem Vgolin. *de censuris tab. 2. capi. 13 §. 1. ad fin.* Zerola *in praxi Episcopali. 3. par. ve. Benefi. §. 2. fallacia 9* Zechus *de Benefi. & pensio Eccl. capit. 5. sub num. 6.* Enriquez *in summa lib. 13. ca. 14. §. 2.* Ludo. Lopez *instruct. conscientiæ. 2. tom. 2. par. cap. 17.* Suarez *5. tom. de censuris disput. 13 sect. 1. num. 34.* & alij, & Cassador. *decis. 2. de vnio. num. 10.* Puteus *deci. 180. numero tertio lib. 3.* & fuit resolutum in vna Barchinonen. Canonicatus nono Martij. 1598. coram D. Millino infra adducta, *6. par. cap. 4. nu. 23.* vbi fuit dictum *per vnionem nullam remanere affectionem, propter appositionem manus Papæ, siue nullitas proueniat ex defectu causæ, siue ex inhabilitate prouisi, aut ex alio capite &c.* Et posthæc Gonçalez ad *regul. de mensib. §. 3. proœm. nu. 146. & gloss. 52.* vbi plura adducit, pro qua

139 † doctrina vltra tex. *in d. cap. vt nostrum* facit Extrauag. *ad Roman.* quæ est Paul. II. *& vlt. de præbena.* in communibus, in sua ratione generali, ibi *ac prouide considerantes effectum per reseruationem manusque appositionem, &c.* & ibi, *Romani quoque Pontificis manus appositionem prædictam tantæ efficaciæ, &c.* & facit *decis. quarta de testib. in nouis. & trigesimatertia. eodem. in antiquis.*

140 Et hinc per commendam factam à Papa, † seu administratorem ab eo positum in Beneficio vacante, ex quo semel manum apposuit, Beneficium dicitur affectum ita, quod nec expectans posset illud acceptare, nec Ordinarius de eo disponere, Simoneta *quæ. 59.* & ibi Granutius, & dixi supra *p. præceden. c. 4. à n. 68.* Gonçal. *d. glos. 52. n. 11.*

141 Quamuis Butrius, & Abbas post alios † *nu. 10. in d. c. inter dilectos.* & Fel. *in cap. si. de præsump. n. 40.* teneant, quod si Papa non est vsus verbo reseruationis, & mandauit Beneficium conferri certæ personæ si collatio non valuit, reuertitur ad Ordinarium, & sequuntur Aufrer. ad Capellam Tholos. *decis. 437. n. 6.* & Selua *de Benefi. 3. p. q. 33. n. 1.*

142 Et quamuis Æneas de † Falcond. 16. *effectu in fin.* dicat, quod si Papa cõferat Beneficium alias non reseruatum, & collatio non valet isto casu non possit exemplificari d. Extrauagans Pauli II. *versi. vt, & si litteræ Apostolicæ* istis verbis, *super prouisionibus Beneficiorum*, quia Papa ibi semper pręsupponit reseruationem præcise, vt patet ibi, *Beneficus taliter reseruatis.* & sic videtur Æneas tenere collationem ad Ordinarium reuerti.

143 Sed, vt dictum est d. Extrauagans facit pro † supradicta doctrina in d. sua ratione generali ad reg. *leg. reg. §. finali digesto, de iuris & facti ignorantia.*

144 Vnde videtur falsum † quod ait idem Æneas *quinta quæstione principali, quæstion. prima ad finem* quod quando Papa ad certum tempus, vel ex certa causa reseruauit, forte non habet locum dicta Extrauagans, nam quicquid ipse velit si illa reseruatio semel affecit, Beneficium semper manet affectum etiam post illud tempus, & cessante causa.

145 Secundo videtur esse falsum † quod dicit Rota *decisione 512. numero quinto par. 3. diuersorum*, quod collatione facta à Papa inualida possit Ordinarius Beneficium conferre, licet antea esset reseruatum, ex Sarnensi *in regul. de triennali, quæstio. 30. numero secundo.*

146 Cum quo etiam male ait Caputaquen. † *decisi. 33. in fin. li. 1. in manuscriptis* reseruationem euanescere per collationem Papæ etiam inualidam, & P. Greg. *d. c. 24. num. 18.* cuius contrarium recte tenet Probus ad Monachum. *in cap. 2. de rescrip. in 6. num. 37.* & Rebuf. *d. reg. 9. ad fin.* male etiam ait, quod si Papa contulit alicui Beneficium vacans in curia, si semel acceptauerit, non dicitur in curia vacare, si acceptans extra eam sit, etiamsi sit inhabilis, & Selua, quem citat *3. p. q. 72.* non dicit id de inhabili.

147 Tertio videtur falsum quod dixit Zerola † *in praxi Episcopali 1. par. verb. supplicatio*, quod stante supplicatione signata per Papã de aliquo Beneficio nondum leuatis Bullis potest Ordinarius conferre illud Beneficium supposito, quod alias posset, quod non potest stare ex dictis, etiam si gratia esset nulla, quãto magis existente valida, vt ipse supponit, & dictum est sup. *præceden. p. c. 2. n. 13.*

148 Et prædicta doctrina videtur intelligenda † quando Papa prouidet, aut prouideri mandat decerto Beneficio vacante, secus in mandato de prouidendo de Beneficio vacaturo, aut incerto; nam tunc per solum mandatum non videtur induci affectio de iure ex te. *in cap. dilectus 2. & c. inter cætera de præben. & in capit. 1. & c. si capit. & capit. si solis de concess. præbend. in 6. & Clem. 1. eod.* Rota *decisi. 6. de concess. præbend. in antiquior. & decis. 25. à num. 3. eodem in antiquis.* vbi Collector etiam vult quod per solum mãdatum de prouidendo etiam de Beneficio certo vacante, non inducatur affectio de iure, Simoneta *q. 60. n. 4.* Corras. *4. pa. ca 5. n. 40.* P. Greg. *d. c. 24. n. 26.*

149 Quamuis de stilo Curiæ aliud esset, † nam Cancellaria tenet, quod per solam manus appositionem Papæ, siue prouideat de vacante, siue de vacaturo, aut mandet prouideri, seu alias disponi etiam de incerto Beneficium sit affectũ, & clausæ sint manus cuiusuis Collatoris inferioris, vt dicit *decis.* Rota 10. *de præb. in novis. in additione ad fin.* & refert Simoneta *d. qu. 60. num. 2.* & Collector. *d. decision. 6. nu. 6. & d. decis. vigesimaquinta nu. quarto* ait audiuisse, quod Cancellaria, vt prædicta iura tollerentur, & vt gratia Papæ possit indubitanter sortiri effectum, per solam manus appositionem eo ipso, quod signat supplicationem, seu prouidet, seu prouideri mandat, vel alias disponit de vacante, vel vacaturo certo, vel incerto, adeo vult Beneficium esse affectum, & ligatas manus inferioris quod semper daret reseruationem cum decreto à die datæ supplicationis signatæ per Papam & quod tunc per illas clausulas reseruationis & decreti negotium esset clarum; verum tamen, cum gratia fit de incerto vacaturo, vt puta, quod duxerit acceptandum dat decretum incertum, & super incerto, quod demum ligat, cum deductum fuerit ad certitudinem per acceptationem iuxta *cap. dudum. §. considerantes de præben. in 6.* nisi apponeret certum tempus, puta mensem, quia tunc infra tempus, etiam ante acceptationem ligaret manus aliorum, vt mensis appositio aliquid operetur, vt *in d. Clem. 1.* refert etiam Simoneta *d. qu. 60. num. 1.* & ita procedet quod ait Gonçal. *d. gloss 52. n. 13.*

150 Sed limatur prædicta doctrina sequen. † modis. Primo, vt procedat, quando Papa manum apponit in Beneficio ad effectum prouisionis vacante, secus vbi Papa manum apponit in Beneficio, quod licet vere vacet, non tamen vacat ad effectum prouisionis, vt quia est collatum alicui, qui nondum acceptauit, vel ad illud est † quis præsentatus, &c. Nam si interim conferatur à Papa alij, talis collatio, tanquam

tãquam surreptitia est nulla, maxime stante clausula, dummodo non sit alteri ius quæsitum, & si postea ille recuset acceptare Beneficium, vel renuntiet iuri ad rem, aut interim decedat, poterit Ordinarius iterum illud conferre, non obstante dicta collatione Papæ nulla, qui manum apposuit in eo, tanquam libere vacante, & in quo non erat alteri ius quæsitum, ita Lapus, Anchoran. Domin. *num.* 18. & Francus 14. *in capitulo si vbi absenti de præbend. in* 6 & Selua *d. q.* 33. *p.* 3. *num.* 1. & post hæc Gonçalez *glos.* 52. *à numero* 56.

151 Quod procedit etiamsi in gratia, in qua † mandatur alij prouideri de Beneficio, Papa illud reseruasset, vt vacans, licet secus, si reseruatio *Motu proprio* fieret non expresso eo, cui velit conferri secundum eos.

152 Secundo limitatur, † vt non procedat vbi Papa manum apponit ad Beneficium vacaturum tali modo, verbi gratia per priuationem, mandando alicui de illo prouideri in euentum priuationis, nam si tale Beneficium non vacauit per priuationem, vt quia priuandus antea decessit, non est affectum vllo modo, quia dispositio Papæ erat restricta ad Beneficiũ vacaturum per priuationem, & quia appositio manus Papæ erat conditionalis, scilicet in euentum priuationis, & sic non stante conditione non operatur, ita Rota *decis. vlt. vt lite pendente in nouis.* Æneas 3. *qua. num.* 11. & 4. *q.* 16. *effectu n.* 2. Simoneta *d. q.* 60. *n.* 2. 5. & 6.

153 Conducit *decis.* Anton. August. 1311. *lib.* 3. *p. diuersorum*, quæ habet gratiam conditionalem ante euentum conditionis non afficere Beneficium, vt inter ea ab Ordinario conferri non possit, &c. facit etiam doctrina Probi ad Monach. *in rubric. de rerum permut. in* 6. *in fin.*

154 Tertio limitatur, vt non procedat, quando Papa manum apponit super beneficio resignatio non tenet ex aliqua causa, vt quia non fuit verus valor expressus per resignatarium, Beneficium huiusmodi non est taliter affectum Sedi Apostolicæ, quod Ordinarius non possit de illo prouidere per obitum resignantis, nam Papa non censetur manum apposuisse super hoc Beneficio, nisi ad affectum vt resi-

155 gnatio sequatur, & ita † tenuit Rota apud Achillem, de Grassis *decis.* 119. seu 14. *de restitutione spoliatorum*, vbi dicitur, quod decretum in resignatione facta, vel manus appositio Papæ in eadem, licet operentur quod nullus inferior possit ex eadem vacatione conferre, tamen non inficit prouisionem per obitum.

156 Et fuit resolutum in vna Triden. † Beneficij decimotertio Iunij 1578. coram Illustrissimo Blancheto, quæ habetur 1. *par. diuersorum, decis.* 419. quam refert & sequitur Flam. Paris. *de resignatione Benefi. libr.* 18. *quæstion.* 2. *n.* 44. & 45. & post hæc Gonçalez *d. glos.* 52. *n.* 49. & *seq.* vbi citat Lancellotum *de atten.* 2 *p. c.* 10. *nu.* 9.

157 Et idem fuit tentum in vna Cusentina † Parochialis, 22. Aprilis 1594. coram Illustrissimo Pãphilio, in qua fuit dictum, *affectionem non induci super alia vacatione ex resignatione facta in manibus Papæ, quia, vt fuit dictum in illa Trident. Papa apponit manum super illa vacat. ex resigna. tantum, vnde, si illa non sortitur effect. & sic ius remanet penes resignantem, non adest affectio, &c.* Et conducit decis. Rotæ in causa Vallisoletana Decanatus, de qua infra *num.* 258. & meminit Gonçalez *sup. num.* 42.

158 Nec obstat doctrina † Sarnen. *in reg. de infirmis, q. trigesimatertia*, vbi cum Romano *consil.* 342. docet, quod si resignans in curia moriatur infra 20. dies, licet prouisio per resignationem non teneat ex illa regul. Beneficium tamen est reseruatum, & affectum Papæ, & sequitur Rebuf. *in d. reg. de infirmis, verb. ipsumque Beneficium, vers.* 2. *ex ista, & in praxi super eadem reg. glo.* 14. *num.* 4. Boerius *decis.* 2. *num.* 55. *ad fin.* Flamin. Paris. *de resignatione lib.* 12. *quæstion.* 10. *à n.* 4. Rota *in d. decis.* Tuden. 419. respondet, quod non applicatur † huic casui, in quo resignatio non fuit facta 159
simpliciter, sed in fauorem. Secundo, quod casus Sarnen. est, quando is, qui resignauit, in curia decessit infra 20. dies, hic autem versamur extra hunc casum.

Sed ego vlterius dico etiam in casu Sarnen. † fal- 160
sum esse, quod tale Beneficium esset reseruatum, & affectum Papæ, nam ex regula de infirmis non dicitur vacare per resignationem, vt dicunt Roma. & Sarnen. sed per obitũ censetur vacare, vt per Rebuf. *in praxi super dict. reg. glos.* 12. & 14. & *consil.* 72. & 86.

Et ita contra dict. doctrinam Romani, & Sarnen. 161
recte tenet Rosiniacus *de Benef. cap.* 28. † Et, vt in-
quit Horatius Mandos. ad Roma ibi, *litera B.* aduertendum est huiusmodi regulam non semper in vnam atque eandem formam emanasse, & quod antiquitus, & tempore Romani non aderant illa verba, quæ nunc in eius fine reperiuntur, videlicet, *ipsumque Beneficium nihilominus per obitũ censeatur vacare.* Alias enim non dubitasset Romanus, vtrum dicantur vacare per resignationem, an per obitum Beneficia per eos resignata, qui infra 20. dies obierunt, illa enim verba clare determinant huiusmodi Beneficia per obitum dici vacare: Nec obstat, quod id de ficta, non
de vera † vacatione intelligendum sit, vt inquit, ibi 162
Mandos. vt etiam per Sarnen. *in eadem reg. q.* 30. qui ait, quod iste modus vacandi inductus per istam regul. cum non sit verus, non comprehenditur sub aliis regulis, & dispositionibus, & concessionibus loquentibus simpliciter de vacatione per mortem, & sic, quod, regula de impetrantibus per obitum familiarium Cardinalium non habebit locum in vacatione per obitum isto modo inducta; quam † posteriorem 163
decisionem, quoad regul. *de impetrantibus per obitum familiarium Cardinalium*, licet non approbet, nec reprobet Nauarrus *in cap. accepta. de restitutione spoliato. oppos.* 8. *solutione n.* 46. consentit tamen vacationem illam non esse veram, sed fictam. Quia respondetur,
† quod illa ficta vacatio tantum operatur, sicut vera, 164
quia tantum operatur fictio in casu ficto, quantum veritas in casu vero, Bart. & alij *in l. si is qui pro tempore. ff. de vsucapio.* Rebuffus *d. glos.* 14. *nu. quinto*, & *vndecimo* Mandosius *d. reg. de impetrantibus* 32. *quæst.* 6. *nu.* 2. & Flam. Paris. *d. lib.* 12. *quæst.* 9. *nu.* 8. & in his, quæ sunt iuris, paria sunt aliquid esse, vel haberi pro tali, putei *decis.* 297. *in fin. li.* 3. & Flam. Paris. *d. quæstion. nu.* 12.

Nec satisfacit responsio Sarnen. *d. quæst.* 30. quod † 165
id procedit, vbi non concurrit veritas, & fictio ircaidem; tunc enim fictio veritati cedit, Mandos. *d. q.* 6. *num.* 3. & 4. nam in proposito dici non potest concurrere veritatem, & fictionem, sed vnam fictionem, quod Beneficium vacat per obitum, & non per resignationem.

Secundo, principaliter † respondetur, quod ex quo 166
papa annullat collationem, si infirmus decedat infra viginti dies, & sic non admittat illam resignationem, ius Beneficij dicitur esse penes resignan-

tem per ea, quæ dicit Bisignetus *decis.1.de renuntiat.* & cum ius sit penes resignantem, vacat per obitum vere, ita *d.decis.* Putei, in vna Bononien regressus de anno 1550. in qua fuit resolutum regressui per decessum esse locum in casu dict. regulæ *de infirmis resignantibus*, & refert, & sequitur Flam. Paris. *d.q.9.n.7.* 10.11.& 13.

167 Et quod vacatio per obitum inducta per † dictam regulam *de infirmis resignan.* est vera vacatio, & non ficta, tenet etiam Mandos. *d.quæst.6.à num.5* quia in his, quæ sunt iuris positiui, lex non ficte, sed vere, & mero iure agit, & disponit, & tituli Beneficiorum, illorum que modi vacandi sunt de iure nouo, & positiuo, ergo lex super illis vere, & ficte agit, & operatur, &c.

168 Et contra Sarnen. † supra tenuit etiam Rota in terminis d.regulæ *de impetrantibus per obitum familiarium Cardinalium*, in vna Salamantina S. Thom. coram Capisuco, de anno 1553. quia pacificantur casus fictus, & verus, & quia vere vacat per obitum, quia ius non abdicatur à resignante per istam resignationem, vt per Verallum *decisio.* 328.*lib.*1. *in manuscrip.* & refert, & sequitur Mandosus *dicta quæstione sexta.*

169 Vnde etiam apparet falsum esse † quod ait Sarnen. *d.regul.de infirmis, quæst.*35 quem sequitur Flam. Paris. sibi non constans *d.quæst.*10.*num.*33. nempe in terminis illius reg. non sufficere impetrare per obitum, sed opus esse exprimere modum vacationis inductę per illam reg. &c.

170 Hæc tamen limitatio † non procedit in Beneficio, quod quis resignat in curia in fauorem, seu conditionaliter, scienter, nulliter, ita quod resignatio non potest sortiri effectum culpa resignantis, nam tunc Beneficium vacat per dictam resignationem in curia, & consequenter manet reseruatum, & affectum Papæ, iuxta dicta infra *vndecima p. capitulo tertio à numero* 35.

171 Ex dictis infertur falsum esse, † quod dicit Guillel. de Monte ferrato *in commen. ad pragmaticam sanctionem* relatus per Simonetam *quæst.*62. & per Sarnen. *reg. de triennali, quæstione* 31. *versic. sic etiam Papa*, & P. Gregor. *cap.*24.*n.*15. quod si Papa pro bono pacis, & concordiæ super Beneficio manum apposuit vni illud relinquendo, vel prouidendo, & alteri super eo pensionem constituendo, si ille decedat, propter huiusmodi appositionem manus Papæ, Beneficium sic pensione grauatum censetur reseruatum, seu affectum, vt de eo solus Papa possit prouidere per *d.c. vt nostrum*, quia propter pensionem duraturam nunquam dicitur plene prouisum de Beneficio, & donec durat pensio, durat & appositio manus Papæ, quod etiam docet Probus ad Monachum, *in dicto c. præsenti, de officio Legati in sexto nu.*41. Quamuis dicat non esse tenendum in Gallia, propter pragmaticam sanctionem.

172 Sed id est falsum ex dictis, nam tunc Papa non apponit manum, † nisi ad effectum, vt prædicta concordia sequatur, & sortiatur effectum, & alias multorum Beneficia essent affecta, vt dicit Simoneta *sup.* qui, quamuis dicat, quod contra hanc opinionem nihil scribet, cum inimici Pontificiæ potestatis, & illi, qui curiam impugnant, & reseruationes prohibent, & tollunt, illam veram, & seruandam affirment, tamen satis videtur contra eam inclinare, & de ea dubitat Sarnen. *supra* & P. Gregorius eam referens *vbi supra.* & ita post hæc firmat Gonçalez *d.glos.*52. *num.* 40. & 41. dicens firmasse Rotam in Romana Cleri-

catus S. Petri 27 Nouembris 1602. coram D. Pamphilio.

Infertur etiam ad illud, de quo vidi dubitari † Romæ in Archidiaconatu de Talauera vacante per obitum D. Gundisalui Marini Pōtij de Leo. quod per Breue de capienda possessione nomine Cameræ, etiamsi possessio sit capta eius, nomine, & prouisus decedat antequam illi possessio sit cessa à camera, non manet Beneficium affectum Papæ, nam illa manus Papæ appositio non est, nisi ad effectum, vt sua prouisio debitum consequatur effectum, & non ad effectum iterum prouidendi de illo, facit, quod dicit Gonçal. *sup.n.*39. 173

Facit quod de datione coadiutoris facta † à Papa dicit Puteus *decis.*226.*n.*14.*lib.*3. licet dubitanter; scilicet, quod per illam non induceretur talis affectio, vt Ordinarius disponere non possit, quia simile de commenda hic non habet locum, quia in cōmenda benef. vacabat, & Papa per manus appositionem declarabat, quod de eo disponere intēdebat, sed in isto casu, quādo datur coadiutor, Beneficium non vacat, & ideo non videtur per talem apposionem Beneficiū afficere, ita vt Ordinarius cessante coadiutoria non posset de Beneficio disponere, &c. Et idem videtur, quando coadiutoria esset surreptitia, seu inualida, & sic nō haberet locum futura successio, quæ est accessoria ad coadiutoriam, Mandos. *de signatura gratiæ, tit. de coadiutoris, vers. coadiutoria habebat*, Puteus *decis.*98.*lib.*2 vt supradictum est 4.*par. cap. vlt. numero* 133. 174

Infertur etiam contra Rotam † in dict. Barchinonen. Canonicatus, de qua supra *n.*139. *ad fi.* per vnionem nullam non induci affectionem Beneficij, cum tunc Papa non apponat manum ad effectum prouidendi, sed ad effectum vniendi, & sic extinguendi, & supprimendi Beneficium, maxime in vnione perpetua; nam in vnione ad † vitam de Beneficio vacante secus videretur dicendum, nempe induci affectionem; cum sit quædam virtualis prouisio, nec per eam extinguatur Beneficium, vt infra *vlt. p. c.2. à numero trigesimooctauo.* & vide dict. sup.4. *p.c.*4. *numero* 74. 175

Quarto limitatur, vt non procedat, quando Papa † prouidet de Beneficio, vti reseruato, quod tamen reseruatum non est, nam tunc prouisio Papæ non tenet, nec Beneficium manet affectum, sed Ordinarius poterit de eo prouidere; decretum enim ex falsa causa interpositum non afficit, Rota *decis.* 12. *de concess. præb. in antiquis.* Probus ad Monach. *in cap. tibi qui, de rescript. in 6. nu.*20. Horatius Mandos. qui alios refert ad Roma. *loco. statim citando litera F.* ita Roma. *cons.*335. Gemin. *cons.*136. qui vult, quod prouisio Papæ sit nulla, si inhæret reseruationi, quæ non est, vel est reuocata, & propterea, quod Ordinarius potest de illo Beneficio prouidere, sequitur Æneas de Falcon. 4.*quæst. effectu.*16.*nu.*2 & *effectu* 19. *ad fi.* Gonçal. *d.glos.*25.*à n.*45 qui *nu.*51. recte ait idem esse, vbi Beneficium impetratur certo modo, ex falsa causa, & *glo. vlt. n.*62. 176

Et hinc ait Simoneta † *q.*61.*n.*3. videmus, quod si prouisionibus additur clausula, *dummodo collatio, seu eius dispositio ad nos hac vice pertineat*, per quam restringuntur clausulæ generales, quæ apponuntur in gratiis de Beneficiis reseruatis in euentum, quod nō essent reseruata, prout dicit Pauinus *in tract. de potestate Capituli sede vacante septimo præludio vltim. columna.* 177

Ait tamen ipse Simoneta † *numero* 4. hæc vera videri 178

videri attento stylo Curiæ, quo semper prouidetur cum clausula, siue alio quouismodo, de qua per Dd. *in capit. susceptum de rescrip. in* 6. item, quia negari non potest, quin Papa manum apposuerit, & si prouisio non valet, videtur quod affectio sit inducta per ea, quæ supra dicta sunt, & ideo Ordinarium non posse prouidere, nec expectantem illud acceptare.

180 Adhuc tamen videtur tenenda † dicta limitatio, nec obstat prima ratio Simonetæ de clausula *siue alio quouismodo*, nam illa non intrat, nisi vacatio dispensatiue narrata verificetur, saltem de facto, vt dicetur infra 11. *p. c.* 1. *à n.* 36.

181 Secunda vero ratio cessat ex dictis, † nam, & si Papa manum apposuerit, apposuit illam tanquam super reseruato, & sic cessante reseruatione, quæ fuit fundamentum appositionis manus Papæ, illa nihil operatur.

182 Circa illud autem, quod ait Simoneta cum Pauino de clausula, dummodo collatio, seu dispositio ad nos hac vice pertineat, aduerte Hieron. Paulum *in practica cancellariæ in §. notabilia super vacantibus reseruatis*, dicere illam non poni ratione reseruatio. expressæ in literis, quia, ex quo reseruatio probatur, certum est, quod illius Beneficij dispositio, ad Papam pertinet, sed poni ratione clausulæ generalis, *siue præmisso siue alio quouis modo, &c.* Vnde quando non poneretur alius modus vacationis, quam expressus in reseruatione, tunc omittitur clausula *siue præmisso* & illa omissa non ponitur clausula, *dummodo eius dispositio.*

183 Hæc Hier. Paulus ibi, † quem secuta est Rota in vna Aretina commendæ 7. Nouemb. 1586 coram D. Seraphino, in qua fuit resolutum. *Reseruationem satis verificari ratione familiaritatis, de qua constabat per attestationem computatoris palatij, & fidem in curia facere fidem propter facilitatem habendi veritatem per inspectionem librorum, ex quibus extrahitur; nec obstare, quod per expeditores in literis fuerit addita clausula, dum modo eius dispositio ad nos hac vice pertineat, quia hæc clausula non ponitur ratione reseruationis expressæ in literis, sed ratione clausulæ generalis*, siue præmisso, siue alio quouis modo, *prout tradit practica cancellariæ* in notabil. super vacan. reseruatis. *&c.*

184 Rursus aduerte, † quod non obstante dict. clausula, *dummodo collatio, seu dispositio, ad nos hac vice pertineat*, tamen intraret dict. clausula generalis, *siue alio quouismodo*, quando vacatio dispositiue narrata verificatur de facto tantum, etiam si ex illo modo contento sub clausula generali Beneficium non esset reseruatum, &c. cum Papa concurrat cum omnibus Ordinariis, satis dicitur, ad eum pertinere, vt fuit resolutum in vna Cordub. Beneficij 21. Aprilis 1559. coram D. Quiroga, de qua infra 11. *part. capit.* 1. *numero* 60.

185 Et illa clausula, *dummodo* † *collatio, seu dispositio ad nos hac vice pertineat*, seruiret, quando Beneficium esset iuris patronatus laicorum, cui non vult Papa in dubio derogare, & quando Beneficium spectaret ad collationem alicuius ex indulto, & priuilegio Apostolico cum decreto irritante dicente, etiam per nos, iuxta supradicta *à n.* 19.

186 Quinto limitatur per aliquos, † nisi nullitas prouisionis, seu inaliditas illa appositionis manus Papalis ex defectu potestatis eiusdem insurgeret, vt ex Consilio Basilien. quo reseruationes abolentur, ex quo pragmatica Sanctio Gallicana sumpta est, ad *cap. ne capranda. de concess. Præben. in* 6. ita Roma. *d. consil.* 335. *n.* 12. *&* 13. Ripa *in c. cum M. Ferrarien. de constitu. num.* 197. Probus ad Monach. *in c.* 2. *de Præben. in* 6. *n.* 39. *& in cap. præsenti de offic. Legati. num.* 41. Aufrer. ad capellam Tolosanam *decis.* 437. *sub nu.* 6. Corras. *dict. c. secunda par. num.* 14. & videtur sequi Sarnen. *de triennali quæst.* 30. *nu.* 2. *vers. & ista conclusio procedit*, & Horatius Mandos. ad Roma. *ibi litera G.* qui refert Ripam *supra*, & Staphileum *septima forma mandati de prouidendo numero* 4. qui tamen solum loquitur de reseruatione, seu appositione manus executoris super certo Beneficio nondum vacante nulliter facta ex defectu potestatis, vt *in dicto capitulo ne captanda.*

Sed, cum defectus iste † potestatis non possit in 187
Papa contingere iuxta supradicta *in princ. huius cap.* hæc limitatio non est tenenda, vt inquit Simoneta *d. q.* 58. *n.* 12. quamuis ipse Romanus illam audeat ponere eo; quod Patres Concilij Basilien. contra Papa pro viribus tutatus fuerat, quem, vti Galli, sequuntur Probus Aufrer. & Corras.

Nec obstat d. Concilium † Basilien. quo reseruationes abolentur, & dict. pragmatica sanctio sumpta 188
est, nam, licet d. Concilium fuit à principio canonice congregatum, tamen post dissolutionem, seu translationem eius factam per Eugenium IV. post quam contenta in dict. pragmatica facta sunt, factum est conciliabulum & conuenticulum satanæ, & Concilium amplius appellari non debuit, &c. Vt in Bulla Leonis X. super abrogatione pragmaticæ sanctionis in Concilio Lateran. nouissimo *ses.* 1. quæ habetur etiam in Bullario inter constitutiones Leonis X. 16. *in ordine*, & in Bulla retractationum Pij II. quæ est in Bullario 11 *ordine* suarum constitutionum D. Anton. *in sum.* 2. *par. tit.* 3. *cap.* 11. §. 10 *&* 3. *par. titul.* 23. *cap.* 1. *in princ. & cap.* 2. 5. 5. Turrecremata *de Ecclesia lib.* 2. *cap.* 100. *& lib.* 3. *c.* 58. Cano. *de locis lib.* 5. *cap. fin. ad nonum*, Cardin. Bellarm. 2. *tom.* 1 *controuersia li.* 2. *c.* 19. *ad fi. & lib.* 3. *cap.* 16. Hoieda *de incompatib. iurate Benef. c. vigesimotertio, num.* 86. *& cap. vigesimoquarto, nu.* 27.

Et Thom. Campegius *in tract. † de reservat. num.* 6. 189
reprehendit Patres dicti Consilij Basilien. quia ausi fuerunt abolere, quantum in se fuit, reseruationes, quascumque, siue generales, siue speciales, præter clausas in corpore iuris, voluerunt que, inquit, ipsi inferiores authoritatem superioris sui certis finibus coercere.

§. 3.

De reseruationibus regularum Cancellariæ.

SVMMARIA.

PEr regulas Cancellariæ, quas S. Pontifices facere solent suo tempore duraturas, plures reseruationes inducuntur, numer. 190. *de quibus hic agendum est, num.* 191.

In regula 1. *hic posita innouãtur reseruationes extrauagantis, ad regimen, quæ videnda est n.* 192. *de quibus reseruationibus, & huius regulæ interpretatione qui videndi sunt, n.* 193.

Circa reseruationem Beneficiorum vacantium per assecutionem aliorum authoritate Apostolica, & Beneficiorum promotorum ad Episcopatus, & quæ per constitutionem execrabilis vacat remissiue,

numero centesimo nonagesimoquarto.

Per extrauagantem, ad regimen, solum reseruantur Beneficia vacantia per obitum officialium, per hanc vero reg. absolute reseruantur eorum Beneficia, & sic quomodocunque vacent, & c. numero 195. & sic cessat iam quod tradit Fastoli dubio 53. ex Egidio, & cæt. numero 196.

Non sufficit ad effectum huius reseruationis ius ad rem, sed in re, n. 197.

Sufficit ius in re, etiam si alter de facto possideat, sufficit etiam obtinere de facto, dummodo ius non esset penes alium, n. 198. quod est notan. ad reseruationem aliarum regularum, n. 199.

Illa verba, declarans nihilominus, &c. Et illa, & ea etiam Beneficia, addita sunt à tempore Sixti. V. num. 200.

Dicta verba, declarans nihilominus, &c. sunt posita ad tollendum dubium, de quo in vna Hispalen. Beneficij, an scriptores Apostolici, qui ratione officij sunt Prothonotarij, dimisso officio desinerent esse tales, & sic Beneficia postea acquisita non essent reseruata? in quo fuit tunc resolutum desinere esse Prothonotarios, & cæt. à n. 201.

Ante quam dicta additio facta esset, Rota in vna Palentina decessit à dicta decisione, vt in decisione hic posita, num. 204.

Respondetur ad rationem aliquorum quod priuilegium, quod scriptores Apostolici remaneant Prothonotarij etiam dimisso officio, non sit in vsu, & sic per non vsum amissum, quod præsumitur vsus priuilegij, &c. à num. 205.

Quando d. priuilegium non fuisset in vsu, per hanc regulam renouatur & restituitur, maxime quo ad effectum reseruationis, n. 208.

Reseruatio de Beneficiis, de quibus Ordinarij contra Concilij Triden. decreta disponũt, in quibus exemplificetur, n. 209.

Ista reseruatio non videtur habere locum in Beneficiis, de quibus patroni disponunt contra Concilij decreta, etiam secuta institutione per Ordinarium, numero 210.

Intelligitur quando Ordinarius sciens, aut scire debens disposuerit de Beneficiis cõtra decreta Concilij, secus, si per iustum errorem, seu ignorantiam facti, probabilem, num. 211.

190 TErtio notandum est † per regulas Cancellariæ, quas summi Pontifices in crastinum assumptionis suæ facere solent, quas ex tunc suo tempore duraturas obseruari volunt, vt in illarum procemio, & explicat ibi glossator plures reseruationes induci, vt in primis regulis: & cum sæpe occurrant
191 † in praxi non abs re erit hic ponere istas regulas reseruatorias, vt habentur in regulis S. D. N. Pauli V. & circa eas aliqua adnotare, præcipue circa regulam *de mensibus*, & alternatiua, quæ in praxi frequentior est, & non est per aliquem hactenus declarata.

Reseruationes generales, & speciales.

IN primo fecit easdem reseruationes, quæ in constitutione Fel. rec. Benedicti Papæ XII. quæ incipit, ad regimen, *continentur, & illas innouauit, ac locum habere voluerit, etiam si officiales in eadem constitutione expressi, Apostolicæ sedis officiales ante obitum eorum esse desierint, quo ad Beneficia, quæ tempore, quo officiales erant, obtinebant, declarans nihilominus Beneficia, quæ d. sedis officiales, qui ratione officiorum suorum huiusmodi eiusdem sedis notarij erant, etiam dimissis ipsis officiis, & quandoque assecuti fuerint, sub huiusmodi reseruationibus comprehendi, ac reseruauit Beneficia, quæ per constitutionem Ioan. XXII. quæ incipit*, execrabilis, *vacant, vel vacare contigerit, & ea etiam Beneficia omnia, de quibus Ordinarij, & alij Collatores contra Concilij Tridentin. decreta disposuerunt, & disponent in futurum.*

Cum in hac regula † innouentur reseruationes *ex trauag. ad regimen. de Præben.* inter communes, quæ 192
vt supra dictum est *n. 57. & 89.* erant temporales pro tempore Benedicti, vt ibi patet *ad fi.* glossator hic *reg. 2. & 62.* illa videnda erit.

De quib. reseruationibus, † & huius regulæ inter- 193
pretatione vltra d. glossatorem Soto, Hispanum, & Rebuffum hic bene agit Mandos. qui hanc regulam explicat per 16. quæstiones: videndus est etiam Simoneta *d. tract. de reseruatio. quæstione 37. 38. & trigesimanona.* vbi de reseruatione Beneficiorum Capellanorum Papæ, ac officialium Romanæ curiæ, & Paulus Granutius *in d. tract. Simonetæ quæstione 100.* vbi de reseruatione Beneficiorum Protonorariorum.

Et circa reseruationem † Beneficiorum vacantium
per assecutionem aliorum authoritate Apostolica, 194
de qua *in d. extrauag. ad regimen.* vide dicta infra *11. par. c. 5. à numero 51.* & circa reseruationem Beneficiorum, quæ promoti ad Episcopatus obtinent, de qua *in eadem extrauag.* videnda sunt dicta *d. 11. par. c. 6. à num. 30.* & circa reseruationem Beneficiorum, quæ per constitutionem execrabilis vacant, vel vacare contigerit, videnda sunt dicta *d. capit. quinto, à num. 45.*

Et circa illa verba, *ac locum habere volunt, etiam* † 195
si officiales in eadem constitutione expressi, &c. notandum est, quod per d. extrauagantem, *ad regimen*, solum reseruantur Beneficia vacantia per obitum officialium, per hanc vero regulam absolute reseruantur eorum Beneficia, vt patet ex istis verbis, *& sic quomodocunque vacent erunt reseruata*, ad Bellenzinis *de charitatiuo subsidio q. 115.*

Et ex illis verbis cessat iam † quod tradit Fastoli 196
dubio 53. ex Ægidio in terminis reseruationis Clementis V. quæ reseruabat Beneficia Capellanorum cedentium, vel decedentium, quod horum Beneficia, qui tempore reseruationis erant Capellani, non censebantur reseruata, si tempore obitus, & vacationis Capellani esse desierant, quod dictum, licet non procedat stante reseruatione simpliciter reseruante Beneficia officialium, vt hic, tamen in illo casu recte procedebat, vt inquit Simoneta quæstione 37. num. 6.

Secundo ex illo verbo, *obtinebant*, notandum est
non sufficere † ad effectum huius reseruationis ius ad 197
rem, vt *in regula 3. & 4.* sed in re, Milis *in reper. verb. obtinere*, Æneas de Falcon. *4. quæst. effectu 45.* & facit *decis. 427. num. 2. & 3. par. 1. diuersorum*, & quod tranit Mandos. *reg. 5. q. 5.*

Et sufficit ius in re, † etiam si alter de facto possi- 198
deat, Æneas ibi, sufficit etiam obtinere de facto stando in possessione, dummodo ius non esset penes alium. Rota *decis. 8. de electione* alias *274. in antiquis, & 12. de Præben. in antiquior.* Bellenz. *quæstione 122.* Simoneta *quæst. 50. 51. & 52.* Casad. *decis. 2. de constitution. nu. 2.* Rota *decis. 102. lib. 1. par. 3. diuersorum*, quæ etiam

etiam est 53. *lib.* 2. de qua infra, *nu.* 658. & Mandos. *reg.* 3. *quæstio.* 13. qui idem in effectu ait *reg.* 6. *q.* 5. iuxta dicta infra 1. *par. cap.* 3. *num.* 53. & post hæc Gonzalez plura adducens *glos.* 15 §. 1.

199 Quod est notandum † ad reseruationem Beneficiorum collectorum, seu sub collectorum, & familiarium, de qua *in reg.* 3. & 4. & habet etiam locum in reseruatione mensium, vt *in d. decis.* 102. & late Gonzalez *d.* §. 1. & vide quæ circa istud verbum dicemus infra, *n.* 352.

200 Tertio notandum est † illa verba, *declarans nihilominus*, vsque ad illa, *sub huiusmodi reseruationibus cõprehendi*. & illa verba. *Et ea etiam Beneficia omnia de quibus Ordinarij, &c.* Addita esse à tempore Sixti V. & ideo in regula, quam Mandosius interpretatur, & alij glossatores ante eum non inueniuntur, dicta-

201 que verba, *declarans nihilominus*, &c. † Sunt posita ad tollendum dubium, de quo fuit actum in Rota in vna Hispalen. Beneficij 14. Ianuarij 1572. coram Illustrissimo Card. Lancelloto, & habetur *prima par. diuersorum decis.* 70. an scriptores Apostolici, qui ratione talis officij sunt Prothonotarij, dimisso officio scriptoriæ desinerent esse tales Prothonotarij, & sic Beneficia per eos acquisita post dimissum officium scriptoriæ non essent reseruata ex *d. extra-*

202 *uag. ad regimen, & hac regula primo.* † In quo tunc fuit resolutum desinere esse Prothonotarios, & sic talia Beneficia non esse reseruata, cum qua decisione tenet Anas. Germonius *de indultis Cardinalium* §. *etiam ex eo numero quinquagesimoquarto.* vbi hunc art. late tractat; qui tamen num. 89. ait hodie quæstionem istam videri superfluam ex eo, quod *in regu-*

203 *la* 18. Sixti V. sunt reseruata † Beneficia omnium officialium, etiam si officium deposuerunt, &c. voluit citare regulam 1. Sixti V. in qua d. verba addita sunt, vt dixi.

204 Et antequam d. † additio facta esset, Rota in vna Palentina Scholastriæ Canonicatus, & Præbendæ de Valladolid. 9. & 13. Aprilis, 1584. coram D. Robusterio recessit à dicta decisione, vt videre est in decisione sequenti. *Cum Ambrosius de Miranda fuisset alias scriptor Apostolicus, & dum haberet huiusmodi scriptoriam, obtinuisset Scholastriam, ac Canonicatum, & Præbendam collegiatæ Ecclesiæ oppidi de Valladolid Palentin. diœcesis, ac postmodum dictos Scholastriam, & Canonicatum, & Præbendam resignasset, seu cessisset reseruato sibi regressu, accessu, & ingressu, & deinde durante huiusmodi regressu de mense Martij 1550. dimisisset scriptoriam, eaque dimissa factus fuisset locus prædicto regressui, idem Ambrosius illius vigore assecutus fuisset dictos Scholastriam, & Canonicatum, quos possedit vsque ad eius obitum, qui fuit de mense Octob. Millesimo, quingentesimo octuagesimosecundo, denique per obitum, D. Ambrosii D. Ludouicus Primentel obtinuit sibi prouideri de Scholastria, & Canonicatu, & Præbenda prædictis, & etiam obtinuit Breue de capienda possessione nomine cameræ, in quo sunt hæc verba, videlicet. Contulimus d. filio Ludouico Pimentel clerico Oueten. diœcesis Scholastriam, ac Canonicatum, & Præbendam Ecclesiæ B. Mariæ oppidi Vallisoleti Palentin. diœcesis, per obitum quondam Ambrosii de Miranda notarij nostri olim literarum Apostolicarum scriptoris extra Romanam curiam de mense Octob. proxime præteriti defuncti vacantes, & antea dispositioni Apostolicæ reseruatos: quo circa vobis, & cuilibet vestrum per præsentes committimus, & mandamus, vt constito vobis, seu alteri vestrum de dicta vacatione, & quod ipse Ambrosius olim litterarum Apostolicarum scriptor fuerit, & quod tempore obitus sui Scholastriam, & Canonicatum, & Præbendã prædictos possidebat, corporalẽ, & cæt. Verum quia ex serie prædicta apparet, quod antea quam fieret locus regressui, ipse iam dimiserat officium scriptoris, contigit dubitari, an dicta Beneficia sint reseruata, & an constet de Prothonotariatu, qui comprehendatur sub extrauag. ad regimen. de Præben. & quia nona præsentis mensis Aprilis, & die 13. eiusdem de mandato Sanctissimi proposui in relationibus Dominorum difficultatem prædictam, vt in posterum hæc decisio exemplum cæteris esse possit, Domini visa Bulla Leonis X. plumbata priuilegiorum scriptorum Apostolicorum, quam Illustrissimus, & Reuerendissimus D. meus Cardinalis S. Stephani prouisarius mihi consignauit, & ego illam omnibus Dominis meis in Rota exhibui, ipsique illam viderunt, ac plane examinarunt, & re mature discussa, resoluerunt, quod cum Diuus Ambrosius de Miranda semel fuerit scriptor Apostolicus, & in eadem concessione scriptoriæ creatus Prothonotarius Apostolicus, licet postea de anno 1550. idem Ambrosius dimiserit scriptoriam, non propterea desiit deinceps esse Prothonotarius, quia Leo X. in d. Bulla, quam nos omnes vidimus, creat scriptores, qui clerici fuerint, Prothonotarios Apostolicos, ita quod etiam postquam scriptores esse desierint, adhuc sint deinceps Prothonotarij, & pro talibus in omnibus, & ad omnes effectus haberi vult, & mandat, vt ex verbis dictæ Bullæ clare apparet: & cum verba Bullæ sint clara, & aperta, est casus legis expressus in ea. Comprobãt hoc idẽ Domini ex Bulla Pauli III. in fauorem dictorum scriptorum, in qua narratur concessio Leonis X. de huiusmodã dignitate Prothonotariatus in fauorem dictorũ scriptorum. Idem etiam cõfirmabant ex eo, quod ipse, ac plures vidimus, quod cæteri officiales Papæ, qui creãtur Prothonotarij, omnes habent in suis priuilegiis eandem clausulam, vt etiam postquam tales esse desierint, nihilominus nõ desinãt deinceps esse Prothonotarij ad omnes effectus, vnde, cum nõ desierit Ambrosius esse Prothonotarius, res est clara, quod prædicta Beneficia sint reseruata, cũ Extrauagans, ad regimen, quæ reseruat Beneficia Prothonotariorum, habeat locum, non solum in Prothonotariis participantibus, sed etiam in omnibus Prothonotariis creatis à Papa, vel Legato, qui non sunt de numero, nec participantes, vt pluries resoluimus in Rota nostris temporibus, & sunt plures decisiones Putei, Peregrini, & aliorum plurium auditorum antiquorum: nec hoc habet difficultatem aliquam. Non obstat, quod ex aduerso dicebatur de decisione facta in causa Hispalen. Beneficij de Villamartin coram Illustrissimo D. Cardinal. Lancelloto, quod scriptores Apostolici, postquam desinunt esse scriptores, non sunt amplius Prothonotarij, & Beneficia post dictam dimissionem acquisita non reseruata, cum cesset Prothonotariatus, quoniam dicta decisio fuit facta de iure communi, ex quo tunc Rota nullam habuit notitiam de d. Bulla Leonis X. priuilegiorum dictorum scriptorum, & pars asserebat, quod, cum non probaretur scriptores Apostolicos habere in priuilegiis suis hanc clausulam, quam habent alij officiales, dicebat esse in hoc inspiciendam dispositionem iuris communis, quo inspecto, si occasione officii creatur aliquis Prothonotarius Apostolicus, cessante illo officio, vti causa successiua, & non momentanea, debet cessare Dignitas Prothonotariatus, & ita Domini tunc resoluerunt habentes solum considerationem ad dispositionem iuris communis, cum huiusmodi Bulla priuilegiorum nondum tunc fuisset reperta, sed cum hodie Illustrissimus D. Cardinalis S. Stephani illam repererit, & exhibuerit, & sit clara illius dispositio, prædicta decisio non facit ad propositum, cum ista decisio sit fundata in eo, quod Papa in prilegio expresse*

voluit, quod licet desierint esse scriptores, non desierint esse Prothonarij. Et ita, vt supra, resolutum fuit coram me Christophoro Robusterio de Lamat. Rotæ auditore.

205 Nec obstat dicere, † vt aliqui prætendunt, quod dictum priuilegium, quod scriptores Apostolici remaneant Prothonotarij dimisso officio, quod competeret eis etiam si illud ignorarent, ad *decisionem* Putei *19.lib.2.* & Horatium Mandos. *de priuilegiis ad instar.gloss.7.num.50.* & Rotam *decis.14.par.2. diuer. n.1.* non sit in vsu, & sic per nō vsum sit amissum ad *l. 1.ff.de nundin.* vbi D. & *in l.falso.C.de diuers.rescrip. & in cap.cum accessissent*, maxime Felin. & Decius *de constitutionibus, & in ca.si de terra, & cap.accedentib. de constitutionibus, & in l.2.C.de his.qui sponte munera publica subeunt.lib.10.* Ias. & Carolus Tapia *in l. si. ff. de constitutionibus Principum*, Balb. *de præscript.4.p. 5. qu.4.* Horat. Mandos. *d.tract.glos. 15. l. 42. tit. 18. pag 3.* vbi Greg. Lopez, *& l.3. tit.7.p.5.* & Ioan. Garcia

206 *de nobilitate* † *gloss.6.numer.trigesimooctauo, versiculo quinto præmitto*; nam præsumitur vsus priuilegij in fauorem priuilegiati, Crescen. *decis.4.de priuil.* alias 79. & Rota *decis.67.par.2.diuersorum*, Gregor. *d. l. 42.gloss.a 1. ad fin.* & Ioan. Garcia *supra*, quicquid velit Horatius Mandos. *d.gloss.decimaquinta, a num.55* &

207 habeo notitiam, † quod D. Petrus Ordonnez, de Anaya Canonicus Abulen. qui fuerat scriptor Apostolicus dimisso officio, vti Prothonotarius faciebat Notarios.

208 Præterea quando d. † priuilegium non fuisset in vsu, per hanc regulam renouatur, & restituitur maxime quo ad effectum reseruationis, ex quo in ea vult, & declarat Papa Beneficia, quæ sedis Apostolicæ officiales, qui ratione officiorum suorum huiusmodi eiusdem sedis Notarii erant etiam dimissis ipsis officiis, & quandocunque assecuti fuerint, sub huiusmodi reseruationibus comprehendi, quasi remaneant tales Notarij post dimissa officia. Et de officialibus, qui ratione officiorum suorum sunt sedis Apostolicæ Notarij, seu Prothonotarij, etiam dimissis officiis, vide constitutionem Leonis X. 14. 27. & 36. & Pauli III. 23. & Sixti V. 35.

209 Circa reseruationem † autem illam de Beneficiis de quibus Ordinarij contra Concilij Trident. decreta disposuerunt, & disponent in futurum, dico illam posse exemplificari in Beneficiis collatis non habentibus ætatem à S. Concilio requisitam, vt in specie *cap.6.sess.23. & cap.4.sess.22. & cap. 8. & 12. sess.24.de reform.* aut non habentibus habilitates, & qualitates requisitas, *vt in cap.10.sess.14. & d. cap. 4. sess.22. & cap.18. vers.de cætero sess.23. & d. cap. 8. & 12.sess. 24. & cap.5.sess.25.de reformation.* aut non seruata forma à Concilio præscripta, vt *in cap.decimooctauo sess.septima, & cap.18.sess.24.de reformatione*: aut contra dispositionem *cap.15.session.25.de reformatione, &c.*

210 Et cum loquatur ista regula † de Beneficiis, de quibus Ordinarij disposuerint, non videtur habere locum in Beneficiis, de quib. patroni disposuerint contra Concilij Triden. decreta, etiam secuta institutione per Ordinarium, est enim inducta in odium Ordinariorum disponentium de Beneficiis contra decreta Concilij.

211 Et intelligitur quando † Ordinarius sciens, aut scire debens disponeret de Beneficiis contra decreta Concilij, secus si per iustum errorem facti, seu ignorantiam facti probabilem, vt quia facta debita diligentia existimauit prouisum habere ætatem aut alias qualitates à Concilio requisitas, &c. Nam ista reseruatio, vt diximus, facta est in odium Ordinariorum disponentium de Beneficiis contra decreta Concilij, quod odium cessat tunc, cum cesset culpa ad *c.2.de constit.*

§. 4. De Regula 2.

Reseruatio cathedralium Ecclesiarum & monasteriorum, ac de tempore vacationum Episcopatuum vacaturorum beneficiorum.

SVMMARIA.

Regulæ secundæ hic positæ primam partem qui explicent, n. 212.

Ad quos olim prouisio Episcopatuum spectaret remissiue, nu. 213.

De iure patronatus Regum Hispaniæ, & Regum Franciæ remissiue, n.214. & 215.

Varietas, quæ videtur fuisse circa hoc, & prouisionem Episcopatuum Hispaniæ, n.216.

Iuris præsentandi, & patronatus Regatum Hispaniæ ad Episcopatus præcipuū fundamentum est priuilegium Apostolicum, quod habent Reges Hispaniæ, num. 217. & seq.

Iure patronatus Regio non censetur derogari per hanc reseruationem, etiam si ex priuilegio, vel consuetudine competat, quamuis præsentatio sit facienda Papæ, &c. n.219. & seq.

Secunda pars huius regulæ de reseruatione Beneficiorū vacantium de tempore vacationum Episcopatuum est nouiter addita. Et primus, qui fecit hanc reseruationem fuit Pius V. n.221. & seq.

Circa istam reseruationem Pij V. fuit dubitatum, an comprehenderet Beneficia spectantia ad collationem Episcopi, & Capituli simul, & non comprehendere recte respondit Hier. Gabr. contra Mexiam, numer.223.

Dicta reseruatio Pij V. erat personalis, & sic expirauit cum ipso, n.227. quamuis non esset personalis, non expirasset, ex quo non erat regula primæ editionis, num. 225. vbi ponitur resol. Rotæ.

Gregor. XIII. non fecit talem reseruationem, eam tamen fecit Sixtus V. & successores, vt hic, numer. 228.

Ex illis verbis, non tamen ad collationem cum alio, *&c. sublatum est dubium illud motum circa reseruationem Pij V. noluit enim Papa illis, ad quod alias collatio pertinebat deficiente Episcopo, præiudicare, numer.229.*

Si ad Episcopum solum spectaret electio, nominatio, seu præsentatio personæ, quamuis collatio, seu institutio ad alium pertineat, seu sit communis, intraret hæc reseruatio, n.230.

Sicut è conuerso quando præsentatio, vel electio ad aliū pertinet, quamuis collatio, seu institutio ad Episcopum spectet, non intraret reseruatio, numer. 231. & sequenti, vbi ponitur resolutio Rotæ, quæ tamen intrat in Beneficiis spectantibus ad collationem Episcopi, cum supplicatione, consilio, aut consensu alterius, numer. 233.

An vbi simultanea est diuisa per turnos, hæc reseruatio locum habeat? nume.234. cum seq. resoluitur non habere

vere locum non solum quando Beneficium vacat in turno c. sed etiam in turno Episcopi.

Concordia, & turnorum diuisio non intelligitur mortuo, seu deficiente Episcopo, quamuis secus esset Episcopo suspenso, seu excommunicato, numero 237. & sequenti.

In concordia proprietas remanet indiuisa, & accrescit Capitulo vacante sede, & solum fuit diuisum exercitium conferendi, numero 239. diuiditur tamen ius conferendi quo ad actum collationis, ita quod quilibet confert iure proprio in suo turno, & ita concordantur resolutiones Rotæ, quæ videntur contrariæ, num. 2417. & seq.

Prouisiones factæ per Capitulum sede vacante non consumunt, nec alterant turnum, neutrique computantur, nec Capitulo, nec Episcopo, &c. numero 243.

Hæc reseruatio non procedit vbi collatio Beneficiorũ spectans alias ad Episcopum, sede vacante ad aliquẽ spectat tit. 244.

Beneficia vacantia post renuntiationem Episcopatus à Papa admissam, vel post translationem ad alium Episcopatum, etiam antequam Episcopus habeat notitiam, sunt reseruata, quamuis possit Episcopatum administrare, &c. n. 245. quod tamen non videtur habere locum in Beneficiis simultaneæ diuisæ per turnos vacantibus in turno Episcopi durante administratione, n. 246.

Cessat iam dubium, quod fuit in Rota agitatum in vna Seguntina circa prouisionem factam à D. Io. Manuele de quibusdam Beneficiis post factam ab eo renuntiationem Episcopatus, & à Papa admissam, sub præextu ignorantiæ, & resolutum est non valere, præcipue, quia non potuit prætendere ignorantiam, vt in decisione posita, à n. 247.

Non videtur verum quod in ista decisione dicitur, quod eo ipso, quod Episcopatus sunt reseruati, omnia etiam Beneficia vacantia ad collationem Episcopatuum pertinentia sunt reseruata, numero 250.

Respondetur ad quasdam decisiones Rotæ, quæ loquũtur in intruso in Dignitate reseruata, qui propter decretum reseruationis nulliter confert, n. 251.

Hanc regulam non habere locum in Cardinalibus tenuit Rota in vna Toletana, vt in decisione posita, n. 252. de qua valde dubitat author ex regul. 67. Cancellariæ, & quia hæc regula non fundatur in ratione expeditionis literarum, neque fructuum debitorum cameræ, à num. 253.

Hæc regula non habet locum in Dignitatibus non reseruatis, & sic Beneficia ad prouisionem earum pertinentia post illarum vacationem vacantia non reseruata, &c. nu. 255. vbi etiam de verbis vltimis regulæ remissiue.

ITem reseruauit generaliter omnes Ecclesias Patriarchales, primitiales, Archiepiscopales, Episcopales, nec non omnia Monasteria virorum valorem annuũ ducẽtorum florenorum auri communi extimatione exceden. & voluit, quod excessus huiusmodi in litteris exprimatur. Ac etiam reseruauit Dignitates, & Beneficia omnia ad collationem, præsentationem. electionem, & quancunque aliam dispositionem Patriarcharum, primatum, Archiepiscoporum & Episcoporum, nec non Abbatum, & aliorum quorumcunque collatorum, & collatricum sæcularium, & regularium quomodolibet, non tamen ad collationem cum alio vel aliis aut ad alterius præsentationem, vel electionem pertinentia, quæ post illorum obitum aut Ecclesiarum seu Monasteriorum, vel aliarum Dignitatum suarum dimissionem, seu amissionem vel priuationem, vsque ad promotionem successorum ad easdem Ecclesias, aut Monasteria, vel Dignitates Apostolica authoritate faciendam & adeptam ab eisdem successoribus pacificam illarum possessionem quomodocunque vacant, & vacabunt in futurum.

Huius regulæ primam par. † quæ agit de reseruatione Ecclesiarum Cathedralium, & Monasteriorum commentantur glossator Hispanus Soto, & Rebuff. & Mandos. ponens 5. quæst. & de ea agit Simoneta quæst. 39. 212

Et ad quos olim prouisio † Episcopatuum spectaret vide gloss. *in c. quamquam de elect. in 6. verb. deuolnetur*, Abb. *in capit. cum Ecclesia Vulterana, num. 8. de elect.* Seluam *de Benef. 3. par. q. 22. 3. casu*, Corra. 4. *par. c. 5. n. 1.* Greg. Lopez *in l. 17. tit. 5. p. 1.* Bursatum *consil. 126. ex numero 8. lib. 2.* Quintanaduennas *Ecclesiasticon. lib. 1. capit. 5. numero 4.* & dicetur infra *capit. 4. à num. 6.* 213

Et de iure patronatus Regum † Hispaniæ vide *ca. cum longe 63. dist. & l. 18. tit. 5. par. 1.* & ibi Greg. Lopez & Humadam ad eum, & *l. 3. tit. 3. & l. 2. tit. 6. lib. 1.* ordinam. vbi Dida. Perez, & *l. 1. titul. 6. lib. 1. recopilationis*, vbi Azeuedo, vide etiam glossatorem *Reg. Cancell.* 40. Palacios Rubios *in rep. c. per vestras de donat. inter virum. in introductione à num. 24.* & in libello *de Beneficiis in curia vacantibus ex §. 8* Couarr. *in regula possessor. 2. par. §. 10. num. 5. & 6.* Spino *de testamen. gl. 4. num. 13.* Quintanad *supra*, Bobadillam *in sua Politica lib. 2. c. 18. nu. 215.* & relatos per Cenedo *collect. 51. ad decretum n. 3.* & Ioan. Gutierrez *præct. lib. 3. quæst. 13. nu. 72.* & Quebedum de patronalibus Regiæ coronæ. 214

Et de iure patronatus † Regum Franciæ vide Carolum de Grassal. *lib. 2 regalium Franciæ iure tertio*, Ioan. Ferrar. *iure nono*, Guillel. Benedic. *in rep. c. Raynutius de testamen. verb. & vxorem nomine Adelasiam. decisio. 2. ex num. 78.* † & vt apparet ex diuiribus circa hoc, & prouisionem Episcopatuum Hispaniæ, videtur fuisse varietas, nam tempore Gothorum electio Episcoporum fiebat ab ipsis Regibus, vt *in d. c. cum longe*, quod est Concilij Toletani 12. *cap. 6.* & tradit Doctor Villalpando *comment.* in Concilia Toletana *cap 39.* postea vero nuntiata prius Regi morte Episcopi, & ab eo petita licentia eligendi successorem, electio fiebat à Capitulis, & electus præsentabatur Regi, & c. vt *in d. l. primæ, & in dict. legibus ordinamenti*; iam vero præsentatio fit à Rege, vt *in dict. l. recopilationis*, & notat Greg. Lopez *dict. l. 18.* & Bobadilla *supra numer. 223.* cuius iuris præsentandi, † & patronatus præcipuum fundamentum est priuilegium Apostolicum, quod habent Reges Hispaniæ, vt *in dict. l. recopilationis*, & vidisse testatur Greg. *supra*, & dicitur in Bullis Episcopatuum, & pensionum super eis, & P. Mariana in historia Hispana † *lib. 24. cap. 16. ad fin.* ait, quod, cum fuisset hoc controuersia, Sixtus IV. concessit perpetuo Regibus Castellæ, quod in Episcopatibus eligerentur per eos nominati, & petiti, de quo etiam *lib. vigesimoquinto & cap. quinto* ait, quod Papa Adrianus VI. concessit Carolo Imperatori Regi nostro, & eius successoribus ius præsentandi Episcopos Hispaniæ, qui antea prouidebantur ad supplicationem Regum, de quo etiam meminit conciuis noster Gil. Gonçalez in sua historia de Salamanca *libro tertio capitulo decimooctauo.* 215 216 217 218

219 Cui iuri patronatus † Regio non censetur derogari per hanc reseruationem, etiam si ex priuilegio vel consuetudine competat gloss. *d. reg.* 40. Palacios rubios *in d. libell. de Beneficiis in curia vacan.* §. 11. Lamber. *de iure patron.* 3. *par.* 2. *li. quæst.* 1. *artic.* Rebuff. *in praxi* 3. *par.* 3. *signaturæ, verb. nec nõ iuris patronatus, nume.* 64. Couarr. *pract. cap.* 36. *numer.* 2. *& nu.* 6. *vers. secundum* Azeuedo, *supra numer.* 6. & ita seruatur. Et facit bene decretum Concilij Trident. *sess.* 25. *de reformatione capit.* 9. *versic. exceptis*, quam-
220 uis præsentatio † sit facienda Papæ, & ab eo prouisio facienda ex hac regula, vt recte inquit gloss. *dict. reg.* 40. & facit *cap. si eo tempore. de electione in sexto*, & tradit post hæc Gonçalez *gloss.* 51. *nu.* 49.

221 Secunda autem pars huius regulæ, † quæ agit de reseruatione Beneficiorum vacantium de tempore vacationum Episcopatuum, &c. est nouiter addita, &
222 primus, qui fecit hanc reseruationem, fuit † Pius V. qui anno tertio sui Pontificatus fecit regulam reseruatoriam suæ disposit. omnium Beneficiorum vacantium sede Episcopali vacante ad prouisionem seu dispositionem Episcoporum quomodolibet pertinentium, vt in Bullario in ordine constitutionum Pij V. 161.

223 Circa quam reseruationem † Pij V. dubitatum fuit, an comprehenderet Beneficia spectantia ad collationem Episcopi, & Capituli simul? & non comprehendere respondit Hier. Gab. *consi.* 197. *lib.* 1. vbi id late & bene deducit, quamuis contra tenuerit Mexia *in pragmatica frumentaria verb. qualquier fol.* 13.

224 Sed cum d. reseruatio Pij V. † facta esset dispositioni suæ, & non sedis Apostolicæ, & sic esset personalis, expirauit cum ipso Pio V. Zerola *in praxi Episcopali.* 2. *par. verb. Beneficiũ.* §. 1. *& verb. Episcopus.* §. 23. ad tradita per Mando. *reg.* 1. *q.* 12. & Petrũ Matthæũ ad Motus proprios, seu cõstitutiones *pag.* 427.

225 Quamuis, si non esset personalis, † non expirasset per eius obitum, sed esset perpetua, ex quo non erat regula primæ editionis, in qua Papa vult re-
226 gulas suo tantum tempore durare, † vt per Verallum *decis.* 225. *lib.* 1. *in manuscriptis*, vbi habetur, *quod regula Clementis. V II. de consensibus extendendis infra* 15. *dies, non est regula, quæ expiret per obitum Papæ, quia non est in illa prima editione, in qua Papa vult regulas durare suo tantum tempore, sed est perpetua, & extrauagans.*

227 Quod non aduertunt † Paul us Granutius admonetam *quæst.* 47. *n.* 11. Flam. Paris. *de resignatione li.* 2. *q.* 16. *n.* 30. nec P. Greg. *de Benef. cap.* 24. *nu.* 28. qui ponunt istam reseruationem Pij V. tanquam perpetuam.

228 Et Gregorius XIII. † qui successit Pio V. non fecit talem reseruationem, at Sixtus V. eam fecit, vt hic habetur in sua regula 1. & post eum Greg. XIV. etiam *in regul.* 1. & Innoc. IX. Clemens V I I I. & Paulus V. *in reg.* 2. vt hic.

Et ex illis verbis, † *non tamen ad collationem cum*
229 *alio, vel aliis*, iam prorsus sublatum est dubium illud quod circa d. reseruatiouem Pij V. motum est, de quo *nu.* 223. nam, cum tunc deficiente Episcopo ille, vel illi, ad quos cum Episcopo collatio pertinebat, possent de iure talia Beneficia conferre, vt *in ca.* 1. *ne sede vacante in* 6. vbi Dd. illis noluit Papa præiudicare, vt in Salamantina Portionis 30. Aprilis 1599. coram D. Mellino, de qua infra numero, 235.

230 Et aduerte, † quod, si ad Episcopum solum spectaret electio, nominatio, seu præsentatio pertinæ, quamuis collatio, seu institutio ad alium pertineat, seu sit communis Episcopi, & aliorum, intraret hæc reseruatio, quia attendenda est prima dispositio Beneficij, vt colligitur ex ipsa regula, & *de mensibus*, & dicendis infra, à *numero.* 715. & 733.

Sicut è conuerso, quando præsentatio, † vel ele- 231
ctio ad alium pertinet, quamuis collatio, seu institutio ad Episcopum spectet, non intrat reseruatio, vt in ea dicitur.

Vnde in vna † Vicen. Beneficij S. Martini deci- 232
monono Noue. 1599. coram D. Pamphilio, & 10. Decemb. 1600. coram D. Sacrato fuit resolutum, *Istam regulam, non comprehendere d. Beneficium vnitum mensæ Capitulari cum decreto, quod capta per Capitulum possessione occurrente vacatione Capitulum infra mensem supplicare habeat Episcopo, vel Vicario, quod conferat, & ipse conferre habeat antiquiori Canonico; nam hoc stante Beneficium spectat ad præsentationem Capituli, & illa supplicatio dicitur præsentatio, ex quo imponit necessitatem Episcopo conferendi. & attendenda est substantia, nec istam præsentationem tollit Cõcilium* sess. 25. cap. 9. *quia sumus in vnione habente certam formam confirmata à sede Apostolica, & per* 40. *annos ante Concilium effectum sortita, quæ præseruatur in d. decreto, quod maxime procedit stante obseruantia. & vltimo statu huiusmodi, & quasi possessione Capituli, &c.* de qua vide aliam decisionem infra *par. sequen. cap. tertio, numer.* 61.

Et pro ista decisione Vicen. † quod illa supplica- 233
tio dicatur, & sic in effectu præsentatio, conducunt tradita per Probum, ad Monachum *in cap. cum in illis de Præben. in* 6. *nuu.* 20. *ad* 23. si tamen supplicatio debens præcedere, non obligaret, nec poneret necessitatem conferendi, vt ex se non obligat, cum concernat gratiam, & meram liberalitatem eius, cui supplicatur, Gonçalez *glossa* 49. *numer.* 10. bene intraret d. reseruatio, vt ex eius verbis constat, & tradit Gonçalez *ibi num.* 11. dicens ita sentire Rotam in d. Vicen. 19. Nouemb. 1599. coram D. Pamphilio. Sicut etiam recte intrat in beneficiis spectãtibus ad collationem Episcopi, cum consilio, aut consensu alrius ad textus *in cap. vn.* §. *cum vero ac sede vacante in* 6. Ioan. And. *in d. cap. cum in illis.* Et ibi Francus. §. *si vero num.* 5. Rota *dec.* 79. *de rescrip.* alias 380. *en antiquis.* Felin. *in cap. eam te de rescrip. sub num.* 16. Ripa *in cap.* 1. *de iudic. numero* 5. *& sexto.* & ita tenet in terminis Gonçalez *glo. quadragesima sexta, num. vigesimo nono.*

Sed est dubium circa hanc regulam, † an vbi si- 234
multanea ex concordia est diuisa per turnos, ita vt vna vice prouideat Episcopus, & altera Capitulum, vt in Ecclesia Salamantina Burgen. Palentina, & Segobien. hæc reseruatio locum habeat? & ratio dubitandi est, nam tunc ad solius Episcopi dispositionem Beneficia pertinent, saltim in suo turno, & conducunt infra adducta *n.* 709.

Nihilominus tamen dicendum est, † non habe- 235
re locum non solum quando Beneficium vacat in turno Capituli, in quo non est difficultas, quia regula solum reseruat Beneficia spectantia ad collationem Episcopi, & non capituli, cui Papa non intellexit præiudicare, vt fuit resolutum in d. 2 Salamantina Portionis, & *quod ista vacatio contingit in turno Capituli, quia turnus Episcopi fuit consumptus per prouisionem ab eo factam de anno* 1586. *cum Didacus non probet, quod ista vacatio non habuerit effectum*

vel

postea successerit alia vacatio, prout ad istum effectũ est necessariũ, vt fuit resolutum coram eodem in causa Regien. Præbendæ Theologalis, & Barchinonen. Canonicatus, &c.

Seu etiam quando † Beneficium vacat in turno
236 Episcopi, quia tunc mortuo Episcopo, seu alias vacante sede potest Capitulum iure proprio conferre Canonicatus, & alia Beneficia simultaneæ in quocunque turno vacent, quemadmodum posset, si simultanea non esset diuisa, *vt in dict. capitul. vnico.*

Nec obstat concordia, † & turnorum diuisio,
237 nam cum illa facta sit ad tollend. controuersias, dissensiones, & discordias, quæ ex communi prouisione oriri possent, non intelligitur mortuo Episcopo, seu alias deficiente, cum tunc cesset ratio discordiæ, ex quo solum Capitulum habet prouidere, vt *in dicto capit. vnico. ad leg. cum pater. §. dulcissimis. ff. de Legatis secundo.* quæ optime facit in proposito.

Quamuis in casu, † quo Episcopus esset suspen-
238 sus, seu excommunicatus, in quo alias posset Capitulum prouidere, *d. cap. vnico.* videretur habere locum concordia, quia non videtur omnino cessare ratio illius, cum possit Episcopus post absolutionem prouidere, & idem possit contingere Capitulo, si forte esset suspensum, vel omnes excommunicati, nisi suspensio esset ad centum tempus, & vltra sex menses, tunc enim propter diuturnam vacationem idem esset, ac si Episcopus deficeret.

Rursus in concordia † proprietas remanet in-
239 diuisa, & accrescit Capitulo vacante sede ad tradita per Rochum *de iure patron. verb. ius quæstion. 6.* & per concordiam fuit solum diuisum exercitium conferendi, sede Episcopali plena, & ea vacante dispositio fuit relicta in terminis iuris communis iuxta *decis.* Putei. 184. *libro tertio* vt dixerunt aliqui ex Dominis in dict. Salamantina Portionis 30. Aprilis 1599. & fuit resolutum in eadem coram eodem Dom. Mellino 65. Iunij eiusdem anni. Et ita post hæc tenet Gonçalez *glossa* 45. *§. tertio numero trigesimonono.*

Et ita practicatur, † & in particulari ita fuit pra-
240 cticatum in d. Ecclesia palentina de anno 1597. & in d. Ecclesia Segobien. de anno 1603. pro qua consultus ita respondi.

Sed contra prædictam rationem, quod pro-
241 prietas remanet indiuisa, & accrescit Capitulo vacante sede, & quod solum fuit diuisum exercitium conferendi sede Episcopali plena, &c. facit decisio Rotæ in alia Salamantina alternatiuæ de anno 1581. infra adducta, *numero.* 708 vbi dicitur, quod vbi ex concordia partium collatio simultanea est alternis vicibus cuilibet reseruata in suo turno, totum ius conferendi pro illa vice dicitur translatum in illum solum, qui est in turno, & non dicitur diuisus vsus solus, sed totum ius conferendi est penes ipsum solum etiam iure proprio, & non iure communi ex doctrina Ioan. And. *in cap. cum in illis. §. fin. in fin. de Præbend. in* 6. de qua ibi. Quod etiam fuit dictum in Romana Beneficiatus S. Petri 28. Aprilis 1595. coram D. Gipsio, & 20. Nouemb. 1596. coram D. meo Corduba, & 8. Martij 1602. coram D. Penna infra relatis 10. *part. cap. 3. numer.* 39. *& infra numero* 709.

Respondetur tamen istas decisiones intelligen-
242 das esse, † quod non dicatur diuisus vsus solus ita, quodquilibet conferat in suo turno iure communi, sed quemlibet conferre in suo turno iure proprio ex illa diuisione, per quam diuiditur ius conferendi, quoad actum collationis, quamuis ipsa proprietas remaneat indiuisa, & ita procedit illa doctrina Ioannis Andreæ, nam ius patronatus, de quo ipse agit, non potest diuidi, quoad proprietatem, cum sit incorporale, sed quoad actũ præsentationis. Rochus, *dict. quæstion. sexto.* & Lambert. *secunda parte libro primo quæstion. secundo. artic. 36. numer. 2. 3. & 4.* Probus ad Monachum *in dict. cap. cum in illis, num.* 60.

Vnde, cum sede vacante † Capitulum iure pro-
243 prio conferat talia Beneficia in quocumque turno vacent, fit prouisiones factas per Capitulum sede vacante non consumere, nec alterare turnum, neutrique computari, nec Capitulo, nec Episcopo, Puteus *d. decis.* 184. *libro tertio.* & ita, si tempore mortis Episcopi, seu sedis vacantis turnus erat Episcopi, primus turnus erit successoris, non obstantibus quibuscumq; prouisionibus factis per Capitulum sede vacante, & si turnus erat Capituli post aduentum successoris, primus turnus erit Capituli, licet ipsum Capitulum sede vacante, fecerit aliquas prouisiones & ita consului in d. Segobien. & ita tenendum est, quamuis post hęc Gonçalez *gloss.* 45 §. 3. *num.* 37. dicat, quod si vacatio Beneficij contingit sede Episcopali vacante, & in turno Capituli, tunc collatio à capitulo facta consumit turnum suum, & allegat d. ict. decisionem Putei, quæ potius dicit contrarium; quando vero Episcopus erat in turno, & contulit Capitulum, concordat nobiscum, *numero trigesimooctauo*, quod neutri computatur talis collatio, & prima vacatio sede plena spectabit ad Episcopum, & ait ita decisum in dict. Salamantina Portionis 25. Iunij 1599. coram D. Mellino, & in alia Salamantina Portionis 16. Maij 1603. coram D. Iusto.

Præterea hæc reseruatio, † non procedit, vbi
244 collatio Beneficiorum spectantium alias ad collationem Episcopi, sede Episcopali vacante ad aliquem spectat, nec reseruatur futuro successori, quia regula non intendit tertio præiudicare; vt in vna Gerunden Beneficij 31. Maij 1600. coram Domino meo Corduba infra relata *seq. part. capit. tertio numero.* 35.

Rursus ex illis verbis regulæ. † *Dimissionem, seu*
245 *amissionem, vel priuationem.* videtur, quod Beneficia vacantia post renuntiationes Episcopatus à Papa admissam, vel post translationem ad alium Episcopatum, etiam antequam Episcopus habeat, aut habere possit notitiam de eis, erunt reseruata Papæ ex ista *regula prima*, vt tangitur infra 11. *parte cap. 6. numero* 42. non obstante quod ante habitam notitiam admissionis, resignationis, aut translationis possit Episcopatum administrare, & possessioni eius insistere ad *decisionem* Putei 170. *libro secundo*, & Mohedani, *vigesimonono de renuntiatione*, & dicta supra 2. *parte c. 1. num.* 116. & infra *cap. 8. à nume.* 174. & etiam post ex consuetudine, vt *in dict. cap. 6. 11. parte numero* 41.

Quod tamen non videtur † habere locum in Be-
246 neficiis simultaneæ diuisæ per turnos vacantibus in turno Episcopi durante administratione illius Episcopatus, cum alias pertinerent ad prouisionem Capituli.

Vnde videtur cessare iam dubium, † quod fuit
247 in Rota agitatum in vna Seguntina Beneficiorum 1. Iunij 1592. coram D. Orano, circa prouisionem,

quam fecit D.Ioannes Emanuel de quibusdam Beneficiis d.Episcopatus post factam ab eo illius renuntiationem in manibus Papæ, & ab eo admissam sub prætextu ignorantiæ dictæ admissionis, & resolutum est, non valere tum ex aliis, tum præcipue, quia non potuit prætendere ignorantiam, quia post admissionem transacti erant 31. dies intra quos plusquam verisimile est, (inquit decisio) ipsum à procuratore fuisse certioratum de ea iuxta
248 *consilium Romani* 481.*numer*.7.Quod Rota † sæpe ac sæpius canonicauit, vt in decis.Seguntina: sic se habet.

D.Ioannes Emanuel renuntiata † in manibus Papæ
249 *Ecclesia Seguntina post illius admissionem, cum in fine mensis Februarij contigisset in partibus vacatio Beneficiorum, de quibus contrauertitur sub prætextu ignorantiæ illius admissionis, de illis disposuerat D.Hier. Delgado prouiso Apostolico collationem huiusmodi impugnante, quæsiui an collatio Ioannis Eman.sustineretur? Domini re mature discussa descenderunt in sententiam negatiuam, quoniam Episcopus post resignationem Ecclesiæ libere in manibus Superioris factam non potest se intromittere in collatione Beneficiorum in ea vacantium,ex quo enim renuntiauit omne ius,& possessionem, quam in Ecclesia habuit, à se abdicauit, Bisign.*decis.3. num.2.de renunt. *Innoc.* in cap.super hoc post.num. 5.versic.item post.de renuntiat. *Paris.*consil.39. nu. 3.lib.4. *& quidem respectu possessionis nulla cadit dubitatio,nam hoc frequentissime fuit receptum,vt censeatur amissa possessio.* dict.decis.3. de renuntiat.in antiquis, & decis.4.eodem in nouis.*Cassador.* decis. 2.numero 3.eodem,& decis.4.numero 10. de restitution.spoliatorum.*Sarnen.*de infirmis quæstione 29. *& de annali* quæstio.57. versic.pro quo diligenter. *addit.*ad decis.1.de renuntiatio.in nouis numero 7. & 8. *Achill.*decis.10.eodem. *amissa itaque possessione sequitur ius quoque conferendi, quod est in fructu, fuisse amissum* cap.consultationibus. de iure patron. gloss.cap. cum olim, *& ibi Doct.*de maioritate, & obedientia. *Abb.* in cap.cum olim numero 4.de causa poss. *quod etiam non absque ratione procedit,cum enim Episcopatus quomodolibet vacantes sint dispositioni Apostolicæ reseruati,necessarium, quod omnia Beneficia vacantia, & ad collationem Episcopatuum pertinentia sint etiam reseruata,quæ à nemine, præterquam à Papa,possunt conferri, & quod alias factæ collationes sunt nullæ, Rota* decision.20. de Præbend.in antiquis,& 4.eodem in antiquior. *Hoc autem in præsenti themate tanto magis, quia Ecclesia Seguntina non modo fuit reseruata tanquã vacans in curia per resignationem in manibus Papæ, iuxta* cap.2 de Præbend.in 6. *sed etiam quia amissa Ecclesia cessauit Beneficium alternatiuæ Episcopis residentibus in eorum Ecclesiis concessum, adeo, quod fuit factus locus regulæ reseruatoriæ octo mensium inter quos mensis Februarij quo Beneficia vacarent,est comprehensus, quæ, cum habeat decretum irritans afficit etiam ignorantes* cap. dudum de Præbend.in 6. capit.cognoscentes, *& ibi post Felin. & Decium Berouius* numero 49.& sequent.de constitut. *non obstante, quod non sit super certo corpore Beneficij,nam eadem est ratio,quando decretum est iustificatum,probata videlicet vacatione in mense reseruato.tunc enim decretum notorium dicitur ex quo incontinenti probatur,& discolorat tit.Sarnen.*reg.de triennali quæst. 44 *Simoneta* de reseruation.quæstion.40. *Puteus* decis.190. numero 5 libro 3.*prout etiam,quando super incerto, si adiicitur in partibus certum tempus, quia intra dict. tempus ignorantes ligat,Francus* in cap.dudum,numero 9.de Præbend. in 6.*non obstant considerationes Rebuffi* in tract.nominationum quæstion.14.numero 92. & in praxi part.2. titulo de simon.resignatione, numero 27. cum multis seqq. *vbi voluit Episcopum dantem mandatum ad resignandum Episcopatum in curia posse post resignationem admissam ante admissionis notitiam Beneficia interim vacantia alteri conferre, quia ipse loquitur in resignatione conditionali in fauorem, quo casu militat diuersa ratio. Nam,cum post illius admissionem non abdicetur ius à resignante, donec sit acquisitum resignatario,non mirum,si resignans interim, donec sibi constet de purificatione conditionis,remaneat titularis,at vbi resignatio est simplex,amittitur statim titulus,& possessio,& per eam Episcopus dicitur in Ecclesia mortuus ciuiliter, quod æquiparatur morti naturali.* capit.susceptum. de rescript .libro sexto clem.fin. de procurato. *Roman.* consi.374. numero 5.*proinde, si post resignationem incumbit detentationi,non facit fructus suos.Sarnen.*ad regul.de annali quæst.47. *sed tenetur ad eorum restitutionem, etiamsi non habuerit notitiam admissionis resignationis,& ad præmissa facit textus* in cap.primo versic.adiiciebatur.de concess. Præbend.in 6.*vbi Episcopi in partibus existentes depositi à Papa in consistorio à die depositionis non valent collationes, etiam quod ignorent dispositionem,& reputetur verus Episcopus, & per illum textum tradunt Francus* in cap.eum, qui sub numero nono, *& Gemin. sub* numero 5. verficul. & ideo de Præbend.in 6. *Felin.*in capitul.ex parte Decani,numero 20.de rescript.*nec congruit argumentum eiusdem, quod, cum prouisus de Episcopatu, non possit administrare,& conferre ante præsentationem literarũ, debeat interim resignans medio tempore posse administrare,& Beneficia conferre,exemplo desumpto à iudice reuocato,qui iurisdictionem exercet vltra tempus officij, quousque successor aduenerit,& à Vicario reuocato,qui confert donec notitiam habet reuocationis; etenim primo casu ex iuris dispositione officialis non videtur deputatus solum ad tempus expressum,sed etiam ad tempus sequens, donec successor aduenerit, adeo quod ante eius aduentum non dicitur officium eius esse finitum, neque officialis priuatus* l.meminisse in princ. cum glossa verb.debebit, de officio proconsul.glossa l.si forte. de offic.præsidis. *Et ratio est, quia ibi,cum nemo sit, qui ministret,oportuit ita specialiter prouideri,ne Prouincia sine rectore remaneat, verum in Episcopatu secus est, quia succedit capitulum,* toto tit.ne sede vacante,libr. 6.*secundus casus non transit absque difficultate ex traditis per Calder.* consil.10.de sententia, & re iudicat. *Felin.* dict.cap.ex parte,numero 20. *& nihilominus,si sequimur illam opinionem, ideo potest dici sustineri collationem Vicarij post reuocationem à se ignoratam, quia fuit in bona fide,neque diuinare potuit, se esse reuocatum,Puteus* decis.370.libro secundo, *Moheda.* decis. 29. de renuntiat. *quod secus est in Episcopo Seguntino, qui prætendere non potuit ignorantiam resignationis,tum quia speciale ad hoc dederat mandatum,tum etiam quia inter illud,& resignationem admissam excurrerunt triginta & vnus dies, intra quos plusquam verisimile est ipsum à procuratore de ipsa fuisse certioratum iuxta* cõsilium *Romam* 481.numero septimo, *minus aduersatur, quod saltim prouiso ab Episcopo suffragari debeat possessio triennalis,nam,cum regula requirat titulum coloratum, impossibile est, quod illum habeant innitentes collationi nullæ* cap.factus. in fin.7.quæstione prima, *Sarnen.* ad regul. de triennali quæstione vigesimaseptima, in final. & trigesimaquinta in fin.*etenim titulus incoloratus est, quando est ipso iure nullus, Felinus* in capit.in nostra Cor.trigesimosexto, de rescript.

sicut

sicut dicimus litteras, quæ non valent, non dici litteras, sed esse nullas. glossa capit. cum nostris, verbo de facto, de concess. Præbend. *Felinus* cap. ex tenore. de rescript, *Rebuffus* consilio 190. *titulus enim nullus non producit aliquam exceptionem, aut officium.* l. quoties. ff. qui satisdare cogant. *Rebuff.* cons. 190. *sicut neq; regula de triennali iuuat habentem titulum infectum, Acorambon.* decis. 22. cum allegatis.

250 Circa quam tamen decisionem † aduerto, mihi non videri verum quod in ea dicitur, quod, cum Episcopatus quomodolibet vacantes sint dispositioni Apostolicæ reseruati, eo ipso omnia Beneficia vacantia, & ad collationem Episcopatuum pertinentia sunt etiam reseruata, &c. Vnde enim id sequitur? & contrarium plane tenuit Rota in vna Salamantina Parochialis de Gaiates, 1. Decembris coram D. Brauo, quæ habetur 1. *part. diuersorum. decis.* 442. vbi quod collatio Parochialis vacantis sede Episcopali vacante reseruatur successori Episcopo. Et alias non fuisset necessaria hæc regula.

251 Nec obstat *decisio* Rotæ † 20. *de Præbend. in antiquis, & 4. eod. titulo in antiquior.* loquuntur enim in longe diuersis terminis, nempe in intruso in Dignitate reseruata, qui propter decretum reseruationis nulliter confert Beneficia spectantia ad eius collationem ratione Dignitatis reseruatæ, vt dicetur infra *c. 5. à n. 21.*

252 Verum hanc regulam † non habere locum in Cardinalibus tenuit Rota in vna Toletana Parochialis de Alcaudete, tertio Iulij 1595. coram D. Seraphino, vt in sequenti decisione. *Fuit de ordine Sanctissimi Domini nostri dubitatum in Rota, præsupposito concursu, & collatione facta per serenissimum Cardinalem ab Austria de Parochiali, de qua agitur Michaeli de Ayala de mense Aprilis 1595. an ei concedenda sit prouisio simplex, vel saltim noua prouisio? & difficultatem faciebat prouisio facta à Papa de mense Februarij Hieronym. de Leyua tanquam de vacante per obitum cuiusdam Christophori de Bustamãte vsque de anno 1593. cum clausula, seu alio quouis modo, & ex alterius cuiuscunque persona. Quare in concursu prouisorum orta est dubitatio super validitate concursus, & collationis factæ Michaeli. & causa per me, vtraq; parte informãte, proposita, pro parte Hiero. duo opponebantur contra huiusmodi concursum, & prouisionem Michaelis, & primo fuit oppositum de reseruatione ex secunda regula reseruatoria in qua reseruantur Beneficia vacantia sede Episcopali vacante vsque ad promotionem successoris & adeptam possessionem; verum hæc oppositio non placuit, quia, cum Cardinales non ligentur dispositione extrauagantis iniunctæ, vt fuit alias in Rota resolutum coram Illustrissimo Lancelloto, & possint etiam ante adeptam possessionem conferre, vt post Bellenzin.* de charitatiuo subsidio quæstion. 66. *qui dicit ita fuisse resolutum in Rota, tradit Sarnen.* in proœmio regularum quæstione 4. numero 9. *vtique non applicatur regula maxime, cum requirat vacationem, quæ hic non datur propter gratiam coadiutoriæ cum futura successione, & cum clausula,* ex nunc prout ex tunc, *neque facit quod dicitur, quod quando in regulis Papa voluit excipere Cardinales, hoc expressit, vt etiam habetur in vlt. reg. de edendis, à qua excluduntur Card. quia hoc est intelligẽdũ de iis regulis, quæ possunt applicari Cardinalibus, non autem in illis, quarum rationes, non applicantur, vt est ista, in qua neque ratione expeditionis litterarum, neque ratione fructuum debitorum cameræ, qui ad prouisos spectant statim post præconizationem in consistorio, maxime in Regnis Hispaniæ, potest verificari ratio finalis regulæ, & hoc idem sensit Rota nuper in causa Toletana Canonicatus à me proposita. Secunda oppositio facta fuit contra huiusmodi concursum præsentatum in dataria Sanctissimi Domini nostri, & Domini censuerunt ex pluribus concursum hunc esse defectiuũ, nec in eo seruatam formam Concilij Tridentini. Primo, quia non fuit apposita dies propositi edicti adeo, vt sciri non possit, an intra terminum fuit Michael examinatus, quod tamen videtur necessarium ad examinis validitatem, cum terminus ille, qui præfigitur iuxta dispositionem Concilij Tridentini* sessione 24. capite 18. *sit ad conuocandum eos, qui concurrere voluerint, & eo transacto, non prius debeant examinari, cum quo concordat Concilium Prouinciale Toletanum, & ista non est forma ad effectum, sed præfixa, vt fuit dictum coram R. P. D. Gipsio in vna Volaterana Parochialis 20. Maij 591. & ratio potest esse, ne per præuentionem vnius alij supplantẽtur. Secundo, quia ex testibus apparet fuisse examinatum, & approbatum Michaelem intra tempus pendentis termini, qui, licet sint examinati ad perpetuam rei memoriam, tamen reddunt negotium suspectum ex quo in concursu non fuit apposita dies edicti, prout ex stylo solet in aliis, qui præsentantur, apponi, & quorum nonnulli fuerunt Dominis meis ostensi. Tertio, quia, cum adessent plures examinandi, vnicus Michael fuit examinatus, & statim approbatus, reliquis non expectatis, eique facta collatio; Quæ etiam ex eo redditur suspecta, quia erat familiaris Archiepiscopi, neque fuit expectatum tempus, intra quod potuissent alij concurrentes sese examini subiicere. Et quamuis per vnum ex Reuerendis Dominis meis fuerit allegata decisio facta coram R. P. D. Orano in vna Carthaginens. Parochialis, 9. Decẽbris 1588. in qua dictum fuerat, quod examen poterat fieri pendente termino, & quod parti impugnanti concursum incumbebat onus probandi adfuisse alios, qui concurrere volebant, & non fuerant admissi, tamen hoc casu non fuit habita ratio huius decision. quia hic constabat de existenti aliorum concurrentium, quod non apparebat in illa Carthaginens. & ideo conclusum nihil esse concedendum Michaeli, nec concursu eidem suffragari,* & posthæc tradit Gonçalez *gloss. 24. numero 6.* referens hanc decisionem, & dicens iterum resolutum in causa Hispalens. Beneficij, 19. Aprilis 1602. coram dicto Iusto.

Sed ego val de dubito de ista † resolutione, nam, quod hac regula Cardinales comprehendantur, valde vrget *reg. 67.* quod Cardinales comprehendantur 253
sub regulis faciendis, vbi Papa statuit, & declarat, quod in quibuscumque constitutionibus, & regulis in posterum post primam editionem faciendis, non includuntur ipsi Cardinales, &c. vnde clare vult, quod in regulis primæ editionis comprehendantur, & quando Papa vult, quod in reseruationibus Cardinales non comprehendantur, id exprimit, vt in regula *de reseruatione mensium &c.*

Nec fundatur hæc regula in † ratione expedi- 254
tionis litterarum, neque fructuum debitorum Cameræ, cum procedat etiam post expeditionem litterarum, vsque ad adeptam à successoribus pacificam possessionem, &c. Et sic recte potest applicari Cardinalibus, & pro hac parte faciunt adducta per Sarnen. *quæst. 4. proœm. regularum Cancellar.* & Mandos. *regul. 19. quæstion. 2. num. 3.* & per Gonçalez *supra à num. 13.*

Vltimo ex illis verbis, *Apostolica authoritate faciendum,* videtur † regulam hanc non habere locum 255
in dignitatibus non reseruatis, ita quod Beneficia ad prouisionem obtinentium aliquam Dignitatem per-

tinentia, quæ post illius vacationem vacant, non sunt reseruata per hanc regulam, si talis Dignitas non est Papæ reseruata, vt, verbi gratia, in Archidiaconatu Salamantino, & de Ledesma, & aliis habentibus prouisionem Beneficiorum, quæ non sunt primæ dignitates post Pontificalem, nec principales in Collegiata, & possunt vacare in mense ordinario &c.

Et circa illa verba. *Quomodocunque vacant, & vacabunt in futurum*, videnda sunt dicta infra *num.* 536. 635. & 636.

§. 5. De Regula 3.

Resignatio dignitatum, nec non suorum, & S.R.E. Cardinalium familiarium beneficiorum.

SVMMARIA.

Regulam 3. hic positam qui explicant n. 256.

Reseruatio huius regulæ de Dignitatibus maioribus, & principalibus intelligenda est de maioribus, seu principalibus actu, nec sufficit erectio in posterum, numero 257. *vbi ponitur resolutio Rotæ.*

Si tempore prouisionis Dignitas esset actu maior, licet non tempore vacationis; intraret reseruatio, numero 258.

*Econuerso regula comprehendit Dignitatem, quæ tunc esset actu prima, licet cum vacaret, deberet desinere esse talis n.*259.

Dignitates Ecclesiarum Cathedralium, quæ ibi non maiores existunt, sunt tamen principales in Collegiatis, sunt reseruatæ numero 260. *& ita Archidiaconatus de Virbiesca, & alij similes sunt reseruati, numero* 261.

An per hanc regulam reseruentur in qualibet Ecclesia duæ maiores, & duæ principales Dignitates? n. 262. *resoluitur negatiue, & non reseruari, nisi vnam tantum, nec Rotam tenuisse contrarium, quicquid dicat Mandos.*

*Si in aliqua Cathedrali sunt duæ Dignitates maiores, vel in Collegiata duæ principales æquales, an ambæ sint reseruatæ, vel neutra? n.*265. *resoluitur ambas esse reseruatas, & ponitur decis. Rotæ.*

*An ista reseruatio habeat locum vbi est tãtum vna Dignitas? n.*267. *resoluitur affirmatiue contra aliquos, & ponitur decis. Rotæ.*

Vnita prima Dignitate post Pontificalem Capitulo, an regula intret in sequenti, & illa sit prima? à numero 269. *resoluitur affirmatiue, & ponitur resolutio Rotæ.*

Per secundam partem huius regulæ reseruantur Dignitates principales regularium Conuentualium, seu Monasteriorum Fratrum, quæ reguntur per Priores, præpositos &c. num. 271. *nec in ea comprehenduntur Prioratus, & aliæ Dignitates temporales numero* 272.

*Circa 3 p. huius reg. in qua reseruantur Beneficia familiarium &c. qui sint videndi n.*273. *& videnda est reg.* 30. *de impetrantibus Beneficia per obitum familiarium &c. n.*274.

Iuxta istam reg. 30. *in collatione Beneficij vacante per obitum familiaris Cardinalis requiritur cõsensus Cardinalis, in cuius familiaritate decessit, licet illud habuerit tempore familiaritatis alterius prædefuncti nu.* 275. *vbi etiam quod requiritur d. consensus etiam in prouisione Legati &c.*

*Licet ad effectum illius regulæ requiratur quod fuerit familiaris continuus commẽsalis Cardinalis per quatuor menses, tamen ad effectum reseruationis id non est necessarium, & c. n.*276.

Procedit hæc reseruatio, & dispositio d. reg. 30. *etiamsi postea familiaris esse desierit, n.*277.

*Hæc reseruatio includit etiam Beneficia ad quæ familiaris habebat ius ad rem, n.*278. *& etiam d. reg.* 30. *comprehendit iam ius ad rem, licet olim secus, numero* 479.

Licet in specie illius regulæ sufficiat iam ius ad rem competisse familiaritate durante, tamen, si familiaris decederet ante consecutionem iuris in re, non haberet locum illa regula, cum loquatur de Beneficiis vacantibus per obitum familiarium, nec habeat locum, si aliis modis vacent, numero 280. *quamuis illud Beneficium esset reseruatum per hanc regulam, num.* 281.

*Ius ad rem ex acceptatione quæsitum includitur in hac regula, ad quod satis est considerabile, quamuis respectu Papæ conferentis tale Beneficium non sit considerabile contra Mandos. à n.*282.

Ius ad rem per mandatum de prouidendo de prima Præbenda factum recepto in Canonicum authoritate Apostolica, includitur in hac regula, & reg. 30. *quando durante familiaritate successit vacatio Præbendæ, à nu.* 286.

Ius ad rem per electionem includitur in hac regula, & d. reg. 30. *n.*288. *& seqq.*

Ius ad rem per præsentationem clerici, & etiam laici, cũ non posset variare, includitur in dict. regulis, numero 290.

*Ius ad rem per reseruationem factam pro familiari de certo Beneficio includitur in d. regulis, quando tale Beneficium vacaret durante familiaritate, & c. n.*292. *& seq.*

*Ius ad rem per collationem nõdum acceptatam includitur in d. regulis, & c. n.*294.

Ius ad rem per consuetudinem optandi non includitur in hac regula, quoad Præbendam in optatam, licet secus in Præbenda optata per eum, qui erat familiaris tempore, quo competebat ei ius optandi, &c. Et in Dignitate, seu Beneficio optato per familiarem, & c. numero 295.

*Ius per cessationem solutionis pensionis non includitur in hac regula, nec Beneficium cadit in hoc reseruatione decedente pensionario ante canonicatum regressum, vel accessum, & c. n.*299. *& seq.*

Ius per regressum includitur in hac regula n. 301. *&* 302. *& idem in accessu, & in coadiutoria cum futura successione, n.*303.

*Si familiaris habens regressum, accessum, vel coadiutoriam ante vacationem decederet, aut vacationis tempore non esset iam familiaris, tale Beneficium non includeretur in hac regula & 30. nisi in literis adesset decretum, quod ex nunc plenum ius sibi acquisitum existeret, vt in casu Canonicatus Ciuitaten. nu.*304. 305. *&* 306.

*Ius per priuationem in forma iuris non comprehenditur in reseruatione huius regulæ, n.*307.

Prædictos modos acquirendi ius ad Beneficium, quos ad effectum huius reseruationis prosequitur Æneas de Falcon. ad alios effectus alias prosequitur author nu. 308.

Ius

Ius ad rem per mandatum de prouidēdo de certo Beneficio vacante includitur in hac regula n.309

Ius per oppositionem in ea non videtur includi, nisi quando oppositor iustificauerit qualitates requisitas &c. n. 310.

Isti modi etiam sunt notandi ad reseruationem regulæ sequentis, quæ etiam contentatur iure ad rem, numero 311.

Conclauista conclauis Sixti V. sunt vere familiares Papæ ex constitutione Sixti V. quæ in aliis non habebit locum, n. 312. & 313.

An fratres, seu nepotes Cardinalium, qui sunt eorum commensales, sint familiares, ad effectum huius regulæ? n.314. cum seqq. resoluitur negatiue, & ponitur decisio Rotæ.

Licet verbum familiares, varia accipiatur, in proposito familiares dicuntur deputati ad seruitium Domini, n. 315.

Qui in domibus Cardinalium haberent expensas victus, seu partem, non vt familiares, sed vt amici, aut consanguinei, eleemosyna, vel alia causa, non sunt familiares, &c. num. 316.

An vicarij, seu prouisores Cardinalium dicantur eorum familiares, & illorum Beneficia includantur in hac reseruatione? n. 318. cum seqq. resoluitur negatiue, nisi ille, qui constitutus fuit vicarius, esset ex familiaribus Cardinalis, &c.

Quod dictum est de vicarijs, idem de visitatoribus, & aliis officialibus huiusmodi, n. 324.

An hæc regula habeat locum in familiaribus familiariū habentibus partem ab ipsis Papa, vel Cardinalibus? numero 325. cum sequentibus resoluitur affirmatiue cum communi, nisi ratione incertitudinis, quando non constaret, qui viuunt expensis Papæ, vel Cardinalis.

An sint reseruata per hanc regulam Beneficia cubiculanorum, seu camerariorum honoris, qui recipiunt de Palatio partem panis? à n. 33. resoluitur cum Rotà non esse reseruata, & ponitur decisio, & quod fuit practicatum in vna Segobien.

An familiaris habens Beneficium reseruatum possit dimisso eo optare aliud, & posito, quod possit, vsrum dimissum maneat reseruatum, an potius optatum? n. 334. cum sequentibus resoluitur posse optare, nisi consuetudo in contrarium adsit, & quando in optione mutatur titulus, optatum non manere reseruatum ratione subrogationis, sed dimissum, licet secus, quando non mutatur titulus, & agitur de consuetudine interpretatiua.

Obtinens Parochialem cum Canonicatu ex dispensatione ante Conciliū obtenta potest post illud optare aliam Præbendam, cum non mutetur titulus, alias secus, nu. 343.

ITem reseruauit generaliter dispositioni suæ omnes Dignitates maiores post Pontificales in Cathedralibus etiam Metropolitanis, & Patriarchalibus, nec non valorem decem florenorum auri communi æstimatione excedent principales in collegiatis Ecclesiis. Reseruauit etiam Prioratus, præposituras, propositatus, ac alias Dignitates conuentuales, & præceptorias generales ordinum quorumcunque, sed non militarum, ac quacunque Beneficia, quæ fui, etiam dum Cardinalatus fungebatur honore existentes, ac S. R. E. viuentium nunc, & qui erunt suo tempore Cardinalium familiares continui commensales obtinent, & in posterum obtinebunt eorum familiaritate durante, ac in quibus, seu ad quæ uis eis competit, aut cōpetierit, etiamsi ab ipsa familiaritate per obitum Cardinalium eorumdem, vel alias recesserint, declarans Dignitates, quæ in Cathedralibus etiam Metropolitanis post Pontificales non maiores existunt, & quæ ex Apostolica sedis indulgentia, vel ordinaria authoritate, aut consuetudine præscripta, vel alias quouis modo in Collegiatis Ecclesiis principalem præeminentiam habere noscuntur, sub reseruatione prædicta comprehendi debere.

Hanc regulam vltra † gloss. & Rebuffum late 256
explicat Mandos. per 21. quæstiones, & circa eius 1. partem, in qua reseruantur Dignitates maiores post † Pontificalem in Cathedralibus, ac principa- 257
les in Collegiatis, notandum est intelligendam esse de Dignitatibus, seu principalibus actu, nec sufficere, vt intret hæc reseruatio, quod Dignitas sit erecta in maiorem post Pontificalem in posterum post mortem obtinentis nunc primam, vt fuit practicatum in Decanatu Vallisoletano vacante per obitum D. Ioannis de la Torre. In qua causa in Rota proposita 11. Decembris 1600. coram D. Mellino *Cum in erectione istius Ecclesiæ in Cathedralem Decanatus fuisset erectus in maiorem Dignitatem post Pontificalem ex nunc prout ex tunc, & e contra, cum primum Prioratus per cessum, vel decessum, aut aliam quamlibet amissionem, vel dimissionem Prioris, vel illius coadiutoris vacare contigerit, & mortuo Priore, & superueniente illius coadiutore successisset vacatio Decanatus, qui fuit prouisus per Ordinarium, fuit resolutum, quod, quamuis gratia, & erectio fuit perfecta ab initio, eius tamen effectus, & executio fuit dilata in tempus, postquam Prioratus vacauerit per cessum, vel decessum Prioris, vel coadiutoris, vt in terminis similium gratiarum fuit per Rotam resolutum, & consequenter ante adimplementum, & effectuationem Decanatus remanet in suo statu, & non est adhuc prima Dignitas, & ideo non cadit sub hac regula tertia reseruatoria, Paris.* cons. 82. col. 1. lib. 4 *& ita fuit resolutum in causa Mediolanen. præposituræ 16. Martij 1590. coram D. Bubalo, & licet secuto effectu clausula*, ex nunc prout ex tunc, *retrotrahatur ad diem datæ Crescen.* decis. 260. *hoc tamen non procedit ad effectum reddendi nullam collationem præcedentem, & in præiudicium iuris alteri medio tempore quæsiti: Puteus* decis. 190. libr. 2. *Cota* decision. 19. *& quod ad effectum, vt Decanatus sit reseruatus tanquam prima dignitas, debet expectari obitus vtriusque, tam coadiuti, quam coadiutoris, quia alternatiua resoluitur in conuinctam ex mente Papæ, qui noluit etiam præiudicare coadiutori, &c. Et quod per appositionem manus Papæ in hac erectione Decanatus non remansit affectus ita, quod non potuerit conferri ab Ordinario ante obitum coadiutoris, nam cum effectus erectionis in primam Dignitatem fuerit dilatus post obitum vtriusque, & interea Decanatus non sit prima Dignitas, manus appositio limitata ad certum effectum, & in certum tempus non induit affectionem ante secutum adimplementum, Gemin.* cons. 146. *& fuit resolutum in Tuden. Beneficij 13. Ianuarij 1578. coram D. Blancheto: nec obstat quod dicitur de destinatione, quia destinatio nō operatur effectum contra intentionem destinantis ante secutum adimplementum, Felinus* in cap. cum adeo, numero 4. de rescript. &c. Ita in dict. Vallisoletane Decanatus, & tradit post hæc Gonçalez. *gloss.* 51. *num.* 58.

Videtur tamen, † quod si tempore vacationis Di- 258
gnitas non esset actu maior, ante prouisionem vere esset talis effecta, intraret reseruatio, quia eo ipso, & in ipso puncto, quo facta est maior actu, eam capit reseruatio.

Et è conuerso videtur, quod regula comprehenderet illam dignitatem, † quæ tunc esset actu prima, licet esset iam ordinatum, quod cum primum vacare contigerit, desineret esse talis; statim enim regula eam afficit, & satis est, quod vigente regula semel sit actu prima.

260 Secundo notandum est † ex vltimis verbis huius regulæ, ibi *declarans dignitates*, clare apparere, quod dignitates Ecclesiarum Cathedralium, quæ ibi post Pontificalem non maiores existunt, habent tamen sub se Canonicos in Collegiatis, seu principalem præeminentiam, sunt reseruatæ ex hac regul. ex quo sunt principales in Collegiatis, licet sint minores in Cathedralibus, & ita hic tenet Glossator, quamuis *in sua regul.* Innocent. VIII. non haberentur illa verba, *declarans dignitates, &c.* & ait sic fuisse in Rota pronuntiatum in vna Abbatia Burgen.

261 Vnde apparet, † quod Archidiaconatus de Virbiesca in Ecclesia Burgen. qui in Ecclesia Collegiata oppidi de Virbiesca principalem præeminentiam, & iurisdictionem habet, est reseruatus ex hac regul. quamuis eo nuper vacante Ordinarius illum prouidisset, & idem in aliis similibus Dignitatibus.

262 Sed dubitatur primo, † an per hanc regulam 1. *part.* reseruentur in qualibet Ecclesia duæ maiores, & duæ principales dignitates, ita vt inter se vna sit maior altera? quod dubium mouet Mandos. hic 3. *quæst.* & resoluit negatiue, imo, quod vna tantum Dignitas maior in qualibet Cathedrali, & principalis in qualibet Collegiata reseruata sit, non obstante, quod reg. loquatur in plurali, quia pluralitas resoluitur in singularitates, & respicit pluralitatem Ecclesiarum, ita, quod in qualibet cathedrali reseruat dignitatem maiorem, &c. pro qua resolutione plura ad-

263 ducit. In fine tamen quæst. ait, † quod postquam hęc scripserat, dubium præmissum fuit bis in Rota discussum in vna Tuden. Abbatia, pro Reuerendissimo Gienen. coram D. Montis flasconen. & Rota dubia remansit, tandem dubio tertio proposito Rota pro maiori parte sensit, tum propter pluralem sermonem, tum propter dictionem, omnes, vniuersalem comprehendi sub regul. plures dignitates maiores sub qualibet Cathedrali, & quod, licet sibi dura visa sit resolutio, propter authoritatem tamen tantorum Patrum acquiescit.

264 Sed certe fallitur † in hoc Mandos. nam in illa Tuden. non agitur de hoc dubio, sed de duabus dignitatibus æque principalibus, vt etiam ipse dicit *quæst.* 4. *sub num.* 7. & patebit *dubio sequenti*, in præsenti igitur dubio pro certo tenendum est, non reseruari, nisi vnam tantum dignitatem maiorem in qualibet Cathedrali, & principalem in Collegiata, vt dictum est, & id vult Gonçalez *gl.* 21. *n.* 7. cum alleget Mandosium *d.* 9. 3.

265 Secundo dubitatur, † si in aliqua Cathedrali sunt duę dignitates maiores post Pontificalem, vel in Collegiata duæ principales æquales, an ambæ sint reseruatæ, vel neutra? In quo dubio dicendum est, ambas esse reseruatas, nam verba, & ratio, ac mens regulæ sunt apta illas comprehendere: & ita per plura tenet

266 Mandos. *quæst.* 4. Et tenuit Rota † in d. Tuden. Abbatiæ de Bayona, 13. Iunij 1554. coram D. Montisflasconen. vt per Guidobonum, *decis.* 34. *in manuscriptis*, quæ ait, quod *reg. reseruas Dignitates principales in Collegiatis, & maiores post Pontificalem in Cathedralibus, comprehendit duas Dignitates pariter æquales in Ecclesia propter reg. verbum* omnes Dignitates, *quod est aptum sui natura comprehendere æque principales in eadem Ecclesia: tum etiam, quia eadem est ratio reg. & mens illam contentis in duobus, seu pluribus, quæ in vna, & interrogatus de hoc casu idem respondisset conditor regul. & ita fuit per maiorem partem resolutum.*

Et fuit dictum in Turritana Archypresbyteratus adducta dubio seq. tenet etiam Zerola *in praxi Episc.* 2. *p. verb. Dignitas.* §. 4.

Tertio dubitatur, † an ista reseruatio habet lo- 267
cum, vbi est tantum vna dignitas? in quo, quamuis multi contrarium teneant, Gomezius *de expectatiuis num.* 46. Zerola 1. *part. verb. dignitas.* §. 1. tenenda est pars affirmatiua, quam tenet Simoneta *quæst.* 85. & Mandos. *hic quæst.* 5. & secuta est Rota in causa Turritana Archipresbyteratus 7. Maij 1574. vt in decis. seq.

Fuit conclusum per omnes Dominos, † quod regul. 3. 268
reseruatoria maiorum Dignitatum post Pontificales in Ecclesia Cathedrali comprehendit Archipresbyteratum, qui est prima Dignitas in Cathedrali Ecclesia Turritana, quia, licet verbum, maiores, quod est comparatiuum, ex sui natura præsupponat positiuũ, l. 1. *vbi Dd.* de verborum obligat. *tamen ponitur, & pro positiuo, gloss.* in l. vnic. vers. melius, *vbi Decius* num. 53 C. de eo quod interest, *Paris.* cons. 115. num. 14. volum. 1. *etiam si essemus in materia stricta, vt dicit Tiraquell.* de primogen. quæst. 72. num. 5. *sicut dicitur de verbis*, optimus, maximus, supremus, & proximus, *quæ, licet sint superlatiua, & præsupponant etiam positiuum.* l. illa verba, de verbor. significat. *tamen ponuntur etiam pro positiuo, & verificantur, etiamsi nullus præcedat, vel subsequatur.* l. proximus de verborum significatione. l. 1. §. proximi vnde cognati. *vt late per Alciat.* in dict. l. proximus, *vbi etiam subdit non seruari de iure, quod semper requiratur positiuum, & inde infert ad primogenitum, quod dicatur etiamsi is solus, de quo etiam per Tiraq.* in d. tract. de primogen. quæst. 1. num. 3. *accedit etiam, quia in reg. non simpliciter dicitur maiores Dignitates, sed additur post Pontificales adeo, vt verum sit dicere quod inter hanc, de qua agitur, Dignitatem, & Pontificalem nulla reperiatur maior ipsa, considerabant etiam aliqui ex Dominis vltimam partem reg. vbi declaratur, sub ea etiam comprehendi Dignitates, quæ in Cathedralibus post Pontificales non maiores existunt; nam si vult comprehendi debere etiam non maiores post Pontificales, sequitur, quod comprehendantur etiam illæ Dignitates, quæ sunt vnicæ, & non habent alias supra se, & vna pars regul. declarat aliam l. vtrum, de petitione hæred. præsertim, cum procedat declarando. præterea si reg. habet locum, quando sunt duæ æquales Dignitates in Collegiata, vt fuisse resolutum in causa Tuden. Abbatiæ de Bayona coram Montisflasconen. de anno 1554. vltima Aprilis reperitur annotatum propria manu bonæ memoriæ Oradini in libro informationum super d. causa, quem Domini voluerunt videre, & fuit liber allatus ad Rotam, & reperitur etiam annotata* eadem decis. *à Guidobono*, in sua decis. 34. *à fortiori habebit locum d. reg. quando adest vnica tantum Dignitas, cum in vnica consideretur minus præiudicium Ordinarij, quam in duabus, & in vnica Dignitate fuit etiam resolutum in eadem causa Tuden. vt* in dict. lib. *Oradini, quam etiam opinionem sequitur Simoneta* in tract. reseruat. quæst. 85. *cuius rationes omnes placuerunt Dominis præter illam, quod hæc reg. sit fauorabilis, cũ hic articulus, an sit fauorabilis, vel odiosa, sit multũ controuersus, & semel fuerit in*

hac

hac causa disputatus in Rota, ex proposito, & dubio dato Domini nihil voluerunt pro nunc determinare: Eandem etiam opinionem secutus est Apostillator ad consil. Gemin. 36. qui author dicitur esse Felinus, & cũ supradictæ rationes, quod reg. comprehendat etiam vnicam Dignitatem, visæ sint Dominis multum vrgentes, noluerunt sequi contrariam opinionem, quam nonnulli sunt amplexi. Non obstat, quod decis. in d. causa Tuden. & Simoneta loquantur in Collegiata, & non in Cathedrali, & Dignitas, de qua agitur, est in Cathedrali, quia Domini nullam vident esse rationabilem diuersitatem in hoc, cum semper militet præiudicium, licet non vniforme, & in decis. Guidoboni non sit differentia inter vnam, & alteram; Minus etiam obstat, quod cũ Dignitas ista sit vnica, & propterea monocularis, nõ debeat comprehendi sub reg. per ea, quæ de monocularitate Ioan. Monachus in reg. in generali. in 6. *& Fastol.* dub. 55. *Rota* 12. de præbend. in antiq. cum aliis, *de quibus per Felin.* in cap. in nostra 24. cor. de rescript. *& alios, de quibus per informantes, quia respondetur, quod d. monocularitas non habetur in consideratione, quando collator habet alia Beneficia, pro vt hic præsupponitur adesse vndecim Canonicatus, & Præbendas in Ecclesia Turritana, iuxta* decis. *Rotæ* 40. de rescript. in nouiss. *& Felin.* d. cor. 24. in fin. *& licet supradicti Canonicatus non sint eiusdem qualitatis, sicut est Dignitas Archypresbyteratus, tamen sat est, quod adsit existentia aliquorum Beneficiorum, licet non eiusdem qualitatis, vt considerat Simoneta* d. quæst. 85. *cuius responsio placuit Dominis; præterea reg. non habuit respectum ad monocularitatem, ex quo reseruat Prioratus, & præpositurat, per ea, quæ supradicta sunt.* Et posthæc hanc sententiam sequitur Gonçalez *gloss.* 9. §. 4. *à n.* 18.

269 Quarto dubitatur, † vnita prima Dignitate post Pontificalem Capitulo, an regul. intret in sequenti, & illa sit prima? in quo breuiter dicendum est, sequentem esse primam, & in ea regul. intrare ad dicta de vnione infra, *vltima parte, capit.* 2. *numero* 12.

270 Et ita tenuit Rota in causa Virdunen. † Decanatus, 9. Martij 1580. coram Illustrissimo Lancelloto, in qua fuit resolutum, quod *vnita prima Dignitate post Pontificalem Capitulo, sequens est prima, & in ea intrat tertia regula Dignitatum maiorum post Pontificalem, & non in vnita, quia fuit vnita accessorie ex non æque principaliter, vt patet ex verbis vnionis Capitulo vnimus. iunctis notatis per glossam, & Dd.* in cap. 1. ne Sede vacante, & in cap. & temporis. 16. quæst. 1. *Rebuff.* de vnio. num. 12. *Tum quia, quando minus dignum vnitur magis digno, dicitur facta vnio accessorie, Rebuffus* ibi num. 19. *Mensa vero Capitularis dicitur magis digna, Oldrad.* cons. 257. colum. 6. *quando vero Beneficium vnitur alteri accessorie, perdit nomen suum, & non dicitur amplius Beneficium, sicut dicebatur ante vnionem, & efficitur vti pedisequa illius, cui vnitur, Anchar.* cons. 114. nu. 2. *& efficitur illius membrum, & transit in temporalitatem, Rota* decis. 2. de excessibus Prælatorum in nou. *Cassador.* 3. num. 1. de iudiciis, *& in terminis vnionis factæ mensæ Capitulari Ecclesiæ Parochialis, Oldrad.* supra, *& priuatur suo debito honore. Calder.* cons. vlt. de rebus Ecclesiæ, *& Dignitas dicitur esse in eo, cui vnitur gloss.* in d. c. & temporis, *& dicuntur perire iura Beneficij vniti, vt ibi per glossam, & hæc est natura vnionis, vt faciat cessare titul. Gambar.* de officio Legati, lib. 5. in princip. num. 150. *vnde in impetratione non est facienda mẽtio de Beneficio vnito, sed sufficiet exprimere principale. Item nõ inducitur vacatio, quia solum dicitur vacare Ecclesia, cui sit vnio,* cap. cum accessissent, de constitutionibus, *vbi Hostiens. & Abbas* 4. notab. *sed collata Ecclesia, cui fit facta vnio intelligitur etiam collata Ecclesia vnita, gloss.* in cap. gratia. de rescript. in 6. *& clausulæ vnionis, cum suis præeminentiis, & quod debitis non defraudetur obsequiis, &c. non mutant naturam vnionis, licet Beneficium debeat conseruari in suo statu, & in eo deseruiri more solito, Abb.* in cap. exposuisti, num. 7. de præbend. *vnde, cum illa prima dignitas vnita non vacet, & non sit amplius conferibilis, in ea non intrat* dict. regula 3.

Circa secundam partem huius regulæ, † in qua reseruantur Prioratus, præpositurat, ac aliæ Dignitates Conuentuales, ac præceptoriæ generales ordinum quorumcumque, sed non militiarum, notandum est per eam reseruari Dignitates principales regularium Cõuentualium, seu Monasteria Fratrum, quæ non reguntur per Abbates, de quib. reg. præced. sed per Priores, præpositos &c. Gloss. *hic secundo par.* & Mandos. sic intelligendus, *quæst.* 8. & 10. 271

Nec in ea comprehenduntur Prioratus † præpositurat, & aliæ Dignitates temporales, vt ordinum Mendicantium, Glossat. *ibi*, & Mandos. *d. quæst.* 10. *& seq.* & eius filius Horat. Mandos. *de priuilegiis ad instar. gloss. secunda num. secundo* iuxta dicta infra *numer.* 497. 272

Circa 3. partem huius reg. in qua reseruantur Beneficia familiarium Papæ, † ac Cardinalium continuorum commẽsalium, videndi sunt Glossat. Simoneta *quæst.* 35. *&* 36. & ibi Granutius, Æneas de Falc. 4. *quæst. effectu* 17. 30. *&* 47 Sarnen. *in proœmio regul. quæst.* 6. *circa fin. & in reg. de impetrant. Beneficia per obitum familiariarium Cardin. quæst.* 13 *&* 14. Gambar. *de officio Legati, libro* 3. *ex num.* 13. *per plures sequen. & lib.* 5. *ex num.* 130. Bero. *quæst.* 35 Menoch. *de arbitr. libro* 2. *casu* 201. *à nu.* 111. & Mascard. *de probatio. conclus.* 755. Et qui dicantur familiares, & continui commensales Papæ, vide *constitutionem* 78. *&* 79. Pauli III. *&* 44. Iulij III. & late Flam. Paris. *de resignatione, lib.* 2. *quæst.* 16. *à num.* 36. & Gonçalez *gloss.* 51. *à numero* 16. 273

Et videnda est etiam *d. reg.* 30. *de impetrantibus* † *Beneficia per obitum familiarium Cardin.* alias 31. *& sequens* super qua reg. *de impetrantibus Beneficia per obitum familiarium Card.* vltra Glossat. & Rebuffum late scribunt Sarnen. & Mandos. 274

Iuxta quam reg. *in collatione* † *Beneficij vacante per obitum familiaris Cardinalis* requiritur consensus Cardinalis in cuius familiaritate decessit, licet illud habuerit tempore familiaritatis alterius prædefuncti, & ita tenet Gloss. *super d. reg.* cuius authoritatem semper Rota plurimi fecit, Puteus *decis.* 227. *libro* 3. Achillles 1. *super hac regul.* Fabius *decis.* 11. *lib.* 2. *&* 2. pars regulæ procedit, vbi vterque Cardinalis viuit; ita fuit resolutum in causa Lunen. Sarcanen. Beneficij 29. Aprilis 1594. coram D. Seraphino, & requiritur d. consensus etiam in prouisione facienda per Legatum, vel alium habentem facultatem conferendi tale Beneficium, Gonçalez *dict. glos.* 51. *numer.* 66. 275

Notandum autem est primo, † quod licet ad effectum illius regul. nempe, vt in prouisione Beneficij vacantis per obitum familiaris Cardinalis debeat exprimi nomen, & titul. ipsius Cardinalis, & eius ad id accedere assensus, &c. 276

Requiratur, quod fuerit familiaris continuus commensalis Cardinalis per quatuor menses ad

minus,,vt ibi dicitur, tamen ad effectum reseruationis id non est necessarium, sed sufficit, quod durante familiaritate Beneficia obtinuerit seu in illis vela d illa ius ei competierit, quantumcunque paruo tempore duret familiaritas, ex hac regula Mandos. *hic quæst.* 20.

277 Et procedit hæc reseruatio, & † dispositio *d.reg.*30. etiamsi postea familiaris esse desierit, vt in ipsis iam clare dicitur, & tradit Paulus Gran. ad Simonetam *d. q.*35 *n.*40. & 41. plures referens.

278 Secundo notandum est, † quod hæc reseruatio includit etiam Beneficia, ad quæ familiaris habebat ius ad rem, quicquid dicat Gonçalez infra, ex quo reseruat Beneficia, quæ familiares obtinent familiaritate durante, & in quibus, seu ad quæ ius eis competit, Æneas de Falcon. *d.effectu* 47. Mand. hic *quæst.* 14. *num.* 2 qui tamen reprehendit Æneam ibi in quantum vult adaptare quæstiones concernentes ius ad rem *d.reg.*30. seu 31. quæ non continet ius ad rem, sicut ista, nec de eo agit. Quod quidem est

279 † verum secundum regulas antiquiores, iam tamen comprehendit illa regula etiam ius ad rem, & secundum regulas antiquiores procedit *decis.* Rotæ 427.*p.*1.*diuers.* quæ de *d.reg.*30. loquitur, licet ibi dicatur 3. quæ quidem non percepit Gonçalez *gloss.* 1552.*num.*4. nec intellexit Mandosium. Sed oportet aduertere, quod, licet in specie illius regulæ sufficiat iam ius ad rem competiisse familiaritate durante, tamen si familiaris, cui ius ad Beneficium com petebat, decederet ante consecutionem iuris in

280 re, non haberet locum illa regula, † cum loquatur de Beneficiis vacantibus per obitum familiarium, nec habeat locum, si aliis modis vacent, gloss. *ibi*, & Aeneas *d.effectu* 17 *circa fi. vers. nonum est.* Sarnen. *q.*4. *&* 7. & Mandos. *quæst.*5. *&* 8. ibidem, Flam. Parisius, *lib.*8. *quæst.* 10. *ad fin.* & Beneficia non dicantur vacare per obitum habentis solum ius ad rem, sed vt prius, vt supra *parte præcedent. cap.*3. *numero* 6. *&* 9. *&* 60.

281 Quamuis illud Beneficium esset reseruatum per hanc regulam, quæ reseruat Beneficia, quæ familiares obtinent familiaritate durante, ac in quibus, seu ad quæ ius eis competit. vnde ad effectum huius reseruationis & vt ea intret, sufficit ius ad Beneficium competiisse familiari familiaritate durante, siue vacet ex persona illius, siue non, sed vt prius cessante iure ad rem.

282 Quod tamen non habere † locum in iure ad rem quæsito ex acceptatione familiari expectanti, qui post acceptationem obiit, docet Mandos. *hic d.q.* 14. cum Aenea *d.effectu.*47.1.*modo.* qui tamen id non di-

283 cit, sed, quod *d.reg.*30. † non potest verificari in isto modo, quia, cum alius tale Beneficium impetrans à Papa non teneatur facere mentionem de tali iure, Rota *decis.*244. alias 17. *de præbend. in nouis.* Aegidius 167. sequitur, quod non requiritur consensus Cardinalis, cuius erat familiaris defunctus, & quoad hanc 3. reg. inquit ad fin. dict. effectus, quod non dubitaret omnes prædictos modos, † aut plures ex

284 eis includi in ea, quia huiusmodi reseruatio est fauorabilis: quæ ratio, licet non sit certa, vt supradictum est *num* 67. tamen adhuc existimo illud ius includi in hac regul. cum in eo verificentur verba regulæ.

285 Nec obstat ratio, † qua mouetur Mandos. ibi, ad quem se refert Granutius ad Simon. *d.quæst.*35. *n.* 43. quod tale ius est debile, & parum considerabile, ex quo collatio, & reseruatio facta à Papa de tali Beneficio valet, de acceptatione expectantis nulla facta mentione, vt idem Aeneas ait *effectu* 15. *&* 3. *quæstion. num.* 17. & sic istud ius à regula nostra neglectum videatur. Quia respondetur, quod hæc reseruatio inducitur ad hoc, vt cessante iure ad rem, vel vacante Beneficio, ad quod familiaris ius habuit, non possi Ordinarius de illo prouidere; ad quod satis considerabile est illud ius ex acceptatione quæsitum, cum respectu inferiorum sit verum ius ad rem, quamuis respectu Papæ conserentis tale Beneficium, non sit considerabile ex ratione, de qua *in d.decis.*17. & supra *d.c.*3 *partis præced. n.*24.

286 Et discurrendo breuiter per alios modos, † quibus ius ad rem acquiritur, quos prosequitur Aeneas *d. effectu* 47. secundus modus, quem ibi ponit, est per mandatum de prouidendo de prima Præbenda factum recepto, siue creato in Canonicum authoritate Apostolica, de quo *d.c.*3. *quarto modo*, & in isto modo arbitratur Aeneas ibi hanc reg. *&* *d.reg.*30. verificari, quia talis Præbenda per Canonicatus Collationem, reseruationem, & decreti interpositionem remansit affecta, quod videtur, inquit, hodie decisum per extrauagantem Pauli II. ad Rom. Pontifices *de præbend.*

287 Sed istud intelligo, quando durante familiaritate successit vacatio Præbendæ, † tunc enim ille habet ius ad illam, quod includitur in hac reg. & ante vacationem non habet nisi spem, sicut de expectante diximus *d.cap.num.*16. nec reseruatio, & decreti interpositio afficit ante vacationem, cum sit super incerto, iuxta supradicta, *num.* 148. *& seq.* nec d. Extrauag. probat contrarium, nec multum facit ad propositum.

288 Tertius modus, † quem ponit Aeneas ibi, est per electionem, de quo *d.c.*3.1.*modo*, quem non includi in prædictis regulis ait Aeneas, ibi, *quia, si electus moreretur in curia, non maneret reseruatum Beneficium*, vt dixit *præced. effectu.*

289 Sed ista ratio nihil valet in † proposito, nam his non agitur de inducenda reseruatione ob vacationem, sed propter ius ad rem familiari compatens, & ideo verius est, istud ius includi in hac regul. vt idem Aeneas videtur tenere ad fin. d. effectus, & etiam *in d.regul.*30. saltim hodie iuxta supradicta, & ita tenet Sarnen. *in regul. de iure quæsito, quæstion.*1. *primo modo.*

290 Quartus modus, † quem ponit Aeneas bi, est per præsentationem, de quo *d.cap.*3. *secundo modo*, & ait includi in prędictis reg. si sit per pręsentationem clerici, qui non potest variare, quia erat sibi acquisitum irreuocabiliter, & idem tenet Sarnen. *d.reg. de iure quæsito, quæst.*1. *secundo modo* dicens, quod quoad effectum aliarum regularum de iure loquentium putaret faciendum esse differentiam inter ius ad rem ex pręsentatione clerici, vel laici, nam ius competens ex præsentatione laici non est ita radicatum nec firmum in persona præsentati propter variationem, quam laicus facere potest, sicut est illud ius prouenens per præsentationem clerici, &c.

291 Vnde idem esset in præsentione laici, † cum non posset variare vt quia iurauit non variare, vel lapsum est quadrimestre, tunc enim ius ad Beneficium ex ea competens includeretur in hac regul. si alias tale Beneficium caderet sub reseruatione, vt quia esset ius patronatus laici ex priuilegio, seu consuetudine, &c.

292 Quintus modus, † quem ponit Aeneas est per reseruationem factam pro familiari de certo Beneficio,

ficio, de quo *d. cap. 3. sexto modo*, quem putat includi sub d. regulis, quia remanet Beneficium reseruatum per mortem ipsius reseruatiui, vt in d. Extrau. Paul. II. & Sarnen. *d. q. 1. sexto modo*, inquit, quod ius huiusmodi erit considerabile, non solum quoad illam reg. *de iure quæsito*, sed etiam quoad alias reg. *de iure quæsito* loquentes.

293 Intelligo tamen istud ius includi in hac † reg. & *in d. reg.* 30. quando Beneficium reseruatum pro familiari vacaret durante familiaritate, nam si familiaris reseruatiuus, pro quo reseruatum est Beneficium nondum vacans, decederet ante vacationem illius, non maneret Beneficium reseruatum per hanc regulam, quamuis maneret affectum, ex quo Papa semel manum apposuit iuxta dict. Extrauagantem Pauli II. vt dicit Æneas *ibi, & effectu 16. & 5. q. principali. q. 12. 13. 17. & 18.*

294 Sextus modus, quem ponit Æneas, est per † collationem nondum acceptatam, de quo *d. c. 3. quinto modo*, & putat hunc etiam includi in prædictis regulis, quia erat ipsi prouiso acquisitum ius in tali, vel ad tale Beneficium irreuocabiliter, Sarnen. *d. q. 1. quinto modo* ait istud ius esse considerabile quoad omnes regulas & impetrationes.

295 Septimus modus, † quem ponit Æneas est per consuetudinem optandi, per quam acquiritur ius ad prębendam, quæ potest optari, *cap. 1. in princip. de consuetud. in 6.* de quo *d. c. 3. septimo modo*, ponit exemplum; mortuus est quidam Canonicus, cuius prębendam poterat, & volebat optare alter Canonicus, qui erat familiaris Papæ, aut Cardinalis, qui priusquam optaret, mortuus est, an talis præbenda inoptata remaneat reseruata, & sic includatur *in hac reg. 3. & in 30.* & ait forte, quod sic, per prædictam rationem, de qua *in præced. modo.*

296 At Sarnen. *d. q. 1. septimo modo*, ait, † quod licet istud ius sit considerabile quoad illam regulam, tamen quoad effectum *d. reg. 30.* & quoad alios effectus est magis dubitandum.

297 Ego falsam existimo d. sententiam Æneæ, † nam, si illa præbenda inoptata remaneret reseruata, & includeretur in hac reg. non posset per sequentem optari, primo, qui erat familiaris, mortuo, aut postea optare nolente, quod videtur absurdum.

298 Videtur tamen, † quod posset intrare reseruatio huius reg. in præbenda optata per eum, qui erat familiaris tempore, quo competebat ei ius optādi, quamuis tempore ipsius optionis iam non esset familiaris, & in Dignitate, seu Beneficio optato per familiarem, qui ante subsecutam collationem faciendam, qua mutatur titulus, decessit, quia tunc specialiter erat ei acquisitum ius ad talem Dignitatem, seu Beneficium optatum.

299 Octauus modus, † quem ponit Æneas. est per cessationem solutionis pensionis in terminis conuentis, & descriptis in literis Apostolicis propter clausulas positas in eis; nam si propter non solutionem familiaris pensionarius mouerit iudicium contra principalem, & decesserit, forte, inquit, tale Beneficium cadet in reseruatione huius regulæ, & forte in literis in isto casu ius in re tribuitur, inquit, sequent. modo.

300 Sed, cum de stylo Rotæ non sit † locus regressui, vel accessui ob non solutionem pensionis, nisi data magna proteruia vsque ad tertiam sententiam, vt *in dict. capit. 3. octauo modo* decedente pensionario ante canonicatum regressum, vel accessum, non videtur Beneficium cadere in reseruatione huius regulæ.

301 Nonus modus, † quem ponit Æneas, est per regressum, quem familiaris habebat ad Beneficia Titij, nam si contingat, inquit, Titium primo mori, postea ipsum familiarem priusquam, vigore regressus apprehenderit, Beneficia Titij forte cadent *in reg. hac*, &c. Quod mihi certum videtur maxime, quia tunc in regressu ius in re tribuitur, vt ipse ibi, sub verbo. *forte*, dicit.

302 Et idem erit in accessu, & † in coadiutoria, cum futura successione, ex quibus ius ad Beneficium competit, vt *in d. c. 1. decimo modo.* nam si succedente vacatione Beneficij, habens accessum, vel coadiutoriam in familiaritate, decedat antequam in eo intret, erit reseruatum per hanc regul. maxime si in literis accessus, & coadiutoriæ fieret collatio in euentum vacationis, ex nunc prout ex tunc, & sic trib ueretur ius in re. Consonat Sarnen. *dict. quæstione 1. decimo modo*, dicens, quod ius ad rem per regressum, & accessum, est considerabile, quoad omnes regulas, & dispositiones de iure quæsito loquentes.

303 Si tamen familiaris habens regressum, accessum vel coadiutoriam, ante vacationem † decederet, aut vacationis tempore, non esset iam familiaris, tale Beneficium non includeretur *in hac reg. & d. regul. 30.* quia illud ius ante vacationem non est considerabile, cum sit conditionale in euentum vacationis, Cassad. *decis. 3. de præbend.* Moheda. 23. *eod. titul.*

304 Nisi in literis adesset decretum, quod ex nunc plenum ius in † vel ad Beneficium sibi acquisitum existeret, nam tunc videtur, quod si ille tempore concessionis gratiæ, seu illa existente, esset familiaris, includeretur tale Beneficium *in hac reg. & d. reg. 30.* propter illud decretum, quamuis tempore vacationis desijsset esse familiaris, etiam per mortem Cardinalis.

305 Vnde, cum Canonicatus Ciuitaten. vacasset † de mense Martij 1594. per obitum Francisci de Cuero, qui tempore, quo fuerat constitutus coadiutor in d. Canonicatu, cum futura successione, & clausula, *quod cessante coadiutoria Ordinarius, ex nunc prout ex tunc*, & è contra, ei conferret Canonicatum prædictum, & cum decreto, quod si d. Franciscus idoneus repertus sit, ex nunc plenum ius in, vel ad d. Canonicatum acquisitum sibi existeret, fuerat familiaris continuus commensalis Cardinalis Toletani D. Gasparis de Quiroga, qui habebat indultum, vt omnibus gratiæ prærogatiuis, fauoribus, &c. concessis Cardinalibus præsentibus in Curia Romana gauderet, ac si præsens esset, ad Mandos. *d. reg. apud eum. 32. quæst. 23.* tempore tamen, quo coadiutoria cessauit, & successit in Canonicatu dict. Franciscus, desierat iam esse familiatis dicti Cardinalis. dubitatum fuit, an esset conferendus † de consensu dict. Cardinalis, iuxta *d. reg. 30. seu 31.* quæ contentatur iure ad rem competente tempore familiaritatis, in quo D. Seraphinus tunc Rotæ Decanus, nunc Cardinalis Illustrissimus de ordine Sanctissimi dedit suum votum contra Cardinalem Toletanū, quia illud ius ex coadiutoria dicebat non esse considerabile, vt pote conditionale, & sic fuit signata supplicatio de dicto Canonicatu in fauorem Licent. Viuero, qui illud prætendebat sine consensu d. Cardinalis, cum pensione 200. ducatorum; re tamen ad Rotam delata ad instantiam Cardinalis, dubium fuit bis propositum, & tandem maior pars Dominorum inclinabat contra votum Decani,

præcipue ex d. decreto posito in coadiutoria, licet
307 non fuit pro tunc † capta resolutio, sed causa dilata; interim fuit signata supplicatio in fauorem D. Francisci Pacheco familiaris d. Cardinalis de consensu illius, cum eadem pensione, cui ille consensit, & ita causa non fuit amplius proposita, nec habuit effectum gratia d. Licen. Viuero.

Decimus & vlt. modus, quem ponit Æneas, est
308 per priuationem † in forma iuris, per quam, inquit, afficitur debitum Beneficium, &c. de quo *d. cap. 3. nono modo*, quem tamen non putat comprehendi in reseruatione huius reg. cum non vacet tale Beneficium antequam ille priuetur, nec ille familiaris ante mortem dicitur habuisse aliquod ius, Rota *decis. antepen. in nouiss.*

309 Isti sunt modi acquirendi ius ad rem, † id est, ad Beneficium, quos ad effectum huius reseruationis nostræ reg. prosequitur breuiter Æneas *d. effectu* 47. quos ad alios effectus prosequimur *d. cap. 3 p. pr.* vbi addimus alium † verum modum, nempe per mandatum de prouidendo de certo Beneficio vacante, qui includetur in hac regul. & 12. per oppositionem, qui in ea non videtur includi, nisi quando oppositor iustificauerit qualitates requisitas per fundationem constitutionem, seu priuilegium, ita vt censeatur ab illa vocatus. & sola prouisio deficiat ad ibi dicta.

310 Qui etiam sunt notandi † ad reseruationem regulæ sequentis de Beneficiis collectorum, & subcollectorum, quæ etiam contentatur iure ad rem.

311 Tertio notandum est, † quod in vna Beneuentana Beneficiorum 15. Nou. 1597. coram D. Seraphino fuit resolutum, *Cõclauistas esse vere familiares Papæ, & illorum Beneficia spectare ad liberam collationem Papæ sine consensu Cardinalis, cuius sunt familiares* constit. 32. *Sixti V.* de priuilegiis conclauistarum &c. Flamin. Paris. *dict. libro secundo q.* 16. *numer.* 37.

312 Sed dict. constitutio solum † loquitur de conclauistis conclauis, in quo ipse Sixtus ad Summi Apostolatus apicem assumptus est, vnde in aliis non habebit locum, nisi adsit alia similis constitutio. Quia fecit etiam S. D. N. Paulus V. de conclauistis sui conclauis, & Leonis XI. pridie Calend. Aug. 1605.

313 Sed dubitatur primo an fratres, † seu nepotes Cardinalium, qui in eorum domo sunt tanquam tales, & continui commensales, & viuunt eorum expensis, sint familiares ad effectum huius regulæ, verbi gratia D. Petrus de Deça cum Cardinali Deça eius patruo, & noster Decanus D. Didacus de Bracamonte, cum eius fratre Cardinali Auila.

314 Et respondendum est negatiue, † nam licet verbum *familiares*, variè accipiatur, & domestici dicantur familiares, Abb. *in c. cum dilectus. num.* 2. *de cleric. non residen.* Felin. *num.* 1. *in literis*, vbi gloss. *de testibus*, at in proposito familiares dicuntur deputati ad honestum seruitium Domini, qui dicuntur seruitores, seu famuli, *cap. fin. de verborum sig. iusic. in* 6. & ibi Ioan. And. Domin. *num.* 8. & Francus 14. Probus
315 ad Monachum *in cap. vnico. de Schismaticis in* 6. *nu.* 8. & 9 Simoneta † *quæst.* 35. *num.* 2. Sarnen. *in regul. de impetrantibus Beneficia per obitum familiarium Cardin. quæst.* 13. & Mandos. *ibi q.* 10. *num.* 3. Flamin. Paris. *lib.* 5. *quæst. vlt. num.* 196. & Açor. *lib.* 5. *cap.* 23. *quæst.* 8. facit *decis.* Cassadori *vnica de verborum significat.*

Et sic, qui in domibus † Cardinalium haberent 316
expensas victus, seu partem non vt familiares, & seruitores, sed vt amici, aut cõsanguinei, vel ex eleemosyna vel alia causa, non sunt familiares, nec eorũ Beneficia sunt reseruata. Bonifacius *in clement. fi. de celebrat. Missar. numer.* 34. Simoneta *numer.* 6. & Sarnen. *supra.* Bero. *q.* 35. *num.* 3. & 4. Mascard. *concl.* 755. *num.* 3.

Et ita in terminis † D. Fernan Mexia de Mendo- 317
ça nepotis ex sorore Card. D. Ioannis de Mendoça fuit resolutum in vna Salamantina, & Abulens. Beneficiorum 9. Iunij 1599. coram D. Penna, vt in sequent. decisione: *Rota censuit Dom. Ferdinandum Mexia de Mendoça non fuisse familiarem bonæ memoriæ Cardinalis de Mendoça ad effectum, vt Beneficia per eius obitum vacantia remanserint reseruata, nam cũ ad istum effectum requiratur mens & dens, Sarn.* in reg. impetrant. Beneficia per obitum familiarium Cardin. quæst. 13. *& ex qualitate personæ receptæ, & intentione seruiendi colligatur, quis sit, vel non sit familiaris, in casu proposito hæc omnia excludebant familiaritatem; primum qualitas personæ Ferdinandi, qui cum esset nepos Cardinalis ex sorore ex nobilissima progenie, licet cum Cardinali conuiueret, non tamen morabatur in eius palatio tanquam familiaris, sed tanquam nepos, & sanguine Cardinali conuentus, neque Ferdinandus prætendebat dicto Cardinali inseruire tanquam familiaris, Sarnen.* in dict. quæst. 13. *Francus* in c. fin. de verborum significatione num 14. lib. 6. *receptio etiam excludebat familiaritatem, quia Ferdinandus non fuerat receptus in palatio Cardinalis, vt seruiret, & propterea deputatus illi fuerat magister, qui in literis humanioribus. eum instrueret, sicut quotidie actu inuebat, vnde cum intentio Cardinalis recipientis non fuisset, vt Ferdinandus deputaretur ad aliquod honestum seruitium Cardinali impendendum, cessabat familiaritas, cum ille dicatur familiaris in hac materia, qui deputatur ad aliquod honestum seruitium impendendum. Frãcus* in d. cap. fin. num. 14. de verbor. significatione in 6. *Mandos.* in reg. de impetran. Beneficia per obitum familiarium Cardin. quæstion. 10. numer. tertio. *denique intentio recipientis, & recepti familiaritatem penitus excludebant, nam respectu Cardinalis notum erat eum non recepisse Ferdinandum, vt sibi inseruiret, sed vt literis operam daret, & studia virtutum complecteretur, & hanc Cardinalis intentionẽ probabat tractatus, & reputatio, quia neque Cardinalis tractabat Ferdinandum tanquam familiarem, neque Ferdinandus communiter reputabatur tanquam familiaris, vt testes asserebant, quod sufficit ad excludendam familiaritatem, Simoneta* tract. de reseruatio quæst. vigesimaquarta *Bellamer.* decision. sexcentesima duodecima. *respectu Ferdinandi recepti manifestius erat eum non accessisse ad Palatium Cardinalis, tanquam familiarem, sed tanquam nepotem; neque prædictis obstabant deducta per informantes pro Ioanne Gaetar, quod Ferdinandus esset commensalis Cardinalis, viueret illius expensis, & quædam eiusdem Cardinalis imperata exequeretur, & coram eodem Cardinali staret nudo capite, & similia, quia respondebatur primo, quod cessante animo vtriusque recipientis videlicet & recepti, ista omnia non operantur familiaritatem. Sarnen.* d. quæst. decima tertia. *secundo respondebatur Ferdinandum ista omnia præstitisse non tanquam familiarem, sed tanquam nepotem, atque ex his respondebatur ad dicta testium pro contraria parte examinatorum, quanquam non admodum vrgerent.*

Secundo dubitatur, † an Vicarij, seu prouisores 318
Cardina-

Cardinalium in eorum Episcopatibus, seu Abbatiis habentes ab eis expensas, seu mensam, aut salarium seu stipendium, dicantur eorum familiares continui commensales, & illorum Beneficia includantur in hac reseruatione? Et respondetur negatiue; nam isti re vera non sunt, nec dicuntur familiares, id est, seruitores, seu famuli (hispane criados,) sed officiales, & tanquam tales, & non tanquam familiares recipiunt expensas, seu stipendium à Cardinali.

319 Et facit quod ait Sarnen. *dict. quæstion.* 13. *ante fin.* non esse familiarem continuum commensalem eum, qui accedebat ad Cardinalem causa docendi eum in literis Græcis, Hebraicis, & Latinis, ob quam causam Cardinalis portionem panis, & vini, non tanquam familiari, sed magistro ministrari iubebat.

Quamuis Segura de Aualos *in directorio iudicum*
320 *Ecclesiastici fori, 1. p. c. 14. n. 34.* † dicat iudices ordinarios, vel Delegatos Episcoporum venire appellatione famulorum, & ex communi vsu loquendi famulos nuncupari, &c.

321 Et ita in proposito tenuit Rota, † vt per Simonetam *d. q. 35. nu. 21.* & Mandos. *hic quæst.* 19. qui eam sequuntur.

Quæ tamen intelligit Rota, & cum ea Simoneta,
322 † & Mandos. ibi, nisi ille, qui constitutus fuit Vicarius, esset ex familiaribus continuis commensalibus Cardinalis; nam tunc talis etiam Vicarius effectus manet, cum adhuc sit inseruitio Cardinalis, & eius expensis viuat, & refert Gonçalez *gloss.* 51. *numero* 66.

323 Quamuis si esset constitutus Vicarius sine † salario, aut expensis, non maneret continuus commensalis, & sic Beneficia, quæ tunc obtineret, non caderent sub hac reseruatione.

Et quod dictum est de Vicariis, idem dicendum
324 † erit de visitatoribus, & aliis officialibus huiusmodi.

325 Tertio dubitatur, † an dispositio huius reg. quæ loquitur de familiaribus Papæ, & Cardinalium, habeat locum in familiaribus familiarium habentibus partem, seu expensas ab ipsis Papa, vel Cardi-
326 nalibus? In quo † Dd. communiter partem affirmatiuam tenent, eo, quod seruiendo familiari Papæ, vel Cardinalis, dicuntur illis seruire: & facit *l. quæsitum. §. sed an instrumenti. ff. de fundo instructo*, & quæ tradit Oldrad. *consil.* 11. ita Salicetus *in l. 2. C. de Episcopis & Clericis ad fin.* & Glossator *hic, & super reg.* Iulij II. *de prærogatiuis expectan. 7. part.* & Sarnen. qui multa adducit ad propositum, *quæstion.* 14. Æneas de Falcon. *quæstion. quarta principali effectu* 30. Simoneta *quæstion. 35. numero* 11.] & ibi Granutius, Menoch. *de arbitrar. casu* 201. *numero* 170. Et Mandos. *hic quæ-*
327 *stion. decima septima*, ait pro hac parte se obtinuisse † in vna Regien. partialium S. Chrisancti, & Dariæ, coram R. D. Reomano, de mense Ianuar. seu Februarij 1551. dato enim dubio, an Beneficia familiaris comedentis in tinello Papæ familiaris, & continui commensalis Papæ dicantur reseruata, sicut Beneficia veri familiaris? Domini de Rota concluserunt pro affirmatiua in fauorem D. Antonij Brauolæ sui clientis.

328 Sed hæc communis sententia † patitur difficultatem ex multis adductis per Sarnen. *ibi in princip.* & Mandos. qui ait, quod quæsitum præmissum pro vtraque parte satis disputabile videtur, & quod quid ipse sentiat aperiet super 7. *part. regul. de prærogatiuis expectan.* sed non habemus scripta, Mandos. super illa, & contrariam sententiam tenet Guido Papa *consil.* 30.

Nihilominus non puto recedendum à communi
† sententia, maxime, cum sit authoritate Rotæ com- 329
probata.

Aduerte tamen cum Glossat. † *hic, & in d. 7. parte,* 330
reg. Iulij II. *de prærogatiuis expectan. ad fin.* quod, si Papa, vel Cardinalis daret suo familiari portionem, seu expensas per se, & duobus familiaribus, & ille haberet plures, vt tres, vel quatuor, & non nominaret illos duos, qui viuunt expensis Papæ, vel Cardinalis, nullius Beneficia sunt reseruata, ratione incertitudinis *argum. l. duo sunt Titij, ff. de testament. tutela, & l. si fuerit. ff. de rebus dubiis*, & glossæ *in cap. nolite recedere* 11. *quæst. 3. verb. triticum*, sequitur Sarnen. *d. q. 14. versic. secundo limitatur*, & facit quod dicetur *infra numer.* 367.

Quarto dubitatur, † an sint reseruata per hanc re- 331
gulam Beneficia cubiculariorum, seu camerariorum honoris, qui recipiunt de palatio partem panis: & videbantur esse reseruata iuxta *constitutionem* Pauli III. 78. 79. & etiam videbantur reseruata per *regul.* 6. vbi reseruantur Beneficia cubiculariorum.

Nihilominus tamen contrarium in † terminis 332
fuit per Rotam resolutum, in vna Seguntina Archidiaconatus, & Canonicatus, 19. Martij 1601. coram D. Lancelloto, vt in decisione sequenti. *Vacantibus Archidiaconatu, & Canonicatu in Ecclesia Seguntina, per obitum quondam Don Petri de Sylua, de mense Augustin.* 1599. *defuncti, D. Episcopus Seguntinus gratia alternatiuæ gaudens, alterum ex iis contulerat Dom. Ioanni Chacon, & alterum D. Didaco Escalante, eos autem vti reseruatos à Sede Apostolica impetrauerat Do. Ioannes Baptista Rincon. Et reseruatio deducebatur ex eo, quod prædictus Petrus fuerat cubicularius honoris fœlic. record. Sixti V. recipiendo partem panis; quamuis enim adesset vnus testis deponens, quod haberet etiam partem vini, tamen omisso, quod est vnicus, non concludit; nam reddens rationem suæ depositionis dicit, quod aliquando cum dicto D. Petro comedit, & pro vtroque panis Papalinus apponebatur, quæ ratio nihil facit ad partem vini, & cum ratio non concludit, dictum infringitur, Aymon. consi. 2. numero 4. vltra quod potest esse, quod quandoque aliqua occasione vinum de Palatio habuerit, nõ tamen quod illud quotidie reciperet quẽadmodũ panem. Et cessat omnis difficultas, ex fide computisiæ Cameræ siue Palatij Apostolici attestantis prædictum D. Petrum in rolis familiarium Sixti V. reperiri descriptum, sub rubrica cubiculariorũ honoris, qui partem panis tantum recipiebant, orta desuper lite inter prouisum Apostolicum, & prouisos ab Ordinario, eaque coram me introducta, dubitari contingit, an constaret de reseruatione hcrũ Beneficiorum? & Domini resoluerũt, non adesse aliquam reseruationem; cum enim reseruatio sit odiosa glossa* in c præsenti, verb. finitur, de officio Legati in 6. *Bisign.* decis. 1. in fine, de præbend. *Cassad.* decis. 3. num. 5. de reseruatio. *eaque non inducantur, nisi in casibus expressis, Cassador.* decis. 2. numero 9. de reseruatio. *Simoneta* de reseruatio. quæstion. quinta cum aliis ibi relatis in appendice, *non potest dici huiusmodi cubiculariorum Beneficia esse reseruata, cum id nullibi cautum reperiatur, non in regula tertia reseruatoria, non in constitutione Pauli III. neque in Bulla Iulij III. non denique in alia regula sexta. Si enim inspiciamus regulam tertiam reseruatoriam, cum illa loquatur de familiaribus continuis com-*

mensalibus non intrat, nisi concurrat vtraque qualitas, familiaritatis scilicet, & continuæ commensalitatis, Simoneta de reseruatio.q.35 in princip. *Gambar.* de offic.& potestate Legati, lib.3.tit. de officio & potest. in Beneficia conferen. nu. 166. *Beroius* quæst.35. *quæ qualitates deficiunt in huiusmodi cubiculariis, ex quo cõtinua cõmensalitas corpore, & dentibus contrahitur,* cap.fin.cum ibi notatis de verborum signification. lib.6. *ex eo namque solo quod quis recipiat panem in Palatio, non est continuus commensalis, quia iste panis datur potius honoris gratia, quam ratione commensalitatis, cum in solo pane non viuat homo, Alfon. de Soto Glossator antiquus super* d.reg.3.in fin. *Sarn.* de impetrant. Beneficia per obitũ familiariũ Card.q.13.n.11. *idẽ Sarn.* dec.3. *Simoneta* dec.24. *nec hic applicari possunt deducta ex* decis. *Peregrini* 104. *quod familiaris ex priuilegio comprehendatur sub regul. reseruatoria, in quibus terminis procedit etiam decis. in causa Beneuẽtana Beneficiorum, coram R.P.D. meo Decano, quia nõ apparet de aliqua declaratione Papæ, ex priuilegio, quod huiusmodi cubicularij honoris sint veri familiares, & continui commensales. Si vero attendamus constitutionem Pauli III. siue regul. Cancellariæ, de qua in Bullario,* num.78. *& 79. illa procedit in cubiculariis officialibus, vt patet ex illius inspectione, cum loquatur de scriptoribus, militibus cubiculariis & aliis officialibus, & semper hæc qualitas officialis sit repetita, ac ideo non est extendenda ac cubicularios honoris, qui non sunt officiales, cum enim sit exorbitans, ex quo facit continuos commensales, qui reuera non sunt, stricte debet intelligi de officialibus, Puteus* decis.313.lib. 1. *& hoc modo hanc regulam intellexerunt Sarnen.* in procemio regul. quæst. 6.numer.9. *& de impetran. Beneficia vacantia per obitum familiarium,* quæstione decimatertia, numero decimosexto. *Mandosius* super regula sexta, quæst. 1. num. 8. *& ita fuisse decisum in Rota coram Mariscoto, in causa Lucen. Archidiaconatus vigesimotertio May* 1540. *refert Puteus* decis.33. *alias* 38. de Præbend. in manuscrip. *& in alia Adrien. refert idem Puteus supra allegata* dec.313. libr. 1. *in impressis Bulla vero Iuly III. in Bullario* 44. *declarans Ecclesiarum Prælatos, qui solum ratione suæ personæ panem ex palacio habent, esse veros & indubitatos continuos commensales etiam ad effectum regulæ reseruatoriæ, cũ emanauerit ad declarationem, & ampliationem regularum Pauli III. quæ comprehendebant tantum illos Prælatos, qui percipiebant panem ratione officij, eam extendendam ad eos Prælatos, qui solo intuitu personarum, absque aliqua consideratione officij, panem habent, debet intelligi, & regulari secundum d. constitutiones. quas declarat* l.hæredes palam §. si quid ff.de testamen. *vt scilicet comprehendat Prælatos, qui ratione personæ panem accipiunt, quales sunt Archidiaconi, qui habent panem ratione personæ, quod suadetur, quia illos Papa creat suos domesticos, & continuos commensales, vel vt comprehendat Prælatos maiores, non autem Archidiaconos, aut Rectores Ecclesiarum, qui proprie non sunt Prælati, Clementina dudum. cum ibi notatis de sepulturis* Abb. in cap.2.num.16.de iudiciis, & in c. tua nos, num. 2. de Clerico ægrotan. *maxime in hac materia reseruationis, in qua, vt dictum est, facienda est stricta, & propria interpretatio, Beroius* d. quæst. 35. *Gemin.* cons.136 num.2. *idem etiam dicendum est, attenta* reg. 6. *per quam reseruantur omnia Beneficia cubiculariorum, & cursorum, quia illa iuxta opinionem, quam alias Rota secuta est, non potest huiusmodi cubicularios comprehendere, cum enim per constitutionem Leonis super erect. Collegij cubiculariorum anno 1515. de qua in Bullario* num.14. §. & ne Apostolicorum *sit expresse prohibitum, ne vltra numerũ cubiculariorum præscriptum in erect. illius Collegij, & antiquos familiares, & continuos commensales pro tempore existentium Romanorum Pontificum aliquis alius nomen, aut titulum cubiculariorum vsurpet, regula non potest habere locum in istis cubiculariis, cum de tempore editionis regulæ non essent amplius cubicularij, & in his terminis habemus supra allegatam* decis. *Putei* 33. de Præben. *Ant. August.* in epitome super hac reg. *Mohed.* decis. 90. *alias* 2 de probatio. *licet non sit admodum clare relata, lex namque quæ semper loquitur, comprehendit solum cubicularios de tempore regulæ existentes, non autem eos, qui sunt prohibiti nominari cubicularij, & ideo quicquid dicendum esset ante Bullam Leonis, de quo tempore procedunt dicta per Alfon. gloss. antequam super hac reg. in fin. eam scilicet intelligendam esse de cubiculariis extra muros postquam d. Bulla superuenit, non possunt applicari stante huiusmodi prohibitione. Neque obstat Mandos. super* hac reg. quæst. 1. in fin. *quia nullum se inuoluit, & in posteriori edit. non animaduertit ad prohibitionem, de qua in Bulla Leonis, nec suadet contrarium ratio per eundem considerata, quod non possit intelligi de cubiculariis officialibus, cũ similis reg. extaret tempore Sixti IV. & sic anno* 1572. *& Innocentij VIII. anno* 1584. *& Collegium cubiculariorum officialium fuerit postea erectum à Leone X. anno* 1515 *sicut, quod neque possit habere locum in aliis cubiculariis, quia alias esset superflua, cum isti sint comprehensi* in reg.3. *reseruatoria Beneficiorũ familiariũ, & continuorũ cõmensaliũ, nam quantum ad primũ quãuis ab initio regulæ hæc intelligeretur de iis cubiculariis, qui non erant officiales, tamen superueniente Bulla Leonis X. prohibente, quod nullus alius, præter expressos in ea, possit dici cubicularius: reg. non potest loqui de illis, qui non sunt amplius, quantum vero ad secundum, non est inconueniens, quod ratione maioris Dignitatis, quam habent alij cubicularij secreti, vt per Staphil.* in tit. de prærogat. expectan. §. videndum n. 42. *sit etiam facta particularis reseruatio suorum Beneficiorum, vltra quod, cum hæc reg. declaret explicite, ac distincte, quod implicite erat dispositum, & expressum, non potest dici superflua Gemin.* in cap.1 n.22. de summa Trinitate. *Ruinus* cons.89.n. 17. vers. nec obstat vol.2. *Non obstat, quod Beneficia vacantia per obitum Capellani honoris, videantur reseruata, Rota* dec.22.de Præben. in antiquis. & decis.12. eod. tit. in nouis, & *Glossator antiquus super* hac. reg. 6. *tum quia nos non versamur in Capellano, tum quia ex* d. decis. *non potest colligi, vnde proueniat hæc reseruatio, quæ potuit forsan occasione familiaritatis cum continua commensalitate ortum habuisse. Nec potuit fieri fundamentum in literis fel. recor. Gregorij XIV. quia quicquid dicendum sit ad effectum expediendi gratis, cum agatur ad effectũ reseruationis, quæ esse plene, & concludẽter probandam, fuit pluries decisum, non probant, tum quia narratiua emanauit ad instantiã partis, tum quia est de facto prædecessoris, tum denique, quia nõ fuit facta motu proprio, Vural.* in Clement.1.de probatio.num.28. *Puteus* decisione 338.lib.3. *& ita conclusum.* Quam decisionẽ post hæc refert, & sequitur Gonçalez *gloss.* 51. *numero* 93.

Et iuxta hanc decisionem, † cum de mense De- 333
cem. 1603. vacasset Archypresbyteratus Segobien. per obitum D. Alfonsi Perez, qui fuerat cubicularius, seu Camerarius honoris Clementis VIII. fuit prouisus per D. Petrum de Castro Episcopum Segobien. eius nepoti D. Petro de Castro, qui illum

nunc

nunc possidet, &c.

334 Vltimo dubitatur, quod etiam deseruit ad alias regulas, an familiaris habens Beneficium reseruatum, ratione familiaritatis in Ecclesia, in qua adest consuetudo, seu priuilegium optandi, possit dimisso eo, quod habet, optare aliud, & posito, quod possit, vtrum dimissum maneat reseruatum, an potius optatum?

335 Et quantum ad primum, certum videtur † posse optare, nisi consuetudo particularis in contrarium adsit, Collectarius *in c. dilect. quæst. 7. de Præben.* Cardin. *consil.* 126. Simoneta *q. 45. num. 8.* & supponunt Æneas de Falcon. Probus, Rebuff. & Paul. Granutius statim citandi, & tradit Gonçalez, *glos.* 341. *numero* 42.

336 Quantum ad secundum isti D. dicunt † optatum tantum esse reseruatum, & loco dimissi subrogari, & sequitur Æneas de Falcon. 4. *q. effectu* 37. Probus ad Monach. *in c. fin. de consuetud. in 6. sub n.* 27. *littera* B. Rebuf. *in hac regul. verb. obtinet*, & Paulus Granutius ad Simonetam, *quæst.* 35. *num.* 42. & Gonçalez *supra nu.* 40.

Et vtrumque tenuit Rota in vna Salamantina Portionis 15. Octobr. 1584. coram D. Vicecomite, vt in sequen. decis. *Dubitauit, an habens Portionem reseruatam, possit optare, & an in casu, de quo agitur, probetur consuetudo negatiua? Domini duobus exceptis censuerunt posse, nec consuetudinem contrariam probari: primo, mouebantur authoritate Collectarij* in cap. dilecto, quæstion. 7. de Præben. *Cardin.* consi. 126: ad fin. *qui non habent Doctorem contradicentem, secundo, mouebantur ex generalitate Bullæ Nicolai V. quæ dat facultatem optandi indistincte nullo excepto, nec familiari Papæ, nec alio, ergo generaliter intelligenda* vulg. iuribus, *præcipue, cum nullum ex hac optione oriatur incommodum Papæ, ex quo optio fit de pinguiori Portione; quæ cum subeat onus reseruationis, vtilius erit reseruantibus, cessat etiam alia ratio, quæ huic opinioni prima frõte obesse videbatur, nempe, quod sequens non possit optare, cum dimissa sit reseruata, quoniam, cum onus reseruationis transeat ad Portionem optatam, dimissa remanet libera, vt declarat Card. allegatus, & Simoneta*, tract. de reseruatio. quæst. 45. *& sic cessat illa ratio, mouebantur etiam, quoniam, si diceremus habentes Portiones reseruatas ratione familiaritatis Papæ, non posse optare, sequeretur, quod essent deterioris conditionis, quam alij, quia cogerentur persistere in Portione tenui, & in consequentiam præiudicaret reseruantibus, nec putabat obesse contraria; primo, quod non liceat tunc optare, quando dimissa non est libera, quia respondetur, quod dimissa remanet libera, cum onus illius transeat in optatam: nec obstat responsio data ad consilium Cardin. distinguendo inter Portionem titularem, & temporalem, quoniam, licet in aliis casibus fortasse different, in hoc nulla conducens ratio assignari potest, quando personæ familiaritas non trahat ad se reseruationem, ita vt Portio possessa à familiari non assumat statim qualitatem personæ, & desinat qualitas in Portione, vbi persona qualificata possideri desinat. Quo ad consuetudinem contrariam, Domini dixerunt non probari, quoniam aliqui ex testibus non allegant exempla, vt est opus, ex Bartol.* in l. 2. C. quæ sit longa consuetud. *aliqui non dicunt de tempore, aliqui loquuntur in regressatis, & litigiosis, in quibus est diuersa ratio, ideo probanda erit melius.*

337 Sed ab hac decisione recessit † postea Rota in eadem causa, 11. Februarij 1585. vt in sequenti decisione, *Fuit dictum per Dominos in casu, de quo agitur, locum esse consuetudini interpretatiue, quia, cum verba Bullæ sint generalia, quod Capitulum debeat conferre Portionario, propter generalitatem inducitur probabile dubium, circa quod versatur consuetudo interpretatiua, vt per similem generalitatem verborum alias fuit decisum, circa dictionem, qualibet, quæ est apta comprehendere maiora expressis, vt pro parte D. Aluari dicebatur per doctrinam Tiraq.* de retractu Lignag. §. 1. gloss. 7. num. 2. cum sequen. *etiam cum per istam consuetudinem non possit dici aliquid additum, vel immutatum, sed tantum illa generalitas longo vsu declara sit intelligendo de antiquioribus, qui non haberent reseruata, talis consuetudo non potest dici, nisi declaratiua, & interpretatiua ad* l. hæredes palam. §. 1. *vbi Bart.* ff. de testamen. *& per Gabriel.* de regul. iuris, conclus. 1. in princip. *& illa magnam vim habet, vt per Abba.* in ca. cum dilectus, numer. 7. de consuetudine, & in capit. 1. numero 14. de constit. *nec illa obseruantia, & interpretatiua consuetudo est contraria Bullæ, sed imo conformis illi, vt ex eius verbis subsecutis etiam elicitur, quia si Beneficia vacantia per ascensum secundum Bullam pertinent ad collationem Capituli, & Beneficia huiusmodi reseruata non possunt spectare ad Capitulum, sed ad Papam, Rota* decis. 10. & 22. de Præben. in nouis. & 14. & 35 eodem titul. in antiquis, *Simoneta* de reseruatio. q. 58. versic. hac vero ætate, *etiam dictum præcedens, quod Capitulum teneatur conferre antiquiori, intelligitur de antiquiori qui habeat Beneficium liberum, & illud ad liberam dispositionem Capituli pertinere possit, quod importat verbum, conferre, per Gemin.* in capit. nemo sub numer. 7. *& ibi Franc.* numer. 5. de electio. in 6. *Cassador.* decis. 8. numer. 11. *in quo articul. de priuil. Aymon.* consi. 284. sub numer. 2. *& licet etiam in reseruatis optio locum habeat, vt optatum subintret in locum reseruati, sicut fuit resolutum, tamen istud intelligitur, quo ad ipsas præbendas, vt vna fiat reseruata in locum præcedentis, sed quando titulus mutatur, ista subrogatio non videtur posse fieri, etiam secundum Cardin.* consil. 126. versic. fin. *ergo & Calder.* consil. 3. sub num. 2. versic. sed talis optatio, de consuetudine, *& Facit Francus*, in cap. 1. eodem tit. in 6. *Puteus* decis. 267. *siue* 262. libr. 2. *& ad summum sunt hinc inde opiniones. Vnde, cum consuetudo dederit hanc intelligentiam, vt teneatur Capitulum conferre antiquiori habenti liberũ, dicitur omnino interpretatiua, vt per Aretinum* consil. 84. n. 5. *& dicitur interpretatiua, etiam quod mala esset interpretatio, vt per Abb.* d. c. dilectus eodem nu. 7. de consuetudin.

In qua etiam causa † 20. Decembr. eiusdem anni 1585. coram D. Cantucio, fuit resolutum, *Quod in consuetudine interpretatiua nulla requiritur præscriptio, etiam decennalis, sed sufficit per aliquot actus ita aliquando seruatum, Gabriel.* de consuetud. concl. 1. nu. 69. *Menoch.* de arbitrariis casu 83. n. 10. Puteus decis. 287. lib. 1. cum aliis, &c. & 26. Aprilis 1586. coram D. Robusterio, † Domini steterunt in decisis, & dixerunt esse interpretatiuam, licet forte sit contra communem opinionem, cum est interpretatio iuris dubij, & non inductio, &c. seu interpretatio verborum dubiorum, &c.

Ex qua decis. 11. Feb. apparet, † quod in optione, quando mutatur titulus, optatum non subrogatur loco dimissi reseruati, & sic ratione subrogationis non erit reseruatum, & supposito, quod habens Beneficium reseruatum, optet aliud, prout potest in Ecclesia, vbi adest optio, non stante consuetudine particulari, seu obseruantia interpretatiua in contrarium, vt stat in dict. Ecclesia Salamantina, dimis-

sum spectabit ad prouisionem papæ ratione reseruationis, seu affectionis, optatum autem, vt dixi, non erit reseruatum, nisi tempore optionis adhuc duret qualitas inductiua reseruationis, puta familiaritas, subcollectorias Prothonotarius, &c.

Nec obstat, quod postea Rota in vna Virgellen.
41 Canonicatus 7. Maij 1593. coram D. Blancheto redierit ad opinionem, quam tenuit prius in dict. Salamantina, vt apparet ex decis. infra adducta *num.* 346.
342 quia, vt ex ipsa † decis. constat, ibi erat optio tantum quo ad præbendam temporalem, & non mutabatur titulus Canonicatus, Rota *decis.* 6. *de consuetud. in nouis.* & 10. *de præben. in antiquis*, Francus *in c. fin. de consuetud. in* 6. *nu.* 6. Cassad. *decis.* 17. *de præben.* Puteus 201. *lib.* 2. Mohed. 1. *de consuetud.* alias 46. & Rota in Oscen. optionis 4. Iun. 1593. infra adducta *par. sequen. capit.* 4. *numer.* 14. & sic non est contra decis. posteriorem, in dict. Salamantina, in qua ita distinguitur.

343 Et sic procedit declaratio S. Congregat. quæ sic ait, *Congreg. Concilij censuit obtinentem Parochialem vna cum Canonicatu ex dispensatione Apostolica ante Concilium Trident. obtenta, potuisse post Concilium absque alia dispensatione optare præbendam pinguiorem.* Si enim mutaretur titul. id non haberet locum, sicut non posset in alia Ecclesia obtinere aliam præbendam retinendam, cum parochiali, etiam dimissa prima, & multas quæstiones in materia optionis vide per Gonçalez. *d. gloss.* 34. & vide etiam dict infra *numer.* 449.

§. 6. De Regula 4.

Reseruatio beneficiorum collectorum & subcollectorum.

SVMMARIA.

Regulam quartam hic positam qui explicant, numer. 344.

Non requiritur exercitium officij collectoris, vel subcollectoris, vt eius Beneficia sint reseruata, num. 345. & 346. *vbi ponitur decisio Rotæ, imo sola deputatio sufficit, etiam ante notitiam n.* 347. *quamuis requiri exercitium tenuerit alias Rota, & aliqui numer.* 350. *& explicantur, verba regulæ, quæ videntur obstare, nu.* 351.

Transfertur iurisdictio, quo ad habitum in delegatum à tempore datæ, licet, quo ad exercitium requiratur præsentatio literarum, numero 348. & 349.

Beneficia, quæ collectores, seu subcollectores habuerunt tempore officij, sunt reseruata, etiam si ante officium illa obtinuissent, num. 352. *quamuis contrarium teneat Mando. nu.* 353. *& verbum, obtinere, non solum significat impetrare, seu assequi, sed etiam tenere, seu retinere, n.* 354. *& seq.*

Impetranti Beneficium, vt reseruatum ratione subcollectoriæ, sufficit illam probare, nec tenetur probare, quod erat vnicus, sed aduersario incumbit onus probandi pluralitatem, n. 356.

Etiam stante subcollectore generali in vna Prouincia, Beneficia subcollectoris particularis in vna Ciuitate sunt reseruata n. 357. *& à fortiori sunt reseruata Beneficia subcollectoris vnici, in vna Ciuitate, vel Diœcesi, licet ibi sit collector generalis, n.* 358.

Difficultas, quod subcollector, cum sit subdelegatus, non potest alium subcollectorem constituere, numero 359.

Prima responsio, quod intelligatur in subcollectore deputato à subcollectore vniuersali, qui potest subdelegare, vt de delegato ad vniuersitatem causarum dicitur, & talis subcollector est delegatus ad vniuersitatem causarum, sicut inquisitores, & quando committuntur omnes causæ, mutui talis territorij, dicitur delegatus ad vniuersitatem causarum, numero 360.

Secunda responsio, quod dict. resolutio potest intelligi, quando subcollector fuit deputatus à subcollectore facto à Papa, qui perinde est ac collector, & alium deputare potest, numero 364. *& alia responsio planior ibid.*

Si collector successiue plures subcollectores deputauit in aliqua Ciuitate, vel Diœcesi, ita quod eodem tempore vnicus tantum fuit, eorum omnium Beneficia sunt reseruata, num. 365. *& subcollectorem secundum deputando, primum tacite reuocare videtur, numero* 366.

Quando eodem tempore sunt duo, aut plures subcollectores in vna Ciuitate, vel Diœcesi, neutrius Beneficia sunt reseruata, numero 367. *licet vtriusque deputatio valeat, numero* 368. *nisi in facultate subcollectoris sit limitatio, quod non possit, nisi vnum constituere, numero* 369. *& tunc non intraretur prima, &c. numero* 372.

Id procedit, siue vtriusque deputatio facta est simul, siue alias, si de prioritate, vel posterioritate nõ constat, quia neutrius Beneficia erunt reseruata, n. 370. *si vero facta deputatione vnius fiat deputatio alterius non reuocãdo primum, licet Beneficia habita per primum, vsque ad deputationem maneant reseruata, tamen Beneficia post eam obtenta, & Beneficia secundi non erunt reseruata, n.* 371.

Reg. ista non habet locum in subcollectore particulari deputato ab alio subcollectore particulari, etiam ex facultate data à Papa, vel consuetudine, n. 373. *essent tamen tunc reseruata Beneficia primi subcollectoris à collectore deputati, n.* 374.

Si esset vnus subcollector in Ciuitate, & alius in Diœcesi, an isti comprehenderentur ab ista regula? numer. 375. *resoluitur, quod non, etiam si vna Diœcesis sit valde lata, & habeat plures Cathedrales, ac Ciuitates, &c.*

Licet collectoris facultas sit probanda per litteras, subcollectoria tamen probatur per testes, numer. 376. *ad effectum probandi reseruationem, secus, quando agitur de probanda facultate ad effectum soluendi, nume.* 377.

Nec ad effectum probandi reseruationem probatur subcollectoria per testes de communi reputatione & fama, n. 378. *& ponitur resolutio Rotæ.*

Requiritur ad istum effectum subcollectorem esse deputatum cum omni iurisdictione, & non vti nudum ministrum, &c. n. 380.

Beneficium subcollectoris à collectore generali deputati, qui tempore deputationis erat excommunicatus, & publicatus, exercuerat tamen officium, est reseruatum, &c. 381.

Beneficia illius, qui fuit deputatus commissarius, seu subcollector pro recuperandis bonis cuiusdam Ecclesiæ vacantis extra Italiam per collectorem Apostolicum, pro Italia deputatum, non sunt reseruata, numero 283.

Beneficia illius, qui vni tantum negotio est impositus, non sunt

sunt reseruata, in quo, nec actu, nec potentia possunt verificari verba reg. officia exercuerint, ibidem, num. 383.

Sicut per redditionem computorum factã per collectorem dicitur expirasse ipsius officium, ita censet expirasse officium subcollectoris, &c. num. 384.

Subcollector debet esse persona in Dignitate constituta, alias deputatio erit nulla, & reseruatio cessabit. num. 385.

ITem reseruauit generaliter omnia Beneficia Ecclesiastica quorumcumque collectorum, & vnicorum in quacumque Ciuitate, vel Diœcesi, qui suo tempore officia exercuerint subcollectorum, fructuum, & prouentuum Cameræ Apostolicæ debitorum, illa videlicet Beneficia dumtaxat, quæ durante eorum officio obtinebãt, & in quibus, seu ad quæ tunc eis competebat.

344 Hanc regulam, vltra Glossato. antiquum, † Soto, & Rebuffum explicat per 11. *quæst.* Mandos. de qua etiam viden. est Bellen. *de charitatiuo subsidio. quæst.* 106. *& sequent.* Simoneta *quæst.* 32. 33. & 34. & ibi Paulin. Granutius, & Mascard. *de probatio. conclus.* 317.

345 Circa quam primo notandum est, † non requiri exercitium officij collectoris, vel subcollectoris, vt eius Beneficia sint reseruata, Feli. *in cap. in nostra de rescrip. col.* 21. Mil. *in reper. verb. Beneficia collectorum* Selua *de Benefici. 2. p. quæst.* 11. 10. *qualitate.* Simoneta *d. q.* 33. *à n.* 8. Cassad. *decis.* 1. *de verbo. signifi.* Caputaq. *decis.* 140. *& sequen. parte* 1. *& decis.* 76. *parte* 3. Mand. plures decisiones, & authoritates adducens hic *quæst.* 4. Flam. Paris. dicens communem *de resignatione Benefic. lib.* 2. *quæstione* 16. *numer.* 26. & Zerola *in praxi Episcopali* 1. *p. verb. Beneficia. §.* 2. *fallen.* 8. *& 2. p. verb. exempti. §.* 6. qui dicunt solam deputationem sufficere etiam absque acceptatione & exercitio.

346 Et fuit resotutum in causa † Vrgellen. Canonicatus 7. Maij 1593. coram Illustrissimo Cardinal. Blancheto, vt in seq. decis. *Circumscripto capite obiectæ apostasiæ, ac attentatorũ, cum non respiciant propositum dubium, Domini dixerunt Breue esse iustificatum, quamuis enim vacatio mensis stante acceptatione alternatiua, & residentia Episcopi non interet, quia satis dicitur pertinere libera collatio ad Episcopum, postquã in ipsa collatione facienda alius secum non cõcurrit, nec optio Prabendæ aliquod impedimentum operatur collationi Canonicatus* Calder. conf. 30. de consuetud. *tamen quo ad reseruationem, quæ oritur ex subcollectoria Petri Cases illa dicitur concludenter probata, cũ. n. subcollectoria ex depositionib. testi ũprobari possit, nec requiratur scriptura, Mill.* verb. probatio, *quod quis sit subcollector, & sufficiat etiã dictũ vnius testis cum aliquib. adminiculis, vti fuit resolutum coram D. Gipsio in causa Sorolinien. Beneficij anno præterito, ex testium, quorum pro parte Ferdi. copia data fuit, satis probatur subcollectoria Petri, primus enim testis iuxta* 24. *dicit illum fuisse subcollectorem, dum esset Canonicus Vrgellen.* 5. *testis optime deponit, & est bene informatus, cum esset Fiscalis Cameræ Apostolicæ penes collectorem* 4. *de publica voce, & fama, & vidit instrumentum deputationis in manus Ferdin. non obstat, quod non probetur exercitiũ, quia sufficit d. Petrum fuisse paratum ad exercen. ipsum si se occasio obtulisset,* & *Chisan.* dec. 14. *non obstat, quod Petrus Cases dimisisset Canonicatum, quem obtinebat tempore, quo erat subcollector, per optionẽ alterius, quia Canonicatus optatus subrogatur in locum dimissi, & in istum transit reseruatio,* Cardin. conf. 126. *Collector.* c. dilecto num. 7. de Præben. *Simoneta* de reseruatio q. 35. nu. 42. *& fuit resolutum in illa Salamantina portionis coram Reuerendissimo Mediolanen.* 15. *Octob.* 1584. *ex quibus ita fuit resolutum.*

Imo sola deputatio sufficit, † etiam ante quam 347
suam potestatem videat, vel recipiat, Rota *decisione* 12. *de Præben. in nouis*, & etiam ante notitiam, vt cũ Gaspar. de Perusio *de reseruatis numer.* 13. & Aeneas de Falcon. 3. *quæst. princip. numer.* 16. firmat Mandos. *supra.*

Nec obstat doctrina Rotæ † *decis.* 21. *de conceß.* 348
Præben. in nouis, alias 459. quam sequitur Francus *in c. super eo.* 2. *de appellat. à num.* 9. quod iurisdictio, seu potestas delegata non acquiritur iudici, etiam quo ad habitum, nisi scienti & consentienti, & receptis literis. verius enim † est, transferri iurisdictionem 349
quo ad habitum in delegatum à tempore datæ, licet quoad exercitium requiratur pręsentatio literarum, Roman. *cons.* 353. *num.* 7. & 8. Felin, *in cæam te num.* 21. *& in c. suiscitatus, num.* 12. *de rescrip. & in c. fin. de præsumpt. num.* 37. Corras. 4. *p. c.* 1. *num.* 22. Mandos. *reg.* 27. *quæst.* 17. *num.* 4. *& reg.* 31. *quæst.* 1. qui plures refert, Molina, *de Hispanorum primog. lib.* 2. *cap.* 7. *num.* 58. & in terminis Rota *d. decis.* 12. *de Præben. in nouis ad fin.* & dicetur infra 6. *par. capite secundo, dub.* 1. *à num.* 7.

Quamuis contrarium, scilicet † requiri exercitium 350
officij ad reseruationem, tenuerit alias Rota, vt per Crescen. *dec.* 17. *de Præben.* Puteum 315. *lib.* 1. & Thom. de Thanis *dec.* 114. *in manuscriptis, & dec.* 1846. *lib.* 3. *p.* 3. *diuer.* quod etiam fuit dictum in vna Foroliuiẽ. Capellæ 2. Iun. 586. & tenet Paulus Granutius ad Simonetã *d. q.* 52. *ad fin.* & Mascar. ã. *n.* 27. & in subcollectoribus, glos. hic ex illis verbis reg. *qui suo tempore officia exercuerint.*

Sed per ista verba non † requiritur exercitium 351
actu, sed potentia, id est, quod suo tempore Papæ reseruantis fuerint tales collectores, vel subcollectores, & per ea intendit Papa declarare solum reseruare Beneficia collectorum, & subcollectorum sui tẽporis &c. & vide dicta infra *num.* 383. & istam sententiam, quod requiratur excercititium subcollectoris, vt intret reseruatio, tenet post Gonzal. *glos.* 51. *à n.* 70. eam intelligens, vt sufficiat, quod talis subcollector sit deputatus. & acceptauerit, & pro tali sit communitur reputatus, ac fuerit d. officium exercere paratus, quamuis actualiter non exercuerit, quia non venit occasio, vel alias fuerit legitimo impedimento detentus, & allegat Chisanen. decis. 24. & d. decis. Vrgellen. quæ non satis probant suam sententiam.

Secundo notandum est † Beneficia, quæ colle- 352
ctores habuerunt tempore officij, esse reseruata ex hac reg. etiam si ante officium illa obtinuissent, vt recte tenet, & probat Bellen. *q.* 120. Felin. *d. cor.* 21. & Selua *supra* sequitur Simoneta *d. quæst.* 32. *num.* 1. & Granutius ad eum *quæst.* 33. *num.* 18. & Æneas de Falcon. 4. *quæst. principali, effectu* 22. loquens in terminis regulæ præcedentis de reseruatione Beneficiorum familiarium, & est *decis.* Rotæ 10. *de præben. in nouis.*

Quamuis contrarium teneat Mandos. *hic* † *quæst.* 353
5. qui tamen fatetur nostram sententiam nullum habere, contradictorẽ. Nec obstat verbum, *obtinuerint*, quod ponderat Mandos. † pro sua opinione dicendo, id est, impetrauerint, seu assecuti fuerint, quia si- 354
gnificat impetrare: seu assequi, vel cõsequi. Nã respondetur, quod verbum, obtinere, † significat etiam tenere, seu retinere, *l. clam possidere, versi. is autem, &*

ibi glos. verb. obtinendæ, ff. de causa possess. Alber. *in diction. verb. obtinere*, idem Mandos. *in gloss. facultatum. §. sane verb. obtinebat*, Rota *decis.* 233. *numer.* 29. *par.* 1. *diuersorum*, & patet ex *reg.* 3. ibi *obtinent*, & 54. *de valore*, ibi, *obtinuerint*, & sic accipitur in proposito, vt constat ex verbis sequen. *& in quibus, seu ad quæ, ius ei competierit*, secundum Bellen. quicquid inuoluat Mandos. & hoc iam clarius patet, quia non dicitur iam in reg. *obtinuerit*, sed *obtinebant*, quod clare significat, id est, tenebant.

356 Tertio notandum est, † quod quamuis ista reg. reseruet Beneficia vnicorum in quacumque Ciuitate, vel Diœcesi subcollectorum, tamen impetranti Beneficium vt reseruatum ratione subcollectoriæ, sufficit illam probare, nec tenetur probare, quod erat vnicus, sed aduersario incumbit onus probandi pluralitatem, cum sit præsumptio de vnitate, vt recte tradit Mandos. *hic quæst. prima* dicens, ita tenuisse Dominos de Rota, in va Calagurritana Scholastriæ de Logronno coram R. P. D. Ant. August. vlt. Maij 1546. & sequitur Mascar. *sup. num. vigesimoquarto.*

357 Quarto notandum est, † quod licet collectorum Beneficia, & subcollectorum vnicorum, in qualibet Ciuitate sint reseruata, tamen adhuc, stante suo collectore generali in vna prouincia Beneficia subcollectoris particularis in vna Ciuitate sunt reseruata, ,ppter istam regul. loquentem de vnico, quia est vnicus, non obstante generali subcollectore in Prouincia & ita tenuit Rota, vt apud Chisanen. *decis.* 34. & Guidobonum *decis.* 31. *in manuscriptis.* Vnde à for-
358 tiori sunt reseruata † Beneficia subcollectoris vnici in vna Ciuitate, vel Diœcesi, licet ibi sit collector generalis, vt Vallisoleti, quod nota ad Beneficia D. Ioannis Martinez de Recalde Prioris Vallisoletani, qui, vt audiui, erat subcollector, &c.

359 Sed contra prædictam resolutionem facit † difficultatem, quod subcollector, cum sit subdelegatus, non potest alium subcollectorem constituere, seu subdelegare, *c. super quæstionum, §. si vero, & ibi glos. verb. delegare, de offic. deleg. c. cum causam de appellatio. & ibi gl. verb. delegatus*, & Francus *n.* 11. *& l. à iudice, C. de iudic.* & ibi gl. & D. & dicetur infra *cap.* 8. *num.* 167.

360 Cui difficultati responderi potest, † cum Mandos. *hic q.* 3. vbi ait, quod quamuis reg. ista non habeat locum in subcollectore ab alio subcollectore deputato, ex *l. boues §. hoc sermone ff. de verborum significatione*, vbi, quod in dubio debet fieri interpretatio de prima vice, & de primo actu, & faciunt cumulata per Felin. *in cap.* 2. *num.* 2. *& 3. de treuga & pace*, &c. tamen secus sit in subcollectore deputato à subcollectore vniuersali, quia subcollector vniuersalis videtur, quod sit perinde, ac si esset collector, & possit subdelegare, vt de delegato ad vni-
361 uersitatem causarum dicit gloss. *in d. locis*, de quo *d. c.* 8. *n.* 35.

Nec obstat, † quod subcollector etiam vniuersalis non sit delegatus ad vniuersitatem causarum, cum solum sit constitutus ad causas spoliorum, sicut de Inquisitoribus dicit Francus *in d. cap. cum causam, numer.* 27. quod non sint delegati ad vniuersitatem causarum, quia solum ad causam hæresis, non in aliis, &c. nam verius videtur istos esse delegatos ad vniuersitatem causarum, quia, cum talis commissio referatur ad certum territorium, vniuersalis videtur, vt de Inquisitoribus, contra Francum, ibi inquit Decius *in c. causam matrimonij, de officio delegati numer.* 4. sicut quando committuntur omnes causæ mutui talis territorij, seu castri, dicitur delegatus † 362
ad vniuersitatem causarum, Bald. *in l. solet. num.* 1. *ff. de iurisdi. omnium iudicum*, vbi Alex. *n.* 9. dicens cõmuniter receptum, Soc. *in l. more n.* 40. *ff. eodem*, Decius *supra*, Bertac. *in repert. verb. delegatus ad causam vnam, ante n.* 10. & Thomas Sanchez *de matrimo. lib.* 3. *disput.* 31. *n.* 4.

Cum ergo subcollector sit † Delegatus ad Vni- 363
uersitatem causarum, poterit subcollector vniuersalis vnius Prouinciæ constituere subcollectorem particularem in vna Ciuitate seu Diœcesi, quamuis non possit constituere alium subcollectorem vniuersalem, sicut subcollector particularis vnius Ciuitatis, seu Diœcesis poterit vnam, vel alteram causam subdelegare, quamuis non totam suam iurisdictionem, iuxta tradita per glossam, & Francum, *num.* 30. *in d. cap. causam*, Ias. *in d. l. à iudice, numer.* 8. & alios relatos per Thom. Sanchez, ſ. *numer. tertio.*

Secundo dictæ difficultati responderi potest, † 364
cum Mandos. *d. quæst.* 3. 2. *fallac. num.* 5. quod d. resolutio potest intelligi, quando subcollector fuit deputatus à subcollectore facto ab ipso Papa, verbi gratia, Papa deputat in collectorem A. & in subcollectorem B. Tunc enim iste subcollector à Papa constitutus perinde est ac collector, & alium deputare potest tanquam Delegatus Papæ, *d. l. à iudice, & d. cap. cum causam, & cap. fin. de officio Delegati*, idem Mandos. *hic quæst. vltim. num.* 3. Sed planius respondetur, quoe d. resolutio intelligatur de subcollectore, tam particulari quam generali deputato à generali collectore.

Quinto notandum est, † quod, si collector suc- 365
cessiue plures subcollectores deputauit in aliqua Ciuitate, vel Diœcesi, ita quod eodem tempore vnicus tantum fuit subcollector, eorum omnium Beneficia sunt reseruata per hanc reg. quia satis est, quod eodem tempore vnus tantum subcollector reperiatur, ita Rota *decis.* 11. *de præben.* alias 412. *in antiquis, & 12. eod. titul.* alias 207. *& 9. de offic. Delegati*, alias 265. *in nouiss.* Bellen. *q. vlt.* Felin, *in cap. cum 1. de re iudic. n.* 12. *vers.* 2. *considera.* Decius *in c.* 2. *de iudic. nu.* 75. Glossat. *hic*, & Mandos. *q.* 9. *& quæst.* 10. *n.* 1. Simonet. *q.* 33. *num.* 17.

Et subcollectorem secundum deputando † quis, 366
primum tacite reuocare videtur, Rota *d. decis.* 9. *& ibi add.* Papaz. *num.* 5. Bellen. *q.* 109. & Mandos. *d. qu.* 10. *numer.* 2. Caputaquen. *decis.* 189. *nemer.* 2. *&* 140. *par.* 2.

Difficultas est, † quando eodem tempore sunt 367
duo, aut plures subcollectores in vna Ciuitate, vel Diœcesi, & tunc amissis, quæ tradit Mandos. *d. q.* 10. dicendum videtur, neutrius Beneficia esse reseruata ex hac reg. nam non est maior ratio de vno, quam de altero, & facit *l. duo sunt Titi ff. de testam. tutela, l. si fuerit ff. de rebus dubiis*, & quod dictum est supra *num.* 330.

Licet vtriusque deputatio valeat, † non obstan- 368
te hac reg. quæ solum reseruat Beneficia vnicorum subcollectorum, sed non prohibet plures deputari, vt contra Felin. & Man, *d. q.* 10. *num.* 4. aduertit d. additio Papaz *num.* 5. nisi in facultate collectoris † ad
sit limitatio, quod non possit, nisi vnum subcol- 369
lectorem, dumtaxat in singulis Ciuitatibus, & diœcesibus constituere: tunc enim ex ista limitatione, absque alio decreto irritante neutrius deputatio valeret, cum verbum, non possit, tollat potentiam faciendi,

faciendi, Bar. & Iason, *à num.* 16. & alij *in l. Gallus, ff. de liberis & posthum.* & dictum est supr. 2 *par. cap.* 5. *numero* 177. quicquid sub dubio sorte dicat collector *d. decis.* 9. & facit *l. qui solum cum lege sequenti ff. de haredi. instituendis.*

370 Quod procedit, siue vtriusque deputatio † facta est simul, & in eisdem literis, seu instrumento, ex quibus constat, siue deputatio duorum facta fuit sub eadem die in duobus instrumentis, seu litteris; nec de prioritate, vel posterioritate cõstare potest, siue per testes probatur duos eodem tempore fuisse subcollectores, de quorum deputationis tempore non constat, quia in omnibus istis casibus neutrius Beneficia erunt reseruata, & in secundo casu cum non constet, quis ex illis sit reuocatus, neuter videtur admittendus Rom. *singul.* 251. Mandos. *supra num.* 10.

371 Si vero facta deputatione vnius subcollectoris † in aliqua Ciuitate, vel Diœcesi postea fiat deputatio alterius absque reuocatione 1. quia in secunda dicitur non reuocando ad primum, quamuis Beneficia habita per primum durante officio, vsque ad deputationem secundi, vt pote semel affecta maneant reseruata, & affecta, tamen Beneficia per eum obtenta post deputationem secundi, & Beneficia secundi non erunt reseruata iux. dicta.

372 Et stante in facultate collectoris limitatione † supradicta non valeret deputatio secundi, licet non vitiaretur prima, quia ista semel valuit, & secunda tantum est contra limitationem, & consequenter in isto casu essent reseruata Beneficia primi etiam obtenta post deputationem secundi nullam.

373 Ex quibus infertur reg. † istam non habere locum in subcollectore particulari deputato ab alio subcollectore particulari alicuius Ciuitatis, vel Diœcesis, quamuis à Papa esset data facultas, quod subcollector subcollectorem facere possit, vel esset consuetudo, quod subcollector subcollectorem deputare possit, nam quamuis in istis casibus talis diceretur verus subcollector, tamen non comprehenderetur à regula ista, quæ solum reseruat Beneficia vnicorum subcollectorum, & tunc essent duo subcollectores eodem tempore, quicquid dicat Mandos. *dict. quæstion. tertia & quarta. Fall.* † videtur
374 tamen, quod tunc essent reseruata Beneficia primi subcollectoris à collectore deputati tanquam principalis &c.

375 Sed est alia difficultas, † quid, si esset vnus subcollector in Ciuitate, & alius in Diœcesi, an isti comprehederentur ab ista regula? & videtur, quod non: nam mens regulæ reseruantis Beneficia vnicorum in quacumque Ciuitate, vel Diœcesi subcollectorum videtur esse, quod pro tota Diœcesi non sit nisi vnus subcollector, &c. & ita posthæc tenet Gonçalez *glos.* 43. *à num.* 167. *& gloss.* 51. *à num.* 73. dicens, quod quamuis vna Diœcesis sit valde lata, & habeat plures Cathedrales, ac Ciuitates, vt in Diœcesi Calagurritana, & aliis pluribus Hispaniæ, non potest esse in tota Diœcesi cum suis Ciuitatibus nisi vnicus dumtaxat subcollector, vt fuit resolutum in vna Calagurritana Beneficiorum 2. Dec. 1602. coram D. Lancelloto, & fuit confirmatum in alia Burgen. Beneficij 23. Maij 1603. coram D. Lita, vbi fuit dictum, quod illa dictio, vel, sit intelligenda restrictiue, & declaratiue, prout passim accipitur. *cons.* 1. *n.* 8. *lib.* 4. *&c.* Sed id de pluribus Cathedralibus intelligo, quando sunt vnius Diœcesis, secus, si duo Episcopatus, seu duæ Diœceses sunt vniuæ æque principaliter, nam tunc, licet vnus sit Episcopus, posset poni subcollector in vtraque Diœcesi.

Sexto notandum est, † quod licet collectoris fa- 376
cultas sit probanda per litteras. *l. vnica C. de mandatis Principum c. cum in iure peritus. cum ibi notatis de officio Deleg.* subcollectoaia tamen probatur per testes. Rota *decisione decima de officio Deleg.* alias 266. *in nouis, & ibi add.* Papaz Bellen. *q.* 3. 110 *&* 111. & Mil. *in reper. verb. probatio, quod quis sit collector, & verb. probatio, quod quis sit subcollector.* Simon. *d. q.* 34. & ibi Granutius Gomezius *in cap. statutum. de rescrip. in* 6. *numer.* 60. Caputaquen. *decis.* 139. *num.* 3. *p.* 1. Mandos. *hic quæst.* 2. & Mascard. *d. conclus.* 317. *à numer. primo &* 15. & fuit resolutum in d. Vrgelen. Canonicatus *verb. adducta numer.* 346. quæ est notanda circa modum probandi subcollectoriam per testes.

Probatur autem subcollectoria † per testes ad effectum probandi reseruationem, secus, quando agitur de probanda facultate ad effectum, vt soluere 377
debentes caute soluant, nam tunc requiritur scriptura, Bellen. *dicta quæst.* 3. *& dicta add.* Papaz. *numero* 5.

Nec ad effectum probandi † reseruationem probatur subcollectoria per testes de communi repu- 378
aatione, & publica voce & fama, Bellen. *quæst.* 111. *&* 112. Cassad. *decis.* 2. *ante num.* 3. *de constit.* Simoneta *qu.* 24. & ibi Granutius & *ad quæst.* 34. *n.* 2. *&* 3. † Masc. 379
supra num. 17 contra Puteum *decis.* 10. *li.* 3. & fuit resolutũ in vna Fereten. Parochialis 9. Maij. 1558. coram D. Rubeis nempe, *non probari aliquem fuisse subcollectorem per testes, qui deponunt de publica voce, & fama, & exercitio ipsius, nisi deponant fuisse præsentes commissioni, & deputation, aut alias per scripturã probetur deputatio ad effectum probandi Beneficium esse reseruatum, Bellen.* d. q. 112. *Rota* d. dec. 10. *& dictum est fuisse resolutum coram Verallo.* 1554. *in Geruden. Beneficiorum* &c. & faciunt *dicta parte sequenti capit.* 2. *dubio* 11. *ex numer.* 235. quæ sunt videnda in proposito.

In qua etiam Fereten. † Parochialis fuit resolutũ, 380
Requiri sub collectorum esse deputatum cum omni iurisdictione, nec sufficere esse deputatum, vti nudum ministrum ad exigendum absq; iurisdictione, Bellen. q. 109. *&c.* quicquid teneat Mandos. *q.* 8

Septimo notandum est, † quod Beneficium sub- 381
collectoris à collectore generali deputati, qui tempore deputationis erat excommunicatus, & publicatus, exercuerat tamen officium per septennium, est reseruatum; licet enim *l. Barbarius. ff. de offic. prætor.* non habeat locum in reseruatione deficiente deputatione, tamen contrarium est, vbi adest deputatio ab habente facultatem, cum sit valida alio respectu, vt per Bellen. *quæst.* 112. ita decidit Rota in vna Gerunden. Canonicatus de anno 1554. vt per Chisanen. *decis.* 37. & per Coram *decis.* 82. *in manuscrip.* Mascar. *d. num.* 18.

At Beneficia illius, † qui fuit deputatus commis- 382
sarius, seu subcollector pro recuperandis bonis, & fructibus cuiusdam Ecclesiæ vacantis extra Italiam per collectorem Apostolicũ in Italia deputatum, nõ sunt reseruata, quia is non potuit deputare subcollectorem extra limites suæ commissionis *cap. cum dilecta. de rescrip. cap. cum olim. de offic. Deleg.* vbi Abbas maxime si nunquam officium subcollectoris exercuit, & quia vni negotio tantũ est impositus, & sic

non applicantur verba huius regulæ, quæ loquitur in illis, qui officium subcollectoris exercurint. Ita fuit dictum, & resolutum in vna Castellaneten. Beneficiorum. 7 Febr. 1594. coram D. Orano. † Et aduerte
383 hic non decidi quod ad reseruationem requiratur exercitium subcollectoriæ contra supradicta *num.* 345 sed vult decisio, & ita potest saluari, quod in eo, qui vni negotio est impositus, nec actu, nec potentia possunt verificari verba regulæ, *officia exercuerint*, quæ non verificantur in vna vice ex traditis per Nauar. *in man. cap. 27. num. 249. versic. 3. non includere* & alios citatos infra *vndecima part. cap. vltimo. numero* 198.

384 Vltimo notandum est, † quod in vna Lauden. Parochialis coram Chisanen. de anno 1557. dixerunt Domini, *quod licet mortuo procuratore, qui substituit, non censeatur reuocatus substitutus ad* decis. 414. in nouis & *Bisign.* 9. de procurator. *tamen sicut per redditionem computorum factam per collectorem dicitur expirasse ipsius officium, ita censetur expirasse officium subcollectoris, præsupposito tamen, quod per redditionem computorum factam à generali collectore in camera dicantur reddita etiam computa subcollectoris, Bart.* in. l. diem functo num. 6. de offic. proconsul. vt per Verallum *decis. 352. li. 1. in manuscrip.*

385 Addo, quod cum subcollector † sit subdelegatus Apostolicus, & iurisdictionem habeat, debet esse persona qualificata iuxta formam. *ca. statutum de reserib. in 6.* alias deputatio erit nulla, & reseruatio cessabit, vt cum Bellen. *q.* 108. *nu.* 1. tradit Gonçalez *d. glos.* 51. *num.* 79.

§. 7. De regula 5.

Reseruatio Beneficiorum curialium dum curia transfertur.

SVMMARIA.

Reseruatio regulæ 5. hic positæ continetur in corpore iuris, non tamen continetur in extrauagante, ad regimen, & qui sint de ea videndi, numero 386.

Quomodo hic accipiatur curia Romana, quam aliqui dicunt ibi esse, vbi est Papa, num. 387. *alij dicunt ibi etiam esse curiam, vbi est causarum, & literarum Apostolicarum audientia, licet ibi non sit Papa, nu.* 388. *& Couar. ait curiam Regiam esse locum, vbi Rex est cum suis consiliarijs, & Romam dici locum, vbi sit Papa, si inibi Papa cum curia simul degat, n.* 389. *& Hier. Gigas ait, quod vbi esset Cancellariæ, audientia Papæ etiam, quod ibi non esset Papa diceretur esse curia Romana, & quod vbi esset Papa sine audientia, & Cancellaria, ibi non diceretur esse curia Romana, numero* 390.

Resoluitur in terminis huius regulæ tunc dici transferri curiam, cum papa vadit cum Cancellaria, & tribunalib. suis, seu cum Cancellaria, & alia tribunalia mutantur numero 391. *& quando Papa tantum alio vadit, non dicitur transferri curiam, sed Papam ire, &c.* 392. *& simile est de curia regia, numero* 393.

Ad effectum reseruationis, de qua in cap. præsenti videbatur curiam Romanam tantum intelligi pro loco, vbi est audientia causarum, & literarum Apostolicarum & non vbi est Papa, sed contrariũ declarauit Paulus III. n. 394. *&* 396.

Ad effectum reseruationis, cap. 2. de Præben. in 6. de Beneficijs vacantibus in curia, seu apud sedem, quod idem est, comprehenduntur, tam Beneficia vacantia vbi est Cancellaria, & audientia Papæ, licet ibi non sit Papa, quam vacantia in loco, vbi est Papa, nu. 395. *& ita declarauit Paulus III. n.* 396.

Item reseruauit omnia, & singula Beneficia Ecclesiæ quorumcumque curialium, quos dum curia Romana de loco ad locum transfertur, eam sequendo decedere contigerit in quouis loco quancumcunque etiam à dicta curia remoto.

Hæc reseruatio, † vt benedicit Rebuf. hic continetur in corpore iuris, scilicet in *cap. præsenti. §. porro de Præben. in* 6. quamuis Glossator hic dicat, quod ista regula venit ad extensionem *d. c. præsenti*, & quod 386
etiam continetur *in extrauag. ad regimen*, quod non est verum. Et videndi sunt de hac reseruatione Glossator, Rebuf. & Mandos. hic, & Dd. *in cap. præsenti, &* Gonçal *glos.* 51. *n.* 83.

Sed difficultas est quomodo † hic accipiatur curia 387
Romana, nam aliqui dicunt ibi esse curiam vbi est Papa, Innoc. *in cap. ego N. de iureiurando*, & ibi Abbas *num.* 6. Felin. 9. *glos. in extrauaga. execrabilis de Præben. verb. Romanæ in extrauag.* Io. XXII. Roma. *sing.* 145. Francus *in cap. vbi periculum, n.* 5. *de electione & in c.* 2. *de priuileg. sub. n.* 2. *ad fin. & in cap.* 2. *de Præben. in* 6. *n.* 2. & ibi Domin. *penu. notab.* vbi loquuntur in terminis reseruationis, de qua ibi Decius *in cap. meminimus de appellat. nu.* 4. & 5. Cosmas *in pragm. sanction. titulo de electione cap. licet. §. censuit verb. curia Romana* Tiraq. *de nobil. cap.* 31. *nu.* 4. Sarnen. *in regul. de triennali quæst.* 31. *vers. sed antequam*, vbi docet, quod curia ad effectum reseruationis *d. cap.* 2. *& d. c. præsenti* intelligi debet, vbi residet Papa, & Rebuf. *in concord. in forma mãdati Apostolici verb. extra Rom. curiam* vbi etiam loquitur in proposito reseruationis *d. cap.* 2. & in terminis huius regulæ Glossat. *hic.* & Mando. *quæstio.* 2. idem Mandos. *in glos. facultatum verb. in Romana curia*, & post hæc Gonçalez. *glos.* 13. §. 1. *numero* 2.

Alij vero dicunt ibi † etiam esse curiam vbi est 388
causarum, & literarum Apostolicarũ audientia, licet ibi non sit Papa, *Clem. ne Romani. §. sane de elect.* & ibi Bonifac. *num.* 18. & Card. *ibidem. §. eo tamen, nu.* 2. *& in Clem. auditor. de rescrip. in princ.* Sarnen. *in regul. de verisimili quæst.* 7. & Mandos. *in glos. facultatum d. verbo in Romana curia. & verb. curiæ*, & Nauar. *de datis, & prouissio notab.* 17. *n.* 29. dicens ex *d. §. sane*, quod non semper vbi est Papa ibi est curia, & sequitur Candelabrum auteum in explanatione Bullæ cœnæ Dom. *num.* 82.

Et Couar. † *pract. quæst. cap.* 4. *n.* 10. ait curiam Re- 389
giam esse locum, vbi Rex est cum suis consiliariis, & aliis, qui eius lateri assistunt, vt ei consulant in regimine totius Regni, & quod Innoc. & Panor. *in d. cap. ego. N.* & Tiraq. *supra*, & cæteri scripsere asserentes Romam dici locum, vbi sit Papa in hunc modum accipiendum, si inibi Papa cum curia simul degat. *d. §. sane, & c.* & Hier. Gigas *in add. ad* † *Decium supra d.* 390
n. 4. ait quod vbi esset Cancellaria, & audientia Papę, etiam quod ibi non esset Papa, diceretur esse curia Romana, & quod vbi esset Papa sine audientia, & Cancellaria, ibi, *non diceretur esse curia Romana ex d. §. sane, versic. eo tamen adiecto.* De quo etiam Cauallinus in Egidiana constitutione *lib.* 2. *cap.* 32. *in glo. A.* & alii relati per Cenedum *collector* 21. *ad sextum, numero* 4.

Mihi

Mihi videtur in terminis huius † regulæ tunc di-
391 ci transferri curiam, cum Papa vadit cum Cancellaria, & tribunalibus suis, seu cum Cancellaria, & alia tribunalia mutantur, sic n. accipuntur ista verba, curia transferri, in communi modo loquendi, & concipiendi, & facit *d. §. sane vers. eo tamen adiecto* ibi, *de curia transferenda*, iuncto *principio d. ver.* licet contradicat Glos. hic dicens, quod curia dicatur, & capiatur hic pro loco, vbi est Papa, & non vbi est audientia Rotæ, & contradictarum, † etenim quando Papa tantum
392 alio vadit, non dicitur transferri curiam, sed Papam ire ad talem locum, sicut quando Clemens. VIII. adiit Ferraram, & sic Beneficia illorũ, qui Papam sequentes vltra duas dietas decederent, non essent reseruata, per istam regulam.

33 Et facit simile de curia Regia, † quæ non dicitur transferri, licet Rex alio vadat, vel alibi sit, si consilia, & tribunalia Regia non transferuntur, cum autem illa transferuntur, curia transferri dicitur, vt vidimus in translatione Regiæ curiæ ex Matrito in Vallisoletum.

394 Similiter etiam † ad effectum reseruationis, de qua *in d. cap. præsenti.* de Beneficiis venictium ad curiam Romanam, seu recedentiũ vel decedentiũ intra duas dietas, videbatur curiam Romanam tantum intelligi pro loco vbi est audientia causarum, & literarum Apostolicarum, & non vbi est Papa. Sed contrarium declarauit Paulus III. *constitutione sua* 36. de qua infra, cui declarationi standum est ad titulum in causis de
395 re iudica. † Ad effectum tamen reseruationis *d. cap.* 2. de Beneficiis vacantibus in curia, seu apud sedem, quod idem est in proposito, vt dixi supra, *num.* 69. plane comprehenduntur tam Beneficia vacantia, vbi est Cancellaria; & Audientia causarum, & literarum Apostolicarum, licet ibi non sit Papa, quia reuera ibi est curia, neque hoc negari potest ex dictis, quam vacantia in loco, vbi est Papa, licet ibi non sit Cancellaria, & Audientia dicta, nam reuera vacant apud Sedem Apostolicam, quia vbi est Papa, ibi est Sedes Apostol. glos. in d. Extrauag. execrabilis verb. Romanæ, & Decius d. num. 4. Toletus in sum. lib. 1. c. 25. glos. ex com. 1. dubio, & Papa, & Sedes Apostolica non distinguuntur, sed idem sunt Bannes 22. quæst. 1. art. 10. dubio 2. 3. concl. maxime ad fin. & facit quod dicunt Naua. & Candelabrum supra per c. §. sane, Sedem Apostolicam esse vtrobiq. & vbi est curia, & vbi est Papa.

396 Et ita declarauit Paulus III. † dicta constitutione 36. nempe vnam, & eandem Romanam curiam existere, & censeri in Vrbe, & vbi est Papa, etiam quoad Beneficia, quæ tam in dicta Vrbe, quam in Ciuitate, ad quam papa se contulisset, vel permansisset, & infra duas dietas à dicta Ciuitate, in qua pro tempore fuisset, vacarent &c.

§. 8. De regula. 6.

Reseruatio Beneficiorum cubiculariorum, & cursorum.

SVMMARIA.

DE regula sexta hic posita, qui sint videndi numero 397.

De quibus cubiculariis intelligatur hæc regula nu. 398. resoluitur videri hodie intelligendam de cubiculariis officialibus, præter quos alij non dicuntur cubicularij, nec Camerarij etiam secreti.

Hæc regula non intelligitur de Camerarijs secretis, sed illi Camerarij, qui recipiunt partem, & victum tanquam familiares, & continui commensales Papæ, comprehenduntur regula tertia n. 399.

ITem reseruauit generaliter idem D. N. Papa dispositioni suæ omnia Beneficia cubiculariorum, & cursorum suorum.

De hac reg. videantur † Glossator, Soto, Rebus. & 397
Mandos.

Circa quam est dubium † difficile, de quibus cu- 398
bicularijs intelligatur, in quo multum se inuoluit Mandos. *quæst.* 1. & quicquid ipse dicat, videtur hodie intelligenda de cubicularijs officialibus, quorum Collegium erectum est per Leonem X. vt in eius constitutione 14. in Bullario, postquam ex d. constitutione. §. *& ne Apostolorum.* alij præter illos non dicuntur cubicularij, nec camerarij etiam secreti, vt 399
per Rotam in Seguntina Archidiaconatus, & Canonicatus supra adducta *num.* 332. quæ est videnda in proposito, quamuis illa decisio videtur velle, quod hæc reg. intelligatur etiam de Camerariis secretis, & sequatur Gonçalez *glos.* 51. *à nu.* 91 qui etiam videtur, velle quod de illis solum intelligatur, quod mihi non placet, sed illi Camerarij, qui recipiunt partem, & victum tanquam familiares, & continui commensales Papæ, comprehenduntur regula tertia tantum.

§. 9. De regula 7.

Reseruatio Beneficiorum Ecclesiarum S. Ioannis Lateranen. & S. Petri, ac B. Mariæ maioris de Vrbe, & Beneficiorum titulorum Cardinalium à curia absentium.

SVMMARIA.

DE regula septima hic posita, qui sint videndi num. 400.

An regula ista sit superflua, vel necessaria respectu Beneficiorum Ecclesiarum Vrbis n. 401.

De quibus Episcopatibus intelligatur reseruatio hic facta de Beneficijs spectantibus ad prouisionem Cardinalium à Rom. curia absentium ratione suorum Episcopatuum à n. 402. resoluitur intelligendam de Episcopatibus annexis Cardinalibus.

Cardinales obtinentes alios Episcopatus, qui in eis resident solent habere indultum à Papa, vt omnibus gratiis, prærogatiuis, fauoribus &c. concessis Cardinalibus præsentibus in curia, gaudeant. numero 406.

Decretum irritans in fine huius regulæ positum, refertur non solum ad omnia contenta in ista regula, sed etiam ad omnes regulas præcedentes, numero 407. & sic cessat quod ait Simoneta &c. numero 408.

Reseruatio sine decreto operatur, & ligat manus Ordinarij ita quod eius collatio non valebit, numero 409.

Reseruatio cum decreto afficit ante notificationem, nu-

vero reseruatio sine decreto.n.410.

Reseruatio cum decreto inficit non solum titulum, sed etiam possessionem, & omnia, quæ sequuntur, reseruatio vero sine decreto, solum videtur annullare collationem, nec videtur omnino titulũ discolorare, nec possessionem inficere n.411.

De vt & effectibus decreti irritantis remissiue, n.412.

An decretum reseruationis impediat restitutionem in spolio, & manutentionem remissiue plurib. citatis, n. 413.

Resolutio Rotæ, quod quando resolutio est iustificata, vel in corpore iuris clausa, aut super certo corpore Beneficij, decretum inficit titulum, & possessionem, alias secus, n.414. & sequentibus, vbi adducuntur variæ resolutiones Rotæ.

Conuinci videtur quædam decisio Putei, n.419. & decis. Herden. Canonicatus, n.420. & seq. & alia Anconitana Parochialis non videtur omnino recte procedere, n.422.

Decretum irritans positum in decreto de dimittendo, non respicit hanc partem, si ille non dimiserit infra duos menses, sed reseruationem Beneficij in euentum, non dimissionis, n.423. & seq. vbi ponitur resolutio Rotæ, & alia resolutio, n.425.

In rigore, secluso stilo Rotæ, videbatur exceptionem reseruationis etiam nõ inclusa in corpore iuris, nec super certo corpore, Beneficij impedire restitutionem in spolio etiam si non esset probata, nec probaretur in continenti, num. 426. nam decretum irritans inficit titulum, & possessionem, & omnes iuris effectus illius tollit. num.427. & afficit omnia quæ sequuntur, num.428. & est penetrabilius omni gladio ancipiti, &c. numero 429.

Ad effectum manutentionis, non obest decretum irritans etiam super certo corpore Beneficij, aut in corpore iuris clausum, nisi sit iustificatum, aut in continenti iustificetur, num.430. & seqq. vbi ponuntur resolutiones Rotæ.

Licet institutio, & admissio præsentati à personis Ecclesiasticis sine examine, sit nulla ex decreto Concilij, tamen in illo non est decretum irritans Bullæ Pij IIII. &c. n.434.

Ad effectum impediendi manutentionem, tunc dicitur probata reseruatio, & decretum iustificatum, cum constat de ipsa reseruatione, & possessor dicit, se prouisum ab Ordinario, nec alium titulum allegat, alias secus, numero 435. & seq. vbi ponitur resolutio Rotæ.

An decretum irritans positum in literis de Beneficio vacante in mense ordinario inficiat possessionem prouisi postmodum ab Ordinario, resoluitur contra Gonçalez quod sic num.437.

ITem reseruauit dispositioni suæ generaliter quæcumque Canonicatus, & Præbendas, ac Dignitates, personatus, & officia in S. Ioannis Lateranen. & Principis Apostolorum, ac B. Mariæ maioris de Vrbe, Ecclesiis, nec non ad collationem, prouisionem, & præsentationem, seu quamuis aliam dispositionem S. R. E. Cardinalium à Romana Curia absentium ratione suorum Episcopatuum, Cardinalatus, ac ipsorum Cardinalium titulorum, & diaconiarum spectantia quamdiu absentia sua durauerit, Canonicatus, & Præbendas Dignitates, personatus, administrationes, & officia, cæteraque Beneficia Eccles. cum cura, vel sine cura vacantia, & in antea vacatura, tam in eadem Vrbe, quam in Ecclesiis, Ciuitatibus, & Diœcesibus dictorum Episcopatuum consistentia ac decreuit irritum. &c.

De hac etiam regula videantur † Glossator, Soto Rebuf. & Mandos. in ea, & an regula ista sit superflua vel necessaria respectu Beneficiorum † Ecclesiarum Vrbis, cum Papa sit Episcopus Roma. vltra Glos. hic videndus est Sarnen. *in reg. de triennali. q.31. vers. sed antequam*, & Mandos. *hic q.1.* & nouissime Gonçalez *glos.13. à n.21.* 400 401

Et circa secundam † partem huius regulæ dubitari potest, de quibus Episcopatibus intelligatur reseruatio, quæ hic fit de Beneficiis spectantibus ad prouisionem Cardinalium à Romana curia absentium ratione suorum Episcopatuum, an scilicet de Episcopatibus annexis Cardinalibus, qui sunt sex Hostien. Portuen. Subiuen. Albanen. Penestrien. & Tusculan. qui sunt prope Vrbem, an vero etiam de aliis Episcopatibus, quos Cardinales obtinent, vt Toletan. Hispalen. Mediolanen. &c. † Et Rebuf. hic videtur sentire intelligi de omnibus ibi, *secus si in Franciæ Diœcesibus, &c.* 402 403

At Glossator, Soto, † & Mandos. quæst. 3. videntur sentire, intelligi tamen de Episcopatibus annexis Cardinalibus, & hoc videtur vero similius, & pro hac intelligentia facit illud verb. *Cardinalatus*, positum post verbum, *Episcopatuum*, quod in aliquibus reg. v in reg Innocẽtij. VIII. quas ponit Glos. & Iulij III. quas ponit Mandos. & Pij VIII. ponitur sine coma, & sic verbum illud *Cardinalatus*, ponitur ad restringendum verbum Episcopatum, vt intelligatur de Episcopatibus Cardinalatus; hanc † sententiam maxime cõfirmat decretum S. Concilij Triden. *sess. 23. de refor. c. 1. ibi etiam si S. R. Ecclesiæ Cardinales sint*, vbi declarat S. Concilium Episcopos, etiam si sint Cardinales, obligari ad personalem residentiam in suis Ecclesiis, vel Diœcesibus. Et ita post hæc tenet Gonçal. *glos.24. à n.142.* 404 405

Sed quicquid esset de hoc, † Cardinales obtinentes alios Episcopatus, seu Archiepiscopatus, Toletan. Hispalen. &c. qui in suis Episcopatib. resident, solent habere indultum à Papa, vt omnibus gratiis, prærogatiuis, fauoribus &c. concessis Cardinalibus præsentibus in curia, gaudeant, ac si præsentes, &c. & vide infra dict. *n.637. & seq.* 406

Tandem aduerte circa † decretum, irritans in fine huius regulæ positum, ibi ac decreuit irritum &c. referri non solum ad omnia contenta in ista regula, sed etiam ad omnes regulas præcedentes, Cassad. *decis.1. de restitut. spoliat. in fin.* Puteus *decis.108. nu.2. & 19. sub. num.1. lib.3.* Mandos. *hic quæst.4. & in proœmio regul. quæst. 2.* & post hæc Gonçalez *ad reg. de mensib. glos.1. num.10. & seq.* qui tamen *num.12.* male ait, quod Ecclesiæ illius regul. capiunt etiam regul. præcedentes. 407

Et sic cessat quod ait Simoneta, † *quæst.40. nu.14.* quod multæ sunt reseruationes inductæ ex regulis, in quibus nullum est decretum, & an reseruatio sine decreto operetur, dic, quod sic, & ligat manus Ordinarij, ita quod collatio per eum facta non valebit, Cosmas *pragmatica sanct. tit. de elect. capit. licet. §.1. verb. impediri.* Simoneta *de reseruatione, quæstione 18.* & ibi Paulus Granutius Mandos. *reg.9. quæstio. quarta.* 408

Est tamen differentia, † quod reseruatio cum decreto afficit ante notificationem, non vero reseruatio sine decreto. Cassad. *decis.1. num. 3. de rerum permutat.* Granutius *d. quæst.18. & quæstione 40. litera B.* Lancellot. *de attentatis 2. part. capit.12. limitatione 3. num.27.* 406

Et etiam alia differentia, † quod reseruatio cum decre- 410

decreto inficit, non solum titulum, sed etiam possessionem, & omnia, quæ sequuntur, vt infra dicetur *n.* 427. & hoc propter prægnantiam, amplitudinem, & generalitatem verborum decreti, nempe decernimus irritum, & inane quicquid secus &c. reseruatio vero sine decreto solum videtur annullare collationem contra factam, nec tamen videtur omnino titulum discolorare, & possessionem inficere, & ita videtur sentire Simoneta *d. q.* 40. *n.* & vide *infra cap.* 5. *num.* 32.

Et de vi, virtute, potentia & † effectibus decreti
411 irritantis vide Mandos. *hic d. qu.* 4. Probum ad Monach. *in c. tibi, que de rescript. in* 6. & Ant. Gabr. *de clausul. conclus.* 3.

Et an decretum reseruationis † impediat restitu-
412 tionem in spolio, & manutentionem, videndi sunt Æneas de Falcon. *de reseruatio. quæst.* 4. *effectu* 11. Simoneta *quæst.* 40. Sarnent. *de annali, quæst.* 23. Lapus *allegat.* 23. *num.* 1. & ibi Mandos. *lit. D. & alleg.* 51. *num.* 9. & ibi Mand. *lit. y*, & latius idem Mand. *regul.* 1 *Cancel. q.* 3 *& cons.* 28. *à num.* 13. Ant. Gabr. *de restitut. spoliator. conclus.* 5. *n.* 34. Pontanus *de spolio. lib.* 3. *num.* 23. & 68. Menoch. *de recuperan. remed.* 1. *quæst.* 21. & *remed.* 15. *nu.* 35. Hoieda *de incompatibilit. Beneficior. ca.* 10. *numer.* 8. Lancel. *de attentat.* 3. *parte cap.* 24. *q.* 9. Mascar. *de probationib. conclus.* 1267. *num.* 11 *& conclus.* 1334. *n.* 4. Marches *de commissio* 2 *parte c.* 3. *de commiss. restit. in integrum. à numer.* 47. Ant. August. *in epitome decis. tit. de impedimento restit.* Rota *decisi.* 3 *de restitutione spoliat. in nouis & 2. & 11. eodem tit. in antiquis, & 10. de causa posses.* Cassad. *decis.* 1. *& 2. de restitu. spoliat. & 1. de causa posses.* Achill. 8. *&* 13. *de restitut. spoliator.* Puteus 50. *lib.* 183. *lib.* 2. *&* 180. 190 191. *&* 197. *lib.* 3. Caputaquen. *decis.* 325 *parte* 1. *&* 307 *&* 345. *par. tertia* Mohed. *decimoquinto de causa posses. & tertia par. diuersorum libr.* 1. *decisione* 75. *& lib. secundo decisio.* 56. *&* 122 *& libr. tertio decisio.* 61.

In quo quidem † Rota tenet, quod quando reser-
413 uatio est iustificata, vel in corpore iuris clausa, aut super certo corpore Beneficii, decretum inficit titulum, & possessionem, alias secus, & ita communiter obseruatur in Rota teste Gambaro *de officio legati libr. quarto num.* 130. & fuit resolutum in vna Regien. Canonicatus coram D. Pamphilio decimoseptimo Nouembris 1595. in qua fuit dictum. † *Quod*
414 *legatus non habet facultatem conferendi Beneficia existentia extra suam Prouinciam, ad* caput primũ de officio Legati in sexto: *& sic eius prouisio non præstat titulum coloratum, nisi constet esse intra limites suæ legationis nec etiam potest conferre Beneficia reseruata, seu vacantia in mense reseruata, Gambarus* de officio legati libr. tertio numero 116. capite licet. de præbend. in sexto, *& consequẽter stante reseruatione, collatio eius est nulla, & possessio illius vigore capta non est restituibilis, præsertim concurrente decreto irritante, quod inficit, & discolorat titulum, vt tenuit Rota* 23. *Ianu.* 1593. *coram D. Blancheto. Et procedit † etiam quod decretum*
415 *non sit positum in reseruatione clausa in corpore iuris, vel alias super certo corpore Beneficij, quia dummodo reseruatio sit notoria, & iustificata, habet eadem ratio, Puteus* decisione 190. & centesima nonagesimaseptima libro tertio. *Simoneta* quæstione quadragesima *& fuit in reseruatione mensis resolutum in Crotonen. Decanatus* 20. *Maij*, 1587. *coram D. Oratio, prout est iustificata in casu, de quo agitur, cum mensis Aug. sit semper reseruatus respectu Canonicatuum Ecclesiæ Regien. non obstante alternatiua, quæ cum sit restricta ad Beneficia ad liberam dispositionem Episcopi tantum pertinentia, non capit dictos Canonicatus, quorum collatio, vel ad solum Capitulum, vt fuit dictum in alia Regien. vel de iure communi simul ad Episcopum, & Capitulum pertinet iuxta opinionem, quam Rota seruat, vt sæpius fuit resolutum.* Idem fuit resolutum in vna Nucerina Beneficij coram D. Seraphino 17. Iunij, 1596. & est *decisio* Guidoboni 106. de qua infra *11. par. c.* 6. *n.* 32.

Et in vna Bobien. † Canonicatus 27. Febr. & 13. 416
Martii 1595. coram D. Gipsio fuit resolutum. *Mandatum de manutenendo dandum esse prouiso Apostolico, etiam si capit possessionem posteriorem alio prouiso ab Ordinario existente in possessione, quando Beneficium vacauit in mensibus reseruatis, etiam si sit mensis alternatiuæ, si nõ constat de acceptatione illius, &c. Crescen.* dec. 1. de causa poss. *Cæsar de Grassis* dec. 35. *seu* 7. de causa poss. num. 9. *& fuit etiam resolutum coram Sanctissimo in vna Pamphilonen. Parochialis vigesimo primo. Octob.* 1575. *&c.*

Quæ resolutio intelligitur † iustificata reserua- 417
tione iuxta dicta, nempe quando est probata, aut in continenti probatur reseruatio, tunc enim impedit manutentionem & restitutionem in spolio iuxta *decis.* Putei 190. *&* 197. *lib.* 3. & Seguntinam Beneficiorum supra adductam *num.* 249. & in causa Auersaua Beneficiorum 24. Nouembris. 1557. in qua fuit resolutum, *quod in casu, quod constat de Prothonotariatu defuncti, reseruatio ista obstat spoliato in spolio, non tamen esset admittendus reus ad probandum, aliqui tamen dicebant quod deberet admitti, si vellet probare in continenti*, vt in decisionibus Oradini manuscriptis, quæ decisio est coram D. Quiroga, & alias in ea dicitur, *quod præsupposito, quod in actis costat Beneficium vacasse per obitum Prothonotarij, licet non de numero participantiũ, sed ex priuilegio, deneganda est restitutio in spolio iuxta* dec. 1. de restitu. spol. in antiquis, *si nihil opponitur in actis, quod euideret, & obumbraret Prothonotariatum Rom.* cons. 499. num. 4. *Sarnen.* de annali quæst. 51. *Cassad.* decis. 1. de restitut. spoliat. *Bero.* quæst. 80. docent Mascar. *dict. conclus.* 1276. *numero* 12. *& seq.* & Anas. Germo. *de indultis Cardin. §. volumus à n.* 27. qui ait, quod possessio capta vigore prouisionis factæ ab Ordinario in mense reseruato, est vitiosa, & inrestituibilis, semel in continenti probata vacatione in mense reseruato *decis.* Orani. 25. *&* 168 *in manuscriptis*, & quod si vacat in Aug. spoliato incumbit onus probandi acceptatam esse alternatiuam, non ei, qui est in possessione, Oranus supra, &c. & Marches. *supra numero* 49. & post hæc Gonçalez *glos.* 31. *ex numero* 7. qui etiam ait reseruationem impedire integram reuocationem, & purgationem attentatarum, nam possessio attentata non est restituenda spoliato, de cuius non iure apparet per reseruationem, sed tunc est sequestranda d. possessio Simon. *dict. quæst.* 40. *numero* 12. *&* 13. Lancel. *capitulo* 24. *quæst.* 9. & omnia prædicta intelligenda esse arbitratur, quando reseruatio clare, & concludenter probatur, alias secus, nam tunc spoliatus, & attentata passus, deberet ante omnia restitui, & in sua possessione defendi, quia paria sunt, non probare, & minus bene, ac obscure probare iuxta dicta infra 6. *par. ap.* 4. *n.* 24. &c. idem Gonçalez *glos. vltima. à n.* 29.

Est etiam decisio † Rotæ in vna Beneuentana Be- 418
neficiorum 14. Decem. 1600. coram D. Coccino, quę sic ait. *Quamuis constaret de anteriori possessione prouisorum ab Abbate, nihilominus, cum ille sit ex inferioribus Collatoribus, quibus non conceditur alternatiua, &*

ideo mensis Aprilis, quo contigit vacatio, sit reseruatus, possessioni dictorum prouisorum, obstaret decretum irritans positum in regula reseruatoria octo mensium, quod inficit titulum, & possessionem iuxta decis. tertiã. de restitut. spoliat. in nouis, & 2. eodem titul. in antiquis *Cassad.* decis. 1. eodem titul. *Mohed.* decis. decimaquinta de causa possess. *Rota coram bonæ memoriæ Bubalo in causa Senen. Canonicatus* 13. *Martij* 1588. *nec refert, quod decretum non sit positum in reseruatione in corpore iuris clausa, vel alias super certo corpore Beneficij, quia eadem militat ratio, vbi reseruatio est notoria, & iustificata, Puteus* decis. 190. numero 5. lib 3. *Simoneta* de reseruat. quæstion. 40. *& fuit resolutum in vna Crotonien. Decanatus* 20. *Martij* 1587. *coram bonæ memoriæ Bubalo, & in alia Regien. Canonicatus* 17. *Nouemb.* 1595. *coram D. Pamphilio, vnde fuit conclusum Ioann. Iacobo dandum esse mandatum de manutenendo, quia de eius possessione constat, quæ licet sit instrumentalis, tamen cum possessioni prouisorum ab Abbate resistat decretum irritans & per consequens illa possessio sit infecta, & nullius momenti habetur pro vacua, dicta possessio instrumentalis est manutenibilis,* Cassad. decis. 20. de Præben. *Puteus* decis. 360. numero 80. libro 1. *Verallus* decis. 334. numero 6. lib. 2. *Fastol.* dub. 41. *& fuit pluries alias resolutum, & venit manutenendus in omnibus bonis dictorum Beneficiorum, quia per adoptionem possessionis Capellæ acquiritur etiam possessio bonorum, Anchar.* in regul. Beneficium colum. vltima ante num. duodecimum, vers. & ideo ego dico de reg. iuris in 6. *Couar.* libro 3. cap. 16. numero 13. *quibus accedit, quod Ioannes Iacobus fuit immissus in possessionem ab executore suarum literarum, qui iudex rite, & recte procedendo, etiam quod possessio dictorum prouisorum esset alicuius considerationis, potuit illos sua possessione priuare, Angel.* in l. clam possidere. §. qui ad nundinas, numero secundo, *vbi Alex. Socin. Ias. & alij* ff. de acquirenda possess. *Ferret.* consil. 18. numero 10. *Mohed.* dec. 4. numero 4. & 5. de restitut. spoliat. *& tenuit Rota in causa Pinien. & Adrien. Beneficiorum* 4. *Iulij* 1584. *& in causa Hipporegiẽ. Capellæ* 3. *Martij* 1578. *coram Cantucio & aliis sæpius.*

419 Vnde conuinci videtur *decisio* †Putei 372. *lib.* 2. vbi fuit resolutum, *neutri esse dandum mandatum de manutenendo, nec Nicolao priori possessori, quia propter decretum appositum in regressu Ioan. Dominici eius possessio erat attent. & vitiosa, nec Io. Dom. secundo capienti possessionem, quoniam stante alio priori possessore, non habebat possessionem, &c.*

420 Et etiam decisio Rotæ in causa † Illerden. Canonicatus 7. Maij 1593. coram D. Pamphilio, in qua fuit resolutum, *quod possessio eius, qui retinuit post duos mẽses Portionem, quam is dimittere tenebatur, est vitiosa, & non manutenibilis stante decreto de dimittendo in prouisione Canonicatus, quod positum super certo corpore Beneficij inficit nedum titulum, sed etiam possessionem. Chisanen.* decis. 46. cum aliis supra; *possessio vero illius, qui præcedente dicta possessione accepit eam, cum sit mere instrumentalis, non prodest, nec est manutenibilis,* l. peregre §. quibus. l. quamuis. §. conductor, *& ibi*
421 *Bart.* de acquir. poss. *& sæpe resolutum,* &c. † Si enim in casu istarum decisionum prior possessio non erat considerabilis, & manutenibilis propter decretum irritans, habetur pro vacua, & secunda erat manutenibilis iuxta dicta.

422 Vnde etiam † non videtur omnino recte, & consequenter præcedere decisio in vna Anconitana Parochialis 6. Iun. 1561. coram D. Rubeis in qua, *vacante Parochiali in mense Nouembr. reseruato vicelegatus Papæ de illa prouidit Desiderio, qui possessionem accepit, & deinde Papa illam contulit Io. & concessit ei Breue, ad capiendam possessionem absque vitio spoli, cum decreto, quod quæcumque prouisiones, &c. De dicta Parochiali, ad colorandum titulum nemini suffragari possint vigore dict. Breuis facit etiam capta possessio per Ioannem, sed quia pro parte Desiderij prætendebatur huiusmodi possessionem esse instrumentalem, & non priuasse eum sua anteriori, ideo petebatur mandatum de manutenendo per Desiderium, & etiam per Ioannem, & dato dubio fuit conclusum, quod si Desiderius non docet de perceptis fructuum, & de continuata possessione post possessionem captam per Ioannem, non est dandum mandatum de manutenendo Desiderio, quia ei obstat decretum, ex quo totaliter inficitur sua possessio, Sarnen.* de annali quæstion. 17. & 19. *Egid.* decis. 342. & 536. *& sic intrat possessio instrumentalis Ioannis, ac si possessio Beneficij tunc esset vacans. Vnde ei est dandum mandatum, quod si Desiderius persistit in detentatione fructuum, tunc non est dandum mandatum, sed potius restitutio in spolio, ex quo probat primum extremum ex instrumento suæ possessionis quod sufficit, nec obstat possessio anterior Desiderij, quia illa non est considerabilis, cum sit infecta ex decreto, vt est dictum, Rota* decisio. secunda de restitutione spoliat. in antiquis, hæc inquam decisio non videtur omnino recte, & consequenter procedere, si enim Ioannes non se habuit pro spoliato, vt videtur non se habuisse, cum petat manu teneri, parum refert, quod Desiderius continuauerit suam possessionem, quia id est turbatio &c.

Præterea circa decisionem † Ilerden. aduertendum 423
est, quod decretum irritans positum in decreto de dimittendo, non respicit hanc partẽ, si ille non dimiserit infra duos menses, sed reseruationem Beneficij in euentum non dimissionis ita, vt de eo quod Papa vult vacare, eo ipso per Sedem Apostolicam duntaxat, disponi possit, alias irritum, &c. vt alias in simili fuit consideratum in vna Taurien. præposituræ *decis. 632. lib. 3. par. 3. diuersorum.* Et in terminis huius decreti in vna Corduuẽ. Capellaniæ in qua 24. Maij, & 18. Iunij 1596. coram D. † meo Corduba fuit reso- 424
lutum *Petrum esse manutenendum in sua possessione Capellaniæ, non obstante decreto de dimittendo infra duos menses, & irritan. appositis in sua prouisione de altera Capellania eiusdem Ecclesiæ, & quod per spatium vndecim annorum, nec literas expediuit, nec fecit aliquam diligentiam super secunda, & sic eius negligentia in assequendo demonstrabatur, nam fuit responsum, decretum irritans stare consecutiue ad decretum de dimittendo, quod, an intret in hoc casu. adhuc iudicatum non est, vnde merito pendente litera, qui possidet, manutenendus est, & cum dictũ decretũ veniat accessorie ad decretũ de dimittendo, nõ potest habere locũ, licet sit super certo corpore Beneficij ad decisionem Ilerden. Can. coram Pamphilio, nisi prius constiterit factum fuisse locum decreto de dimittendo, & fieri potuit, vt Petrus non fuerit prosecutus suam impetrationem, nec literas expedierit, quia animaduertit se non fouere bonum ius &c. præterea fuit responsum dict. die. decimaoctaua Iunij dictum decretum irritans concernere solum reseruationem huius Capellaniæ in euentum non dimissionis, ita, vt alius quam Sedes Apostolica, de ea disponere non possit, irritum, &c. vt in simili dicitur de decreto posito in Extrauagante* execrabilis. §. Porro de Præben. *vbi adest simile decretum. Puteus* decisione 99. libro primo, numero decimotertio, *& sic non operari contra non dimittentem, sed contra prouisum ab alio, quam à Papa in euentum non dimis-*

dimissionis, vt fuit dictum de istis verbis in causa Romana Canonicatus Sancti Nicolai decimaseptima Decembris 1574. coram Sanctissimo, Rota dicta, decisione 632. libro tertio parte tertia, *&c.*

425 In qua etiam causa † 28. Octobr. 1596. & 24. Ianuarij 1597. coram eodem D. meo Corduba fuit resolutum, *regulam de triennali suffragari Petro, nec obstare, quod regula excipiat casus vacationis in curia ob reseruationem* ca. secundo de Præb. in sexto, *quamuis enim Beneficia iuxta decretum vacantia in curia vacent vbi est prouisio facienda, quia Beneficia, quorum dispositio ad Papam spectat, dicuntur vacare in curia, non tamen apud Sedem, qui est casus exceptus in dict. regula; secundo stante triennali, non fuisse factum locum decreto, & consequenter de nulla constabat vacatione, &c.* & contra decisionem Ilerden. tenet Gonçal. *gloss. vlt. num.* 68. cum Puteo, & decis. Rom.

426 Imo in rigore secluso † stilo Rotæ, videbatur exceptionem reseruationis etiam non clausæ in corpore iuris, nec super certo corpore Beneficij impedire restitutionem in spolio, etiamsi non esset probata, nec probaretur in continenti, dummodo infra tẽpus competens & terminum conuenientem id fieret, quia hæc exceptio directo respicit possessionem & per eam negatur in effectu saltem spoliatum, & titulus coloratus. Abb. *in cap. literis de restitutione spoliat. num.* 27. & recte Nauar. *in ca. accepta, eodem tit. oppos.* 10. solutione *nu.* 40. maxime quando oppositum est de reseruatione, antequã sit probatũ spolium, & antequam causa super spolio sit instructa, Mandos. *d. q.* 3. *n.* 5.

427 Nam decretũ irritans † inficit, & annullat titulũm, & possessionem, & omnes iuris effectus illius tollit, Cass. *super reg. dec.* 7. *n.* 3. Simoneta *d. q.* 40. *n.* 1. & 2. Sarn. *de triennali q.* 49. Reb. *in praxi tit. de reseruatione n.* 40. Crescen. *dec.* 4. *de priuileg.* Lancellot. *de attentatis* 3. *par. c.* 3. *n.* 92. & Rota *decisio.* 189. *n.* 4. *par.* 2. *diuersorum.*

428 Et afficit omnia, quæ † sequuntur, ita vt nec effectum, nec iuris fomentum habeant, *capite si eo tempore de elect. in* 6. & ibi notat Cassad. *decis.* 1. *numer.* 7. *de restitut. spoliato.* Sarnenius *ibi & de annali q.* 23. *& de gratiis expectat. n.* 19. Alex. Strati. *in Extrauag. ambitiosæ, de rebus Ecclesiæ n.* 67. *Rota dec.* 24. *n.* 5. *& dec.* 159. *n.* 2. *p.* 2. *diuersorum.*

429 Et vt dicit † Guil. de Monte Laud. † *in clem. si Romanus, de Præb. super verb. cum cura* relatus ad Sarn. *d. q.* 23. & Nau. *de spoliis. §.* 14. *n.* 12. decretũ irritans est penetrabilius omni gladio ancipiti, omnia interiora & occultissima afficiens, & astringens, nam est tam malignantis naturę, quod quicquid inuenit, destruit, & in oppositum ducit, quod etiam ait Alex. Straticus *d. n.* 67. & tradit prædicta Gonçalez *gloss. vlt. à n.* 12. & sic tollit remedia possessoria Gul. Bene. *in repetit. c. Raynutius. verb. si absque liberis.* 2. *de fideicommiss. substitutio. à n.* 38. *& quæstione de Episcopatu, n.* 31.

430 Ad effectum vero manutentionis, † non obest decretum irritans etiam super certo corpore Beneficij, aut in corpore iuris clausum, nisi sit iustificatũ, aut incontinenti iustificetur, interim enim non est quis priuandus, & amouendus à sua possessione.

431 Et sic in vna Cosentina † Capellæ, 16. Oct 1601. fuit resolutum, *quod decretum irritans positum in gratia aduersarij, non impedit manutentionem, quia ad istum effectum requiritur, quod gratia sit iustificata, si enim non est iustificata, decretum quod est accessorium, non operatur aliquem effectum, & ideo quia potest esse, quod gratia non iustificetur, possessor interim non est priuandus sua possessione, vt fuit resolutum in Valentina iuris patronatus trigesimæ Aprilis 1582. coram D. Seraphino, &c.*

432 Et alias † in vna Oriolen. decimarum 19. Iun. 1592. coram D. Gipsio voluerunt Domini, Capitulum, *& litis consortes esse manutenendos in quasi possessione exigendi decimam, &c. non obstante priuilegio exemptionis Fratrum, S. Dominici, à solutione decimarum, quia respicit petitoriam, & est dubium, an intret in casu isto stantibus resolutionibus iam factis, propterea non potest impedire dictum mandatum. Cou.* var. l. 1. c. 16. n. 10. *& fuit resolutum coram eod. in alia Carthaginen. decimarum, nec obstare decretum irritans, & clausulam sublatam, quia sunt necessariæ, & solum operantur quando priuilegium intrat. Gemin.* in c. præsenti. in princ. vers. nota quod eo ipso, *& ibi Fran. c.* 3. notab. de officio Legati in 6. *Fabri.* de clausulis conclusione 3. n. octuagesimo secundo &c.

433 Et in vna Calagurritana † Beneficij de Nauarrete 7. Feb. 1586. coram D. Blancheto fuit resolutum, *quod mandatum de manutenendo decretum in fauorem Dionysii non erat reuocandum, quia est probata eius possessio, & quæ obuiciebantur respiciebant petitorium, nisi pro parte Beneficiorum probetur, quod non fuerit examinatus ab Ordinario, tunc enim propter decretum irritans Concilij Tridentini, possessio non esset manutenenda, quod donec per Beneficiatos verificetur, non est amouendus à possessione, &c.*

434 Circa quam tamen resolutionem † aduertendum est, quod licet institutio, & admissio præsentati, seu electi, à personis Eccles. sine examine, sit nulla ex decreto d. Concilij *sessione septima de reformatione cap. decimo tertio.* ex quo cum examen præcedere debeat, datur consequenter ordo, qui inducit formam, vt in alia Calagurritana Beneficij de Archua infra adducta 9. *parte c.* 3. *n.* 11. vbi dicetur, tamen in illo decreto, non est decretum irritans quod inficiat titulũ, & possessionem iuxta supradicta *nu.* 411. nisi dicas, quod cum ex tenore *d. c.* inducatur nullitas propter formã datam, intrat decretum irritans Bullæ Pij IV. super confirmatione Concilij iuxta dec Rotæ in causa Romana vineæ 5. Maij 1589. coram D. Orano, de qua *d. capite tertio* 9. *parte n.* 12. vbi vide, & ita potest d. resolutio saluari.

435 Tandem aduertendum est, † quod ad effectum impediendum manutentionem, tunc dicitur probata reseruatio, & decretum iustificatum, cum constat de ipsa reseruatione, & possessor dicit se prouisum ab Ordinario, nec aliũ titulum allegat, alias secus, quia in Beneficialibus datur multiplicatio titulorũ, vt in vna Reginen. Beneficij 16. Feb. 1596. coram D. Lita, † in qua fuit resolutum. *Dandum esse mandatum de*

436 *manutenendo prouiso ab Ordinario existenti in possessione Beneficij, vt constat ex instrumẽto adeptæ possessionis, non obstante reseruatione opposita, & decreto irritan. cõtento in regulis, quia non constat de reseruatione, & ea probata, non releuat, cum in Beneficialibus detur multiplicatio titulorum, & possibile sit vltra prouisionem Ordinarij habere aliam Papæ, quam ad effectum, de quo agitur, rõcoitur exhibere nec iustificare, Rota diuersorum* dec. 595. n. 8. parte 1. *& fuit alias resolutum in vna firmana Beneficij 19. Martij 1593. coram D. Blancheto, nec obstare possessionem aduersarij, quia est nulla, & attentata, vti capta, non reproducto monitorio, nec seruata forma Breuis. Lancellot.* de attentatis, c. quarto nu. 49. *vltra quod vti mere instrumentalis, & capta alio existente in possessione, non est considerabilis, &c.*

Addit etiam posthæc singulariter † Gonçalez *d. gloss. vltima num. quadragesimo quinto* quod decretum irritans appositum in literis prouisionis factæ per Papam iure præuentionis de Beneficio vacante in mense ordinario, non inficit possessionem prouisi postmodum ab Ordinario, Cassad. *dec. 2. n. 7. de restitut. spoliat.* Puteus *dec. 37. lib. 2.* & quod fuit decisum in vna Romana Canonicatus 7. Decembr. 1584. coram Sanctissimo Clemente VIII. & nouissime in Hispalen. Beneficij de Villanueua de mense Ian. 1604. coram D Iusto Ac quod Puteus *d. decisi. 27.* dicit Cassadorum laborasse in quærenda ratione, quare decretũ irritans minus inficiat possessionem in vacante, quã in vacaturo, cum patens sit ratio, quia, si inficeret in iam vacanti, omnes secundæ gratiæ de vacante factæ per Papam essent nullæ. Et ipse Gonçalez etiam aliam rationem assignat, quia gratia de Beneficio vacanti in mense ordinario est magis nociua, & præiudicialis Ordinario collatori, ac prouiso ab illo ex his, quæ scripsit *in §. quanto proœmio in principali.* & hoc tetigit *in glossa quinquagesima secunda numero sexagesimo primo.* Quod quidem mihi non placet ex supra adductis, nec ratio Putei videtur bona. Tum quis facta semel per Papam prouisione valida de Beneficio vacante, non est inconueniens, quod secundæ prouisiones per eum factæ de tali Beneficio sint nullæ cum Beneficium iam sit prouisum, & primus habeat ius in illo, vel ad illud. Tum etiam quia decretum irritans positum in concessione, & gratia speciali, non ligat ipsum Papam, nisi dicatur etiam per nos, vt diximus *supra à n. 25.* & tradit ipse Gonçalez *d. gloss. vlt. q. 2. nu. 22.* nec etiam ratio ipsius Gonçalez est bona, nam supposito, quod Papa præuenit Ordinarium, voluit illi præiudicare, & prouiso postmodum ab eo, & sic nihil mirum, si decretum irritans positum in prouisione Papæ illum afficiat, & illius possessionem inficiat. Et in d. decisione Hispalen. illud videtur obiter dictum, & incidenter consideratum, non principaliter decisum, vt apparet ex ipso Gonçalez *d. glo. vlt. n. 56.* vbi meminit etiam de dicta decisione.

§. 10.

De regula mensium, & primò de iis, in quibus differt à regulis antiquis, &c.

SVMMARIA.

SV per regula mensium hic posita nullus scribit, nam non solebat poni inter alias regulas, nisi posthæc Goncalez, n. 438.

Cum hæc regula non soleret edi cum aliis, fuit alias in Rota resolutum, quod tunc non obstabat interim prouiso ab Ordinario, n. 439.

Cum Sixtus V. fecisset separatim regulam mensium publicatam quarta Maij reseruantem Beneficia à die publicationis vacatura, dubitatum est, an Canonicus Gienen. qui vacauit dicta quarta Maij, comprehenderetur in reseruatione? & Sixtus declarauit comprehendi, n. 440. & consuluit Nau. & tenuit Rota n. 441. & carpitur Goncalez male carpens Nauarrum, numero 442.

Contingente ead. die vacatione Beneficij in mense reseruato, & prouisione Ordinari, nec non reseruatione nostræ regulæ cum aliis regulis factæ, censetur reseruatio præcedere, etiamsi prouisus ab Ordinario anteriorem possessionem haberet, quia tota dies comprehenditur in regula, &c. n. 443.

De origine, & principio regulæ mensium, & alternatiuæ remissiue, & ordo seruatus in eius explicatione numer. 444.

Regula hæc in aliquibus differt ab antiqua, numero 445.

A tempore Sixti fit vsque ad conditoris beneplacitum, & sic durat toto tempore sui Pontificatus, nisi ab eo reuocetur, cum antea soleret fieri vsque ad quinquennii; & illo finito reuocari, nu. 446. & ita tunc facta noua regula necessaria erat noua acceptatio alternatiuæ, nu. 447. & reprobatur sententia Gonçalez, numero 448.

A tempore Sixti V. addita sunt illa verba, ac consuetudines etiam immemoriales optãdi, &c. 449. n. quæ videntur superflue addita, nam in Beneficiis reseruatis non cadit optio, numero 450. quamuis per mandatum de prouidendo, & reseruationem de Beneficiis vacaturis pro aliquo non tollatur optio, quæ tamen tollitur per clausulas generales in eis contentas, numero 451.

Non est superflua derogatio addita, nam stante consuetudine saltim immemoriali, aut indulto Apostolico optandi, reseruata possunt optari, vt in dec. Bononien. posita numero 452. & seq. quamuis verius videatur non posse dari d. cõsuetudinem stante interruptione per singulos Pontifices renouantes regulam, sed ad tollendam omnem difficultatem, & dubitandi occasionem, addita sunt illa verba.

Per reseruationem spiritualem Beneficij etiam motu proprio factam post vacationem ipsius, seu prouisionem à Papa de eo factam, non videtur sublatum ius optandi, & ius ad rem acquisitum, nisi illi derogetur, cum derogatione regulæ de iure quæsito, & cætera numero 455.

An impediatur optio in Ecclesiis, vbi non optantur Præbendæ, sed præstimonia annexa? n. 456. cum seq. resoluitur non impediri, sed posse optari, licet secus sit in camera, domo seu prædio, vel loco, annexis perpetuo & inseparabiliter Præbendæ & in fructib. grossis, qui dantur pro Præbenda.

Pensio imposita super fructibus Canonicatus Corduben. nec non præstimonij illi annexi, mortuo possessore, tota solui debet à successore in Canonicatu, & nihil à successore in præstimonio, n. 459.

In alternatiua additæ sunt illa verba, vere ac personaliter, nam in aliis aliter dicebatur n. 460.

Secunda alternatiua Pij V. non erat restricta ad residentes dumtaxat, sed ad residentes iuxta formam Concilij, & sic in tribus mensibus absentiæ permissis à Cõcilio illa gaudere ẽt n. 461. vbi ponitur decisio Rotæ, & num. seq. ponitur alia contraria. Et alias aliqui de Rota inclinabant Episcopum absentem etiam vltra trimestre ex iusta causa, & permissu Papæ, debere gaudere dicta alternatiua num. 463. vbi ponitur decisio Rotæ.

Ex verbis d. secundæ alternatiuæ Pij V. videbatur, quod Episcopus, qui vno anno abfuit vltra tres menses, licet postea, resideret, non debebat pro illo anno ea gaudere. n. 464.

Ex d. verbis, vere, ac personaliter, vt Episcopus gaudeat alternatiua, requiritur vera, & realis residentia, & nõ per fictionem contra Germonium, qui etiam fallitur, dum existimat, Episcopos Cardinales egere alternatiua & teneri residere Romæ. n. 466. & seq. vbi declarat S. Cong. circa hoc.

Ex illis etiam verbis clarum est non gaudere alternatiua E-

ua Episcopum, qui ob aliquam iustam causam exiuit à diœcesi animo breuiter reuertendi, vel qui nondum diœcesim ingressus est, sed pararet ingredi, & infertur ad casum de quodam Beneficio Segobien. numero 468.

Reprobatur sententia Gonçalez tenentis, quod si Episcopus non potest ingredi suam diœcesim, nec in ea residere propter proteruiam impiorum, gaudet alternatiua, n.469.

Addita etiam sunt illa verba, ad liberam ipsorum dũtaxat, &c. n.470. & sic, licet antea alternat. concessa Episcopis comprehenderet Beneficia simultaneæ collationis cum Capitulo, quod posset ea vti, etiamsi menses essent diuisi, tamen hodie id non procedit, num.471. & seq. vbi adducuntur resolutiones Rotæ. Et reprobantur duo dicta Gonçalez circa hoc, numero 473. & sequenti.

Illa dicitur libera collatio, ad effectum alternatiuæ, quæ potest fieri à solo Episcopo absque alterius dispositione, præsentatione, vel electione, consilio, consensu, seu interuentu, aut alias n.45.

Dicitur libera collatio, ad effectum alternatiuæ, quando collator tenetur conferre certo generi personarum, &c. n.476.

Quando Episcopus esset in quasi possessione conferendi sine interuentu Capituli, intraret alternatiua in Canonicatibus, & Præbendis, n.477. vbi ponitur resolutio Rotæ. Ad quod considerandus est vltimus status Beneficij, videlicet, an Episcopus fuerit in quasi possessione libere conferendi, vel in contraria possessione? num. 478. & sufficit semiplena probatio istius quasi possessionis, n.479.

Si duo Beneficia, quorum vnum spectat ad prouisionem Episcopi, & alterum ad prouisionem alterius, sunt inuicem vnita, non habet locum alternatiua, quamuis secus, si spectarent ad prouisionem duorum Episcoporum, n.480.

Episcopus non potest se iuuare alternatiua in Beneficiis ad aliorum collationem spectantibus, n. 481.

Addita sunt etiam illa verba, seu etiã aliorum dispositioni suæ, &c. n.482.

Circa modum acceptandi alternatiuam fuit varietas in regulis, & à tempore Sixti V. ordinatur fieri vt sic, nu. 483.

Acceptatio alternatiuæ est voluntaria, & nemo inuitus illam acceptare tenetur. n.484. semel vero acceptata non poterit Episcopus pœnitere, & ab acceptatione recedere, nisi Papa acceptauerit renuntiationem, n 485. & acceptatio alternatiuæ cessat per translationem acceptantis ad alium Episcopatum, in quo, si vult ea vti debet, de nouo acceptare n.486. & acceptatio alternatiuæ nihil aliud est, quam mentis & voluntatis declaratio, & sic facta ab excommunicato tenet, numer. 487.

Acceptatio alternatiuæ debet fieri per literas patentes, id est apertas, num. 488. subsignatas, id est subscriptas manu propria ipsius Episcopi, num. 489. & suo sigillo munitas num. 490. & non est necessaria adhibitio testium, nec interuentus notarij seu secretarij num. 491. debent tamen fieri in propria Ciuitate, vel Diœcesi, non extra, num. 492. & ad datarium transmitti, numero 493. & ab eo recognosci d. 494. nec hodie est necessaria expeditio literarum alternatiuæ, vt olim n. 495.

Si datarius organum Papæ admitteret acceptationem alternatiuæ factam non seruata omnino d. forma, valeret, 496.

Hoc de acceptatione alternatiuæ inductũ est adeuitandas fraudes circa vsum ipsius n.497.

Formula litterarum acceptationis, & fidei, quæ datur per datarium, à quibus ponitur, n. 498.

Per fidem datary probanda est acceptatio alternatiuæ, aut per librum datariæ & non præsumitur cũ sit facti, sed debet probari à fundante se in alternatiua, & si liber datariæ inueniri non posset, quomodo probetur, numero 499.

Romæ satis probatur acceptatio alternatiuæ per fidem alicuius notary, quod est in libro datariæ, sicut alias fuit resolutum de familiaritate n.500.

Qui dicit Episcopum gaudere alternatiua, satis fundat intentionem in acceptatione, & præsumptione iuris, quod Episcopus residet, & contrarium dicens id probet secundum Rotam nu. 501. sed contrarium tenetur cum Gonçalez, & Rota, alias, nempe quod fundans se in alternatiua tenetur probare, non solum acceptationem, sed etiam residentiam Episcopi, quæ non præsumitur n.502. quamuis sit aliqualis præsumptio, quod quis resideat in loco, vbi residere tenetur, quæ cum aliquibus adminiculis, seu alia præsumptione sufficiet ad probat. &c. n.503.

Impetrans Beneficium, vti reseruatum ob non residentiam Episcopi, debet eam plene, & concludenter probare n.502.

Prouisus Apostolicus de Beneficio vacante in mense Martij vel Sept. tanquam reseruato ex eo quod Episcopus gaudet alternatiua, non solum tenetur probare acceptationem illius, sed etiam quod Beneficiũ sit liberæ collationis secundum Gonçalez, quod tamen solum videtur procedere in Beneficiis, quæ de iure non sunt liberæ collationis n.505. vbi an ea probatio debeat esse concludens?

Prouisus Apostolicus in aliquo ex mensibus Martij, & Sept. qui cessante alternatiua sunt Ordinarij, non tenetur probare, quod Episcopus residebat in mensibus Febr. & Aug. respectiue, vel saltem in ipso mense Martij, aut Septembris, licet non ex ratione, Gonçalez numero 506.

Alternatiua non desinit gaudere Episcopus non residẽs in mensibus Iunij, & Dec. qui semper sunt Ordinarij, & consequenter prouisus ad Episcopo d. Beneficiis in eis vacantib. non tenetur probare residentiam, sicut in aliis quatuor mensib. contra Gonçal. n.507.

Reseruatio mensium Apostolicorum, & alternatiua pro Episcopis residen.

ITem Cupiens idem D. N. Papa pauperibus Clericis, & alijs bene meritis personis prouidere omnia Beneficia Ecclesiastica, cum cura, & sine cura sæcularia, & quorumuis Ordinum regularia qualitercumque qualificata, & vbicumque existentia in singulis Ianuarij, Februarij, Aprilis, Maij, Iulij, Augusti, Octobris, & Nouembris, Mensibus, vsque ad suæ voluntatis beneplacitum extra Romanam curiam, alias quam per resignationem quocumque modo vacatura ad collationem, prouisionem præsentationem, electionem, & quamuis aliam dispositionem, quorumcumque collatorum & collatricum sæcularium, & quorumuis Ordinum regularium (non tamen S.R.E. Cardinalium, aut aliorum sub concordatis inter Sedem Apostolicam, & quoscumque alios initis & per eos, qui illa acceptare & obseruare debuerant acceptatis, & obseruatis quæ cedere nõ intendit coprehensorum) quomodolibet pertinentia dispositioni suæ generaliter reseruauit, volens in supplicationibus, seu concessionibus gratiarum quæ de dictis Beneficiis tunc va-

cantibus, etiam Motu proprio fient, de mense in quo vacauerint dispositiue mentionem fieri, alioquin gratias nullas esse, ac consuetudine etiam immemoriabiles optandi maiores, & pinguiores Præbendas, nec non priuilegia, & indulta Apostolica circa ea, ac etiam disponendi de huiusmodi Beneficiis, aut, quod illa sub huiusmodi reseruationibus nunquam comprehenduntur etiam cum quibusuis derogatoriarum derogatoriis, & fortioribus efficacioribus & insolitis clausis, nec non irritantibus, & aliis decretis quibusuis personis, & Collegiis cuiuscumque dignitatis, status, gradus, ordinis, & conditionis existentibus quomodolibet concessa aduersus reseruationem huiusmodi minime suffragari. Insuper Sanctitas sua ad gratificandum Patriarchis, Archiepiscopis, & Episcopis intenta, ipsis quandiu apud Ecclesias, aut diœceses suas vere, ac personaliter resederint, duntaxat de omnibus, & quibuscumque Beneficiis, cum cura, & sine cura sæcularibus, & regularibus ad liberam ipsorum dumtaxat, non autem aliorum cum eis dispositionem, seu præsentationem, vel electionem, nec etiam cum consilio, vel consensu, seu interuentu Capitulorum, vel aliorum, aut alias pertinentibus, quæ antea in mensibus Febr. April. Iun. Aug. Octobr. & Decembr. extra curiam ipsam vacare contigerit (dummodo alias dispositioni Apostolicæ reseruata, vel affecta, non fuerint) libere disponendi facultatem concessit, ac etiam voluit, vt, si ipsi in collatione, aut alia dispositione Beneficiorum in aliis sex mensibus, videlicet Ian. Martij, Maij, Iulij, Septembr. & Nou. vacaturorum (quæ etiam dispositioni suæ, vt præfertur reseruauit) seu etiam aliorum dispositioni suæ, & dictæ sedis alias quomodolibet reseruatorum, vel affectorum, sese intromiserint, aut quominus prouisiones, & gratiæ Sanctitatis suæ de illis debitum effectum consequantur, impedimentum quoquo modo præstiterint, vsu, & beneficio prædictæ facultatis, eo ipso priuati existant, ac collationes, & aliæ dispositiones de Beneficiis illius prætextu deinceps faciendæ nullius essent roboris, vel momenti. Illi vero, qui gratiam alternatiuæ prædictæ acceptare voluerint, acceptationem huiusmodi per patentes literas manu propria subsignatas, suoque sigillo munitas, & in sua quisque ciuitate, vel Diœcesi datas declarare, & literas ipsas huc ad datarium Sanctitatis suæ transmittere teneantur, quibus ab eo receptis, & recognitis, tunc demum, & non antea vti incipiant gratia supradicta, decernens sic in prædictis omnibus per quoscumque &c. iudicari debere ac irritum, &c.

438 SVper hac † regula nullus commentator scribit, nam non solebat edi, & poni inter alias regulas Cancellariæ, sed separatim. & quamuis Paulus Granutius ad Simonetam *de reseruat. quæst. 45. litera B.* dixerit, huic constitutioni commentarium prope diem edendum, non sine ingenti labore iam parare, nunquam edidit huiusmodi commentarium. A longe posthæc scripta prodiit glossema, seu commentatio ad hanc regulam Hier. Gonçalez Hispani, Romæ aduocati. Cuius liber Romæ editus anno 1604. ad manus meas non venit, nisi intrato anno 1607.

439 Vnde, cum hæc regula † non soleret edi cum aliis regulis Cancellariæ, in Auximana Castri Baldi de anno 1552. coram D. Rosanen. fuit dictum, quod, si regula reseruatoria octo mensium non fuit edita cum aliis, quæ ligant in crastinum assumptionis Papæ, non obstat interim prouiso ab Ordinario, vt per Cotam dec. 58. in suis miscellaneis manuscriptis, facit *dec.* Mohedani decimatertia, *de priuil. ad fi. libri* alias *tertia.*

440 Vnde etiam, † cum Sixtus V. post regulas Cancellariæ separatim fecisset regulam mensium, quæ fuit publicata die quarto Maij 1585. in qua reseruauit Beneficia à die publicationis vacatura in mensibus Maij, &c. vt in Bullario post regulas Cancellariæ Sixti constitutione 18 dubitatum fuit in vna Gienen. Canonicatus, qui vacauit d. die quarto Maij, an comprehenderetur in d. reseruatione? in quo idem Sixtus V. per aliã regulam editam die 27. Iulij eiusdem anni declarauit, Beneficia, quæ in ipsa die 4. Maij vacarunt comprehensa esse sub dict. reseruatione, & mentis & intentionis suæ ita fuisse &c. vt in d. Bullario vbi supra.

441 Et ita in d. causa Gienen, † consuluit Nau. *cons. 31. de Præb.* vbi id fundat, quem sequitur Zerola *in praxi Episcopali 2. par. verb. alternatiua. §. 5.* & tenuit Rota 4. & 11. Maij 1587. coram D. Robusterio vbi sic dicitur. *Vltimo non obstant quæ dicuntur de publicatione regulæ reseruatoriæ hic Romæ, circa horam 10. circa meridiem, quia stante declaratoria S. D. N. res non habet difficultatem, & hæc declaratoria videtur satis honesta, quia reseruatio de Beneficiis vacaturis à die quarto Maij, capit vacantia in illa ante publicationem, dummodo ante publicationem non sint prouisa per Ordinarium,* Simoneta de reseruat. q. 47.

442 Vnde Goncalez. *§. † 5. proœm. n. 59.* perperam & in considerate carpit Nau. *d. cons. 31. de Præb.* dicens non considerasse Nauarrum ibi, nec animaduertisse, quod regulæ Cancellariæ Sixti V. & sic regula mensium, die 4. Maij 1585. publicatæ, fuerant factæ in crastina die assumptionis, videlicet 25. mensis Aprilis præcedentis vt ex proœmio ipsarum regularum Sixti V. constat in quo aderat Ecclesia, *Quas etiam ex tunc suo tempore duraturas obseruari voluit*, &c. cum potius Gonçalez non considerauerit, quod regula mensium Sixti V. non fuit edita cum aliis regulis, sed post, & falso etiam ait Gonçalez regulas Cancellariæ Sixti V. fuisse publicatas die 4. Maij, nam potius fuerunt publicatæ die 2. Maij, vt ad fi. ipsarum regularum dicitur.

443 Sicut etiam male ait idem † Gonçalez *§. 3. proœm. d. 128.* quod si eadem die contingeret vacatio Beneficij in mense reseruato, & prouisio Ordinarij, nec non reseruatio nostræ regulæ, vt puta, quia eadem die Papa regulas Cancellariæ faceret, cessante possessione prouisi ab Ordinario, præsumeretur reseruatio anterior, & ligaret manus Ordinarij; secus tamen esset, si prouisus ab Ordinario anteriorem possessionem haberet, quam alius post modum à Papa prouisus, *ex c. si à Sede, de Præb. in 6.* & ibi Gemin. post Lapum *n. 4.* & Fran. *n. 6.* Æneas de Falcon. *q. 4. principali effectu 33.* & Simoneta *q. 79. ex n. 4.* male inquam in hoc ait Gonçalez, nam, cum regulæ Cancellariæ fiant cum clausula, *quod ex tunc*, id est, ex die qua fiunt ligent, & obseruentur in illo casu, etiam si prouisus ab Ordinario anteriorem possessionem haberet, censeretur reseruatio præcedere vacationem Beneficij, & prouisionẽ Ordinarij in illa die, ex quo tota dies comprehenditur in regula, quicquid esset de Beneficio ante publicationem prouiso, in specie dictæ decisionis Gienen. vbi reseruata erant Beneficia à die publicationis regulæ vacatura. In qua etiam verius puto Beneficium ante publicationem prouisum, esse sub reseruatione, cum illa die vacauerit, maxime stante dicta declaratoria Sixti. Nec contradicit Simoneta *d. qu. 74.* qui loquitur de simplici reseruatione de Beneficiis vacaturis, seu cum vacauerint, quam ait trahi etiam ad vacantia. Et quod

tradunt

Sadunt Dd. *in d. ca. si à Sede.* & Æneas & Simoneta *q.79.* per Gonçalez allegati, est quando simplex reseruatio Beneficij, & collatio Ordinarij eodem die concurrunt.

444 De origine autem, & † principio regulæ mensiũ & alternatiuæ, vide Bursatum *cons.126.l.secundo, à n.* 101. & in huius regulæ explicatione ego hunc ordinem seruaui, & seruo, primo noto ea, in quibus nostra regula differt ab antiquis (nam in multis ab eis differt) explicando obiter quæ sese offerunt, & ex verbis differentib. resultant, & inferuntur; secundo in alio §. agitur de explicatione regulæ, & notabilibus, quæ ex eius verbis, seu circa ea deducuntur, tertio in alio §. agitur in particulari de alternatiua, & multa dubia examinantur circa eam.

445 Ad primum igitur † deueniendo, præmittendum est regulam hanc mensium, & alternatiuæ in aliquibus differre ab antiqua, in hac enim sunt aliqua addita, seu mutata, quæ non erant in antiqua.

446 Et in primis à tempore † Sixti V. fit huiusmodi reg. & reseruatio vsq; ad Papæ eius condit. beneplacitum dicendo, *Vsq; ad suæ voluntatis beneplacitum.* Et sic durat toto tempore sui Pontificatus, nisi ab eo fuerit reuocata *c. sigratiose de rescript. in 6.* & ibi glossa & Dd. Nauar. *d. cons.31. de Præb. n.2.* & Zerola *supra §.2.* cum tamen antea soleret fieri, vsque ad quinquennium, & illo finito renouari, vt in regula Pij V. & Greg. XIII. & ita post finitum quinquennium facta noua regula, necessaria erat noua acce-

447 ptatio alternatiuæ, † vt fuit tentum per Rotam coram Sanctissimo Clemente VIII. in vna Egitanen. Beneficiorum 19. Ian. 1579. infra adducta, *n.463.* quãuis in decisione Fauentina Canonicatus de anno 1585. infra adducta *nu.693.* dicatur ex stilo seruari, vt alternatiuæ acceptatio censeatur continuata, etiam post lapsum quinquennij. Quod mihi non videtur certum.

448 Ex qua decisione † Fauentina male etiam inquit Gonçalez *§.4. proœm. n.17.* quod temporibus præteritis, cum solum fiebant regulæ reseruatoriæ mensium ad certum limitatum tempus, veluti quinquẽnium, quod etiam seruatum fuit vsque ad tempus Pij V. & Greg. XIII. tunc de stilo ex taciturnitate Papæ, & Episcopi censebatur facta prorogatio ad aliud quinquennium ad instar locationis, & cõductionis. *l. item quæritur. §. qui impleto ff. locati.* quod quidem non est verum, imo finito quinquennio renouabatur d. reseruatio, vt diximus. Et si non renouaretur, ea omnino cessaret finito tempore. Et Gonçalez male allegat d. dec. Fauentinam, quæ non dicit, quod finito quinquennio reseruatio censebatur prorogata ad aliud quinquennium, sed quod renouata regula alternatiuæ acceptatio censebatur continuata.

449 Secundo à tempore Sixti V. † addita sunt illa verba. *Ac consuetudines etiam immemoriales optandi maiores, & pluriores Præbendas, nec non priuilegia, & indulta Apostolica circa ea.*

450 Quæ verba videntur superflue † addita, nam in Beneficiis reseruatis, siue sint generaliter reseruata siue specialiter motu proprio, non cadit optio, Domin. & Frãcus *in c. fi. §. in præbendis de consuetud. in 6.* Gaspar de Perusio *de reserua. 2. q.* Æneas de Falcon. 4. *q. effectu* 5. Simoneta *q.45.* & ibi Granutius *litera B. & q.54. n.6.* Probus ad Monach. *in d. ca. §. nu.8.* Gigas *de pensio. q.63. n.9.* Paris. *cons.10. p.4. ex n.5.* Flam. Paris. *de resignatione Benef. l.2. q.* 20. & Zechus *de republic. Ecclesiastica ca.14. de Canonicis nu.4.15.* & Rota *dec.1. de rerum permutat. in nouis n.4. & in additione, nu.7.* Cassad. *dec.4. de concess. Præb.* Put. *decis.4. li.2.* Mohed. 27. *de Præb.* alias 297. vbi quod regula reseruatoria 8. mensium obstet optioni, & quod in vacantib. in mensibus prædictis non sit locus optioni, &c. & Rota in Bononien. optionis infra adducta, *n.452.* & nouissime posthæc Gonçalez *gloss. 34. nu.2.* nec est necessarium secundum ipsos in reseruationibus fieri derogationem, saltem cum clausula generali, (cum qua tamen id clarum videri, nec esse amplius disputationi locum, ait Mandosius ad Lapum *allegat. 84. litera k.*) quamuis id velit Staphileus *de literis gratiæ tit. de vi, & effectu clausularum. §. quomodo derogetur statutis, & consuetudinibus num.* 4. & Zerola *in praxi. 1. p. verb. Canonia §.7. 7. conc.* aitque Æneas de Falcon. *supra effectu.* 50. quod optans sciẽter Beneficium reseruatum, nõ solum illud nõ obtinebit, imo non poterit admissum redire *ca. si Beneficia de Præb. in 6* sequitur Granutius *d. q.54. nu.* 7. & tradit Gonçal. *d. gloss.34. à n.84. & 94.* & facit *consilium* Calderini 6. *de consuetudine.*

Quamuis per mandatum † de prouidendo seu expectatiuam & reseruationem, etiam motu proprio de Beneficiis incertis vacaturis pro aliquo, non tollatur optio Gemin. *cons.104.* quem sequitur Rota vt per Gambarum *dec.9.* & Simonetam *d. q.45. num.* 6. quæ tamen tollitur per clausulas *generales, non obstãtibus, &c.* in eis contentas, vt per Gonçalez *d. gloss.34. n.3.* qui allegat Rotam, *dec.5. de consuet. in nouis.* Cassad. *d. decis.4. n. fi. de concess. Præb.* Crescentium *decisione nona eod. titul.* & Francum Marcum *decisione* 1269. *l.1.* 451

Sed eo non obstante dicendum est, † non esse superfluam d. derogationem de nouo additam. Nam stante consuetudine saltẽ immemoriali, aut indulto Apostolico optandi Beneficia, seu Præbendas, reseruata possent optari, vt in d. Bononien. optionis nono Ianuarij millesimo quingentesimo septuagesimo nono coram Dominis Rubeis, seu Lancelloto, quæ sic ait, *dubium à me propositum de ordine Sanctissimi continet tres difficultates, prima est, an Beneficia reseruata optari possint in qua fuit resolutum, non posse optari, siue sint specialiter reseruata in fauorẽ certæ personæ, siue generaliter, vt tradit Ancharan. in* c. fi. n.1. & col. fi. vers. quæro, de consue. in 6. & ibi *Gemin. §.* in præbendis num. 3. *Francus* n.6. *Probus ad Monachum* n.18. *Collectarius* in c. ex tenore nu.6. de concess. Præb. *Card.* cons. 16. circa fin. *Gemin.* cons.30. col.2. vers. ad secundum vbi testatur *de communi, Rota* dec.2. de consuetud. in nouis, & decisi. 1. n.4. de rerum permut. in nouis dub.2. *Puteus* dec.4. de priuil. *Mohed.* 296. *Millis* verb. consuetud. optandi *non habet locum in Beneficiis reseruatis, Lapus* allegatione 84. n.2. *Franc. Marcus* decis. 1271. l.1. *Staphil.* de literis gratiæ fol.101. *Ferret.* cons. 227. n.4. *Gigas* de pensio. quæstione 63. numero nono *Simoneta* de reseruatio. c.65. *Æneas de Falcon.* in eodem tractatu quæstione quarta principali 5 effectu, *Cassad.* decisione quarta numero primo de concessione Præbendæ, *vbi de communi Paris.* consil. 10. vol 4. *& in reseruatione, ob vacat. apud Sedem ad tex* in d. *§. in Præbendis, Æneas de Falcon.* d. tract. 2. effect. numero secundo *Gigas,* d. quæstione 63 numero decimo *Paris.* d. cons. 10. numero 3. *Staphil.* vbi supra ver. cessat, *Rota* d. dec.4. *ratio est, quia Papa in Beneficialibus habet amplissimam potestatem* ca. secundo de Præbendis in sexto *& reseruando afficit Benefi-*

cia, & inficit totum quicquid disponitur in contrarium, & derogat omnibus iuribus & statutis, & adimit omnem potestatem conferendi, & sic tollit iura, quæ dant potestatem optandi, vt post Io. de Lignano tradit Gemin. in d.§ in Præbendis n.3. *vbi Fran.* numero 6. *& in reseruatione 8. mensium, de quibus in reg. Cancellariæ est* d. decisi. *Mohedani* 296. *Putei* d. decisione quarta *Rota* d. decisione prima de rerum permutatione. *Secunda est difficultas, an saltem possit optari stante consuetudine optandi reseruata, & in consuetudine legitime præscripta voluit Calder. cons.* 3. de consuetudine, *quod potest optari, & quæritur hæc consuetudo, licet sit contra ius, & est rationabilis, & ideo potest præscribi cum legitimo tempore. sequitur Staphil.* d. fol. 101. versiculo aũ autem valeat, *licet de veritate huius const. dubitet Æneas de Falcon.* d. effectu 5. col. pen. vers. est bene verum, *dicens Calderinum fuisse audacter locutum. Quo vero ad consuetudinem immemorialem Domini tenuerunt illam valere, moti ex generalibus regulis, quia immemorialis consuetudo sufficit, etiam ad acquirendum specialiter reseruata Principi* c. super quibusdam. §. præterea de verborum significat. *Abb.* in c. cum nobis col. pen. de præscrip. *Ias.* cons. 108. col. pen. vers. tamen ea vol. 2. *Balbus* de præscriptione 2. p. 2. principalis q. 6. *Ferretus* consi. 141. num. 30. cum aliis, *de quibus per Gabr.* de præscrip. consi. 1. n. 3. versi. amplia. *habet enim hæc immemorialis consuetudo vim priuilegij, & legis, & ex ea potest etiam allegari titulus fundationis & quilibet alius titulus de Mundo, vt dicunt allegati Dd. Fel. in c. causamque col. 3. & 4. de præscrip. Feder.* 234. col. 2. versic ad propositum. *Stante ergo probata ista immemoriali, non est dubium, quod est legitime præscripta consuetudo, & sic intrabit de consil. Calderini, quod Domini approbant. Sed circa hanc difficultatem aliqui ex Dominis dubitabant, si hæc immemorialis posset probari, ex quo singuli Pontifices renouant regulam de mensibus reseruatis, per quam interrupta videtur ista immemorialis, vnde quando fuit inchoata, fuit interrupta per dict. reg. nec potest tempus vnius Pontificis coniungi cum tempore alterius stante interrup. Socin.* in l. mihi, & Titio, §. in legatis post princip. de legat. 1. *& propterea dixit Cald.* in d. consi. 3. col. fin. vers. ad illud vero, *quod talis consuetudo optandi ad hoc, vt releuet, nõ debet esse interrupta per* c. illud de præscrip. c. cũ de Beneficio, de Præb. in 6. *& ad inducendam interruptionem opus est quod interueniat aliquis actus contrarius d. consuetudini, vt ibi per eum, & tradit Anchar.* in d. capit. fin. vers. quero, *vbi per Gemin. Francum, & alios* de consuetudine in 6. *Gigas* d. q. 63. nu. 8. *super hac tamen interruptione nihil Domini resoluerunt, sed nunc præsupponunt consuetudinem immemorialem introductam, & probatam 3. erat difficultas, an indultum cõcessum Card. de conferendo Beneficia vacantia in 8. mensibus reseruatis ex dicta regula Cancellariæ obstet, quominus reseruata possint optari in vim dict. consuetudinis immemorialis, quæ nunc præsupponitur probata? & Domini resoluerunt non obstare? mouentur, quia huiusmodi indultum conferendi ex obseruantia Rotæ non semper recipit interpretationem, vt ampliet facultatem conferendi, quam habent ordinarij in suis Ecclesiis, sed tamen, vt illis reseruat. non obstantibus possint ipsi libere conferre Beneficia ad eorum collat. spectantia, perinde ac si dict. reseruationes non emanauerint, vt colligitur ex tenore indultorum, & est* dec. 3. *Cassadori* de priuil. *Putei* dec. 4. eodem *Simoneta* dec. 28. *Mohed.* 179. *hinc est, quod intelliguntur huiusmodi indulta de illis Beneficiis in quorum quasi possessione conferendi ipsi Ordinarij existunt iuxta* cons. *Cald.* 23. de Præben. dec. 5. eodem titul. in antiquior. 49. de rescript. in antiquis, *Mohed.* d. dec. 179. *Puteus* d. dec. 4. de priuil. *vnde quemadmodum Ordinarij impedire non possunt optionem sine indulto, ita non possunt cum indulto, Put.* dec. 4. de priuil. in fi. *quare, si cessarent reseruationes, non posset Cardinalis habens indultum conferre Beneficia, quæ vigore d. consuetudinis immemorialis possunt optari, ergo minus potest conferre vigore indulti, quod non auget facultatem conferendi. sed tantum remouet obstacula, & impedimenta reseruationum, vt dictum est, ex supradictis infertur non obstare allegatam* dec. *Paleoti* 357. *præsupponebatur, quæ fuit facta in causa Reginen. Canonicatus, nec reperitur inter alias eius decisio, quæ circumferuntur, in qua dec. Rota dixit censeri derogatum immemoriali consuetudini optandi reseruata per clausulas derogatorias appositas in quadam prouisione Papæ, in quibus clausulis derogabatur consuetudini, & statutis qualibet authoritate firmatis, & si esset necessaria specialis derogatio, cum clausula,* quorum tenores, &c. *& similes clausulæ sunt appositæ in indulto, de quo agitur, quia Domini respondebant diuersos esse terminos quæstionis nostræ à terminis d. decisionis? illæ clausulæ erant positæ in prouisione Papæ, non in indulto remouente obstacula. Præterea in illa decision. præsupponebant adesse reseruationem, quæ etiam hic non adest, nam regula reseruatoria 8. mensium non comprehendit Cardinales, sed illos in specie excepit, vt etiam declarat* dec. *Mohedan.* 296. *Crescen. dec.* 218. *non obstat quod d. clausulæ indulti derogantes consuetudinibus censentur etiam derogare consuetudini optandi, quia respõdebatur, quod postquam indulta, vt dictum est nihil aliud continent, nisi quod remouent obstacula, ita etiam d. clausulæ non possunt operari, quod per eas sit ampliata, & alterata principalis dispositio ipsius indulti, sed tantum confirmatur, & conualidatur iuxta* Clemen. de Præb. Decius consil 2. n. 10. *Felin.* in c. licet, num. 7 vers. 3. limitat. de Offi. Ordin. *& in terminis iuris optandi est d. consilium Cald.* 3. de consuet. *hinc est, quod dicitur, clausulas derogatorias solum operari in his, quæ perimunt gratiam, Felin.* in c. nonnulli in princ. colum. 11. versi. nota. de rescript. *Rota* 13. in add. de Præben. *at principalis dispositio indulti ea est, vt Cardinalis possit conferre in omnibus mensibus, prout de iure poterat ante reg. 8. mensium, sed de iure non poterat conferre Beneficia, in quorum quasi possessione optandi alius existit ab immemoriali tempore quæ immemorialis operatur vim priuilegij Apostolici legis & fundationis, vt dictum est, non obstat, quod indulto detur etiam facultas conferendi spectantia ad inferiores quatenus sunt reseruata, quia respondetur, quod intelligitur eo modo, quo possunt conferre inferiores si non essent reseruata, sed inferiores non tollerent optiones, ergo nec indultum.*

De qua dec. meminit Anasta. Germonius † *de indultis Card. §. etiam ex eo, à n.* 16. & posthæc Gonçalez *gloss.* 33. *num.* 6. *& gloss* 34. *à num.* 6. dicens, quod stante consuetudine immemoriali optandi in quibuscumque mensibus, cessabat reg. nostra, quæ non auferebat talem consuetudinem, vt in d. Bononien. optionis, & quod in alia Gadicen. iuris nominandi 11. Feb. 1582. coram Bubalo, fuit similiter resolutum, quod istius reg. reseruatio non auferebat consuetudinem immemorialem prouidendi in quibuscumque mensibus, & ideo, inquit ipse Gonçalez, prædicta verba non sine maxima consideratione, & effectu addita fuisse ad remouendum immemoriales consuetudines, & Apostolica indulta optandi in omni-

453

omnibus mensibus, præsertim, quia non solum valebat consuetudo immemorialis optandi Præbendas reseruatas, sed etiam alia consuetudo ordinaria tenebat, vt consuluit Calder. *d. cons.* 3. *de consuet.* licet pluribus illius sententia non placeret, vt per Anast. Germo. *d. §. etiam ex eo n.* 15. quod hodie, inquit Gõçal. penitus cessat attenta reg. nostra. Et alias in vna Vercellen. Canonicatus, & Archipresbyteratus 27. Apr. 1594. corã D. Penna fuit dictũ, *Quod consuetudo immemorialis optandi in mensibus reseruatis iuxta cõs. Calder. 3. de consuetud. hodie non suffragatur, cum per recentes Cancellariæ regulæ sublatæ sint quælibet consuetudines optandi, etiam in mensibus reseruatis, & cætera.*

454 Quamuis ego verius existimem † non posse dari d. consuetudinem, nec ordinariam, nec immemorialem stante interruptione per singulos Pontifices renouantes regulam, ex adductis *in d. dec.* Bononien. in 1. & 2 *difficultate*, licet super hac interruptione nihil Domini resoluerunt. Facit *consilium* Nau. 1. *de feriis*, vbi ait, q̃ contradictio superiorũ interrumpit consuetudinem *argu. notatorum in c. fi. de consuetud.* & quod tradit P. Rauennnas, *de consuet. sect.* 4. *n.* 18. & vide infra *n.* 557. sed ad tollendam omnem prorsus difficultatem, & dubitandi occasionem, quæ ex d. dec. Bononien. oriebatur per Sixtum V. & eius successores, vtiliter addita sunt illa verba, ex quibus ita Rota hoc habet pro constanti, vt in dubium reuocari non valeat, Gonçalez *d. glos.* 33. *n.* 7. & si cessantibus d. verbis in nostra reg. additis posset dari consuetudo, saltem immemorialis optandi reseruata, dicendum esset ea stante, etiam hodie optari posse reseruata per alias regulas, cum in illis non sit addita huiusmodi derogatio, nec sint huiusmodi verba.

455 Per reseruationem tamen specialem alicuius † Beneficij, etiam Motu proprio factam post vacationem ipsius. seu per prouisionem à Papa de eo factam, non videtur sublatum ius optandi; & ius ad rem acquisitum per consuetudinem optandi, nisi illi derogetur cum derogatione regulæ, de non tollendo iure quæsito, ex traditis per Æneam de Falcon. 4. *q. effectu* 47. *nu.* 9. Sarnen. *d. regul. de non tollendo iure quæsito, q.* 1. *vers. septimus modus*, & per Zerolam 1. *p. verb. canonic. §.* 7. 3. *conclus.* vbi hoc tenet. Et videtur sequi Zechus *de republic. Ecclesiastica, c.* 24. *de Canonicis n.* 4. *versic.* 1. & ex dictis sup. *n.* 2. 5. & *p. præcede. c.* 3. 7. modo, vbi vide. Vnde etiam videtur requiri derogatio *d. regula de iure quæsito in casu.* de quo per Flaminium Parisium *d. libro* 2. *quæstione vigesima numero nono.*

456 Sed est difficultas, † an impediatur optio in Ecclesiis, vbi non optantur Præbendæ, sed præstimonia annexa pinguiora, verbi gratia, in Ecclesia Corduben. in qua quot sunt Canonicatus, & Prebendæ, tot sunt præstimonia annexa, & ex statuto & consuetudine illius Ecclesiæ Canonici iuxta suam antiquitatem per optionem successiue ascendunt ad præstimonia pinguiora? difficultas inquam est, an decedente aliquo Canonico, in mense reseruato, præstimonium illius possit optari per Canonicum antiquiorem? nam videtur quod non, ex Ænea de Falcon. *d.* 4. 7. *effectu* 19. vbi ait, quod reseruatio per vacationem in curia non solum impedit optionem ipsius Beneficij, *d. c. vlt. de consuetud. in* 6. verum etiam impedit, quod non possit optari camera, quæ erat illius, per cuius obitum vacauit Beneficium Cardin. *cons.* 16 *vers. sed alius est casus*, pro quo facit, quod reseruatio Beneficio regulari, intelligitur reseruatus locus, qui debetur obtinenti Beneficium reseruatum *pract. Cancellariæ fol.* 92. *vers. reseruato Beneficio regulari in §. nota plura notabilia, tam circa Beneficia reseruat., quam nõ reseruata.* Vnde illo qui habuit Prebendam taliter reseruatam, quæ alias poterat optari, intrat in locum prædefuncti, quo ad Præbendam, & Cameram, quia est annexa illi Præbendæ reseruatæ, non tamen intrabit, quo ad stallum in choro, & vocem in Capitulo, sed sedebit in vltimo loco, & ius optandi in tali Ecclesia non competit sibi, nisi postquam erit antiquior in receptione. Hæc Æneas ibi, facit etiam *dec.* 4. *de consuet. in nouis.* quæ ait, quod sicut Canonicatus, & Præbenda in Curia Romana vacantes per alicuius obitum, optari non possunt vigore consuetudinis sui *c. fin. de consuetud. l.* 6. ita nec grossi fructus per d. Canonicum in curia defunctum obtenti possunt optari, etiam illi grossi fructus redirent ad Capitulum, prout Greg. XI. declarauit per suam Bullam. Quam decisionem sequuntur Francus *d. c. fi. §. Præb. n.* 3. Millis *verb. consuetudo optandi*, sicut non potest fieri, Cigas *q.* 63. *n.* 10. Staphil. *sup. sub n.* 3. Franc. Marcus *dec.* 1268. *libr* 1 Flaminius Parisius *d.* 2. *q.* 20. 7. & nouissime Gonçalez *dict. glossa.* 34. *num.* 31.

Nihilominus in prælicta difficultate videtur dicendum, posse optari, nam in proposito † casu præstimonium non est annexum Canonicatui, & Præbendæ æque principaliter, & vt titulus distinctus, sed accessorie, & per modum incorporationis, & suppressionis, ac tanquam prædium pro Præbenda temporali applicatum tali Canonicatui, & Præbendæ, non perpetuo & inseparabiliter, sed pro vita illius Canonici, iuxta dicta per Gigan. *q.* 63. *nu.* 3. & sic non cadit sub reseruatione, & ita practicatur in d. Ecclesia Corduben. 457

Nec obstat d. doctrina Æneæ de Falcon. & † practicæ Cancellariæ sup. quia procedit in camera, domo seu prædio, vel loco annexis perpetuo & inseparabiliter Præbendæ, seu Beneficio, vt post hæc tradit Gonçal. *d. glos.* 34. *à n.* 32. allegans *dec.* Caputaq. 282. 1. *p.* 2. quam vide. Nec etiam obstat *d. dec.* 4. quia procedit in fructibus grossis, qui dantur pro Præbenda. 458

Ex quo alias Rota in vna Corduben. pensionis 2. Maij 1594. coram Illustrissimo Card. Mantica resoluit, † pensionem impositam, & reseruatam super fructibus, & distributionibus cuiusdam Canonicatus & Præbendæ d. Ecclesiæ Corduben. quos quidã Ferdinandus possidebat, nec non præstimonij de las Herreras, dicto Canonicatui annexi mortuo d. Ferdin. possessore, & in Canonicatu & Præbenda succedente D. Did. Fernan. de Corduba, in præstimonio vero per optionem D. Ioan. de Spinosa, totam pensionem solui debere à successore in Canon. & nihil à successo. in d. præstimonio de las Herreras, iuxta Gigan. sup. non obstante, quod pensio expresse esset imposita sup. fructibus Canonicatus, & præstimonij de las Herreras, quia id est causa demonstrationis, & perinde ac si solum imponeretur super fructib. Canonicatus, &c. quamuis antea in eadem causa Rota tenuisset contrarium 30 Aprilis 1593. coram eodem D. Mantica, scilicet pensionem diuidendam esse pro rata fructuum Canonicatus, & præstimonij inter successorem Canonicatus, & successorem præstimonij, &c. de qua vltima decisione meminit Gonçalez *dict. gloss. trigesima quarta numero* 46. male tamen eam referens, & dicens esse coram Illustrissimo Blancheto. 459

460 Tertio in alternatiua addita sunt illa verba, *vere ac personaliter*, nam 1. regula Pij V. super reseruatione mensium, & alternatiua facta de mense Ian. 1565. ad quinquennium, quæ est in Bullario constitut. 164. solum dicebatur ei, *quod quotiescumque, & quamdiu apud eorum Ecclesias, seu in eorum Diœcesi resederunt dumtaxat*, & in secunda edita de anno 1570, anno 6. sui Pontificatus post elapsum quinquennium primę, quæ est in d. Bullario constitutione 165. dicitur *omnibus Patriarchis, Archiepiscopis, & Episcopis apud Ecclesias, & Diœceses suas iuxta Concilij Tridentini dispositionem residentibus dumtaxat de omnibus, &c.*

461 Ex quibus verbis † apparet istam secundam alternatiuam Pij Quinti non esse restrictam ad residentes dumtaxat, sed ad residentes iuxta formam, & dispositionem Concilij Tridentini, quod cum Episcopis permittat abesse per tres menses quolibet anno in c. 1. sess. 23. de refor. in illis trib. mensibus Episcopi gauderent alternatiua, ac si personaliter residerent, vt fuit resolutum in vna Salamantina fructuum Archidiaconatus de Monleon. 20. Iunij 1586. coram D. Bubalo. Et adhoc videtur alludere decis. Salamant. Canonicatus 30. Maij 1592. coram D. Oradino in fi. quæ sic ait. *Fuit conclusum processum auditoris Cameræ reuocandum, & Antonium restituendum, quia Domini intellexerunt Breue sensisse de vacatione in mense Sept. vt exinde inducereturreseruatio, & etiam videtur intellexisse Papa, vt in commissione vltima, vnde, cum fundamentum hoc cesset, sequitur, quod gesta ab Episcopo Salamantino, & ab Auditore Cameræ nullius essent momenti, & cum Antonius doceat de titulo & de vtroque extremo, consequens est eum fore restituendum, cum autem mensis Sept. in hoc casu non inducat reseruationem, omnia gesta pro Philippo sunt nullius momenti. Et huic sententiæ accommodatur stilus curiæ, qui dat huiusmodi Breuia propter reseruationē, qui stilus attēdi debet, Lapus* allegat. 89. *n.* 9. *dixerunt tamen Domini, quod videatur in facto, an Canonicat. vacant trib. mensib. datis à Concil. Episcopis.*

462 Quamuis in ead. postea Rota tenuerit contrarium 20. Iunij. eiusd. † anni 1572. coram eod. D. Oradino (nisi forte in casu huius decis. Canonica. vacauit tēpore primę alternatiuę Pij V.) vt in dec. seq. *Fuit dubitatum, an Antonius sit restituendus ad suam pristinam possessionem, non obstante decreto Concilij Trid. Philippus ad excluden. reintegrationem duplici c. nititur, & primo, ex d. decreto Concilij Trid. asserens, Episcopum ex eo posse abesse tribus mensibus, quibus durantibus gaudeat alternatiua, ex quo vacatio de mēse sept. inducit reseruationem, quia stante alternatiua est mensis Papæ, ideo Canonicatus dicitur reseruatus; sed in hoc D. tenuerunt contrarium, quod Concilium non iuuet ipsum, quia aut volumus accipere cursum trium mensium à die, quo discessit à ciuitate Salamantina, tunc, cum Beneficium vacet die 4. Sept. dicitur vacasse post cursum trium mensium, quia Episcopus discessit ab Ecclesia 2. Iunij, & sic elapsi sunt 93. dies, aut volumus computare tempus à die, qua recessit à Diœcesi, vt in puncto adhuc non intrat Concilium, quia Domini intelligunt, vt possit abesse tribus mensibus, accipiendo mensem pro diebus 30. iuxta notata in c. licet de supplen. negligen. Prælatorum, quæ opinio videtur verior, ex quorum præfigitur tempus ab initio, & tunc Beneficium vacat post 90. dies, secundo, quia Domini intelligunt, quod, licet Episcopis detur facultas, vt absint, tamen interim non gaudent alternatiua; nam regula super alternatiua dat Beneficium vere residentibus, vt deducitur ex pluribus verbis reg. ideo non competit non residentib. quoad secundum c. ratione Breuis fuit resolutum, quod, licet aliquo modo Episcopus prætendat se recte processisse propter simplicia verba Breuis, tamen postquam Rota interpretatur quod intelligatur de mense Sept. reseruato, apparet de iniquitate sententiæ, quæ venit reuocanda virtute vlt. commissionis, nec obstat clausula sublata, quia Papa in d. commis. aperit os, vnde cum mensis Sep. quo Canonicat. vacauit ex causa alternat. sit mēsis Ord. & non Papæ, consequens est, quòd Canonicatus vacauit in mense non reseruato, ergo Ant. est iniuste spoliatus, & restituendus, vt excluditur propter communem stilum extortum,* de qua dec. meminit Gon. *gl.* 43. *n.* 41. dicēs, in ea fuisse decisum, quòd Episcop. absens trib. mēsib. sibi permissis recreationis causa animo redeundi non gaudebat alternatiua, &c.

Ex quo etiam in vna † Egitan. Benef. 19. Ian. 1579. 463
coram S. Clem. VIII. aliqui ex D. inclinabant Episco. absentem, etiam vltra trimestre, ex iusta causa & permissu Pontificis debere gaudere dicta alternatiua, vt in decisione sequenti *Domini dixerunt, quod si Breue est iustificatum potest procedi ad eius executionem, quia in commissione deputatur auditor in illius executorem; non obstat quod Cameræ procurator non sit in causa, quia Antonius, ad cuius fauorem emanauit, bene potest pro suo interesse nomine Cameræ petere huiusmodi executionem, & ita alias dicebant fuisse tentum, & obseruatum; nec minus obstat, quod Ant. cœperit agere via Ordinaria petendo executionem suarum literarum, quia, quando esset verum, non propterea id præiudicaret Cameræ, cuius nomine via Ordinaria actum non fuit, non etiam potest dici, quod ius Breuis expirauerit per expeditionem literarum, quia quod debeat consignari possessio Antonio literis expeditis, in eius est fauorem inductum, & consequenter literarum expeditio non debet in ipsius odium retorqueri. an autem Breue sit iustificatum, pendet ex hoc, an sit verificata reseruatio, & non residentia Episcopi talis, quod non gaudeat alternatiua? quoad reseruationem est indubitatum, quod Beneficia vacarunt de mense Aug. 1571. & consequenter in mense Apostolico secūdum regulam, octo mensium, quod autem Episcopus non resideret tempore vacationis, Domini dicebant, non constare ex prouisione eiusdem Episcopi de huiusmodi Beneficiis Vlisbonæ de eodem mense Augusti facta. non enim concludit hoc quod die, quo vacarunt Beneficia, Episcopus abesset Diœcesi, sed retuli in facto Dominis, quod in actis constabat circunscriptis nullitatibus ex confessione Petri, & ex dicto saltem duorum testium, quod tunc aberat: probant enim testes Episcopum accessisse Vlis bonam in initio anni. 1571. & per totum illum annum Vlisbonæ permansisse, sed secundum Dominos non per hoc concludebatur, Episcopum non debere gaudere alternatiua stante approbatione causarum suæ absentiæ facta à delegato Apostolico specialiter ad hoc deputato, cum enim abesset ex iusta causa, & permissu Pontificis, aliqui ex Dominis inclinabant, quod deberet gaudere alternatiua, & ad id fuit allegata dec. alias facta in casu simili in vna Cremonen. Parochialis de Perinardis 19 Iunij 1571. coram D. Vestano, in qua Rota tenuit, quod Cardinalis Rauennæ gauderet indulto, non obstante decreto. fœl. recor. Pauli III. quod Cardinales residerent in Roma. curia alioquin non gauderent indultis, & priuilegiis, quib. alij Cardinales gaudent, & gaudere possunt, nisi de expressa licentia Papæ apud Ecclesiam Metropolitanam, seu Cathedralem, vbi præfuerint, resideant, & subiaceant aliis pœnis arbitrari. & hoc, quod præfatus Cardinalis Rauennæ de licentia Papæ probata per testes Floræ residebat; sed quia prima alternatiua,*

cuius

cuius acceptatione extra tempus factam Papa approbauit, iam erat expirata, quia fuit concessa Calendis Ian. 1565. ad quinquennium, & de acceptatione alterius concessa de anno. 1557. in actis non constat, Domini dixerunt quod stante materia nullam habebat difficultatem & quod propterea, si hoc in facto ita se habet, poteram procedere ad executionem, &c.

464 Ex ex illis etiam verbis † secundæ alternatiuæ Pij V. videbatur, quod Episcopus, qui vno anno ab fuit vltra tres menses, licet postea resideret, non debeat pro illo anno ea gaudere, cum iam pro illo anno defecisset conditio requisita de residentia iuxta dispositum Concilij.

465 At in alternatiua † Gregorij XIII. additum est verbum, *personaliter*, dicendo *ipsis quandiu apud Ecclesias, aut Diœceses suas personaliter resederint dumtaxat*, &c. à tẽpore Sixti V. dicitur, *vere ac personaliter* vt habetur in nostra reg.

466 Ex quibus verbis apparet, † quod ad hoc, vt Episcopus gaudeat alternatiua, requiritur vera, & realis residentia, & non sufficit residentia per fictionem, vt si esset absens causa Ecclesiæ, vel reipublicæ, vel alia legitima causa, vt in Concilio vniuersali, vel prouinciali, vel in aliquo negotio, ex mandato & commissione Papæ &c. Gonçalez *glossa* 43. *à numero primo* qui plura adducit vt solet non necessaria, quicquid velit Anast. Germo. *de indultis Card. §. nolumus n.* 1. & 13. vbi ait si Cardinalis acceptauerit alternatiuam, frui etiam residentem Romæ, cum ratione Cardinalatus Romæ residere teneatur, & ibi residendo omnibus, & singulis Ecclesiis deseruire teneatur, & sic vult ad alternatiuam sufficere residentiã fictam, qui etiam fallitur in eo, quod existimat, Episcopos Cardinales egere alternatiua, cum tamen respectu eorum non sint menses reseruati, vt supra dictum est *num.* 34. & ita contra Germonium nouissime tradit Gonçal. *glossa* 24. *n.* 71. & *glo.* 53. *n.* 44. & in eo, quod subdit, Episcopos Cardinales teneri residere Romæ cum contrarium declaretura à S. Concilio Triden. sessio. 23. *de reformat. capite.* 1. ibi *etiamsi S. Rom. Ecclesiæ Cardinales sint*, & dictum est supra *numero* 405.

467 Et quamuis Flam. Paris. *de resignac.* † *Benef. l.* 1. *q.* 10. *n.* 85. (qui etiam loquitur de alternatiua Sixti V. vt patet ex *n.* 46.) dicat, quod Episcopi absentes causa reipublicæ habent alternatiuam, & quod ita censuit S. Cong. 9. Iulij 1573. ista declaratio facta fuit attenta alternatiua Pij V. aut etiam ad summum Greg. XIII. cuius tempore fuit facta, quæ carebat dictione, *vere*, Gonçalez *d. glos.* 43. *n.* 84. quod etiam concessit Pius III. Episcopis interessentibus Concilio Triden. vt in constitutione sua 33. secus vero est attentis d. verbis, *vere ac personaliter*, quæ non videntur addita ad alium effectum, nisi ad excludendam residentiam fictam, & interpretatiuam, Gonçal. *ibi n.* 85. dicens cessare iam declarationem prædictam, & audiuisse, quod postea S. Congregatio contrarium censuerit, Et subdit, quod, cum quidam Episcopus Hispaniæ abesset à propria. Diœcesi pro exercitio sui officij Inquisitoris generalis, in Curia inuictissimi Hispaniarum Regis, vbi generalis Inquisitor cum suo tribunali residere solet, & instanter supplicaret Sanctissimo Clemen. VIII. quod concederet indultum speciale, vt posset gaudere beneficio alternatiuæ, quamuis non resideret in propria Diœcesi, attenta d. causa in fauorem Fidei, & reipublicæ resultante, nunquam tamen d. indultum obtinere potuit, quamuis antea bene concedebantur indulta gaudendi alternatiua per aliquod tempus absentiæ, vt consuluit in casu vnius indulti, Mandosi. *consilio vigesimo primo.*

Ex quibus etiam verbis cessat dubium Sarmienti, † *l. selectarum c.* 16. *n.* 9. vtrum Episcopus, qui ob aliquam iustam causam à sua Diœcesi animo breuiter reuertendi, vel qui nondum Diœcesim ingressus est, sed pararet ingredi, gaudeat alternatiua? ex illis enim verbis clarum est non gaudere, & posthæc tradit Gonçal. *d. glos.* 43. *n.* 12. & infert ad casum, quem adducit, & late pro vtraque parte disputat Gonçal. *ibi n.* 41. de Beneficio Segobien. quod vacauit de mẽse April. 1603. stante D. Episcopo in domo del Scorial à propria Diœcesi Segobien. per quatuor milliaria dumtaxat distante, ad visitandum Reges Catholicos, & de sua promotione ad Archipresbyteratũ Compostellanum gratias agendum, qui festinanter ad suam residentiam continuandam rediit in propriam Diœcesim, à qua solum modo abfuit per duos dies, nempe die 13. & 14. d. mensis Aprilis, & in hoc tempore Beneficium vacauit, quod virtute alternatiuæ contulit D. Hiero. de Padilla suo Vicario generali, & postea à Papa alteri prouisum est, vti reseruatum ex eo, quod vacauerat durante d. absentia. Vnde orta est controuersia, an in hoc casu intraret alternatiuas, vel non? & quod non intret alternatiua dicit Gonçal. *n.* 83. se procliuiorem esse, cum verba nostræ regulæ sint fortissima, & excludant omnem fictionem, ac veram, & actualem præsentiam de facto exigant, &c. Ego autem id certum existimo, & ita consultus pro parte dict. D. Hiero. de Padilla respondi. Et tandem causa in Rota proposita 26. Mar. 1604. coram D. Iusto, fuit resolutum non intrare alternatiuam, sed potius reseruationem, aliquibus tamen ex D. contrarium sentientibus vt per Gonçal. *d. n.* 83. 468

Et ex illis † etiam verbis apparet falsa sententia Gonçal. *d. glos.* 43. 9. *q. n.* 200. vbi tenet, quod, si Episcopus nõ potest ingredi suam Diœcesim, nec in ea residere propter proteruiam, & crudelitatem impiorum, qui illam occupatam habent, gaudere valeat alternatiua, quamuis vere non resideat iuxta *Clem.* 1. *de foro comp.* quæ sententia est contra d. verba reg. quæ veram, & realem residentiam in propria Diœcesi requirunt omnino, nec concessio d. Clementinę trahenda est ad alternatiuam, vere ac personaliter in sua Dœcesi residentibus dumtaxat concessam. 469

Quarto sunt addita † per Greg. XIII. illa verba *ad liberam ipsorum dumtaxat, non autem aliorum cum eis*, & à tempore Sixti V. illa verba, *nec etiam cum consilio, vel consensu seu interuentus Capitulorum, vel aliorum*, nam in prima alternatiua Pij. V. solum dicebatur, *ad eorum collationem, prouisionem, præsentationem, electionem, seu quamuis aliam dispositionem, non tamen simplicem institutionem pertinen.* 470

Et sic licet antea alternatiua † concessa Episcopis residentibus, quia est fauorabilis, comprehenderet Beneficia, & Canonicatus quorum collatio est communis Episcopi, & Capituli, & Capitulum ex Beneficio Episcopi posset vti alternatiua, ita vt etiã inuito Capitulo Episcopus posset vti alternatiua, Calde. *cons.* 22. *de Preben.* Pauinus *de offic. & potest. Capituli sede vacante.* 1. *p. q.* 10. *n.* 23. Simoneta *de reseruato, q.* 71. *n.* 2. & ibi Granutius *n.* 3. Hiero. Gab. *cons.* 197. *n.* 1. & 2. *l.* 1. Achil. *dec.* 226. seu 3. *de Preb.* Put. *dec.* 88. *l.* 3. Rota *dec.* 12. *l.* 3. *p.* 3. *diuer.* & Gon. *gl.* 24. *n.* 48. & *gl.* 42. *n.* 3. quod extendit Rota apud puteũ *ibi*, vt etiam al- 471

ternatiua concessa Episcopo prosit Capitulo, vbi menses Ordinarii sunt diuisi inter Episcopum, &
492 Capitulum ex concordia,& sequitur† Granutius supra *n.* 4. Gonçal. supra d. *glos.* 42. *n.* 4 de quo infra *nu.* 718. tamen hodie attentis dictis verbis nostræ regulæ,& Gregorij XIII. & etiã secundæ alternatiuæ Pij V. id non procedit, vt aduerterunt Domini in Salamantina alternatiuæ 22. Octobr. 1581. infra adducta *n.* 708. & in Vercellen. Canonicatus 27. April. 1594. coram D. Penna, in qua fuit dictum quod, *Si ex immemoriali consuetudine collatio Præbendarum pertinet ad Capitulum priuatiue*, quoad Episcopum, Episcopus iuuari non potest alternatiua, quæ non habet locum, quando ius conferendi spectat ad inferiores collatores, vt apparet ex verbis regulæ, & si iure communi agendum sit iuxta eam operationem, quam Rota seruat, vt per Cassad. *decis.* 22. *de Præben.* quæ vult collationem debere esse communem Episcopo, & Capitulo, Episcopus non gauderet alternatiua, *quam excludit regula in illis verbis, ad liberam ipsorum dumtaxat, non autem aliorum cum eis dispositionem* &c. fuit dictum in illa Regien. Canonicat. 17. Nou. 1595. supra relata *n.* 413. & resolutum in vna Lunen. Sarcanen. Canonicatus 23. Oct. 1598. coram D. Seraphino in qua fuit dictum, *vacationem in mense Aug. probari ex confessione aduersarij, in sua prouisione, & adesse etiam vnum testem de publica voce, & fama, & ex hac probatione resultare probationem reseruationis ex regula Cancellariæ. Nec excludi ex eo, quod dicitur Episcopum gaudere alternatiua, quia cum Canonicatus sit in Ecclesia Cathedrali in qua ex iuris communis dispositione collatio est communis Episcopi, & Capituli, alternatiua non habet locum, vt in ea dicitur, nec obstare, quod hoc procedat in simultanea collatione, non autem vbi turnus fuit diuisus, vt in Salamantina alternatiua coram D. Robusterio, & Dd.* in c. cum illis. §. fi. de Præb. in 6. *Rochus* de iure patron. verb. ius, quæstione 6. n. 11. *quia qui dat de hoc turno debet vtrumque probare, nempe, quod adest turnus ex conuentione, vel consuetudine, & quod illa vice collator sit in turno &c. neque posse iuuari quasi possessione Episcopi conferendi sine interuentu Capituli ad cap. consultationibus de iure patron. quia exhibentur aliæ collationes Capituli, quæ reddunt hanc probationem æquiuocam &c.*

473 Et tradit posthæc† Gonçal. *d. glo.* 24. *n.* 49. qui tamẽ *d. gl.* 42. *à n.* 1. male ait hodie cessare d. decis. Achillis, & Putei dicentes, quod Capitula Cathedralium gaudere poterant alternatiua &c. eo, quod hodie solum conceditur Patriarchis, Archiepiscopis & Episcopis, & ad eos restringit regula nostra, alternatiua autem antiqua non erat restricta ad solos Patriarchas, Archiepiscopos, & Episcopos, sed omnibus collatoribus concedebatur. Quod quidem falsum est, nam alternatiua antiqua non concedebatur collatoribus inferioribus, sed Episcopis, & quia est fauorabilis, comprehendebat Beneficia simultaneæ collationis, vt per citatos sup. *n.* 471. hodie vero id non procedit, quia alternatiua restringitur ad Beneficia spectantia ad liberam Episcoporum, non autem aliorũ
474 cũ eis dispositionem &c.† vt dictum est. Vnde etiã male ait idem Gonçal. *glos.* 45. *nu.* 29. quod eo ipso, quod regula nostra dicebat concedere alternatiuam in Benef. spectantibus ad Episcopi collat. quãuis reliqua verba *liberam dumtaxat, non autem aliorum cũ eis*, &c. apposita non essent, venirent intelligenda de de collat. spectãte ad solũ Episcop. nõ autẽ de simultanea collat. pertinente ad Episcopum cum alio per textum quem dicit expressum *in capite cum in illis ibi, §. si vero de Præb. l.* 6. & ibi glossa. & Dd. cum aliis. Quod quidem est falsissimum & contra Rotam, & Dd. citatos *d. n.* 471. & contra dict. decisionem Salamantinã alternatiuæ, & alias adductas *n.* 472. & text. *in d. c. cum in illis. §. si vero* loquitur & procedit in gratia odiosa, & ambitiosa, non in materia fauorabili, Domin. & Francus, & alij ibi Fel. *in c. eam te. de rescript. n.* 16. alternatiua vero est fauorabilis, & amplianda cum innitatur iure communi, & remoueat obstaculum reseruationis, vt tradit ipse Gonçalez §. 6. *proœm. n.* 42. *& d. glossa quadragesima quinta num. trigesimo quarto & glossa* 43. *num. octauagesimo primo &* 153.

Et illa dicitur libera† collatio ad effectum alternatiuæ, quæ potest fieri à solo Episcopo absque alterius dispositione, præsentatione, vel electione, consilio, consensu, seu interuentu, aut alias, vt patet ex verbis regulæ nostræ, & tradit Gonçal. *d. glos.* 45. *à n.* 10. qui *glos.* 46. explicat illa verb. *nec etiam cum consilio*, & *glos.* 47. verb. *vel consensu. & glos.* 48. *aut alias pertinentib*, vbi multa adducit nostram regulam parum necessaria. 475

Dicitur autem libera collatio ad effectum† alternatiuæ, quando collator tenetur conferre certo generi personarum, veluti filiis patrimonialibus ad *decis.* Achil. 351. seu 5. *de priuil.* Et Putei 162. l. 2. & tradit Gonçalez *d. glos.* 45. *n.* 19. dicens, fuisse resolutum in vna Vlisbonen. Prioratus de Carrança, coram Illustrissimo Seraphino, de mense Nou. 1603. vbi fuit dictum, esse liberam collationem, quamuis sit facienda vni, ex sex personis de certo Collegio. Vnde ait, *n.* 21. intrare alternatiuam in Beneficiis Curatis, & Parochialibus, quamuis sint conferenda dignioribus per concursum, iuxta formam Concilij Tridentini *ses.* 24. *c.* 18. *de refor.* nihilominus enim sunt liberæ collationis, vt fuit resolutum in Abulen. Parochialis coram illustrissimo Blancheto, infra adducta *c.* 5. *n.* 92. *&* 93. & ratio prædictorum est, vt inquit ipse Gonçalez, *ibi n.* 22. quia ex parte Episcopi est libera collatio, cum solus conferat, sine præsentatione, electione consilio, consensu, vel interuentu alterius, aut alias. Et sic nullum adest impedimentum respectu alternatiuæ, & licet in cui dando non sit absoluta potestas, cum Episcopus teneatur dare dignioribus, seu filiis patrimonialibus, illud tamen non est considerabile ad effectum huius regulæ nihil de hoc dicentis. Id autem, quod dicitur de Beneficiis patrimonialibus, vt in eis intret alternatiua, non procedit in illis Beneficiis patrimonialibus, quæ prouidentur per Episcopum ad aliorum præsentationem seu electionem, vt ex verbis regulæ constat, & tradit alias Gonçalez *glossa nona §. primo numero septuagesimo primo.* 476

Quando tamen Episcopus esset in quasi† possessione conferendi, sine interuentu Capituli, intraret alternatiua in Canonicatib. & Præbendis ad *ca. consultationibus, de iure patron. & c. quærelã, de elect. & c. cũ olim, de causa possess.* & infra dicta *c.* 5. & sentit Rota in d. Lunen. Sarçanen. sup. relata *n.* 472. & fuit resolutum in vna Assisien. Canonicatus 14. Iun. 1600. coram D. Sarçato in qua fuit dictum, *Intrare alternatiuam in illo Canonicatu, quia hic non agitur inter Episcopum & Capitulum super iure conferendi, sed inter ipsos prouisos, quo casu attẽditur sola quasi possessio collatoris iuxta* cons. *Cald.* 23. de Præb. *quod Rota sequitur* dec. 49. de rescr. in antiquis, *Put.* 206. l. 1. *Mohed.* 477

de

Mohed.8. de priuil. & *Thanis* decis. 3. & vlt. *coram Pamphilio, in Vuē. Beneficij S. Martini 19. Nou. 1599. Vnde superfluum fuit visum ingredi q. an probaretur præscriptio quadragenaria, & talis probatio esset necessaria, vel non, quia in proposito sufficit quasi possessio, & illa vnico actu requiritur glo.* in c. cum Ecclesia de causa poss. & *d. possessio. Episcopi libere conferendi in suis vicibus bene probatur per testes explicite deponentes Episcopos pro tempore, absque vlla participatione Capituli, contulisse Canonicatus, & tales prouisiones fuisse sortitas effectum. Secundo, ex pluribus collationib. factis per solos Episcopos, &c. nec obstare, quod Episcopus cōferendo conseruauerit simultaneam cum Capitulo, nam vt explicite deponunt testes, Capitulum non prætendebat simultaneam, sed præuentionem in conferendo, & cessat etiam difficultas, quia in aliquibus ex collationibus, quæ dantur, dicitur collationem ad Episcopum spectare, quod significat ad ipsum solum glos.* in c. cum in illis. §. si vero, verbo. cum alio in fi. de Præben. in 6. *facit* c. nouit. *ibi*, cuius cognitio ad Episcopum spectat de iudic. *in aliquibus aliis collatio. adest clausula,* ad omnimodam, *quæ significat plenarie, & est verbum vniuersale, & aptum comprehendere omnem speciem prouisionis* gloss. 1. in Clem. 1. verb. omnimodam de loro compet. *quarū tenorē non ignorauit Capitulū, cū illarū vigore tradiderit poss. ad note.* in l. non est ferendus ff. de transact. *Vnde Capitulum nullum amplius potest prætendere quasi. possess. Socij.* in l. tem quæ nobis n. 8. vers. infertur de acquiren. posses. *Decius* cons. 302. *Paris.* 1. nu. 164. l. 1. *Cassad.* dec. 4. de restitu. spoliat. n. 6. *nec requiritur prohibitio, cum simus in actu negatiuo, quia non excludunt alij modi acquir. quasi posses. prout isti sunt. Nec obstat lis mota per cap. de anno 1571. primo, quia non erat super collatione Canonicatuum, sed super deputat. Canonicorum ad administ. fabricæ: & in omnem euentum Episcopus erat prius in quasi poss. conferendi, & continuando non potest dici, quod attentauerit, Caputaquen.* decis. 51. n. 2. p. 1. *& vlt. status attenditur.*

Et post hæc tradit Gonçal. *glo.* 45. & §. 1. † *n.* 79 §. 2. *a n.* 1. dicens, quod ad effectum inspiciendi, an aliquod Beneficium sit liberæ collationis, necne, ita vt intret, vel non intret alternatiua per reg. nostram concessa, cum non agatur inter Episcop. & Cap. super iure conferendi, sed inter tertios, super validitate collationum, & incidenter, potissime est considerandus vltim. status Beneficij, videlicet, an Episcopus fuerit in quasi possess. libere conferendi. vel in contraria poss. nam, si fuerit in tali quasi poss. libere conferen. gaudebit alternatiua, quamuis in proprietate bonum ius forsan habere desinat, & dumtaxat collator putatiuus sit, & versa vice, licet habeat bonum ius, seu proprietatem, si tamen talem quasi possess. non habeat, quia alius existit in quasi possess. conferendi cum illo, seu præsentandi, aut eligendi, vel consilium, consensum, aut interuentum adhibendi, tunc Beneficium non erit liberæ collationis, & allegat *d. dec.* Assisien. Canonicatus, & Vicen. Beneficij, de qua in ea fit mentio, & ait etiam fuisse decisum in vna Tarraconen. sacristiæ nono Iunij 1600. coram D. Iusto, & in Maioricen. sacristiæ 26. Iunij 1602. coram Pamphilio & alias pluries. 478

Quod declarat idem † Gonçal. *ibid. d.* §. 2. *à n.* 49. quòd ad effectum, vt intret, vel non intret alternatiua in casu reg. nostræ, sufficit semiplena probatio quasi possessionis libere, aut non libere conferendi, vt fuit resolutum in terminis nostræ reg. in d. Maioricen. Sacristiæ. vbi propterea fuit decisum sufficere probat. de publica voce, & fama, quod cessantib. reseruationib. collatio pertinet ad solum Episcopum absque interuentu Capituli, cuius rei, inquit Gonçal. *n.* 51. ratio est quia in hoc casu agitur incidenter dūtaxat de pertinentia collationis inter prouisos, & ideo semiplena probatio satis erit, Rota *dec. 3. de probatio. in nouis*, Milis *ver. probatio*, quòd Beneficium pertinet, cum aliis per me allegatis infra *d. c. 5. num.* 144. *& seqq. & n.* 52. ait procedere secundum illos, siue agatur inter prouisos ab Episcopo, & ab inferioribus illo, siue inter prouisum ab Ordinario, & prouisum à Papa, Cassad. *decis.* 1. *de probatio. n.* 1 & declar. *dict. dec.* Maioricen. addens, quod cessat omnis difficultas, quando cum fama concurrunt aliqua adminicula, & Cassad. *dict. numero primo & secundo*, circa quod vide per me dicta *dict. capitulo quinto à numero* 146.

Rursus ex illis verbis, † *ad liberam ipsorum duntaxat, non autem aliorum cum eis* &c. colligitur, quòd si duo Benef. quorum vnum spectat ad prouisionem Episcopi, & alterum ad prouisionem alterius, essent vnita inuicem æquè principaliter, non haberet locum alternatiua, ex quo in illorū prouisione requiritur vtriusque consensus, vt dicetur infra *vlt. p. c.* 2. *n.* 47. quamuis, si essent vnita Beneficia spectantia ad prouisionem duorum Episcoporum, vt quia esset duarum Diœcesum, intraret in eis alternatiua, si ambo eam haberent acceptatam, & residerent in sua Diœcesi. Deniq; ex *d verb. alternatiuæ* etiam primæ Pij V. apparet, Episcopum non posse se iuuare alternatiua nec vigore illius se intromittere in Benef. ad aliorum collat. spectantib. vt in Vercel. de qua *n.* 492. & Nucerina Beneficiorum. 30. Oct. 1592. coram D. Pan phil. infra adducta *c.* 5. *n.* 64. 480

Quinto illa verb. † *seu etiam aliorum dispositioni suæ, & d. Sedis, alias quomodolibet reseruatorum, vel affectorum*, non habebantur in alternat. Pij V. sed à tempore Greg. XIII. addita sunt, per quę extenditur pœna priuationis alterna ad sese intromittentes in prouisione Beneficiorum, non solum in aliis sex mensib. reseruatis vacantium, sed etiam alias quomodolibet reseruatorum, vel affectorum &c. 481

Sexto circa modum etiam † acceptandi alternatiuam, fuit varietas in reg. Summor. Pontif. in alterna. Pij V. sic dicebatur, ac *Epis opi, Archiepis. & Patriarchæ præfati infra tres menses à die publicat. præsentis constitut. comput se alternatiuam huiusmodi acceptare, vel recusare coram Notar. publico, & testib. declarare teneantur, alio quin lapso trimestri alternatiuus huiusmodi illis nullatenus suffragetur.* In secunda vero alternat. Pij V ac d. alternat. Greg. XIII. sic dicebantur *illi vero, qui gratiam alternat. prædictæ acceptare voluerint, acceptationem huiusmodi per patentes literas, suo sigillo munitas declarare, & literas ipsas huc ad Datarium Sanctitatis suæ transmittere teneantur, quibus ab eo receptis, & recognitis, tunc demum, & non antea vti incipiat gratia prædicta.* A tempore vero Sixti V. Ordinat. acceptationem fieri debere, vt habetur in nostra reg. ex quibus ver. ibi *acceptare voluerint*, apparet primo, quod acceptatio alternatiuæ est † voluntaria, & ideo nemo inuitus illam acceptare tenetur: nam alternatiua est gratia, & Beneficium, vt declarat reg. ibi. *gratiam* & ibi, *Beneficio*, & inuito Benef. non datur. l. inuito. 70. ff. de reg iuris, vt tradit Gon. *glo.* 58 *à n.* 1. qui alia cumulat, vt solet. 482 483

Semel vero acceptata † alternatiua, non poterit Episcopus pœnitere, & ab acceptatione recedere, 484

quia acceptatio est mensium commutatio, seu permutatio,& quidam quasi contractus inter Papam, & Episcopum,& facit *l.sicut C.de obliga. & act. & reg. mutare,& reg.quod semel placuit li.6.* tradit Gonçal. *d.glo.58.nu.14.* nisi Papa acceptauerit renuntiationē alternatiuæ,vt aliquando solet fieri,Gonçalez *tbi nu.* 23.Rota in Vicen.præceptoriæ infra adducta *n.741.* acceptatio vero alternatiuæ per aliquem Episcopū. facta,cessat per translationem illius ad alium Episcopatum, & si vult alternatiua in nouo Episcopatu debet causa de nouo acceptare,nam 1. acceptatio solum est, quoad Episcopatum tunc obtentum imo nec potest fieri, quoad Episcopatum futurum,vt ex mente reg. constat & tradit Gonça. *dict.glo. 58. numer.21.*

487 Et acceptatio alternatiuæ nihil aliud est, † quam mentis & voluntatis declaratio,vt patet ex ipsa reg. ibi *declarare*,& sic ad factum potius, quam ad ius pertinet,vt alias dicitur infra 6 *p.c.13.à n.35.* & tradit Gonçal.*d.glo. 58.à n.24.* vnde ait *nu. 26* quod quamuis Episcopus esset excommunicatus de tempore, quo alternatiuam acceptat,teneret acceptatio, excommunicatione non obstante,sicut valet acceptatio Beneficij ab excommunicato facta,vt nos ibi diximus.Secundo,ex illis verbis, † ibi,*per patentes literas*,appareat acceptationem alternatiuæ fieri debere per litteras patentes, id est apertas, non vero clausas & secretas, & notat Gonçal.*glo.59.* dicens re. nostra pro forma id requirere, & sic esse illius formam seruandam.c.cum dilecta.de rescrip. cum aliis.

488 Tertio,ex † illis verbis,ibi *manu propria subsignatas* apparet, quod literæ acceptationis alternatiuæ sunt subsignandæ id est,subscribendæ manu propria ipsius Episcopi acceptantis,alias acceptatio non tenebit,notat Gonçal.*glo.60.* vbi id late explicat, & aliquas q.circa ista verba tractat.Quarto,† ex illis verbis,ibi *suoque sigillo munitas*,apparet litteras acceptationis alternatiuæ,non solum debere esse manu propria Episcopi acceptatis subscriptas, sed etiam suo sigillo munitas,not.Gonça.*glossa.61.* vbi id late explicat,& aliquas q.mouet.

491 Quinto,ex d.verbis apparet, quod in literis acceptationis alternatiuæ,non est necessaria adhibitio & appositio testium,nec interuentus, & subscriptio Notarij, seu Secretarij, quia regula solum requirit, quod sint manu propria Episcopi subscriptæ, & suo sigillo munitæ & notat Gonçalez *d.glossa sexagesima prima numero vigesimoquarto & 25.* Sexto, ex illis

492 verbis ibi, † *& in sua quisque ciuitate,vel diœcesi datas*,apparet non posse fieri acceptationem alternatiuæ, & literas eam continentes,nisi in propria ciuitate, vel diœcesi,non autem extra, quamuis alias possint exerceri extra diœcesim huiusmodi actus,& actus voluntariæ iurisdict. tradit Gonç. *glo. 62* qui qui huius requisiti rationem reddit *à n. 20.*

493 Septimo,ex illis verbis ibi, & *literas ipsas † huc ad Datarium Sanctitatis suæ transmittere teneantur*, apparet, quod Episcopus volēs frui alternatiua non solum debet illam acceptare per litteras patentes, propria manu subscriptas,& suo sigillo munitas, & in propria ciuitate vel diœcesi datas, vt dictum est, sed etiam tenetur literas ipsas ad Datarium Papæ transmittere,& notat per Gonçal *glo.63* vbi aliquas

494 quæstion tractat circa hoc.Octauo,ex illis † verbis ibi,*quibus ab eo receptis, & recognitis, &c.* apparet ad complementum acceptationis alternatiuæ per Episcopum factæ,debere literas acceptationis per Episcopum transmissas recipi,& recognosci à Datario, notat Gonç.*gl.64.* vbi de recognitione instrumētorum aliqua agit. Nono,ex d.† verbis apparet hodie 495
nullam esse necessariam expeditionem literarum alternatiuæ,cum hodie per reg. nostram concedatur gratia alternatiuæ & certa forma illam acceptandi constituatur,nec sit necessaria vlla supplicatio,nec alia concessio,nec dicatur,quod fieri debeat aliqua literarum expeditio,quamuis de tempore antiquo esset necessaria literarum expeditio ad vsum alternatiuæ, vt in aliquibus decis. dicitur, quia tunc non concedebatur alternatiua per reg.nec per legem generalem vt nūc, sed per gratias particulares ad supplicationem Episcoporum,Mohed.*decis.3.de rescrip.* & Put 387.*l.3.* tradit Gonçal.*glo.62.à num.29.& gloss. 65.n.19.*

Si tamen Datarius,qui est organum Papæ,† Gōçal.*glo.63.n.60.* admitteret acceptationem alternatiuæ factam,non seruata omnino d. forma, vtiq; valeret, vt tenuit Rota in Salaman. fructuum Archidiac.de Monleon.3.Ian.1587.coram D.Gypsio,nempe *Datarium,qui est organum papæ,at de Cancellaria dicit Cassador.*decis.2.n.7.de vnio.*non obstante forma acceptationis,& decreto irritante,de quo in d. 2. alternatiua Pij V. potuisse admittere instrumentum acceptat.alternatiuæ,licet non esset sigillo munitum, nec recognitum,vt requirebat regula &c.* 496

Et hoc de acceptatione alternatiuæ inductum est 497
ad euitandas fraudes, quæ per Ordinarios cōmitti possent,circa vsum alternatiuæ,vt per Fuscum *de visitatione.li.2.c.28.n.32.*

Et formulam & tenorem litterarum acceptationis † alternatiuæ ponit Fuscus, ibi numer.33. quam 498
etiam & aliam ponit Gonçal.*glo.62.n.33.*& Fuscus *ibidem n.34* ponit formulam fidei,quæ datur per datarium de præsentatione, & recognitione d. literarum,quam etiam in ampliori forma ponit Gonçal. *glo.64.n.30.*

Per quam fidem Datarij probanda est, † quando 499
opus fuerit, acceptatio alternatiuæ completa, aut per ipsum librum Datariæ,vbi tales accceptationes describuntur,per Gonç.*glo.62.n.28* vbi ait,quod nō præsumitur,quod alternatiua sit acceptata, cum acceptatio sit facti,& requirantur omnes solemnitates per regul.nostram assignatæ & factum non præsumitur,nisi probetur,& sic fundans se in alternatiua illius acceptationem probare tenetur,& si forsan, inquit,d.liber datariæ inueniri non posset, probatio acceptationis fieri posset per testes deponentes de quasi possess.conferendi in mensibus alternatiuæ vigore concessis,aut aliis legitimis modis,vt fuit decisum in Astoricen.Archidiaconatus, 3. Decē.1571. coram D. Seraphino, & Anast. Germo. *de indultis Cardinalis.§.volumus, numer. vigesimoseptimo.32. & 33.*

Romæ vero satis probatur acceptatio alternati- 500
uę † per fidem alicuius Notarij, quod est in libro datarię nam tali fidei creditur,cum ad librum, qui est in dataria,sit facilis recursus,vt fuit ita resolutum in vna Caurien.prestimonij,9. Iun. 1592. coram D. Penna,Sicut alias in Aretina Commendę, septimo Nouemb.1586.coram D.Seraphino,fuit resolutum, *quod reseruatio satis verificatur ratione familiaritatis, de qua constat per attestationem computatoris Palatij, & fides in curia facit fidem, propter facultatem habendi veritatem per inspectionem librorum, ex quibus extrahitur,&c.*

Et qui dicit Episcopum gaudere alternatiua † sa- 501
tis fundat suam intentionem in acceptatione,& præsum-

sumptione iuris, quod Episcopus residet in suo Episcopatu, & qui contrarium dicit, illud probet, tanquam fundamentum suæ intentionis, ita in d. Caurien. pro qua resolutione faciunt tradita per Tiraq. *in legib. connub. gloss.* 8. *à numero* 30. Mascar. *de probat. concl.* 5. *numer.* 5. *& concl.* 1277. *numer.* 1. *&* 2. per Menoch. *de præsumpt. lib.* 6. *præsumpt.* 19. *numero* 4. *&* 5. Cæsar de Gras. *dec.* 63. & Rotam 420. *p.* 1. *diuers. nu.* 1. *cum alias*, vbi quod quis præsumitur præsens in loco, vbi residere tenetur, vel vbi habet domicilium, seu habitationem.

502 Contrariam tamen sententiam, nempe, quod † prouisus ab Ordinario, qui se fundat in alternatiua, tenetur probare, non solum acceptationem illius, sed etiam residentiam Episcopi in suo Episcopatu, de tempore vacationis, tenet Gonçal. *gloss.* 43. *à num.* 92. quia vtrumque requiritur à reg. nostra, vt Episcopus Gaudeat alternatiua, & quia residentia, seu præsentia probanda est ab eam allegante, & se in ea fundante, quia, cum quod sit facti, non præsumitur, Put. *decis.* 385. *in fi. lib.* 2. & alij relati per Mascar. *d. conc.* 5. *n.* 4. & Menoc. *d. præsum.* 9. *n.* 6. & ita ait fuisse resolutum in Rota, vt in vna Placen. Capellan. 31. Maij 1604. coram illustris. Pamphil & ad contraria respõdet, quod illa possent admitti, quando prouisus Ordinarius esset possessor, & reus, secus vero si sit actor. Sed ista responsio non satis acit, nam, si est iuris præsumptio, quod Episcopus residet in suo Episcopatu, & quod quis est præsens in loco, vbi residere tenetur, ex ea vtique probaretur intentio illius, qui se fũdat in alternatiua, & residentia Episcopi, quicquid ibi Gonçal. dicat, & dicetur alias inf. 530. vnde melius respondetur quod non est vera iuris præsumptio, quod quis resideat in loco, vbi residere tenetur, nã, licet non præsumatur delictum. *l. merit. ff. pro socio*, nõ ideo præsumitur, quod quis non faciat delictum, sed debitum, sed qui in eo se fundat, id probet. Verum est tamen, quod est aliqualis præsumptio, quod

503 † quis resideat in loco, vbi residere tenetur, quæ, cum aliquib. adminiculis, seu alia præsumpt. sufficiet ad probationem, & ita arbitratur Gonçal. *sup. n.* 100. quod ad probandam d. residentiam per actorem sufficiat, alia non exacta probatio iuncta d. iuris præsumpt. vt ex omnibus remaneat integra probatio in casu, de quo agitur ex adductis per Gab. *de probat. concl.* 1. *ex n.* 1. pro quo, inquit *multum faceret, si volẽs probare resident. de tempore vacat. probaret illam, saltẽ de tempore proximo præcedenti, quia tunc præsumetur continuata, nec præsumitur mutatio, nisi probetur.* Menoch. *præsum.* 37. *lib.* 6. nisi ex aduerso oriretur aliqua coniectura vel præsumptio, quæ animum iudicis ad contrarium credendum moueret, prout monit in casu *d. decis.* Placen. Capellan. de qua *n. præced.* & conducit decis. Rotæ in causa Mayoricen. Canonicatus 15. Nouembr. 1593. coram illustr. Cardin. Millino infr. adducta *numer.* 732. vbi quod residentia Episcopi probatur ex prouisione facta ab Episcopo in domo Capitulari Ecclesiæ, die sequenti post vacationem. Ait tamen recte Gonçalez *dict. gloss.* 43. *numer.* 101.

504 quod quando quis impetrauit † Beneficium, vti reseruatum, quia, licet vacauerit in aliquo ex mensibus alternatiuæ, puta, Febr. April. Aug. seu Oct. tamen ob non residentiam Episcopi prætendit intrare reseruationem, tunc proculdub o plena & concludens probatio non residentiæ requiritur cum in illa fundetur reseruatio, & in contrarium sit præsumptio, & agatur de graui præiudicio Ordinarij, & prouisi ab illo iuxta alias d. per eũ, & per nos *p. seq. ca.* 2. *an.* 225.

Et similiter, inquit idem † Gonçal. *gl.* 45. *n.* 8. quod 505
prouisus Apostolicus de Beneficio vacante in mense Martij, vel Septembr. tanquam reseruato, ex eo, quod Episcopus gaudeat alternatiua, non solum tenetur probare acceptationem illius, sed etiam probare debet, quod Beneficium sit liberæ collationis, cum alias illa non gaudeat, & quod in tali casu probatio debet esse concludens, vt fuit resolutum, se obtinente, in vna Corduben. dimidiæ portionis coram D. Sacrato 13. Febr. 1602. quod tamen, licet ipse non dicat, solum videtur procedere in Beneficiis, quæ de iure non sunt liberæ collationis, vt in Dignitatibus & Præbendis Eccl. siæ Cathedralis, & etiam in Portionibus, seu dimidiis portionibus, de quibus loquitur d. decis. Corduben. Quę de iure pertinent ad prouisionem Episcopi, & Capituli simul iuxta opinionem, quam tenet Rota, vt dicitur infra *cap.* 4. *à num.* 13. 20. & 237. vbi de dicta decis. Corduben. fit mentio. in Beneficiis autem, quæ de iure, seu vniuersali consuetudine sunt liberę collationis Episcopi non requiritur alia probatio, cum de iure talia censentur iuxta alias *dict. prima pars. cap. vltim. numero* 8. & 12. & tertia parte cap. secundo à numero quarto & infra *numero* 530. & ibi, quod ibi dicit Gonçalez quod in tali casu probatio debet esse concludens, non videtur verum ex his, quę cum eo diximus supra *numero* 478. *& seq.* vnde non videtur loqui consequenter.

Sed quærit Gonçal. † *d. gloss.* 43. *à numer.* 102. an sic- 506
ut prouisus ab Ordinario in aliquo ex quo mensibus Febr. April. & similibus qui vti actor se fundat in alternatiua Episcopi, tenetur probare d. residẽtiam de tempore vacationis, sic etiam prouisus in aliquo ex mensibus Martij, & Sept. qui, cessante alternatiua sunt Ordinarij, teneatur tanquam actor probare, quod Episcopus residebat in mensibus Feb. & Aug. respectiue, vel saltem in mense Martij, aut Sept. in quo contigit vacatio? Et resoluit, quod non, quoniam eo ipso, quod Episcopus acceptat alternatiuam mensium, inter Papam, & ipsum fit quoddam pactum, & permutatio mensium, & Papę manent menses Martij, & Sep. ita, quod Episcopus pœnitere, & retrocedere non valeat, cum d. acceptatio sit quasi contractus, Mandos. *cons.* 18. *n.* 8. quæ acceptatio censetur facta cum omnibus suis qualit. & oneribus videlicet residendi &c. & cum stante d. acceptatione menses Martij & Sep. sint proprij menses Papæ & Episcopus nullũ habeat ius conferendi in illis, siue nõ resideat in illis, vel in mensibus præcedentibus Febr. & Aug. semper collatio erit Papæ. Mandos. ibi, ac propterea prouisus Apostolicus non tenetur in hoc casu probare aliquam residentiam, vel non residentiam Episcopi, & allegat decis. Fauentinam Canonicatus 16. Dec. 1584. coram D. Blancheto, & Maioricen. Canonicatus 15. Nouem. 1593. coram D. Mellino infra adductas *num.* 693 & 672. sed ista ratio, & assumptũ non est omnino verum, vt dicitur infra *à n.* 687. vera tamen est dict. resolutio ex eo, quod, cum Episcopus elegerit & acceptauerit alternatiuam, præsumẽdum est ea gaudere, & omnes alios sex menses esse Papæ, nisi contrarium probetur. Rursus quęrit Gonçalez *d. glo.* 43. *nu.* 116. an alternatiua desinat gaudere Episcopus non residens in mẽsibus Iunij, & Decem. & consequenter prouisus ab Episcopo de Beneficiis vacantibus in istis mensibus, qui tanquam actor agit, teneatur probare residentiam, sicut prouisus de Beneficiis vacantibus in aliis 4. mensibus alternatiuæ? Et pluribus adductis inclinat in opinionem

affirmatiuam ex eo in summa.quod per nostram regulam alternatiua conceditur Episcopis in sex mensibus cum conditione,& onere residentiæ,& omnes sex menses sub eadem clausula,& oratione ponunt, & ab eodem verbo reguntur,& determinātur, & Episcopus acceptando alternatiuam voluntarie se obligauit ad residentiam in omnibus, sex mensib.sub conditione & pœna amittendi ius conferendi, sub qua per regulam nostram indulgetur alternatiuæ commodum,& ob hanc causam augentur per alternatiuam duo menses Ordinarij,vt cum hoc lucro, & augmento compensetur necessitas, & obligatio residendi in omnibus sex mensibus &c. sed ista opinio mihi videtur omnino falsa, contrariumque tenendum existimo, quia menses Iun.& Dec.semper sunt Ordinarii,siue alternatiua sit acceptata,siue non.Nec in istis fit aliqua permutatio,cum Papa, cum semper remaneant Ordinarii, & cum isti duo menses sint ordinarii, sine alternatiua, vere non conceduntur à Papa per alternatiuam Episcopis, quamuis in ea fiat etiam mentio de illis causa demonstrationis, & sic onus & conditio residentiæ, non censetur impositum respectu illorum, sed aliarum 4. qui per alternatiuam de nouo conceduntur, & ita videtur communi sensu,& praxi receptum.

§. 11.

De explicatione regulæ, & notabilibus,quæ ex eius verbis, seu circa ea deducuntur.

SVMMARIA.

PEr verb.reg.cum circa,clare reseruatur Papæ collatio Beneficiorum curatorum,quæ,etiam si non essent addita ista verb.adhuc comprehenderentur numer. 508. tamen tollitur concursus numer. 509.

Verba reg.omnia Beneficia intelligēda videntur de Beneficiis perpetuis,non de manualibus, seu ad nutum amouibilib.quæ siue sæcularia,siue regularia, sub reseruationibus non comprehenduntur.

Quamuis regula hæc exprimat Beneficia regularia,quæ sunt manualia,tamen aliquando sunt perpetua, & de iis,non de manualibus videtur intelligenda, numer. 511.

Beneficia regularia perpetua comprehenduntur in regula,etiamsi de regularib.expressa mentio non fieret, quia Beneficiorum appellatione, etiam regularia veniunt &c.n.512.

Beneficia regularia Ordinum militarium etiam minora,non comprehenduntur in hac reseruatione contra Gonçal.n.513.

Comprehenduntur in hac reseruatione, sicut etiam in aliis Beneficia,etiam tenuissima,& sine redditib. & num. 514.

An Beneficia patrimoniaria includātur in reseruatione huius regulæ remissiue? n.515.& an Canonicatus Doctorales, & Magistrales in ea comprehendantur etiam remissiue? n. 516. & an hæc regula procedat in Beneficiis Ecclesiæ non numeratæ,etiam remissiue? n. 517.

Hæc regula capit Beneficia monocularia, etiamsi sint Dignitates maiores,& principales n.518.

Sub reg.cadunt Beneficia postea creata n.519. id tamen non procedit in ipsa 1.vacante per creationem, sed in vacationibus succedentibus post primam prouisionem, num 520.

Ampliatur reseruatio huius regulæ ad Beneficia vbicūque existentia,id est,siue in Ecclesiis Patriarchalibus, Metropolitanis,& Cathedralibus,siue aliis,quæ tamen verba,maioris declarationis gratia,sunt adiecta: nam etiam alias venirent in reseruatione generali, &c.nu. 521.

Octo menses Ianuarij,Februarij,&c. prout iacent, & putantur,sunt Apostolici,& reliqui quatuor remanent Ordinarij,&c.n.522.

Vnde mensis incipiat,& computetur in proposito? num. 523.resoluitur incipere à media nocte,nam dies naturalis,& consequenter mensis incipit à media nocte. Et media nox est vbi cepit sonare hora 12.nu.524.& vbi sunt diuersa horologia, standum horologio parochiæ, seu vicinioris,aut per quod communiter ibi regūtur &c. num.525 alias accipienda est media nox iuxta cursum noctis & arbitrium, & à communiter accidentibus,& verosimilibus num.526. vbi de coniectura ex galli cantu.

Quando vacat Beneficium per obitum alicuius, cuius mors ignoratur quo die,& mense fuerit,an censeatur vacare in mense Apostolico,an in Ordinario, & Ordinarius possit illud conferre? num. 527.resoluitur, quando facta indagatione, quam Episcopus facere debet,id constare non potest,censeri vacare in mense ordinario,& Ordinarium posse conferre,nam præsumitur pro Ordinario,& præsumptio iuris transfert onus probandi in aduersarium, etiam possessorem &c. idque procedere,etiam quando prouisio Ordinarij est posterior prouisione Apostolica contra Gonçalez, & respondetur cap.si à Sede Apostolica.de Præben.in 6. & decisio.Putei 207.libr.tertio.& aliis de præsumptione vitæ hominis loquentibus,&c.

Beneficium vacans in mense ordinario,non est reseruatum ex eo,quod vacatio duret, ac intret in mensem reseruatū,quia regula solum reseruat Beneficia de nouo vacatura in mensibus Apostolicis,secus ac in regula 2. reseruatoria Beneficiorum vacantium Sede Episcopali vacante,&c.n.526.

Beneficia vacantia Sede Apostolica vacante in mense alias Apostolico, non reseruantur per superuenientem regulam mensium n.537.

Reseruatio regulæ locum habet in Beneficiis vacantib.in mensibus Apostolicis,non solum 1.vice sed etiam aliis, non obstante regula.§.hoc sermone n.538.

De verbis vsq;ad suæ voluntatis beneplacitum *remissiue n.539.*

Beneficia vacantia in Romana curia nō includuntur in reseruatione huius regulæ,in qua tamen includuntur alia Beneficia reseruata contra Gonçal.nu. 540.quāuis quoad expressionem mensis vacationis,non habeat locum regula in Beneficiis alias reseruatis n. 541. vbi etiam reprobatur Gonça.& an de reseruatione per regulam nostram inducta esset etiam facienda mentio?

Beneficia in quocumque mense resignata in manibus Ordinarij,non sunt reseruata per hanc regulam,& reprobatur Gonçalez intelligens verba reg. alias quam *per resignantem,etiam de resignat.coram Papa numer.542.*

In quolibet mense anni possunt permutari Beneficia coram Ordinario,cum vacant per resignationem numer.543.

Regula tatum excipit resignationem expressam non vero tacitam, quæ ipso iure fieri intelligitur, numero 544.

In vacantibus per resignationem non habet locum cum alternatiua,cum non sint reseruata per hāc regulam, habet

habet tamen locum, non solum in vacantibus per obitum, sed etiam alias, vt per assecutionem, &c. numer. 545.

Quando per istam regulam reseruarentur simpliciter Beneficia vacantia in mensibus Apostolicis, videbatur posse tentari, non comprehendi resignata ex causa permutationis, sed contrarium tenetur, numero 546.

Omnes modi vacationis excepta vacatione in curia, & per resignationem includuntur in reseruatione huius regulæ, qui etiam non appositis verbis, quocumq; modo comprehenderentur, n. 547.

Regula non solum habet in vacatione de iure, & de facto, sed etiam in vacatione, de iure tantum, aut de facto tantum, n. 548.

Non intrat reseruatio huius regulæ, si habens ius ad Beneficium decedat in mense Apostolico, n. 549.

Regula non procedit in Beneficiis Ecclesiæ non numeratæ, sed receptiuæ, quæ numquam vacant, n. 550.

De verbis, ad collationem prouisionem, remissiue, numer. 551.

Certum est Beneficia iuris patronatus Ecclesiastici, sub hac reseruatione comprehendi, nam etiam non facta particulari expressione in reseruationibus comprehenduntur, nec in gratia Beneficij est necessaria mentio iuris patronatus Ecclesiastici, numero 552.

Ius patronatus Ecclesiasticum est, quod, licet originē habuerit ex patrimonio laici, fuerit tamen, vel ab initio, vel postea in Ecclesiam translatum, & quod competit Ecclesiæ, vel ratione Ecclesiæ, nu. 553. & 554. ponitur decis. & resolutio Rotæ.

Si laicus patronus ex fundatione fiat religiosus, tale ius patronatus est Ecclesiasticum, quia transit in Monasterium, durante tamen vita Monachi, vbi iure sanguinis defertur in posteros, & illi adsunt, & si Episcopus obtinens Comitatum, vel Ducatum, ratione illius habeat ius patronatus, iudicabitur Ecclesiasticum, & ius patronatus spectans ad Prioratum est Ecclesiasticum, licet Prioratus sit iuris patronatus laici, numero 555.

Ius patronatus spectans ad laicos religiose viuentes, & portantes habitum religiosum, est Ecclesiasticum, & sic ius patronatus spectans ad illos de tertio ordine, & etiam spectans ad magistros, seu milites Ordinum militarium, etiam coniugatos, est Ecclesiasticum, numer. 556.

Quamuis certum, & receptum sit Beneficia iuris patronatus Ecclesiastici comprehendi in reseruationibus, tamen non seruatur in Hispania, & an id defendi possit, non obstantibus huiusmodi reseruationibus, quasi vsu non receptis, aut abrogatis in iis Beneficiis, numero 557.

Resoluitur negatiue, & illud de non receptione, aut abrogatione non posse applicari regulis reseruatoriis, numer. 558.

Esto, quod Beneficia iuris patronatus Ecclesiastici cadāt sub hac reseruatione, & aliis, an secus sit, quando sunt debita certis personis, seu certo generi personarum, numer. 559.

Cum sequentibus ponuntur sententiæ Doctorum, & decisiones & resolutiones Rotæ, & tandem resoluitur, idem esse, vt habet stilus curiæ, cui videtur standum etiam in Hispania, in qua contrarium obseruatur, & à numero 566.

Agitur de indulto Clemen. VIII. super modo prouidendi de Beneficiis patrimonialibus Calagurritan. An comprehendatur sub reseruatione, & derogatione huius regulæ posterioris, & resoluitur non comprehendi, ex iribus rationibus adductis, n. 568. 569. & 570.

Beneficia iuris patronatus laicorum non comprehenduntur in reseruationibus, etiam in corpore iuris clausis, nec Ligatus illa potest conferre, & in gratia eorum necessaria est mentio, & derogatio iuris patronatus, numero 571.

Verba nostræ regulæ, præsentationem &c. non includunt præsentationem laicorum, sed clericorum, numer. 572.

Id procedit, quando ius patronatus competit laicus ex fundatione, vel donatione, secus si ex priuilegio, cōsuetudine, vel præscriptione, n. 573. & seq. etiāsi ius patronatus ex priuilegio, seu præscriptione spectet ad Duces, vel alios Principes, nisi sit Regum, quamuis alias iuris patronatus Ducum, &c. ex dotatione, vel fundatione non censeatur derogatum, nisi facta speciali mentione, &c. n. 575.

Ad excludendam reseruationem ratione iuris patronatus laicorum, oportet docere de iure patronatus ex fundatione, &c. maxime stante Concilio, numero 576.

Quod dicitur de iure patronatus ex præscriptione, seu consuetudine, non habet locum, vbi quis allegaret ius patronatus sibi competere, ex fundatione, vel dotatio, & ad id probandum vteretur immemoriali, quæ probat legitimum titulum ex fundatione, vel dotatione n. 577. & procedit vbi ius patronatus absolute est ex præscriptione, seu consuetudine, secus vbi est ex fundatione, licet præscriptum ab aliis, n. 578. Vbi ponuntur decisiones Rotæ.

Quando aliqui sunt veri patroni ex fundatione, vel dotatione, sed non sunt in quasi possessione præsentandi, sed alij, videtur requiri mentio, & derogatio iuris patronatus, n. 579.

Quod dicitur de iure patronatus, ex priuilegio intelligitur, nisi sit cum clausula, quod non sit ex priuilegio, sed ex vera, & reali fundatione, ac dotatione laicali, seu cum clausula, quod habeatur, ac si ex vera dotatione & fundatione competeret, &c. n. 580.

Aut nisi sit ex causa onerosa, n. 581.

Etiam Beneficia iuris patronatus mixti, non comprehenduntur sub reseruationibus, nec à Legato conferri possunt, nec valeret prouisio Papæ, non facta de eo mentione, &c. n. 582.

Solet iuri patronatus mixto derogari in totum, in prouisionibus Papæ, n. 582.

Cui tamen non derogatur, quia solet Papa derogare iuri patronatus laicorum pro medietate, quia ista derogatio iuri patronatus laicorum tantum, & mixto derogatur in totum, n. 584.

Et derogatio prō medietate non est aliud, quam reducere consensus per plures patronos præstandos ad medietatem, &c. n. 585.

An derogatio pro medietate suffragetur, quando præsentatio spectat ad vnum tantum, seu ad Vniuersitatem? n. 586.

Resoluitur suffragari, quando plures sunt præsentati, alias non.

De derogatione iuris patronatus laicorum remissiue, numer. 589.

Quando Beneficia vacant per assecutionem alterius, aut deuolutionem, & alias vbi habent possessores, derogatur iuri patronatus, etiam Principum in totum, & admittitur etiam in Hispania, n. 790.

In Beneficiis iuris patronātus laicorum, seu mixti, sicuti non cadit expressa reseruatio, ita nec tacita ex appositione manus Papæ numero 591. vbi

ponitur decis. Rotæ.

In patronatus laicorum est, quod alicui, siue laico, siue clerico non ratione Ecclesiæ, sed propry patrimonij, competit, & si nõ appareret, attenditur ius sucessionis, nam si per successionem deferatur, præsumitur laicum n.592.

Quado clericus Beneficiatus ex bonis acquisitis intuitu Ecclesiæ ac redditibus Beneficij fundat, seu dotat Ecclesiam, Capellam, seu Capellaniam, relinquẽdo patronos suos hæredes, seu consanguineos, an tale ius patronatus censeatur laicale, an Ecclesiasticum, vt videtur certum? cãquoties ex bonis Ecclesiasticis Ecclesia fundatur seu dotatur, ius patronatus est Ecclesiasticum. n. 593.

Sed id videtur procedere inspecto iure communi secundum quod Beneficiati non possunt testari, sed Ecclesia succedit, secus stante consuetudine, vt in Hispania, ex qua possunt testari, ac eis intestato succedi, ac etiam Episcopis habentibus facultatem testandi, & ita videtur in Hispania receptum, n. 594. & 595.

Quamuis Episcopi non possint testari, tamen, cum inter viuos fundant, seu dotant aliquam Capellam, seu Capellaniam, solent relinquere ius patronatus suis consanguineis, aut alijs absque eo, quod Ecclesiæ, seu successor, vel camera in eo succedat, quia consuetudine stante, etiam istud ius patronatus videtur laicale, nu. 596. & n.597. ponitur resolutio Rotæ, in confirmationem dictorum.

An ius patronatus competens operariis, seu œconomis Ecclesiæ, sit laicale, an Ecclesiasticum? numer. 597. & seq. resoluitur esse Ecclesiasticum contra Fel. & alios.

Idem videtur in iure patronatus spectante ad Hospitalarios etiam laicos, non solum, quando est fundatum, seu approbatum authoritate Episcopi Hospitale, quo casu est locus pius, & religiosus, & gaudet priuilegijs, & immunitate Ecclesiæ, sed etiam alias, si est perpetuũ, nec potest reuocari; nam, licet non sit locus religiosus, & sacer, & sic non gaudeat immunitate, est locus pius, & de iurisdict. Ecclesiastica, & gaudet, priuilegijs Ecclesiæ, n.600.

An ius patronatus confraternitatũ laicorum, sit laicale, an Ecclesiasticum? n.604.

Resoluitur istas confraternitates esse loca pia, & etiam religiosa, si sunt ab Ordinario approbatæ, & sic super earum rebus coram Ecclesiastico esse conuenendũ, & in rigore istud ius patronatus esse Ecclesiasticum, ex æquitate tamẽ ac effectum derogationis, & reseruationum censendum laicale.

Idem dicendũ in iure patronatus spectãte ad Priores, sed officiales eorum, qui solent esse laici quanuis aliquando sit clericus, n.609. Si tamen esset relictum Priori, qui semper debet esse persona Ecclesiastica, seu clericus ius patronatus erit absolute Ecclesiasticum, n. 610. & seq.

Quod dictum est de Hospitalibus, & confraternitatibus similiter dicitur de Collegijs institutis pro sustentatione pauperum, & de eorum iure patronatus, quando maior pars est laicorum, & declaratur doctrina Bart. in l. fin. de Colleg. illicit. n 612. Et infertur ad quæstionem de subsidio imposito per Papam, super redditibus Ecclesiasticis, an huiusmodi Collegia debeant in eo contribuere de bonis suis temporalibus, n.613.

An quando ius patronatus est Ecclesiastici, & laici, & facta est conuentio de alternis vicibus præsentando, in turno Ecclesiastici censeatur Ecclesiasticum & in turno laici laicale mere? n.614. resoluitur, quod sic, & ita in turno Ecclesiastici Beneficium cadere sub reseruatione, & consumi eius turnum, per prouisionem Papæ, non vero in turno laici, licet alias data æqualitate prouisiones Apostolicæ non consumant turnum.

Quando laici vacante Beneficio nominant Rectorem, quem persona Ecclesiastica præsentat Episcopo, vel è contra, penes quem sit ius patronatus? & sic, an sit Ecclesiasticum, an laicale? n.616. resoluitur esse apud eos, qui nominant, non qui præsentant, & an censeatur laicale, vbi requiritur consensus, aut consilium Ecclesiastici?

De verbis, electionem, & quamuis aliam dispositionem, remissiue. n.617.

Illis verbis reg. quorumcumque collatorum, comprehenduntur Beneficia ad collationem vnius tantum pertinẽtia, quia pluralitas resoluitur in singularitates, &c. nu.618. & ista verba capiunt etiam collatores ex priuilegio etiam ad tempus, contra Simonetam, & Gonçal. n.619. & reg. in illis verbis comprehendit, tam ordinarios quam extraordinarios collatores, etiam ex fundatione, n.620.

Verbum, collatorum, tanquam prolatum à lege comprehẽdit præsentatores electores, & alios dispositores, &c. n.621.

Quamuis masculinum concipiat fœmininum, tamen maioris explicationis causa addita sunt verba, & collatricum nam ex priuilegio fœminæ possunt habere ius conferendi, & verbum, collatricum, *comprehendit præsentatrices, cuius iuris fœminæ capaces sunt de iure, n.622.*

Sicut respectu Beneficiorum, quæ reseruantur, fit in reg. expressa mentio de secularibus, & regularibus maioris explicationis causa, sic etiam respectu collatorum, nu. 623.

Respectu Cardinalium nulli sunt menses reseruati, quia reg. eos excipit, alias eos comprehenderet, n.624. & ista exceptio intelligitur de Cardinalibus ordinariis collatoribus tantum, non de alijs etiam Legatis de Latere, numer. 625. & procedit etiam in Beneficiis simultaneæ collationis, cum Capitulo cui prodest. numer. 626.

An sicut ista exceptio prodest Capitulo, sic etiam in Beneficiis simultaneæ collationis reseruatis ei prosit indultum concessum Cardinali Episcopo ad conferendum reseruata? n.627. resoluitur non prodesse contra Gonçal. & declaratur id, quod dicitur, indulta nihil de nouo concedere, nec augere facultatem conferendi, sed tantum remouere obstaculum reseruationis.

De indultis Cardinaliũ remissiue, & limitationes, quæ in indultis modernis ponuntur, quorum tenor est diligenter inspiciendus. n. 630.

Si Cardinalis collator non contulit Beneficium vacans in mense alias Apostolico infra semestre, an deuolutio fiat ad Archiepiscopum, seu Capitulum, an vero ad solum Papam? n. 631.

Resoluitur fieri ad Archiepiscopum, &c. licet secus sit in in Beneficio reseruato conferendo vigore indulti, numero 632.

An Cardinalis Episcopus possit conferre Beneficium, quod vacauit in mense Apostolico ante eius promotionem in vita sui antecessoris, qui Cardinalis non erat? numer. 633. Resoluitur cessante indulto non posse.

An Cardinali Episcopo decedente ante collationem Beneficij vacantis in mense alias reseruato, possit illud conferre Episcopus successor non Cardinalis? à numer. 634.

Resoluitur non posse stante reg. 2. Cancellariæ reseruatoria Beneficiorum post obitum Episcoporum vacantiũ,

contra

contra Gonçal. cuius etiam doctrina, quod Vicarius Episcopi in remotis decedentis habens facultatem conferendi post d. obitũ, ante illius notitiam possit conferre Beneficium, quod vacauit viuente Episcopo, est falsa, n.636.

An dict. exceptio, & fauor nostræ regulæ extendatur ad Cardinales absentes à curia, vel solum procedat in residentibus in curia? numero 637. Et seq. resolutur per hanc regulam, quæ absolute, & indistincte excipit Cardinales, non reseruari Beneficia vacantia in sex Episcopatibus Cardinalium antiquorum sint reseruata per regulam 7. si sunt absentes à curia.

An sicut regula, non comprehendit Cardinales, similiter etiam non comprehendat Reges collatores? n.639. resolutur, quod non.

Quare dicit regula, S. Romanę Ecclesiæ Cardinalium? numero 640. resolutur, quod ad distinctionem aliorum, qui non sunt S. Romanæ Ecclesiæ, vel potius ad denotandam eorum Dignitatem, & denominationem.

Papa non intendit lædere concordata Germaniæ, & Franciæ, de quibus remissiue, n.641.

Per hanc regulam reseruantur Beneficia ad prouisionem quorumcumque quomodolibet pertinentia, id est, siue de iure communi, siue de iure speciali, numer, 642.

Reseruatio hæc est personalis, & si cum conditore expirat, maxime, quod est facta ad suæ voluntatis beneplacitum, quod morte finitur, numer. 643. & quod est posita inter alias regulas Cancellariæ suo tempore duraturas. Et sic expirant morte, vel renuntiatione Papæ, n.644.

Sede Apostolica vacante omnes menses sunt Ordinarij, & tunc Ordinarij possunt prouidere de Beneficiis vacantibus in quolibet mense ante factionem regularũ, n.645. nisi alias sint affecta, aut Papa postea electus declararet, non expiraſſe reseruationem, aut illa de nouo reseruet, prout aliquando fit ad prouidendum conclauistis, &c. n.646.

Indultum conferendi, seu præsentandi Beneficia vacantia in mensibus Apostolicis, non habet locum se de Apostolica vacante, quia tunc nulli sunt menses Apostolici secundum Rotam, nu.646. quod conducit ad indultum Ducis Albani, quod est restrictum ad mẽses Apostolicos, & solum capit Beneficia priuatiue ad Papæ collationem pertinentia, a n.648.

Clausula apponi solita iuxta regulam Cancellariæ in literis indulgentiarũ, quod si alias aliqua indulgentia fuerit per ipsum concessa, illæ nullæ sint, quæ operatur, vt indulgentia sit alias nulla in totum, intelligitur tantum de ipso Papa concedente, & non de antecessore, &c. n.651.

Sub clausula Breuis de capienda possessione, non tamen à nobis prouisis, comprehenduntur prouisi à prædecessoribus iuxta subiectam materiam, & prouisus vigore literarum Papæ, dicitur prouisus à Papa secundũ Rotam, n.652. secus quando in Breui dicitur, non tamen à nobismet, seu à nobis ipsis prouisis, nam illa verba sunt personalissima, & operantur, quod Breuẽ sit exequendum contra omnes non prouisos ab eod. n.653. vbi ponuntur resolutiones Rotæ.

De verbo generaliter & de verbo reseruauit remissiue, n.654.

Statutum est de mense vacationis mentionem fieri, quia vult Papa certior reddi, an Beneficium vacauerit in suo mense, n.655. de quo debet fieri mentio dispositiue, id est affirmatiue, & absolute, non dubitatiue, aut cum dictione, vt affertur, neque in communi, num. 656.

Id solum habet locum in mensibus reseruatis, & prouisus à Papa de Beneficio vacante in mense Ordinarij, non tenetur de mense mentionem facere contra Gonça. n.657.

Quod dicitur de octo mensibus reseruatis, scilicet debere fieri mentionem de mense vacationis, procedit etiam in sex mensibus alternatis Papæ, quando Episcopus habet alternatiuam, n.658.

Regula de mense exprimẽdo procedit in gratia, si neutri, n.659. & in noua prouisione, quando in prima gratia non fuit expressus, n.660. & etiam, si quis velit capere Beneficium per clausulas generales, siue alio quouismodo, n.661.

Procedit etiam in gratia de Beneficio vacante, non solum de iure, & de facto sed etiam de iure tantum, & de facto tantum, n.662. ita vt, quando Beneficium impetratur per obitum habentis ius in re alio existente in possessione, sit exprimendus mensis vacationis, & obitus illius; quando vero impetratur per obitum vltimi possessoris de facto possidentis, sufficit exprimere mensem illius vacationis de facto, n.663. vbi ponitur decisio Rotæ.

Non placet, quod in ista decisione dicitur, quod, cum non datur concursus prouisionis Ordinarij, non est necesse de mense fieri mentionem, n.664.

Procedit etiam, non solum in vacatione per obitum, sed etiam alio quocumque modo, in quo intrat reseruatio regulæ, n.665. nec praxis, & stilus datariæ est in contrarium quamuis admittantur supplicationes de aliis vacationibus absque expressione mensis, cuius ratio redditur, n.666. vbi quando Papa censeatur velle præuenire Ordinarium.

In vacatione per resignationem, siue in curia, siue extra non est necessaria expressio mensis, nisi vbi resignatio non teneret, & resignatarius ex clausulis generalib. vellet capere Beneficium n.667.

Regula etiam hæc de expressione mẽsis non habet locũ in Beneficiis alias reseruatis, & in vacantibus in curia n.668. nec in prouisione Papæ de Beneficiis iuris patronatus laicorum nu.669. nec mensis expressio est necessaria in præsentatione, & institutione etiam coram Papa n.670.

Non etiam habet locum reg. de expressione mẽsis subrogationibus, quoad Beneficium litigiosum in locũ, & ius defuncti, quamuis secus in gratia, si veniri n.671. nec etiam habet locũ in gratia reformatoria seu perinde valere, quando in l. gratia fuit mensis expressus, n.672.

An in prouisionib. Nuntij, seu Legati locum habeat hæc regula de expressione mensis remissiue? n.673.

In prouisionibus Episcoporum, & aliorum Ordinariorum clarum est non esse necessariam expressionem mensis n.674.

De verbis, ac consuetudines immemoriales optandi, &c. nec non Priuilegia, & indulta, &c. remissiue, n.675.

Per verba, ac etiam disponendi de huiusmodi Beneficiis, &c. derogatur indultis disponendi de Beneficiis, etiam reseruatis, seu vacantibus in mensibus reseruatis n.676.

Dicta verba, ac etiã disponendi de huiusmodi Beneficiis, referuntur non solum ad priuilegia, & indulta, sed etiam ad consuetudines, etiam immemoriales disponendi de huiusmodi Beneficiis, &c. n.677.

Papa etiam sine causa potest derogare, & reuocare, priuilegia ad conferendum Beneficia n.678.

Per hanc regulã non censebitur derogatum Bullæ Sixti

IV. & Leonis X. de Canonicatibus Doctoralibus, & Magistratibus Hispaniæ, vbi statuitur huiusmodi Canonicatus sub reseruationibus non comprehendi, ex 20 pracipue, quia d. Bulla est per modum statuti, & per viam legis n. 679. & seq. vbi de rationibus, & fundamentis adductis, per Gonçalez.

De verbis, etiam cum quibusuis derogatoriarum derogatoriis, *&c. & aliis sequentibus vsque ad finem regulæ, remissiue, &c. n. 681.*

508 AD secundum deueniendo ad explicationem nostræ reg. & notab. quæ ex eius verb. seu circa ea deducuntur, in primis notandum est, circa illa verba, *cum cura* clare per ea reseruari Papæ collationem Benefi. curatorum, quæ etiamsi non fuissent addita ista verba *cum cura*, *& sine cura*, adhuc comprehenderentur in hac reseruatione, tum quia in dispositione legali appellatione Beneficij veniunt omnia Beneficia, etiam curata in materia stricta, vt dixi supra 1. p. c. 6. n. 67. tum maxime propter illa verba vniuersalia, *omnia Beneficia*, vt alias in simili reg. 7 Gregor. XIV. resoluit Rota in Salamantina Parochialis de los Villares 5. Iulij 1593. coram Illustrissimo Card. Arigonio, & post hæc tradit Gonçal. gl. 6. ex n. 17. non tamen tollitur.

509 Concursus ab Ordinario † faciendus iuxta decretum S. Concilij Tridē. sess. 24. de refor. c. 18. & constitutionem Pij V. 32. super collatione Ecclesiarum Parochialium, qui etiam in reseruatis est faciendus, vt ibi, & declarauit S. Congr. Concilij, vt infra dicitur 9. p. c. 2. à n. 153.

510 Secundo circa illa verba, † *omnia Beneficia*, &c. notandum est, quod intelligenda videntur de Beneficiis petpetuis, non de manualibus, seu ad nutum amouibilibus; quæ siue sæcularia, siue regularia, sub reseruationibus, etiam generalibus, ac regulis reseruatoriis non comprehenduntur, quia Papa reseruando sibi collationem Beneficiorum, videtur intelligere de collatione, quæ fit perpetuo, & non intendit mutare naturā Beneficiorum, cum non exprimat. Calder. consil. 26. de Præben. Fel. qui sequitur istud consil. illud simpliciter referens in c. per tuas sub n. 4. de maior. & obed. Staphil. de literis gratiæ 9. forma expectat. numero 29. Glossator, Soto in reg. 3. Cancell. vers. ex quo sequitur Æneas de Falcon. de reseruat. 3. quæst. principali num. 25. Cassad. dec. 4. num. 1. de Præben. Achilles decis. 272. seu 9. de Præbend. Lud. Gomezius de expectat. numer. 94. Rebuffus in regula 2. *Cancell. verb. ac dignitates conuentuales in fi.* Mandos. *reg.* 1. *Cancellariæ quæst.* 11. *numer.* 4. & latius *reg.* 3. *quæst.* 11. Paulus Granutius ad Simonetam *quæst.* 8. (licet Simoneta ibi contrarium teneat) Flam. Paris. *de resignatione Benef. lib.* 11. *quæst.* 3. *numer.* 82. 83. & 95. & facit, quod ipse tradit *lib.* 2. *quæst.* 11. *à numer.* 7. Zerola *in praxi Episcopali.* 1. *par. verb. Beneficiis §.* 3. *dicto* 9. Rota *decis.* 739. *numero* 8. *par.* 1. *diuer.* & in Parmen. Prioratus 5. Iunij 1593. coram D. meo Corduba, de qua supra 1. *par. c.* 2. *n.* 67. & post hæc tradit Gōçalez *gl.* 5. *§.* 6. *à n.* 9. dicens fuisse decisum 10. Decem. 1603. coram D. Ilita.

511 Et quamuis regula hæc † exprimat Beneficia regularia, quæ regulariter, & natura sua sunt manualia, tamen aliquando sunt perpetua, Cassad. *numer.* 3. & Achilles *supra*, & Mandos. *d. reg.* 3. *q.* 10. & 11. & dictum est *d. cap.* 2. 1. *par. à numer.* 65. & de iis, non de manualibus videtur reg. intelligenda, etiam quo ad regularia, sicut & extrauagans *ad regimen innouata* per *reg.* 1. quæ loquitur etiam expresse de regularibus, ex dictis, & alias diximus supra *num* 271. & ita post hæc notat Gonçalez supra *a. gloss.* 5. *§.* 6. *à numero* 58.

512 Et ista Beneficia † regularia perpetua comprehenderentur in reg. etiamsi de regularibus expressa mentio non fieret, quia Beneficiorum appellatione non solum veniunt Beneficia sæcularia, sed etiam regularia, Rota *dec.* 739. *n.* 1. *par.* 1. & *dec.* 189. *n.* 1. *par.* 2. *diuersorum*, & nullibi reperitur scriptum, quod in generali reseruatione Beneficiorum non veniant regularia Beneficia, si sint perpetua, & in hoc magis inclinat Gonçalez *gloss.* 8. *à nu.* 18. vbi multa hinc inde adducit.

513 Sed an Beneficia regularia † Ordinum militarium comprehendantur in hac reg. tractat ibi Gonçalez *num.* 53. & plura pro vtraque parte adducit, & tandem ait, quod pro nunc adhæret generalitati constitutionis regulæ, & sic, quod comprehendantur in ea perpetua Beneficia prædictarum Religionum propter amplissima verba regulæ, *quorumcunque Ordinum*, præsertim stantibus sequentibus verbis, *qualitercumque qualificata, & vbicumque existentia.* Admittit tamen, quod fortasse reseruatio huius regulæ in sua generalitate non se extendat ad præposituras, & Prioratus Ordinum militarium, quæ per regulam 3. non reseruantur, sed exceptuantur, ne in generali reseruatione veniat quod in speciali non comprehenditur *arg. l. obligatione generali ff. de pignor. l.* 5. *tit.* 15. *par.* 5. Ant. Gabr. *conc.* 12. *de reg. iuris.* item ne generalis lex comprehendat casum specialem, & priuilegiatum, &c. Et ne in continenti detur correctio d. regulæ 2. Sed mihi magis placet, quod nulla Beneficia, etiam minora dictorum Ordinum militarium cōprehendantur in hac reseruatione *arg. d. regulæ* 3. ex qua videtur colligi mens Papæ nolentis reseruare Beneficia Ordinum militarium.

514 Notandū est, † etiā ex illis verbis, *omnia Beneficia*, comprehendi in hac reseruatione, sicut etiam in aliis Beneficia etiam tenuissima, & sine redditibus, & sic non posse conferri per Ordinarios, aut si sint deuoluta, quicquid contra teneat Zerola *d.* 1. *par. verb. Beneficia. §.* 3. *dict.* 7.

515 Præterea circa illa verba, *omnia* † *Beneficia qualitercumque qualificata* Gonçalez *glo.* 9. *§.* 1. (vbi de Beneficiis patrimonialibus late agit, de quibus nos aliqua infra *cap.* 7. *à numer.* 67. & 89.) mouet quæstionem, an illa Beneficia patrimonialia includantur in reseruatione huius regulæ? quam quæstionem late tractat ex *n.* 22 & nos tractamus infra *à num.* 559. vbi vide.

516 Circa ead. verba † Gonçalez *dict. gloss.* 9. *§.* 2. mouet quæstionem, an Canonicatus Doctorales, & magistrales, quæ in Regnis Arragoniæ Castellæ, & Leigionis sunt cōferendi per concursum vni Magistro, seu Doctori, vel Licentiato in S. Theologia, & vni Doctori, vel Licentiato in iure Canonico, vel ciuili graduatis iuxta formam Bullarum Sixti IV. Innoc. VIII. & Leonis X. comprehendantur in reseruatione huius regulæ, stantibus dict. Bullis, & indultis ad conferen. hos Canonicatus, in quibuscumque mensibus vacauerint, & disponentibus, quod per nullas reseruationes speciales, & generales siue regulas Cancellariæ comprehensi censeantur. Quam quæstionem nos breuiter attigimus infra *n.* 679, circa illa verba, *ac etiam disponendi de huiusmodi Beneficiis, aut quod illa sub huiusmodi reseruationibus numquam comprehendantur, &c.* vbi melius cadit ibi vide, & *nu.* 608.

Cir-

Circa ead. verba est alia quæstio, † nam tractat
517 Gonçalez *d. glos. 9. §. 3.* an hæc regula procedat, quo ad Beneficia consistentia in Ecclesia non numerata, vbi non adest certus numerus Canonicorum, seu aliorum Beneficiatorum, sed secundum fructuum supercrescentiam, vel decrescentiam Beneficiati crescunt, seu decrescunt, quæ dicitur Ecclesia receptiua? De qua quæst. infra *n.* 550. circa verba *quocumque modo vacatura.* vbi melius cadit.

Circa ead. verba quærit idem Gonçalez. *d. glos. 9.*
518 *§. 4.* an, si in vna Ecclesia vnum dumtaxat Beneficium consistat, vel, si alicui competit collatio vnius tantum Beneficij, hoc vnicum, & monoculare Beneficium comprehendatur in reseruatione huius regulæ? & tandem resoluit, quod quicquid esset in terminis regulæ 3. de quo supra à *num.* 267. hæc regula capiat huiusmodi Beneficia monocularia, quia generaliter, & plenissime loquitur de omnibus Beneficiis qualitercumque qualificatis, & quia hæc regula non aufert lumen, & potestatem conferendi omni tempore, vt illa regula 3. sed dumtaxat in mensibus Apostolicis, & alias sequeretur, quod fere omnia Beneficia curata, quæ vt plurimum sunt sola, & monocularia in Parochialibus, non venirent sub reseruatione contra verba regulæ exprimentia Beneficia cum cura: & sic ait, quod tentari posset, quod quando, sine veri præiudicio Dignitates maiores post Pontificalem in Cathedralibus, & principales in Collegiatis, si essent monoculares, non comprehenderentur sub reseruatione d. regulę 3. tamen caderent sub reseruatione huius regulæ, quod mihi nõ certum videtur.

519 Circa ead. verba restat alia quæstio, quam agit † Gonçalez *d. glos. 9. §. 5* an hæc regula capiat Beneficia creata, & fundata post illius promulgationem? & pluribus adductis pro parte negatiua, quam tenet Rota *decis. 32. num. 7. de Præben. in antiquis?* & Simoneta *quæst. 12.* per *Clemen. fi. de rescrip.* tandem resoluit id, nempe, quod sub regula cadant Beneficia postmodum creata, cum Gaspare de Perusio *de reseruat. cap. 2. num. 8.* Gemin. *cons. 69. sub num. 9.* Ænea de Falcon. *quæst. 3. principali, num. 8.* Mandosio *regul. 3. quæst. 7.* additionatore Simonetæ *d. quæst. 12.* & P. Greg. *de Benef. cap. 7. numer. 1.* quia, quando, reseruationes sunt inductæ per constitutiones, leges, seu regulas, vt in proposito, non est in consideratione noua creatio, quia lex semper loquitur, *leg. Arriani. C. de hæret.* & contraria procedunt in reseruationibus specialibus pro certis personis iuxta terminos *d. clem. fin.* quæ sunt ambitiosæ, odiosæ, & restringendæ *cap. quamuis. de Præben. in sexto.* cum aliis, non in reseruationibus generalibus, & per viam legis.

520 Puto tamen, † quod, quamuis Beneficia postea creata & erecta, cadunt sub reseruatione regulæ id non procedat in ipsa prima vacatione per creationem, & erectionem, sed in vacationibus succedentibus post primam prouisionem: durum enim videtur, & à mente Papæ longe alienum, quod, si in mense Apostolico crearetur, seu erigeretur Beneficium per Ordinarium, quod non esset de iure patronatus laicorum, Ordinarius ipse non posset illud conferre pro illa prima vice, nec patronus Ecclesiasticus pręsentare, quamuis Gonçalez *ibi, numer. 49. 50.* contra teneat, nempe tale Beneficium venire sub reseruatione regulę, etiam in prima vacatione per nouam creationem, & erectionem.

Tertio circa illa verba, † & *vbicumque existentia,* 521
notandum est, quod per ea ampliatur reseruatio regulæ nostræ, non solum ad omnia Beneficia qualitercumque qualificata, sed etiam vbicumque existentia, id est, siue in Ecclesiis Patriarchalibus, Metropolitanis, seu Cathedralibus, siue alias, quæ tamen verba maioris declarationis gratia, & omnis dubitationis tollendæ causa, sunt adiecta; nam etiam sine eis illa comprehenderentur in reseruatione generali, & per viam legis, licet secus in reseruationibus specialibus pro certis personis, Hier. Gabr. *cons. 197. lib. numer. septimo.* tradit Gonçalez *glos. 10. à n. 1.* qui alia etiam adducit circa ista verba, non multum conducentia.

Quarto ex illis verbis † *in singulis Ianuarij, Febr.* 522
Aprilis, May, Iuly Augusti, & Nouemb. mensibus, notandum est istos 8. menses prout iacent, & computantur, esse Apostolicos, & reliquos quatuor remanere Ordinariis, ordinarios propterea communiter nuncupatos, notat Gonçalez *gloss. 11. ex n. 1.*

Sed hic oportet videre, † vnde mensis incipiat, & 523
computetur in proposito, & dicendum est, mensem incipere à media nocte, verbi gratia, mensis Ianuarij seu Februarij seu Martij incipit à media nocte præcedenti 1. diei, quę dicitur media nox pręcedentis diei, idest, vltimi præcedentis mensis. Nam dies naturalis, & consequenter mensis secundum communem & naturalem computationem, incipit à media nocte, vt in l. more Romano ff. de feriis, & ibi Iaf. & alij *ca. consuluit de offic. Deleg.* vbi D. Tiraq. *de retractu lign. §. 1. gloss. 11. num. 7.* Nauar. *de oratione cap. 3. n. 34.* late Francolinus *in tract. de tempore horarum Canonicarum cap. 87. cum seq.* & in proposito Rota in vna Auersana Parochialis 12. Mar. 1562. coram Oradino, vt per Verallum *decis. 67. seu 71. lib. 2. in manuscriptis* Ioseph. Ludouic. *decis. 116. n. 7.* Rota etiam in Pistorien. alternatiue infra adducta. *n. 739.* & post hęc Gonçalez *d. gloss. 11. à num. 9.* qui citat Polidorum Ripam in nouissimo *tract. de nocturno tempore c. 3. à n. 17. & c. 158.* & in terminis nostrę regulæ inquit dixisse sępe Rotam.

Est autem media nox † vbi cœpit sonare hora 12. 524
medię noctis, etiam antequam desinat sonare horologium, seu ante finitos pulsus illius horę, quia cum primus pulsus horæ sonat, iam est hora expleta Thom. Sanchez *de matrim. lib. 2. disputat. 41. nu. 40.* & sic qui expirauit post primum pulsum horę decimę secundę, medię noctis vltimi diei, verbi gratia, Decembris antequam finiretur pulsus illius horę, dicitur obiisse in mense Ianuarij & non Decembris.

Et vbi sunt diuersa † horologia, videtur standum 525
horologio Parochiæ, seu viciniæ, in qua defunctus obiit, aut illi, per quod communiter ibi reguntur, cessante tamen fraude, aut notabile de ordinatione horologij, vbi autem horologia non incipiunt à media nocte, & meridie de 12. in 12. horas numerando, vt in Hispania, & Gallia, sed ab occasu solis vsque ad vigintiquatuor horas numerando per quatuor senarios, seu duas duodenas, vt in Italia, media nox accipienda erit iuxta quantitatem, seu magnitudinem, & paruitatem dierum, & noctium, & tempore ęquinoctij media nox erit hora 6. &c. Et ad id cognoscendum deseruient tabulę positę per Francolinum *in d. tract. 3. par. c.* 100. 101. & 102. quamuis factę sint ante correctionem anni, & sic in eis vernũ ęquinoctium ponitur 10. Martij & non 21. vt in correctione, deseruient etiam regulę positę per lunaria per

petua, & in calendario aliquorum missalium ponitur in fine mensium, quot horas habent dies, & noctes mensis de 10. in 10. dies.

526 In locis vero vbi † non est horologium, vel, si sit, quando probatur non esse bene ordinatum, seu quod audiri non potuit, aut de facto non fuit auditum, accipienda erit media nox iuxta cursum noctis, arbitriumque ac iudicium hominum, præsertim habentium experientiam, & cognitionem de hoc. Et etiam à communiter accidentibus, & vero similibus, vt *in d. decis.* Veralli. 67. seu 71. vbi ex galli cantu probato per testes, fuit resolutum Beneficium post mediam noctem ad sustinendam prouisionem Ordinarij, Ioseph. Ludou. *supra*, & Gonçalez ex *numero* 16. qui post Polidorum Ripam *in dict. tract. capitulo* 157. 160. *& sequent.* aliqua adducit de galli cantu, & tempore, quo galli cantare solent, & tandem concludit, quod ad probandum esse iam noctem versus diem inclinatam, diemque sequentem iam ceptum, sit leuis ponderis præsumptio, quæ in solo gallicinio fundatur, cum diu, noctuque galli cantare non prætermittant, quamuis versus auroram cantare frequentius sit, & quantum deferatur huic gallicinio arbitrio iudicantis pensatis circumstantiis, & testium rationibus aliisque verisimilitudinibus relinqui putat ad. *l. 3. vers. tamen magis scire potes. ff. de testibus & c. in præsentia de renuntiatione*, sed ego addo d. præsumptionem ex galli cantu maxime accipiendam esse ad sustinendam prouisionem Ordinarij, vt in terminis d. decisionis Veralli, ex quo pro Ordinario facit ius commune, vt dicetur *num.* 528. & seq.

527 Succedit nunc difficultas, † quod iuris quando vacat Beneficium circa mediam noctem vltimi diei mensis, ita vt ni inime constare possit, an fuerit finitus vnus mensis, & ceptus alius, & sic an vacauerit in mense Apostolico, an in Ordinario, vel quando vacat Beneficium per obitum alicuius, cuius mors ignoratur in quo die, & mense fuerit, an in ordinario, an in Apostolico, quia, verbi gratia, inuenitur mortuus in fluuio, puteo, aut in deserto, & nescitur quo die, & mense obiit, nemo enim vidit eum mori, vel mane die 1. Ian. repertus est mortuus in lecto & nescitur, an obierit post mediam noctem, an ante. An tunc Beneficium censeatur vacare in mense ordinario, an in Apostolico, Et an Ordinarius possit illud conferre? Et difficultas procedit quando facta diligentia, & indagatione, sciri non potest in quo mense Beneficium vacauerit, nam Episcopus, antequam prouideat de Beneficio vacante, inquirere debet in quo mense vacauerit, vt sciat, an ad se, an vero ad Papam prouisio pertineat, alias male faceret, & si forte vacasset in mense Apostolico, violaret alternatiuam, vt in d. Pistorien. infra adducta, *d. n.* 739.

528 In casu autem dubij, † quando facta indagatione constare non potest in quo mense Beneficium vacauerit, videtur posse Episcopum illud conferre, nam in casu dubij præsumendum est pro Episcopo, ex quo ad eum spectat prouisio omnium Beneficiorum suæ Diœcesis de iure communi cessantibus reseruationibus, vt supradictum est *in principio nu.* 52. quo iure priuari non debet non constando d. reseruationes, & confirmatur, nam illa interpretatio est fauorabilis, per quam fit redditus ad ius commune *l. si vnus §. pactus, ne pateret ff. de pactis*, & ibi Ias. *n.* 6 *cum aliis*, præterea in dubio facienda est interpretatio pro non reseruatione, nam in dubio faueudum est ordinariæ collationi, & iurisdictioni, quæ fauorabilis est, Staphil. *de literis gratiæ in præfatione n.* 16. & Mandos. *cons.* 11. *n.* 45. & 8. ex glos. *in cap.* 1. *de rescript. in* 6. *verb. processus circa fin. & in Clement.* 2. *de off. ord. verb. nolumus*, quam dicit notabilem, Abb. *in c. si quis contra. de foro comp. n.* 4. & reseruatio est odiosa vt supradictum est à *n.* 66. & per istam interpretationem non fit graue præiudicium Papæ, qui concurrit cum omnibus Ordinariis, & alias fieret graue præiudicium Ordinario priuando eum sua prouisione, Gonçalez §. 4. *proœm. n.* 21. quæ ratio procedit in quolibet Ordinario, &c. nec obstat *Clementina* 1. *versi. neutro, vt lite pendente*, quia loquitur in casu speciali, in quo constabat fuisse litem super Beneficio, cuius ratione Episcopus erat impeditus prouidere de iure communi, vt *in c.* 1. *&* 2. *vt lite pendente in* 6. & reseruatio *c.* 2. *de Præben. in* 6. de qua dubium erat an intraret tanquam clausa in corpore iuris est fortior, ac fauorabilior, &c. vt per Gonçalez *d. gloss.* 11. *à n.* 44.

Sed ait Gonçalez *ibi ex num.* 26. † quod tali casu actor succumbat, siue fuerit prouisus Apostolicus, siue Ordinarius, & possessor est absoluendus, ex Puteo *decision.* 207. *&* 266. *lib.* 3. nam, cum sunt partium iura obscura, contra petitorem iudicandum est. *§. retinendo. versic. commodum de interdictis cap.* 2. *de probatio. cap. inter dilectos in fin. de instrumen. regul. cum sunt partiũ* 11. *in* 6. Mascard. *conclusione* 1200. *cũ aliis*, & actore non probante, reus debet absolui *l. qui accusare C. de edendo. c. vnico. versicul. cum enim, vt Ecclesiastica Beneficia.* Mascard. *conclusione* 36. quod etiam procedit in causa Beneficiali, nam, licet reus non doceat de iure suo, adhuc vincere debet, & dari ei sententia absolutoria, ex non iure actoris Felin. *in c. olim. de rescriptio. n.* 9. *&* 10. Caputaquen. *decis.* 174. *n.* 6 *part.* 2. *&* 133 *part.* 3. *cum aliis*, neutro tamen possidente, obtinebit prouisus ab Ordinario supposito, quod eius prouisio sit anterior prouisione Papæ, quia Ordinarius, & prouisus ab eo fundat intentionem suam de iure communi, & onus probandi reseruationem ratione mensis spectat ad prouisum Apostolicum, se fundantem in vacatione in mense Apostolico, cum hoc sit suæ intentionis fundamentum, Rota *decis.* 46. *parte* 2. *diuersorum cum aliis*, hæc Gonçalez.

Cuius quidem sententia † mihi non placet, quatenus ait, quod tunc prouisus Ordinarius succumbet, si prouisus à Papa de illo Beneficio tanquam vacante in mense Apostolico possi let, nam, cum in prædicto casu, vbi constare non potest in quo mense Beneficium vacauerit præsumatur pro Ordinario & ius commune pro eo faciat, vt dictum est, prouisus ab eo habens hanc præsumptionem iuris pro se habet suam intentionem fundatam, & transfert onus probandi in aduersarium etiam existentem in possessione, Alciatus *de præsumpt.* 3. *parte nu.* 2 & ibi addit Mandos. *reg.* 4. *quæst.* 1. *nu.* 4. *& regul.* 12. *quæst.* 7 *num.* 4. Couarr. *lib.* 2. *var. cap.* 6. *num.* 1. Mascard. *quæst.* 17. *à n.* 6. *& conclus.* 1227. & Pacian. *eodem tract. de probatio. lib.* 1. *cap.* 12. & vbicumque ius commune pro aliquo facit, & pro eo præsumit, istius modi iuris præsumptio onus, in reum probandi transfert, Mascard. *d. quæst.* 17. *num.* 9. & ipse Gonçalez *supra n.* 47. ait, quod qui habet pro se ius commune, vt in proposito, dicitur habere plenam probationem quamdiu aliqua exceptione contraria plene probata non repellitur cum Bar. *in l. admonendi num.* 50. Ripa *nu.* 112. *ff. de iureiuran.* Puteo *dec.* 101. *n.* 1. *lib.* 2.

& Rota

& Rota *decis.*522.*n.*4.*p.*1.*diuers.*& quod præsumptio iuris reiicit probandi onus in aduersarium,&quo ad hunc effectum æquiparatur quasi possessioni,quæ & ipsa transfert onus probandi in aduersarium, dicit Menoch. *de præsumptione lib.*1.*quæst.*33.*à numer.*2.& præsumptio iuris est vera, & liquidissima probatio, Alcia.*n.*3.& Corian.*supra* Mascard.*d.conclusione* 1227. *num.*11. Menoch.*supra quæst.* 36.*à n.*3. Rota *decisione* 4.*n.*21.*parte* 2.*diuersorum*, Gonçalez §. 7.*proœm.num.* 141.*& glos.*43.*n.*91.& Valasius *de iure emphyt. quæst.* 7.*n.* 33. vbi docet probationem per legis præsumptionē sufficere, etiam vbi requiritur probatio per scripturam. Et possessio non transfert onus probandi in aduersarium, quando est aliqua præsumptio contra possidentem, Mascard.cum communi. *d.conc.* 1200.*n.*65.

531 Nec obstat *d.decis.*† Putei 207. vbi dicitur, quod prouiso per Ordinarium agenti contra prouisum Apostolicum possessorem incumbit onus probandi Beneficium vacasse de mense ordinario, quia non loquitur in casu proposito, quando constare non potest in quo mense Beneficium vacauerit, sed quando de eo constare potest, & contrauertitur, cui incumbat onus probandi mensem vacationis Ordinarium vel Apostolicum, an prouiso per Ordinarium, qui est actor, an prouiso Apostolico reo, & possessori non petenti nisi absolutionem?

532 Ex quibus prædicta † resolutio procedit, non solum quando prouisio Ordinarij est anterior, sed etiam quando est posterior prouisione Apostolica, quæ fundatur in reseruatione, & vacatione in mense Apostolico, & non iure præuentionis, quicquid dicat Gonçalez *d.glos.*11.*num.*34.40.& 43 nam, cum prouisio Apostolica fundetur in reseruatione, corruit non stante, aut non apparente reseruatione, ac impedit subsequentem prouisionem Ordinarij iuxta supradicta *num.*177.nam de non stantibus, & non apparentibus idem est iudicium, vt est vulga-
533 re. Nec supradictis † obest *capitulum, si à sede Apostolica de Præben.lib.*6. de cuius materia late Gonçal.§. 3. *proœm. num.* 50. nam solum procedit vbi constat de prouisione, aut etiam reseruatione Papæ concurrente cum prouisione Ordinarij, & dubitatur de anterioritate, in proposito autem non constat de reseruatione, quamuis vbi in ipsa die acceptationis recognitæ alternatiuæ vacaret aliquod Beneficium, & non posset constare, an esset Prior vacatio, an acceptatio, & consequenter, an Beneficium vacaret in mense Ordinarij, an Apostolico, recte procederet d.capitulum, si à sede Apostolica, vt ait Gonçalez *glos.*65.*num.*18.quia tunc primo, & principaliter dubitatur de anterioritate vacationis, aut acceptationis, conducit *decisio* Guidoboni 112.*in*
534 *manuscriptis*,† vbi habetur, *quod, cum ageret fabrica S.Petronij contra Ioannem possessorem bonorum cuiusdam defuncti eo prætextu, quod ad se bona pertinerent vigore statuti Bononien.disponentis, quod bona decedentium ab intestato non habentium agnatos, vel cognatos vsque ad quintum gradum, deueniant ad fabricam S. Petronij, dubitatum est, an incumberet onus probandi Io. se esse cognatum, vel agnatum intra quintum gradum, an fabricæ, non extare aliquem infra dict.gradum? & Domini tenuerunt incumbere onus probandi Io. etiam, si esset possessor, quia fabrica habet fundatam intentionem ex statuto allegando negatiuam quod non extet aliquis intra d.gradum per glossam* in l.cum de lege. ff.de probat. *& quod decesserit intestatus, præsumitur, nisi doceatur testamentum, quia concedere testamentum, est quod facti, quod non præsumitur, qui autem ex aduerso dicit se esse cognatum, vel agnatum intra quintum gradum, cum sit facti, debet illud probare, alias succumbit propter statutum, quod vocat fabricam. Ita resolutum est* 30.*Octob.* 1553.*coram D.Capisuto.*

Nec obstat † quod ait Gonçalez *glos.* 43. *num.*95. 535
(vbi *num.*99.refert *d.decisionem* Putei.207.& 266.) quod quando quis tenetur vti actor probare aliquid, in quo se fundat, tunc non sufficit iuris præsumptio, sed requiritur aliunde probatio, citans Achillem de Grassis *decis.*1.*de probat.num.*1.& 2.Cæsarem de Grassis *decis.*176.alias 1. *qui filij sunt leg.n.* 17.& 18. quia id est falsissimum, & contra receptas doctorum sententias, vt ex adductis patet, nec dictę decisiones id probant, nam *decisio* Achilis, quæ est 165. in ordine dicens, quod doctrina communis, quod quis præsumatur viuere vsque ad centum annos, non suffagatur illi, qui tenet probare pro fundamento intentionis suæ aliquem viuere, quia tunc necesse est plene probare vitam, ex Alex. *cons.* 27.*vol.*7 ex eo quidem procedit, quod vere non sit iuris præsumptio quem viuere vsque ad centum annos, vt tenet Alcia.*de præsumpt.reg.*1.*præsumpt.*44. Mandos.*reg.*19.*de infirmis quæst.*6.*à n.*5.Pinel.*in l.*2. *C.de rescind.vend.*3.*par.numero*33.Paz *in praxi*3.*par.* 1.*tom* 10.Pacianus *de probat. lib.*2. *capitulo* 7.& 8. & Ioan.Gutierrez *pract.lib.*2.*quæstione* 7.*numero* 8. & ita etiam procedit d.decisio Cæsaris de Grassis, *num.* 17.& 18. quæ allegat decisionem Achillis, quando non est vera & firma legis præsumptio, vltra quod ibi nihil resoluitur. Et facit quod dicitur supra *num.*356.

Quærit etiam circa prædicta † verba Gonçalez, 536
*d.glos.*11.*ex num.*48 quid erit, si aliquod Beneficium vacat in mense ordinario, & Ordinarius non confert illud in ipso mense, sed ingresso iam mense Apostolico, an ex eo, quod vacatio durauit, ac intrauit in mensem reseruatum, sit d. Beneficium reseruatum, nec ne? In qua quæstione multa adducit, & expendit, cum tamen ea parum habeat dubitationis, & sic nullus nunquam de ea dubitauerit, nec sit in Rota disputata, licet quotidie contingat, vt ipse dicit, tandem à *n.* 53. resoluit, d. Beneficium non esse reseruatum. Et ita sine dubio tenendum est, quia regula nostra dumtaxat reseruat Beneficia vacatura in mensibus Apostolicis, & d. Beneficium non vacauit in mense Apostolico, sed ordinario, quamuis eius vacatio duret vsque ad mensem Apostolicum. Secundo quia regula loquitur de tempore, & initio vacationis, scilicet quando contingit obitus possessoris Beneficij, seu alius modus vacationis, non autem de continuatione ipsius vacationis, vt constat, tam ex mente, quam ex verbis regulæ, ad quod faciunt illa verba, *de mense, in quo vacarint.* De mente etiam clare constat, cum Papa velit partiri menses inter se & Ordinarios, ita quod Beneficia de nouo vacatura in 8. aut 6. mensibus sint reseruata Papæ, Beneficia vero de nouo vacatura in aliis quatuor, aut 6.mensibus spectent ad prouisionem Ordinariorum, & alias non esset bona partitio, si Episcopi non possent prouidere Beneficia in suis mensibus vacantia, postquam intrasset mensis Apostolicus, cum tamen Beneficia semel vacantia in mense Apostolico, & sic semel reseruata semper remaneant reseruata. Et confirmatur ex regula 2.Cancellariæ, vbi, quia Papa vult reseruare Beneficia non solum de nouo vacatura, sed etiam, quorum vacatio durat

sede Episcopali vacante, dicitur, *quomodocumque vacant, & vacabunt in futurum.* Et facit etiam extrauagans *ad regimen. de Præben.* post principium in illis verbis, *nunc apud sedem Apostolicam vacantia, & in posterum vacatura,* quæ etiam verba ponũtur *in §. ac etiam per obitum.* Vnde apparet, quod quando Papa vult reseruare etiam Beneficia vacantia, seu quorum vacatio durat, id expresse declarat, quasi aliud sit Beneficium vacasse, & durare vacationem, & aliud in posterum vacaturum, quod intelligitur de nouo, nisi sublata materia, aut ratio aliud importet, vt in casu *cap. si postquam de Præben. in 6.* vbi gloss. & D. & Puteus *decision. 48. lib. 3.* aut nisi Beneficia vacatura absolute reseruentur non dicendo tali tempore, seu à tali tempore, seu tali loco, aut modo vacatura, & sic procedet sententia Simonetæ *quæstione* 74. quam sequitur Mand. *reg. 26. in præfatione, numero 3. & 4. & regula 32. quæstione 3. à numero 2.*

537 Vnde infertur, † quod Beneficia vacantia, sede Apostolica vacante, in mense alias Apostolico, non reseruantur per superuenientem regulam mensium noui Pontificis, licet adhuc vacent. Ex quo regula solum reseruat Beneficia vacatura, & non vacantia, in quam sententiam procliuior est Gonçalez *§. 1. prooem. ex num.* 60. vbi istam quæstionem tractat, & vide dicta supra à *num.* 440. & infra *num.* 646.

538 Rursus circa prædicta † verba quærit Gonçalez, *d. glos.* 11. *ex num.* 79. de alia quæstione, quæ nullam habet difficultatem, nec fere dubitandi rationem, Quod si eadem Beneficia vacent pluries in mensibus Apostolicis, an post primam vacationẽ reseruatio regulæ locum habeat; Et multis pro parte neg. adductis, tandem resoluit contrarium, cum Calder. *cons.* 10. *de Præben.* & Simon. *q.* 13. non obstante regula *l. boues. §. hoc sermone de verborum signif.* quoniam eadem ratio militat in secunda, & vlterioribus vacationibus, quæ in prima, & quia regula nostra reseruat omnia Beneficia in mensibus Apostolicis, quocumque modo vacatura, & sic quocumque modo vacent, siue prima vice, siue pluribus, intrat reseruatio, Præterea, quia regulæ nostræ reseruatio est per viam legis generalis. Item quia quando in dispositione assignatur certum tempus, non solum comprehenditur primus actus, sed etiam omnes illo tempore contingentes; insuper, quia per primam vacationem non satisfit menti, & intentioni Papæ reseruantis. Vlterius, quia versamur in materia de sui natura reiterabili, vt est vacatio Beneficij, quæ sunt limitationes *de reg. §. hoc sermone* adductæ per Feli. *in c. 2. de treuga, & pace, num.* 4 Tiraq. *in d. §. hoc sermone* Ant. Gab. *conc. 2. de legib.* & alios relatos per Gonçalez *supra.*

539 Quinto circa illa verba vsque † *ad suæ voluntatis beneplacitum,* circa quæ multa cumulat de more Gõçalez *glos.* 12. non satis ad propositum videnda sunt per nos breuiter dicta supra *n.* 446. & infra circa verba, *dispositioni suæ, n.* 643.

540 Sexto ex illis verbis, † *extra Romanam curiam* notandum est Beneficia vacantia in Romana curia, de quibus supra *à n.* 68. non includi in reseruatione huius regulæ, cum per eam solum reseruentur Beneficia extra Romanam curiam vacantia eo quod Beneficia in Romana curia vacantia non egent reseruatione huius regulæ, cum semper, & quocumque mense vacent, sint reseruata principaliori, & potentiori, fortiorique reseruatione in corpore iuris clausa *ca. 2. de Præben. in 6.* & de istis Beneficiis in Romana curia vacantibus, seu apud sedem reseruatis ad *cap. 2.* intelligenda sunt d. verba nostræ regulæ non autem de aliis Beneficiis reseruatis, quæ non possunt dici vere, & proprie vacare in curia sed ad summum tantum large, & improprie, vt dictum est *nu.* 88. & sic bene includuntur in reseruatione huius regulę, nec id est inconueniens, cum possint concurrere duæ, pluresve reseruationes in eodem Beneficio eodem tempore, & vnum Beneficium pluribus reseruationibus possit esse obnoxium, vt dicitur infra *cap. 3. num.* 141. & tradit Gonçalez *gl. 13. à numero* 81. quamuis idem Gonçalez *ibi ex numero* 63. teneat d. verba etiam de omnibus aliis Beneficiis reseruatis intelligi, ita vt regula nostra de nouo non reseruet illa Beneficia quæ iam sunt reseruata, cum excludat Beneficia in Romana curia vacantia, & omnia Beneficia reseruata dicantur vacare in curia, vt antea dixit, & quod reseruatio regulæ nostræ locum non habeat in Beneficiis alias reseruatis, ait etiam Gonçalez *glos. 5. § 8. nu. 61. & in aliis locis.* Quod non est verum ex dictis, bene verum est, † quod regula nostra 541
de expressione mensis vacationis non habet locum in Beneficiis alias reseruatis, quia in eis cessat ratio finalis regulæ, cum Papa solus de illis disponat. Mandos. *de signatura gratiæ tit. de prouisio. versic. an autem in impetratione* Puteus *decis.* 25. *lib.* 3 quam refert Gonçalez *d. glossa* 13. *num* 78. de quo Latius infra *nu.* 668. vnde male ait idem Gonçalez, *d. glos.* 13. *num.* 91. quod, si regula nostra includit Beneficia alias reseruata, esset necessaria expressio mensis. Quamuis de reseruatione per regulam nostram inducta esset etiam facienda mentio, vt ibi ait ex Cassadoro *decis. nona numero* 5. *de Præben.* Ænea de Falcon. 4. *quæstione principali effectu* 44 Paris. *cons.* 138. *nu.* 8. *lib.* 4. Caputaquen *decis.* 85. *n.* 4. *par.* 2. Simoneta *quæst.* 14. *n.* 12. iuncta additione & Mandosio *in locis* per eum allegatis. Sed id cessat ex clausula apponi solita *spiritualiter, vel generaliter reseruatum,* de qua infra 11. *par. cap.* 1. *n.* 30.

Septimo ex illis verbis, † *alias quam per resignatio-* 542
nem, notandum est Beneficia in quocumque mense resignata in manibus Ordinarij non esse reseruata per hanc regulam, vt post hæc tradit Gonçalez *glos.* 3. *ex num.* 1. vbi citat Thom. Tribum *in decis.* Veneta. 54. *sub num.* 15. *lib.* 2 male tamen ait Goncalez *ibi à n. vigesimo nono,* quod illa verba nostrę regulæ intelligantur tam de resignatione pura & simplici, quam de conditionali & in fauorem, quæ fit coram Papa, cum regula nostra indistincte, & generaliter loquatur, & sic generaliter sit de vtraque resignatione intelligenda, &c. nam resignatio coram Papa facta, quę indicit vacationem in curia, exclusa est per verba præcedentia, *extra Romanam curiam.* Et sic per ista verba solum excluditur resignatio facta coram Ordinario. Nec pro Gonçalez facit Rotæ *decis.* 624. *numero* 1. *lib.* 3 *par.* 3. *diuer.* dicens, quod regula nostra excipit resignationes, idque, siue in curia fiant siue in partibus, cui consonat *decis.* 575. *numero tertio & 4. & decis.* 700. *in fin. ead.* 3. *par. diuers.* quia ibi non dicitur, quod resignationes factæ in curia excipiantur per dict. verba, *alias quam per resignationem,* vnde intelligenda decisio est, quod regula nostra excipit resignationes factas in curia per illa verba, *extra Romanam*, & resignationes factas in partibus per ista verba alias, quam per resignationem

Ex quibus verbis apparet, † quod in quolibet 543
mense

mense anni possunt permutari Beneficia coram Ordinario, nam cum in permutatione Beneficia repugnentur *cap.1.de rerum permutat.* in 6.ibi, *resignantur*,& *Clem.1.eod.tit.* ibi, *resignata*, vere vacant per resignationem, & sic non comprehenduntur in reseruatione huius regulæ, tradit post hæc Gonçalez.*d.glo.13.ex num.32.*& quod permutatio, seu resignatio ex causa permutationis, sit vera resignatio dicitur infra 11. *par. cap.3.n.5.* quamuis multi in his partibus hoc non aduertunt, & ob id expectant mensem Ordinarij ad faciendam resignationem,
544 seu permutationem coram Ordinario, † aduertendum autem quod regula dumtaxat excipit resignationem expressam,non vero tacitam, quæ ipso iure fieri intelligitur,vt per assecutionem secundi Beneficij incompatibilis per contractum matrim. &c. vt recte declarat Gonçalez *d.glos.14.an.62.*quod tamen melius probatur ex dictis per nos infra 11.*p.c.3 .num.* 242.

545 Vnde in vacantibus † per resignationem non habet locum alternatiua ,'cum non sint reseruata per hanc regulam , quidquid dicat Zerola *in praxi Episcopali 2.par. verb.alternatiua §.* 1. qui tamen recte ait eam habere locum non solum in vacantibus per obitum , sed etiam per assecutionem secundi incompatibilis per priuationem, matrimonium contractum, & Religionis ingressum, &c. siqu dem Beneficia sic vacantia , quamuis dicatur resignatio tacita , reseruantur per hanc regulam , vt dictum est.

546 Et quando per istam regulam † reseruarentur simpliciter Beneficia vacantia in mensibus Apostolicis, videbatur posse tentari non comprehendi Beneficia resignata ex causa permutationis in manibus Ordinarij ex dictis *d.11.par.cap.4.à nu.38.*cum Hier.Gabriel.*consil.199.lib.2.& aliis.*Sed nihil ominus tunc comprehenderentur ex quo sumus in reseruatione generali ad *decis. 1. de rerum permutation.in nouis,2.dubio in fi.*Probum *in cap.2.de Præben.in sexto,num.24.* & sentire videtur Gonçalez.*d.glossa 14. num.50.*

547 Octauo ex illis verbis,†*quocumque modo vacatura*, notandum est omnes modos vacationis (excepta vacatione in curia, & per resignationem) includi in reseruatione nostræ regulæ , qui eam non appositis istis verbis comprehenderentur. Æneas de Falcon.*quæstione 1.sub n.2.*tradit Gonçalez *glos.15.n.1.& 2.*qui ex *n.3.*ponit,& prosequitur modos vacationis Beneficiorum. De quibus vide per nos *dicta infra 11.par.*

548 Secundo notandum est, † quod regula nostra non solum locum habet in vacatione de iure , & de facto, sed etiam in vacatione de iure tantum , aut de facto tantum,vt late per Gonçalez. *d.glossa 15.§. 1.* & dixi supra *numero 198. & sequenti* vbi vide.

549 Tertio notandum est,†quod cum Beneficium non dicatur vacare ex persona habentis dumtaxat ius ad rem, verbi gratia per præsentationem, electionem mandatum de prouidendo , seu gratiam in forma dignum,collationem nondum acceptatam,vel alias, vt supra *4.par.c.3.* dictum est , non intrabit reseruatio nostræ regulæ , si habens ius ad rem ad aliquod Beneficium decedat in mense Apostolico,sed adhuc Beneficium vacat vt prius,& durat prima vacatio,& prouisio spectat ad eum , ad quem prius spectabat, Gonçalez *d.glos.15.§.2.à nu.1.* circa quod vide supra dicta *à n.278.*

550 Quarto notandum est ex d.verbis , † *quod regula nostra non procedit in Beneficiis Ecclesiæ non numeratæ, sed receptiuæ*, vbi non est certus numerus Beneficiorum,quia regula reseruat Beneficia vacatura, at ista Beneficia nũquam vacant, sed cum defuncto expirant,& cessant,ac esse desinunt, & cum Beneficiato extinguuntur *c. dilecto.25.de Præben.& cap.ex parte de concess.Præben.* & ibi D.& dicimus infra 11.*par. c.2.n.17* & ita post plura pro contraria parte adducta resoluit Gonçalez *glossa 9.§. 3.* dicens in terminis ita fuisse resolutum in vna Calagurritana Beneficij de Zenizeros 13.Octob.1587.coram D.Pamphilio,quæ decisio fuit confirmata in aliis pluribus causis , & signanter in alia Callagurritana Beneficij de Albania 22. Martij 1602. coram D.Seraphino , & ita etiam concludit Gonçalez *dict. glossa 15.§.2. numero 19.*

551 Nono circa illa verba,†*ad collationem,prouisionem.* De quibus Goncalez aliqua *glos. 16. & 17.* videnda sunt dicta supra *1.par.cap.vlt.à num.31.& 4. par.cap. 1 num.3.*

552 Decimo ex illo verbo,† *præsentationem*, & sequentibus notandum est certum esse Beneficia iuris patronatus Ecclesiastici,sub hac reseruatione comprehendi: nam etiam non facta particulari expressione Beneficia iuris patronatus Ecclesiastici in reseruationibus comprehenduntur,Felinus.*in tractat.quando literæ Apostolicæ, tertia limitatione*,PalaciosRubios *in libello de Beneficiis in curia vacant. §.11.* Cassador. *decision.4.numero 2.de iure patronatus.*Alaua *de Conciliis,secunda parte,copit.25.*Mandos. *regul.1. Cancellar.quæstion.10.numer.5.* Couarruuias *practic. cap.36. numero 5.*Hoieda *de incompatibilitate Benefic.capitulo fin.numero 112.* Granutius ad Simonetam *quæstione 9.numero 10. cum aliis* , & à Legato à latere conferri possunt,vt infra *capitulo 3.à numero 17.*ex quibus etiam in gratia , seu impetratione Beneficij , non est necessaria mentio iuris patronatus Ecclesiastici , vt per Seluam *de Beneficio 3. parte quæstione 11. 12. qualitate 3. 4. & 6. Fallentia, numero 22. & 23.* & post hæc tradit Gonçalez *glossa decimaoctaua, à numer.6.*

553 Illud autem est ius patronatus † Ecclesiasticum, quod, licet originem habuerit ex patrimonio laici, fuerit tamen vel ab initio , vel postea fundatione, testamento,donatione, aut alio quouis titulo in Ecclesiam translatũ,aut in Capitulum, seu Collegium Ecclesiasticum Canonicorum regularium , aut sæcularium , vel in aliquam personam Ecclesiasticam ratione Ecclesiæ, Dignitatis,aut Beneficij , & tandem, quod competit Ecclesiæ , vel ratione Ecclesiæ, *cap.vnico.§.fin. de iurepatronat.in 6.* Felinus *supra 6. limitatione*, Hieronym. Paulus *in practica Cancellar. versiculo in causa mea.*Maioricen.Rochus *de iure patron.verb.ius quæstione 7. numero 14.* Lamber. *eodem tractat.libro 1.quæstion.1.art. 8.* Rebuffus *in praxi tit. de præsentatione.num.5.& 7.& 3.parte signaturæ verb. nec non iuris patronatus num.8.*Crescen.*decis.3.de iure patronat.*Duarenus *de Sacris Ecclesiæ misteriis lib.5. cap.4.*Mandos.*numero 6* &Couarrias *2.& 5.*vbi proxime Did.Perez *in l. 2. tit.6. lib.1. ordinam.glossa 1. 1.* Spino *de testament.gloss.4. numero 16.* Flaminius Parisius *de resignatione lib.2.quæstione 4.numero 39.*&
554 Gonçalez *supra num.5.cum aliis*,& fuit vtrunque resolutum in vna Valentina Beneficij † 26. Martij 1593.coram D. Orano, vt in sequenti decisione *fuit resolutum præsentationem factam per Abbatissam , & Moniales Sanctissimæ Trinitatis,de persona Petri Laga-*

ua ad Beneficium SS. Matthiæ, & Luciæ situm in Parochiali Ecclesia S. Ioannis de Mercato, non intrare, quia licet admittatur illud esse iurispatronatus ex dotatione Matthiæ Aragno ciuis Valentini, nihilominus, cũ translatũ fuerit in Abbatissam, & Moniales Sanctissimæ Trinitatis, dicitur ius patronatus Ecclesiasticorum, & Ecclesiasticum, cap. vnico. §. vltimo de iure patr. lib. 6. *cum traditis per Couarruuiam* libro pract. q. ca. 36. nu. 5. versiculo secundo erit illud obseruandum, *& in consequentiam, quia vacauit de mense May, anni 1591. sub regula Cancellariæ reseruatoria octo mensium comprehensum, quo stante certum est, non licuisse Abbatissæ, cum Monialibus ad illud præsentare* cap. cum dilectus de iure patron. *non obstant i ncontrarium contra prouisionem Andreæ de Dueta, quia cum sit reus, & possessor, sufficit sibi per nõ ius actoris venire*, Rota dec. 4. de re iudic. in nouis cum similib.

555 Et in causa Salamantina † Capellaniæ del voto 5. Iul. 1593. coram D. Pamphilio, de qua infra *num.* 599. fuit dictum Capellaniam de qua ibi, quę vacauit in mense Maij vti iuris patronatus Ecclesiastici esse reseruatam.

Vnde Gambarus *de offic. Legati lib. 3. numero* 416. *& seqq.* cum Mariano Socino *in repetit. cap. de Monachis. de Præbẽd.* ait, quod si laicus patronus ex fundatione efficiatur Religiosus, tale ius patronatus sit Ecclesiasticum, quia per talem ingressum omnia acquiruntur Monasterio, *authentica ingressi. Cod. de Sacris Ecclesiis*, & sic ius patronatus transit in Monasterium, Lambert. 1. *p. 2. lib. q. 2. artic.* 11. *num.* 12. quod tamen solum procedet durante vita Monachi, vbi ius patronatus iure sanguinis defertur in posteros, & illi adsunt ex Probo ad Monach. *in rubrica de iure patron. in* 6. *num.* 2. *& num.* 418. *& seq.* ait idem Gambarus, quod si aliquis Episcopus ex largitate fideliũ obtinens Comitatum, vel Ducatum, in quo exercet iura temporalia, vt Dominus temporalis, (Vt verbi gratia Episcopus Palentinus, qui est Comes Perniæ, & Episcopus Oueren. qui est Comes Nuruennæ) habeat ratione huius Comitatus, vel Ducatus ius patronatus, iudicabitur Ecclesiasticum, quia cum Comitatus sit Ecclesiæ & ius patronatus Comitatus, ergo ius patronatus est Ecclesiæ. Præterea istud ius patronatus habet causam à Comitatu, vel Ducatu, qui est Ecclesiæ, ergo ipsum est Ecclesiæ, vnde etiam infertur contra Valascum *consultatione* 163. *ad fin. 2. part.* quod ius patron. spectans ad Prioratum est Ecclesiasticum, licet ipse Prioratus sit iuris patronatus laici.

556 Vnde etiam ius patronatus † spectans ad laicos religiose viuentes, & portantes habitum religiosum, & gaudentes peiuilegio fori, & Canonis, vt sũt benignæ, est Ecclesiasticum, Rota *decis.* 8. *de iure patron.* alias 332. *in antiquis.* Feli. *supra limitatione* 4. qui inde infert ad ius patronat. spectans ad illas de 3. ordine D. Francisci, non vt singulas, sed vt vniuersas, quod sit Ecclesiasticum, sequuntur Selua *d. q.* 11. 3. *p. d. num.* 23. Rochus *d. verb. ius numer.* 17. I amber, *d. li.* 1. *q.* 1. *artic.* 10. & Gigas *de pensio q.* 24. *n.* 5. Mascard *de probat. conclus.* 960. *nu.* 2. 6. *&* 8. & facit quod tradit Suarez 5. *tom. de censur. disputat.* 22. *section.* 1. & hinc etiam ius patronatus spectans ad magistros, seu milites ordinum militarium, vt D. Iacobi, Calatrauæ & Alcantaræ, &c. etiam coniugatos ratione magistratuum, aut præceptoriarum, seu commendarum erit Ecclesiasticum, Mascardus *ibi num.* 3. 4. *&* 5. ad quod faciunt dicta supra *part.* 1. *cap.* 4. & est declaratio S. Congregationis Concilij, Lusitanen. infra adducta 9. *p. cap.* 2. *numer.* 263.

Sed quamuis ita certum, † & receptum sit Beneficia iuris patronatus Ecclesiastici comprehendi in hac, & aliis reseruationibus, tamen non seruatur in Hispania, prę sertim in his Regnis Castellę, imo indifferenter Beneficia iuris patronatus, etiam Ecclesiastici ad prę sentationem patronorum prouidentur in partibus, in quocumque mense vacauerint, vt videmus quotidie. Qua obseruantia, ac consuetudine supposita dubitatur, an ex ea defendi possit, id licere, non obstante hac reseruatione, & aliis quasi vsu non receptis aut abrogatis in Beneficiis iuris patronatus Ecclesiastici ad notata per Felin. *in cap.* 1. *de treuga, & pace*, & alios infra referẽdos 11. *parte capit.* 5. *numero* 150. quod lex vsu non recepta non ligat, & in capit. finali de consuetudine. 557

Sed ista doctrina non videtur † posse applicari regulis reseruatoriis, quę licet sint per modum legis Sarnen. *de annali quæstion.* 23. & in eis procedatur per viam legis vniuersalis, Puteus *decision.* 164. *sub numero* 5. *libro* 2. Rota in Calagurritan. Beneficij de Arcaya infra adducta *numer.* 560. tamen reuera nihil aliud sunt, quam auocationes quædam prouisionis Beneficiorum per Papam ad se factę, vt patet ex diffinitione reseruationis, de qua per Æneam de Falcon. *quæstion.* 1. *principali.* Simonetam, seu potius additionatorem *quæstione* 1. *numero* 1. Mascard. *conclusione* 1276. *numero* 1. & nouissime per Gonçalez *gloss.* 5. *numero* 19. *& gloss.* 31. *à numero* 1. & per eas quasi protestatur papa contra inferiores, ne vllo modo se intromittant in prouisione, & dispositione Beneficiorum per illas reseruatorum, & omnino eis adimit facultatem prouidendi, & disponendi de illis, velint nolint, recipiant, vel non recipiant & cum decreto irritante, ex quo magis declaratur enixa eius voluntas, & tollitur obseruantia, & consuetudo in contrarium ad probum in Monachum *in ca. tibi., qui de rescript. in* 6. *sub numero* 8. Ant. Gabriel, *de clausulis conclusion.* 3. *à num. quarto.* & alios infra relatos *cap. quarto. num....* nec refert, quod non faciat mentio, & derogatio obseruantię, & consuetũdinis prę teritę iuxta *capit.* 1. *de constitution. in* 6. quia illa non est vllius considerationis stante interpretatione per singulos pontifices renouantes regulã, vt alias supra dictum est *nu.* 454. & infra *num.* 677. nec illa vnquam potuit introduci stante d. decreto irritante, iuxta dicta. Et prę terea papa reseruando generaliter derogat omnibus iuribus, & statutis, seu consuetudinibus, & tollit omnem potestatem conferendi, vt cum Ioanne de Lignano dicunt Domin. *numero* 3. & Francus 6. *in cap. fin. §. in Præbendis. de consuetud. in* 6. Mandos. *reg.* 4. *quæst.* 7. *numer.* 2. & Rota in Bononien. supra adducta. *num.* 452. *in* 1. *difficultate.* 558

Sed rursus dubitatur († esto quod Beneficia iuris patronatus Ecclesiastici cadant sub hac reseruatione, & aliis an secus) sit, quando sunt debita certis personis, seu certo generi personarum, verbi gratia consanguineis fundatoris, aut filiis patrimonialibus, vel quę magistris, aut Doctoribus sunt conferenda ex consuetudine, fundatione, &c. In quo prima senten tia est, ista Beneficia cadere sub reseruationibus generalibus, quia verba reseruationum eis conueniunt, & maxime nostrę regulę, quę reseruat omnia Beneficia qualitercumque qualificata, nec per reseruationem auferitur ius illis, quibus sunt debita, nam cum reseruatio sit generalis, & 559

lis,& non in fauorem certæ personæ, potest Papa illis conferre.

Ita tenuit Rota in vna Placentina Portionis de anno 1544.apud Puteum *decis.164.lib.2.* vbi respondetur doctrinæ *glossæ fin.in ca.cum in Ecclesia.de Præbend.in 6.*quæ ait, quod Præbenda alteri ex consuetudine debita, puta Magistro, non debeatur expectanti.

Respondetur inquam, quod loquitur in gratia de vacaturo ad fauorem certæ personæ, &c.idem tenuit Rota in vna Tirasonen.iuris præsentandi,& inualiditatis præsentationis 19.Ian.1583.coram D.Robusterio, vt in sequenti decisione, *Fuit resolutum quod præsentatio cap.Ecclesiæ Tirasonen.fuit nulla,quia Beneficium vacauit in mense reseruato, & regula reseruatoria octo mensium capit etiam ista Beneficia, etiam quod sint debita certo generi personarum, vt Papa, & non alius conferat illa dictis personis,vt per Puteum* decision.sexta,de mense,*& latius* decision.164.libro secundo,*refert Ant. August.*in eadem regula de mense numero quinto, *prout Papa prouidit in casu isto personæ habenti qualitates Bullæ Alexandrinæ, qualitas enim ista, quod conferantur istis personis,non contradicit reseruationi, sed tuetur ius illarum partium,vt illis dicantur debita ista Beneficia,Sarnen.* de iure quæsito quæstion.prima,*& ideo ista causa debet astringere reseruationes iuxta limites illius,quia limitata causa limitatum producit effectum,& sic quoad ipsas personas tantum comprehensas dict.Bulla,vt Papa solus possit illis prouidere,& non alius. Nec mouebant Dominos clausulæ,non obstantibus reseruationibus,quia recipiunt interpretationem à principali dispositione,scilicet ad effectum prouidendi illis personis,& sic,vt illa Beneficia non conferantur aliis,non autem,vt Papa non possit illis quouis modo prouidere præuertendo,aut reseruando,præsertim, cum Papa non dicat, etiam per nos, nec placebat dec.ex aduerso adducta, quia est defectuosa,& acephala.considerabant etiam Domini, quod clausulæ illæ executiuæ, de reseruationibus sunt intelligendæ, & referendæ respectiue, singulæ singulis, vt sint conferenda per Ordinarios istis personis vbi non adsunt reseruationes,& per Papam,vbi sunt reseruationes, quia quælibet dispositio recipit passiuam interpretationem à iure communi,& istæ clausulæ regularum reuocatoriarum istarum facultatum conferendi reseruatæ sunt prægnantes,& appositæ in legibus vniuersalibus, quæ capiunt omnia, nec facit Concilium Tridentinum, quia agimus de præsentatione patroni, & institutione Ordinarij, quæ nullæ sunt cum sint Clericorum, & comprehensæ sub reseruatione,& non est necesse disputare de prouisione Papæ, & de illius validitate,quia sufficit, vt obtineat per non ius actoris,vltra quod Concilium in casu isto non intrat, vt per informantes,sed hoc est ex abundanti,* idem fuit dictum in alia Tirasonen. Vicariæ 13.Oct.1595 coram Vlita infra adducta 9.*p.c.2 n.*309.

360 Et idem tenuit Rota † loquens in Beneficiis patrimonialibus in vna Calagurritana Beneficij de Arcaya 28.Iun.1591.coram Illustrissimo Seraphino, vt in sequent.decis.*fuit resolutum, iustificatam fuisse gratiam D.Petri, nam quantum ad Clericatem legitimatum,& quod est filius patrimonialis loci, de quo agitur, hæc omnia probantur per testes bene deponentes de publica voce & fama,& communi reputatione: item quod valor Beneficij non excedit 24. ducatos, probatur per eandem publicam vocem, & famam. Puteus 29.* libro primo.*item satis probatur valor obtenti, in quo minor probatio etiam de auditu simplici sufficit, iuxta stylum Dominorum, obitus etiam Francisci vltimi possessoris probatur concludenter, item vacatio per eius obitum ex confessione partis aduersæ, & in hoc nulla adest difficultas: maior versatur difficultas circa pertinentiam collationis, nam prouisio facta est tanquam de reseruato, & sumus in Ecclesia numerata patrimoniali,in qua non videntur habere locum reseruationes ex traditis per Couarr.* pract.quæstion.c.36. numero quarto versic. similiter.*si Beneficia patrimonialia,maxime stante Bulla Alex.VI.quæ in pluribus causis fuit allegata,quæ excludit generaliter omnes reseruationes, verum quicquid ipse dicat, Domini censuerunt, hæc Beneficia cadere sub reseruationibus generalibus, cum verba reseruationum eis conueniant ad Feli.*in c.postulasti,n.5. de rescr.*etenim ea comprehenduntur sub indultis Cardinalium, vt per Puteum* dec.163.li.3.*Caputaq.*dec.66. p.1.& decis. 89.p.2.*vnde à fortiori debent cõprehẽdi in reseruationibus generalibus, præsertim vacationis in curia,quæ est clausa in corpore iuris.* c.2. de Præb in 6. *cum in his procedatur per viam legis vniuersalis* Calder. consi.11. de priuileg.*Imola* in Clement.1.vltimo not.de sepul. *& fuit alias discussum,licet non plene resolutum in vna Calagurritana de Apodaca.30.Mart.1590. coram R.P. D.meo Orano non obstat Bulla Alexandri,quia præterquam quod non est producta in forma probanti,qua exceptione alias fuit reiecta in vna Calagurritana de Cemicero 1. Aprilis* 1588. *non comprehenditur reseruatio per vacationem in curia, quæ nunquam venit sub generali dispositione,in qua fit mentio reseruationum, vt per Francum* in d.c.2.num.3.de Præbend.in 6. *Æneas de Falcon.*de reser uat.4.quæstion.43.effectu,*nec obstat D.Petro statutum numeri super ascensione eorum,qui cepti sunt beneficiari, quia ante oppositionem aduersariorum,& sententiam pro eis latam ab Ordinario,non dicitur aliquod ius quæsitum in Beneficio,adeo quod neque de huiusmodi oppositione est facienda mentio, vt tradit Cassad.*dec.18.de Præbend.*quare non est huius rei habenda ratio, maxime stantibus decretis irritantibus in reseruationibus appositis, & ita conclusum gratiam D. Petri esse canonicandam.* Idem etiam tenuit Rota in alia Calagurritana Beneficij de Apodaca 20. Maij 1596. coram D.meo Corduba Episcopo Pacen.in qua fuit resolutum, *Didaco Inniguez ad iudicandum Beneficium, nam eius gratia est anterior alia Martini, & iustificata, ac ideo canonicanda* c.super eo.de offic. deleg.c.tibi,qui de rescrip.in 6.&c.*nec obstabat Motus proprius Sixti V. per quem concedebatur facultas Ordinario conferendi huiusmodi Beneficia,seruata forma in eo contenta, quia ille non comprehendit Beneficia reseruata,vt fuit dictum in illa Calagurritana de Ariola 24.Ianuarij præteriti coram D.Penna,de reseruatione autem manifeste apparet,cum Beneficium vacauerit de mense Ian.qui est reseruatus. Apertissimi autẽ iuris est regulam reseruatoriam octo mensium comprehendere etiam Beneficia certo generi personarum debita.Puteus* dec.164.n.1.lib.2. *& fuit resolutum in d.Tirasonen.iuris præsentandi 27.Ian.1583.coram Reuerendissimo Oriolen. vltra quod constat de alia reseruatione respectu familiaritatis Didaci defuncti, quæ durat etiam defuncto Papa* extrauag.ad Roman.de Præbend.*inter communes,Simoneta* de reseruat.q.57.cum aliis,& hãc sententiam sequitur Flam Paris.*de resignatione Benefic.lib.2.q.12.n.6.*

Secunda sententia est in contrarium, † scilicet quod reseruationes non capiant ista Beneficia debita certis personis, seu certo generi personarum. Ita tenet Æneas de Falcon.per glossam *in d.c.cum in Ecclesia 3. quæstione principali, num. vigesimosecundo.* vbi ait, quod beneficia, quæ vigore consuetudinis

vel ſtatuti debentur alicui, puta Magiſtro, vel alteri non comprehenduntur in reſeruationibus, & refert Puteus *deciſion.* 235 *libro* 2. *n.* 2. ſequitur Menochius *conſil.* 294. *numero* 18. *libro* 3. Couarr. *pract. cap. trigeſimoſexto numero* 4. *verſ. ſimiliter, ſi Beneficia patrimonialia*, loquens de Beneficiis patrimonialibus, & Canonicatibus, qui Theologis magiſtris, & iuris Pontificij Doctorib. ex electione ſunt conferenda, qui tamen ait opinionem iſtam, dubiam, eſſe, quoad hæc patrimonialia Beneficia, & Canonicatus propter verba reſeruationis *cap.* 2. *de Præbend. in* 6. de qua ibi loquitur, quæ adeo generalia ſunt, vt hæc Beneficia comprehendere videantur, propterea ſe lectorem admonere hac in controuerſia, quod diligenter obſeruet, quod praxi receptũ fuerit, & quod ſit Chriſtianę Reip. ac miniſterio diuino cõducibile, ſi quidẽ admodũ conducit hęc Beneficia non cõprehẽdi vllis reſeruationib. &c. Et tenuerat Rota in vna Cæſaraugustana Canonicatus & Præbendæ Alcanicij coram D. Fantucio 13. & 27. Ianuarij 1553. in qua fuit reſolutũ. *Regulam reſeruatoriam* 8. *menſium, li. et comprehendat Beneficia iuris patronatus ex priuil. tamẽ non comprehendere Beneficia iuris patronatus debita ex priuilegio filiis patrimonialibus, quia quotiescumque ſunt debita Beneficia certis perſonis, comprehenduntur ſub regula, & quia æquitas id ſuadet, vt inuitentur alij ad erigenda ſimilia Beneficia.* Vt apud Verallum *deciſ.* 315. *&* 316. *libro* 1. *in manuſcriptis.* Et nouiſſime hanc ſententiam ſequitur Zerola *in praxi Epiſcopali.* 1. *parte verbo Beneficia.* §. 3. *dicto* 8. *& verbo Præbenda Theologalis.* §. 4. dicens Beneficia, quæ aliquas qualitates, ſeu certa onera habent iniuncta, vt Præbendas Theologales, vt in Concilio *ſeſſ.* 25. *c.* 5. *de reform.* non comprehendi ſub reſeruationibus, &c.

562 Mihi videtur in rigore verior † prima ſententia, ſecunda vero videtur tum æquior, tum praxi conuenientior, præſertim, quia Papa non poteſt de facili habere notitiam de perſonis, quibus ex fundatione, conſuetudine, priuilegio vel alias, Beneficia ſunt conferenda, & reuera videtur in praxi recepta, & conſuetudine approbata in Hiſpania. Et ſic videbatur poſſe ſequi. *l. minime. l. ſi de interpretatione. ff. de legibus.* & notatur *in cap. cum dilectus. de conſuetudine.* Petrus Rauennas *de conſuetudine ſecunda numero* 4. nec videbatur obſtare, quod contrarium haberet ſtilus Rotæ, qui facit ius, & pro lege habetur. Sarnen. *in proœmio regularum quæſt.* 5. *ad princip.* Zerola *in praxi parte* 1. *verb. Rotæ tribunal Vrbis*, ſeu deciſiones ipſius. Etiam in partibus Sarnen. *ibi quæ.* 2. *ſub verſicul.* 4. *pro iſta parte*, & ſupra dictum eſt *prima parte, cap.* 5. *numero* 87. *& ſequentib.* quia illa derogatur per ſtylum, & obſeruantiam, & conſuetudinem particularem Hiſpaniæ, Rochus *de conſuetudine ſectio.* 7. *numer.* 21. 22. *&* 23. Cardinal. *in Clementina quamuis. de appellatio. numero primo.*

563 Nihilominus tamen ſtante, † quod prima opinio ita ſit iam à Rota recepta, quod ſecundum eam ſæpius reperiatur iudicatum, adeo quod introductus ſit ſtylus, vel conſuetudo curiæ, vt inquit Pauinus *in præludio extrauagantium verſic. deciſiones Rotæ* & dicam infra *cap.* 3. *num.* 239. videtur illi ſtandum etiam in Hiſpania, in qua contrarium obſeruatur, nam agitur de interpretatione reſeruationis, quæ emanat ab ipſa curia, & attendenda eſt conſuetudo loci, vnde traxit originem res, de qua iudicari oportet, Ægid. *deciſ.* 2. Rota in illa Conchen. penſionis infra adducta *cap.* 3. *numero* 148. vbi dicemus in ſimili, *numero* 241. & rurſus reſeruationes habent vim etiamſi non recipiantur, vt ſupradictum eſt *numer.* 558. quod maxime procedit ſtante ſtylo ipſius Papæ prouidentis de Beneficiis patrimonialibus, & aliis huiuſmodi, vt reſeruatis.

Nec ſecunda ſententia, † eſto eſſet alias vera, procederet in Beneficiis, quæ ſunt conferenda graduatis vt magiſtris, vel Doctoribus, aut licentiatis, vt Pœnitentiaria, Scholaſtria, &c. niſi eſſent conferenda per electionem, & concurſum, vt Præbendæ Magiſtrales, & Doctorales in Eccleſiis Cathedralibus horum Regnorum Caſtellæ, & Legionis ex Bulla Sixti IV. & Leonis X. vbi etiam ſtatuitur eas ſub reſeruationibus non comprehendi, vt in Bullis infra adductis *cap.* 4. *numero* 169. nam, ſi non eſſent conferenda graduatis per electionem & concurſum nullum inconueniens & obſtaculum eſt quominus cõprehendantur ſub reſeruationibus, cum recte poſſint à Papa graduatis prouideri, & ita videmus in pœnitentiaria & Scholaſtria obſeruari. 564

Nec etiam procederet quando perſonæ, quibus Beneficium debetur, non adſunt, vel nolunt, ſeu non prętendunt illud, & ſic Beneficium eſt libere prouidendum, nam ſolum reſpectu illarum non caderet ſub reſeruatione.

Poſt hęc ſcripta vide Hieronymum † Gonçalez, qui *gl. ff.* 9. §. 1. *ex num.* 22. tractat iſtam quęſtionem, an Beneficia patrimonialia includantur in reſeruatione huius regulæ, plura hinc inde pro vtraque parte adducens, & tandem tenet includi, & allegat deciſiones Rotę per nos adductas, & quę in illis allegantur, & nouiſſime ait ſenſiſſe Rotam in alia Calagurritana Beneficij de Albania. 22. Mart. 1602. coram D. Seraphino, in qua deciſione fuit etiam dictum, quod in prouiſionibus, quę fiunt à ſede Apoſtolica, non eſt ſeruanda forma concurſus, nec illa, quę eſt ab Ordinario ſeruanda in prouiſione Beneficiorum patrimonialium, prout etiam tenuit Rota in aliis cauſis. Et ſimiliter fuerunt ponderata verba clauſulæ, *non obſtantibus, &c.* contenta in litteris Apoſtolicis prouiſionis Apoſtolicę de Beneficio patrimoniali reſeruato, per quam clauſulam fuit etiam derogatum cuicumque conſtitutioni, & indulto Apoſtolico cõtrariis, quatenus derogatio neceſſaria foret, Aym. *cõſ.* 126. *num.* 6. *cum alijs.* Et ad illud de praxi, & obſeruãtia contrariis reſpondet Gonçalez, quod ideo prouidentur per Ordinarios iſta Beneficia patrimonialia, etiam vacantia in menſibus reſeruatis, quia Papæ ita placeat, & illa conferre nunquam dignatur, niſi raro, quamuis ſint reſeruata, ex ſua ſumma benignitate, & ſanctitate. Quę quidem reſponſio non ſatisfacit, nec eſt ſolida tum quia praxis non fundatur in tali beneplacito papę: tum quia de eo non conſtat, & ad ſummum poſſet conſtare de aliqua diſſimulatione papæ quę non excuſat ad *capit. cum tam dudum. de Præbend.* ibi, *cum multa per patientiam tolerentur, &c.* 565

Declarat tamen † Gonçalez ſupradictam concluſionem limitandam fore, niſi in indulto, ſeu priuilegio conceſſo ſuper Beneficiorum patrimonialium prouiſione adſint tales clauſulę, quę vincant, & ſuperent reſeruationem huius regulę, & veriſimile ſit Papam nolle comprehendi tale indultum ſub regula, vnde exiſtimat difficile intrare iam, & in futurum reſeruationẽ huius regulę, quoad Beneficia patrimonialia diœceſis Calagurritan. ſtante indulto conceſſo per Clemẽtem VIII. ſuper modo, & forma prouidendi de dictis Beneficiis ſub die 28. Aprilis 1596. cuius clauſulam ponit, nempe, quod non comprehen- 566

prehẽdatur ſub aliquibus derogationib. reſeruationibus, & regulis Cancellariæ, ſub quibuſuis clauſulis, & decretis etiam derogatoriarum derogatoriis, nec derogari poſſit, aut cenſeatur, niſi de Epiſcopi, & cleri Calagurritan. & Calciaten. & hominum dictarum diœceſum conſenſu &c. quæ clauſula, inquit, eſt potentiſſima, & numquam intelligitur ſublata deficiente d. conſenſu. Rota *deciſio.* 137. & 468. in vna Aſtoricen. *part.* 1. *diuerſorum, & dec.* 304. in alia Aſtoricen. *parte* 2. *cum aliis.*

367 Sed certe ex iſta ratione † non bene ſaluatur d. indultum à derogatione huius regulæ poſterioris, quæ derogat indultis etiam cum quibuſuis derogatoriarum derogatoriis, & fortioribus, & inſolitis clauſulis, &c. quæ verba ſine dubio ſufficiunt etiam ſine clauſula, quorum tenores ad derogationem quorũcunque indultorum, cum illis, & aliis quibuſcumque clauſulis conceſſorum, maxime cum hæc derogatio fiat per viam legis, ſeu conſtitutionis generalis ad Felinum *in cap. nonnulli. de reſcriptio. numero quinto, verſ. fallit autem & in cap. accedentes. de præſcript. numer.* 5. Ripa *in capit.* 1. *de reſcript. numero* 55. Couarr. *in rubrica. de teſtament.* 2. *part. numero* 20. *verſ. ſecundum etiam.* Menoch. *de præſumpt. lib.* 6. *præſumpt.* 40. *numero* 23. & Gonçalez *dict. gloſſ. nona,* §. 2. *numero* 57. *& gloſſ.* 36. *à numero* 31. qui alios citant. & Rotam in Tiraſonen. iuris præſentandi ſupra adductam *numer.* 559. quicquid dicat, Rota *dict. deciſio.* 137. *à numero* 2. & *deciſio.* 468. *numero* 4. etiam in termi. *dict. deciſio.* 304. vbi de reg. 3. reſeruatoria Beneficiorum familiarium agebatur, nulla fiebat mentio in regula de clauſula derogatoria, nec ei derogatum fuerat, vt in eadem deciſ. in fin. dicitur, imo reg. reſeruatoria nulla clauſula erat derogatiua, nec indulto derogatum fuerat, vt dicitur *in deciſ.* Putei 308. *in fin. lib.* 3. in terminis autem *deciſio.* 137. *&* 468. vbi agitur de regula Pauli IV. reſeruatoria menſium cum eadem clauſula derogatoria indultorum diſponendi de huiuſmodi Beneficiis, & dictione inſolitis, vt in noſtra regula erant in indulto clauſulæ fortiores, nempe, quod non poſſet derogari, niſi de toto tenore, & data plena, ſpecifica, indiuidua, expreſſa ac de verbo ad verbum, non autem per clauſulas generales, idem importantes, mentio fiat, &c. quæ non ſunt in d. indulto, Clemen. VIII. præterea, vt ipſe Gonçalez refert *gloſſ.* 18. *num.* 97. *& dict. gloſſ.* 36. *numero* 38. nouiſſime nonnulli ex Dominis Rotæ auditoribus dubitarunt de ſubſiſtentia dictarum deciſionum Aſtoricen. &c. & meo videri præcipuum fundamentum ad ſuſtinendum d. deciſio. eſt, quod ibi agitur de indulto iuris patronatus cum clauſula quod habeatur, ac ſi ex vera dotatione, & fundatione competeret, quæ facit, vt, licet hæc qualitas inſit ex priuilegio, debeat tamen regulari, prout regulantur ea, quæ ex dotatione, & fundatione competunt, niſi de mente contraria Papæ appareat, alias nihil operaretur illa æquiparatio, &c. vt *in dict. deciſ.* 137. *numero primo,* maxime cum Papa voluerit, non poſſe derogari, ſine ipſius Marchionis conſenſu ad inſtar iuris patronatus laicorum, cui nunquam ſolet Papa in totum derogare, ſed pro medietate, quare regulandum eſt ſecundum naturam veri iuris patronatus ex dotatione, & fundatione competentis, vt in dicta *deciſion.* 468. *numero primo,* de quo infra *à num.* 580. & in clauſula regulæ menſium derogatoria indultorum nulla fit mentio de iure patronatus, &c.

368 Sed adhuc exiſtimo, † quod per regulas menſium poſteriores non derogetur dicto indulto Clemẽtis, tribus quidem rationibus, prima, quod iſtud indultũ videtur conceſſum Communitati, & Vniuerſitati Cleri, & hominum dictæ Diœceſis Calagurritan. & Calciaten. & hæc regula non comprehendit indulta conceſſa communitati, quia ſolum derogat indultis quibuſuis perſonis, & Collegiis conceſſis ad Rom. *conſil.* 195. *numero* 3. *& conſi.* 400. *&* 436. *à numero* 2. Paulum *conſil.* 278 *ſub numero quarto, lib.* 1. Rebuffum *in communi eodem titulo de collation.* §. *ſtatuimus verb. perſonis.* Caputaquen. *deciſione* 42. *parte* 3. & Gonçalez, qui plura cumulat *gloſſ.* 37. *ex numero primo.* & fuit in ſimili indulto reſolutum in vna Meliten. ſeu Mileuitana Beneficij, 5. Mart. 20. Iun. 1594. corã D. Penna. *Indultum conceſſum à Leone X. habitatoribus, & populo inſulæ Meliten. quod perpetuis futuris temporibus Beneficia Ciuitatis, & Diœceſis Meliten. in quibuſcumque menſibus vacantia, conferantur originariis per Epiſcopum, non obſtante quacunque reſeruatione, non eſſe derogatum per hanc regulam, quia non comprehendit indulta Communitatibus, ſeu Vniuerſitatibus conceſſa ex allegatis, vt in terminis eiuſdem indulti fuerat alias reſolutum coram Groperio* 27. *Octobr.* 1561. *&c.* de qua deciſione alias meminit Gonçalez *dict. gloſſa nona,* §. 2. *à numero* 45. *& gloſſa* 36. *numero* 41. *& gloſſa* 37. *numero* 33. nec obſtat difficultas excitata per Gonçalez *dict. gloſſa* 37. *numero* 34. contra iſtud motiuum Rotę, quod dicti Doctores loquuntur, quando de Collegiis, ſeu Vniuerſitate nulla fuit facta mentio, & regula noſtra per verba clara loquitur, non ſolum de perſonis, ſed etiam de Collegiis, & Collegium eſt Vniuerſitas, & Communitas, &c. quia reſpondetur, quod quamuis Collegium ſit ſpecies Vniuerſitatis, ſeu Communitatis in genere, & in communi, tamen aliud eſt Collegium, & aliud Vniuerſitas, ſeu Communitas populi, Prouinciæ, vel Regni, vt per Menochium *de arbitr. centur.* 6. *caſu* 598. *à numero primo,* & Gonçalez *ſupra numero* 35. & ex ipſa re conſtat, & ſic, licet noſtra regula deroget indultis Collegiis cõceſſis, non ideo derogat indultis conceſſis Vniuerſitatibus, ſeu Communitatibus, populi, Prouincię, ſeu Regni.

Secunda ratio eſt, † quod indultum Clementis VIII. videtur conceſſum, non tam fauore eligentium, quam fauore eligendorum, nempe ipſorum filiorum patrimonialium, & regula non comprehendit indulta conceſſa fauore eligendorum, vt fuit etiam reſolutum in dicta Meliten. coram D. Penna, vbi ſubdit deciſio, quod *placuit Dominis alia ratio, ſcilicet, quod dict. indultum eſſet conceſſum ad fauorem eligendorum, & non eligentium, & quod reg. noſtra ſolum reuocat indulta conceſſa fauore eligentium, & non fauore eligendorum,* vt per Gonçalez *dict. gloſſ. nona,* §. *ſecundo, numero quadrageſimoſeptimo, & gloſſ. trigeſimaſexta nu.* 41. quamuis contra iſtam rationem videatur ſentire Rota in illa Tiraſonen. iuris preſentandi ſup. adducta *n.* 559.

Tertia ratio eſt, † quod cum d. indultum ſit generale circa modum prouidendi de Beneficiis patrimonialibus totius diœceſis Calagurritan. & Calciaten. eſt per modum ſtatuti, & legis, & ſic non cẽſetur illi derogatum per hanc regulam, ad deciſ. Rotę in cauſa Tiraſonen. Vicarię, infra adductas 9. *p. c.* 2. *à n.* 309 & alias dicimus infra *à n.* 679. & quod non derogetur d. indulto Clementis VIII. per hanc regul. confirmatur ex deciſionibus Calagurritan. ſupra adductis, vbi ſupponitur, quod ſi conſtaret de Bulla 369

& prætenso indulto Alexand. VI. non esset locus reseruationi huius reg. &c.

571 Beneficia autem iuris patronatus † laicorum, non comprehenduntur in reseruationibus, etiamsi sint generales, & in corpore iuris clausæ, nec Legatus à Latere illa potest conferre, ita Ioan. Mona. *nu.* 2. Dom. Francus, & alij *in cap.* 2. *de Præbend. in* 6. vbi idem etiam tenet gloss. *verb. collatio*, quicquid alij dicant, Lapus *allegatione* 84. *n.* 6. *& allegat.* 96. Felin. *in tract. quando literæ Apostolicæ, limitatione* 2. Selua 3. *p. quæst.* 11. 12. *qualitate num.* 12. *&* 21. Æneas de Falcon. 3. *quæst. num.* 6. *&* 4. *quæst.* 14. *effectu.* Simoneta *q.* 9. & ibi late Granutius, Rochus *de iure patrimon. verb. competens, quæst.* 24. *num.* 54. Lambert. 1. *part.* 2. *libro quæst.* 6. *art.* 2. *&* 3. *part. quæst.* 9. *art.* 16. Palacios Rubios *in libell. de Beneficiis in curia vacant.* §. 11. & 12. Gambarus *de offic. Legati, libro* 3. *à num.* 239. *&* 242. Alaua *de Concilius* 2. *part. c.* 25. Mandos. *reg.* 1. *Cancell. q.* 10. *à n.* 2. & ad Lapum *sup.* Couarr. *pract. c.* 35. *num.* 2. *&* 5. Hoieda *de incompatibilitate Benef. cap. fin. num.* 109. Azeuedo *in l.* 5. *tit.* 6. *lib.* 1. *recopil. n.* 3. Spino. *de testam. gloss.* 4. *n.* 44. Caldas *respons.* 3. & Valascus *consultatione* 163. 2. *p.* Mohedan. *decis.* 13. *de concess. Præb.* alias 317. Puteus 319. *li.* 1. Cenedo *in Collect.* 21. *ad sextum, numero* 2. & posthæc Gonçalez *gloss.* 18. *numer.* 2. qui plures alios, & decision. Rotæ ad hoc referunt, & reprobant glossa Zencelini *in Extrauagant. execrabilis, verb. disponere, de Præbend.* in Extrauagant. Ioan. XXII. ex quibus apparet sententiam istam receptissimam esse, & in gratia, seu impetratione Beneficij, necessariam esse mentiouem, & derogationem iuris patronatus laicorum, alias non valere. Vnde in vna Florentina, de anno 1547. coram D. August. tenuit Rota, quod, si Beneficium iuris patronatus vacet in curia, opus est in impetratione facere mentionem de iure patronatus, alias impetratio non valet, secus est in Beneficio litigioso, Cass. *decis.* 3. *vt lite pendente*, vt per Chisanen. *decis.* 75. *in manuscriptis.*

572 Nec obstant d. verba nostræ regul. *præsentationem*, &c. quia non includunt præsentationem laicorum, † sed clericorum, Lapus *d. allegatione* 84. *n.* 6. Selua *d. quæst.* 11. 12. *qualitate num.* 16. *&* 17. Felin. *supra ampliatione* 3. *&* 4. Lambert. *d. quæst.* 9. *artic.* 6. *&* 7. Caputaquen. *decis.* 122. *part.* 1. Couarr. *d. c.* 36. *n.* 2. Mandos. alios referens ad Lapum *sup. de allegatione* 84. *lit.* P. Flamin. Paris. *de resignatione Benef. lib.* 2. *q.* 4. *n.* 37. & Gonçalez *sup. n.* 4.

573 Hæc tamen primo declarantur † procedere, quando ius patronatus competit laicis, ex fundatione, constructione vel dotatione, secus, si ex priuilegio, consuetudine, vel præscriptione, in quo non est necessaria derogatio, sed absque derogatione receptũ est valere impetrationem, Felinus *supra limitatione vndecima* Staphil. *de literis gratiæ, titul. de modo & forma impetrandi.* §. *quarto, principaliter. numero quarto*, Selua *d. quæstion.* 11 12. *qualitate circa fin.* 11. *&* 12. *Fallentia*, Lambert. *d.* 3. *part.* 2. *libro, quæstione* 9. *art.* 25. Gigas *de pensio. quæst.* 24. *in fin.* Caputaq. *decis.* 132. *part.* 2. Mandos. *reg.* 32. *quæst.* 4. *num.* 8. *&* 10. Couarr. *supra num.* 6. Ferretus *cons.* 132. *num.* 7. *&* 8. Flamin. Paris. plures referens *d. lib.* 2. *quæst.* 4. *num.* 51. Zerola *in praxi Episcopali.* 1. *part. verb. ius patronatus.* §. 8. *dubio* 33. & alij infra citandi, & dicetur infra loquendo de Legato, *cap.* 3 *nu. septuagesimo secundo.* Quamuis contrarium Rebuffus *in praxi tertia parte signaturæ, verb. nec non iuris patronatus; numero vigesimo quarto, & in regula Cancellariæ* 43. *de derogatione iuris patronatus.*

574 Et tale ius patronatus sub † reseruationibus cõprehenditur, Rochus *supra* Lambert. *d.* 3. *part.* 2. *lib. quæst.* 8. *art.* 3. *& quæst.* 9. *art.* 25. Æneas de Falcon. *d.* 4. *q. effectu* 14. Alaua. *supra.* Mandos. *d. reg.* 1. *quæst.* 10. *numer.* 3. Couarr. videndus *d. num.* 6. & Granutius *d. q.* 9. *num.* 7. qui receptum testantur, & plures in idem referunt, Cassad. *decis.* 4. *de iure patron.* Puteus *decis.* 308. *lib.* 3. Rota *decis.* 45. *lib* 3. *part.* 3. *&* *decis.* 304. *part.* 2. *diuers.* Et ita fuit resolutum in causa Cæsaraugustana Parochialis, 10. Maij 1560. coram D. Groperio. *Regulam reseruatoriam* 8. *mensium comprehendere Beneficia de iure patronatus ex priuilegio, & quasi possessionem præsentandi, non probato iure patronatus ex fundatione, vel dotatione non impedire d. regul. & dictum est ita fuisse resolutum in Pampilonen. Parochialis vigesimooctauo Iuny* 1555. *coram D. Achille, &c.* Et in vna Seguntina dimidiæ annatæ 26. Nou. 2593. coram D. Orano fuit dictum, quod, *licet Beneficia, & Capellaniæ iuris patronatus laicorum non veniant in generali dispositione loquente de Beneficiis, tamen hoc admittitur, quando sunt iuris patronatus ex dotatione, & fundatione, verum, si ex priuilegio sint iuris patronatus comprehenduntur sub indultis, reseruationibus, & quibusuis aliis dispositionibus. &c.* Et posthæc tradit Gonçalez *d. gloss.* 18. *à n.* 18. qui *num.* 21. ait, nempe, quod reg. nostra comprehendat in sua reseruatione Beneficia de iure patronatus laicali, quæ nõ sunt ex fundatione, dotatione, aut constructione, sed ex priuilegio, vel prescriptione, fuisse etiam resolutum in Cæsaraugustana Parochialis 10. Iunij coram Gipsio, & in Firmana Beneficij 13. Maij 1596. corã D. Pamphilio, & in vna Cæsaraugustana Parochialis, de mense Iunij 1603. coram eodem & in Valentina Parochialis de Carlet 4. Iun. 1602. corã D. Lancelloto, nouissime in Compsana iuris patronatus 23. Ian. 1604. coram D. Lita.

575 Quod procedit etiamsi ius patronatus eæ † priuilegio, seu prescriptione spectet ad Duces, Marchiones, Comites vel alios Principes, vt *in dicta decision.* Putei *trecentesimaoctaua & in decision.* 304. *diuersorum*, nisi sit ius patronatus Regum, seu aliorum Principum iura Regia, seu Imperij obtinentium, vt supradictum est, *num.* 219. & tradit Gonçalez *gloss.* 24. *n.* 159. Quamuis alias iuri patronatus Ducum, Marchionum, vel Comitum ex dotatione, vel fundatione non censeatur derogatũ, nisi facta fuerit specialis, mẽtio quod ad Ducẽ, Marchionẽ, vel Comitem spectat, vt *in reg. Cancell.* 40. seu 41. *de derogatione iuris patronatus*, Felin. *sup. ampliatione* 8. Lambert. 3. *part. lib.* 1. *q.* 9. *art.* 11. Rebuff. *supra n.* 62. & Couarr. *d. c.* 36. *pract. num.* 2.

576 Vnde ad excludendam † reseruationem ratione iuris patronatus laicorũ, oportet docere de iure patronatus, ex fundatione, cõstructione, vel dotatione, maxime stante Concilio Trident. *sess.* 25. *de reform. c.* 9. Gonçal. *d. gloss.* 18. *num* 21. circa quod vide dicta infra, *capit. quinto. à numer.* 137. *& cap. vltimo, à numero* 81.

577 Hoc tamen, ꝙ attinet ad iuris patron. † ꝓbationẽ ex prescriptione, seu cõsuetudine, de quo Couarr. *in regul. possessor.* 2. *part.* §. 10. intelligo non habere locũ, vbi quis allegaret ius patronatus sibi competere ex fundatione. vel dotatione, & ad id probandum vteretur immemoriali temporis cursu, vt sentiunt Felin. *limitatione* 11. Decius *cons.* 126. *num.* 3. Lambert. *d.* 3. *part.* 2. *lib. quæst.* 8. *art.* 3. *& quæst.* 9. *artic.* 25. Cassador.

sador. *decis.* 4. *de probatio.* & 4. & *vlt. de iure patronat.* & docet Couarr. *dict. cap.* 36. *pract. numero* 6. & Zechus *tract. de iure patron.* & *de republ. Ecclesiastic. c. de statu Legati, sub numero* 4. dicentes, tunc posse procedere opinionem Imolæ *in cap. dilectus, de offic. Legati.* & sic etiam potest intelligi Menochius *consil.* 90. *numero* 86. & 87. *libro primo*, & ita procedit *decis.* Putei 404. *lib.* 2. & conducunt dicta infrā *cap. vlt. à numero* 82. & in vna Pamphilonen. Beneficij 22. Maij 1557. coram D. Acorambono fuit resolutum, *Expectatiuam non comprehendere Beneficium de iure patronatus ab immemoriali Parochianorū, quia immemorialis probat legitimum titulum ex fundatione, vel dotatione, Felin.* in cap. causam, numero sexto, de præscript. & *Felin.* dict. limitatione 11. & *Cassad.* dict. decision. 4. de probatio. *non habere locum in tempore immemoriali, Mohedan.* decision. 254. & *ita solere seruare Rotam, nisi ex qualitate personarum posset constare fuisse meram vsurpationem, vt quia essent potentes valde, nec obstare instrumentum, de quo in actis, quia, licet ex eo esset titulus, nullus tamen stante immemoriali, præsumitur alius melior, & poterit allegari, &c.* vt per Cotam. *decis.* 341. *in Miscellaneis manuscriptis*, vbi affert istam decisionem.

Secundo intelligo id procedere † vbi ius patro-
578 natus absolute est ex præscriptione seu consuetudine, secus vbi est ex fundatione, & dotatione, licet præscriptum ab aliis, vt fuit resolutum in vna Auximana iuris patronatus coram Illustrissimo Cardin. Seraphino, vt in decisionibus sequentibus 7. Febr. 1586.

Difficultas huius causæ restricta fuerat, vt videretur in casu, de quo agitur, sit necessaria derogatio iuris patronatus, ex quo, licet ius patronatus sit ex dotatione, & fundatione, ius tamen præsentandi videtur quæsitum ex præscriptione familiæ de Onophriis, & ideo videbatur cessare ratio illa propter quā requiritur derogatio, Cassad. de probatio. decis. 4. & de iure patron. decis. 4. & fi. numero 5. & *passim tenent Canonistæ valere prouisionem Papæ, sine derogatione iuris patronatus, quod est ex consuetudine, vel præscriptione, vt tradit Card.* consil. 69. colum. 2. versi. ad secundum, *quem refert, & sequitur Staphil. sub* titulo de modo, & forma impetrandi, §. quarto principaliter, num. 4. *quicquid dicat Decius* consil. 126. numer. 3. *contrarium tamen conclusum fuit à Dominis, nemine repugnante: intellexerunt enim præfatam doctrinam procedere, vbi absolute ius patronatus est ex consuetudine, vel præscriptione, non autem ex fundatione, & dotatione, quia semper respectu fundatoris militat ratio, quod potuisset retrahi, si cogitasset Papam aliquando, non habita ratione suæ fundationis, collaturum fuisse, nam etiam, quod præscriptum sit ius præsentandi, tamen per illud conseruatur memoria fundatoris, maxime isto casu, in quo Domini de Onophriis habent voluntatem fundatoris per se licet fortasse nullam, cum etiam ex nullo colligatur voluntas, & placebat simile ex* decis. *Putei* 392. lib. 2. *vbi licet derogatio comprehenderet ius patronatus ex priuilegio, non tamen comprehendebat ius patronatus ex priuilegio obtento ratione fundationis, & dotationis, quod etiam probatur, & alio simili, quando ius patronatus spectat ad clericum ratione Ecclesiæ, & ad laicum simul, nam ratione huius mixturæ præualet qualitas laicalis, & requiritur derogatio, vt post alios tradit Felin.* in tract. quando literæ Apostolicæ n. 6. in 6. ampliatione, *& ideo Card. ex aduerso allegatus* d. consil. 66. n. 4. *quoad effectum præsentationis, purificat istos casus, quod quis sit patronus, vel sit in quasi possessione præsentandi quoties constat de existentia iuris patronatus, & ideo dicit necesse esse, vt fiat mentio in impetratione de huiusmodi iure præsentandi, sicut si essent veri patroni, & Cardinalem sequitur Rota, vt per Puteum*, dec. 404. lib. 2. *Nec obstat quod Staphileus* d. §. 4. n. 6. *tradit non requiri mentionem, si adsunt veri patroni, qui non sunt in quasi possessione præsentandi, sed alij, qui non sunt patroni, quia iste nō est casus noster, cum nulli adsint veri patroni qui prætendant sibi hoc ius competere, imo antiquitate temporis, & acquiescentia Capituli, & obseruantia præsumendum est legatum, quamuis ascriptum sibi ab eodem Notario legatario, insinuatum, & publicatum, & probatum fuisse per testes, quo casu cessat omnis suspitio fraudis, vt per Salicetum* in l. 1. circa fi. C. de his qui sibi ascripserunt; *cū itaque huius iuris patronatus nulla fuerit facta mentio in gratia Apostolica Sanctissimi, nam clausulæ in ea appositæ respiciunt tantum ius præsentandi competens ex consuetudine, fuit conclusum huiusmodi gratiam non obesse D. Quintiliano.*

In eadem 17. *Martij* 1586.

Domini steterunt in decisis, non obstantibus in contrarium allegatis, quia in istis materiis ad effectum euitandæ surreptionis, attenditur status præsens adeo, quod etiam de intrusione debet fieri mentio: cum autem hic status præsens sit laicalis, & fundatio facta à laico, vtique necessaria erat derogatio, nec fieri potest fundamentum in eo, quod prius fuisset relictum iuspatronatus Ecclesiæ, quia tollitur ex codicillis, qui fuerunt obseruati per longissimum tempus, nemine contradicente, nec est verum, quod Onophrij allegant præscriptionem, quia illis sufficit quasi possessio, & titulus fundationis ad effectum, vt necessaria sit derogatio, vt ex authoritate Cardinalis consi. 69. *fuit alias deductum, nec facit Staphileus.* §. 4. numero 4. de modo, & forma impetrandi, *quia loquitur in casu meræ consuetudinis, vel præscriptionis.* Et conducit decisio Gerunden. Beneficij de qua inf. *nu.* 582.

Vnde etiam in casu Staphilei † *dict.* §. 4. *principaliter n.* 6. quando aliqui sunt veri patroni ex fundatione, vel dotatione, sed nō sūt in quasi possessione presentandi, sed alij, quibus ratione possessionis competit præsentatio, videtur requiri mentio, & derogatio iuris patronatus, &c. quia militat eadem ratio, de qua *in d. dec.* Auximana, licet non sit facienda mentio verorum patronorum, sed possessorum, & ita contra Staphileum ibi recte tenet Cou. *d. c.* 36. *pract. num.* 6. *vers. principaliter.* 579

Tertio quod attinet ad ius † patronatus ex priuile-
580 gio, id intelligo, nisi ius patronatus ex priuilegio, sit cum clausula, quod huiusmodi ius patronatus non sit ex priuilegio, sed ex vera, & reali fundatione, ac dotatione laicali, vt in indulto Ducis Albæ, in quo dicitur, *nec non, quod huiusmodi ius patronatus sit illustriū &c. non ex priuilegio, sed ex vera & reali fundatione, & dotatione laicali*, seu cum clausula, quod ius patronatus huiusmodi habeatur, ac si ex vera dotatione, & fundatione competeret, vt in indulto à Clemente VII. concesso Marchioni de Astorga, eius vita durante, hæc enim clausula operatur, vt in gratia Apostolica requiratur eius mentio, & derogatio, & beneficia non veniant sub reseruationibus, sicut si essent iuris patronatus ex fundatione, &c. Nam facit, quod, licet hæc qualitas insit ex priuilegio, debeat tamen regulari prout regulantur ea, quæ ex dotatione, & fundatione compe-

tunt, nisi de mente contraria Papæ appareat, alias nihil operaretur illa æquiparatio, ita Rota in causa Astoricen. Archidiaconatus 19. Mart. & 4. Maij 1576. coram D. Seraphino, vt *in decision.* 137. & 468. *numero primo, par.* 1. *diuersorum.* Mieres. *de maioratibus, prima part. quæstion.* 51. *numero* 35. maxime, si adest etiam clausula, *quod nõ possit derogari, nisi de toto tenore, &c. plena, specifica, indiuidua, expressa, ac de verbo ad verbum.* 2. *&c.* mentio fiat, &c. vt *in d. decis.* 137. *num.* 2. *&* *d. decis.* 468. *& in dec.* 304. 2 *p. diuersorum, & in decis.* Putei 308. *lib.* 3. & post hæc tradit Gonçalez *gl.* 18. *à n.* 92. & vide dicta supra *à n.* 566. & infra *cap. vltimo à nu.* 117.

Rursus id intelligo, † nisi ius patronatus ex priuilegio sit ex causa onerosa augmenti dotis, ad tradita per Hiero. Gabr. *consil.* 195. *lib.* 1. seu ratione fundationis, & dotationis, vt in specie *decision.* Putei 392. *libro* 2. & fuit dictum in Auximana supra adducta *numero* 578. & vide dicta infra *d. cap. vlt. à num.* 120. *&* 124.

582 Prædicta autem conclusio sic † declarata ampliatur, primo, vt procedat etiam in Beneficiis iuris patronatus mixti laicorum, & clericorum, nam ista etiam non comprehenduntur sub reseruationibus nec à Legato à Latere conferri possunt, de quo infra *c.* 3. *num.* 67. nec valeret prouisio Papæ, non facta de eo mentione, &c. Felin. *dict. tract. quando literæ Apostolicæ ampliatione* 6. *& limitatione* 3. Selua *d.* 3 *p. quæst.* 11. *num.* 17. *&* 22. Rochus *verb. ius, numer.* 15. Lambert. *d.* 3. *part.* 2. *lib. q.* 9. *art.* 9. Rebuff. *de nominat. quæst.* 15. *num.* 6. *&* 7. Gigas *de pensio. quæst.* 24. Simoneta *dict. quæst.* 9. *num.* 3. & ibi Granutius, Mandos. *d. reg.* 1. *q.* 10. *num.* 8. *& de signatura gratiæ, tit. de derogatione iuris patronatus, vers. & ius patronatus.* Couarr. *d. cap.* 36. *pract. num.* 5. *vers.* 3. *opportune.* Hoieda *de incompatibilitate, cap. fin. n.* 114. Cassad. *decis. vlt. ad fin. de iure patron. &* 4. *de probatio. numer.* 10. Achilles *decis.* 316. seu 3. *de iure patron.* Crescen. 3. *eod. tit.* Puteus 157. *libr.* 3. Rota *decision.* 574. *n.* 10. *part.* 1. *diuersorum*, & nouissime in vna Gerunden. Beneficij 15. Decemb. 1599. coram D. Seraphino, seu Penna, in qua fuit resolutum, *Constare de iure patronatus, cuius mutum fundationis habetur, & regulam reseruatoriam* 8. *mensium non comprehendere Beneficia iuris patronatus, Verallus* decisio. 405. in manuscriptis, *nec obstare, quod ius patronatus sit mixtum, quoniam ad hunc effectum reputatur laicale, Achill.* decis. 3. de iure patron. *Verall* ibi *Puteus* 157. lib. 3. *& etiam ad hunc effectum videri sufficere solam quasi possessionem præsentandi, vt per Zabarellam* consi. 69. nu. 4. *Cald.* 23. de Præbend. *Mohed.* decisio. 179. *Puteus* 206. lib. 1. *Simonet.* q. 70. *Thams* decis. 3. *& fuit dictum in causa Vicen. Beneficij* 19. *Nou.* 1599. *coram D. Pamphilio, neque etiam hoc casu necessariam esse probationem descendentiæ patronorum, ex quo reperiuntur in quasi possessione præsentandi, Crescen.* decis. 9. de iure patron. &c.

Et fuit dictum in illa Auximana sup. adducta, *num.* 578. & in Firmana Beneficij infra adducta *nu.* 591. & tradit post hæc Gonçalez *d. glos.* 18. *à n.* 8. Et hæc sententia est communiter recepta, vt ex prædictis apparet, licet cõtraria teneat Rota *decis.* 46. *de Præb. alias* 269. *an antiquis*, Staphil. *tit. de modo, & forma impetrandi, § ius patronatus, quomodo probetur nu.* 3. & Æneas de Falcon. 4. *q. effectu* 14. qui ait comprehendi in reseruatione papali, licet non in reseruatione Legati, & Ferretus *cons.* 132. *num.* 4. dicens, ius patronatus mixtum regulandum esse, vt Ecclesiasticum, & valere prouisionem papæ, etiamsi nulla de eo fuisset facta mentio, cum censeatur totum Ecclesiasticum, de quo non est facienda mentio, in hoc tamen seruãdum esse stilum Romæ Curiæ, & vide infra dicta *c.* 3. *à n.* 67.

583 Solet tamen iuri patronatus mixto derogari † in totum in prouisionibus papæ, Cass. Crescen. & puteus *sup.* & Rota *d. decis.* 574. Mandos. *d. tit. de derogatione iuris patron.* & Flam. Paris. *lib.* 2. *de resignat. q.* 4. *à n.* 49. per clausulam in supplicationibus apponi solitam. *Et cum derogatione iuris patronatus, quatenus de illo existat, quod dispositiue in literis, si videbitur, reg. cõtraria non obstante, exprimi possit, citra tamen illius approbationem, videlicet, si laicorum tantum, etiam nobilium, ac illustrium, eisque ex fundatione, vel donatione competat pro medietate, alias, seu litigiosum, vel deuolutum sit, in totum latissime extenden.* Quæ derogatio, inquit Couarr. *sup.* quod non admitteretur in Hispania, nisi vbi maiori parte ius patronatus Ecclesiasticum esset.

584 Et aduerte, † quod non derogatur iuri patronatus mixto, quia solet papa derogare iuri patronatus laicorum pro medietate, & sic derogat parti laicorum, parti autem clericorum derogare non est necesse, vt inquit Achilles *dict. decis.* 3. seu 316 *numero* 8. tam, vt apparet ex dict. clausula, derogatio pro medietate est iuris patronatus laicorum tantum, & iuri patronatus mixto derogatur in totum per illa verba *alias in totum*, Cassador. *dict. decis. vltim. ad fin.* & Mandos. *supra.*

585 Et derogatio pro medietate † non est aliud, quam reducere consensus per plures patronos præstandos ad medietatem, ita quod sufficiat habere tot voces, quę pro medietate faciant maiorem partem, Mandos. *consil.* 7. *n.* 16. & Flam. Paris. *supra nu.* 55. *&* 56. sic intelligendi.

586 Vnde, inquit † Mandos. *ibi, & d. tit. de derogatione iuris patronatus, vers. quando est ius patronatus vnius tantum*, & Flam. Paris. *d. n.* 55. quod, quando præsentatio spectat ad vnum tantum, non derogatur pro medietate, nec d. derogatio suffragatur, quia pręsentatio in vno consistens, seu vnius consensus, est quid indiuisibile. Cui consonat quod alias Rota dixit in vna Firmana Beneficij 12. Maij 1595. coram D. Blancheto, *Quod derogatio pro medietate non potest applicari iuri patronatus Vniuersitatis, quæ vnum tantum corpus constituit, & sic præsentatus à minori parte non potest iuuari tali derogatione, licet secus esset dicendum, si ad singulos pertineret, &c.*

587 Quę tamen dicta, † & ratio non videntur solida, & indistincte vera, nam, cum vnus patronus possit pręsentare plures cumulatiue, *clem. plures ad fin. de iure patron.* pręsentatio in vno consistens non potest dici quid indiuisibile, & consequenter derogatio pro medietate posset suffragari in isto casu, quamuis in casu dict. decisionis Firmanæ non posset suffragari, ex quo vnus tantum est præsentatus ab Vniuersitate, præsentatio enim à minori parte facta perinde habetur, ac si facta non fuisset, vt ibi dicitur.

588 Vnde etiam in d. Firmana Beneficij, † de anno 1594. coram eodem D. Blancheto fuit resolutum, *Quod derogatio iuris patronatus, quatenus laicorum pro medietate non suffragatur, nisi quando prouisio Apostolica est in fauorem vnius ex præsentatis, non autem quando vnus solus præsentatur, & alter solus obtinet sibi de Beneficio, vti libero, prouideri, & euentualiter derogari iuri patronatus: nam hoc casu sequeretur, quod ipse Papa, qui voluit tantum pro medietate derogare, dero-*

gas-

gasset in totum, & fuit intellecta d. decisio. *Achilli* 3. de iure patronat. &c.

Et de derogatione iuris patronatus laicorum,
589 † vide *d.reg.Cancellariæ* 40. seu 41. *de derogatione iuris patronatus.* & ibi Glossator, Soto, & Rebuff. *& in praxi 3.part.signaturæ, ver.necnon iuris patronatus, & denominatio. quæstion.* 15. Palacios Rubios *in libello de Beneficiis in curia vacant.* §.11. Mandosium *de signatura, d.tit.de derogatione iuris patro. & d.consil.* 7. Couarr. *dict.cap.*36. *practic.* Salcedum adi Bernard. Diaz *regula* 400 Azeuedum *l.*5. *titulo* 6. *libro* 1. *recopil.* & Flam. Parisium *d.lib.* 2. *de resignatione, quæst.* 4. *à numero* 31.

Et aduerte cum Rebuffo *d.verb.necnon* † *iuris pa-*
590 *tronatus, num.*57. & Mandosio, *dict. titulo de derogatione iuris patron. versic. similiter quando,* quod quando Beneficia vacant per assecutionem alterius, aut deuolutionem, & alio quouis modo vbi Beneficia habent possessores, quos opus est per lites expellere, derogatur iuri patronatus laicorum, etiam Principum, in totum, quod æquum videri ait Rebuff. *ibi,* & reuera est rationi conforme. Et tunc derogatio credo admitteretur etiam in Hispania, non obstantibus legibus Regiis.

Secundo ampliatur d. conclus. vt in Beneficiis
591 iuris patronatus † laicorum, seu mixti, sicut non cadit expressa reseruatio, ita nec tacita, quæ resultat ex appositione manus Papæ. Ita fuit resolutum in vna Firmana Beneficij 13. Maij 1596. coram Illustrissimo Pamphilio, vt in sequenti decisione: *Fuit dictum Cæsarem ad iustificant gratiam centum florenorum, & ex inspectione actorum apparere illam non esse iustificatam, cum enim Fabius actor plene probauerit intentionem suam, docendo de iure patronatus, & se fuisse præsentatum in tempore à veris patronis, vt apparet ex decision. factis coram D. Blancheto, à quo etiam institutionem accepit, tenetur Cæsar, licet reus, & possessor, qui excipit de derogatione iuris patronatus, plene iustificare suam exceptionem, in qua dicitur actor, Aymon.* cons. 226. numer. octauo *& fuit resolutum coram D.Oriolen.* 24. *Nouemb. in causa Cæsaraugustana Parochialis, & consequenter, cum fundet se in gratia centum florenorum, & vtatur derogatione iuris patronatus in ea posita ad excludend. intentionem Fabij actoris, tenetur illam iustificare, vt derogatio sibi suffragetur, ex vulgari regula, quod omnia narrata, tanquam pars gratiæ sunt verificata, Io.a. Andr. Gemin.* numer. octauo. *Francus* 17. in capit. primo de litis contest. in 6. *Ægid.* decis 26. *Felin.* in cap. ad aures colum 3. & in cap. constitutus in princip. de rescrip. *& hoc procedit, etiam quando versamur in gratia authoris, quia cum Cæsar ad excludend. Fabium indigeat iure, & gratia sui authoris, tenetur illam verificare, quando prout hic, non fuit triennalis possessor, & eius ius reuocatur in dubium,* Ægid. decis. 112. *Cassador.* decis. 2. num. 1. de causa possess. *Rebuff.* in praxi, tit. de subrogatione n. 55. *Verallus* decis. 92. lib. 1. in manuscriptis, *& similiter, quando reus excipit de iure tertij ad excludend. intentionem actoris, tenetur illud iustificare perinde ac si principaliter fuisset deductũ, vt tenuit Rota in causa Gerunden. Capellaniæ* 17. *Decemb.* 1574. *coram D. Lancelloto. Et tunc fuit dictum, idem fuisse resolutum in vna Hispalens. Canonicatus coram D. Aldobrandino* 17. *Maij* 1557. *Non obstant deducta, contra præsentationem Fabij, nam, quod dicitur illam fuisse nullam propter appositionem manus Papæ, iuxta* c. vt nostrum, de appellat. *non procedit in Beneficio iuris patronatus laicorum, in quo non cadit tacita reseruatio, quæ resultat ex appositione manus Papæ, sicut non cadit expressa, Lapus* allegatione 84. nu. 6. per totum, *Gemin.* in cap. 2. num. 22. de Præbend. in 6. *vbi Francus* num. 8. *quod habet locum etiam in iure patronatus mixto, quia qualitas laicalis præseruat ab affectione, Collectarius* in cap. ex tenore, num. 4. de concess. Præbend. *Mandos.* regul. 1. quæst. 10. num. 8. *Crescen.* decis. 156. *Achill.* decis. 3. de iure patron. *Puteus* decis. 125 libro 3. *& fuit resolutum coram Oriolen. in vna Valentina Beneficij Sancti Iacobi, de anno* 1576. *quod dicitur, Fabium fuisse præsentatum tantum à medietate patronorum, alia medietate neminem præsentante, non obstat, cum ius patronatus, tanquam indiuiduum resideat penes quemcumque patronum insolidum quoad omnes eius effectus, & consequenter vnius præsentatio tribuit ius ad petend. institutionem, etiam quod alij non præsentent, nec vtantur iure suo gloss.* verb. diuidi in cap. 1. *& ibi Abb.* num. 7 *& alij* de iure patro. *& ideo sufficit Fabio fuisse præsentatum à sola medietate, vt potuerit institui, maxime, cum alij non præsentauerint, & præsentatio à patrono censeatur facta communi nomine, Feder. de Senis* consil. 102. in fine, *Abba.* consil. 54. sub num 3. lib. 1 *Ramus* consil. 50. num. 10. libro 1. *Puteus* decis. 298. in fin. lib. 1. *non obstat, quod Fabius obtinuerit gratiam, si neuiri, quia non ideo dicitur renuntiasse suæ præsentationi, cum notissimum sit in Beneficialibus admitti multiplicationem titulorum, & aliquem posse pluribus titulis iuuari,* capit. post concessionem, de concess. Præbend. *Cassador.* deci 2 1. numer. quinto super regulis, & decis. 3. de causa poss. in fin. *Verallus* decis. 280. lib. primo in manuscriptis. & nouissime posthæc tenet Gonçalez *gl.* 52. *num* 54.

Est autem ius patronatus laicorum, † quod ali- 592
cui, siue laico, siue clerico non ratione Ecclesiæ, sed ratione proprij patrimonij competit, gloss. *in Clementina plures. verb. præsentare de iure patronatus.* Felinus *tract. quando literæ Apostolicæ, ampliatione* 5. Hier. Paulus *in pract. Cancellariæ, versic. in causa mea.* Maioricen. Rochus *d. versic. ius, quæst.* 7. *num.* 13. Lambert. 1. *part. lib.* 1. *quæst.* 1 *artic.* 5. Rebuf. *in praxi* 3. *par. signaturæ, verb. necnon iuris patronatus, n.* 7. *& tit. de præsentatione. n.* 7. Cotras. *de Benefic.* 4. *part. c. vltim. n.* 8. Duarenus *lib.* 5. *c.* 4. Couarr. *cap.* 36. *pract. n.* 2. Didac. Perez *in l.* 2. *tit.* 6. *lib.* 1. *ordinamenti,* Hoieda *de incompatibilitate, cap. fin. num.* 113. Spino *glossa* 4. *num.* 15. Granutius ad Simonetam, *quæst.* 9. *numer.* 11. Mascard. *de probat. conclus.* 960. *num.* 9. Flam. Paris. *libro* 2. *quæstion.* 4. *num.* 40. & Zauallos, *q.* 282. *num.* 8. & alij, & vt inquit Rebuffus *d. tit. de præsentatione num.* 7. si non appareret attenditur ius successionis, nam si illud per successionem deferatur, presumitur laicum, quia iura Ecclesiastica iure successionis non dantur.

Sed dubitatur, † quando clericus Beneficiatus 593
ex bonis acquisitis intuitu Ecclesiæ, ac redditibus Beneficiorum fundat, seu dotat aliquam Ecclesiam seu Capellam, aut Capellaniam relinquendo, & nominando patronos suos hæredes, vel consanguineos, an tale ius patronatus censeatur laicale, an Ecclesiasticum? In quo videtur certum esse Ecclesiasticum ex suppositione facta, quod fundatio, seu dotatio facta est ex bonis Ecclesiasticis, & non patrimonialibus, Felin. *in c. ex literis de const. n.* 3. Rochus *d. verb. ius, num.* 18. Lamber. 1. *part. li.* 1. *q.* 8. *art.* 7. Rebuffis *in praxi d. verb. necnon iuris patronatus, num.* 8. Mandos. *d. reg.* 1. *q.* 10. *num.* 6. *& d. tit. de derogatione*

iuris patron. vers. primus est, & seqq. Couarr. *d.c.* 36. *n.* 1. Hoieda *d.c. fin. n.* 113. Spino *d. gloss.* 4. *n.* 16. Mascard. *dict. conclus.* 960. Flam. Paris. *dict. quæstione* 4. *num.* 39. & Cauallos *supra* Achill. *decisione* 214. seu primo *de iure patron.* Crescen. 9. *eodem tit.* Puteus *decis.* 228. *lib.* 2. & 90. *lib.* 3. & Mohed. *decis.* 9. *de iure patronat.* alias 322.

Ex quibus apparet, quod quoties ex bonis Ecclesiasticis Ecclesia fundatur, construitur seu dotatur, ius patronatus est Ecclesiasticum, & agunt, quid in dubio dicendum sit, quando non constat, ex quibus bonis fundatio, constructio, seu dotatio facta est, & sequitur Gonçalez *gloss.* 18. *à n.* 107.

594 Ego tamen cogitabam, † id procedere inspecto iure communi, secundum quod Clerici non possunt testari de bonis acquisitis intuitu Ecclesiæ, sed Ecclesia, seu successor in Beneficio succedere debeat in eis *cap.* 1. *cum seqq. de peculio Clericorum capit. cum in officiis. cap. relatum* 2. *cum alijs de testam.* de quo supra 2. *parte cap.* 1. *à numero* 8. vnde erat in iure patronatus acquisito ex fundatione, seu dotatione facta ex bonis Ecclesiasticis, vt pertineret ad Ecclesiam, & sic ad successores in Dignitate, vel Beneficio, nec posset talis fundans, vel dotans, sibi vt priuato, nec consanguineis, aut aliis illud applicare, cum acquireretur Ecclesiæ, glossa per text. *ibi in cap. Apostolicos. in fin. verb. construxisse.* 12. *quæstione* 2. Abb. *in capitulo tertio de Ecclesiis ædificand. numero* 12. Felinus *in capitulo cum venerabilis numero* 37. *versicul. & adde. de except.* Rochus *dict. numero decimooctauo & verb. Ecclesiam fundauit. numero octauo, & verb. dotauit. nu.* 26. Paul. de Citadinis *de iure patron.* 3. *parte causa* 1. *numero* 81. late Lambert. qui alios refert *dict. art.* 7. & sic tale ius patronatus est Ecclesiasticum, & ideo Rota *in dictis, decisionibus* Achillis Crescentij, Putei, & Mohedani censuit ius patronatus à Clerico Beneficiato, qui Capellaniam fundauit, relictum suis hæredibus, aut consanguineis, censeri laicorum, ex quo eis fuit relictum in fundatione, & erant in quasi possessione præsentandi, & sic præsumitur fundatum ex bonis patrimonialibus, nam alias non posset illis relinqui, nec fuissent admissi ad præsentandum iuxta dicta, refert Mandos. *dict. tit. de derogatione iuris patronatus versic. quæro.* N. Presbyter, & sequitur Gonçalez *d. gloss.* 18. *à n.* 107. & similiter in vna Pisana, in qua Archiepiscopus reliquerat quędam prædia Capellæ positæ in Ecclesia Pisana, referens ea prædia empta de propriis pecuniis, & relinquens ius patronatus hæredibus suis, de anno 1526. fuit pro maiori parte resolutum esse ius patronatus laicale ex fundatione, vt apud Gambarum *decis.* 53. *in manuscriptis*, & refert Mandos. *d. tit. de derogatione iuris patronatus à versicul. pro præmissorum declaratione in vltima editione*, & vbi *in versic. quintus casus*, *in fin.* dicit, *Domini de Rota pro maiori parte tenuerunt esse ius patronatus Clericale*, est erratum, & debet dicere, *laicale*, vt apparet ex sequętibus, at cum in Hispania ex generali consuetudine Clerici possint testari de bonis acquisitis intuitu Ecclesiæ, & in illis eis ab intestato succedatur, sicut in bonis patrimonialibus, vt diximus *d. c.* 1. 2. *parte*, videtur dicendũ, quod, si Clericus Beneficiatus ex bonis intuitu Ecclesiæ acquisitis fundet, seu dotet aliquam Ecclesiam, seu Capellam aut Capellaniam, poterit sibi, & hæredibus, seu consanguineis applicare ius patronatus, sicut posset si de bonis patrimonialib. id fecisset, & quod si de iure patronatus nihil disponat, spectabit ad eius hæredes, non vero ad Ecclesiam, & consequenter istud ius patronatus, non Ecclesiasticum, sed laicale censeri debet.

Quod etiam videtur militare † in Episcopis habentibus indultum, & facultatem testandi à Papa, fundantibus ius patronatus ex bonis acquisitis ex Episcopatu, & ita videtur in Hispania receptum, sæpe enim Clerici fundant, & dotant Capellanias ex bonis acquisitis suis Beneficiis Ecclesiasticis, & relinquunt ius patronatus suis consanguineis, approbantibus Ordinariis, & nunquam tali iuri patronatus contradicentibus, & ad eorum pręsentationem fit institutio talium Capellaniarum, in quocunque mense vacent. 595

Imo, quamuis Episcopi † non possint testari de bonis ex Episcopatu acquisitis, tamen cum inter viuos fundant, seu dotant aliquam Capellam, seu Capellanias, quod sæpe accidit in Hispania, solent relinquere ius patronatus suis consanguineis, aut aliis sibi bene visis, absque eo, quod Ecclesia, seu successor in Episcopatu, vel Camera Apostolica ad quam bona relicta spectãt, in eo succedat, aut se intromittat, & ideo, stante hac consuetudine, etiam istud ius patronatus consanguineis laicis relictum, videtur censendum laicale, quia, vt dicit Mohedan. *decisione* 9. *in fin.* ius patronatus laicorum dicitur, vbi præsentat laicus, quæ mihi satis probabilia videntur, quamuis à nullo authore asserta, seu tacta inueniam. 596

In quorum confirmationem † facit resolutio in causa Pistorien. Decanatus, de anno 1554. coram D. Montisflasconen. quam adducit Guidobonus, *decis.* 118. *in manuscriptis*, in qua fuit resolutum. *Quod erecto Beneficio de iure patronatus laicorum, in titulum Dignitatis Decanatus reseruato iure patronat. ipsius Decanatus pro quatuor vocibus patronis Beneficij, & pro quinta parte Fratri laico ipsius possessoris Beneficij, cõsentientis erectioni, & dotẽ augentis de propriis bonis, sibi ab eo collatis, istud ius patronatus non est mixtũ, sed pure laicorũ, ex fundatione, & dotatione, nã quoad quatuor voces, Domini dixerunt, sæpius tentũ, quod si constat Beneficium esse de iure patronatus, prout in isto casu, semper præsumitur, ex fundatione, & dotatione. secus, si de illo non constat, sed patroni sunt in quasi possess. præsentandi, & inhærendo huiusmodi quasi possessioni præsentauerũt, quia tunc præsumitur ex vsurpatione, vel priuilegio, nisi talis quasi possess. sit vltra centũ annos, quia eo etiã casu præsumitur ex fundatione, & dotatione, quoad quintam vocem, quamuis clericus dotasset, etiam de bonis quæsitis intuitu Ecclesiæ, ex quo in erectione ius patronatus reseruatur laico Fratri ipsius Clerici, non potest dici clericorum, nec curandum est, vnde proueniat dos, quãdo ius patronatus datur laico, secus si daretur ipsi Clerico, quo casu intrasset dubium, an dotasset de bonis propriis, vel ab Ecclesia prouenientibus? vt per Rochum*, verbo ius, quæstione 7. 597

Secundo dubitatur, an ius patronatus competens † seu relictum operariis, id est, præfectis fabricę Ecclesiæ, seu œconomis Ecclesiæ (hispane Mayordomos) qui solent esse laici, sit laicale, an Ecclesiasticum? in quo Felin. *d. tract. quando literæ Apostolicæ, limitatione* 4. tenet esse laicale, ex quo illi sunt laici, & non habent habitum religiosum, nec gaudent priuilegio fori, & Canonis, quod etiam extendit ad Hospitalarios, id est, administratores Hospitalium, sequitur Selua. 3. *parte q.* 11. 12. *qualitate*, 4. *fallentia n.* 23. seu 60. & idem videtur tenere Couarr. *d. cap.* 36. *num.* 8 598

Contrariam tamen sententiam, nempe, quod † sit Ecclesiasticum, tenent Hieron. Paulus *in practic.* 599

Cancell.

Cancell. d. versic. in causa mea Mayoricen. & Lambert. 1. *part.* 1. *lib. quæst.* 1. *art.* 10. *nu.* 6. ex eo, quod, licet sint laici, tamen eis competit ratione officij, & administrationis bonorum Ecclesiæ, & sic istud ius patronatus non prouenit ex eorum personis, sed ex ipsa Ecclesia, & inquit Hieronym. Paulus, isti, quamuis laici, quoad hanc administrationem, habentur pro personis Ecclesiasticis & repræsentant personas Ecclesiasticas, quæ de iure habent curam fabricæ, & administrationis bonorum Ecclesiæ, & sic ratione officij, & vti tales administratores, possunt conueniri coram iudice Ecclesiastico, & in hanc sententiam Hieron. Pauli inclinat, Mascard. *d. conclusion.* 960. *num.* 14. eandem sententiam tenet Rebuffus *in praxi, titulo de præsentationenum.* 6. dicens, quod ius patronatus competens ædituis, seu operariis Ecclesiarum laicis, dicitur Ecclesiasticum, quia ratione Ecclesiæ eis competit, etiamsi sint laici, & sequitur Gambarus *de officio Legati, lib.* 3. *numero* 390. & 415. qui tamen *numero* 382. intelligit doctrinam Felini, quando illi præfecti fabricæ sunt laici, & non deputati, vel confirmati authoritate Episcopi. Sed meo videri sufficit esse deputatos à parocho, vel ab aliis, ad quos de consuetudine pertinet, & indistincte verior mihi videtur hæc sententia, nam & isti, tanquam patroni Ecclesiastici, habebunt, non quadrimestre, sed semestre ad præsentandum & ita in vna Salamantina Capellaniæ del Voto 5. Iulij 1593. coram D. Pamphilio infra adducta, 6. *part. cap.* 1. 4. *numer.* 41. fuit dictum illam Capellaniam, cuius patroni erant Parochus, & œconomus Ecclesiæ, qui erat laicus (*hispane el Cura, y el Mayordomo de la Iglesia*) esse iuris patronatus Ecclesiastici, & vti talem fuisse comprehensam sub regul. *reseruatoria* 8. *mensium, &c.*

600 Et idem mihi verius videtur in iure patronatus † spectante ad Hospitalarios, id est, administratores Hospitalium, etiam laicos, quando Hospitale fundatum est, seu approbatum authoritate Episcopi, vt tenet Lambert. *supra num.* 7. & etiam Gambarus *d. lib.* 3. *num.* 413. *& seqq.* qui docet, quod, quamuis ius patronatus fraternitatum laicorum, sit laicale, de quo statim dicemus, hoc tamen limitat, quando hoc ius competeret fraternitatibus, vel alijs Collegiis laicorum, ratione alicuius rei, quæ esset Ecclesiastica, vel locus pius, vt quia fraternitati commissa esset cura Hospitalis, vel fabricæ Ecclesiæ, ratione cuius tale ius competeret, hoc, inquit, Ecclesiasticum iudicarem, cum tales ea de causa subsint iudici Ecclesiastico *authent. de Sanctissim. Episcop. §. œconomos*, & facit, quod tradit Bald. *in l. si quis ad declinandum, C. de Episcop. & cleric. colum.* 11. *versic. deinde quæro*, & intelligit Gambarus *de Hospitali erecto authoritate Episcopi* iuxta dicta *ibi numero* 382. *& lib.* 5. *rubric. de potestate Legati, circa Hospitalia, numero* 33.

601 Et faciunt quæ tradunt Felin. *in cap. de* † *quarta de præscript. à num.* 2. Balbus *de præscript.* 1. *part.* 5. *partis in princ. num.* 6. Selua *de Benefic.* 1. *part. quæst.* 6. *num.* 8. Tiraquell. *de priuileg. is piæ causæ in præfatione, versic. item relictum, & seq.* id quod plerique Mandos. *de signatura gratiæ, tit. si in euidentem, versic. an in alienatione.* Anton Gabr. *de causa pia, conclus.* 2. Gamæ *decis. vltim. numero* 6. & ibi Additionator Flores de Mena. *& quæst.* 21. *à numero* 175. Ioseph. Ludou. *decis.* 30. *numero* 6. *&* 7. *& decis.* 93. *numero* 36. *&* 45. Redoanus *de rebus Ecclesiæ, rubric.* 27. *& rubric.* 33. *casu* 12. Padilla *in l. si aquam. Cod. de seruit. & aqua, numero* 46. Ioann. Gutierrez *cano. quæst. lib.* 1. *capitulo* 35. *num.* 29. Azeuedo *in l.* 1. *tit.* 1. *lib.* 4. *recopil. à num.* 26. *& in l.* 1. *tit.* 18. *lib.* 9. *num.* 4. Mascard. *conclus.* 869. Solis *de censib. lib.* 2. *cap.* 3. *num.* 11. A. Rochus, *de visitatione, verb. Hospitalia.* Zerola *in praxi Episcopali*, 1. *part. verb. Hospitale. §.* 3. 2. *dubio*, & Sylvest. *in summ. verbo Hospitale, n.* 2. & alij, qui dicunt, quod Hospitalia erecta authoritate Episcopi sunt loca pia, & religiosa, & gaudent priuilegiis Ecclesiarum, vt *in cap. adhæc, de relig. domb.* vnde etiam gaudent immunitate, vt per Remigium de Gonni, *de immunitate Ecclesiarum, ampliatione* 17. plura afferentem, Couarr. *lib.* 2. *variar. cap.* 20. *nu.* 4. Padillam *supra num.* 49. D. Paz *in praxi* 1. *tom.* 5. *part. cap.* 3. *§* 3. *num.* 27. Mascard. *d. conclus.* 869. *num.* 18. & alios, quamuis Flores *dict. quæst.* 11. *num.* 176. dicat, quod si non haberet Ecclesiam annexam in forma solemni Ecclesiæ, non daretur immunitas confugientibus ad Hospitale, & ita colligere ex Remigio *supra*, qui tamen id non dicit. Et facit etiam, quod tradunt Lassarte *de decima venditione, cap.* 19. *numero* 90. & Gironda *de Gabellis* 7. *part. num.* 43. *&* 66. qui dicunt, quod ex venditione bonorum Hospitalis per Episcopum approbati non debetur gabella.

Quinimo, & si Hospitale non sit erectum, † aut 602
approbatum authoritate Episcopi, idem existimo; nam, licet non sit locus religiosus, & sacer, & sic non gaudeat immunitate, vt per Remigium, Couarruu. & Paz, ibi, & Cabedo *decis.* Lusitana 204. *p.* 1. adhuc videtur esse locus pius, & de iurisdictione Ecclesiastica & gaudere priuilegiis Ecclesiæ, cum causa pietatis sit institutum, *cap. de Xenodochiis, de relig. domb. l. omnia priuilegia. C. de Episcop. & Clericis authent. hoc ius porrectum. C. de sacros. Eccles.* vt videntur tenere Paunus, *de offic. & potestat. Capit. sede vacante*, 1. *quæst.* 2. *part. sub num.* 5. & Euerar. *in topicis iuris, in loco ab Ecclesia, ad pia loca, & in loco à minoribus ad Ecclesiam, num.* 4. sequuntur Menochius *de recuperand. poss. remed.* 15. *num.* 22. 23. 36. *&* 37. Sfortia Odus, *de in integr. restit.* 1. *part. quæst.* 3. *art.* 5. *&* 6. & alii, quos congerit, & videtur sequi Tiraq. *in dict. præfation. versicul. sed alij indistincte*, & Ioann. Gutierrez *dict. numero vigesimonono in* 2. *edition.* tenet idem in effectu, cum Menochio & Sfortia, nam refert se ad dicta, numero vigesimotertio, dicendo, *intellige nisi in casu supra* numero 23. *posito*, & nouissime sequitur Castillo, *de vsufructu capitulo* 54. *numer.* 24. & est *lex partitæ* 1. *titul.* 12. *pagin.* 1. quod maxime procedit stante S. Concilio Triden. *session. vigesima secunda de reform. capitulo octauo & nono* quæ habent locum, etiam in Hospitalibus, & locis piis priuatis, nec Ecclesiastica authoritate institutis, vt S. Congregat. Concilij censuit, quamuis tunc plures contrarium, teneant Gambarus *dict. libro quinto rubr. de potestate Legati, circa Hospitalia numero trigesimotertio* & citati supra *numero* 601. & per Tiraquell. *d. versic. id quod plerique.* & per Anton. Gabr. *d. conclus.* 2. *de causa pia.*

Qui tamen *ibi, numero* 7. † inquit limitari forsan 603
posse communem, quod Hospitale non censeatur locus pius, quando non est fundatum authoritate superioris, vt illa procedat, quando Hospitale non est perpetuum, & potest Dominus illud reuocare, secus vero, quando esset perpetuum, ex Baldo, & Parisio, & propterea mortuo illo, qui Hospitale erexit, quia non potest amplius pœnitere, nec Hospitale erectum reuocare, tunc debet dici

locus pius, & non priuatus, ex Abbate, & Socino ab eo relatis, *numero* 8. Quod etiam tenent Ioann. Lupus Decanus Segobien. de libertate Ecclesiastica 1. *parte quæst.* 16. *numero* 5. & 6. A. Rochus *supra*, & Zerola §. 1. 2. & 3 Flores *dict. quæstion.* 21. *numero* 179. & *sequentibus*. & Mart. Antonius Genuen. *in praxi Archiepiscopali curiæ Neapolitanæ, capitulo* 17. & videntur tenere Selua *dict. quæst.* 6. & 7. & 26. Salazar *de vsu, & consuetudine cap* 8. *numero* 34. & 35. & Mascardus *dict. conclusione* 869. *num.* 34. quæ distinctio, & concordia mihi placet, quamuis primam sententiam indistincte teneant autores pro ea relati *num.* 620. maxime Sfortia *articulo* 6. *num.* 48. & 49. qui ait, quod licet, vbi viuerent fundatores, possint huiusmodi Hospitalia reuocare, Tobias *concilio* 61. *à numero* 3. Selua *dict. numero* 6. & 7. & Armilla *verb. Hospitale, num.* 1. tamen hoc non tollit, quin interim dici possint loca pia, vel saltim causa pia, seu opus pium. & quælibet causa pia gaudet priuilegiis, quibus gaudet Ecclesia, vt ex communi tradit ipse *dict. art.* 5. *à nu.* 31. post Tiraquell. *dict. tract. de priuilegiis piæ causæ, priuileg.* 140. & Sylueſtr. *verb. legatum* 4. *num.* 5.

604 Tertio dubitatur, † an ius patronatus confraternitatum laicorum, vt disciplinatorum, &c. Hispane Cofradias, sit laicale, an Ecclesiasticum? in quo Felin. *dict. tractat. quando literæ Apostolicæ limitatione* 4. tenet esse laicale, sequitur Rochus *de iure patronat. verb. iur. numero* 17. & Gambarus *d. libro* 3. *numer* 412. & *seq.* ratio eorum est, quia sunt laici, nec habent habitum religiosum, nec gaudent priuilegio fori. & Canonis, & sic istæ fraternitates non possunt dici Ecclesiasticæ, nec pium Collegium, sed sæculares, seu laicales, & vti tales debent conueniri coram iudice laico, Bart. *in l. cum senatus, numero* 4. *ff. de rebus dub.* & post alios Felin. *in cap.* 2. *ad fin. de foro compet.* Anton. Gabr. *d. tit. de pia causa, conclus.* 1. Auiles *in cap. prætorum c.* 2. *vers. in confœderation. nu.* 10. & relati per Tiraq. *in d. præfatione versic. contrarium tamen.* Rodoa *de rebus Ecclesiæ Rubrica* 33. *casu* 15. & Nauarr. *cons.* 3. *de foro compet.* & tenentur ad solutionem gabellæ Gironda *de gabellis* 7. *p. nu.* 41. cum Auend. de exequend. Mandos. 2. *part. cap.* 14. *numer* 32. eandem sententiam in proposito tenet Couarruuias *d. cap.* 36. *pract. num.* 8 dicens hoc ius patronatus esse laicorum, nam etsi confraternitas causa pietatis instituta adhæret, & sit affixa alicui Ecclesiæ, ipsi tamen, ex quibus Collegium hoc & Vniuersitas constat, & ad quorum suffragia præsentatio fit, sunt laici, & ad hanc Vniuersitatem laicorum præsentatio pertinet non ad Ecclesiam, nec aliquam Ecclesiasticam Dignitatem, inquit quæ in Hispania nõ admittit derogationes, quæ fiunt in præiudicium præsentationis quæ ad hæc Collegia pertinet. & Couarr. sequitur Fuscus *de visitatione lib.* 2. *c.* 14. *num.* 12. eandem etiam sententiam tenuit Rota in vna Valentina Beneficij 6. Octob. 1576. coram D. Robusterio quæ est *prima part. diuersorum dec.* 574 in qua tenuerunt Domini, quod *ius patronatus istis fraternitatibus relictum dicitur laicale, etiam quod sint sub nomine alicuius sancti, & etiamsi adhæreant alicui Ecclesiæ ex Felin. & Rocho, & Couarr.* supra, *nam ex quo confratres sunt laici saltim pro maiori parte, confraternitas non est Ecclesiastica, sed secularis, & ita fuit alias resolutum in vna Pistorien.* 21. *May, &* 21. *Iun.* 1565. *coram D. Sarmiento, &c.*

605 At Lambertus 1. *p.* † 1. *lib. q.* 1. *art.* 10. *n.* 4. & 5. docet opinionem Felini procedere, quando confraternitates non sunt affixæ alicui Ecclesiæ, quia tunc, vt laici censentur, quando vero sunt affixæ, seu annexæ alicui Ecclesiæ, tunc earum ius patronatus esse Ecclesiasticum, quia, licet ipsi confratres sint laici, & ex sua persona non dicantur patroni Ecclesiastici, tamen quatenus faciunt Collegia, quæ Ecclesiis adhærent, bene dicuntur patroni Ecclesiastici. *arg. cap. quanto de iudic.* & quæ ibi notantur, & ita inquit n. 6. videmus hodie obseruari, quod tales fraternitates pro rebus communibus ipsius fraternitatis conueniuntur coram iudice Ecclesiastico, & non coram laico, quia fraternitas ipsa est annexa Ecclesiæ, licet confratres ipsi de aliis eorum rebus, & delictis conueniantur coram iudice sæculari, quod sequitur Ioannes Gutierrez *dict. libro* 1. *can. quæst. cap.* 35. *numero* 24. nam istæ fraternitates sunt loca pia, & religiosa, vt tradit *num. præcedenti*, & *num.* 25 idem existimat in omnibus confraternitatibus pijs ab Ordinario Ecclesiastico approbatis, ex eius namque approbatione iam pietas causæ clarius elucessit, qui etiam in proposito iuris patronatus videtur tenere cum Lambert. nam *numero* 30. ad illum se refert circa hoc.

Mihi in hac re † videtur dicendum, confraternitates laicorum causa pietatis institutas, & maxime ab Ordinario Ecclesiastico approbatas, prout esse solent, esse loca pia, & religiosa, & priuilegiis Ecclesiarum gaudere, & sic super earum rebus coram iudice Ecclesiastico esse conuentendas, Lambert. supra Redoa. *rubrica* 27. *num.* 17. & contra Hieronymum Gabr. *consil.* 162. *libro* 1. recte tradit Fuscus *d. lib.* 2. *cap.* 14. *num.* 4. & 5. Azeuedo *d. tit. leg.* 10. *titul.* 1. *libro* 4. *recopil. à num.* 26. & *in dict. leg.* 1. *titulo* 18. *libro* 9. *à numero* 1. Solis *d. lib.* 2. *de censibus cap.* 3. *numero* 11. A. Rochus, *de visitatione, verb. laicorum, pag.* 77. Menoch. *d. remed.* 15. *de recuperand. n.* 36. & 37 Sforcia *d.* 1. *par. quæst.* 3. *artic.* 6. Ioan. Gutierrez. *d. cap.* 35. *n.* 23. 24. & 25. & Castillo *d. cap.* 54. *de vsufructu n.* 24. qui quatuor vltimi, maxime Sforcia, idem dicunt etiam si non sint fundatæ authoritate Episcopi, nempe, quod sint loca pia, post plures relatos per Tiraquel. *d. præfatione, versic. sed alij indistincte, & versi. item relictum fraternitatibus*, quod etiam videtur velle Azeuedo in *d. l.* 1. *à nu.* 1. & tenet Bobadilla *in sua politica, lib.* 2. *cap.* 18. *num.* 228. Licet male dicat Confraternitates esse fori Ecclesiastici mixte, si enim sunt loca pia, & gaudent priuilegiis Ecclesiarum, de foro Ecclesiastico solum esse debent, maxime, cum sunt ab Ordinario Ecclesiastico approbatæ, & Flores *d. q.* 21. *num.* 190. & *seq.* ait Confraternitatem institutam ad pias causas, licet non sit locus religiosus, esse tamen piam causam, & gaudere Ecclesiæ priuilegiis: & facit Concilium Trident. d. cap. 8. & 9. sess. 22. de reform. 606

Vnde in rigore videtur † verior sententia Lambert. quod ius patronatus istarum Confraternitatum sit Ecclesiasticum, nam quamuis Confraternitas sit vniuersitas laicorum, tamen ista Vniuersitas laicorum est locus pius ad minus, & de foro Ecclesiastico, & si est approbata ab Ordinario Ecclesiastico, non solum est locus pius, sed etiam religiosus, vt dictum est. Et ideo huiusmodi Confraternitates habebunt sine dubio semestre ad præsentandum, & non quadrimestre, nec poterunt variare sicut laici. 607

Ex æquitate tamen † ad effectum derogationis, & reseruationum, de quo hic agimus videtur istud ius patronatus Confraternitatem laicorum censendum 608

dum esse laicale, ex ratione D. Couarr. *supr.* allata, nec ad istum effectum huiusmodi Confraternitates esse Ecclesiasticas reputandas.

609 Et idem erit dicendum in iure † patronatus spectante ad Priores, seu officiales earum, qui solent esse laici, quamuis aliquando sit Clericus, vt *in d. decis.* 574. *n.* 8. & 9. vt verbi gratia in Confraternitate Abulen. Dominæ nostræ de Sansoles, in qua aliquis ex officialibus, seu patronis est aliquando clericus.

610 Si tamen ius patronatus relictum esset priori † alicuius Confraternitatis laicorum, qui semper est, & debet esse persona Ecclesiastica, tale ius patronatus erit absolute Ecclesiasticū, pertinet enim ad Dignitatem Ecclesiasticam, quamuis in hoc contrarium videatur dici *in d. decis.* 574. *n.* 8.

611 Vnde in Confraternitatibus disciplinatorum huius ciuitatis Abulen. † quæ sunt Sacræ passionis, & veræ Crucis, & Transfixionis, in quibus sunt etiam Clerici, qui per se nominant, & eligunt suum Priorem, seu iudicem Clericum, ius patronatus relictum huic Priori Clerico, seu ipsis Clericis Confraternitatis, & eorum Congregationi tantum, esset Ecclesiasticum absolute, cum non pertineat ad laicos, sed ad Clericos vt sic.

612 Et quod dictum est de Hospitalibus, † & Confraternitatibus, videtur similiter dicendum de Collegiis institutis pro sustentatione studentium pauperum, vel aliorum egenorum, quod sunt loca pia, & gaudent priuilegiis Ecclesiæ, & de iurisdictione Ecclesiastica, & si sunt instituta, seu erecta authoritate Ecclesiastica, non solum sunt loca pia, sed etiam religiosa. Gironda *de gabellis*, 7. *par. num.* 42. & Azeuedo *dict. l.* 10. *titulo. lib.* 4. *recopil. nu.* 26. & *l.* 1. *titul.* 18. *lib.* 6. *numero.* 3. & sic procedet quod dicunt Socinus, Barbatia, Rochus, & alij, quos refert, & sequitur Cardin. Albanus *in lucubrationibus ad Bart. in l. fin. ff. de Collegiis illicitis*, nempe, quod Collegium studentium reputetur Ecclesiasticum, licet maior pars sint laici, quamuis mihi non placeat quod ait Nauar. *consil.* 6. *de simonia*, quod committatur simonia in venditione locorum huiusmodi Collegiorum, licet enim Collegium sit locus pius, aut etiam religiosus, tamen illius loca, & Præbendæ, nihil spiritualitatis habent, sicut nec etiam loca seu lecti Hospitalis, & doctrina Bartol. *d. l. fin. numer.* 15. quam sequuntur Abb. *in cap. ex literis de constit. nu.* 14. & *in cap.* 1. *de locato*, & alii *ibi*, & Aufrer. *de potestate Ecclesiastica super laicos, num.* 12. Couarruuias, *practic. cap.* 34. *sub numero primo* & Azeuedo *d. l.* 10. *numer.* 25. de de qua infra *cap.* 3. *numero sexagesimooctauo.* vbi alij citantur, quod ad iudicandum, an Collegium sit Ecclesiasticum, vel sæculare, inspiciendum est, an maior pars sit laicorum? & tunc sit sæculare, & laicorum: an maior pars, seu æqualis sit Clericorum & tunc sit Ecclesiasticum, procedit in Collegiis non fundatis pro sustentatione pauperum, & sic causa pia, sed in Collegiis Doctorum, & Scholarium, non pauperum, seu in Collegiis aliquorum officiorum, & sic ius patronatus spectans ad prædicta Collegia pia pro sustentatione pauperū instituta, in rigore est Ecclesiasticum, licet ex æquitate ad effectum derogationis, & reseruationum, si maior pars est laicorum, videatur censendum laicorum, sicut de iure patronatus confraternitatum diximus,

613 Vnde infertur ad quæstionem † de subsidio imposito per Papam ad fauorem Regis nostri Philippi super redditibus Ecclesiasticis, an huiusmodi Collegia debeant in eo contribuere de bonis suis temporalibus, & videtur dicendum, quod si sunt instituta, & erecta authoritate Ecclesiastica, nempe authoritate Apostolica, seu Ordinaria, debeant contribuere, ex quo sunt loca non solum pia, sed religiosa, seu Ecclesiastica, vt probatur ex verbis Bullæ Pij IV. & V. super huiusmodi subsidio ibi, *super omnium & singularum Cathedralium, etiam Metropolitanarum, Collegiatarum, & aliarum Ecclesiarum, &c. Capellaniarum Conuentualium, & aliarum mensarum fructibus, & redditibus, & prouentibus*, &c, quibus verbis comprehendi videntur bona Collegiorum authoritate Ecclesiastica erectorum, redditus enim cuiusuis communitatis, seu loci pij, dicuntur suæ mensæ, seu superioris *clem.* 1. §. *eadem quoque de supplen. negligentia Prælato.* ibi, *non applicent mensis suis*, vbi Card. & Bonif. *num.* 1. *Clem.* 2. *ibi mensæ suæ de rebus Ecclesiæ*, & confirmatur exceptione facta à Papa de Hospitalibus actu Hospitalitatem seruantibus, quod non teneantur ad dictam contributionem, ex qua remanet impositio certa, & firma in omnibus aliis Hospitalibus actu eam non exercentibus, & similiter in omnibus locis piis, & religiosis authoritate Ecclesiastica institutis, vt Collegiis pauperum, & confraternitatibus, quæ etiam soluunt subsidium, vt in praxi videmus. Nam exceptio firmat regulam in contrarium, & eam declarat *l. nam, quod liquide.* §. *fin. de pen. legata cum alius*, Euerar. *loco ab exceptione ad regulam*, Couar. *lib.* 2. *vari. cap.* 5. *numero* 4. Gonçalez *glos.* 54. *numero* 19. qui alios citant. Super quo modo lis pendet inter Collegium S. Bartholomæi Vniuersitatis Salamantinæ, & Clerum dicti Episcopatus. Si vero prædicta Collegia non sunt instituta authoritate Ecclesiastica, sed priuata ipsorum fundatorum tantum, non videtur debere contribuere in dicto subsidio, quia licet sint loca pia, & gaudeant priuilegiis Ecclesiæ, & de iurisdictione Ecclesiastica, non tamen sunt loca religiosa, & Ecclesiastica, sicut etiam non contribuunt eadem ratione opera pia, & Capellaniæ non collatiuæ, ex quo fundantur authoritate priuata fundatorum tantum, & ita fuit obtentum, & iudicatum in fauorem Collegiorum S. Pelagij, & S. Michaelis dict. Vniuersitatis Salamantinæ, quæ non sunt fundata authoritate Pontificia, vel Ordinaria, &c.

Quarto dubitatur, an quando † ius patronatus est 614
Ecclesiastici, & laici, & facta est conuentio, seu concordia de alternis vicibus præsentando iuxta *Clem. plures.* §. & *vt facilius de iure patronatus* in turno Ecclesiastici, censeatur Ecclesiasticum mere, & in turno laici, laicale mere. Et videtur, quod sic ad doctrinam Ioannis And. *in cap. cum illis.* §. *fin. in fin. de Præbend. in* 6. quam sequuntur Rochus *verb. ius, q.* 6. & alij, & ad decisionem Salamantinam alterternatiuæ infra adducta *n.* 708.

Vnde, si stando in turno † Ecclesiastici Beneficium vacaret in mense Apostolico, Beneficium caderet sub reseruatione, & nihilominus Ecclesiasticus consumeret suum turnum, tunc enim Papa prouidet loco illius, & alias fieret præiudicium laico: è contra vero, si Beneficium vacaret in turno laici, non caderet sub reseruatione, & si prouideretur à Papa, cum derogatione iuris patronatus mixti, nō haberet locum derogatio ad *decisionem* Achillis 315. seu 2. *de iure patro.* & Putei 107. *lib.* 3. & alia adducta *num.* 709. nec contra id, quod dixi, quod prouisio pa-

pę de Beneficio vacante in mense Apostolico consumat turnum Ecclesiastici, obest, quod prouisiones Apostolicæ non consumunt turnum, Rota *decisione* 21.*de Præben.*alia 190.*in antiquis & in d. decisione* Salamantina alternatiuæ,& in alia Salamantina Portionis 16.Maij 1603. coram D.Iusto Gonçalez *glos.*45.§.1.*num.*31 nam id procedit data æqualitate: nempe, quando respectu vtriusque potest intrare reseruatio,vt in turno Episcopi,& Capituli,de quo ibi, secus vbi reseruatio intrat respectu vnius, & non respectu alterius, vt in proposito de turno patroni Ecclesiastici, & laici; nam si prouisio Papæ non consumeret turnum Ecclesiastici, fieret prejudicium laico,vt dixi,Cosmas *in pragmatica sanctione,titulo de collat.§.item,quod omnia, verb. faciendæ. in fin.* Probus ad Monach. *in cap. cum in illis, de Præben.in* 6 *n.*61.

616 Quinto dubitatur,quando laicali vacante † Ecclesia,seu Beneficio nominant Rectorem, quem Capitulum, seu persona Ecclesiastica præsentat Episcopo, vel è contra, penes quem sit ius patronatus in isto casu,& sic,an Ecclesiasticũ,an laicale? In quo Gambarus,*d.lib.*3.*de offic.Legati à nu.*392. cum Collectario tenet tale ius esse apud eos, qui nominant, non autem qui præsentant, & sic laicos nominantes potius dici patronos,cum præsentans sit magis procurator, quam præsentator, quia eius actus non est liber,sed necessarius,&c.licet contra teneant Io. Domin.& Francus,*num.*4.*in cap.cum in illis.§.si vero de Præbend.in* 6. Et sententia Gambari mihi placet; nam in isto casu, qui nominant non habent solum consentire, sed potius præsentatio videtur ab eis facta,& si præsentans nollet nominatum pręsentare infra tempus,haberetur pro præsentato *argum. leg.* 33.*tauri in fin.* & si patronus laicus deberet pręsentare cum consensu, seu de consilio Ecclesiastici, ius patronatus,quamuis sit apud laicum,non censeretur laicale: secus si cum consilio, quia tunc non tenetur sequi.Puteus *decis.*506.*lib.*2.

Vndecimo circa illa verb. *electionem*, *& quamuis*
617 *aliam dispositionem*, † de quibus Gonçalez *glos.* 19. *&* 20.vide dicta sup.1.*p.cap.vlt.à n.*15.*&* 31.*&* 4.*par. cap.*1.*à num.*6.

618 Duodecimo, circa illa verba, † *quorumcumque collatorum*,notandum est comprehendi Beneficia ad collationem vnius tantum pertinentia, quia pluralitas resoluitur in suas singularitates.*l.falsa.§.fin.ff. de condit.& demonstr.cum aliis*,& ita cum Baldo *consil.*242.*par.*3. tradit in proposito Simoneta *de reseruat.quæst.*97.& nouissime Gonçalez *glos.*21.*à num.*1. qui vsque ad *num.*17.aliqua cumulat circa illam maximam, quod pluralitas resoluitur in suas singularitates.

619 Secundo notandum est, † quod ista verba rapiunt etiam collatores ex priuilegio,vel iure speciali, vt cum aliis tradit Simoneta *quæst.*68. *numer.* 2. & Gonçalez *d.glos.*21.*numer.*18. Quod tamen limitant Simoneta *num.*4.& Gonçalez *à num.*19.vt non procedat, quando ius conferendi non esset perpetuum, sed temporale, puta ex indulto, seu priuilegio ad certum tempus, seu ad vitam,vt ait Simoneta, concedente ius conferendi, quod ait bene notandum Gonçalez *numer.*31.quia videtur singularis limitatio ad nostram regulam. quæ tamen limitatio mihi non placet, quia imo indultum conferendi Beneficia non comprehendit reseruata. Æneas de Falcon. *quæstione* 4. *principali effectu* 6. *numer.*9. & Simoneta *quæstione* 81.*&* infra *cap.*3.*n.*54.

Et regula nostra in illis verbis, † comprehendit 620
tam ordinarios, quam extraordinarios collatores, Crescen.*decis.*20.*num.*1.*de Præben.*Gonçalez *d. glos.* 21.*num.*32.& collatores etiam ex fundatione, & etiam si in ea disponatur,quod non intret reseruatio, nisi Beneficium sit iuris patronatus laicalis, aut mixti,Gonçalez *d.glos.*21.*num.* 39. & glos. 29. à numero 2.

Tertio notandum est, quod d verbum, † *collato-* 621
rum, tanquam prolatum à lege comprehendit præsentatores,& electores,& alios dispositores iuxta dicta de verbo,*collatio,supr.*1 *par.cap.vltim.num.*32.*&* 33.& ideo regula nostra reseruans Beneficia pertinentia ad collationem, prouisionem, præsentationem,electionem, & quamuis aliam dispositionem quorumcumque, non dicit quorumcumque prouisorum,præsentatorum, electorum, & aliorum dispositorum, sed dumtaxat dicit collatorum, notat Gonçalez *glos.*16.*n.*11.

Decimotertio circa illa verba, *& collatricum*, † 622
notandum est, quod quamuis masculinum concipiat in se fœmininum, Socinus *reg.*255.Tiraq. *de retract. Lignag.§.*1.*glos.* 9.*à num.*177.Ant. Gabr. *concl.* 6.*de verborum signific.*& Baeça *de non meliorandis filiabus ratione dotis,cap.*11.& sic sub *verb. collatorum*, comprehenderentur collatrices,quicquid Gonçalez dicat *glos.*22.*num.*9.*&* 10.tamen maioris explicationis,causa,& vt omnis dubitandi occasio cessaret,addita sunt ista verba *sicut*,& alia plura. Licet enim fœminæ de iure non possint Beneficia conferre,imo istius iuris sint incapaces, tamen ex priuilegio Apostolico possunt habere ius conferendi Beneficia.Gõçalez *d.glos.*22.*à num.*13.& dictum est, 1.*par. cap.* 2. *numer.* 33. addo, quod sicut verbum, collatorum, comprehendit præsentatores, & alios dispositores, vt *num.praced.*dictum est,& sic verbum,*collatricum*, comprehendit præsentatrices, cuius iuris præsentandi fœminæ capaces sunt,etiam de iure,*cap.fin. de concess.præben.*vbi D.& dicitur infra *cap. vlt. à num.* 142.

Decimoquarto † circa illa verba,*sæcularium*, *&* 623
quorumuis ordinum regularium,notandum est, quod sicut respectu Beneficiorum, quæ reseruantur, fit supra in regula nostra expressa mentio de secularibus, & regularibus maioris explicationis causa, sic etiam respectu collatorum,& collatricum, fit etiam expressa mentio de sæcularibus, & regularibus. Gonçalez *glos.* 23.vbi numerat collatores seculares, & regulares.

Decimoquinto,ex illis verbis,*non tamen* † *S. Ro-* 624
manæ Ecclesiæ Cardinalium, notandum est,quod cum regula nostra expresse excipiat Cardinales,respectu eorum nulli sunt menses reseruati, vt supradictum est *à nu n.*34 vbi vide,& si exceptuati non fuissent, regula hæc comprehenderet Cardinales, Crescen. *decis.*20.*de Præben.à numer.*4.late Gonçalez *glos.*24. *ex num.*13. Et ista exceptio † intelligitur de Cardina-
625 libus ordinariis Collatoribus tantum,vt Cardinalibus Episcopis in suis diœcesibus,non autem de aliis Cardinalibus, etiam Legatis de Latere in suis Prouinciis,Crescen.*d.decis.*20.& late Gonçalez *ibi* 1. *q. numer.trigesimoctauo.*& conducunt dicta infra *cap.*3. *n.*53.*& seq.*

Proceditque ista exceptio, etiam in Beneficiis, 626
seu Præbendis simultaneæ collationis Episcopi, † & Capituli, cui ea prodest propter communionem iuris conferendi.vt dictum est supra *n.* 35. vbi adducitur deci f.Hispalen.Portionis 19.Ian. 1594. coram D.Pam-

D. Pamphilio, vbi ita fuit resolutum, & sequitur Gõçalez *d. gl. 24. q. 2. an. 52.*

Sed quærit Gonçalez ibi 3. quæst. ex numer. † 61. an
617 sicut ista exceptio prodest Capitulo, sic etiam in Beneficiis simultaneæ collationis reseruatis ei prosit indultum concessum Cardinali Episcopo, ad conferendum reseruata, & sic Capitulum debeat illa conferre simul cum Episcopo Cardinali, an vero Cardinalis habens indultum possit eius vigore conferre solus Beneficia simultaneæ collationis, & prodesse indultum Capitulo, nec virtute eius posse Cardinalem talia Beneficia solum conferre, tenet Rota *in d. decisio.* Hispalen. Portionis, vbi dicitur, *Quod virtute indulti, non magis potuit Archiepiscopus solus conferre quam sine eo potuisset, cum nihil de nouo tribuat, sed remoueat tantum obstacula reseruationum, & præseruat Ordinario tantum partem suam, quando collatio est ei communis cum Capitulo. Cassador.* decis. 3. in fin. de priuil. *Mohed.* decis. 24. *quæ est* 1. de priuil. in impressis. *Ioan. Paulus* decis. 28. cum aliis allegatis, sequitur Gonçalez, supra *a n.* 66. dicens, quod prædictum indultum nihil confert de nouo Episcopo Cardinali, sed solummodo remouet obstaculum, vt supra dixit *n.* 24. & 25. Et ideo ius conferendi remanet in eodẽ statu, prout ante reseruationem, & sicut tunc debebat fieri collatio per Episcopum, & Capitulum simul, sic etiam fieri debet post obtentum indultum, quod iurisdictionem non ampliat, ita vt quamuis diceret, quod conferebat vigore indulti, adhuc dicetur fieri collatio potestate ordinaria conferentis, Paris. *consi.* 42 *n.* 5. *vol.* 4. Ioã. Paul. *decis.* 27. Thom. Tribius *in decis. Veneta* 54. *n.* 15. *lib.* 2.

618 Sed ista sententia mihi non placet, & verius mihi videtur, † quod indultum non prosit Capitulo, sed eius vigore Cardinalis Episcopus possit solus conferre Beneficia simultaneæ collationis; nam indultum non tollit reseruationem, sed dat facultatem prouidendi perinde, ac si non esset reseruatio, vnde non fingit sublatum vinculum, sed aperit facultatem de reseruatis, ac si non essent reseruata. Cassador. *dec.* 8. *de Præben.* nec Cardinalis Episcopus cõferens virtute indulti, confert vt Ordinarius, quicquid Gonçalez dicat. sed vt Delegatus, & Commissarius Apostolicus, & sic, si non prouidet infra semestre, fit deuolutio non ad Archiepiscopum, sed ad Papam, Cassad. ibi, & Crescen. *decis.* 15. *eod. tit. de Præben.* Mandos. *de signatura gratiæ, tit. de prouisio. vers. in Beneficiis reseruatis.* Anastas. Germon. *de indultis Cardin. §. volumus, n.* 56. qui etiam dicunt, quod tunc in Beneficiis reseruatis datur deuolutio. & dicitur *infra* 10. *par.* 2. *n.* 10. & *c.* 3. *n.* 20. & ita cũ indultum non tollat reseruatio-
619 nem, non potest prodesse Capitulo, quod non potest reseruata conferre, nec obstat, † quod dicitur indulta nihil de nouo concedere, nec augere, seu ampliare facultatem conferendi, sed tamen remouere obstaculum reseruationis, vt etiam dicitur infra *cap.* 5 *num.* 7. quia intelligitur, quod per indultum non censeatur Cardinali data facultas conferendi Beneficia, alias non spectantia ad prouisionem ipsius, sed aliorum tantum, Bene tamen extenditur ad Beneficia spectãtia ad prouisionem ipsius, & aliorum simul, etiamsi id non exprimatur, quia est fauorabile, & ampliandum vti concessum Ordinario collatori, iuxta dicta de alternatiua supra *num.* 474. quod tamen in indultis hodiernis exprimitur, in quib. dicitur, quod Cardinalis possit conferre quæcumque Beneficia ad suã, & cum alio, vel aliis, collationem, prouisionem, præsentationem, electionem, seu quamuis aliam similem, vel dissimilem dispositionem spectantia ratione suæ Ecclesiæ Titularis, & Dignitatis Episcopalis, & Gonçalez *supra n.* 70. Sed ista facultas quo ad Beneficia simultaneæ collationis censetur data, vt ratione suæ partis Cardinalis solus ea conferat, non simul cum aliis, ad quos etiam alias prouisio spectabat, quia illis non datur indultum, sed Cardinali. Et longe diuersum est in exceptione nostræ regulæ, quia tunc non intrat reseruatio, nec indultum, vt supradictum est ex *d. n.* 34.

Et de indultis Cardinalium videndus est † Anast. 620
Germonius *in d. tract. suo* de eis, vbi ponit, & explicat indultum Illustrissimi Cardinalis Hiero. de Rubere Archiepiscopi Taurinen. additque Gonçalez *d. gloss.* 24. *num.* 72. quod in indultis modernis ponuntur sex limitationes, & casus, ad quos non se extendunt: primus, de Beneficiis vacantibus in Romana Curia: secundus, quo ad Dignitates maiores, post Pontificalem in Cathedrali, & principales in Collegiatis: tertius, quo ad Beneficia regularia, consistorialia, vel Conuentum habentia, & quorum fructus in libris cameræ taxati reperiuntur: quartus quo ad Beneficia, quæ vacauerint per veros, & actuales familiares, & continuos commensales Papæ, qui tam tempore Pontificatus, quam Cardinalatus, priusquam ad apicem Pontificatus assumeretur, fuerunt: quintus, quo ad commendas cessantes in Dignitatibus seu officiis Claustralibus 6. & vltimus, ad Beneficia vacantia, tam in curia, quam extra illam per obitum familiarium Sanctæ Romanæ Ecclesiæ Cardinalium, iuxta formam constitutionis, seu regulæ Gregor. XIV. de anno 1591. editæ moderatoriæ indultorum eisdem Cardinalibus concessorum. Et quia aliquando, inquit *num.* 75. sunt ampliora & aliquando restrictiora huiusmodi indulta, Pontificum mutatione, & ad Cardinales amore, & affectione, erit semper illorũ tenor diligenter inspiciendus, &c.

Quæ erit etiam Gonçalez *d. gloss.* 24. *quæst.* 4. *ex n.* 78. † Si Cardinalis Collator non contulit Beneficiũ, quod vacauit in mense alias Apostolico, infra sex 621
menses, ita quod sit locus deuolutioni ad superiorem, an tunc possit conferre Archiepiscopus, qui Cardinalis non est, seu alius ad quem de iure competit deuolutio? an vero solus Papa, tanquam Beneficium reseruatum? quod est quærere, an tunc deuolutio fiat ad Archiepiscopum, seu Capitulum, iuxta *cap.* 2. *de concess. Præben.* an vero ad solum Papã in qua quæstio. quæ certe parum habet difficultatis, plura pro vtraque parte adducit, & tandem resoluit deuolutionem fieri ad Archiepiscopum, iuxta terminos *d. cap.* 2. vt tenuit maior pars Rotæ *in decis.* 774. *lib.* 3. *par.* 3 *diuersorum*, quod mihi certum videtur, quia tale Beneficium nunquam fuit resolutum, cum regula nostra Cardinales ordinarios Collatores non comprehendat, sed eos excipiat, nec Beneficium per deuolutionem vacat de nouo, sed semper durat prima vacatio, & sic, cum à principio non fuerit reseruatum, ita remanet in perpetuum, Cassador. *decis* 8. *de Præben. n.* 3. & 8. nec Cardinalis Episcopus potest dici exemptus ab Archiepiscopo, ad istum effectum deuolutionis, maxime, cum Beneficia ipsa nullo modo possint dici exempta ab Archiepiscopo, † nec refragatur *d. decisio* 8. Cassad. dicens, quod data negligentia Cardinalis in conferendo Beneficio reseruato vigore indulti, deuoluitur collatio ad solum Papam, de qua Gonçalez *gloss.* 53. *à nu.* 37. quia

ibi longe diuersa est, cum agatur de Beneficio reseruato, conferendo vigore indulti, quod semper remanet, & à principio fuit reseruatum, vt supra dictum est.

Quærit etiam Gonçalez *d.glos.24.quæst.5.à n.108.*
633 † an Cardinalis Episcopus possit conferre Beneficium, quod vacauit in mense Apostolico, ante eius promotionem in vita sui antecessoris, qui Cardinalis non erat: & breuiter concludit, quod cessante indulto non potest illud conferre, nam cum vacauerit de tempore, in quo Collator non erat Cardinalis, fuit semel reseruatum, & semper durat reseruatio, si vero dict. Cardinalis haberet indultum solitum, ad conferendum Beneficia reseruata, tunc illius vigore posset tale Beneficium conferre, si indultum caperet Beneficia iam vacantia, alias secus.

Deinde quærit è conuerso † 6 *q.n.110.* an Cardi-
634 nali Episcopo decedente ante collationem Beneficii vacantis in mense alias reseruato, possit illud cōferre Episcopus successor non Cardinalis, si à Papa iam præuentum non sit? & multis adductis tandem ait, quod sibi magis placet vltima sententia nempe, quod possit illud conferre, & quod secundum eam, semel consultus pro veritate de simili casu, respondit: quia modernus Episcopus successit in locum defuncti, & sic eius iure vti debet, secundo, quia d. Beneficium vacauit tempore congruo, quando nulla aderat reseruatio, & sic Beneficium semel post vacationem liberum semper remanere debet liberum, vt supra dictum est *n.631.* tertio, quia sicut in casu contrario quæstionis præcedentis, non potest conferre Cardinalis, ita è conuerso in isto potest conferre, successor, cum contrariorū eadem sit ratio, & quod operatur propositum in proposito, operatur oppositum in opposito, & econtra, &c.

Quæ quidem sententia † de plano procederet
635 non stante *regul.2.Cancellariæ* reseruatoria Beneficiorum, quæ post obitum Episcoporum quomodocumque vacant, & vacabunt in futurum, ea vero stante non potest sustineri, sed est proculdubio falsa, nā eō ipso, quod Episcopus decessit, intrauit reseruatio d. regulæ, quæ semper loquitur cum verum sit dicere, quod tale Beneficium post obitum Episcopi vacat (quicquid Gonçalez dicat) Paunus de off. & potestate Cap. sede vacante *1.par.q.10.n.23.* ibi etiam, *si vacasset viuente Prælato, quia verum est dicere, quod etiam vacet eo mortuo, ex quo non prouidit donec vixit,* & conducunt supra tradita sub *n.* 536. Vnde etiam
636 conuincitur doctrina eiusdem Gonçalez *gloss.15.§.2. à n.91.* vbi ait, quod si hodie post *d.reg.2.Cancellariæ,* vacaret aliquod Beneficium in mense ordinario Episcopo, vel Abbate viuente, & postmodum ante prouisionem in remotis partibus decedente, & illius Vicarius habens specialē facultatem conferēdi post dictum obitum ante illius notitiam tale Beneficium contulerit, collatio erit bona, & legitima, non obstante morte Episcopi, de quo notitiam non habuit vt alias dicitur infra *cap.* 8.*numer.*175. neque in hoc casu non obstat dicta *reg.2.Cancellariæ*, quia duntaxat loquitur de Beneficiis vacantibus, seu vacaturis sede Episcopali, vel Abbatiali vacante, non vero sede plena, vt scripsit *d.gloss.24.sub q.6.* quæ doctrina est etiam falsa ex dictis, nam tunc verum est dicere, quod Beneficium vacat sede Episcopali, vel Abbatiali vacante, seu post obitum Episcopi, vel Abbatis & sic reg. intrat.

637 Quærit etiam Gonçalez *d.Gloss.24.7.q.ex num.* 121 an d. exceptio, & fauor nostræ regulæ, quod eius reseruatio nō includat Cardinales absentes à curia, vel solum precedat in residentibus in curia ex *reg.7.Cancellariæ:* & pluribus hinc inde adductis resoluit, quod loquendo de Beneficiis vacantibus in Diœcesibus, & Episcopatib. Cardinalium non annexis Cardinalatibus Cardinales absentes gaudent exceptione, & fauore nostræ regulæ, ita, vt indultum aliquod ad hoc necessarium non sit, & ita seruari videmus, quia regula nostra indistincte excipit Cardinales, & quod regula septima solum loquitur de Beneficiis vacantibus in Ecclesiis titularibus Cardinalium de vrbe, & in sex Episcopatibus Cardinalium antiquorum Cardinalatibus annexis, quæ non censetur in continenti corrigi per regulam nostram sequentem *l.nam adea,* & ibi glossa *ff.de condit.& demonstrat.* & sic fauor nostræ regulæ non conceditur talibus absentibus, quia obstat reseruatio dictæ *reg.7.præcedentis*, de qua supra *à numer.* 402.

Sed melius dic, † quod per hanc nostram regu- 638
lam, quæ absolute, & indistincte excipit Cardinales, non reseruantur Beneficia vacantia in quibuscumque Episcopatibus Cardinalium, quamuis vacantia in dictis sex Episcopatibus Cardinalium, antiquiorum, sint reseruata per dictam *reg.7.* si sint absentes à curia, in quocumque mense vacent.

Quærit etiam Gonçalez *d.glos.24.8.quæst.num.*
639 153. an sicut regula nostra excipit, & non comprehendat Cardinales Collatores, similiter etiam non comprehendat Reges, & Principes Collatores Beneficiorum ex priuilegio Apostolico? & concludit, quod non, quia eo ipso, quod de eis non fit expressa mentio, non censentur comprehensi in reseruatione nostrę regulę propter altitudinem, & excellentiam eorum ex adductis per eum, & idem repetit *glos.38.num.5* non obstantibus verbis, *Cuiuscumque Dignitatis*, &c. de quibus ibi.

Tandem quæritur † Gonçalez *d.gloss.24.9.qu.n.* 640
161. quare dicit regula nostra in dictis verbis, *S. Romanæ Ecclesiæ?* & respondet, quod ad distinctionem aliorum, qui non sunt S. Romanę Ecclesię, veluti Cardinalium Compostellan. Aurien. Rauennaten. & Mediolanen. qui tamen sunt abusiue Cardinales &c. sed ego potius existimo ea verba non ad id apponi, nam licet solum fieret mentio de Cardinalibus, intelligeretur de Cardinalibus S. Romanæ Ecclesię, qui sunt vere, & proprie, & per Antonomasiam Cardinales, non de aliis, qui solum nomine sunt Cardinales, nam & analogum per se sumptum stat pro famosiori significatu. Apponuntur autem d. verba ad denotandam eorum Dignitatem, & excellentiam, denominationemque vt moris est.

Decimosexto, circa illa verba † *aut aliorum sub* 641
concordatis inter sedem Apostolicam, & quoscumque alios initis, &c. notandum, est id dici propter concordata Germanię, & Franciæ, quę Papa lędere non intendit, quantum est ex sua parte. De quibus concordatis Germanię, vide constitutionem Nicolai V. & *constitutionem* 46. Clem. VII. & 42. Gregor. XIII. Cassad. *decis.vm.de pactis* Simonetam, seu potius eius additionatorem *de reseruat.quæst.1.à num.3.& quæst.* 99. *à num.*4. & Gregor. Branden. *in nouo opusculo super concordatis Germaniæ.* Et de concordatis Francię vide constitutionem 16. Leonis X. & Rebuffum, qui latissime illa declarat *in glos. ad ea.* Et vide Gonçalez *gloss.25.* vbi explicat prędicta verba, & *gloss.* 26.

explicat

explicat illa verba, *& per eos, qui illa acceptare, & obseruare debuerint, acceptatis*, & glossa vigesimaseptima explicat illa verba, *& obseruatis*, & gloss. 28. illa verba, *quæ lædere non intendit comprehensorum*. Circa quæ aliqua de more cumulat non multum conducentia.

642 Decimo septimo ex illis verbis, † *quomodolibet pertinentia*, notandum est per regulam nostram reseruari Beneficia, ad prouisionem quorumcumque quomodolibet pertinentia, id est, siue de iure communi, siue de iure speciali, vt fundatione, præscriptione, seu consuetudine, aut priuilegio, notat Gonçalez *gloss.* 29. & vide dicta supra *numero* 618. 619. & 620.

643 Decimo octauo ex illis verbis, † *dispositioni suæ*, notandum est reseruationem hanc esse personalem, & sic cum conditore expirare, ad *cap. literis de rescrip. & cap. si gratiose eod. tit. in* 6. *& ibi gloss. verbo suæ Archid.* Io. And. & alij *gloss. verb. sedis Apostolicæ*, & D. *in cle.* 1. *de reprobat.* Mill *in reper. verbo reseruatio*, quam facit Gambarus *de offic. Legati lib.* 3. *numer.* 195. Mandos. *reg.* 1. *Cancell. quæst.* 12. & posthæc Gonçalez §. 5 *proœm. numero* 15. *& gloss.* 12. *numero* 3. Accedit, quod facta est hæc reseruatio ad suæ voluntatis beneplacitum, vt supra diximus *numer.* 446. quod morte finitur *d. cap. si gratiose. l.* 4. *ff. locati.* tradit Thom. Sanchez *de matrimonio lib.* 8. *disputatione* 28 *à numero* 49. & in proposito Gonçalez *d.* §. 5. *proœm. à num. octauo*, & late *d. gloss.* 12. *à numero primo.* & loquens de alternatiua, *gloss.* 50. *numero sexto.*

644 Accedit etiam, † quod est posita inter alias regulas Cancellariæ suo tempore duraturas, vt in proœmio ipsarum regularum, vbi Glossator, & Pauinus *in proœmio extrauagantium vers. regulæ Cancellariæ*, & post hæc tradit in proposito late Gonçalez *dict.* §. 5. *proœm. ex numero* 1. vbi ex *numero* 16. dicit, quod pari etiam ratione regula nostra euanesceret, & regulæ Cancellariæ expirarent, si Papa renuntiaret Papatui, ex quo fuerunt factæ suo tempore duraturæ, quod renuntiatione fuit consumptum, & terminatum, & renuntians, quo ad hoc, habetur pro mortuo, & mors ciuilis in hoc æquiparatur naturali, & paria sunt Papam obiisse, vel Papatui renuntiasse, *Clem. ne Romani* §. *sane. iuncta gloss. verb. moriente de electione*, Felin. *in cap. licet vndique. sub numero* 2. *de officio Deleg.* & in terminis Æneas de Falcon. *quæstion. quinta principali.* §. 1. *num* 8. Parisius *consil.* 19. *à numero nono, libro quarto*, & Mandos. *regu.* 30. *quæst.* 7. *num.* 14. *& 15. &c.*

645 Vnde sede Apostolica vacante † omnes menses sunt ordinarij, & tunc Episcopi possunt prouidere de Beneficiis vacantibus in quolibet mense, Caputaqu. *decisio.* 86. *parte* 1. *&* 214. *part.* 2. *& in manuscriptis dec.* 397. *libro primo.* Ant. August. *decision.* 65. *l.* 1. quæ est 3. *par. diuersorum libro tertio decisione* 1228. Anastasius Germo. *de indultis Cardin.* §. *quod tamen Romanam numero nonagesimo nono, &* 100. Zerola *in praxi Episcopali*, 2. *parte Beneficium.* §. 1. Flores de Mena *quæstio.* 4. *numero quinquagesimo primo*, & fuit dictum in Abulen. Parochialis de la Calcada 28. Ian. 1594. *ad fin.* adducta infra, *numero* 791. & nouis. posthæc tradit Gonçalez *dict.* §. 5. *à numero* 46. qui *numero* 55. ait, quod non solum erunt omnes menses ordinarij, ante assumptionem noui Papæ, sed etiam antequam faciat regulas Cancellariæ, quæ semper solent fieri in die immediate sequenti, dict. assumptionis ita, quod si etiam in illo medio tẽpore ab assumptione vsque ad factionem regularum vacaret aliquod Beneficium in mensibusalias reseruatis, nullum obstaculum Ordinarius habere dicatur, & allegat Gemin. *consi.* 92. *ante numer.* 1. *& sub ipso numero* 1. Glossatorem antiquum *in proœmio regularum Cancellariæ versicul. item ponderanda*, Gomez. *in d. proœmio quæstio.* 2. *sub numer.* 14. *versicul. vnde si vacaret*, & Rotam loquentem de regula nostra *decis.* 21. *numero* 6. *in fi. lib.* 2. *parte* 3. *diuersorum*, quamuis non est necessaria publicatio regularum, vt ligent, quia statim ab initio, quando sunt factæ, ligant, vt *in earum proœmio*, vbi dicitur, *quas ex tunc suo tempore duraturas obseruari voluit.* Gonçalez *ibi à n.* 54.

646 Itaque prouisio facta † ab Ordinariis de Beneficiis, Sede Apostolica vacante, in quolibet mense vacantibus, erit firma, & valida, nisi alias sint affecta, aut nisi forte Papa de nouo electus declaret, non expirasse reseruationem sui prædecessoris, aut illa de nouo reseruet, prout aliquando fit, ad prouidendum conclauistis, tunc enim prouisio facta ab Ordinario post istam declarationem, seu reseruationem, de Beneficiis, quæ vacarunt, Sede Apostolica vacante, in mensibus alias reseruatis non valeret, nec facta ante declarationem, si in ea Papa derogat iuri quæsito, & regulæ de non tollendo iure quæsito iuxta tradita per Mandos. *ibi regul.* 18. *quæstion.* 6. cum non sit declaratio propria, Decius *in cap. fin. de constit. numero* 47. *&* 48. *& ibi add.* maxime Sylueſtri *verb. dubium*, & Anton. Gabr. *conclu.* 3. *de reg. iuris n* 62. *cum sequentibus*, & etiam prouisio facta ante reseruationem, seu Bullam conclauistarum, non valeret, si Papa in Bulla decernit per talem prouisionem, ius quæsitum non fuisse prouiso, neque d. regulæ *de non tollendo iure quæsito* locum esse, &c. vt fecit S. D. N. Paulus V. de omnibus Beneficiis tempore suæ assumptionis non prouisis, in Bulla ad fauorem conclauistarum data pridie Calend. Augusti 1605. per regulam autem mensium noui Pontificis, non reseruantur Beneficia nondum prouisa, quæ vacarunt, Sede Apostolica vacante, in mense alias Apostolico, quia solum reseruat Beneficia vacatura, & non vacantia, vt late per Gonçalez *d.* §. *quinto proœmiali ex numero* 60. & dictum est *supra numero* 537.

647 Vnde *in d. decis.* † 307. *lib.* 1. *in manuscriptis*, ait Verallus, quod *indultum conferendi, seu præsentandi Beneficia vacantia in mensibus Apostolicis, non habet locum, Sede Apostolica vacante, quia tunc cessante regula reseruatoria per obitum Papæ, nulli sunt menses Apostolici, cum de iure collatio Beneficiorum in quolibet mense vacantium spectet ad Ordinarium, in Astoricen. Canonicatus coram August.* 1. *Dec.* 1554. quæ est eadem causa, de qua *in d. decis.* 214. in impressis, & hæc decis. manuscripta est posterior impressa, quæ est de anno 1552. & satis confusa.

648 Quod conducit ad indultum † Ducis Albani, quod est restrictum ad menses Apostolicos. Nam Pius V. in Bulla confirmationis, & reualidationis ad finem, ait, *ac ius patronatus huiusmodi ad Beneficia vacantia in mensibus Ordinariorum collatorum illis cõcessis per regulas Cancellariæ, & alias constitutiones à nobis emanatas, & literas alternatiuas per nos concessas, & successores nostros Romanos Pontifices, pro tempore existentes, concedendas, de quibus ipsi Ordinarij suæ ordinaria authoritate prouidere possunt non extendi, &c.* & facit decis. in causa Salamantina Parochialis de Gaiates. 1. Decemb. 1578. coram D. Brauo, quæ habetur 1. *parte diuersorum dec.* 442. vbi *num.* 2. dicebant Domini, dictum indultum Ducis de Alba so-

lum capere illa Beneficia, quæ priuatiue ad ipsius Pontificis collationem pertinent, non autem quæ cumulatiue cum Ordinario, & talem fuisse Pontificis intentionem ex dicta exceptione mensium Ordinariorum Domini iudicabant.

649 Nec obstat, quod † dictum indultum, & ius patronatus Ducis Albani *in principio* datur generaliter, & illa exceptio in fine posita solum de Beneficiis vacantibus in mensibus Ordinariorum, illis concessis per regulas Cancellariæ, seu alternatiuas, atque adeo non comprehendit menses, qui sunt Ordinarij ratione Sedis Pontificalis vacantis, alias vero Apostolici, cum illi non sint concessi per regulas Cancellariæ, seu alternatiuas. Nam respondetur, quod illa verba *concessis per regulas Cancellariæ, & alternatiuas*, stant demonstratiue, non restrictiue, & taxatiue: nam verba regulariter, & in dubio potius intelligenda sunt demonstratiue, quam taxatiue & restrictiue, Bartol. *in l. Centurio numero* 31. *&* 39. & Ripa *numer.* 140. *ff. de vulgari.* Parisius *consi.* 4. *n.* 36. *lib.* 14. Rota *d. decis.* 442. *n.* 3. *&* 662. *n.* 3. *&* 684. *n.* 4. *par.* 1. *diuersorum.*

650 Illa autem verba, † *de quibus Ordinarij, &c.* ponuntur ad restringendam exceptionem, vt non comprehendat Beneficia vacantia in mensibus ordinariis, alias tamen reseruata, seu affecta, ad *l. ea tamen adiectio. ff. de Legat.* 3. Bartol. *in l. omnes populi in princip. ff. de iustitia, & iure, & in l. cunctos populos, numero* 1. & ibi Ias. *numero* 2. *C. de summa Trinitate*, & ita indultum intrat in Beneficiis, alias reseruatis in quolibet mense vacantibus, & hodie intrat in Beneficiis, sede Episcopali vacante vacantibus in quolibet mense, ex quo sunt reseruata per *reg.* 2. & sic de eis Episcopi successores sua Ordinaria authoritate prouidere non possunt, & cessat iam *dict. decisio.* 442. vt dicitur etiam infra *capitulo septimo, numero octuagesimo octauo.*

Et ex eo, † quod dictum est seruationem nostræ
651 regulæ esse personalem ex illis verbis, *dispositioni suæ* obiter infertur ad *regulam Cancellariæ* 52. *de clausulis ponendis in literis indulgentiarum*, quod clausula apponi solita iuxta istam regulam in literis indulgentiarum, seu iubilæis. *Volumus autem, vt si alias Christianis fidelibus dictam Ecclesiam visitantibus aliquam aliam indulgentiam perpetuo, vel ad tempus nondum elapsum duraturam concesserimus, præsentes nullæ sint.* Quæ operatur, vt talis indulgentia sit alias nulla in totum, intelligitur de ipso Papa concedente talem indulgentiam, in qua ista clausula ponitur, nam verbum, *per ipsum*, de quo in *d. regula* 52. & verbum, *concesserimus*, quod dicitur *in d. clausula* sunt personalia ex *d. ca. literis de rescrip. & d. cap. si gratiose eod. in sexto* Thom. Sanchez *d. disputat.* 28. *lib.* 8. *sub num.* 46. vnde si illa Ecclesia haberet aliã, seu alias indulgẽtias, nondum finitas, non ab eodem Papa, sed ab antecessore concessas, de quibus in secundis literis mentio facta non sit, non ex eo vitiabuntur, & ita tenet Glossator Soto super ista *regula*, quæ apud eum est 57. dicens, quod notandum est, istud verbum hic positum, *ibi per ipsum concessa, &c.* ex quo sequitur, quod si Episcopus secundum capitulum, cum ex eo de pœnitentiis, & remissio. concessit ibidem indulgentiam, vel alius Pontifex Romanus, etiam si non fiat mentio de illa, valet ista secunda, per verba huius regulę, &c. ideo est cautela, quod à quolibet Pontifice nouo petatur noua indulgentia, etiam non facta mentione alterius indulgentiæ concessæ ab alio Pontifice, vel ab aliis Pontificibus; hæc Glossator. nam quamuis dicat, *non valet ista secunda, &c.* verbum, *non* est positum per errorem, vt ex præcedentibus, & sequentibus patet.

In vna tamen Aquilana † Canonicatus 6. Octobr. 652
1586. coram D. Blancheto fuit resolutum, *quod sub clausula Breuis de capienda possessione (non tamen à nobis prouisionem habentibus) comprehenduntur prouisi à prædecessoribus. licet enim verbum, à nobis, sit personale de literis, & d. c. si gratiose, tamen attendend. est subiecta materia, vt tradunt Doctores* in c. quantũ *Abbas* de officio Deleg. *& subiecta materia de tollendo iure alterius, & est exorbitantia quædam quæ facit, vt ea accipiatur interpretatio, illaq; clausula ponitur ad excludendum prouisos à Nuntiis, seu Legatis, qui authoritate Apostolica prouident. considerarunt etiam Domini, quod in illa causa Papa præseruabat inhibitiones factas quæ esse non poterant verisimiliter, nisi vigore prouisionis à prædecessore factæ, &c.* Accedit, quod cum in breui veniant fructus à die vacationis, solum videtur dari cõtra prouisos ab alio, quam à Papa, nisi aliud constet ad *decis.* Ioan. Pauli 120. quæ est 876. *ad fi. partic. lib.* 3. *diuers.* & dicenda infra 6. *part. c.* 3. *n.* 115. in qua etiam causa Aquilana de mense Nouemb. eiusdem anni coram eod. dictum est, quod prouisus vigore literarũ, seu breuis Papæ dicitur prouisus à Papa *cap. hi qui. de Præben. in* 6. *&c.*

Secus vero est quando in breui † dicitur, *non ta-* 653
men à nobismet, seu à nobis ipsis prouisio, seu prouisionem habentibus, nam ista verba sunt personalissima, & ideo operantur, quod Breue sit exequendum contra omnes non prouisos ab eodem Papa, vt in vna Salamantina Beneficij de Duennas 31 Ianuarij 1596. coram D. meo Corduba, in qua fuit resolutum, *Breue de captanda possessione nomine cameræ esse exequendum contra Capitulum de Medina, quod possidebat dictum Beneficium vigore vnionis authoritate Apostolica factæ, non obstante, quod dicitur de paritate tituli, cum in Breui adsint verba præcisa (non tamen à nouis ipsis prouisis) quæ sunt personalissima, Bald.* cons. 304. lib. 5. *Natta.* 163. n. 8. *& illa vnio non est ab ipsomet Papa immediate, nec obstare, quod cum d. Beneficium fuerit comprehensum sub vnione, non vacauit per mortem, stante, quod eo ipso intrauit vnio facta per Episcopum Segobien. in executionem dicti indulti, Rota* decis. 11. de rebus Ecclesiæ in antiquis. *Primo, nam indultum fuit per Rotam surreptitium declaratum, & Episcopum Salamantinum esse manutenendum in possessione conferendi coram D Blancheto 19. Martij 1595. si igitur potuit Episcopus conferre etiam Papa Sede Episcopali vacante: secundo, quod per Rotam fuerat inhibitum Capitulo, ne vlterius procederet in executionem illius, & interim non potuit d. Beneficium capere, & cum ista exceptio sit turbida, & requirat altiorem indaginem, non potest dici, quod Collegiata habet parem titulum ad effectum impediendi executionem Breuis, &c.*

Idẽ fuit resolutum in vna Vicen. Beneficij 22. Iun. 1598. coram D. Lita, in qua fuit dictum. *Sententiam auditoris Cameræ mandantis exequi Breue Apostolicũ de capienda possessione, esse exequendã, & confirmandã, cum clausula, constito sit verificata legitime non obstante, quod Beneficium prætendatur vnitum, si quidem non apparet vnitum per ipsummet Papam, à quo emanauit Breue, in quo est clausula, amotis quibuscumque detẽtoribus, & intrusis non tamen à nobismet prouisionem habentibus, quæ operatur, vt executioni demandari debeat contra omnes, & quoscumque non prouisos ab eodem met Papa, vt fuit resolutum in terminis in d. Salamantina Beneficij de Duennas, &c.*

Deci-

Decimonono circa illud † verbum *generaliter*, de quo Gonçalez *glos.* 30. videnda sunt dicta per nos supra ex *n.* 56. & de verbo, *reseruauit*, agit Gonçalez *gloss.* 31. vbi agit de vi, & potentia reseruationis, seu potius eius decreti ad inficiendum titulum, & possessionem, & impediendum restitutionem in spolio, & alia remedia possessoria, de quo nos congruẽtius agimus supra ex *n.* 411. circa decretum irritans positum *in fi. reg. præcedentis*, & alia etiam addit quæ nos alias in suis locis adducimus.

655 Vigesimo circa illa verba, † *volens in supplicationib. & c. de mense, in quo vacauerint dispositiue mentionem fieri &c.* notandum est, id ex eo esse statutum, quia vult Papa certior reddi, an Beneficiũ vacauerit suo mense, Puteus *dec.* 25. *lib.* 3. Rota *dec.* 9. *n.* 22. *p.* 2. *diuersorum*, & in causa Neapolitana, de qua infra *nu.* 668. & posthæc Gonçalez *§.* 4. *proœm. n.* 7. *& glos.* 32. *num.* 2.

656 Et intellige de mense † vacationis debere mentionem fieri dispositiue, id est affirmatiue, seu assertiue, & absolute dicendo, quod Beneficium, vacauit in mense, Gonçalez *d. gloss.* 32. *à num.* 7. ita, quod non sufficeret narrare mensem dubitatiue, vt si diceret, quod forsan vacauit in tali mense, Gonçalez *ibi à numer. decimo* aut cum dict. vt asseritur, Gonçalez *ibi à numer.* 12. iuxta alias dict. sup. 1. *c* 5 *à num.* 496. nec etiam sufficeret dicere, quod vacauit in vno ex mensibus reseruatis, sed narrandus est mensis vacationis in particulari, & vide resolutionem Rotæ in causa Lucana S. Annæ 28. Nouemb. infra relatam sub *n.* 661.

657 Hoc tamen solum habet † locum in mensibus reseruatis, nam regula dicit de dictis Beneficiis tunc vacantibus, scilicet in dictis octo mensibus, & ex quo de mensibus ordinariis nulla erat facta mentio ad illos non poterat relatio fieri. Vnde prouisus à Papa de Beneficio vacante in mense Ordinarij, non tenetur in supplicatione de mense mentionem facere, vt fuit resolutum in vna Conchen. de anno 1543. vt per Puteum *decisione* 53. *lib. secundo*, & fuit dictũ in Toletana Canonicatus de Talauera de anno 1552. vt per Cotam *decisione* 61. *in manuscriptis*: & conducit decisione Neapolitana Beneficij, de qua infra sub *numero* 668. & hinc in vna Burgensis Canonicatus secundo Iunij 1559. coram D. Rubeis fuit resolutum, quod, *licet in noua prouisione sit exprimendus mensis, quando in prima gratia non fuit expressus, vt resolutum est coram Chisanen. in vna Lucana Parochialis* 28. *Nouemb.* 1558. *tamen regula excipit Beneficia spectantia ad Cardinales Ordinarios, & sic illud non habet locum in Canonicatu Burgen. Ecclesiæ, in qua Ordinarius erat Cardinalis, & quia etiam erat reseruatus, quia vacauerat per obitum Episcopi, Cassad. decisione* 3. de constit. *& regula, non habet locum in Beneficiis reseruatis, vt alias resolutum est*, &c. & ita tenendum est, quamuis Gonçalez *d. gloss.* 32. *à num.* 49. contrariam teneat opinionem, nempe, quod expressio mensis sit duntaxat necessaria in mensibus ordinariis, non autẽ in reseruatis, vt ait fuisse nouissime dictum in vna Tirasonen. Canonicatus 24. Maij 1602. coram D. Pãphilio, & allegat etiam *decisiones* Acoramboni 70. alias 59. *lib.* 2. & Mandosium *de signatura gratiæ titu. de prouisio. versic. an autem in impetratione*, qui refert, & sequitur istam decis. Acoramboni. Sed falso eos allegat, nam non loquuntur de Beneficiis vacantibus in mensibus reseruatis: sed de Beneficiis alias reseruatis, vt infra *n.* 668. & ita ipse eos allegat, *n.* 39.

Et quod dicitur de octo † mensibus reseruatis, 658
scilicet, vt in concessionibus, seu gratiis de Beneficiis in eis vacantibus debeat fieri mentio de mense vacationis, procedit etiam in sex mensibus alternatis Papæ, quando Episcopus habet alternatiuam, nã illi subrogantur loco octo, cum eisdem qualitatibus, vt patet ex versiculo, *quæ etiam dispositioni suæ, vt præfertur, reseruauit.* Nam verbum illud, *vt præfertur* repetit, & refert præcedentia.

Secundo hæc regula *de mense* † exprimendo pro- 659
cedit in gratia si neutri, vt in decisione Aurien. Canonicatus supra adducta. *n.* 135. & in Legionen. præstimoniorum ibi adducta, *n.* 136. & tradit Gonçalez *d. gloss.* 32. *à n.* 21.

Tertio procedit, † etiam in noua prouisione, 660
quando in prima gratia non fuit mensis expressus, Puteus *decis.* 443 *lib.* 1. Caputaquen. *decis.* 215. *par.* 2. Mohe. 4. *de concess. Præben.* Rota *dec.* 475. *n.* 4. *li.* 3. *par.* 3. *diuersorum*, & in illa Burgen. Canonicatus de qua supra *n.* 657. & posthæc Gonçalez *d. gloss.* 32. *n.* 20. & vide infra *n.* 972.

Quarto procedit, † etiam si quis velit capere Be- 661
neficiũ per clausulas generales, *siue alio quouis modo, &c.* Puteus *decis.* 169. *lib.* 2. *& decis.* 25. *lib.* 3. *&* 1. *&* 4. super regula *de mẽse* in manuscriptis, Rota *dec.* 470. 475 578. 624. 700. *&* 754. *li.* 3. *parte* 3. *diuers.* Bursatus *cons.* 394 *n* 18. *vol.* 4. & Flam. Paris. *de resignatione Benef. lib.* 8. *qu.* 7. *num.* 144. *&* 145. & fuit resolutum in causa Lucana S. Annę 17. Octob. 1558. coram D. Chisanen. in qua fuit tentum, *quod contra prouisionem ex qua per clausulas generales impetrans vult capere Beneficium per obitum, obstat regula de mense Sarnen.* de annali q. 28. *alias defraudaretur mens Papæ, qui non intelligit prouidere de vacante per obitum, nisi fiat mentio de mense, vt* in d. regula, &c. Et in eadem 28. Nouem. fuit resolutum, *quod in dicta noua prouisione, in qua dicitur, quod Beneficium vacauit per resignationem N. ex causa permutationis, qui decesserat de mense Iulij, nõ est sufficienter facta mentio de mense dispositiue, vt fieri debuit iuxta d. regulam* de mense, *& ideo non suffragatur, &c.* idem fuit resolutum in vna Lucana Canonicatus 7. Febr. 1561. coram D. Rubeis, in qua fuit dictum, *obstare regulam* de mense *volenti capere Canonicatum per clausulas generales sui regressus per obitum de mense Ian. & licet d. regula non procedat in Beneficio alias reseruato, tamen lis post vacationem Canonicatus non inducit reseruationem de tempore vacationis, quod tempus vacationis inspicitur*, vt per Cotam *decis.* 286. & in vna Corduben. Beneficij 21. April. 1562. quæ apud Cotam est *dec.* 248. & habetur *d. dec.* 700. fuit etiam dictum in Toletana Parochialis de Huerta infra adducta, *n.* 663. & in d. Legionen. præstimoniorum supra adducta, *n.* 136. & tradit post hæc Gõçalez *supra à n.* 32.

Quinto, † procedit in gratia de Beneficio vacan- 662
te non solum de iure, & de facto, sed etiam de iure tantum, puta, si moriatur, qui habet solum ius alio existente in possessione, cum regula loquatur simpliciter, & vera vacatio est, quæ fit per mortem illius, qui habebat ius, Milis *in reper. verb. obtinere*, & Bellenz. *de charitatiuo subsidio quæstione* 121. ita Rota *decis.* 102. *lib.* 1. *par.* 3. *diuers.* quæ etiam ait, quod Beneficia, quæ vacant de facto, comprehenduntur in regula, *quatenus verum ius non sit apud aliquem, &c.* iuxta supradicta, *à num.* 197. & tradit Gonçalez *d. gloss.* 32. *nu.* 25.

Quod ita intelligendum est, † vt quando Bene- 663

ficium imperatur per obitum habentis ius in re alio existente in possessione, sit exprimendus mensis vacationis, & obitus illius; quando vero impetratur per obitum vltimi possessoris de facto possidentis, sufficit exprimere mensem illius vacationis de facto, vt fuit decisum in d. Toletana Parochialis de Huerta 22. Maij 1587. coram Illustrissimo Card. Mantica, vt in sequenti decisione. *Dubitatur, an regula de mense obstet D. Didaco, & an sit danda remissoria Gondisaluo? Quod attinet ad primam partem, decisum fuit regulam non obstare, quia ipse Didacus expressit mensem vacationis per obitum Georgij de Fonseca vltimi possessoris, & impetranti sufficit verificare vacationem de facto, Rota* decision. 8. de electione in antiquis. *Egid.* decisi. 116. in fi. *neque ad effectum validitatis suæ gratiæ tenetur verificare titulum prædecessoris. Rota* decis. 10. de rerũ permutatione in antiquis, *præsertim quando eo tempore, quo vltimus de facto possedit, alius non habebat ius in Beneficio. Cassad.* decisio. 2. num. 2. de constit. *cum aliis concordan. neque obstat, quod Puteus* dec. 3. *super regula* de mense *dicat huiusmodi expressionem esse necessariam, quando quis vult capere Beneficium per clausulas generales, quia hoc sane intelligitur, quando non fuit facta expressio vacationis per obitũ, sed solũ ex causa resignationis, tunc. n. si quis velit vigore clausularũ generalium capere vacationem per obitum, necessario requiritur expressio mensis, & ita colligitur ex decis. in causa Corduben. Beneficij S. Michaelis coram R. P. D. Caputaquen. sub die 21. April. 1561. quæ reperitur in Miscellaneis Cotæ sub* numero 238. *præterea Domini dicebant in hoc casu regulam de mense non habere locum, quia, cum sit inducta ad effectum, vt Papa intelligat, an ad eum, vel ad Ordinarium collatio spectet, Puteus* dec. 53 numero quarto & quinto, libro secundo & decis. vigesimaquinta libro tertio. *& in hoc casu non datur concursus prouisionis Ordinarij, non est necesse aliquam de mense fieri mentionem, quia nullum fit Ordinario præiudicium, vt fuit decisum in causa Corduben. Beneficij coram Illustrissimo Quiroga die 21. April. 1559. cuius copia data fuit. Quod vero pertinet ad secundam partem, placuit Dominis remissoriam D. Gundisaluo non esse concedendam, quia cum causa pluribus annis fuerit agitata, illa nunc non sine magna calumniæ suspitione petitur ad notata per Innoc.* in cap. post electionem de concess. Præben. *Bald.* in l. radices. C. de fide instrumentorum, *Felin.* in cap. de cætero numero duodecimo, de re iudicata, *Cassad.* dec. 3. de dilatio. *Caputaqu.* dec. 65. par. 3. *& quidem calumniæ suspitio primum concipitur ex eo, quod ipse Gundisaluus obtinuit gratiam, si neutri, vti de Parochiali habitu, & actu, & pro illius canonicatione acerrime contendit, nunc vero, quia cognouit illam sibi non posse suffragari petit remissoriam ad probandum illam non esse Parochialem. Secundo calumniæ suspitio colligitur ex eo, quod ex scripturis apparet hanc ipsam Ecclesiam esse Parochialem actu, nam tanquam Parochialis in libris Archiepiscopatus descripta est inter alias Parochiales diœcesis Toletan. & tanquam Parochialis actu fuit collata à Clemen. VII. & postea in duabus vltimis vacationibus Ordinarius proposuit edicta, & fuit concursum, sicuti de Parochiali iuxta formam Concilij Tridentini fieri consueuit, atque ipse Ordinarius de qualitatibus Beneficiorum suæ diœcesis, quæ sibi commissa est, præsumitur esse instructus,* capit. regenda est decimo, quæstio. prima, cap. nullus omnino 16. quæstione septima, *item, quia parochiali anno 1574. constituerunt procuratorem ad defendendum hanc causam Parochialitatis. Idem quoque probatur ex solutione decimarum, & primitiarum quæ fit rectori huius Ecclesiæ sicuti probant testes Didaci, & huius rei extat etiam fides scribæ generalis administrationis decimarum, nam hæc solutio decimarum & primitiarum fit ratione administrationis sacramentorum, vt in hac eadem causa dictum fuit coram R. P. D. Plato die decimoquinto Maij 1587. vnde, quamuis Gundisaluus per testes probaret hanc Ecclesiam non esse Parochialem, tamen adhuc testes Didaci essent potiores, quia alia adminicula probationum, & præsumptionum eis suffragantur Bald.* in cap. cum causam in principio de probatio. *& late Craueta* consil. 400. numer. 35. cum sequenti.

Non placet tamen † quod in ista decisione dicitur, quod cum non datur concursus prouisionis Ordinarij, non est necesse aliquam de mense fieri mentionem, quia nullum fit Ordinario præiudicium, regula enim absolute vult de mense mentionem fieri, alioquin gratias nullas esse; vnde inducitur forma præcisa ad Rotam in Toletana professionis 27. Febr 1595. coram D. Pamphilio infra adducta 9. *par. c. 2 n.* 330. Et decisio Corduben. allegata loquitur in diuersa specie, de qua infra 11. *part. capit. 1. numero* 60. 664

Vltimo procedit non solum † in vacatione per obitum, sed etiam alio quocumque modo, in quo intrat reseruatio regulæ, vt ex ipsa regula clare cõstat, & tradit Gonçalez *d. gl. 32. à nu.* 26. qui *n.* 31. ait se tamen videre, quod in dataria admittuntur supplicationes Beneficiales de aliis vacationibus, præterquam per obitum absque expressione mensis, non tamen in vacationibus per obitum, & ideo forsan praxim interpretari regulam nostram in solis vacationib. per obitum, & id annuere videri Mandosium *de signatura gratiæ titulo de prouisio. versiculo clausula de præsenti mense,* dum dicit hæc verba, *voluit Papa in collatione Beneficiorum per obitum vacantium certior reddi de mense, &c. Et sic de aliis vacationibus extra obitum, cõtrarium sentire, &c.* subdit tamen Gonçalez, quod cogitet lector de hoc, quia esset magna restrictio regulæ, & quod prima opinio, quod sit exprimendus mẽsis in quacumque vacatione vera videtur, ac sensit Rota in illa Tirasonen. Canonicatus 24. Maij 1602. de qua supra *n.* 657. 665

Addo ideo Datariam † admittere supplicationes de aliis vacationibus absque expressione mensis, non tamen in vacationibus per obitum, quia in vacantib. per obitũ regulariter Papa non vult præuenire Ordinarios & ideo vult certior reddi de mense, &c. in aliis vero vacationibus, vt per assecutionem, contractum matrimonij, ingressum Religionis, priuationẽ, &c. bene vult præuenire, & ideo admittuntur supplicationes absque expressione mensis, si tamen vacatio contigerit in mense Apostolico, gratia erit nulla, cum non sit facta mentio de mense ex hac regula, nec praxis, aut stylus contra dicit. Vnde, quod ait Gonçalez *§. 4. proœm. à n. 6.* & 67. quod non presumitur, Papã velle præuenire Ordinarios in suis mensib. ordinariis, nisi ex tenore gratiæ constet, velle præuenire saltim facto ipso, quia concedit gratiam de Beneficio, quod narratur vacasse in mense ordinario, non procedet in aliis vacationibus, quam per obitum, in quibus quamuis non narretur vacatio in mense ordinario, censetur Papa velle præuenire eo ipso quod gratiam concedit absque expressione mensis. Imo etiam in vacatione per obitum, si Papa concederet gratiam de Beneficio absque expressione mensis, cẽseretur velle præuenire, quamuis in ea non soleat id facere, vt dixi. 666

Cum

667 Cum autem in vacatione † per resignationem, siue in curia, siue extra, nõ intret reseruatio regulę, vt supradictum est nu. 542. non est in ea necessaria expressio mensis, Rota *decis.* 624. *num.* 1. & 575. *num.* 3. & 4. & 700. *in fi. lib.* 3. *par.* 2. *diuersorum*, & Gonçalez *supra d. gloss.* 32. *à n.* 43. nisi vbi resignatio non teneret, & resignatarius ex clausulis generalibus vellet capere Beneficium, vt supra *num.* 661. & declarat Gonçalez *ibi num.* 45. ex alio etiam in resignatione in curia non est necessaria expressio mensis, quia cũ Beneficium vacet in curia, est ex alio capite reseruatum, & quia Papa scit de quo mense vacatio contingat, cum sit in illa hora, & puncto, in quo ipse resignationem admittit, & gratiam signat, Gonçalez *d. numero* 45. vt statim dicetur *numero sequenti.*

668 Secundo, regula hæc de † expressione mensis non habet locum in Beneficiis alias reseruatis, quia in eis cessat ratio finalis regulæ, cum Papa solus de illis semper disponat. Puteus *decis.* 25. *lib.* 3. Rota *decis.* 122. *lib.* 1. *par.* 3. *diuersorum*, Mandos. *de signatura gratiæ tit. de prouisio. versiculo, an autem in impetratione*, & est decisum in illa Burgen. Canonicatus de qua *nu.* 657. vt ibi, & in aliis causis, & fuit dictum in Aurien. Canonicatus supra adducta *nu.* 135. & Legionen. præstimoniorum adducta, *num.* 136. & in Sutrina Parochialis 8. Iun. 1588. coram D. Plato de qua infra 14. *par. cap.* 1. *num.* 59. & tradit Gonçalez *d. glos.* 32. *n.* 39. & 45. & dictum est supra *num.* 541. vbi vide. Et in vna Neapolitana Beneficij 14. Dec. 1558. coram D. Rubeis, & alias fuit resolutum, *regulam de mense non habere locum in vacantibus in curia, prout clare ex litera colligitur, & quia semper literæ expediuntur sub die vacationis, & sic satis appæret de tempore vacationis, & Papa vult scire mensem vacationis respectu mensium ipsius, non Ordinariorum, Staph. de literis gratia fol.* & *sic valere gratiam de vacante in curia, non facta mentione de mense vacationis, etiam si sit cum derogatione iuris patronatus laicorum attenta vacatione in curia, & cæt.*

669 Tertio, regula hæc, † quæ requirit expressionem mensis vacationis, non habet locum in prouisione Papæ, de Beneficiis iuris patronatus laicorum. Nam prout regula principalis non comprehendit huiusmodi Beneficia, eodem modo non comprehendit in parte accessoria, Guidobonus *decis.* 23. *in manuscriptis*, & facit decisio Neapolitana *num. præced. relata in fin.*

670 Quarto, mensis expressio † non est necessaria in præsentatione, & institutione, etiam coram Papa, quia non conueniunt verba regulæ, & institutio est de iustitia, ita fuit resolutum in vna Astoricen. iuris patronatus 10. Februarij 1576. coram Illustrissimo Seraphino.

671 Quinto, regula hæc † de expressione mensis non habet locum in subrogationibus, quo ad Beneficium litigiosum in locum & ius defuncti, non ex eo, quod stante lite Ordinarius conferre non possit, sed quia regula loquitur in gratiis de Beneficiis vacantibus in d. mensibus, at subrogatio non dicitur gratia de Beneficio vacante, sed quædam concessio iuris defuncti, subrogando in locum illius, quamuis contra istam limitationem teneat Gonçalez *d. glos.* 32. *n.* 40. ex eo, quod supra dictũ est *n.* 659. quod mensis est exprimendus in gratia, si neutri, quæ præsupponit litem, vt in decisione Aurien. Canonicatus ibi citata, &c. sed respondetur, quod gratia, si neutri, est gratia de Beneficio vacante, & ideo in ea locum habet regula

Sexto, regula non habet locum † in gratia, reformatoria, seu perinde valere, quando in prima gratia fuit mensis expressus, nam tunc non est opus iterum cum exprimere in noua gratia, alioquin est omnino in ea exprimendus, Caputaqu *dec.* 215. *par. secunda*, Mohed. *decis.* 4. *de concess. Præben. num.* 3 Gonçalez *d. glos.* 32. *numer.* 41. & *sequenti*, & vide supra, *numero* 660. 672

Et an in prouisionibus Nuntij † seu Legati locum habeat hęc regula de expressione mensis, vide infra *c.* 3. *n.* 138. 673

In prouisionibus autem † Episcoporum, & aliorum Ordinariorum de Beneficiis in suis mensibus vacantibus, clarum est non esse necessariam expressionem mensis, quia nec ratio, nec verba regulæ eis conueniunt. Gonçalez *d. glos.* 32. *à n.* 46. 674

Vigesimo primo, † circa illa verba, *ac consuetudines etiam immemoriabiles optandi, &c.* de quibus Gõçalez *glos.* 33. & 34. vide per nos supradicta ex *n.* 449. & circa ill a verba, *nec non priuilegia, & indulta Apostolica circa ea, &c.* agit Gonçalez *gloss.* 39. *q.* 1. ex *nu.* 2. de discrimine, & differentia inter priuilegium, & indultum, quæ magis est quæst. de nomine, quam de re, &c. 675

Vigesimo secundo circa † illa verba, *ac etiam disponendi de huiusmodi Beneficiis, aut quod illa sub huiusmodi reseruationibus numquam comprehẽdatur, &c.* notandum est, per ea non videri sublata indulta disponendi de Beneficiis reseruatis, seu vacantibus in mensibus reseruatis, de quibus Æneas de Falcon. *de reseruat. quæst.* 4. *principali effectu* 6. & Simoneta *quæst.* 83. sed velle, quod indulta concessa simpliciter de disponendo de Beneficiis, de quibus per Æneam ibi, & Simonetam *quæst.* 81. & Mandos. *reg.* 1. *quæst.* 9. aut indulta; quod sub huiusmodi reseruationibus non comprehendantur, nec suffragentur aduersus hanc reseruationem, sed contrarium verius est, nempe, quod per dict. verb. derogetur indultis disponendi de Beneficiis reseruatis, seu vacantibus in mensibus reseruatis, vt colligitur ex illis verbis, *de huiusmodi Beneficiis*, i. de Beneficiis vacantibus in dict. mensibus reseruatis, nam dictio, *huiusmodi* est relatiua præcedentium, cum omnibus suis qualitatibus, vt alias dicit Gonçalez *gloss.* 40. *numero* 4. *cũ gloss. verb. huiusmodi, in casi Abbatem* 36. *§. huiusmodi de electione in* 6. Parisius *consilio* 12. *num.* 32. *vol.* 3. & Rota *decisione* 319. *numero* 4. *parte* 1. *diuersorum*, sicut etiam derogatur indultis, & consuetudinibus optandi reseruata, seu in mensibus reseruatis, vt dictum est supra à *numero* 452. & ita etiam in proposito plane tenet Gonçalez *gloss.* 33. *numero* 6. & *glossa* 35. *numero primo*, & videnda est etiam *regul.* 13. & 14. vbi reuocantur facultates conferendi Beneficia reseruata. 676

Sed circa dict. verba, † *ac etiam disponendi de huiusmodi Beneficiis*. est dubium, an ea referantur duntaxat ad priuilegia, & indulta Apostolica, an autẽ referantur ad consuetudines etiam immemoriales disponendi de huiusmodi Beneficiis, ita vt non solum derogetur priuilegiis, & indultis disponendi de huiusmodi Beneficiis, sed etiam consuetudinibus etiam immemorialibus, non tantum optandi, verum etiam disponendi de dictis Beneficiis? & quamuis videantur solum referenda ad priuilegia, & indulta Apostolica, quia relatio in dubio debet fieri ad proximiora, *l. idem cum eodem ff. de iurisdict. omnium iud.* Rota *dec.* 666. *n.* 1. *p.* 1. *diuersorum*, præsertim *in glossa* 677

fin.in fin.in l.talis scriptura 30.*§.fin.ff.de legatis* 1.Ruinus *cõs.*113.*sub n.*7.*vol.*4.Ias.*in l.*1.*n.*9.*falla* 10.*C.de liberis præterit.* Ant.Gabr.*de clausulis conclus.*9.*num.*5. tamen verius est, verba illa referri etiam ad consuetudines etiam immemoriales disponendi de huiusmodi Beneficiis,vt tenet Gonçalez *d.gloss.*35.*q.*2. *à n.*24,quia illæ dictiones,*ac etiam*, augent dispositionem,Achill.*dec.*7.*num.*2.*de priuilegiis*,&Mandos. *reg.*11.*quæst.*15. *num.*6. ac propterea augent derogationem nostræ regulæ, vt capiat quoque consuetudines etiam immemoriales disponendi, præsertim cum eadem militet ratio in vtroque, & non sit maior ratio,quare referantur ad priuilegia,& indulta, & non ad consuetudines disponendi de dictis
678 Beneficiis. Vnde ita plene † videtur esse de mente Papæ,& cessat ratio in contrarium adducta,& hanc sententiam, inquit Gonçalez *ibi num.*30. amplexa fuit Rota in vna Carthaginen.Portionis 29. Nouẽ. 1587.coram Illustrissimo Blancheto,& in vna Foroliuien.Capellaniæ 5.& 12. Dec.1588 coram Illustrissimo Seraphino,vt vidit annotatum in eorum libris, licet decis. extensæ non fuerunt, & se informante & obtinente fuit idem resolutum in vna Casalen. Canonicatus 19. Ian. 1604. coram D.Lita, & desuper fuit optima dec.extensa,& sic cessat iam resolutio Rotæ in Gadicen.iuris nominandi 11.Febr.1582. coram Bubalo, quod istius regulæ reseruatio non auferebat consuetudines immemoriales prouidendi in quibuscunque mensibus, quam refert Gonçalez *glos.*33.*num.* 6. quia illo tempore non aderant in nostra regula illa verba, *ac cõsuetudines etiam immemoriales*,&c.quæ postea addita sunt à Sixto V.vt dictum est *d.n.*449.& regulæ antiquæ post finitũ versi.*volens præcedentem*,dicebant sic,*ac priuilegia,& indulta Apostolica disponẽdi de huiusmodi Beneficiis,&c.* Gonçalez *d.n.*6.*& glos.*34.*nu.*7. quamuis ego verius existimẽ, non potuisse dari d.consuetudinem,stante interruptione per singulos Pontifices renouantes regulam,vt alias dixi supra *n.*454.& vide dicta *à nu.*557. Rursus circa illa verba, quæ vt Gonçalez *d. glos* 35.3.*quæst.n.*31.an papa potuerit derogare priuilegiis datis ad conferendum Beneficia, cum causa, vel sine illa, & concludit, quod etiam sine causa potest illa reuocare,quia tale priuilegium principis ex sua natura, & qualitate habet tacitam conditionem, vt valeat,& habeat effectum quamdiu Princeps voluerit,& in ead. voluntate durauerit,& alias Anchar. *consil.*2.*n.*4. Paulus *cons.*46.*sub.num.*4.*vol.*2. Abb. *in cap.nouit,num.*25.*&* 26.*de iudic.*Palacios Rub.*in rubrica de donat inter virum.§.*96.*à nu.*16. Ant. Gom. *in l.*43.*Tauri num.*2. Grammat. *decis. quadragesima sexta à num.* 5 late Ant.Gabr.*conclus.*9.*de iure quæsito.* Quod à fortiori procedit quo ad ea,quæ sunt iurisdictionis, & sic iuris conferendi. Nam iurisdictio-
679 nalia Princeps ad sui libitum reuocat,& tollit quando vult.Grammat.*decis.* 49.*à num.* 2. maxime, quia regula nostra non tollit in totum d. priuilegia, sed effectum illorum suspendit,vt non suffragentur contra reseruationem huius regulæ,vt dicit idem Gonçalez *glos.* 40.*&c.*

Tandem circa prædicta † verba notandum est, quod quamuis hæc regula velit priuilegia, & indulta, quod Beneficia sub huiusmodi reseruationibus non comprehendantur, aduersus eam minime suffragari, non censebitur derogatum Bullæ Sixti IV. & Leonis X. de Canonicatibus Doctoralibus, & Magistralibus Cathedralium Hispaniæ infra adductæ *c.*4.*n.*169.vbi statuitur huiusmodi Canonicatus sub reseruationibus non comprehendi, ex eo præcipue, quia d. Bulla est per modum statuti, & per viam legis ad decisiones Rotæ in causa Tiralonen Vicariæ infra adductas 9. *par. capitulo* 2 *num.* 309.

Et hæc est ratio præcipua,† & solidum fundamen 688
tum huius rei, & vera resolutio quæstionis; quam post hæc latissime tractat Gonçalez *glossa* 9. §. 2. an huiusmodi Canonicatus Doctorales, & Magistrales comprehendantur in reseruatione huius regulæ, in qua plura pro vtraque parte adducit, & tandem resoluit non comprehendi,& *d. glos.*35. *numero* 36. remittendo se ad *dict.* §. 2. eius tamen fundamenta fere omnia procedunt in casu, quo in nostra regula non adesset d.derogatio,& decretum Concilij *sess.* 25 *de refor.capitulo* 5. in quo principaliter fundatur, nihil facit ad propositum de reseruatione, nam solum dicit, quod in prouisione huiusmodi Præbendarum non detrahatur earum qualitatibus, nempe, quod prouidendi sint Doctores, seu Magistri, seu alias graduati, & de pertinentia collationis nullum verbum, decisio autem Rotæ in causa Meliten.Beneficij,de qua supra *num.*568.in qua etiam principaliter fundatur,non multum facit, quia hoc indultum,quicquid Gonçalez dicat,reuera non est concessum Vniuersitati,seu communitati, vel Regnis,& prouinciis Castellæ, sed eius Ecclesiis Cathedralibus, Episcopis,& Capituli,vt ex d.Bullis patet, atque adeo poterat dici comprehendi sub illis verbis derogationis, *quibusuis personis, & Collegiis*, *&c.* nec rursus d. indultum fuit concessum ad fauorem eligendorum (vt in d.Meliten.) & personarum graduatarum, & ob remunerationem laborum d.Canonicorum Doctoralium, & Magistralium,vt male ait Gonçalez, sed ad fauorem Ecclesiarum, & Capitulorum, vt ex d. Bullis constat. Recte tamen dici potest, quod sic it per istam regulam non derogatur indultum concessum fauore eligendorum;vt in d. Meliten.ita, & à fortiori non derogatur indultum concessum fauore Ecclesiarum,in quo ius,& bonum publicum versatur *l.*1.*§.huius studij ff.de iustitia, & iure*,ibi,*publicum ius in sacris,in sacerdotibus,in Magistratibus consistet*,vt bene sentit Gonçalez *d.* §.2. *numero* 48. qui tandem *num.* 63. id fundat ex communi vsu praxi vniuersali,& obseruantia, quæ ita recipit, & interpretata est,& hoc solum,inquit,mittit falcem ad radicem.Sed ista praxis,& obseruantia fundata est præcipue in illa ratione per nos breuiter adducta,quod d. Bulla Sixti, & Leonis est per modum statuti, & per viam legis, ex quo d.indultum est generale, & quoddam statutum, & ordinario, vt in ipsis Bullis dicitur circa prouisionem, & modum prouidendi de dictis Canonicatibus omnium Ecclesiarum Cathedralium Regnorum Coronæ Castellæ, & Legionis, vt alias dicimus supra *numero* 570. circa indultum Clem.VIII.de Beneficiis patromonialibus Calagurritan.

Vigesimo tertio, circa illa verba,† *etiam cum qui-* 689
*busuis derogatoriarum derogatoriis,& fortioribus,efficatioribus, & insolitis clausulis,&c.*de quibus Gonçalez *gl.*36.vbi late agit de derogationibus priuilegiorum,& clausulis derogatoriis, videnda sunt per nos dicta in proposito nostræ regulæ supra *num.* 566. & circa illa verba, *quibusuis personis*, *& priuilegiis*, de quibus Gonçalez *gl.* 37. videnda sunt per nos dicta supra *n.*568. & circa verba, *cuiuscunque Dignitatis*, &c.de quibus Gonçalez *gl.*38.dicta supra *nu.*639 & circa verba,*quomodolibet concessa*, notandum est per ea de-

ea derogari priuilegiis, & indultis, siue sint concessa ad instantiam cuiuscunque supplicantis, siue motu proprio, vel alio quocumque modo, Gonçalez *gloss.* 39. & circa illa verba, *aduersus reseruationem huiusmodi minime suffragari*, de quibus Gonçalez *gloss.* 40. videnda sunt dicta supra *num.* 678.

§. 12.

De alternatiua, circa quam multa dubia examinantur.

SVMMARIA.

ALternatiua solum cõceditur Episcopis, seu Archiepiscopis, & Patriarchis residentibus, vt inuitentur ad residendum, &c. n. 682. Et sic non habet locum in inferioribus collatoribus, num. 683. nec in Capitulo habente per se collationem, num. 684. nec etiam in Capitulo sede vacante, num. 685. vbi ponitur resolutio Rotæ.

De residentia Episcoporum ad alternatiuam requisita remissiue, n. 686.

An Episcopus, qui habet alternatiuam acceptatã, & est absens à diœcesi, possit conferre Beneficia vacantia in mense Mar. vel Sept. à num. 687. resoluitur posse cum Rota, cuius decisio ponitur contra Mando. & Gonçalez, id tamen non procedere, quando Episcopus, qui gauisus est mense alternatiue, aut parte eius, esset absens mense sequenti Mar. seu Sept. aut quando acceptaretur Romæ alternatiua mense Martij, seu Sept. aut in fine Febr seu Aug. &c.

Episcopus absens à sua diœcesi vltra tres menses absque causa legitima, & approbata, licet fructus suos non faciat, & prouisio inter fructus computetur, potest conferre Beneficia, quia non est proprie, & vere fructus, &c. Et vbi fit mentio de fructibus, ad alicuius sustentationem, non venit, præsentatio, seu collatio, numer. 690. & seq.

An menses alternatiuæ debeant esse integri, vt Episcopus ea frui possit, à n. 692. resoluitur, non requiri esse integros, &c. licet Rota contradicat, cuius decisio, & resolutio ponitur, quæ tamen decisio est vera in suo casu quando Episcopus gauisus est alternatiua mense August. & recessit mense sequenti, &c.

An Episcopus qui de ordinario, & vt plurimum, non residet in suo Episcopatu, sed ad tempus cum animo recedendi, gaudeat alternatiua in Beneficiis tunc vacantibus, cum residet, à numero 699. resoluitur affirmatiue contra Rotam, cuius decisiones adducuntur.

An Episcopus existens in loco exempto suæ Diœcesis dicatur in sua Diœcesi residere, ita, vt gaudeat alternatiua, à nu. 703. resoluitur negatiue, nisi ibi esset causa sui officij contra Gonçalez.

An Episcopus, qui acceptauit alternatiuã, possit ea gaudere in Beneficiis ad eius prouisionem spectantibus existentibus in alia Diœcesi, à n. 705. resoluitur affirmatiue cum Rota, cuius decisiones ponuntur.

De verbis ad liberam duntaxat, *&c. remissiue. Et an in Ecclesiis, in quibus collatio est communis Episcopi, & Capituli, facta inter eos concordia de prouidendo alternis vicibus, possit Episcopus in suo turno gaudere alternatiua, à n. 707. resoluitur affirmatiue cum Rota, cuius decisio ponitur, & idem esse quando diuisio facta est per choros, vel annos, licet secus si per menses, hebdomadas, seu dies. Et procedere, etiam si sola electio, nominatio, seu præsentatio persona sit diuisa, & collatio remaneat communis, & idem esse in iure patronatus, seu præsentandi communi Episcopi, & aliorum, &c. Et an tunc sit diuisum ius conferendi, an solum exercitium.*

In terminis alternatiuæ antiquæ, in qua loquitur decisio Putei 88. lib. 3. alternatiua concessa Episcopo prodest Capitulo, vbi menses Ordinarij inter Episcopum, & Capitulum sunt diuisi ex concordia, etiam facta ante concessam alternatiuam, numero 718. & sequente.

An prædicta resolutio procedat, etiamsi concordia non sit authoritate Apostolica confirmata, à n. 721. resoluitur pro tempore Episcopi eam facientis concordiam valere, etiamsi non sit confirmata, & sic in ea procedere pro tunc dictam resolutionem, non tamen transire ad successores, nisi sit ab illis approbata, seu obseruata, & intrare etiam alternatiuam quando concordia fuit confirmata cum clausula, saluis reseruationibus, *&c. contra Gonçalez.*

Doctrina Ostiensis, & aliorum, quod Episcopus de bonis, seu iuribus suæ mensæ Episcopalis potest donare, & alienare Capitulo sine solemnitate est dubia, & contrarium videtur verius, n. 722. & 723.

De materia turnorum in collationibus Beneficiorum remissiue, n. 728.

An in Canonicatu, & Præbenda Pœnitentiariæ, in qua electio personæ est solius Episcopi, possit Episcopus gaudere alternatiua non obstante quod collatio Præbendæ sit communis Episcopi, & Capituli, vel solius Capituli, à numero 729. resoluitur affirmatiue, & tunc per accidens, & in consequentiam Capitulum frui alternatiua in collatione Præbendæ annexæ. Et consequenter vacante Pœnitentiaria in mense Sept. seu Mar. habente Episcopo alternatiuam, electionem, & collationem spectare ad Papam, & ponuntur decisiones Rotæ.

Si Episcopus habet ius præsentandi ad aliquod Beneficium, cuius institutio ad alium spectat, intrabit in eo alternatiua, num. 734.

An facultas data Episcopis per alternatiuam intelligatur ita, vt prorsus sit sublata reseruatio, & c. remissiue num. 736.

An per indultum obtentum ad conferendum in omnibus mensibus videatur renuntiare alternatiuæ acceptatæ? n. 737. resoluitur, quod non.

An eo ipso, quod Episcopus se intromittit in prouisione Beneficiorum reseruatorum, &c. vsu, & beneficio alternatiuæ statim priuatus existat, & prouisiones illius prætextu deinceps faciendæ sint nullæ? à n. 738. resoluitur affirmatiue, & ponuntur Rotæ decisiones, nec est necessaria alia declaratio, & acceptatio Papæ contra Rotam, non obstante exemplo de caducitate, de quo à num. 743. nec etiam requiritur declaratio iudicis num. 748.

Quamuis Episcopus violans alternatiuam in sui odium statim amittat eam omnino, tamen ad gaudendum omnibus quatuor mensibus ordinariis, etiam qui iuxta alternatiuam sunt Papæ, oportet certiorem facere Papam, seu Datarium de amissione, vel illi coram eis renuntiare, nisi Papa amissionem acceptasset expresse, & dispositiue, &c. n. 749. quæ certioratio de violatione, non sufficeret, nisi fieret etiam de fraude quando Episcopus eam violaret ex proposito, & data opera ad eximendum se ab illa n. 750.

Episcopus, qui amisit alternatiuam per contrauentionẽ, si eam iterum habere velit, debet recurrere ad Pa-

pam id variando, & petendo eam, &c. numero 751.

An Episcopus, qui se intromisit in prouisione Beneficiorum reseruatorum propter ignorantiam reseruationis amittat alternatiuam n. 752. resoluitur, quod si ignorantia prouenit ex errore facti probabili, aut, quia reseruatio esset secreta, & particularis, non amittat, secus si prouenit ex ignorantia iuris, saltim in foro exteriori, nisi sit ius dubium, quamuis ignorantia iuris, nisi sit dubium, non excuset à deuolutione etiam in foro conscientiæ.

Episcopus, qui à principio habuit iustam causam ignorantiæ, vel excusationis, si postquam certificatus est de reseruatione immittit in possessionem ab eo prouisum, amittit alternatiuam. secus, quando immissum non curauit à possessione remouere contra Gonçalez nu. 756. & seq. & num. 758. respondetur c. si Beneficia. de Præbend. in 6. & n. 759. simili de impetratione absentis nomine facta, non narratis eius obtentis, quod ab initio non valet, &c.

An Episcopus, qui se intromisit in prouisione litigiosi amittat alternatiuam numer. 760. resoluitur, quod nõ, ea tamen amittit intromittens se scienter in prouisione Beneficiorum non reseruatorum, quæ sunt per Papam prouisa iure præuentionis, siue valide, siue innualide num. 761.

De acceptatione alternatiuæ, & modo illius remissiue n. 762.

An Episcopus acceptata alternatiua Romæ ante habitam notitiam acceptationis possit, valide prouidere in suis quatuor mensibus, an vero statim illi cessent, & effectualiter incipiat gaudere alternatiua à n. 762. resoluitur illos cessare contra Rotam, & effectualiter ei competere alternatiuam.

Mouetur difficultas, quod Episcopus non habens notitiam acceptationis alternatiuæ nullatenus ea vti potest, cum non sit certus de sua potestate, sicut dicitur in iudice num. 765.

Secunda difficultas quod priuilegium non operatur antequam innotescat priuilegiato numer. 766. & aliqui curiales volunt Episcopum non posse vti alternatiua ante notitiam acceptationis, & receptam fidem num. 767.

Ad primam difficultatem respondetur Ordinarium habentem alternatiuam prouidere ex vi suæ potestatis ordinariæ, nam alternatiua solum remouet obstaculum reseruationis, & licet ignoret eius acceptationem, certum esse de fundamento suæ prouisionis num. 768. & ad secundam, gratiam alternatiuæ, non esse priuilegium, sed remotionem obstaculi numero 769. & esto esset priuilegium, non requireretur dict. notitia ex quo per procuratorem acceptatur, &c. numero 770.

Esto Episcopus non posset valide prouidere ante notitiam acceptationis virtute alternatiuæ, tamen ea habita posset prouidere Beneficia, quæ vacassent in mense alternato post acceptatam Romæ alternatiuam, quod sufficeret, vt statim cessarent quatuor menses, n. 771.

Similiter collatio Beneficij vacantis in mense alias Apostolico, Sede Apostolica vacante, facta ab Episcopo vacatione dict. Sedis ignorante valet, &c. numero 772. ad quod conducit resolutio. Rotæ relata numero 773.

An Episcopus, qui Romam misit literas acceptationis alternatiuæ, & nescit, an sint Romæ receptæ, & recognitæ, vel non possit, in dubio licite prouidere de Beneficio tunc vacante in mense alternatiuæ, à n. 774. resoluitur non posse licite simpliciter, & absolute prouidere, posse tamen sub conditione, & similiter non posse tunc licite prouidere de vacantibus in mense Martij, seu Sept. nisi sub conditione, & prouisum sic in dubio non debere capere possessionem Beneficij, donec certitudo habeatur, &c.

Si Episcopus, qui probabiliter dubitat, an alternatiua sit iam acceptata, simpliciter prouidet de Beneficiis vacantibus in mense Martij, seu Sept. amittet alternatiuam, quam acceptata erat. At conferens virtute alternatiuæ, de cuius acceptatione non constat, eam non amittit, licet non sit facta, n. 780.

De clausula sublata, & decreto irritante, an liget Papam. Et Legatum, seu Nuntium, &c. remissiue, num. 781.

ACcedimus iam ad alternatiuam, † quæ incipit *à versiculo, insuper sanctitas sua,* & solum conceditur Episcopis, seu Archiepiscopis, & patriarchis residentibus, vt inuitentur ad residendum, vt patet ex illis verbis, *insuper sanctitas sua ad gratificandum Patriarchis, Archiepiscopis, & Episcopis intenta ipsis quandiu apud Ecclesiam, &c.* est enim eorum residentia grata Papæ. Et sicut illi, si non resident, plectuntur pœnis, de quibus in Conc. Triden. *sess. 6. capitulo 1. & sess. 23. cap. 1. de reform. & in constitutione 17. & 115 pij IV.* sic etiam, si resident, pluribus potiuntur priuilegiis per dict. constitutionem 17. Pij IV. concessis, de quibus Gonçalez *gloss. 41. à numer. 4.* vbi ex *num. 11.* aliqua dicit de Patriarchis. 682

Vnde, cum alternatiua solum † concedatur Episcopis, Archiepiscopis, & patriarchis, non habet locum in inferioribus collatoribus. Flores de M na *quæst. 4. num. 50.* Rota in Beneuentana Beneficiorum supra adducta, *num. 418.* & post hæc Gonçalez *gloss. 42. numer. 1. & 2.* quamuis de hoc olim dubitatum fuisset in vna Barchinonen. infirmariæ 18. Martij 1558. coram D. Iunio. In qua Domini dixerunt consulendum esse Papam super intentione suæ regulæ, qui respondit, vt in ea decisione dicitur, mentem suam esse, vt regula pertineat tantum ad maiores collatores, non autem ad inferiores, cum ipsi perpetuo resideant Et quamuis Zerola *in praxi Episcopali 1. part. verb. alternatiua.* videtur dicere eam habere locum etiam in inferioribus collatoribus, tamẽ reuera, quod vult dicere est, quod reseruatio octo mensium habet locum etiam in inferioribus collatoribus, vt dicit *verb. Beneficia. §. 2. fall. 7.* vbi ait, quod alternatiua currit inferioribus collatoribus per argumentum à maiori ad minus, & solum, quoad quatuor menses, iste enim author loquitur barbare, vt solet. 683

Vnde etiam non habet locum † alternatiua Capitulo habente per se collationem, vt fuit dictum in Salamantina alternatiuæ infra adducta, num. 708. & in Salamantina dimidiæ Portionis infra adducta. 11. *par. cap. vltimo num. 242.* & in Regien. Canonicatus supra relata, *numero 415.* Gonçalez *dict. glossa 42. numero secundo.* circa quod vide dicta supra *numero 473.* 684

Nec etiam habet locum in Capitulo † sede Episcopali vacante, vt in vna Segobien. Canonicatus 24. Nou. 1588. coram Illustrissimo Cardin. Plato, in qua dixerunt Domini *Satis constare de lite valida ad hoc vt intret gratia si neutri D. Ioãnis Yturmẽdi ex quo causa fuit commissa in Rota, & eius vigore citatio legitime executa iuxta notata* in Clem. 2. vt lite pendente, & 685

licet

licet semel signatura auocauerit causam à Rota ad partes, tamen etiam iterum illam commisit in Rota, quod si prætendet pars fieri non potuisse, debet ipsam signaturã adire, & reformari facere commissionem, tamen, si commissio est iusta, cum agatur de Beneficio reseruato, siue capiatur reseruatio per obitum in mense Februar. qui est reseruatus cum alternatiua, non habeat locum sede Episcopali vacanti, siue capiatur vacatio propter decretum vacationis per assecutionem, vt per Simonetam de reseruatio. quæstione 26

686 Et circa residentiam † Episcoporum, ad alternatiuam requisitam, de qua in illis verbis, *ipsis quamdiu apud Ecclesias, aut diœceses suas vere, ac personaliter resederint duntaxat.* videnda sunt supradicta *ex num.* 460. & 501.

687 Sed circa ista verba † restant aliqua dubia examinanda Et primo dubitatur, an Episcopus, qui habet alternatiuam acceptatam, & est absens à Diœcesi, possit conferre Beneficia vacantia in mense Martij, vel Septemb. qui iuxta alternatiuam est Papæ? In quo Mandosius *cons.* 18. *n.* 8. & 9. tenet alternatiuam acceptatã præiudicare Episcopo absenti à suo Episcopatu, quoad mensem Martij, seu Sept. qui iuxta alternatiuam est Papæ, in arbitrio enim Episcopi habere quatuor menses, vel sex acceptando alternatiuam, quo casu non est amplius quærendum, an contra ipsum alternatiua allegari possit, cum ipse eam elegerit, vnde succedit regula, quod semel placuit, &c. Et vatiatio reprobatur præsertim in præiudicium alterius. *l. seruiu electione. ff. de Legatis* 1. *l. huiusmodi. §. Stichum, & ibi gloss. de Leg.* 2. *l. nemo potest mutare. ff. de reg. iuris*, &c. maxime, si non allegatur impedimentum, ob quod excusari potuisset, vt ait *num.* 11. sequitur nouissime Gonçalez *gloss.* 43. *à n.* 106. & 134. & allegat decisionem Fauentinam Canonicatus. 16. Decemb. 1585. infra adductam, *n.* 693. & Mayoricen. Canonicatus 15 Nou. 1593. infra adductã, *numero* 732.

688 Contrarium tamen tenuit † Rota in vna Sulmonen. Canonicatus coram D. Cantucio 4 Mart. 1583. vt in sequenti decisione. *Vacauit in Ecclesia Sulmonen. de mense Sept.* 1581. *Canonicatus, de quo Ordinario prouidit Vincentio de Bernardis, postmodum de eodem Canonicatu, vti de reseruato ex regula mensium reseruatoria, fuit authoritate Apostolica prouisus Raynaldus de Raynaldis. Dubitaui 4. Martij* 1583. *an constaret de reseruatione stante, quod Episcopus Sulmonen. acceptauerit alternatiuam, resederit personaliter apud Ecclesiam, vel Diœcesim de mensibus Ian. Febr. Mart. & Aprilis* 1581. *& in principio mensis Maij se absentauit ab Ecclesia, vel diœcesi, duraiitque absentia per totum mensem Sept. & vltra, & sic Canonicatus vacauit de mense Sept. durante absentia Episcopi, Dominii sine difficultate tenuerunt non constare de reseruatione, quia licet secundum alternatiuam mensis Sept. sit reseruatus, tamen ex quo Episcopus tunc temporis non resedit, cessauit alternatiua, quæ non solum acceptationem, sed etiam residentiam requirit, & ideo intrauit regula* 8. *mensium, secundum quam mensis Sept. est Ordinarij, non obstat, quod reseruatio* 8. *mensium inchoauit de mense Maij, de quo cessauit residentia Episcopi, & per consequens alternatiua, qua cessante intrat regula* 8. *mensium, quia licet de mense Maij inchoauerit reseruatio* 8. *mensium, non tamen mutantur menses in regula expressi, qui sunt certi, & inuariabiles, prout verba regulæ sunt clarissima. Non obstat, quod ratio regulæ prouidendi, scilicet pauperibus clericis, & aliis benemeritis personis, militat etiam in aliis mensibus, quia regula est restricta ad* 8. *menses certos in ea specificatos, non obstat quod in simili scribit Abb.* cons. 93. lib. 1. *de electione medici faciendã in mense Ian. ex forma statuti, quod propter rationẽ in eo expressam conseruandi scilicet, sanitatem, & prouidendi ægrotis, potest eligi medicus in mense Maij, quia hoc dictũ Abbatis no applicatur casui nostro, ideo enim post lapsum mensis Ian. ad eligendum medicum præfixi; non est exclusiua, & potest eligi in alio mense, quia non cessat ratio statuti, imo fortius militat, quia quanto magis differtur electio medici, tanto magis mora est periculum allatura, vt per Abb.* ibi sub num. 3. vers. ita in proposito, *at secus in casu, in quo retentis ijdem mensibus in regula nominatis satisfit rationi ipsius regulæ, quia statim atque Episcopus nõ residet, incipit reseruatio* 8. *mensium, qui tamen non mutantur, sed retineneur ijdem, qui in regula sunt expressi, alias oriretur confusio.* Refert, & sequitur Anastas. Germonius *de indultis Cardinalium. §. volumus* 18. & tandem cõcludit Episcopum absentem à Diœcesi posse conferre Beneficium vacans quouis quatuor mensium, licet acceptauerit alternatiuam.

Id tamen non procederet, † quando Episcopus, qui gauisus est mense alternatiuæ, puta Februarij, seu Augusti, aut parte eius esset absens mense sequenti Martij, seu Sept. iuxta dicta infra, *num.* 696. ex d. decisione Fauentina & Maioricen. aut quando acceptaretur Romæ alternatiua mense Martij, seu Septembris aut in fine Februarij, seu Augusti, tunc enim non deberet gaudere mens. Martij, seu Sept. etiamsi nunc absens esset, quemadmodum non deberet eo gaudere, si præsens esset, alias posset gaudere duobus mensibus continuis redeundo in mensem sequentem, quicquid velit Rota in illa Seguntina præstimonij infra relata, *numero* 763. 689

Sed videtur, † quod Episcopus absens à sua diœcesi vltra tres menses absque causa legitima & approbata, vt in Concilio Trident. *sess.* 23 *de reform. capit.* 1. non possit conferre Beneficia vacantia, etiam in quatuor mensibus ordinariis, quia ex d. decreto Concilij, *versic. si quis autem, fructus suos non facit*, & prouisio Beneficiorum inter fructus computatur *c. querelam. de election. cap. cum olim. de causa poss. cap. consultationibus de iure patron.* vbi notatur, *& in cap. cum olim de maioritate, & obedientia, & in cap.* 2. *de in integrum restitutione, & in c.* 2. *ne sede vacante*, & Cardin. *in Clementina* 2. *numero* 23. *de ætate, & qualitate.* Villadiego *de legato, quæst.* 9. 1. *part. nu.* 20. Corras. *de Benef.* 2. *part. cap.* 7. *in princip. & 4. part. c. vlt. n.* 23. & Rota in vna Hispalen. iuris votandi 26. Iun. 1591. coram D. Orano, & in Calagurritana infra relata *cap. vlt. n.* 226. 690

Resp. vero collationem † Beneficiorum non esse vere, & proprie fructum, sed tantum large improprie, & metaphorice, vt alias recte tradit Suarez. 5. *tom. de censuris disputatione* 27. *sectione* 1. *numero* 33. necde his loquitur Concilium. *d. vers. si quis autem* quod cum sit pœnale est stricte interpretandum *reg. odia. lib.* 6. *cum alis.* Et confirmatur, nam Concilium ibi fructus, quos Episcopus ob absentiam amittit, ait esse fabricis & pauperibus erogandos, quod non conuenit collationi Beneficiorum. Facit doctrina Felini *in d. cap. cum olim. de maiorit. & obedientia. nu.* 2. quam sequuntur Cassaneus *in consuetudinib. Burgundiæ rubric.* 6. *§.* 4. Baeça *de decima tutori præstanda cap.* 23. *num.* 25. & 26. & Ioann. Gutierrez *de tutelis* 3. *part. cap.* 29. *num.* 10. quod vbi fit mentio de fructibus ad alicuius sustentationem, non venit præ- 691

sentatio, seu collatio, &c.

692 Secundo dubitatur, † an menses alternatiuæ debeant esse integri, vt Episcopus ea frui possit, verbi gratia, si Episcopus habens alternatiuam acceptatam, sit absens à sua diœcesi principio mensis Febr. Aprilis, aut alterius alternati, & reuertatur in eodem mense, an gaudeat alternatiua in Beneficiis vacantibus in tali mense post reditum ad Episcopatum, seu si Episcopus secunda Februarij seu principio alterius mensis alternati, acceptet Romæ alternatiuam, an ea gaudeat in Beneficiis post acceptationem vacantibus in tali mense? In quo videtur respondendum gaudere alternatiua, & non requiri menses esse integros, cum vacationis Beneficij ratio habeatur, vt ibi, *quæ antea in mensibus Febr. April. &c. vacare contigerit.* Et in hoc videtur inclinare Sarmiento *libro sexto selectarum cap.18. sub numer. 9.* ibi, *cum Beneficij vacationis ratio habeatur summo iure agendo.*

693 Contrarium tamen videtur † Rota tenere in vna Fauentina Canonicatus 16. Decembr. 1585. coram Illustrissimo Blancheto, quæ Decisio sic se habet. *Proposui dubium in causa Fauentina Canonicatus, an constet de tali reseruatione, quæ obstet in casu, de quo agitur, & decimosexto Decembr. 1585. fuit per Dominos resolutum consultare de tali conseruatione, quæ obstet Iulio. clara est enim reseruatio Papæ, & indubitata est acceptatio alternatiuæ per Reuerẽdissimum Episcopum, ex quo fundatur intentio Ioãnis Euangelistæ, non obstat, quod beneficio alternatiuæ tamdiu liceat Episcopis gaudere, quamdiu resederint in suis Ecclesiis, ex quo cũ Reuerendissimus Episcopus esset absens à propria diœcesi, cessat commodum alternatiuæ, quia cum ab initio mensis Septemb. esset acquisitum ius Papæ, semper ille mensis remanet reseruatus, sicut dicitur de Beneficio semel affecto, quod semper remanet affectum. Rota* in nouis de Præbẽ. decis. 10. *& dictio,* quandiu, *est apposita mensi integrali, non autem diebus mensis, quo casu integrat regula.* l. eũ qui. ff. de vsucap. *vt totum integrale, non autem singulæ partes veniant considerandæ, alias sequeretur, quod liceret Episcopis frui mense Aug. propter residentiam, & Septemb. propter absentiam, & pro reditu mense Octob. sequeretur etiam, quod alternatiua concessa residentib. vt eos ad residendum inuitet, contrarium operaretur, vt ad sæpe recedendum impelleret. Nec obstat quod integritas Reuerendissimi Episcopi excludat huiusmodi præsumptionem, quia agitur de expositione regulæ, quæ vniuersaliter loquitur, & complectitur omnes casus.* l. 1. §. sexum. ff. de postulando. *Non obstat, quod collatio non pertineat ad Episcopum.*

Primo, quia adhuc lis pendet cum Capitulo.

Secundo, quia per concordiam initam inter Reuerendissimum Episcopum, & Capitulum collatio est libera Reuerendissimi Episcopi. Tertio, cum Iulius veniat ex collatione Reuerendissimi Episcopi, ius debet metiri ab actore, & seipse non habet titulum ab habente potestatem conferendi, multo minus potest molestare Ioannem Euangelistam possessorem. Non obstat, quod expirauerit acceptatio ex lapsu quinquennij, quia contrarium seruatur ex stylo, vt alternatiuæ acceptatio semper censeatur cõtinuata, ex quib. & aliis deductis pro Ioãne Euangelista, & his præcipue, quæ scribit Dom. Biscia, Domini tenuerunt huiusmodi Canonicatum esse reseruatum. Apparet ergo Rotam velle menses alternatiuæ debere esse integros, & dictionem, *quandiu,* esse appositam mensi integrali, non autem diebus mensis, & refertur in Eluen. Beneficij infra adducta, *numero 699.* idem tenet Anast. Germ. *de indultis Cardin. §. volumus, num. 20.* vbi affert totum, quod tradit ista decisio Fauentina, & ait, quod Episcopus habens alternatiuam acceptatam, qui discessit à diœcesi, puta Sept. non potest prouidere illo mense, licet absens non gaudeat alternatiua, & si resideat in diœcesi in mense Papæ reseruato, per suam absentiam non recuperat ius conferendi, quia mensis ceptus sub reseruatione Papæ, in eadem perseuerat, & dictio *quandiu,* deseruit mensi integro, non autem aliquibus diebus mensis, &c. vt *in d. decis.* & ita sentiunt communiter curiales Romæ. Et ita nouissime intellexi tenuisse Rotam in vna Salamantina Beneficij de Almenara 20 Iun. 1605. in qua, cum Beneficium vacasset 19 Aug. 1603. & D. Episcopus acceptasset alternatiuam 18. eiusdem, qui virtute eius illud prouidit, Papa autem illud prouidit D. Roderico de Paz, declarauit Rota, quod prouisio spectabat ad Papam, quod mensis non est diuisibilis, nec sunt dies in alternatiua, sed mense, &c.

Tamen in Episcopatu † Legionen. de anno 1594. 694
accidisse casus, quod Episcopus 5. Febr. acceptauit Romæ alternatiuam, & decima eiusdem vacauit Canonicatus quidam, quem Episcopus prouidit, eius prouisio, vt Romæ intellexi, fuit tollerata per S.D. Clementem VIII. & Sanctissimus prouidit aliũ, qui vacauit sequenti mense Martij, quamuis aliqui curiales prætenderent d. primum Canonicatum, quasi spectaret ad prouisionem Sanctissimi ex eo, quod alternatiua fuerat acceptata incepto mense Februarij iuxta dicta.

Et quidem mihi verior † videtur prima senten- 695
tia, scilicet, non esse habendam rationem mensis integri, sed vacationis Beneficiorum, ita vt si vacatio contingat post acceptatam alternatiuam, in mẽse alternato, & Episcopo residente, possit ipse ea cõferre, licet acceptatio facta sit intrato iam dicto mẽse, seu ante vacationem Episcopus absens fuerit in illo mense per aliquot dies, & hæc sententia videtur conformior & verbis, & menti regulæ, & dicere, quod dictio *quandiu* apposita est mensi integrali, videtur magna restrictio, & diuinatio, cum mensis sit diuisibilis per dies, nec intrat simile de Beneficio semel affecto, quod semper remanet affectum, de quo infra ad fin. in proposito enim reseruatio, seu affectio, non cadit super mensem, sed super Beneficia vacantia in mense, vt apparet ex ipsa regula, & si dictio, *quandiu,* apponeretur mensi integro, sequeretur, quod non posset Episcopus conferre Beneficia vacantia in mense alternato, si post vacationem in eodem mense abesset à Diœcesi, quod non est dicendum.

Puto tamen decisionem † Rotæ in d. Fauentina 696
esse veram in suo casu, scilicet quando Episcopus gauisus est, seu gaudere potuit, si vacatio euenisset alternatiua mense Aug. seu etiam in parte illius, tunc enim non posset gaudere mense Sept. propter absentiam, si forte se absentauit postquam intrauit Septemb. seu etiam antequam intraret, alias sequeretur absurdum consideratum in dict. decisione, quod liceret Episcopis frui mense Augusti, propter residentiam, & Sept. propter absentiam, & pro reditu mense Octobr. quod non est admittendum, nam sic fraudaretur Papa, & Episcopus frueretur tribus mensibus continuis, seu parte trium, & alternatiua concessa residentibus vt eos ad residendum inuitet contrarium operaretur, vt ad sæpe recedendum impelleret, vt *in d. decis.* dicitur, & ista dec. Fauentina in suo casu videtur approbata in vna Vicen. præcento-

riæ

riæ coram eod D.Blancheto 14.Dec.1591. infra adducta n.741.& in Maioricen. Canonicatus adducta num.732

697 Hæc sunt,quæ in prædicto † dubio ego punctualiter scripseram,post quæ vidi Gonçalez *d.gloss.*43.5. *q.ex n.* 136. vbi late tractat istam quæstionem & *a n.* 141. tenet prædictam meam sententiam, nempe, quod si Episcopus,qui acceptauit alternatiuam, fuit absens à Diœcesi in principio alicuius ex mensibus suis ratione alternatiuæ,& post reditum ad propriã Diœcesim,vacat tunc in eodem mense Beneficium potest illud conferre.quia regula nostra ad hoc,vt Episcopus,qui alternatiuam acceptauit possit conferre,quo duntaxat requirit,primum,quod Beneficium liberæ collationis,alias non reseruatum, vacauerit in aliquo ex sex mensibus ordinariis, vigore alternatiuæ,secundum quod de tempore vacationis residear,sed in casu propositæ quæst.vtrumque concurrit,vacatio in mense ordinario,& in tempore residentiæ,cum iam Episcopus ad suam Diœcesim rederit,licet in principio mensis absens fuerit, igitur ad Episcopum spectat collatio: præterea, quia ad considerandum si Beneficium sit reseruatum iuxta dispositionem regulæ nostræ, attenditur tempus vacationis,Rota *decis.* 774. *num.*13. *lib.*3.*p.ar.*3.*diuer. cum aliis*,& qualitas adiunctaverbo,*vacationis*,debet regulari secundum tempus verbi, ergo si nihil aliud est considerandum,nisi tempus vacationis, & qualitas residentiæ de illo tempore, nihil deficit vt Episcopus conferre valeat: Rursus, quia illa dictio, *quamdiu*,tempora diuidit,iuxta *leg.si quis ita legauerit*,8.*ff.de conditionib.& demonstrationibus*,& quæ ibi notantur,& per Manticam *de coniecturis lib.*11.*ti.*19. *num.* 12. nam quilibet mensis in dies triginta, aut triginta & vnum, aut viginti octo diuiduntur, & quilibet dies in vigintiquatuor horas &c. Et eadem ratio, quæ est de toto quoad totum, est de parte, quoad partem.Euerar.*in loco de toto ad partem*.Deinde, quia alias, si esset necessaria integra residentia totius mensis, sequeretur inconueniens, quod si Episcopus resedisset omnes fere dies mensis, & in illis vacantia Beneficia contulisset, & post factam legitimam prouisionem de dictis Beneficiis,in vltima die ipsius mensis abesse contigisset, collationes factæ de tempore habili corruerent, quod est prorsus contra mentem Papæ alternatiuam concedentis,sequeretur etiam, quod tales collationes essent conditionales,videlicet,sub conditione, si Episcopus integram residentiam totius mensis continuasset contra *cap.*2. *de elect.lib.*6.necnon, si principium mensis esset considerandum, daretur inconueniens, quod si Episcopi residerent in principio suorum mensium,& postea abessent,in reliqua parte mensis gauderent alternatiua non residentes, quod minime dicendum est, quia esset expresse contra regulam nostram. Demum,quia si Papa voluisset, quod esset necessaria continuata residentia totius mensis,expressisset,quod non fecit. *l.item apud.§ ait prætor versiul.ea enim. ff.de iniurius cap.ad audientiam.* 12.*de decimis*,item,quia concessio alternatiuæ est fauorabilis,cum innitatur iuri communi,ac propterea potius amplianda, quam restringenda, vt supradictum est *numero* 474. & Beneficium Principis est contra concedentem latissime interpretandum, *leg.* 3.*ff.de constitutionibus Principum cum aliis*.Et ad dict. decisionem Fauentinam respondet, quod non loquitur de aliquo ex sex mensibus ordinariis vigore alternatiuæ,sed de mense Septemb. qui stante alternatiua semper est mensis Apostolicus, siue Episcopus residear, siue non residear, secundum suam opinionem, de qua *dubio præcedent. numero* 867. & quod respectu dict mensis Septem.intrant bene omnia,quæ dicuntur in d. decisione, iuxta cuius terminos,inquit, intelligenda est decisio Eluen. eam allegans. Et ad rationem adductam in d. decisione, quod dictio, *quamdiu*, sit apposita mensi integrali, non autem singulis diebus mensis iuxta *leg. eum qui ædes. ff.de vsucap.*cui consonat *l. qui vniuersas. ff. de acquirenda possessione*, respondet negando, quod dictio,*quamdiu*,sit apposita mensi integrali quando mensis est ordinarius,vt dixit,& quod casus.*d.l. eum qui ædes*, & similium non applicatur in proposito nostro. Nam domus constituta ex omnibus suis materialibus iudicatur vna,& eadem res indiuidua, & singulæ res quamdiu adhærent ædificio amittunt naturam suam rerum mobilium, & efficiuntur vnum corpus immobile & indiuisibile, quod secus est in casu nostro, quia mensis habet singulos dies, & horas separatos,& indiuisibiles, vt supra considerauit. Et quod melius conueniret mensi exemplum de grege de quo loquitur *l. rerum mixtura. ff. de vsucap.* &c. hæc Gonçalez. *dict. gloss.* 43. *quæstione* 5.

Qui idem tenet *glossa* 65. † vbi ex eo,quod regula declarat vsum alternatiuæ incipere, ex quo sunt 698
recognitæ literæ acceptationis ipsius, infert, quod si Episcopus acceptauerit alternatiuam effectualiter,cum recognitione de principio mensis Martij, quamuis non potuerit prouidere in mensibus Ianuarij, & Februarij ratione reseruationis regulæ nostræ adhuc etiam erit impeditus prouidere in ipso mense Martij,nam stante d. acceptatione d. mẽsis remanet Papæ reseruatus, & sic in isto casu Papa habebit tres menses continuos. Et versa vice, si Episcopus acceptauerit alternatiuam de principio mensis Aprilis aut Octobris,quamuis menses præcedentes Martij, & Septembris fuerint Ordinarij, nihilominus gaudere debet alternatiua in ipso mense Aprilis vel Octobris,& sic fruitur duobus mensibus continuis. Et quod si Episcopus acceptat alternatiuam post iam cœptum mensem Februarij, Aprilis,Augusti, aut Octobris, quamuis in principio talis mensis ante acceptationem, non potuerit prouidere,quia obstabat reseruatio, tamen in reliquis diebus eiusdem mensis intrabit alternatiua, ac poterit Episcopus prouidere,prout etiam è conuerso, si acceptatio contingat fieri intrante iam mense Martij, aut Sept. vsque ad diem acceptationis ille mensis erit ordinarius, & post eam erit reseruatus, & quod vnus & idem mensis potest esse partim reseruatus,& partim ordinarius, & quod mensis non sit semper considerandus, vt vnum totum integrale, sed sunt attendendæ singulæ eius partes, suam causam, & naturam diuersam continentes, vt *in dict.glossa* 43.*quæstione* 5. & quod in casu nostro non solum vnus, & idem mensis potest esse partim reseruatus,& partim non reseruatus, sed etiam vna & eadem dies,nam si conclusio acceptationis fit in vna die mensis Februarij,Aprilis,Augusti, aut Octobris,tempus illius diei vsque ad punctum recognitionis erit reseruatum, & ex illo puncto in posterum erit ordinarium ac cessabit reseruatio, & quod ita consultus nuper respondit in quadam causa Salamantina Beneficij, & per contrarium si acceptatio concluditur in aliquo ex mensibus Martij, aut Septembris dies illa acceptationis erit par-

tim ordinaria, vsque ad illum punctum recognitionis, & partim reseruata ex illo puncto, vt in terminis tradit Mandos. *consil.* 18. *in princip. & sub num.* 8. *ad fin.* imo eadem ratione vna, & eadem hora poterit amplecti tempus reseruatum, & poterit esse valida, & non valida collatio Ordinarij, &c. Hactenus Gonçalez *dict. gloss.* 65. cuius doctrina mihi placet, & est notanda, & vide dicta supra *numero* 533.

699 Tertio dubitatur, † an Episcopus, qui de ordinario, & vt plurimum non residet in suo Episcopatu, sed ad tempus, non cum animo permanendi, sed recedendi; gaudeat alternatiua in Beneficiis, tunc vacantibus, cum residet? In quo Rota in causa Eluen. Beneficij, 22. Mart. 1599. coram D. Mellino Cardinali meritissimo, & Nuntio Hispaniæ negatiue tenuit, vt in sequenti decisione.

Reuerendissimus Episcopus Eluen. continuo commoratur in ciuitate Vlisbonen. vbi præest officio S. Inquisitionis totius Regni, sed ante festa Paschalia solet accedere ad suam Ecclesiam, & iis peractis, iterum reuertitur ad d. ciuitate m. de anno 1598. *accessit ad suam Ecclesiam die* 6. *Mar. in qua resedit per totũ mẽsem Apr. de quo mense vacauit per obitum Balthasaris de Lucena Beneficium simplex in Ecclesia Parochiali S. Saluatoris, & cum dubitaretur, an collatio spectaret ad eum vigore alternatiuæ quam acceptauerat, vel Beneficium esset reseruatum, proposui dubium, an esset reseruatum, & fuit resolutum esse reseruatum. Potissima ratio resolutionis fuit, quia licet regula tribuat Episcopis priuilegium alternatiuæ, quamdiu apud suas Ecclesias vere, & personaliter resederint, & sic est contenta præsentia temporali Episcopi, dummodo sit per integrum mensem iuxta interpretationem aliàs datam in causa Fauentina Canonicatus* 16. *Decembr.* 1585. *coram Illustrissimo Cardinal. Blancheto, tamen debet intelligi de præsentia temporali ordinata ad effectum permanendi, & residendi in sua Ecclesia, non autem de casuali, momẽtanea, & temporali, non cum animo permanẽdi, sed recedendi, quia ista non dicitur proprie residentia, quam regula requirit Archidiacon.* in capit. licet canon. numer. quinto de elect. in sexto. *Corneus* consilio 244. numer. decimooctauo. & decimonono, lib. 2. *& ista interpretatio est multum conformis menti regulæ, quæ fuit, allicere Episcopos ad residendum propter hoc priuilegium, cui menti non satisfit per præsentiam momentaneam, & temporalem, cum animo discedendi, vnde cum Reuerendissimus Episcopus non accesserit ad suam Ecclesiam cum animo permanendi, sed iuxta solitum aliorum annorum, peractis functionibus Paschalibus, redeundi, prout rediit ad d. ciuitatem, in qua vt dictum est, continuo commoratur, non est locus regulæ, & consequenter cessante alternatiua Beneficium est reseruatum ratione mensis.*

700 Quam decisionem adducit † posthæc Gonçalez *d. gloss.* 43. 6. *quæstione, à num.* 173. & ait, quod postmodum in eadem causa sub die 30. Octob. 1602. coram D. Ludouisio, fuit, vtraque parte informante, disputatum dubium, an intraret arbitrium Rotæ, nã prouisus Ordinarius appellauerat à sententia Auditoris Cameræ prolata, ad fauorem prouisi Apostolici, & causa appellationis fuit commissa eidem D. Ludouisio, cum clausula arbitrio Rotæ, & resolutum fuit, non esse locum arbitrio, & quod circa propositum nostrum, dicit d. decisio sic. *Quod autem Episcopus non resideret, licet de tempore vacationis fuerit præsens, patet, quia propter officium Summi Inquisitoris, quo fungebatur in ciuitate Vlisbonen. ibi continue permanebat, licet aliquando, & certis temporibus visitaret Ecclesiam Eluen. vbi per aliquos dies morabatur exercendo munera Episcopalia, prout contigit de tẽpore vacationis, vnde ex mora, quã fecit in ciuitate Eluen. animo reuertendi, prout reuersus fuit ad ciuitatẽ Vlisbonen. non potuit pro residente haberi.* leg. 1. §. habitare. ff. de his, qui deiecerunt, vel effuderũt. l. postliminio. §. captiuus. ff. de captiuis, & postliminio reuersis, *& fuit in hac causa dictum* 22. *Martij* 1599. *coram R. P. D. meo Mellino, ex traditis per Archid.* in c. licet canon. num. 5. de elect. in 6. *& per Corneum*, cõsil. 244. n. 18. & 19. li. 2. *facit quia, cum non diceretur recessisse à ciuitate Vlisbonen. à qua recessit animo reuertendi,* l. qui fugitiuus, ff. de ædilit. edict. §. in his autem animalibus. instit. de rerum diuision. *& ita adhuc in d. ciuitate dicereur residere, Io. And.* vbi supra, *Card.* in Clem. 1. q. 12. de foro compet. *non poterit pro eodem tempore haberi pro residẽte etiam in ciuitate Eluen. gloss. & Dd.* in cap. non potest. de Præb. li. 6. *cum aliis allegatis per Ripam*, resp. 14. n. 32. in tit. de lege, & consuetudine, *non obstat decisio, in causa Fauentina Canonicatus coram Illustrissimo Cardi. Blancheto, quia Illi respondetur in decisione D. mei Mellini, verum esse sufficere præsentiam Episcopi, per mensem integrum, ad effectum, vt gaudeat alternatiua, sed debere intelligi de tali præsentia, quæ sit cum animo ibi permanendi, quia non dicitur quis esse, vbi est in corpore, si mente & animo abest.* l. postliminio. §. captiuus, ff. de captiuis. & postlimin. reuersis, cum aliis allegatis, *ad id, quod dicitur animum Episcopi non cognosci, cum sit imperscrutabilis, respondetur, quod imo satis in casu nostro declaratur ex præcedentibus, & sequentibus.* l. sed & Iulianus. §. proinde. ff. ad Macedon. l. si seruus plurium, §. fin. ff. de legatis 1. *& à solutis, Aymon.* cons. 20. n. 7. Et inquit etiam Gonçalez, quod deinde in alia causa Eluen. ratione vacationis alterius Beneficii de mense Febru. quando Episcopus Eluen. aderat in sua Ecclesia, cum ipse illud contulisset vni, & alius esset prouisus à sede Apostolica, introducta lite in Rota, coram D. Penna, fuit facta eadem resolutio, contra prouisionem Episcopi, sub 13. Nouemb. 1602. cuius resolutionis decis. in hac parte se habet, vt sequitur. *Non obstat prætensa prouisio Petri ab Ordinario prouisi eo, quod Episcopus gaudebat alternatiua, quia respondebatur primo, quod cũ Episcopus Eluen. exerceret in Regno Portugalliæ officium Inquisitoris, cuius ratione solebat, & tenebatur residere in ciuitate Vlisbonen. vbi erat constitutum idem tribunal; ideo, licet aliquando soleret accedere ad suum Episcopatũ, & in eo residere, cũ illa residentia non esset commoda, & deliberata, sed animo recedendi, & reuertendi ad tribunal officij generalis Inquisitoris, non gaudebat alternatiua, cum illa nõ esset propria, & talis residentia, qualem regula requirit, Archidiacon.* in cap. licet canon, num. 5. versicul. parum enim est, de electione libro 6. *Corneus* consilio 244. num. 18. & seq lib. 2. *& fuit resolutum in alia Eluen. Beneficij, 22. Martij* 1599. *corã R. P. D. meo Mellino.* Et idem etiam postmodum fuit firmatum in eadem causa Eluen. coram eodem D. Penna 17. Nouemb. 1603.

Nihilominus tamen (salua pace, † & reuerentia 701
tanti tribunalis) contrarium mihi verius visum est, nam regula solum considerat residentiam actu tempore vacationis, absque distinctione, & consideratione animi, sic etenim inducuntur Episcopi ad residendum saltim amplius, quam alias residerent, & qui residet, licet habeat animum redeundi, nec redeat de ordinario, pro tunc vere residet, & vt talis facit fructus suos, non obstante Decreto Concilij, *sess.* 23. *de reform. cap.* 1.

Nam

702 Nam obstat ratio d.decisionum, dici † & censeri quem residere, vbi continue commoratur, non vbi casualiter & ad tempus adest; nam id est improprie, & per quandam fictionem, & secundum quendam modum loquendi, & ideo iura, & Doctores, qui id dicunt, loquuntur per verbum, *videtur*, seu *censetur*, vel *habetur*, quæ verba denotant improprietatem, & fictionem Mandos. *reg. de annali, quæst.* 87. *numero* 1. Nauarrus *consil.* 8. *numero* 6. *de cleric. non residen.* Attenta vero veritate, & realitate, clarum est, quod Episcopus, qui adest in propria Ecclesia, seu Diœcesi mense Aprilis, vel alio, vere & realiter in illa residet, eo mense, non autē in loco vbi de ordinario residet, & regula nostra ad effectum alternatiuæ requirit veram, personalem, & propriam residentiam & non contentatur cum ficta, & impropria residentia, vt supradictum est *à numer.* 466. vt recte considerat Gonçalez *supra numero* 169. & 170. præterea sicut Episcopus, qui casualiter, & ad tempus abest à Diœcesi cum animo statim reuertendi, non gaudet alternatiua de illo tempore absentiæ, vt Rota censuit, & dictum est supra *numero* 468. ita à contrario Episcopus, qui vere, & personaliter adest, & residet in Diœcesi, licet ad tempus, & cum animo reuertendi, debet pro tunc gaudere alternatiua; nam contrariorum eadē est ratio, & disciplina, Gonçalez *sup. n* 171.

Quare ego in hac sententia persisto, quam libenter, inquit Gonçalez *supra numero* 173. & 178. & intrepide amplecteretur, nisi vidisset, quod Rota contrarium sæpe deciderit in dict. decisionibus Eluen. quibus stantibus propter authoritatem tanti tribunalis, non audet illius impugnare sententiam, sed, vt par est, vult reuerenter differre, donec forsan ipsa Rota sententiam mutet, prout post illa scripta cœpit in contrariam inclinari sententiam, vt colligitur ex quadam decisione facta in dicta causa Eluen. coram D. Ludouisio, super concessione remissoriæ sub die 22. Mart. 1604.

703 Quarto dubitatur, an Episcopus existens in loco † exempto suæ Diœcesis dicatur in sua Diœcesi residere, ita vt gaudeat alternatiua? quam quæstionem tractat Gonçalez *d. glo. quadragesimatertia, septima q. numero* 180. & post adducta fundamenta pro parte negatiua, affirmatiuam tamen sententiam tenet *à n.* 187. ex eo, quod locus exemptus dicitur de Diœcesi, & in Diœcesi *argum. tex. in cap. cum Episcopus de off. ord. num.* 6. vbi notant Dd. Domin. *numer.* 3. Francus 2. & alij tex. etiam *in Clemen.* 2. §. *simili modo. de priuil.* vbi notat Card. *num.* 4. & Bonif. *num.* 41. & 42. *glossa in Clementina* 1. *de foro compet. verbo aut earum parte versi. quod si in aliquo loco Diœcesis suæ tamen exempto*, vbi Cardin. *numero* 9. Imola 22 & Bonif. 26 Abb. *in cap. Apostolica numero* 3. *de donat.* P. de Vbaldis *de Canonica Portione cap.* 4. *quæstion.* 6. *numero* 11. & Rota *decisio.* 207. *num.* 2. *par.* 2. *diuersorum.* & Rolan. *consil.* 53. *numer.* 17. *vol.* 3. & Felin. *in cap. graue, numero* 2. *de off. ord.* & plus habet Episcopus in locum, & personas exemptas suæ Diœcesis, quam in prorsus extraneos, etenim habet iurisdictionem in aliquibus casibus in locum, & personas exemptas, Rota *decision.* 702. *numero* 4. & *dec.* 744 *parte* 1. *decis.* 145. *parte* 2. *diuersorum*, maxime post Concilium Triden. vt *in sess.* 7. *cap.* 8. & *sess.* 21. *c.* 8. & *sess.* 24. *cap.* 9. *de refor.* vnde etiam ait idem Gonçalez *glo.* 62. *num.* 27. quod literæ acceptationis alternatiuæ, quæ dari debent in propria Diœcesi, validæ erunt, si datæ sint in loco exempto Diœcesis.

704 Sed ista sententia mihi † non placet, nam quamuis locus exemptus sit de Diœcesi, & in Diœcesi, tamen paria sunt quoad iurisdictionem, quod locus sit exemptus, vel extra territorium, & locus exemptus quoad iurisdictionem dicitur extra potestatem & territorium Episcopi, *d. cap. cum Episcopus* Io. Andr. *in cap.* 2. *de constitut. in* 6. *numero* 5. & 6. & ibi Domi. *numer.* 24. & 25. Francus 10. & Ludo. Gom. *in* §. *statuto eiusdem cap.* 2. *numer.* 84. & Rolan. *d. consil.* 53. *ex numero* 23. vbi plura cumulat, ac Felin *supra*, & confirmatur, nam ratio, ex qua regula nostra exigit dict. residentiam, est, vt Episcopus tanquam bonus pastor præsit ouibus suis, & munus suum personaliter exerceat, quæ ratio plene cessat, quando est in loco exempto, cum ratione exemptionis oues non sint propriæ ipsius Episcopi, sed alienæ, nempe Prælati illius loci, seu territorij, nec Episcopus ibi possit munus suum exercere regulariter, vnde sententia Gonçal. solum posset procedere, quando Episcopus esset in loco exempto suæ Diœcesis causa sui officij pro iurisdictione exercenda in aliquo casu, quo sibi competeret.

705 Quinto circa illa verba, † *de omnibus, & quibuscumque Beneficiis*, &c. dubitatur, an possit Episcopus gaudere alternatiua acceptata in Beneficiis ad eius prouisionem spectantibus existentibus tamen in alia Diœcesi verbi gratia ad Abbatem S. Ioannis de la Penna ante dismembrationem dictæ Abbatiæ pertinebat prouisio, & collatio in mensibus Ordinariorum Portionum, seu simplicium Beneficiorum Parochialium Ecclesiarum loci de Tauste, Luna, & Erla Cæsaraugustan. Diœcesis, quorum prouisio à dicta Abbatiæ dismembratione Episcopo Iacen. in eius erectione fuit applicata per hæc verba, *de Beneficiorum collationibus, & prouisionibus, seu aliis quibuscunque iuribus pari ratione dicendum est. quapropter declaramus Beneficiorum collationem, aut alia quæcumque iura, quæ olim habebat Abbas S. Ioannis de la Penna in locis Tauste, Luna, & Erla, & aliis in planitie consistentibus, deinceps ad Episcopum Iacen. pertinere eo modo, quoad prædictum Abbatem hactenus pertinere sunt soluta*, dubitatum est, an Episcopus Iacen. vigore alternatiuæ per eum acceptatæ possit ea gaudere in huiusmodi Beneficiis, attento, quod in alia Diœcesi existunt, & Abbas S. Ioannis alternatiua gaudere nō posset? ad quod dubium anno 1582. 19. Ian. sic consultus respondit doctissimus Christophorus Robusterius, Rotæ auditor, & postea Episcopus Oriolen. *ratione nouæ erectionis Episcopatus Iacen. Episcopus gaudet alternatiua quoad prouisionem, seu collationem Beneficiorum Parochialium loci de Tauste, Luna, & Erla Cæsaraugustanæ Diœcesis, & pari ratione dicendū est, quoad alia quæcumque iura, quæ olim habebat Abbas S. Ioannis de la Penna in locis prædictis, Christophorus Robuster. Rotæ auditor.*

706 Et cum postea dubium † istud propositum esset in Rota coram Illustrissimo Plato idem resoluerunt Domini, vt apparet ex decisionibus sequentibus Cęsaraugustana Beneficij de Tauste 14. Nouemb. 1586. *cum Abbatia loci de Tauste existentis in Diœcesi Cæsaraugustana, cuius Abbas habeat facultatem conferendi Beneficia, fuisset vnita Episcopatui Iacen. tunc erecto, ita, vt dicta Abbatia, eo modo ad Episcopum pertineret, quo ante erectionem ad Abbatem pertinere erat soluta, contigit dubitare, an Episcopus Iacen. gauderet alternatiua in Beneficiis loci? & dubio super inde dato die Veneris* 14. *Nouemb.* 1586. *domini tenuerunt partem affirmatiuam, nam gratia alternatiua concessa Episcopis residentibus capit omnia Beneficia spectantia ad liberam*

eorum collationem, quare, cum per vnionem, factam de dicto loco de Tauste Episcopatui Iacen. Beneficia eiusdem loci, ad liberam Episcopi Iacen. collationem spectare inceperint, necessario sequitur, vt alternatiua in eis locum habeat, & licet ante vnionem Abbas non posset conferre, nisi in quatuor mensibus, id prouenebat propter impedimentum regul. reseruatoriæ, quo sublato etiam ipse potuisset conferre in aliis mensibus, pari igitur ratione poterit conferre Episcopus, propter gratiam alternatiuam, quæ tollit obstacula. Caputaquen. decisione 87. numero sexto libr. secundo, *& ideo non obstat quod Abbatia fuerit vnita eo modo Episcopatui, quo erat ante vnion̄, quia ante vnionem ita erat apud Abbatem, vt, si Papa substulisset impedimentum reseruationis, Abb. potuisset conferre, nunc autem sublatum est impedimentum in mensib. non reseruatis, quoad Beneficia spectantia ad collationem Episcopi, ergo gratia prædicta tollens obstaculum, quoad menses in alternatiua expressos, habebit locum etiam in Beneficiis extra Diœcesim, spectantibus tamen ad Episcopi collationem, ad quod propositum placuit Dominis* decisio *Caputaquen.* 335. libro primo. *Non obstat, quod dicitur Episcopum in acceptatione se restrinxisse ad Beneficia suæ Diœcesis, quia contrarium apparet ex lectura, nam acceptat simpliciter, & licet fides, quam idem Episcopus facit de acceptatione, attestetur, etiam se contulisse Beneficia suæ Diœcesis, nec excludit alia Beneficia, cum stent ea verba demonstratiue, non taxatiue, nec propterea recedit ab acceptatione generali, cum de hoc verbum nullum ex lectura etiam acceptationis, apparet minus verum esse, quod dicitur acceptationem factam fuisse de alternatiua iam extincta, nam illa dicit simpliciter acceptare gratiam alternatiuam à Gregor. concessam, quare est intelligendum de illa, quæ tunc vigebat, non autem de ea, quæ erat extincta, quæ iam desierat esse, & sic acceptari non poterat, nec prodesse Episcopo, & ex his concluserunt Domini in Beneficio, de quo agebatur, Episcopum Iacen. gaudere potuisse gratia alternatiua, non obstante, quod esset in Diœcesi Cæsaraugustana, quia tamen intelligebatur per partem, quod Episcopus aliter intellexerat, atque obseruauerat eo, quod contulerat Beneficia dicti loci de Tauste, in mense Martij, Domini reseruauerunt hunc articulum particulariter videndum, cum super eo voluerit audiri.*

In eadem sexto Martij 1587. coram eodem D. Plato.

DOmini resoluerunt non constare, quod Episcopus Iacen. acceptando alternatiuam, intellexerit tantũ de Beneficiis sitis in Diœcesi, cum simpliciter acceptauerit & simplex acceptatio trahatur etiam ad Beneficia extra Diœcesim ad collationem suam spectantia, vt fuit resolutum coram me in hac causa die. 14. Nouembr. 1586. Nec datur aliquis actus positiuus Episcopi, per quem possit apparere de huiusmodi mente, quin potius dantur nonnullæ collationes, per quas apparet Episcopum vsum fuisse alternatiua, etiam quoad Beneficia extra Diœcesim, vt in Beneficio collato de mense Martij 1579. quod vacauerit de mense Februa. & licet eo tempore nondum fuisset præsentata in curia acceptatio alternatiuæ, tamen Episcopus sciebat se acceptasse, & ad se non posse spectare, nisi vigore alternatiuæ. Non obstat, quod dicat collationem ad se spectare pleno iure, quia remoto obstaculo reseruationis per alternatiuam collatio spectat ad Episcopum pleno iure, non obstat, quod Episcopus dicat se vigore alternatiuæ contulisse Beneficia suæ Diœcesis, quia non excludunt acceptationem, quoad Beneficia extra Diœcesim, vt ex effectu, & ex collationib. memoratis videre est, neque obstat quod Episcopus conferendo in mense reseruato Papæ per regulam alternatiuam amittat priuilegium regulæ, & per necessarium antecedens collatio facta in mense, qui de sui natura est Episcopi, posset sustineri tanquam valida, cum ex actu nullo pœna non incurrat, imo si pœnæ locus esse debuerit, actum valere oporteat, iuxta tradita per Bartol. in l. 1. versic. vnde, cum quæritur. C. de his, quæ pœnæ nomine, *& tradit Clarus* in §. feudum, quæstio. 31. versic. sed quæro, *quia fuit responsum, quod Episcopus conferendo in mense reseruato, nulliter confert, quare cum Papa sibi reseruet sex menses alternatos, nullitas collationis oritur à reseruatione, pœna autem incurritur ex sola intromissione, dum conatur conferre Beneficium in mense reseruato, vt aperte patet ex verbis reg. alternatiuæ, quæ priuationis pœnam inducunt, si solum modo Episcopus se intromiserit.* Eandem sententiam, nempe, quod Episcopus recte alternatiua gaudebit, quoad Beneficium extra suam Diœcesim consistens ad liberam illius collationem spectans, breuiter tenet posthæc Gonçalez *glos.* 10. *num.* 4. allegans Mohed. *decis.* 3. *de Præb.* qui non loquitur in proposito, nec eius decis. est certa, vt infra *cap.* 3. *num.* 29.

Circa illa verba, *ad liberam ipsorum † dumtaxat, non autem aliorum cum eis, &c.* de quibus Gonç. *gl.* 45. *seq.* videnda sunt per nos dict. *sup. à n.* 470. circa quæ tamen restant aliqua dubia examinanda, & ideo dubitatur, an in Ecclesiis in quib. collatio Beneficiorum, & Præbendarum est communis Episcopi & Capituli, facta inter eos conuentione, & concordia de prouidendo alternis vicibus iuxta *Clem.* 2. *de iure patron.* possit Episcopus in suo turno gaudere alternatiua? in quo videbatur dicendum, quod non, nam tunc Episcopus non videtur prouidere iure suo proprio tantum, & sola sua authoritate, sed etiam iure & authoritate Capituli, & iure communi ad *cap. fin. de Præben. in* 6. & Puteum *decis.* 88. *in fi. lib.* 3. vbi dicitur in terminis alternatiuæ antiquæ, quod alternatiua concessa Episcopo prodest Capitulo, vbi menses Ordinarij sunt diuisi inter Episcopum, & Capitulum ex concordia, & sequitur Granutius ad Simonetam *quæst.* 17. *num.* 4. de quo supra *num.* 471. quod non potest alia ratione procedere, nisi, quod adhuc facta ista diuisione prouisio fit iure communi, & non iure proprio tantum, & confirmatur. nam licet, vsus & exercitium iuris conferendi sit diuisum per turnos, tamen ius ipsum, & proprietas conferendi remanet indiuisum, vt fuit dictum in Salamantina Portionis 30. Aprilis, & 23. Iun. 1599 coram D. Mellino, de qua supra *n.* 239. 707

Nihilominus tamen contrarium, † & sic partem affirmatiuam tenuit Rota in causa Salamantina alternatiuæ 22. Octobr. 1581. coram D. Robusterio, vt in sequenti decisione. *Dubitatur hodie 22. Octobr. 1581. stante concordia inter Episcopum, & Capitulũ Salamãtinum super collatione Dignitatum, Canonicatum, Portionum, & dimidiarum Portionum dictæ Ecclesiæ in turno & alternatiua Episcopis residentib. per Sanctissimum Dominum Nostrum concessa, quorum omnium in necessariis copia detur, an si Dignitates, Canonicatus, Portiones, & dimidiæ Portiones d. Ecclesiæ vacauerint in mensib. alternatis, in eis intret, vel non intret reseruatio, de qua alternatiua Sanctissimi Domini Nostri? & licet informantes fortasse existimantes quod forma* 708

moderna

*modernæ alternatiuæ sit eadem cum antiqua, contendãt quod Capitulum ex Beneficio Episcopi possit vti alternatiua per Sanctissimum Dominum Nostrum concessa ex Calder.*conf.22.de Præben.cum aliis allegatis: *tamen Domini, viso tenore dict.alternatiuæ, resoluerunt, quod dictus Episcopus solus potest vti alternatiua, non autem Capitulum, siue vellet Capitulum conferre in eadem vacatione, cum D. Episcopo, quod tamen sibi licet; cum turni sint vigore concordiæ distincti, siue vellet separatim conferre in suo turno; quia alternatiua est limitata ad solos Episcopos, Archiepiscopos, & alios superiores, vt inuitentur ad residendum; quod non potest applicari ad Capitulũ, est etiam limitata ad collationem pertinentem libere dumtaxat, & non cum aliis, vt expresse excludat Capitulum quando habet communionem cum Episcopo, & in hoc verba alternatiuæ huiusmodi sunt ita prægnantia, geminata, & clara, vt non indigeant aliqua declaratione, vel suppletione: vnde, cum in puncto agatur de facultate conferendi vigore istius alternatiuæ, Domini restrinxerunt difficultatem ad solum D. Episcopum, videlicet, an D. Episcopus Salamantinus possit vti alternatiua in istis Dignitatibus; & aliis Beneficiis vacantibus in turno suo, & in mense alternato? & resoluerunt, quandiu vacauerint dict. Benefi. in prædicta Eccl. & in mensibus alternatis pro Episcopo, & in turno suo, poterit D. Episcop. illa lib. conferre, quia Beneficia, stante huiusmodi concordia & turno, dicuntur pertinere ad liberam collationem Episcopi; & non vna cum Capitulo, & sic in eis non intrat reseruatio seu limitatio (& non cum aliis) de qua in d. alternatiua, & hoc tam ex dispositione iuris communis, quam ex verbis expressis dictæ concordiæ siue turni, nam vbi ex concordia partium collatio Beneficiorum pertinentium ad duos, vel plures simul est, prout hic, alternis vicibus cuilibet reseruata in suo turno, totũ ius conferendi pro illa vice dicitur translatum in illum solum, qui est in turno, & non dicitur diuisus vsus solus, sed totum ius conferendi est penes ipsum solum, etiam iure proprio, & non iure communi. vt bene Ioan. Andr.*in cap.cum in illis. § fin. de Præbend.in sexto *& ibi sequuntur Gemin. Francus Anchar. Ioann. Veglel.*in compendio sexti, & in eodem cap.cum in illis, *Rocbus* tract.de iure patron.verbo ius, quæstione sexta numero vndecimo. *Lamber.*eodem tract.libro primo parte secunda quæstione secunda, articul.trigesimosexto, numero secundo, & 8. *Bologni. Ad Ananiam* consil.quadragesimotertio de iure patron. *& sic verum est, quod eo tempore, quo fit collatio, est quo ad liberam dispositionem Episcopi, & non cum alio, quod tẽpus collationis debet attendi. nam qualitas adiuncta verbo intelligitur secundum tempus verbi* l.in delictis. §. in extraneis de noxalibus *accedit, quod alternatiua est fauorabilis, & late interpretanda in fauorem Episcoporũ,* Calde.d conf.22.de Præbend. *& sic ista communio successiua non instantanea, & contemporanea, non attenditur ad istum effectum, idem etiam sequitur attento tenore d. concordiæ, in qua præsertim* in 16.cap. *expresse dicitur ad solum Episcopum, & ad liberam illius collationem, & non nomine Capituli, sed iure proprio conferat, cum aliis clausulis amplissimis, & quod subdit postea, sine consensu Capituli, & perinde, ac si per Capitulum esset facta prouisio, est per comparationem, & similitudinem, vt tam valida, & efficax existat talis prouisio, ac si esset ab vtroque scilicet Episcopo, & Capitulo: dictiones enim istæ, perinde ac si, & similes comparationem, & similitudinem significant, vt late habetur in* l. prima in princip. recept. arbitris *nec refragatur* decisio quarta de compromissis in antiquis *vt in illius lectura apparet. Non obstat perplexitas considerata, quod Episcopus habeat tot menses, & Capitulum paucos. nam, licet concordia det facultatem illam vtendi alternatiua concessa Episcopo, id fuit factum eo tempore, quo tenor alternatiuæ non repugnabat interpretationi iuris communis; quo inspecto alternatiua concessa Episcopo dicitur concessa Capitulo,* Calder.dict.consil.22. *Sed cum tenor modernæ alternatiuæ aliud inducat, fit caducum illud Capitulum concordiæ, vt possit vti eadem alternatiua. Nec hinc sequitur aliqua inæqualitas, vel perplexitas, cum sit expectandum quousque veniat turnus pro Capitulo, adeo quod Episcopus, post quam semel prouiderit, non poterit amplius prouidere antequam veniat vacatio in quatuor mensibus Capituli, iuxta tenorem concordiæ, an autem Capitulum possit recedere à concordia, quia illud Capitulum correspectiuum de alternatiua fit caducum, est alia res, in qua est videndum de causa concordiæ, an illa fuerit successiua, vel momentanea, & alia forte essent discutienda, quæ non pertinent ad nos; hic enim præsupponimus existentiam, & durationem concordiæ.*

Et idem fuit dictũ in † Salamantina dimidiæ portionis 25.Iun.1590.coram D.Comitulo, scilicet Episcopum Salamantinum in suo turno, gaudere alternatiua, & in Lunen.Sarcanen.Canonicatus 23.Octob. 1598.coram D.Seraphino supra relata, numer.472. & facit *dec.* Achillis 15 *seu secunda de iure patr.*& Putei 107. *lib.3.*& quod stante diuisione simultaneæ inter Prælatum, & Capitulum, quam iura permittunt, *cap.vltim.de Præben.in sexto* gloss.*in d.Clem.2.de iure patron.* quilibet eorum iure proprio in suo turno confert, nec collatio est communis, fuit etiam alias dictum in vna Romana Beneficiatus Sancti Petri 28. April.1595. coram D.Gipsio, & 20. Nouembr. 1596.coram D.meo Corduba, & 8 Martij 1602. coram D.Penna infra relatis 10.*part.cap.3.numero* 39.& ita in proposito dubio tradit post hæc Gonçalez *glos.* 45.§.1.*à num.*12. dicens, idem nouissime resolutum in vna Salamantina Portionis 16.Maij 1603.coram D. Iusto. 702

Et idem erit, quando † diuisio facta est per choros, seu latera, nempe quod Beneficia, seu Præbendæ sedentium in cornu, seu latere dextero chori Ecclesiæ spectent ad collationem Episcopi, Beneficia vero, seu Præbendæ sedentium in cornu, seu latere sinistro chori ad Collationem Capituli, seu quod Beneficia chori Episcopi spectent ad prouisionem ipsius Episcopi. Beneficia vero chori Decani, ad prouisionem Capituli, vt in aliquibus Ecclesiis seruatur, nam similiter in hoc casu Episcopus gaudebit alternatiua acceptata in Benefi. sui chori ad eius prouisionem spectantibus, Capitulum vero prouidebit in quatuor mensib. ordinariis, de Beneficiis sui chori, Gonçal. supra *n.*36. 703

Et idem etiam erit, † quando diuisio facta est per menses, ita vt Episcopus conferat vacantia in duobus ex quatuor mensibus ordinariis, & Capitulum in aliis duobus, iuxta gloss.*in d.ca.fi.de præben.in 6.verb. statuto,* dummodo Episcopus habeat mensem Martij, & Septem. quo casu Episcopus gaudere poterit alternatiua, per quam dicti duo menses dimittuntur Papæ, & loco illorum Episcopus recipit alios quatuor menses, Februa. April. August & Octob. Si vero Episcopus non haberet dict. duos menses, Martij, & Septembris minime intraret alternatiua, cum illos duos menses permutare non valeat cum Papa, nec possit Episcopus auferre Capitulo aliquem ex suis mensibus *l. id quod nostrum d. reg. iuris* 704

cum aliis, ita Gonçalez sup. ex *numero* 37.

712 Sed videtur, † quod etiamsi Episcopus habeat mensem Martij, & Septemb. nullo modo possit gaudere alternatiua, quia Papa in alternatiua, Episcopo habenti alias quatuor menses, dat duos menses plus, ita vt habeat sex menses, & sic auget solum in dimidia parte, at si habenti solos duos menses darentur quatuor pro illis, duplicarentur menses, & augeretur, non in dimidio, sed in alio tanto, vnde, cum non seruetur proportio, non videtur intrare alternatiua, & hoc mihi magis placet, quod non aduertit Gonç. ibi, & *glo.* 54. *n.* 25.

713 Si autem sit facta diuisio † simultaneæ per hebdomadas, seu dies, non potest commode intrare alternatiua, etiam respectu Episcopi, quia diuisio temporum fit à reg. nostra per menses, non per hebdomadas, aut dies, & diuisio per hebdomadas, vel dies repugnat diuisioni mensium per alternatiuam constitutæ, cum hebdomada, & dies vtriusque, nempe Episcopi, & Capituli possit occurrere in vno & eodem mense. Et vna & eadem hebdomada possit participare de duobus mensibus, &c. Gonçalez *supra à num.* 49.

714 Sed si diuisio collationum facta sit inter † Episcopum & Capitulum per alternatos annos, vt in specie *dict. decis.* Achillis 315. in anno Episcopi proculdubio intrabit alternatiua, cum de illo anno Beneficia sint liberæ collationis Episcopis, & possit fieri commoda mensium diuisio inter Papam & Episcopum, nullumque adsit impedimentum, iuxta dicta, quamuis secus sit in anno Capituli, Gonçal. *supra numer.* 55. *& seq.*

715 Et quod dictum est, † intrare alternatiuam in turno Episcopi, quando simultanea diuisa est inter Episcopum, & Capitulum, videtur procedere etiamsi sola electio, nominatio, seu præsentatio personæ sit diuisa, & collatio remaneat communis, vt in Ecclesia Segobien. & Palentina, iuxta infra dicta *num.* 733. *& seq.*

716 Et idem erit in iure patronatus, † seu præsentandi communi Episcopi ratione Dignitatis, & aliorũ per concordiam diuiso, quoad turnum Episcopi, nam in eo poterit gaudere alternatiua.

717 Nec prædictis † obstat *d. c. fi. de Præb. in* 6. quia termini illius sunt diuersi, & ratio diuersa.

718 Ad *d. decis.* Putei 88. *lib.* 3. responderi potest, † vel quod non est vera, ex d. doctrina Ioannis Andr. *in d. cap. cũm in illis. §. fin.* quem sequuntur plures relati *in d. decis.* Salamantina alternatiuæ, vel quod procedit cum concordia illa, & diuisio mensium facta fuit cõcessa iam alternatiua Episcopo, & ab eo acceptata, & ea iam gaudente Capitulo ex Beneficio Episcopi, tunc enim pro tempore illius alternatiuæ videbatur Capitulum posse ea vti, ex quo ante diuisionem ipsi competebat.

719 Sed verius est, quod in terminis alternatiuæ † antiquæ, in qua illa decisio loquitur, alternatiua concessa Episcopo prodest Capitulo, vbi menses Ordinarij inter Episcopum, & Capitulum sunt diuisi, ex concordia, vt ibi dicitur etiamsi concordia, & diuisio esset facta ante concessam alternatiuam, vt patet ex dict. Salamantina alternatiuæ, quod tamen non procedit ex eo, quod prouisio adhuc fiet iure communi, etiam facta ista diuisione, sed quia per concordiam diuiduntur menses Ordinarij, prout competerent Episcopo, & Capitulo, & sic stante alternatiua, quæ posset prodesse Capitulo menses alternatiuæ.

Ad confirmationem † respondet Gonçal. *supra numero* 20. quod tunc solum est diuisum exercitium, non tamen ipsum ius conferendi, quando ille, ad quem turnus spectat, confert communi nomine, secus vero, si confert solo iure proprio, vt in causa d. deci. Salamantinæ alternatiuæ, & quod ita fuit distinctum & declaratum in d. Romana Beneficiatus S. Petri 28. April. 1595. coram Gipsio, & in d. Salamantina Portionis 16. Maij 1603 coram D. Iusto. Sed ibi saltem in d. Romana solum dicitur, quod quando est diuisa simultanea, quilibet confert in suo turno iure proprio, nec fit talis distinctio. Et illa decis. Salamantina Portionis 30. Apr. & 25. Iun. 1599. coram D. Mellino, in confirmatione allegata loquitur in eadẽ concordia facta inter Episcopum, & Capitulum Salamantinum, de qua in d. dec. Salamantina alternatiuæ: vnde ad d. confirmationem respondendum est, vt supra *n.* 242. 720

721 Sed hic est difficultas, an prædicta resolutio procedat, † etiamsi concordia non sit authoritate Apostolica confirmata, an vero requiratur, quod sit confirmata? Et quidem videtur pro tempore Episcopi eam facientis concordiam valere, etiamsi non sit confirmata, & consequenter in ea pro tunc procedere dictam resolutionem, iuxta supra dicta *numero* 709. non tamen transire ad successores in Episcopatu, etiamsi sit facta nomine Dignitatis, & successorum, nisi sit ab illis approbata, seu obseruata *cap. de cætero cap. veniens de transact.* Rota in vna Oscen. Canon. 9. Martij 1592. coram Illustrissimo Seraphino, in qua fuit resolutum. *Non esse locum executioni Breuis de capienda possess. illius, vti reseruati, ex reg.* 8. *Gregor. XIIII. cum in actis constaret de prouisione anteriori Capituli, & prætenderetur ad illud spectare collationem vigore conuentionis, seu statuti, ad quod probandum & obseruationem illius debebat admitti ab auditore Cameræ, cum ista exceptio oriretur ex ipso Breui, & sic cessabat, quod dicebatur dictam concordiam non fuisse confirmatam, & ideo expirasse morte illius Episcopi, cum quo fuit inita, quia prædicta concordia fuit facta nomine Dignitatis, & successorũ, ideo potuit à successoribus obseruari, & dati erant articuli ad probandã obseruantiam, &c. Sed satis esse, quod Episcopus non reclamauerit vt sustineatur prouisio Capituli.* Puteus decisio. 21. de Præben. *& inferiorem collatorem etiam venire appellatione ordinarij*, &c. Rota etiam in vna Vlisbonen. Beneficij de Ouidos 20. Aprilis 1598. coram Dom. Lancelloto, in qua fuit resolutum, *constare de iure Petri prouisi à Priore S. Iacobi de Ouidos, qui licet non sit fundatus super iure conferendi Beneficia suæ Parochiæ, competit tamen ei ex concordia inter Archiepiscopum Vlisbonen. & Reginam Catherinam, ac Priores Ecclesiarum sui iuris patronatus inita, quod durantibus differentiis inter ipsos existentibus, Beneficia dictarum Ecclesiarum alternatim prouiderentur, nec obstare, quod concordia, vti non confirmata à Papa non sit transitoria ad successores in Archiepiscopatu, c. veniens de trãsact. quia satis ligat Georgium Archiepiscopum, cum ipse illam approbauerit conferendo iuxta tenorem alternatiuæ, & approbando collationes à Priori eius vigore factas, Aym.* consi. 158. numer. 2. & 3. & cõsil. 159. nu. 5. in fin. *vltra, quod præter concordiam Prior est in quasi possessione conferendi per turnum, quod solum sufficit, vt collatio facta Petro fuerit valida* capit. cum olim. de causa poss. cap. consultationibus de iure patron. *&c.*

722 Verum prædicta concordia † facta per Episcopum cum suo capitulo, videbatur transire ad successores

soces, etiamsi non esset à Papa confirmata iuxta doctrinam Ostiensis *in cap. nouit. de his quæ fiunt à Prælatis sine consensu Capituli*, quam ibi sequuntur Ioan. And. Butrius, Card. & Imola, & glossa *in Clementina secunda, §. fin. verb. Ecclesiam de rebus Ecclesiæ*, & Rota *decis. 756. num. tertio parte prima diuers.* quod Episcopus de bonis, seu iuribus suæ mensæ Episcopalis potest donare, & alienare Capitulo sine solemnitate, quia non potest dici alienatum ab Ecclesia, quod semper in dominio Ecclesiæ retinetur, &c. ergo multo magis poterit facere concordiam cum suo Capitulo super prouisione communi, & simultanea diuidenda.

Respondetur tamen † prædictam doctrinam O-
723 stien. esse dubiam, vt per Card. *in d. Clem. 2. §. fi. 6. q.* & contra eam tenet Bonif. *ibidem n. 16.* dicens, quod in eo, quod detrahitur à mensa Episcopali distincta à mensa Capituli, est alienatio, quam solus Episcopus facere non potest, vt *c. 1. de reb. Ecclesiæ non alienan. & d. §. fina.* & hoc videtur verius, & in proposito ita sentit Rota in dict. Oscen. Canonicatus, & in Abulen. Canonicatus Pœnitentiariæ inf. adducta *c. 4. nu. 140.*

Sed prædicta doctrina, † & resolutio difficultatis
724 propositæ, quatenus dico, quod facta concordia, & diuisione simultaneæ etiam non confirmata, intrat alternatiua in turno & prouisione Episcopi pro tempore, quo concordia durat, videtur corruere ex traditis per Gonçalez post hæc scripta visum *d. glo. 45. §. 1. ex n. 93.* præsertim ex decis. Rotæ, quam refert in vna Columbren. Canonicatus 24. Maij 1599. coram D. Mellino in qua, vt ait, fuit resolutum, quod *quamuis fuisset facta diuisio inter Episcopum, & Capitulum per choros, & de super esset inita inter eos concordia, quæ Apostolica confirmatione fuerat munita, nihilominus non intrabat alternatiua per Episcopum Columbren. acceptata ex duplici ratione per eandem decisionem assignata, prima, quia in confirmatione Apostolica dictæ concordiæ aderat clausula expressa, saluis reseruationibus Apostolicis, & sine earum præiudicio, & ideo sicut ante concordiam non poterat Episcopus conferre, nisi in solis quatuor mensibus ordinariis, sic etiam, nec post concordiam cum Canonicatus dictæ Ecclesiæ Cathedralis non sine liberæ, sed simultaneæ collationis, & alternatiua locum non habeat, nisi in Beneficiis liberæ collationis, ac dicta confirmatio Apostolica præseruet præiudicium Sedis Apostolicæ, ac salvet reseruationes Apostolicas, ita vt ad hunc effectum esset perinde, ac si d. confirmatio obtenta, non esset, & ideo alternatiua intrare non poterat, vnde quando dicta clausula, saluis reseruationibus &c. apposita fuerit in confirmatione cõcordiæ in nullo casu intrabit alternatiua, cum constet de voluntate Papæ nolentis includi, Bart.* in l. si quis priore n. 3. ff. ad Trebell. *Mohed*, dec. 23. n. 2. & 3. de Præb. *secunda ratio fuit, quia Episcopus, & Capitulum nihil possunt facere inter se in præiudicium Sedis Apostolicæ, ad effectum, vt ex tali statuto, vel concordia tollantur reseruationes Apostolicæ mensib. in quibus antea Episcopus prouidere non poterat propter simultaneam collationem, cum in potestate inferiorum non sit per eorum pacta priuata præiudicare reseruationibus Apostolicis, vel illas diminuere*, c. cum inferior. ca. quod super his, de maioritate & obedientia. Clementina, ne Roman. de election. *glo. & Bart. & alij* in authen. quæ supplicatio C. de precib. Imperatori offeren. *Paris.* cons. 111. num. 6. lib. primo *Felin. plenissime* in d. cap. quod super his num. 1. vsq. ad fi. *Rota, quæ loquitur de simili turno, seu vicissitudine* decis. 3. post mediũ vers. nec potest dici. de concess. Præb. in antiquior. *Bisgneti, nam alias si possent facere, quod Beneficia simultaneæ collationis efficerentur liberæ collationis, vt intraret alternatiua in illis, daretur occasio, vt facilis via aperiretur includendi in alternatiua Beneficia, quæ sunt simultaneæ collationis, & eludendi dispositionem regulæ nostræ*; ita dicta decisione Columbrensi.

Vnde resoluit Gonçal. *ibi ex num. 71.* † quod, si a-
725 gitur de diuidendis collationibus, vt commodius fiant, & discordiarum euitetur occasio, secluso effectu reg. nostræ, proculdubio valet concordia; & diuisio, ex *d. Clem. 2. versic. & vt facilius de iure patron.* vbi glo. & Dd. & *d. ca. fin. de Præb. in 6. & l. viæ, vers. vsus ff. de seruitutib. & l. quoties. 34. ff. de vsufruct.* & traditis per Boerium *dec. 5. à n. 2.* Lamb. *lib. 1. par. 2. art. 36. à n. 6.* Couar. *pract. ca. 40. n. 1. q. 2.* & Cæsarem de Grassis *dec. 3. de re iudicata.* Si vero agitur ad effectum reg. nostræ, scilicet, vt intret alternatiua in istis Beneficiis, quæ alias erant simultaneæ, & non liberæ collationis, quando concordia fuit per sedem Apostolicam ex certa scientia confirmata, sine vlla difficultate intrabit alternatiua, vt fuit decisum in d. Salamantina alternatiuæ, & in dicta Salamantina Portionis, quando vero fuit confirmata cum restrictione illius clausulæ, *saluis reseruationibus Apostolicis, & sine illarũ præiudicio*, minime alternatiuæ locus erit, vt in d. Columbren. Canonicatus, nec etiam erit ei locus, quando fuit confirmata concordia in forma communi dumtaxat, aut quando non fuit confirmata nisi fuerit longo tempore obseruata, nam stante lõga consuetudine, super d. diuisione, seu libera collatione, alternatiuę locus erit &c. 726

His tamen non obstantibus † persisto in prædicta mea resolutione, & adhuc existimo, stante concordia, & diuisione simultaneę, intrare alternatiuam in turno & prouisione Episcopi, etiamsi illa non sit confirmata, nec obstat, quod Episcopus, & Capitulum non possunt per eorum pacta præiudicare sedi Apostolicæ, & eius reseruationibus; &c. quia istud præiudicium venit in consequentiam, & sic non attenditur ex regul. *l. si quis nec causam ff. si certum petat*, vbi Ias. ex *num. 3.* Probus ad Monach. *in cap. cum in illis. n. fi. de Præb. in 6.* Feretrus *consi. 64. & 243. numer. 3.* cum aliis per Gonçalez *d. glo. 45. §. 1. numer. 35.* & cum Episcopus, & Capitulum in facienda huiusmodi concordia, & diuisione vtantur iure suo & permissione iuris; non videntur fraudem committere *l. nullus 56. ff. de reg. iuris* cum aliis per glo. & Decium ibi.

Rursus existimo intrare alternatiuam, † quando 727
concordia fuit confirmata cum clausula, *saluis reseruationibus Apostolicis, & sine earum præiudicio.* Nam ista clausula non ponitur ad tollendam alternatiuam sed ad saluandas. & præseruandas reseruationes Apostolicas, siue octo, siue sex mensium, & alias, ita vt per talem confirmationem non intelligatur dari ius in reseruatis, & per illam clausulam potius exprimitur id, quod de iure inest, & sic nihil operatur *l. 3. ff. de legat.* & dicitur alias infra *11. par. cap. 5. num. 21. & 335.*

Et de materia turnorum in collationibus † Bene-
728 ficiorum, vide Gonçal. *d. glo. 45. §. 3.* vbi de ista materia in particulari agit, & aliquas q. tractat. & vide etiam dicta sup. *à n. 233.*

Septimo dubitatur, † supposito, quod electio 729
personæ Pœnitentiarij quandocumque facienda ad solum Episcopũ spectat, absque consensu Capituli, collatio autem Præbendæ ab illis fieri debet, ad quo

ante spectabat, iuxta declarationem S. Cong. Concilij, vt infra dicetur *cap. 4. à nu. 137.* an in Ecclesiis, in quibus collatio Præbendarum est communis Episcopi, & Capituli, vt in hac Ecclesia Abulen. & aliis, vacante Canonicatu, & Præbenda Pœnitentiariæ in mense alternato, puta Febr. April. Aug. seu Octo. Episcopus virtute alternatiuæ acceptatæ possit eligere personã Pœnitẽtiarij, & illi sit faciẽda collatio ab Episcopo, & Capitulo: & idẽ dubium est, vbi collatio præbẽdarum esset solius Capituli, quod est quærere, an in Canonicatu, & prębẽda Pœnitẽtiariæ possit Episcopus gaudere alternatiua, non obstante, quod collatio Prębendarum sit cõmunis Episcopi, & Capituli, vel solius Capituli Et videtur, quod non, nam alternatiua est restricta ad Beneficia, quę spectant ad liberam Episcoporum, dumtaxat, non autem aliorum cum eis dispositionem, &c. vt in d. verbis reg. & in Pœnitentiaria, licet electio personę ad solum Episcopum pertineat, tamen collatio prębendę est communis, seu solius Capituli in prędictis Ecclesiis, vt supponimus, & sic non potest dici spectare ad liberam Episcoporum dumtaxat dispositionem & ita hanc partem negatiuam aliqui tenent.

730 Nihilominus ✝ tamen verior videtur pars aff. nam considerandũ est, quod Pœnitẽtiarius habet officium Pœnitẽtiarij, ꝙ est principalius, & insuper prębendã Canon. illi vnitam, seu annexam, vt patet ex S. Con. Trid. *ses. 24. de ref. c. 8* & dicet inf. 15. *p. c. n.* 250. cũ ergo electio personæ Pœnitentiarii, & sic dispositio officij Pœnitentiarij, quod est principalius, spectet ad solum Episcopum, habebit in eo locum alternatiua, non obstante, quod collatio præbendæ annexæ sit communis, seu solius Capituli, nam id est attendendum, quod est principalius, nec Capitulum potest conferre, nisi electo ab Episcopo in Pœnitẽtiarium, & tunc per accidens, & in consequentiam Capitulum fruetur alternatiua in collatione Prębendæ annexæ Pœnitentiario, ex reg. *l. 1. ff. de author. tutor.* de qua per glos. *in §. ex non scripto, verb. diuturni institut. de iure naturali*, quod in consequentiam, & per obliquum aliquid permittitur, quod alias principaliter, & directo denegatur, & ex reg. *l. Arist. ff. quæ res pignori oblig. poss. in fi.* ibi, *Sæpe enim, quod quis ex sua persona non habet hoc, per extraneum habere potest.* Et *l. si communem ff. quemadmodũ seruitutes admittantur*, quod ratione communionis quis consequitur, quod per se non posset, & est in simili *glo. fin. in c. vnic. §. verum, de iure patron. in 6.* quam DD. ibi communiter sequuntur, & alij inf. citati, *c. vlt. numero* 210.

731 Et ita plane tenuit Rota ✝ in vna Mayoricen. Canonicatus, seu Pœnitentiariæ coram Illustrissimo Mellino, & corã Illustrissimo Seraphino, in qua cõsequenter, & conformiter ad ista resoluerunt Domini vacante pœnitentiaria in mense Sept. habente Episcopo alternatiuam, prouisionem, & electionem Pœnitẽtiarij spectare ad Papã ratione mensis Apostolici, nec valere prouisionem factã ab Fpiscopo, & Capitulo, non obstante, quod collatio præbendarum esset communis Episcopi, & Capituli. Licet in illa coram D. Seraphino, Domini videantur velle quod in illo casu posset Episcopus, & Capitulum facere collationẽ Præbendæ Pœnitentiario electo à Papa, nisi ipse Papa præueniret eligendo simul, & conferendo, quod mihi non placet, nam tunc nullo modo posset collatio Præbendæ ad Episcopum, & Capitulum pertinere, sed ad Papam vti sequela, vt in illa coram D. Mellino, & in consequentiam, sicut quando vacaret in mensibus alternatis Episcopi, in consequentiam collatio Prębendæ spectaret etiam ad Capitulum, & non solum in duob. mensibus quicquid in illa coram D. Seraphino controuertatur, quę decis. sic se habent.

Maioricen. Canonicatus 15. Nouem. 1593. coram D. Mellino.

DOmini concorditer ✝ resoluerunt, non constare de bono iure Mathæi, moti fuerunt, quia Episcopus acceptauit alternatiuam, & vacatio successit in mense Septem. ideo prouisio spectabat ad Papam, & non ad Episcopum, & Capitulum, à quibus ipse fuit prouisus, nec potest reuocati in dubium acceptatio alternatiuæ, & residentia Episcopi, quia de acceptatione constat in actis, & & ex confessione Episcopi: residentia vero probatur ex prouisione Matthæi, quæ est facta ab Episcopo in domo Capitulari Ecclesiæ Mayoricen. die sequenti post vacationẽ, vltra quod absentia Episcopi priuat ipsum cõmodo alternatiuæ, sed non præiudicat Papæ, vt fuit resolutũ, in causa Fauentina Canonicatus 16. Decemb. coram R. P. D. Blancheto. Non obstat, quod alternatiua est restricta ad Beneficia, quæ spectant ad liberam collationem solius Episcopi, & collatio in Cathedralibus est communis Episcopi, & Capituli, Cassad. deci. 22. de Pręben. & licet electio personæ Pœnitentiarij spectet ad Episcopum, tamen collatio Præbendæ pertinet ad eos, ad quos ante cõcilium spectabat, vt in ista causa Cong. Illustrissimorum Cardinalium S. Concilij interpretum censuit, quoniam respondebãt Domini hoc procedere, quando electio pertinet ad Episcopum, non autem quando vacatio contingit in mense Apostolico, pro vt eadem Congreg. censuit in causa Salamantina, & Tirasonen. nominationis Pœnitentiarij, quia, cum Præbenda, sit vnita officio Pœnitentiarij, collatio Præbendæ, vti sequela officij Pœnitẽtiarij, spectat ad Papam ad quem pertinet electio personæ Pœnitentiarij, glo. in c. vlt. verb. datur, de rescrip. in 6. Peregrin. decis. 40. lib. 1. Anton. August. tit. de vnio. §. 3. alias, si collatio Præbendæ spectaret ad Episcopum, & Capitulum quando electio Pœnitentiarij pertinet ad Papam sequerentur plura absurda, secundum Dominos; primum quod prouisio Papæ redderetur elusoria, si Episcopus, & Capitulum, alteri conferrent Præbendam, quia electus à Papa ex collatione nullum commodum consequeretur, secundum quod esset necessarius duplex titulus, vnus à Papa, alter ab inferiore; tertium, quod Præbenda est vnita officio Pœnitentiarij, & Pœnitentiarius haberet solum offitium sine Præbenda, & tamen vnitorum eadem debet esse dispositio. Angel. in l. sed si plures. §. filio. n. 1. & ibi Imola in princ. ff. de vulg. & pupill. substitut. qui ex hoc inferunt ad eum, qui impetrauit Ecclesiam, cui alia est vnita, vt non possit vnam sine alia possidere. 732

In eadem coram D. Seraphino 24. Ianuarij. 1597.

FVit dubitatum super validitate collationis Canonicatus, & Præbendæ Ecclesiæ Maioricen. vnitæ officio Pœnitentiariæ iuxta decretum S. Concilij Trid. ses. 24. ca. 8. de refor. facta per Episcopum Maioricen. cum vacarent per obitũ cuiusdã Ant. Pellicer. de mense Sept. 1585. & in hoc versabatur difficultas, quod Episcopus acceptauerat alternatiuam, & sic mensis Sept. effectus erat Apostolo-

Apostolicus, ideo dubitatur, an electio Pœnitentiarij spectaret ad Papam, vel ad Episcopum, & pro validitate deducebatur alternatiuam capere tantum beneficia, quæ spectant ad liberam Episcopi collationem, sed in casu proposito electionem esse quidem Episcopi, sed collationem spectare ad Episcopum & Capitulum, ideoque non habere locum alternatiuam; ita vt Papæ competat electio, & pro hac parte allegabatur quædam decis. S. Cong. Concil. in causa Gerund. contrarium tamen in hac causa fuit resolutum coram R.P.D. meo Mellino, & deinde coram me in præsenti causæ propositione confirmatum, & moti fuerunt Domini hac potissimum ratione, quia ante collationem, quæ fieri debet per eos, ad quos spectat, necesse est, vt præcedat electio personæ valida, quæ electio spectat ad Episcopum solum, verum cum vigore alternatiuæ non posset Episcopus eligere in mense Sept. qui est effectus Apostolicus, electio spectat ad Papam, nam in hac electione nihil habet commune Capitulum cum Episcopo, & per consequens necesse habet Episcopus, & Capitulum conferre ei, quem Papa elegerit, ideoque Papa præueniendo eligit simul, & confert, nullumque ex hoc fit præiudicium collatorum qui electo conferre tenentur, & non aliis, neque obstat decisio in causa Gerunden: quia non fuerat quæsitum, an electio & collatio spectaret ad Papam, vel ad Episcopum, sed an electio Episcopi immutaret naturam collationis præsupponendo electionem factã ab Episc. & in hac parte optime fuit responsũ non immutare, quod est relicta facultas conferendi cui de iure cõpetebat. sed hoc vix locũ habere potest in Papa, cũ Papa similes gratias imperfectas facere nõ soleat, & ex hoc tollũtur omnia, quæ ex aduerso allegantur; nam quod dicitur posse euenire absurdum, quod hoc pacto in duobus tantũ mensibus posset Capitulum conferre huiusmodi Præbendam, & Canonicatum, quia dato, quod hoc sit verum, non tamen esset inconueniens cum non respectu vnius, aut alterius Beneficij concedatur alternatiua, sed generaliter respectu omnium, præterquam reseruatorum, & ideo compensatur præiudiciũ, quod ex accidenti oritur circa aliquod corpus Beneficij, cum emolumento, quod Episcopus consequitur ex adeptione duorum mensium, & vt dictum est, hoc præiudicium Capituli non est considerabile, cum omnino cogatur conferre ei, quem Episcopus elegisset, quare conclusum fuit collationem factam per Episcopum non fuisse validam, cum præcederet valida electio, quæ non præcessit ex eo, quod illo mense non poterat ipse eligere, sed spectabat electio ad Papam, & ita post trinas propositiones fuit per Dominos conclusum.

733 Præterea quando in Pœnitentiaria † solum consideraretur Canonicatus, & Præbenda, cum onere Pœnitentiarij, seu audiendi confessiones, sicut in Præbenda lecturæ deputata, ex decreto Concil. *ses. 5. de reform. ca. 1.* solum consideratur Canonicatus, & Præbenda, cum onere lecturæ adhuc Episcopus gauderet in ea alternatiua, supposito, quod ad eum spectet electio personæ, quamuis collatio præbendæ esset communis eius, & Capituli, nam ad hoc, vt intret alternatiua, sufficit, quod Beneficium spectet ad liberam dispositionem, vel electionem solius Episcopi, vt patet ibi, *ad liberam ipsorum dumtaxat*, vnde solum consideratur, quod ad Episcopum spectet prima dispositio Beneficij, quamuis ad alium spectet collatio, seu institutio, vel confirmatio.

734 Et sic si Episcopus habet † ius præsentandi ad aliquod Beneficium ratione suæ Dignitatis, intrabit in eo alternatiua, non obstante quod institutio ad alium spectet, & etiamsi esset in aliena Diœcesi, iuxta d. *in 5. dubio n. 705.* & sic institutio spectaret ad Ordinarium Diœcesis, vbi situm erat Beneficium, & idem in electione.

Cum ergo ad Episcopum † spectet electio personæ in Pœnitentiaria, quomodocumque illa consideretur, intrabit in ea alternatiua, quamuis personæ electæ sit facienda collatio ab Episcopo, & Capitulo, seu à Capitulo solo, & ita dixi, & fuit practicatum, in Pœnitentiaria huius Ecclesiæ Abulen. vacante de mense Aug. 1600. probitum Doctoris Laurentij Cachon, Episcopo gaudente alternatiua, ad quam fuit per D. Episcopum electus D. Martin. de Aguierre Canonicatus lecturæ Eccle. Segobien. & ei fuit facta collatio per Episcopum, & Capit. ad quos simul spectat collatio Præb. de qua tamen tanquam reseruata ratione mensis fuit per Papam prouisus quidam Roderic. Gom. Toletanæ Diœcesis super quo pendet modo causa in Rota. 735

In qua extraiudicialiter proposita de ordine Illustrissimi Cardinalis Arigonij Sanctissi. D. N. Pauli V. pro-Datarij, fuit posthæc facta sequens decis. coram D. Iusto Abul. Canonicatus Pœnitentiariæ Lunæ 7. Maij 1607. *Canonicatus & Præbenda, cui est vnitũ officium Pœnitentiariæ in Ecclesia Abul. vacarunt in mẽse August. & vigore alternatiuæ acceptatæ Episcopus Abul. contulit Martino Aguierre, sed S. D. N. contulit Roderico G n. V nde illustrissimus D. pro-Datarius mandauit mihi vt proponerem in Rota punctum, ad quem spectaret huiusmodi prouisio, ad Episcopum, scilicet, vel ad Papam? Et eo proposito, Domini censuerunt spectare ad Papam, si quidem electio personæ Pœnitent. vacante officio in mense Apostolico, vel reseruato, spectat ad Papam, vt Cong. Concilij censuit, & d. tũ est decret. in summario. cum igitur officium vacauerit in mense Aug. Apostol. tam electio, quam collatio spectat ad Papam, non obstat alternatiua per Episcopum acceptata, quæ facit de mense Apost. ordinar. quia effectus alternatiuæ cessat in his, quæ spectant ad Episcopum simul cum Cap. non ad liberam Episcopi collat. vt dixit Rota coram Illustriss. D. Card. Pamphilio, in causa Assisien. Canonicatus 14. Iunij 1600. & coram me in Tarraconen. Sacristiæ 26. Iunij. 1602 & sæpe alias, hoc est in proposito casu. Non obstat, quod electio personæ spectet ad solum Episcopum, vt S. Cong. Concil. censuit, & data est copia decreti, & Rota coram bonæ memoriæ Orano in alia Abulen. Pœnitentiariæ 17. Aprilis 1589. idem censuerit, vnde sequi videtur ad Episcopum solum pertinere, & intrare alternatiuam, vt in decisionibus Maioricen. Pœnitentiariæ quæ dantur, vna coram Illustrissimo D. Card. Mellino die 15. Nou. anni 1593. alia coram illustrissimo D. Card. Seraphino 24. Ianu. 1597. nam responsum fuit decretum Congregationis, & decisa in causa Abulẽ. procedere stãte vacatione in mense ordinario: Nos autem loquimur de mense Apostolico, & sic, quando electio spectat ad Papã. In causa vero Maioricen. vacatio erat in mense Sept. ordinario, sed vigore alternatiuæ factus erat Apostolicus, ideo Papa elegit, & contulit, quia quando Papæ cõpetit electio personæ, competit etiam collatio Præbendæ, vt colligitur ex eisdem decisionibus, nõn obstat dicere, quod in mense Aug. eadem ratione concludendum videatur virtute alternatiuæ factum esse ordinarium, quia firma est reg. quod in mensibus Apostolicis electio spectat ad Papã, in mensibus vero ordinariis ad Episcopum, menses autẽ Ordinarij sunt 4. in quib° nõ negatur intrare posse alternatiuam, & mensis Martij & Sept. pertinebit ad Papã, vt decisũ fuit in causa Maioricen. vbi nõ deciditur, quod intret in mensibus Apostolicis. Et quãuis regulariter alternatiua pcedat in mẽsibus Apostolicis, hoc euenit, quia*

de iure absolute Episcopus habet proprium ius conferendi, quo ad alia Beneficia, sed ad electionem Pœnitentiary habet tantum ius in mensibus ordinariis, non in reseruatis, vt dixit Congreg. Concilij, & ideo non potest habere communicationem alternatiuæ in Apostolicis, in quibus nullum habet ius, sed tantum in ordinariis, in quibus competere potest alternatiua, quoad electionem personæ, quæ ad solum Episcopum spectat, & consequenter in mensibus Apostolicis ad Papam spectat electio personæ, & collatio Præbendæ & Canonicatus ex reg. reseruatoria mensium, ex alternatiua acceptata Episcopus habebit duos menses alternatos, in quibus poterit eligere, & simul cum Capitulo conferre, Papa vero ad alios duos menses ad eligendum, & consecutiue, vel in sequelam ad conferēdum, vt in causa Maioricen. fuit decisum, vbi coram Illust. Seraphino sublatum fuit absurdum, quod allegabatur, scilicet, hoc pacto Capitulum posse solummodo conferre in duobus mensibus. Si autem in hac Pœnitentiariæ officij erectione, & vnione Canonicatus & Præbendæ, vigore Conc. Trid. facta plus iuris acquiritur Papæ, quam Episcopo, non est mirum, quia plus est Papa, quam Episcopus, & sic decisum in hoc casu prouisionem spectare ad Papam.

Sed non obstante ista decis. persisto in supradicta sententia, quod alternatiua intrat in Pœnitentiaria, etiamsi collatio Præbendæ sit communis Episcopi, & Capituli, aut solius Capituli, nam cum electio personæ Pœnitentiarij, & dispositio, & prouisio officij Pœnitentiarij ad solum Episcopum spectet, vt est decisum, habebit in eo locum alternatiua, ad quā sufficit, quod Beneficium spectet ad liberam dispositionem, seu præsentationem, vel electionem solius Episcopi, vt in reg. nec refert quod collatio Prębendæ sit communis, vel solius Capituli, nam Præbenda est accessoria, & annexa officij Pœnitentiarij, & attenditur, quod est principalius, vt dixi, quamuis in Præbenda non vnita, seu vnienda officio Pœtentiarij etiam erecto, non haberet locum alterna. si eius collatio ad solum Episcopum non spectaret, quia tunc principaliter, & de per se consideratur Præbenda, ex quo nondum erat actu vnita, & sic vnio de 1. vacatura non intraret, nisi in Præbenda vacante in 4. mensib. ord. iuxta d. infr. *c. 4. n...* & declarationes ibi adductas, quod secus est in Præbenda iam actu vnita, quæ non considerantur de per se, sed tanquam accessoria, & sequela officij pro cuius dote datur; facit *reg. accessorium, l. 6.* & gl. *in ca. fin. de rescript. eod. l. verb. datur*, & ideo vacante Pœnitentiaria sede Episcopali vacante, etiam in mense ordinario Capitulum non posset illam prouidere, quamuis collatio Præbendæ pertineret ad Episcopum, & Capitulum simul, vel ad solum Capitulum, sed eius prouisio spectaret ad Papam priuatiue, stante regula secunda Cancellariæ reseruatoria Beneficiorum vacantium sede Episcopali vacante, licet illa regula non reseruet Beneficia ad collationem Episcopi cum alio, vel aliis pertinentia, vt inf. dicitur *d. c. 4. n.....* & decisiones Maioricen. adductæ sunt plane pro nostra sententia, nam, si mensis Sept. stante alternatiua est Papæ, seu Apostolicus, consequenter mensis Augusti debet esse Episcopi, & ordinarius, vt æqualitas seruetur, nam vtrumque pendet ab eadem reg. & contrariorum eadem est disciplina, & ratio. cognito enim vno de contrariis, cognoscitur & alterum, Euerar. *loco 19. à contrariis.*

Nec satisfacit responsio Rotæ in d. dec. Abul. respondentis, quod firma est regu. quod in mensibus Apostolicis electio spectat ad Papam, in mensibus vero ordinariis ad Episcopum, & quod menses Ordinarij sunt quatuor, in quibus intrare posset alternatiua, &c. & quod, quamuis regulariter alternatiua procedat in mensibus Apostolicis, hoc euenit, quia de iure absolute Episcopus habet proprium ius conferendi, quo ad alia Beneficia, sed ad electionem Pœnitentiarij habet tantummodo ius in mensibus ordinariis, non in reseruatis, vt dixit Cong. Concil. & ideo non potest habere communicationem alternatiuæ in Apostolicis, in quibus nullum habet ius, sed tantum in ordinariis, in quibus competere potest alternatiua, &c. nam ista responsio, salua pace tanti tribunalis, certe corruit ex eo, quia sicut ad alia Beneficia de iure absolute Episcopus habet propriū ius conferendi seclusa reseruatione; ita etiam ad electionem Pœnitentiarij, de iure absolute habet ius in quibuscumque mensibus cessante reseruatione. Nemo etenim negabit, quod si Pœnitentiaria vacat sede Apostolica vacante in quocumque mense possit Episcopus eam prouidere, & Pœnitentiarium eligere. Nec contradicit d. S. Cong. Concilij, quæ solum fundatur in obstaculo reseruationis auferentis prouisionem, & electionem Pœnitentiarij, alias de iu re Episcopo competentem ex Concil. Triden. *ses. 24. de reform. c. 8.* cessante autem reseruationis obstaculo, non negat S. Cong. quod electio Pœnitentiarij absolute ad Episcopum spectet, imo id clare sentit in declarationibus adductis *d. c. 4.* vbi ait quod electio Pœnitentiarij quandocumque facienda ad solum Episcopum spectat ita interpretando Concil. *d. c. 8.*

Nec est absolute verum, quod menses Ordinarij sint quatuor, nam stante alternatiua sunt sex, & cessantibus regulis per mortem Papæ, omnes sunt Ordinarij, vt alias diximus. Rursus declaratio S. Cong. non dicit, quod in octo mensibus electio Pœnitentiarii pertineat ad Papam, sed indiffinite, quod in mensibus reseruatis. Si ergo mensis Februar. Aprilis. Augusti, & Octobris, non est reseruatus propter alternatiuam concessam Episcopo, non obstat d. declaratio.

Et si ista responsio Rotæ esset vera, sequeretur, quod etiam in Ecclesiis, vbi collatio Præbendæ esset solius Episcopi, non intraret alternatiua in Pœnitentiaria, nam declaratio S. Cong. quæ generaliter ait, quod in mensibus reseruatis, seu Apostolicis electio Pœnitentiarij spectat ad Papam, & non ad Episcopū procedit etiam in Ecclesiis, vbi collatio Prębendæ est solius Episcopi, vt est indubitatum. Si ergo ex ista declaratione non potest competere alternatiua in mensibus Apostolicis, ea non competeret etiam in Ecclesiis, vbi collatio Prębendæ esset solius Episcopi, quod tamen est omnino falsum, & contra mentem omnium. Et dicere, quod in Pœnitentiaria intret alternatiua in quatuor mensibus ordinariis, & sic, quod Episcopo non remaneant, nisi duo menses, nempe Iun. & Decemb. nullo modo potest stare, nam id nō est dare alternatiuam, sed auferre ex quatuor mensib. ordinariis duos, & alternatiua datur ad augmentum, nempe ad dandum sex menses pro quatuor, & sic ad augendum duos menses, inductum autem ad augmentum non debet operari diminutionem, & è contra *l. si mancipia ff. de fundo instructo. l. legata inutiliter, de adimen. lerat.* Euerar. *loco 103. ab ordinatione, numero tertio & quarto.*

Præterea Episcopus habens alternatiuam, & residens in suo Episcopatu esset peioris, deterioriſque condi-

conditionis in Pœnitentiaria, quam non habens, aut non residens, quod videtur absurdum, cum potius Papa per alternatiuam voluerit gratificare, non autem præiudicare, vt patet ex verb is regulæ, & *quod ob gratiam alicuius conceditur, nõ est in eius dispendium retorquendum*, vt est *reg. iuris in* 6. & habetur *in l. nulla iuris ratio ff. de legi. & in l. quod fauore C. eodem*, vbi dicitur, *quod fauore quorumdam constitutum est quibusdam, ad læsionem eorum nolumus inuentum videri*, nec poterit responderi, quod compensetur istud præiudicium, quod oritur circa Pœnitentiariam, cum adeptione duorum mensium in aliis Beneficiis, quia regula id non dicit. Secundo, quia augmentum istorum duorum mensium potius datur in compensationem oneris residentiæ, vt ex ipsa reg. constat, & tradit Hier. Gonçal. in ea *glos.* 43. *n.* 129. & sic, si non posset intrare alternatiua sex mensium in Pœnitentiaria remaneret Episcopus cum suis quatuor mensibus ordinariis, sicut in aliis Præbendis, & Beneficiis simultaneæ collationis. Rursus Capitulo, cui auferebatur collatio Præbendæ vnitæ officio Pœnitentiariæ in duob. mensibus nulla fiebat compensatio, & sic non erat credendum Papam illi voluisse præiudicare, cum id non exprimat *l.* 2. *§. si quis à Principe ff. ne quid in loco publico*, cum aliis per Gonçal. *§.* 4. *proœ. n.* 22. *& gl.* 28. *à n.* 1. & quamuis Capitulum cogatur conferre ei, quem Episcopus elegerit, non ideo præiudicium istud desinit esse considerabile, cum adhuc collatio ista sit actus iurisdictionis honoris, & præeminentiæ, Gonçal. *d. §.* 4. *proœm. à n.* 27. tandem dici non potest, quod in hac Pœnitentiariæ erectione, & vnione Canonicatus, & præbendæ vigore Concil. Trid. facta plus iuris acquiratur Papæ, quam Episcopo, vt dicitur *in d. dec. ad fi.* quia Cõcil. *d. ca.* 8. de Papa nullam mentionem facit, sed solũ de Episcopo, quamuis Papæ saluum maneat suum ius cõcurrendi cum Ordinariis, & stante reseruatione priuatiue prouidendi &c. ex quib. apparet Rotam in d. decis. Abul. non loqui consequenter ad decisi. Maioricen. & standum esse in resolutione à nobis tradita, speroque Rotam melius informatam recessuram esse ab ista nouissima decis. Episcopis valde præiudiciali.

736 Octauo circa illa verba, † *libere disponendi facultatem concessit*, dubitatur, an ista facultas data Episcopis per alternatiuam intelligatur ita, vt prorsus sit sublata reseruatio de Beneficiis vacantib. in mensib. in t. p. reg. reseruatis, an vero solummodo detur illis facultas prouidendi talia Beneficia, non obstante reseruatione, sine eius tamen extinctione, de qua q agit Gonçal. 53. *ex n.* 26. & nos agimus sup. *n.* 22. ibi vide.

737 Nono dubitatur, † an, si Episcop. qui acceptauit alternatiuam, obtinuit postea indultum à Sede Apostolica, vt possit conferre Beneficia vacantia in omnib. mensib. anni, per tale indultum sit visus renuntiare alternatiuæ, quã q. mouet Gonç. *d. gl.* 53. *q. ex n.* 43. & concludit, quod nõ, cum Caputaquen. *dec.* 309. *p.* 1. *& decis.* 88. & 377. *num.* 3. *p.* 2. & Anast. Germo. *de indultis Card. §. volumus, nu.* 11. nam alternatiua per regulam nostram concessa non est incompatibilis cum indulto conferendi in omnibus mensibus, &c.

738 Decimo † circa amissionem alternatiuæ, de qua in illis verbis, *ac etiam voluit, vt si ipsi*, &c. vsque ad illa, *nullius essent roboris vel momenti*, quæ explicantur per Gonç. *ex gl.* 54. *vsq. ad* 57. dubitatur, an eo ipso, quod Episcopus se intromittit in prouisione Beneficiorum vacantium in mensib. Papæ, vel aliorum quomodolibet reseruatorum, seu affectorum, aut quominus prouisiones Papæ de illis effectum consequantur, impedimentum quoquomodo præstiterit, vsu & beneficio alternatiuæ statim priuatus existat, & prouisiones illius prætextu deinceps faciendæ, sint nullæ? in quo dicendum est, quod sic vt *in d. vers. ac etiam voluit*, expresse cauetur, nisi forte habuerit aliquam iustam causam excusationis, aut careat dolo, *vt in dec.* Aragoniæ 23 *in manuscriptis*, quæ ait, quod *si Episcopus, cui concessa est alternatiua, prouidit de Beneficiis vacantib. in aliis mensib. per reg. concessis. Ordin. qui menses propter alternatiuam efficiuntur Papæ, perdit alternatiuam, quia abutitur gratia sibi concessa*, & in illa Cæsaraugustana 6. Mart. 1587. supr. adducta, sub *n.* 706. *ad fi.* & in vna Pistorien. alternatiuæ 17. Oct. 1558. coram D. Quiroga, & in vna Aurien. Canonicatus Cardinalatus 14. Ian. 1578. corã D. Brauo, & in vna Vicen. pærcentoriæ. 14. Dec. 2592. coram D. Blanche. quas decis. non absurdum erit hic ponere, maxime, quia d. Vicen. alia etiam continet circa hanc materiam alternatiuę.

Pistorien alternatiuæ 18. Octob. 1558. coram D. Quiroga.

739 *QVidam Fantinus obtinens † Parochialem S. Andreæ, & S. Ioannis de Angaria Diœcesis Pistorien. obyt vlt. mensis Iulij* 1556. *circa mediam horã noctis, & Episcopus Pistorien. die prima August. sequentis de dictis Parochialibus, tanquam vacantibus per obitum d. Fantini, cuidam Cæsari Vesario prouidit, & successiue vacante Plebe Castrinoui de mense August.* 1557. *idem Episcopus vigore alternatiuæ de illa cuidã Thomæ Brimisso similiter prouidit; & quidam Fanerius illam à Papa impetrauit, & tandem introducta lite inter d. Fanerium, & Thomam possessorem, pro parte Faneri fuit obiectũ, etiã de abusu alternatiuæ præfatæ, quia d. Episcopus prouiderat d. Cæsari de Parochialibus præfatis vacantibus vlt. mensis Iulij, Apostolici mensis, & quod per consequens non poterat d. alternatiua vti, & licet pro parte d. Thomæ fuisset dictum, quod per illam vnicam collationẽ Episcopus non perdidisset alternatiuam, quasi fuisset modica contradictio, & allegatum fuit dictas Parochiales censeri vacasse de mẽse August. licet nocte primi dici vacant, & quod alias Episcopus veniebat excusandus, cũ non esset in loco, vbi Fantinus obyt, & in dubio præsumebatur ignorantia, ex quo scientia nõ probatur ad l. verius ff.* de probatio. cum vulg. *tamen his nõ obstantibus Domini fuerunt pro abusu, & priuatione ex illa vnica collatione, & cõditione alternatiuæ, dummodo de collatione, & prouisione Beneficiorum in reliquis sex mensibus reseruatis nõ se intromittant. Ripa* l. 1. respon. c. 8. n. 2. *Aym.* cons. 138. n. 26. *& in simili Bald.* cons. 34. n. 3. l. 2. *Bertram.* cõs. 148. l. 1. in nouis *nõ seruans illius formam propter abusum perdidit illam facultatem, & est casus legis in fine eiusdem alternatiuæ, & tradit Socin.* cons. 81. n. 8. l. 1. & cons. 262. n. 4. l. 2. *Fel.* cons. 4. num. 8. *Tiraquell.* de retractu. 8. glo. 7. num. 15. pag. 452. *Curtius Iun.* cons. 137. n. 2. *Ruin.* cons. 28. n. 5. li. 1. *Probus* in ca. vnic. in princ. de ætate & qualitate l. 6. & in ca. volentes, num. 14. vers. absentiæ de priuil. ead. l. *& ad* 2. *dixerunt, quod per vnicam solam collationem Episcopus perdiderat alternatiuam, quia non fuit satisfactum formæ alternatiuæ, & propterea sufficit modica contrauentio, Socin.* d. cons. 262. n. 14. l. 2.

Tiraq. d. gloss. 7. numer. 15. *Gratus* resp. 73. l. 2. *Cagnol.* in l. si quis maior, numer. 96. C. de transact. *& de minimo tradit Decius* in cap. de appellationibus, numer. 2. cum seq. de appellat. *ad 2. dixerunt, quod, cum obiisset circa mediam horam noctis vlt. diei Iulij, dicebatur obiisse in Iulio, totum illud tempus, quod est ante dimidiam noctem, attribuitur d. diei vlt. ad* l. more Romano, *& ibi Ias. & alios allegat* num. 14. ff. de feriis, & c. 1. & 2. de feriis, *quod à vespera in vesperam Sabbatha sanctificantur, intelligitur, quoad festiuitatem Sanctor. non autem, quod à vespera diei incipiat currere mensis. Et quo ad reliquum de ignorantia, D. dixerunt, quod, cum Episcopus ad prouisionem teneretur ex necessitate officij scire vacationem, præsumebatur indagasse ad tradita per Rom.* consi. 481. n. 9. *& in prouidente indigno, quod non excusetur à pœna, nisi sufficienter probet ignorantiam,* c. innotuit elect. *vbi Abb.* col. 3. n. 9. vers. nec probari, *& ad hoc, quod vigore scientiæ præsumptæ debeat quis priuari, tradit in specie Rebuff.* in praxi, titul. pœnæ contra collatores indignis conferentes, n. 1. & 3. *& cum teneretur indagare, & scire etiam quod non sciuisset, præiudicaret sibi, ac si sciuisset, & per Decium* in reg. qui cum alio num. 1. & 9. *& Cagnol.* num. 11. ff. de reg. iuris, *quod procedit etiam in eligente ad Beneficia, vt per Decium* ibi, n. 3. *præcipue, quia Episcopus erat in Diœcesi, & vicinis propter quod præsumitur habuisse notitiam,* cap. 4. & cap. quosdam. de præsumptione *& in terminis de scientia mortis Beneficiati, quod conferens censeatur scire, tradit Boerius* consil. 233. nu. duodecimo.

Aurien. Canonicatus, Cardinalatus, 13. Ianua. 1578. coram D. Brauo.

740 PRopositâ† causa *Aurien. Canonicatus, Cardinalatus circa dubium, an Episcopus violauerit alternatiuam, & an Episcopus habuerit aliquam excusationem, Domini dixerunt in casu, & ad effectum, de quo agitur, satis constare de violatione alternatiuæ. Nam de acceptatione alternatiuæ satis constat ex instrumento.* fol. 4. *acceptata autem* 1566. *de violatione etiam apparet, cum de mense Ian.* 1567. *Episcopus fecerit prouisionem Canonicatus vacantis in personam Licen. Mota, qui mensis est Apostolicus, & de prouisione satis constat ex instrumento in actis producto, cui Domini satis fidem adhiberi affirmabant, cum non sit verisimile, quod si res aliter se haberet, Episcopus voluerit se submittere pœnis contentis in regula concessionis alternatiuæ, nec dubitabant de actu præsentationis, nam Ferdinan. Perez Procurator Phœbi Rodriguez petit, vt Alfonsus Cæsar Notarius dict. instrumenti collationis illud daret in publica forma, & Alfonsus Cæsar Notarius ait, quod ad petitionem partis dict. Phœbi illud extraxit ab originali, cuius assertioni standum est* argu. cap. ad audientiam de præscrip. & in l. si quis decurio. C. de falsis, *Curtius Senior* cons. 49. n. 75. *Decius* 450. & 423. *Alciat.* reg. 3. præsump. 3. *minus autem dubitabant Episcopum non habuisse aliquam iustam causam excusationis, nam indultum Innoc. non suffragatur, cum, licet non sit in actis, ex eodem facultas tantum conferendi Præbendas Episcopo, & Capitulo, in casu, in quo ipsi hanc facultatem haberent datur, & quando prouisi de Canonicatibus Ecclesiæ Aurien. Præsbyteralibus vigore expectatiuarum expectantium non se fecerint promoueri ad Sacerdotium, qui casus nihil habet commune cum præsenti prouisione, quia Episcopus solus fecit prouisionem tum etiam quia non euenit casus indulti, & ita prout ex diuersis non est facienda illatio aliqua* argumen. l. Papinianus exul. ff. de minor. *minus etiam obstat Concil. Prouinciale Compostellanum, quia in eo non dicitur, quod Episcopus possit in omnibus mensibus prouidere, sed quod collatio fiat ab illis, ad quos pertinet, & licet hoc non exprimeretur, satis deberet intelligi ex defectu potestatis ipsorum statuentium, omnis etiam cessat difficultas, quia in indulto alternatiuæ expresse derogatur indultis, & priuilegiis quibuscumque, Put.* decis. 164. l. 2. *in simili casu videndus omnino, cum fuerit acceptata ab Episcopo de anno* 1566. *non potest aliquam ignorantiam prætendere.* argumento l. non est ferendus. ff. de transactione & l. vlt. ff pro socio.

Vicen. præcentoriæ, decimoquarto Decembris 1592. coram Domino Blancheto.

FVit per Dominos † *resolutum non constare Episcopum Vicen. amisisse alternatiuam, cum enim illam acceptasse sit indubitatum, docendum est vel de amissione propter contrauentionem claram, vel per renuntiationem Episcopi notam Reuerendissimo Datario, & acceptatam, quo enim pacto inducta fuit obligatio, eodem modo dissoluenda venit.* l. nihil tam naturale de reg. iuris, *de renuntiatione autem tantum abest, vt constet, quod imo ex literis scriptis per ipsum Illustrissimo, & Reuerendissimo Cardinali Ascanio Columnæ, super hac præcentoria apparet de contrario. Nec hoc casu suffragatur mandatum, quia non fuit intimatum Illustr. D. Datario, alius per mandatum ad renuntiandum alternatiuæ facile fieret fraus Summo Pontifici, cum in mensibus reseruatis, occurrentibus vacationibus, renuntiatio in aliis mensibus acceptatio allegari posset, & ita ius sedis Apostolicæ esset incertum, ad quam euitandam incertitudinem introductæ fuerunt reg. de publican. resignationibus, & postea editæ constitutiones, & ex hac causa tollendæ fraudis fuit resolutum coram me, in causa Fauentina Canonicatus 16. Decemb. 1585. quod mensis incepti reseruatio ad fauorem sedis Apostolicæ durabat, etiam Episcopo absente, ne liceret Episcopis frui mense sibi concesso vigore alternatiuæ, & per recessum fraudare Summum Pontificem mense reseruato. Quo vero ad contrauentionem: primo illa non probatur, Michael enim, qui venit obiectiue contra prouisum Apostolicum, debet concludenter probare intentionem suam, Rota* de exceptionibus in antiquis decis. 5. *sed ex allegatis per ipsum non constat clare, quod Beneficium Annuntiationis B. Mariæ Virginis sit de iure patronatus, cum probatio sit admodum turbida: secundo, dato, quod constaret Beneficium esse tale, non tamen probatur dolus Episcopi, qui requiritur ad effectum amissionis iuris. Aymon* consi. 16. in fin. *imo, cum ipse contulerit illud vigore alternatiuæ, vt liberum, negari non potest dolum abfuisse, quo casu ea, quæ sonant in delictum, si animo non delinquendi committantur, pœnam non merentur, vt per Bart.* in l. qui ea mente, n. 3. ff. de furtis, *tradit Gab.* cõs. 166. in fi. lib. 2. nec *refragatur, quod asserat illud fundatum à Petro de Quintana, quia cũ ius patronatus possit amitti, seu extingui, non potest inferri ad scientiã prætensam, quod ius præsentandi pertineret ad Rectorẽ Ecclesiæ de Gorto, quia potuit pertinere etiam ad laicum. Præterea requiritur, quod Papa acceptet istam amissionem, forsan enim potuit illam condonare, prout dicitur de Ecclesia, qua volentente inducitur caducitas, Alex.* cons. 173. ppe fi. li. 2. *& fuit sæpe in Rota resolutum, & quamuis* 741

contra-

contraueniens cadat ipso iure, tamen requiritur declaratio, Fel. c. Rodulphus n. 35. de rescrip. *non obstat præsumpta scientia ex visitatione desumpta, quia præpollet præsumptio ignorantiæ ex actu positiuo collationis Beneficij, vti liberi collecta præsump. scientiæ, ex visitationibus, non obstant testes, quin ex literis Episcopi supradictis eorum probatio redditur debilis, quomodo enim potest dici probatum Episcopum noluisse nisi iure alternatiuæ, si præcentoriam rogat impetrari pro Michaele, quia ad Papam collatio spectabat, & ex his ita decisum fuit.*

742 Illud autem, † quod in ista decis. Vicen. dicitur requiri, quod Papa acceptet istam amissionem alternatiuæ, salua pace, mihi non placet, nam est contra verba ipsius regulæ. ibi *ac etiam voluit, vt si ipse, & c. vsu, & beneficio prædictæ facultatis, eo ipso priuati existant ac collationes, & aliæ dispositiones de Beneficiis illius prætextu deinceps faciendæ nullius essent roboris vel momenti*, in quibus verbis satis declarat Papa velle, quod contraueniens statim priuatus existat, vsu, & beneficio alternatiuæ, nec possit deinceps vigore illius prouidere, & sic non est necessaria alia declaratio, & acceptatio Papæ.

743 Et cessat exemplum † adductum de Ecclesia, qua volente inducitur caducitas, quia ibi non aderat huiusmodi declaratio voluntatis: & pœna caducitatis non habet locum nisi Domino volente (cui forsan magis placebit ad pensionem agere) *lib.* 2. ibi, *volenti* vbi glossa *C. de iure emphit.* & ibi Ias. *à n.* 6. Cassad. *dec.* 2. & 3. *de locato.* Tiraq. *in l. si vnquam verb. reuertur n.* 8. Iulius Clar. *§. emphiteosis q.* 9. *n.* 1. Flam. Paris. *de resignatione Benef. l.* 6. *q.* 3. *n.* 24. Rota *dec.* 28. *parte secunda diuersorum*, & posthæc Gonçal. *gl.* 56. *a n.* 50. cum aliis.

744 Præterea pœnæ † impositæ ipso iure, seu ipso facto, quæ consistunt in mera priuatione, & non requirunt aliquam actionem, seu executionem positiuã, qualis est pœna, de qua hic, statim incurruntur absque aliqua declaratione iuxta dicta infra 11. *p. c. vlt. n.* 9. & ibi allegatos ait in pœnis etiam ipso iure impositis, quæ requirunt aliquam actionem positiuam, qualis est pœna caducitatis, requiritur non solum declaratio voluntatis partis, in cuius fauorem apponantur, & quod petat, sed etiam sententia declaratoria iudicis iuxta dicta *ibi d. c. vlt.* & ibi allegatos ac Felin. *n c. Rodulphus de rescript. n.* 35. *& sequenti*, & Gigan. *de pensio. q.* 78. quamuis, quod attinet ad caducitatem, quod non requiratur aliqua sententia, vel declaratio iudicis sit communis sententia, vt per Iul. Clar. *d. q.* 9. Flam. Paris. *supra num.*

745 25. & Rotam *d. dec.* 28 *n.* 4.

Rursus requiritur, † quod papa acceptet amissionem alternatiuæ, si prouisiones per Episcopum interim factæ vigore alternatiuæ essent in pendenti ita, vt Papa acceptante postea amissionem, censerentur nullæ à principio, ad tradita per Specul. *de locato §. nunc aliqua vers.* 10. & Ang. ac Cinum, quos refert, & sequitur Felin. *in c. de quarta n* 33. *de præscr.* & per Ias. *in d. l.* 2. *n.* 17. *& cons.* 29. *n.* 3. *vc.* 1. Tiraq. *in d. ca. si vnquam. ver. reuertatur. n.* 270 alias 221. Nau. *in Man. c.* 23 *à n.* 104. & In proposito Gonçalez *d. gl.* 56. *n.* 124. *& seq.* quod videtur inconueniens. maxime, quia collatio est actus legitimus, qui non debet esse in pendenti, nec vagari sub incerto *c.* 2. *iuncta gl. de elect. in*

746 6. Probus ad Monach. *in c. tibi, qui de rescrip. in* 6. *n.* 8.

Vnde verius videtur, † & conformius verbis regulæ, quod Episcopus contraueniens eo ipso statim amittat vsum, & beneficium alternatiuæ, & prouisiones per eum deinceps factæ vigore illius etiam ante aliam acceptationem Papæ statim sint nullæ, & perinde sit ac si alternatiuam Episcopus non acceptasset, & consequenter deinceps ei competent quatuor menses ordinarij duntaxat.

Et posthæc Gonçalez *d gloss.* 56. vbi de hoc late a- 747
git ex *n.* 48. plura afferens pro vtraque parte, licet de d. dec. Vicen. non meminit. in hanc sententiam magis adducitur *n.* 124 ex communibus per eum allegatis *à num.* 119. nempe, quia Papa, vt dixi per regulam nostram satis declarat intentionem, & voluntatem suam, vt Episcopus eo ipso, quod abusus fuerit alternatiua illa priuatus existat, vnde cum habemus iam claram expressam, & indubitatam, frustra est exigenda noua declaratio. *l.* 1. *§.* 1. *ff. de act. empt. c. si dubius de appellat. ca. eum. qui de reg. iuris in* 6. Caputaq. *dec.* 109. *nu.* 2. *p.* 1. 2. quia nunquam vidimus, nec audimus, talem declarationem aliter factam fuisse, quã per regulam nostram fit, & sic est maximum argumentum veritatis, quod necessaria non sit. Lud. Gõ. *reg. de annali. q.* 2. *n.* 2. *ver. nam, vt inquit Bald.* 3 quia esset absurdum imponere papæ hoc maximum onus declarandi de nouo in specie cuilibet Episcopo cõtrauenienti, quod per legem Gonçalez, & expressã iam omnibus declarabit, maxime, cum eo ipso, quod Episcopus acceptauit alternatiuam, cum conditionibus, & grauaminibus in ea contentis iam habuerit plenissimam notitiam de intentione ac declaratione papæ, ac seipsum subdidit pœnæ absque alia noua declaratione. *l. Impetratores.* 34. ibi, *ipse te hunc pœnæ subdidisti. ff. de iure fisci.* Quarto, quia omnia per eum supradicta, *ex n.* 48. *vsque ad* 109. videlicet, quod omnis actus, & pœna intelligitur parte petente, & declarante, videtur esse extranea à casu nostro, nã illa procedũt quãdo nullitas, aut pœna adiecta tendit dumtaxat ad fauorem partis, aut inferioris absque alia legis resistẽtia, secus vero est in casu nostro, in quo regula nostra expressa resistit, ac prorsus destruit, & annullat absque aliqua de nouo declaratione facienda omnes collationes post contrauentionem factas, & non agitur de interesse alicuius personæ seu partis particularis, aut inferioris, sed de interesse ipsius supremi Principis, & de fauore, seu de iure publico Paul. Castren. *cons.* 259 *n.* 1. *l.* 2. Decius *in l. in ambiguis.* 85. *§. non est nouum n.* 11. *&* 12. *ff. de reg. iuris* Mer. o. *de præsumpt. li.* 2. *præsump.* 46. *n.* 30. cum aliis adductis per eundem Gonçalez *glossa* 66. *numero* 50. hæ sunt rationes Gonçalez non contemnendæ.

Nec etiam requiritur ad huiusmodi † amissionem 748
alternatiuæ declaratio iudicis, seu sententia declaratoria, vt inquit d. decisio Vicen. ex Fel. *in d. c. Rodulphus, n.* 35. nam, vt supra diximus, *n.* 744. pœnæ impositæ ipso iure, seu ipso facto, quæ consistunt in mera priuatione, & non requirunt aliquam actionem, seu executionem positiuam, qualis est pœna de qua hic, & pœna excommunicationis, suspensionis, irregularitatis, inhabilitatis, & similes, statim incurruntur absque aliqua declaratione, & sententia, *vt in d. c. vlti.* 11. *p. à n.* 9. quamuis Gonçal. *supra n.* 126. *& seq.* dicat, quod quando contrauentio Episcopi non est ita notoria, & clara, quod nulla possit tergiuersatione celari, aut contrauerti, esset necessaria iudicialis declaratio citato, & audito Episcopo, quia licet priuatio inducatur ipso iure per regulam nostram, nihilominus sententia declaratoria requiritur præuia summaria causæ cognitione super contrauentione vel non contrauentione *c. cum secundum leges. §. con-*

*fiscationis de hæret.l.6.*glos. *in c. quam sit verb.eo ipso de elect.l.6* Bart.*in l.eius,qui n.3.ff.de iure fisci* Fel.*supra,& in c.2.n.1.de spons.*Cou.*inc.cum esset.n.6.de testam.& in reg.peccatum 2.p.§ 8.n.8.*Ber. Diaz *regula* 543.vbi add.Salcedo Ant.Gabr.*conclusionæ 12.de criminal.*& Tiraq.*d.l,si vnquam verb.reuertatur.ex nu.* 398.*vsque ad* 404. quæ declaratio retrotrahitur, ad tempus cõtrauentionis, vt supra dixit,*n.*125.*&c.*sed quicquid Gonçalez dicat,ista declaratio non est necessaria ad amissionem alternatiuæ, siue contrauentio sit notoria,siue non, quamuis vbi agitur de Beneficio, debeat contrauentio & amissio alternatiuæ concludenter probari per eum, qui in ea se fundat, vt dicitur in d.decisione Vicen.& alias infra *6.p.c.2.à n.* 225.& consequenter iudex super ea iudicare saltim tacite. Nec aliud volunt Felinus & Doctores citati.

749 Sed videtur,† quod,quamuis Episcopus violans alternatiuam in sui odium,& pœnam, statim amittat eam omnino, tamen ad gaudendum omnibus quatuor mensibus ordinariis,etiam qui iuxta alternatiuam sunt Papæ,vt Martij, & Sept. oportet certiorem facere Papam, seu Datarium de amissione alternatiuæ, vel illi coram eis renuntiare quemadmodum in acceptatione requiritur ad regulam *omnis res in decretalib.& l.nihil tam naturale ff.*nisi Papa alias amissionem acceptasset expresse, & dispositiue,tunc enim non esset necessaria alia certioratio, *reg.eum qui l.6.*non tamen sufficeret pro certioratione, quod Papa vsus esset amissione prouidendo ob illam ex narratiua impetrantis, ex illa enim non constat Papæ de amissione determinate, & certo quãuispro declaratione Papæ requisita iuxta sententiam Rotæ in d.Vicen.id.sufficeret,Gonçalez *supra d.n.*124. qui tamen *n.*147.ait quod Episcopus amittens alternatiuam ratione contrauentionis statim redit ad quatuor menses ordinarios,& Papa ad reliquos octo,prout prius ante acceptationem alternatiuæ cum Ant.Augu.*in reper.verb.alternatiua* Mãd. *cons.*21.*n.*2.

750 Quando vero†Episcopus contraueneniret,& violaret alternatiuã ex proposito,& data opera in fraudem ad eximendum se ab alternatiua,de cuius acceptatione forsan eum pœnitebat, quamuis statim eã amittat quoad se, & in sui damnum, non tamen quoad Papam, quia fraus & dolus nemini patrocinari debet *c.sedes.c.ex tenore,de rescrip.*nisi Papa expresse eam acceptasset, nec tunc videretur sufficere certioratio de violatione, nisi fieret etiam mentio de fraude,& animo, quo facta est, & nihilominus Papa eam amitteret ad dicenda alias infra *8.p.c.3.à n.*94.

751 Sed subdubitatur, † quod remedium habeat Episcopus,qui amisit alternatiuam per contrauentionem,& violationem, & si eam iterum habere velit, in quo dico debere recurrere ad Papam narrando qualiter, cum haberet alternatiuam acceptatam,eam amisit per contrauentionem, & petendo eam iterum sibi concedi de gratia speciali, & cætera.

752 Tandem † circa hoc subdubitatur, an Episcopus, qui se intromisit in prouisione Beneficiorum Papæ reseruatorum propter ignorantiam reseruationis non, enim sciebat esse reseruata, amittat ex eo alternatiuam? In quo breuiter resp.distingendum esse,quod,aut ignorantia reseruationis prouenit ex errore facti probabili,vt quia,verbi gratia,Episcopus ignorabat defunctum, per quem vacauit Beneficium, fuisse officialem Papæ, aut familiarem Cardinalis, vel quia Episcopus verisimiliter credidit defunctum in longinquis partibus decessisse in suo mense,quia fama de hoc erat, aut quia verisimiliter existimabat sedem Apostolicam vacare,quia ita pro certo habebatur,& consequenter reseruationem nostræ regulæ cessare,&c Et tunc non amittet alternatiuam,cum ignorantia facti eum excuset,*reg.ignorantia lib.6.* vbi gloss.& Dd.Puteus *decis.*361 *num.*1.*&* 2.*lib.*2.& ita posthæc tradit Gonçalez.*dict.gloss.*56.*à n.* 128. dicens, quod in his, & aliis similibus casibus Episcopus conferens Beneficium reseruatum, iustam causam excusationis à pœna nostræ regulæ habebit, nam semper ignorantia facti excusat à culpa,& consequenter à pœna, glossa verbo *si culpa* vbi Gemin.*num* 4.& cæteri *in cap. si Beneficia de Præbend. lib.6.* vbi loquuntur in terminis collationis de Beneficio reseruato,& à pœna quælibet causa excusare valet,*l.igitur.§. potest.ff. de liberali causa gloss.*1.*in cap.cum venerabilis de consuetudine.*Mohed.*dec.*4.*de transact.*& eo magis,quia alternatiua non est proprie priuilegium,sed remotio obstaculi, ac reductio ad ius commune, &c. & pœna per regulam nostram sancita tanquam odiosa est restringenda,& benigne interpretanda, &c. Et idem esset,si reseruatio esset secreta,& particularis, cuius datur iusta ignorantia,Feder.*de permutat. Benef.q.3.num.6.& 7.*

753 Aut ignorantia †reseruationis prouenit ex ignorantia iuris,quia ignorabat reseruationem in iure, aut in regulis Cancellariæ, & constitutionibus Apostolicis contentam, & tunc amittit alternatiuam, saltim in foro exteriori, quia ignorantia iuris non excusat,vt in d.regula,*ignorantia.*Puteus.*d. decisione* 361.*num.*3 *& decisione* 363 *lib.* 2.& Feder.*d.num.*6.& facit in simili doctrina glossæ *verb.scienter in cap. eũ qui,de Præben.in* 6. quam tenet Domin.*cons.*78.Bonifacius *in Clem.gratiæ de rescript. nu.* 13. & Probus ad Monachum *in eod. cap.eum qui.sub num.*3.& Rota in Toletana Capellaniæ de Varaias coram Illustrissimis Mantica,& Pamphilio, vt *in decisionibus infra adductis* 11.*part.cap.*5.*à nu.*222.nisi sit ignorantia iuris dubij,& obscuri,cuius error est probabilis,& iustus,& æquiparatur errori facti,Bellam. *de permutatione* 11.*part.quæst.* 4.& dicitur infra *cap.*5.*num.*88.& videtur tenere in proposito Gonçalez *supra numero* 130.

754 Dixi saltim in foro exteriori, † quia in foro cõscientiæ non videtur eam amittere,qui ex ignorantia iuris se intromisit in prouisione Beneficij reseruati sincere,& absque malitia,& mala fide, ad tradita per Caietan.*in summ.verb.præcepti transgressio. in fin.* Armillam *verbo præceptum ,numero octauo.* Nauarrus *in man.capit.vigesimotertio, numero* 59.& dicta supra 3.*parte,cap.*3.*numero* 66. dum non impugnantur prouisiones per talem factæ vigore alternatiuæ.

755 Quamuis ignorantia iuris, nisi † sit dubium,non excuset à deuolutione, vt per Rotam in Gienen. præstimonij, & Mediolanens. Beneficij infra relatis,12.*part.cap.*2.*num.*195.*&* 192.etiam in foro conscientiæ, ex quo deuolutio inducitur non ob delictum,sed ob negligentiam,quę in ignorante ius dari videtur.

756 Ait tamenpost hæc Gonçalez. *d. glos.* 56. *à num.* 141.quod,si à principio Episcopus habuerit iustam causam ignorantiæ, vel excusationis, vt in casibus supradictis,tamen, si postquam certificatus fuerit de re-

de reseruatione, & quod nullatenus prouidere poterat, prosequatur ad vlteriorem effectum suæ prouisionis, veluti immittendo in possessionem ab eo de facto prouisum, vel si fuerat ante scientiam immissus, non curauerit quantum in se fuerit intrusum à tali possessione remouere, vt possessio vacua remaneat, quominus Apostolicus prouisus in illa capienda impedimentum habeat, intrat alternatiuæ priuatio *argumento c. si Beneficia de Præben. in 6.* & ibi Dd. & Rota in Dertusen. Parochialis 12 Febr. 1595. corã D. Penna supra adducta *4. part. c. 3. n. 90.* & quod facit etiam, quod si obtẽta Beneficia absentis in impetratione eius nomine facta non narrentur, vt alias sunt narranda, non propterea vitiatur gratia cum iusta ignorantię causa adsit. Rota *decis. 74. & 75. de rescript. in antiquis.* Felin. *in capit. super literis eodem tit. num. 7.* tamen si absens, postquam id sciuit, vel scire debuit, nolit curare supplementũ d. defectus, & gratiã perinde valere obtinere, sed potius vtatur d. prima gratia, tunc talis gratia minime illi suffragari debet per *dict. capitulum si Beneficia*, & quod audit ita dixisse Rota.

717 Sed quamuis ista sententia † videtur vera in primo casu, quando post notitiam reseruationis Episcopus immittit, seu immitti mãdat in possessionem à se prouisum, eo quod impedimẽtum præstat, quominus prouisio Apostolica effectum consequatur, tamen non placet in secundo casu, quando immissum non curauit à possessione remouere, quia id in regula non dicitur, nec pœna est extendenda, *reg. Odia lib. 6. cum aliis.*

718 Nec dictum Capitulum, † si Beneficia facit ad propositum, quia ibi agitur de amissione priorum Beneficiorum per retentionem aliorum de facto, quia paria sunt illa de facto assequi, vel de facto retinere *c. eum, qui de Præbend. in 6.* iuncto *c. sæpe de restit. spoliat.* nec ibi agitur de extensione pœnæ. vnde etiam non facit ad propositum d. decisio. Dertusen. vbi agitur de amissione iuris ad Beneficium per retentionem possessionis de facto scienter, sicut amittitur per intrusionem, & facit ad propositum quod dicitur in decisionibus Salamantin. infra relatis, *num. 778. ad fin. &c.*

719 Nec obstat simile † de impetratione absentis nomine facta, non narratis eius obtentis, quia verius talem gratiam ab initio non valere, & ideo requiritur supplementum dict. defectus, & gratia perinde valere. Nec refert, quod iusta ignorantiæ causa adfuerit in impetrante pro absente, nam non est attendenda eius scientia, vel ignorantia, sed ipsius principalis, pro quo impetratur, & ad cuius fauorem fit gratia.

760 Vndecimo dubitatur, † an Episcopus, qui se intromisit in prouisione Beneficij litigiosi contra *c. 1. & 2. vt lite pendente in 6.* amittat ex eo alternatiuam? & breuiter respondetur non amittere, nam Beneficia litigiosa non sunt reseruata, licet durante lite prohibeatur Ordinarius ea conferre, vt dictum est supra *n. 133.* & regula solum priuat alternatiua intromittẽtes se in prouisione Beneficiorum reseruatorum, vel affectorum. Quæ pœna non est extendenda, vt supra *nu. 757.*

761 Episcopus autem, † qui se intromitteret scienter in prouisione Beneficiorum non reseruatorum, quæ tamen sunt per Papam prouisa iure præuentionis siue validè, siue inualide, amitteret alternatiuam, nam licet non fuit alias reseruata, tamen per appositionẽ manus Papæ manet affecta, vt supra dictum est *à nu. 138.* & sic intrat priuatio regulæ, quæ loquitur de Beneficiis reseruatis, vel affectis.

762 Circa acceptationem alternatiuæ, † & modum, illius de qua in illis verbis, *illi vero, qui gratiam alternatiuæ prædictæ acceptare voluerint, &c.* vsque ad illa, *tunc demum, & non antea*, vti incipiant gratia supra dicta, quæ explicantur per Gonçalez ex *gloss. 58. vsque ad 65.* videnda sunt per nos dicta supra *à numero 483.* Sed dubitatur 12. an Episcopus acceptata alternatiua Romæ, verbi gratia, in fine August. seu in principio Septemb ante habitam notitiam ipsius acceptationis, & recognitionis literarum, possit valide prouidere in suis quatuor mensibus ordinariis, verbi gratia, in d. mense Septem. an vero statim illi cessent, & effectualiter incipiat gaudere, alternatiua.

763 In quo Rota in vna † Seguntina præstimonij 14. Decembr. 1592. coram D. Orano tenuit posse tunc prouidere in d. quatuor mensibus his verbis, *minus etiam intentionem Franc. circa intrusionem probant testes. nam ex eorum depositione non liquet præcise, de quo tempore præstimonium vacauerit, quin potius constat Fracus de illo prouisum ab Ordinario per tempus quinque annorum possedisse, ac postmodum D. Hieronymo, via permutationis idem renuntiasse, nec dicatur Episcopum 16. Septemb. 1575. alternatiuam acceptasse, quia non propterea minus illi licuit ante habitam notitiam huiusmodi acceptationis de illo prouidere, maxime cum tunc ẽporis in sua Diœcesi non resideret, vt bene deducunt informantes pro D. Hieronym.*

764 Nihilominus tamen † contrarium verius videtur, scilicet post acceptatam Romæ alternatiuã, seu post receptionem, & recognitionem literarum acceptationis, etiamsi nondum illius notitiam habuerit, non posse Episcopum amplius vti valide quatuor mensibus ordinariis, magis quam si illius notitiam habuisset, sed simul atque Romæ facta est acceptatio, seu recognitio literarum illius, statim ei effectualiter competere alternatiuam, vt patet ex illis verbis regulæ, *quibus ab eo receptis, & recognitis tunc demum, & non antea, vti incipiant gratia supradicta*, & sic si verbi gratia, facta esset acceptatio, seu recognitio Romæ in fine Ianuar. seu Septembr. & in principio mensis sequentis, qui est alternatiuus Episcopi, vacaret aliquod Beneficium, & illud Episcopus statim prouidisset antequam sibi constaret, & constare posset de dicta acceptatione, seu recognitione, prouisio valida esset, vt post hæc tradit Gonçalez, *gloss. 65. numero 20.* cum ergo statim Episcopo competat cum effectu alternatiua, statim cessabunt quatuor menses Ordinarij, quantumuis Episcopus id ignoret, vt in vna Salamantina fructuum 12. Maij 1583. & 20. Iun. 1586. coram Dom. Bubalo, & 3. Ian. 1587. coram Do. Gipsio, vbi habetur *Episcopum Salamantinum non potuisse prouidere de Cantoria vacante mense Sept. 1571. cum tunc alternatiua esset Romæ acceptata ab eius procuratore, quamuis Episcopus id ignoraret, etiam tempore prouisionis, &c.*

765 Sed contra est primo, † quod Episcopus non habens notitiam acceptationis alternatiuæ, nullatenus ea vti potest, cum non sit certus de sua potestate, sicut dicimus in iudice, quod debet esse certus de sua iurisdictione, alias actus non valet ad notata *in capit. cum in iure peritus de offic. deleg.* Rota *decisio. 21. de cõcess. Præbend. in nouis.* Achilles *decis. 53.* seu *secunda de offic. Deleg.* Rota *decisio. 69. part. 1. diuersorum.* Massa Gallesius *ad formam cameralis obligationis titulo de processu numero 4. & 5.* & alij, & quod in collatione

Beneficiorum conferens debet scire potestatem suam, & ex illa facere actum, dicunt Aymon. *consil.*134.*num.*4. & Mandos.*regula* 32.*quæst.*25. *num.* 5. *cum aliis.*

Secunda, quod priuilegium † non operatur, nec habet effectum antequam innotescat priuilegiato, seu ante scientiam illius, cui conceditur. Imola Abb. Felin.*num.*7. tertia limitatione, & Decius 1.*lectura à num.*42.*in cap.*2.*de constitutionibus*, & Doctores *in capit.*1.*de conceſſ. Præbend.in* 6. Bartolus, Baldus, Albert. Iason, & alij *in l.fin.ff.de constitutionibus Principum*, & ibi Oroscus, *numero* 23. & late Tapia. Puteus
765 dicens communem *decis.* 19. *&* 145. *libro* 2. Menochius *de arbitr.lib.*2. *casu* 185.*à n.*30. Rota *decis.* 14. *part.*2.*diuers.* Molina *de Hispanorum primog.libro.*2.*c.* 7.*nu.*98. & Thom. Sanchez *de matrimon.lib.*3.*disputation.* 36.*n.* 2.*cum aliis*, & ita se habet communis sententia Legistarum, & Canonistarum, vt per Ias.*num.* 46. & alios *supra.*

767 Vnde, vt intellexi, aliqui curiales † Romæ volunt Episcopum non posse vti alternatiua, antequam habeat notitiam acceptationis, seu recognitionis literarum, ac etiam recipiat fidem illius, &c.

768 Sed ad primum respondetur † Ordinarium habentem alternatiuam prouidere ex vi suę potestati ordinariæ sibi competentis de iure, nam alternatiua solum remouet obstaculum reseruationis faciendo illos menses ordinarios, vt supradictum est *à numer.*22 & sic, licet ignoret acceptationem alternatiuæ, per quam obstaculum reseruationis remouetur, certus tamen est de fundamento suæ prouisionis, quod est ordinaria potestas, quod videtur sufficere, ad tradita per Ant. Gabr. *conclusione* 3. *de executione rei iudicatæ, tertia limitatione, ex numero* 10. facit *decisio.* Putei 488.*libro* 2. & quod tradit Rota *decis.* 1.*de probatio.in antiquior.& 4.de offic.Deleg. in nonis, & ibi additio*, & Felin.*in cap.suscitatus de rescript.nu.* 12.*versic.sed dicas regulariter*, & quod tradit Mando. *reg.*27.*q.*16.

769 Vnde etiam respondetur † ad secundum, quod gratia alternatiuæ non est priuilegium, sed remotio obstaculi reseruationis, & reductio ad ius commune, præseruatioque ordinariæ iurisdictionis Mandos.*reg.*11 *quæst.*11.*à num.*3. Gonçalez *gloss.*35.*numer.*15.*& gloss.* 42.*n.*13.*& gloss.*56.*num.*137.*& gloss.* 58. *num.*28. cum aliis, quos citat. Et sic non requiritur notitia, & scientia illius, &c. Et esto esset priuile-
770 gium † non requireretur d. notitia, ex quo per Procuratorem seu Nuntium acceptatur, seu potius exhibetur acceptatio Episcopi, ad Rotam *d.decis* 14 *à num.*2. Siluest.*verb.priuilegium, quæst.*16. Eman. Rodriguez *quæst.regul.*1.*tom.quæst.*7.*art.*6. Açor.*lib.*5.*institut.moralium cap.*3.*q.*5.*& cap.*23.*quæst.*12. Tho. Sanchez *vbi supra.n.*6. & Gabr. Vazquez 1.2. *disput.* 156. *à num.*30.

771 Præterea quoad † propositum dubium de prouisione, in quatuor mensibus ordinariis ante habitam notitiam acceptationis alternatiuæ, esto Episcopus non posset valide prouidere virtute alternatiuæ ante habitam notitiam acceptationis ipsius, tamen ea habita posset prouidere Beneficia, quæ vacassent in mense alternato post acceptatam Romę alternatiuam, licet tempore vacationis non habuisset notitiam acceptationis, quia esto ante habitam notitiam non haberet exercitium iuris alternatiuæ, habitu tamen illud haberet, sicut dicitur de iudice Delegato ante receptionem literarum. Feli. *in cap.cum te, num.*21.*de rescript.& in dict.capit.sciscitatus, num.*21.*& in cap.fin.de præsumpt.num.*37. & dictum est supra, *num.* 349. sed & priuilegium statim etiam ignoranti competit, licet non efficaciter, seu cum effectu, Decius *supra num.* 45. post Cardinal. *in proœmio Clement.verb.Vniuersitat.quæst.*5. & Rota *d.decis.*14.*à num.*6 & Molina *supra*, quod sufficeret, vt statim ac acceptata est alternatiua, cessarent quatuor menses Ordinarij.

Ex prædicta resolutione † infertur ad aliam si- 772
milem quæstionem, quam late tractat Gonçalez §.5. *proœm. ex numer.* 95. an collatio de Beneficio vacãte in mense alias Apostolico, sede Apostolica vacante, facta ab Episcopo vacationem d. sedis ignorante, valeat, in qua similiter dicendum est valere. Et omissis aliis fundamentis adductis per Gonçalez *ibi* ex *num.* 107. quæ non multum faciunt, ratio præcipua est, quia per vacationem sedis Apostolicæ solum cessat obstaculum, & vinculum reseruationis, & nihil de nouo conceditur Episcopo, sed vigore iuris communis, & suæ ordinariæ potestatis confert. Et sic nil refert sciat, vel ignoret d. vacationem sedis, cum illa non sit fundamentum suæ prouisionis, sicut de alternatiua diximus. Et ita hanc sententiam plane tenet Glossator Soto *in reg.* 9.*Cãcellariæ.* vbi ait, quod si staret in partibus, & vacaret ibi Ecclesia Cathedralis consuleret, quod Canonici eligerent, & Archiepiscopus confirmaret, quia tunc forte Papa esset mortuus & valeret electio, & confirmatio, cessante reseruatione per eius mortem, & quod, si esset Canonicus eligeret, (quamuis istud consilium Glossatoris sit valde temerarium iuxta dicenda infra, *à num.*775. & in specie, in qua loquitur, omnino falsum, & sine fundamento, vt infra *numer.*787.) refert, & sequitur Gonçalez *d.* §.5.*proœm.à num.*119.*& num.*121. ait, quod propterea nonnulli Episcopi solent facere similes prouisiones de Beneficiis in mensis reseruatis vacantibus, moti ex eo, quod tunc forte Papa esset mortuus, & sublata esset de medio reseruatio, nollet tamen, quod hoc prætextu sic prouisus intruderetur, & quamuis postea constet de superuiuentia Papæ, in intrusione & peccato, perseueret, &c. sed ego nunquam audiui, nec intellexi, quod aliqui Episcopi faciant tales prouisiones, nisi quando creditur Papam obiisse. Et ita etiam in prædicta quæstione concludit idem Gonçalez, *dict. glossa* 65. *num.* 21.

Et conducit resolutio Rotæ, † quam refert Gon- 773
çalez.*d.*§.5. *num.*115. in vna Calciaten. Canonicatus 6. Maij 1589. coram D. Seraphino. *Vbi fuit dubitatũ, an teneret prouisio de quodam Canonicatu vacãte facta à Capitulo Calciaten. in mense ordinario in personam Ferdinand. de Palacios ex eo, quod constabat fuisse suspensum Capitulum ante dictam prouisionem, & quod licet in curia fuisset dicto Capitulo iam concessa absolutio de tempore factæ prouisionis, tamen dictum Capitulum illius notiam habere non poterat. Et Rota resoluit peo validitate collationis ex eo, quod dicta absolutio suffragabatur etiam ante habitam illius notitiam.*

Sed restat difficultas, stante † quod facta acce- 774
ptatione alternatiuæ Romæ, seu recognitione literarum eius, valet prouisio facta ab Episcopo de Beneficio vacante in suo mense alternato, etiamsi tempore prouisionis non haberet notitiam illius, an Episcopus qui Romam misit literas acceptationis alternatiuæ, & nescit, an Romæ sint receptæ, & reco

recognitæ, vel non, licet secundum tempus elapsum possit esse, quod sint receptæ, & recognitæ, an inquam, licite valeat prouidere de Beneficio tunc vacante in mense alternatiuæ, quod, si forte est Romæ acceptata, spectat ad eius prouisionem, alias non.

775 Et videtur, quod non. † Nam in dubio tutior pars est intelligenda cap. illud de clerico excommunicato ministrante late Gab. Vazquez 1.2. *disputatione* 65. & 66. & dicetur alias infra 7. *par. c.* 2. *a num.* 11. & in casu proposito tutius est non prouidere, quam prouidere, quia non prouidendo, sed expectando certiorationem nulli se periculo exponit, vt patet, prouidendo vero exponit se periculo vsurpandi prouisionem ad Papam priuatiue spectantem ratione reseruationis, & faciendi intrusum in Beneficio, atque adeo peccandi mortaliter, & qui se exponit periculo peccandi mortaliter, peccat mortaliter, nam qui periculum amat peribit in illo, vt est vulgatum.

776 Præterea ille est certus † de reseruatione, & de acceptatione non habet certitudinem, etiam moralem, sed ad summum solum est dubius, ergo non potest in dubio prouidere. Sicut, qui est certus de debito & de solutione dubius, non potest desinere soluere, quia non sunt cætera paria, & æqua causa, & ius vtriusque, vt recte inquit Lud. Lopez *instruct. conscientiæ. 1. tom. c.* 132. & Gab. Vazquez *d. disp.* 66. *n.* 43.

777 Rationes istæ † mihi videntur satis conuincere quando Episcopus simpliciter, & absolute prouideret, posset tamen quando verisimile est alternatiuam esse acceptatam, aut stante dubio, an sit acceptata, vel non, prouidere sub conditione, & in quantum possum, seu sub conditione si alternatiua est perfecte acceptata, nam sub istis conditionibus, cum sint de præsenti, recte Beneficium conferri potest, Couarr. *de Benef. 4. p. art. cap.* 3. *nu.* 24 sicut sub conditione, si vacat, vel si est capax, gloss. *in c.* 2. *de elect. in* 6. & ibi Dd. & Francus *nu.* 4. & sicut, si executor diceret, confero tibi tale Beneficium vacans, si de iure debetur, valeret collatio, si de iure debetur, alias secus, vt cum Innocentio inquit Francus *ibi*, quamuis cum Domin. contrarium teneat Felin. *in c. cum contingat de offic. deleg. n.* 15. quem sequitur Rebuff. *in concordat. in forma mandati verb. innodatis*, de quo vide inf. 8 *p. c.* 2. *a n.* 4.

778 Et similiter Episcopus, † qui probabiliter dubitat, an alternatiua sit iam Romæ acceptata per eius procuratorem, non poterit licite prouidere de Beneficiis vacantibus in mense Martij, seu Septem. nisi sub conditione, quatenus alternatiua non esset acceptata, vt dicitur in dictis decisionibus Salamantin. fructuũ supra citatis *numer.* 764. *de Episcopo Salamantino, qui, cum non esset certus, an alternatiua fuisset in curia acceptata ab eius procuratore, quæ vere acceptata fuerat, prouidit de dicta Cantoria vacante mense Septembris* 1571. *quatenus alteruatiua non esset acceptata protestãdo, quod suã intentionis non erat prouidere, quatenus illa in mense reseruato vacasset, & quod ideo non sumpsit turnum, sed ius illius sibi præseruauit, glossa fin.* in c. cum in multis de rescrip. in 6. *Cassad.* decisio. 10. num. 4. de concess. Præbend. *Maxime, cum prouisus possederit postea ex nouo tit. cessionis prouisi Apostolici, Puteus* decis. 179. lib. 3. *Achilles* 1. de collatio. *quamuis prouisio nulla scientia facta turnum consumat. Rom.* consi. 329. *n.* 1. *Puteus* decis. 357. lib. 2. cum aliis allegatis: *qui præterea loquuntur in eo, qui potuit dimittere habita notitia nullitatis prouisionis, & non dimittit, sed in facultate Episcopi non remansit, quia functus officio suo fuerat, vel illeprouisus inuitus dimitteret*, &c. hæc in dictis decisionibus.

Prouisus aũt sic in † dubio non deberet capere possessionem Beneficij, donec de acceptatione alternatiuæ certitudo habeatur, & id debebit Episcopus cauere dicendo in titulo, & literis prouisionis, ꝙ ei detur possessio, cum de verificatione conditionis constiterit, & non antea, ne forte intrudatur sine vero titulo. 779

Vnde infertur, † quod Episcopus, qui probabiliter dubitat, an alternatiua sit iam Romæ acceptata, simpliciter, & absolute, prouidet de Beneficiis vacãtibus in mense Martij, seu Septembris amittet alternatiuam, si iam acceptata erat, quamuis contra teneat Gonçalez *dicta glossa* 65. *numero* 22. *& glo.* 56. *nu.* 129. conferens autem virtute alternatiuæ, de cuius acceptatione, & recognitione Romæ facta non constat, eam non amittit, licet nondum facta sit, quia id in regula non cauetur. 780

Circa clausulam, sublata, † quæ continetur in illis verbis, *decernens sic in prædictis omnibus per quoscumque &c. iudicari debere*, de qua Gonçalez *gloss.* 66. videnda sunt per nos dicta infra 6. *parte capit.* 3. *numero octuagesimo primo.* & circa decretum irritans, quod est in fin. ibi, *ac irritum*, &c. de quo Gonçalez *glossa* 67. *& vltima*, an liget ipsum Papam, vide supra *numero* 14. & an liget Legatum, seu Nuntium, vide infra *cap* 3. *ex num.* 45. *&* 133. & vide etiam supradicta *ex num.* 407. 781

§. 13. De regula. 10.

SVMMARIA.

OMissa regula nona, quia non est reseruatoria, &c. de qua, qui videri possint restat regula 10. *quæ hic ponitur, n.* 782.

Difficultas contra istam regulam, quod videtur superflua stante constitutione, & declaratione perpetua Pauli II. cuius ratio est generalis, & omnia comprehendit, &c. nu. 783.

Responsio, quod non est superflua, cum clarius exprimat nu. 784.

In eo ista regula est minus ampla, quam dicta constitutio, quod loquitur de Ecclesiis, & Monasteriis, ac Beneficiis, quæ tempore prædecessorum vacabant, illa verba etiam de Beneficiis vacantibus post illorum obitum nu. 785.

Illatio, & sententia Glossatoris, quod, si Ecclesia Cathedralis vacasset post obitum Papæ, posset fieri electio, & confirmatio, & quod d. constitutio Pauli, non habet locum, neque loquitur in Episcopatibus, &c. n. 786. *quæ reprobatur n.* 787.

Tunc per reseruationem Beneficia etiam ante vacationem sunt affecta, cum reseruatio facta est absolute, & pure, & de Beneficiis certis, seu certarum personarũ, seu cum reseruantur ratione qualitatis Beneficij, vel personæ illa semel data tempore reseruationis, &c. n. 788. *cum vero reseruatio est conditionalis, seu de Beneficiis incertis, seu rationis vacationis in certo tẽpore seu certo modo non intrat, nec afficit nisi impleta conditione, &c. num.* 789. *vbi refertur, quod tradit Gonçalez.*

Attendendum est, an qualitas inducens reseruationem semel detur stante regula, & tunc statim reser-

uatio intrat, & remanet inducta affectio, an vero non detur stante regula, sed postquam illa expirauit, tunc reseruatio non intrat, nec afficit Beneficium, numero 790.

Prædicta doctrina est approbata per Rotam cuius decisio ponitur, n. 791.

782 FInita iam regula 8. † *de reseruatione mensium, & alternatiua*, & omissa regula 9. *de lueris in forma rationi congruit expediendis*, quia nō est reseruatoria, nec facit ad nostrum propositum, de qua videri poterunt Glossator antiquus Alfonsus de Soto, Rebuffus, & Mandos super ea, restat *regula* 10. quæ agit *de reseruatione Beneficiorum facta per prædecessores, & affectione per eam inducta*, & sic se habet.

Declaratio reseruationis Ecclesiarum, & Beneficiorum per prædecessores reseruatorum.

10 *ITem declarauit omnium, & singularum Ecclesiarum Cathedralium, & monasteriorum prouisiones, quas prædicti prædecessores sui, ordinationi, & dispositioni eorum, nec non omnia, & singula Beneficia Ecclesiastica, quæ dicti prædecessores, etiam prædictæ dispositioni, cum interpositione decreti reseruauerant, quæ quidem Ecclesiæ, & monasteria, nec non sic reseruata Beneficia tempore obitus eorundem prædecessorum vacabant, aut Ecclesiæ ipsæ, vel monasteria huiusmodi, si commendata, vel eis administratores deputati non fuissent, etiam tunc vacassent, remansisse, & remanere per huiusmodi reseruationem, & decretum affecta, nullumque de illis præter Roman. Pontificem ea vice se intromittere, vel disponere potuisse, siue posse quoquo modo, decernens irritum, & inane, si secus super illis attentatum forsan erat tunc, vel in posterum contingeret attentari.*

783 Circa quam regulam statim † se offert difficultas, quod videtur superflua stante constitutione, & declaratione perpetua Pauli II. quæ est extrauagans *ad Romani, vltimo de Præbend.* in communibus, & quamuis illa loquatur de Beneficiis familiarium, & collectorum, & subcollectorum, nec exprimat Ecclesias Cathedrales, & monasteria, tamen ratio illius, scilicet effectus per reseruationem, manusque appositionem in esse productus, & quod Beneficium semel affectum semper manet affectum, est generalis, & omnia comprehendit, atque adeo ipsa constitutio est generalis. *l. regula est. §. fin. ff. de iuris, & facti ignorant.* Euerar. *in topicis iuris in loco à ratione legis larga*, cum aliis maxime, cum simus in declaratoriis.

84 Sed respondetur, non esse superfluam, cum clarius ista exprimat, vt per Mandosium hic, quæ quæ apud eum est *reg. 9. quæst. 5. & 6.* nam superfluum non dicitur quando explicite, ac distincte declaratur, quod implicite erat dispositum. Rota in Seguntina Archidiaconatus, & Canonicatus supra adducta *nu. 332. prope fin.* & Gonçalez *gloss. 6. num. 33. & gloss. 51. nu. 96. cum aliis.*

785 Quamuis in eo, † sit minus ampla hæc regula, quam dicta extrauagans, quod hæc loquitur de Ecclesiis, & monasteriis, ac Beneficiis, quæ tempore prædecessorum reseruantium suæ dispositioni vacabant, illa vero loquitur etiam de Beneficiis vacantibus post obitum prædecessorum reseruantium.

Ex quo inferebat † Glossator *hic.* Quod si vacasset Ecclesia Cathedralis post obitum Papæ, & 786
antequam successor fecisset reseruationes Ecclesiarum Cathedralium, fieret electio, & confirmatio in forma iuris, illa valeret, &c. Et videtur sequi Gōçalez. *§. 5. proœm. num. 93. & 119.* vt infra *num. 789.* & ad *dict. extrauagantem* respondet Glossator, quod nō habet locum, neque *loquitur in Episcopatibus, vel principalibus in collegiatis, neque in monasteriis, sed in Beneficiis officialium, vel familiarium Papæ, vel Cardinalium, &c.* Et quod in ea non fit mentio de Episcopatibus, &c.

Sed ista sententia est omnino falsa, † & contra d. 787
extrauagantem, cuius ratio, vt dixi, est generalis, & omnia comprehendit, etiam Episcopatus, &c.

Aduertendum est autem, † quod tunc per reser- 788
uationem Beneficia † etiam ante vacationem sunt 789
affecta, cum reseruatio facta est absolute, & pure, & de Beneficiis certis, seu certarum personarum, vt Dignitatibus principalibus, Monasteriis, Beneficiis familiarium, & officialium, &c. seu cum reseruantur ratione qualitatis Beneficij, vt quia est Dignitas principalis, Monasterium &c. vel ratione qualitatis personæ, vt quia sit familiaris officialis, &c. tunc semel data illa qualitate tempore regulæ, seu reseruationis, reseruatio intrat, & afficit Beneficium, ita vt maneat affectum, licet postea regula expiret, aut qualitas cesset, & ita procedit *d. extrauagans ad Romani*, & eius ratio

Cum vero reseruatio † est conditionalis, seu de 789
Beneficiis incertis, seu ratione vacationis in certo tempore, seu certo modo, non intrat, nec vllum afficit Beneficium, nisi impleta conditione, & data certificatione, & succedente vacatione illo tempore, seu modo tempore regulæ, seu reseruationis, vt in reseruatione Beneficiorum vacantium tali mense, & Sede Episcopali vacante, &c. & ita procedit quod tradit post hæc Gonçalez *d. §. 5. proœm. 2. quæst. à num. 76.* vbi ait quod Beneficium, quod vacauit viuente Papa in mense Apostolico, ex quo iam incidit in reseruationem, manet affectum, nec per obitum Papæ cessat reseruatio, vt in hac regula, Beneficium vero vacans in mense alias Apostolico Sede Apostolica vacante, & sic extincta regula mensium, non est reseruatum, nec affectum, quia non vacauit stante regula, & sic nunquam incidit in reseruationem, qui tamen *n. 93. & 119.* male videtur sentire cum Glossatore hic, quod etiam Ecclesiæ, & Monasteria, & alia Beneficia certa reseruata per regulas non sunt reseruata, si vacant post obitum Papæ reseruantis, ex hac regula dum solum declarat durare reseruationem Beneficiorum, quæ tempore obitus prædecessorum vacabant, &c.

Itaque in hoc † attendendum est, an qualitas in- 790
ducens reseruationem, seu ratione cuius inducitur reseruatio, aut qualitates, si plures requiruntur, semel dentur stante, & vigente regula, & tunc statim reseruatio intrat, & remanet inducta affectio, an vero non dantur stante regula, sed postquam illa expirauit, tunc enim reseruatio non intrat, nec afficit Beneficium ex quo regula non est in rerum natura, nec amplius est reseruatio, vt per Gemin. *consil. 93. numero 15.* cuius dictum dicit verissimum Æneas de Falcon. *de reseruatio 4. quæst. effectu 17. versic. 4.*

Et ita fuit resolutum in causa mea Abulensi Pa- 791
rochialis de la Calda 19. Nouembris 1593. coram

Domino

Domino meo Corduba Episcop. Pacen. vt in decision. infra adducta *capit.* 5. *numero* 91. & latius, & melius 28. Ianuarij 1594. coram eodem, vt in decisione sequenti *proposui plures causam; an hæc Parochialis fuisset affecta dispositioni Apostolicæ per* regul. 1. *Felic. recordat. Sixti Papæ V.* & primam [& 7. *Gregorij XIV. & Domini fuerant diuisi, sed tandem fuit resolutum, non esse affectam; primo, quia prædicta* regul. 1. *Sixti duas simul qualitates requirebat, quod mortuus esset Episcopus, & quod tunc Beneficia vacarent, vt ostendit relatiuum, quæ ibi, quæ post illorum obitum vacabunt; cuius natura est restringere substantiuum, cui adiungitur. Bartol.* in leg. à filio. §. testator, & §. sequenti de alimentis, & cibariis legatis. *Alexand.* consilio 29. numero 4. volum. 1. *& sic, vt regula intret, debebant concurrere ambæ qualitates viuente Papa Sixto. ad* leg. si hæredi plures de condition. institut. *Decius* consil. 524. numero 1. *& cum mortuo iam Papa Sixto, & eius regula vacauerit, non potuit cadere sub reseruatione regulæ, quæ tunc non erat in rerum natura, & sic ex illa qualitate post obitum Papæ proueniente non potest induci reseruatio. Gemin.* cons. 93. num. 15. *cuius doctrinam verissimam dicit Æneas de Falcon.* de reseruatio. quæstion. 4. 17. effectu vers. 4. est *maxime, quia prædicta regula Sixti solum voluit comprehendere Beneficia post Episcopi obitum suo tantum tempore vacatura, vt ex* procemio regularum *apparet. Secundo, quia cum dicta regula reseruet Beneficia, quæ post obitum Episcoporum vacabunt, reseruatio est conditionalis, ad* leg. Stichus qui meus erit, *& ibi Bart.* num. 1. de legatis 1. l. nuper in fin. de legat. 3. *Cassa.* decis. 3. de Præbend. n. 11. *Rota* diuersorum 225. num. 4. 1. part. *quæ nullum potuit producere effectum in hac Parochiali, in qua viuente regula non extitit illa conditio vacandi post obitum Episcopi, sed mortuo iam Papa, & eius regula vacauit, ad* l. itaq; 91. si certum petatur. l. cedere diem de verbor. significatione cap. 11. in fi. de sponsal. in 6. *Cassad.* d. decis. 3. n. 14. *Rota* decis. 14. num. 1. vt lite pend. in nouis. *Innoc.* in c. inter dilectos. num. 5. de excessib. prælator. *Oldrad.* cons. 229. n. 14. *Simoneta* de reseruatio. q. 60. ad fin. *& ex his dicebant Domini tolli ex aduerso deducta, & 1. illud fundamentum, quod ex quo mortuus fuit Episcopus ante Papam, inducta iam fuit reseruatio, quia non solum hanc qualitatem, & conditionem, quod mortuus esset Episcopus respexit regula, sed etiã simul q̃ eo mortuo Beneficium ipsum vacaret, alias mortuo Episcopo omnia Beneficia remanerent affecta, & successor nullum posset prouidere, quod est absurdum,* extrauagans *vero* ad Romani de Præbend. *inter communes, & decis. Gambari* 65. *& adducta per eum* in tract. de offic. Legati lib. 3. à numer. 180. *& Sarnen.* in reg. de infirmis q. 32. & in reg. de publican. quæst. 6. *Simoneta* q. 57. *& alij ex aduerso allegati procedunt in reseruationib. de Beneficiis certis, seu certarum personarum, puta familiarium officialium, &c. Dignitatum principalium Monasteriorum, &c. in quibus militat ratio dictæ extrauagantis, effectus scilicet in esse productus per reseruationem. Vnde Domini dicebant esse distinguendum inter reseruationem ratione qualitatis personæ, vt quia sit familiaris officialis, &c. vel ratione qualitatis Beneficij, vt quia sit Dignitas principalis, &c. & inter reseruationem ratione vacationis in certo tempore, vt in terminis istius regulæ, & regulæ mensiũ, vt in primo casu semel data illa qualitate reseruatio intret, & remaneat inducta affectio per illã quamuis postea regula expiret ex* d. extrauag. ad Romani, *& ratio est, quia talia Beneficia reseruantur pure, & simpliciter, & data illa qualitate, quod fuerint familiarium, Dignitates principales, &c. statim in illis reseruatio inducitur, & producit effectum; cum adsit subiectum certum & determinatum, in quo fundetur reseruatio, ex quo affectio nascitur, & in his terminis loquuntur Gãbarus Sarnen. & alij allegati; & Cassad.* decisione 4. numero 6. de reseruatio. *supponit reseruationem sortitam effectum.*

Secundo vero casu, scilicet cum fit reseruatio ratione vacationis in certo tempore, cum non reseruentur Beneficia certa, sed certificanda per vacationem succedẽtem mortuo Episcopo, vt in proposito, vel in certis mensibus, & incertum sit an Beneficia sint vacatura, & quæ; facile enim contingere potest quod nullum vacet, reseruatio talis non reperit aliquod Beneficiũ, quod ab initio inficiat, & propterea in casu isto mortuo Papa antequã Beneficium per vacationem fuerit certificatum, nulla potest affectio considerari, nam appositio manus Papæ super incerto non afficit ante certificationem. cap. dudum. versiculo considerantes. *ibi*, cum super incerto de de Præb. in 6. *Bellenz.* de charitatiuo subsidio. quæstione 123. numero 10. versiculo, sed posset. *Rota* decisio. 25. numero 4. de concess. Præbend. in antiquis, & decisio. 6. numero 7. eodem titulo in antiquior. *quas allegat Simoneta.* dict. quæst. 60. *num.* 1. & 2. *sic intelligendus, & placuit Dominis simile de reseruatione mensium, quæ, quia est restricta ad vacatura in tali mense, si contingat vacatio in illo mortuo Papa, licet eo viuente intrauerit, Ordinarius nihilominus poterit prouidere, Caputaquen.* decisio. 86. n. 3. p. 1. & 214. part. 2. *Ant. August.* decis. 61. lib. 1. *de regulis autem* 1. *&* 7. *Gregor. XIV. Domini non curarunt, cum multo ante illas Parochialis, de qua agitur, esset collata, & sic sub illarum reseruatione non sit comprehensa.*

CAP. II.

De Concilio.

SVMMARIA.

DE Concilio generali an possit Beneficia conferre, & qui id tractant, num. 1.

Concilium, in quo Papa præsidet, potest Beneficia *conferre secundum Seluam Corras. & Duar. & secundum Zechum Concilium generale legitime congregatum probabiliter* Beneficia *conferre potest, textus quem allegat, id non probat, numer. 2. quando vero Concilium est congregatum sine Papa ratione schismatis, nõ poterit* Beneficia *conferre secundum Seluam cum Abb. numero 3.*

Secundum authorem absolute Concilium non potest Beneficia *conferre, nisi Papa id ei specialiter permittat, licet posset Papa, si vellet, in Concilio facere prouisiones* Beneficiorum *num. 4.*

De potestate Papæ & Concilij qui sint videndi, numero quinto.

Collegium Cardinalium Sede vacante non potest Beneficia *conferre, n. 6.*

Concilium Prouinciale nõ potest conferre Beneficia *Prouinciæ, nec Diœcesanum* Beneficia *Diœcesis, nisi quatenus is ad cuius dispositionẽ spectant id permitteret, numero 7.*

POst Papam secundo loco agendum est de Concilio generali, an possit Beneficia conferre? ¶ quam quæstionem tractant Abbas *quæst.* 1. *ad* 4. *dubium ex num.* 29. Selua *de* Beneficiis 2. *part. quæstione* 2.

Corras.2.*part.cap.*2.Durand.*eodem tract. lib.*3. *capit. tertio.*

In qua quæst. Selua Corras.& Durand. ibi dicunt
2 † quod Concilium,in quo Papa præsidet, potest Beneficia conferre iuxta illud actorum Apostolorum *c.* 1.vbi Matthias fuit electus in Concilio, seu congregatione,in qua erat Petrus, & quia,vt inquit Corrasius, sicut solus Papa potest Beneficia conferre, ita Concilium Papæ præsentia , authoritateque suffultum.Et Zechus *de Beneficiis & pensio. Ecclesiast.cap.* 2.ait,quod Concilium generale legitime congregatum probabiliter Beneficia conferre potest *argum.c. cum in cunctis. in princ.de election.* qui tamen tex. id non probat.

3 Quando vero Concilium † est congregatum sine Papa ratione schismatis, inquit Selua cum Abbate *supra* , quod tunc non poterit Beneficia conferre.

4 Mihi vero absolute † dicendum videtur Concilium non posse Beneficia conferre, nisi papa id ei specialiter permittat, non enim ad id congregantur Concilia, nec de iure habent talem potestatem, posset quidem papa, si vellet, in Concilio facere prouisiones Beneficiorum, sicut fecit B.Petrus in illa electione B.Matthiæ,& ita tenet Abbas *supra numero*.34.

5 Et de potestate papæ, & Concilij † videndi sunt Turrecremata Cataldus,& Car.Albanus *de potestate Papæ* D.Anton. 2.*p.summæ tit.*3. *cap.*11.Caiet. opus *de potestate Papæ*,Victoria *in lectione de potestate Papæ & Concil.*Franc. Turrianus *eod.tract.*Corduba *lib.* 4.*quæst.*1.*cum sequentibus* Bannez Aragon,& alij 2.2. *quæst.*1.*art.*10 & Valentina 3. *tom.disput.*1.*qu.*1.Cardinal.Bellarminus, qui optime 1. *tom.controuersia* 4. *lib.*2.seu 2.*to.controuers.*1. Decius Beroius, & alii *in c.*1.*de constit.*& relati perFelin.*in c.nonnulli de rescrip. nu.*3.Selua *d. quæst.*2. Iacobatius,& Alaua *de Conciliis* Corras.*supra* Cuchus *in instit.maior.lib.*2.*tit.*2. *&* 3. Bursatus *cons.*109.*lib.*1.& Granutius ad Simonetam *de reseruatio.q.*14.

6 Collegium autem † Cardinalium Sede vacante nõ posse Beneficia conferre manifestum est *c. vbi periculum,de elect.in* 6.*& Clem. ne Roman. eodem titulo* Corras.*supra* & alij.

7 Similiter etiam † Concilium prouinciale non potest conferre Beneficia prouinciæ, nec sinodale, seu Diœcesanum Beneficia Diœcesis, nisi quatenus ad cuius dispositionem spectant id permitteret,quia de iure non datur eis talis facultas,nec ad id congregantur.

Cap. III.

De Legato.

SVMMARIA.

*De Legato an possit Beneficia conferre,& de eo,& eius officio,& potestate qui agunt num.*1.*& de eius potestate in conferendo Beneficia.n.*2.

*Legati alij sunt à latere,alij missi,seu constituti,alij nati,& qui sint ij,n.*3.

*Legati à latere possunt conferre Beneficia suæ Prouinciæ,n.*4.*ex priuilegio,id est prærogatiua,præ aliis Legatis,quam potestatem habent à iure statim quod sunt Legati à latere,numer.*5.*& sic iure ordinario etiam in Beneficiis exemptis, & iure Legationis, non in genere,sed in specie,quicquid Glo.& alij dicant à numero* 6.

*Licet sint Ordinarij,tamen sunt Ordinarij super inducti & non naturales,& sic odiosi,n.*9.

*Prouisus à Legato iure Legationis,& vt Legato non dicitur prouisus authoritate Apostolica n.*10.*&* 11.*tamẽ prouisio Legati dicitur prouisio Sedis Apostolicæ, & appellatione Sedis Apostolicæ,venit Legatus,nisi proferatur in materia soli Papæ reseruata, aut cũ dictione taxatiua ex eo,quod Legatus in sua Prouincia vices Sedis Apostolicæ gerit,n.*12.*&* 13.

*Ideo literæ Legatorum dicuntur Apostolicæ,num.*14.*& etiam prouisus à Legato potest dici prouisus authoritate Apostolica,saltim large,n.*15.

Infertur ad clausulam Breuium de capienda possessione, amoris quibuscunque detentoribus, *quod si dicatur*, non tamen prouisus à Sede Apostolica, *vel etiam*, authoritate Apostolica *præseruentur etiam prouisi à Legato, seu Nuntius, etiam si prouiderent authoritate ordinaria Legationis, numero* 16.

*Legati à latere possunt conferre Beneficia etiam de iure patronatus Ecclesiastico,num.*17.*etiam non facta mentione,nec derogatione dict.iuris patronatus, numero* 18.

*Possunt etiam conferre Beneficia spectantia ad collationem exemptorũ, & etiam si beneficia ipsa sint exempta,Legatus enim est Ordinarius exemptorum,n.*19. *&* 20.

*Possunt etiam conferre Beneficia, licet eorum collatio sit ad Sedem Apostolicam deuoluta.n.*21.

Illatio Gambari,quod Legato nõ currit tempus sex mensium ad conferendum,sicut currit aliis Ordinariis, n. 22.*in quo tamen Lapus contra tenet.n.*23.*sed Card.Imola,& alij concordant,quod licet ei currat tempus, tamen poterit conferre deuoluta ad Papam,siue alium suæ Prouinciæ etiam ex propria negligentia à n.*24.*&* 27.*sed cũ possit cõferre deuoluta ex propria negligentia,verius videtur non currere sibi tempus , numero* 26.

*Legatus potest conferre Beneficia suæ Prouinciæ,quamuis deuoluta ad Prælatum extra suam Legatione cõtra communem,n.*27.*quia Legatus potest conferre Beneficia suæ Prouinciæ spectantia ad collat.Clericorum alterius Prouinciæ, numero* 28. *nam in materia collationis attenditur locus vbi situm est Beneficium, & non locus vbi est persona,ad quam spectat collatio, & attenditur Beneficium,non persona negligens, numero* 29.

*E conuerso Legatus non potest conferre Beneficia, quæ essent extra Prouinciam, & per deuolutionem,vel alias spectarent ad collationem alicuius Prælati de Prouincia contra aliquos,n.*30.

*Cum Legatus non habeat facultatem conferendi Beneficia existentia extra suam Prouinciam,eius prouisio non præstat titulum coloratum,nisi constet esse intra limites suæ Legationis n.*31.

Legatus non poterit conferre Beneficia ad Episcopum deuoluta ex negligentia Prælati regularis exempti, cum Episcopus ea conferat authoritate Apostolica, & vt delegatus Papæ, n. 32. *&* 33. *poterit tamen illa conferre ante deuolutionem factam ad Episcopum,& post deuolutionem ab Episcopo factam ad Papam, num.*34.

Legatus potest beneficia vacatura suæ reseruare collationi cum modificatione tamen, & ea,quæ potest conferre,n.trigesimo quinto,& 36. *vbi qui agunt de hoc, & hodie solum potest facere reseruationem specialem,numero* 37.

Licet

Licet possit Legatus reseruare Beneficia vacatura etiam pro certa persona, ei tamen nullum ius quæritur, quia non potest dare ius ad vacaturum, numero trigesimo octauo.

Potest Legatus ista facere existens etiam extra suam Prouinciam, n. 39.

Legatus de latere in sua Prouincia concurrit sicut & Papa in collatione Beneficiorum cum quolibet Ordinario, & inter eos est locus præuentioni, etiam in mensibus Ordinariis concessis, à numero 40. & ponitur resolutio Rotæ.

Id procedere non obstantibus concordatis Germaniæ, fuit resolutum per Rotam, cuius decisiones ponuntur, n. 43. & 44.

Quod dictum est Legatum concurrere cum Ordinario, & eum posse præuenire in mensibus Ordinariis, recte procedit etiam attentis regulis hodiernis mensium quo ad quatuor menses Ordinarij non habentis alternatiuã, sed non videtur procedere quo ad sex menses alternatiuæ propter decretum irritans in ea positum, quod ligat Legatum à n. 45.

Nihilominus prouisio Legati de latere de Beneficio vacante in mense alternatiuæ tribuit titulum coloratum, & suffragatur in iudicio spolij num. 50. vbi ponitur resolutio Rotæ, quæ tamen non videtur posse procedere, si decretum alternatiuæ esset iustificatum, numero 51.

Legatus de latere non potest conferre, vel reseruare Ecclesias Cathedrales, vel regulares, aut Collegiatas, seu ipsarum Cathedralium Dignitates maiores post Pontificalem electiuas, n. 52.

Non potest etiam conferre Beneficia reseruata n. 53. imo & si sit Legato, vel Nuntio concessa facultas conferendi Beneficia qualitercumque vacantia, non poterit conferre reseruata, n. 54.

Et si Legatus haberet facultatem conferendi Beneficia reseruata, non propterea potest conferre vacantia in Curia, nisi specialiter & expresse sit concessum, numero 55.

Legatus non potest conferre Beneficia litigiosa contra Probum à numero 36. nec Cardinalis vigore indulti. num. 58.

Legatus habens facultatem conferendi litigiosa non potest conferre Beneficia iuris patronatus laici litigiosa n. 61. quamuis prouisio Papæ de Beneficiis iuris patronatus etiam laicorum valeret, etiam non facta mentione, nec derogatione illius. n. 62.

Non potest Legatus à latere conferre Beneficia iuris patronatus laicorum, n. 63. vnde prouisio ab eo facta sine præsentatione, aut consensu patroni erit nulla, quæ tamen, illo non reclamante intra tempus datum ad præsentandum, sustinebitur n. 64. & sequenti, vbi ponitur Rotæ resolutio.

Recte potest Legatus conferre Beneficia iuris patronatus laicorum deuoluta ad Episcopum ex negligentia patroni n. 66.

Non potest etiã Legatus conferre Beneficia iuris patronatus mixti, nu. 67. quod tamen limitat Gambarus, quando Clerici haberent plures voces, quoniam tunc totum iudicabitur Ecclesiasticum, & Legatus poterit conferre exẽplo iuris patronatus Vniuersitatis, in qua sunt laici, & clerici, n. 68. sed ista limitatio non placet, n. 69. & in Vniuersitate est diuersa ratio, num. 70. nec Couarr. tenet contrarium, dum ait, quod posset admitti huius patronatus derogatio, quia loquitur in derogatione facta à Papa n. 71.

Bene potest Legatus conferre Beneficia iuris patronatus laicorum ex priuilegio, vel præscriptione, nec oportet ei derogare, nec de eo facere mentionem contra additionem Barbatiæ, n. 72. & 73.

Quod dictum est de iure patronatus ex priuilegio procedit, etiam si sit priuilegium speciale ad certa Beneficia, & non generale, contra Corrasium, quamuis secus sit in habente priuilegium speciale etiam perpetuum ad conferendum certa Beneficia, cum quo non potest Legatus concurrere secundũ Abbatẽ contra aliquos, maxime stãte in priuilegio clausula decreti irritantis, à n. 75. & seq.

TErtio, † loco agendum est de Legato, an possit Beneficia conferre: de quo, & eius officio authoritate, & potestate tractatus scripserunt And. Barbatia de Cardinalibus Legatis à latere, Mar. Lauden. & Gundisaluus à Villadiego auditor Rotæ & Episcopus Oueten. de Legato Staphil. Boerius Brunellus, & Gambarus *de offic. & potestate Legati*, quorum plerique habentur Thom. 13. *par.* 2. *tract. nouorum.* Plura etiam Hostien. *in sum. & specul. hoc titul.* Cuchus *in institutio. maioribus lib.* 2. *titul.* 5. & Lælius Zechus *de republica Ecclesiastica capitulo de statu Legati*, aliqua Flam. Paris. *de resignatione Beneficio. libro septimo quæstione* 13. & P. Enriquez *in sum. lib.* 10. 10. *c.* 28. 1

Et de materia *huius cap.* scilicet de potestate Legati in conferendo Beneficia agunt Specul. *d. titul. de Legato. §. nunc tractemus.* Villad. *q.* 9. 1. *par.* Selua *de Benef.* 2. *par. q.* 3. Corras. 2. *par. cap.* 3. Durand. *lib.* 3. *c.* 3. & late Gambarus *lib.* 3. *per totum*, Brunellus *concl.* 19. *cum seq.* 2

Præmittendumque † est Legatos alios esse à latere, alios missos seu constitutos, alios natos. Legati à latere sunt Legati Cardinales, qui dicuntur à latere, quia sunt, seu mittuntur à latere Papæ. Legati missi, seu constituti sunt alij Legati, qui à Papa mittuntur, seu constituuntur, qui non sunt Cardinales, qui Nuntij dici solent. Legati nati sunt, qui suarum prætextu Ecclesiarum, & ratione legationis sibi vendicant Dignitatem, & legatione funguntur, vt Archiepiscopus Cantuarien. & Eboracen. quæ tria genera Legatorum distinguit textus *in cap.* 1. *de offic. Legati in* 6. & ibi glossa & D. & reliqui supra relati. 3

Hoc præmisso dico primo, † quod Legati à latere possunt conferre Beneficia suæ Prouinciæ. † Et quamuis Corras. *d. cap.* 3. 11. 4. dicat eos conferre ex priuilegio, intellige id est prerogatiua pre aliis Legatis. à iure tamen habent hanc facultatem conferendi Beneficia statim, quod sunt Legati à latere, *dict. ca.* 1. *de off. Legati in* 6. Specul. *supra* Decius *consil.* 128. Rebuffus *in praxi in forma vicariatus, num.* 70. Zechus *de Benef. & pensio. Eccles. cap.* 2. *vers. Legati etiam.* Et sic iure Ordinario Decius *supra* † Villad. *quæst.* 9. Gigas *de pensio. q.* 6. *n.* 18. & 21. & Gambarus *d. lib.* 3. *n.* 31. etiam in Beneficiis exemptis Gamb. *ibi. n.* 94. & facit *c.* 2 *de offic. Legati in* 6. vbi probatur Legatos esse Ordinarios. 4 5 6

Quamuis glos. *in Clem.* 2. *de offic.* † *Ordin. verbo volumus*, dicat, quod cõferunt authoritate Apostolica, & non sunt Ordinarij collatores, quam sequitur ibi Abbas, *num.* 4. dicens, quod licet potestas Legatorum respectu iurisdictionis, sit Ordinaria, vt *in d. c.* 2. vt etiam dicit *in cap. si quis contra n.* 4. *de foro comp.* tamen respectu collationis Beneficiorum est extraordinaria, quia ex proprio officio legationis non venit potestas conferendi, & ideo Legati, non Cardinales hanc potestatem non habent, sed Cardina- 7

les Legati hoc habent ex speciali priuilegio, vt *in d. c.1.* & sequitur Cosmas *in pragmatica sanctione tit. de collatio. §. item circa. verbo. Legatorum circa fin. & §. item quod omnia verbo. Ordinarios*, Selua. *2. par. n. 34. & 3. par. quæst. 66. sub n. 4. & 4. par. quæst. 9. nu. 3.* & Probus ad Monach. *in cap. fin. de constitut. n. 39. & in d. c. 2. de offic. Legati in 6. n. 3.* dicentes, quod Legatus de latere habet collationem Beneficiorum, non iure Legationis, quæ ad hoc non se extendit, sed ex quadam
8 prærogatiua, & speciali priuilegio, vt *in d. c. 1.*

Sed quicquid isti velint † ista prerogatiua, & speciale priuilegium, quod vocant, competit Legatis à latere de iure, & sic iure Ordinario, vt diximus, & iure legationis non in genere, sed in specie id est iure talis legationis à latere.

9 Verum, † licet sint Ordinarij tamen sunt Ordinarij superinducti, & non naturales, & sic odiosi ex gl. *in d. Clem. 2.* & Bonifacio, *ibi num. 7.* Abbas *in d. cap. si quis contra. num. 4.* Simoneta *de reseruatio. quæst. 89. num. 3.* & ibi Granutius *litera A.* Sarnens. *in regul. de valore quæst. 2.* Cassad. *decisio. 5. numer. 3. & num. 11. de decretis, & reseruatio.* Crescen. *dec. 20. de Præben.* puteus *decis. 45. in fin. lib. 2.* & Rota *decis. 206. n. 3. par. 1. diuersorum*, & Gonçalez *ad reg. mensium glos. 21. num.* 38 qui tamen male dicit eos improprie Ordinarios.

10 Ex quibus infertur, † quod prouisus à Legato iure legationis, & vt Legato, non dicitur prouisus authoritate Apostolica, *capitul. hi qui. de Præben. in 6.* & ibi glos. Domin. & Francus, *nu. 5. & cap. si Apostolica eod.* & sic dicit † Bonif. *in d. Clemen. 2. de offic. ordin. n.*
11 9. quod non placet id, quod dicit *d. glos. ibi*, quod prouisio Legati censetur facta authoritate Apostolica, quia contra *dict. capitulum hi qui*, esset expresse.

12 Et tamen prouisio † Legati dicitur prouisio sedis Apostolicæ, Anastasius Germonius *de indultis Cardinal. §. tibi quo ad vixeris num. 101.* & Rota. *d. decis. 206. par. 1. num. 5.* dicentes appellatione, *prouisionis sedis Apostolicæ*, venire prouisionem Legati ex glos. *verbo transeundi. in cap. si Abbatem. de elect. in sexto*, quam ibi sequuntur Ioan. Andr. Domin. *numer. 5.* & Francus 4. quæ ait, quod appellatione, *sedis Apostolicæ*, venit Legatus de latere, nisi proferatur in materia soli Papæ reseruata, aut cum dictione, tantum, vel simili, vt ibi aiunt Domin. & Francus, & Cardinal. *numero 12. in Clemen. quia contingit. de religiosis domibus*, & ibidem Imola. Villad. *d. quæstione 9. numero 7.*

13 Quæ glossa ex eo procedit, † quod Legatus in sua Prouincia vices sedis Apostolicæ gerit in non reseruatis *cap. mandata. de præsumpt.* Cuchus. *dict. lib. 2. titulo. 5. numero 22.* & in prouincia sibi decreta repræsentat Papam Bonif. *in dict. Clem. 2. de offic. ordin.* seu *prima de officio Legati, num. 13.* Villad. *1 partic. quæstione 9.*

14 Et ideo literæ Legatorum dicuntur † Apostolicæ
15 Sarnen. *in d. reg. de valore quæst. 2.* vnde fit, † vt etiam prouisus à Legato possit dici prouisus authoritate Apostolica, saltim large, licet non ad effectum. *d. ca. hi qui.*

16 Ex quo inferri potest, † ad clausulam Breuium de capienda possessione, *amotis inde, & expulsis quibuscumque detentoribus, & intrusis, non tamen à nobis prouisis*, quod si dicatur, vt aliquando dicitur, *non tamen prouisis ea sede Apostolica*, vel etiam, *authoritate Apostolica*, præseruentur etiam prouisi à Legatis, seu Nuntiis, etiam si prouiderent authoritate ordinaria legationis, ad quod facit quod dictum est supra *ca. 1. n. 641.* & post hæc tradit Gonçalez *glos. 9. in annotat. à n. 268.*

Prædicta conclusio, † quod Legati à latere possunt 17
conferre Beneficia suæ prouinciæ, ampliatur primo, vt possint conferre Beneficia etiam de iure patronatus Ecclesiastico, seu Clericorum *cap. dilectus. de offic. Legati c. cum dilectus. de iure patron.* Rochus *de iure patron. verb. honorificum. num. 4. & 11.* Paulus de Citadinis *eod. tract. 7. par. num. 16.* & Lamber. *1. par. 1. lib. quæst. 1. art. 6. n. 4. & 3. par. 2. lib. quæst. 8. art. 1. & q. 9. articul. 1. num. 2.* Rebuffus *in praxi. 3. part. signaturæ verbo, nec non iuris patronatus, num. 6.* Gigas *de pensio. quæst. 24. num. 1.* Probus ad Monachum *in d. cap. 1. de officio Legati in 6. n. 12. 14. & 15.* Villadiego *d. quæstione 9. num. 23.* Brunellus *conclusione. 23.* Corras. *d. cap. 3. num. 4.* Gambarus. *d. lib. 3. numer. 9. & 239.* Cuchus *d. lib. 2. titul. 5. numero 68.* & Zechus. *d. cap. 2. versiculo Legati etiam, & de republica Ecclesiast. d. capitulo de statu Legati sub numero quarto, versicul. secundo potest.*

Et hoc intelligitur † etiam non facta mentione, nec 18
derogatione iuris patronatus, quia non solum Papa sed etiam Legatus potest huiusmodi Beneficia conferre nulla facta mentione, quod sint iuris patronatus clericorum *dict. capit. cum dilectus.* Felin. *in tract. quando literæ Apostolicæ limitat. 3.* Rebuffus, Gigas, & alij citati, & Couarruuias, *pract. quæst. cap. 36. numero 2.*

Secundo, ampliatur, † vt possint conferre Benefi- 19
cia spectantia etiam ad collationem exemptorum, Cosmas *d. tit. de collat. §. item circa, verba legatorum*, Selua *3. par. quæst. 66.* Coras. *d. n. 4.* Gambarus *d. lib. 3. n. 11.* & Zechus *supra.* Legatus enim est Ordinarius exemptorum, vt ait Gambarus *ibi nu. 12.* & Cuchus *supra nu. 68. & 94.* cum † Villadiego, & aliis. Quare procedit etiam si ipsa Beneficia sunt etiã exempta, Gambarus *ibi numer. 94.* & dictum est supra *numero 9.*

Tertio, ampliatur, † vt possint conferre Beneficia, 20
etiam si eorum collatio sit ad sedem Apostolicam deuoluta *cap. penul. de Præbendis glos. fin. in d. cap. 1. de officio Legati in 6. & in Clemen. si de Beneficio verbo, siue ad nos. de Præbendis ad fin.* & sequuntur Archid. Dominic. & Francus *num. 6. in d. cap. 1.* & ibi probus ad Monachum *nu. 8.* Cardinal. *in d. Clem. si de Beneficio. num. 4. quæst. 5.* & ibidem Imola, & Bonif. *nu. 52.* Villadiego *d. quæst. 9. à num. 5.* Brunell. *conclusione 21.* Boerius, *num. 19.* Rota *decisione 3. de offic. Legati* alias *119. in nouis in additione ad fi.* Ægidius Bellamera *decisione 106.* Capella Tolosana *decisione 435.* Puteus *decisione 266. lib. 2.* Corras. *d. num. 4.* Gambarus supra *n. 13. & 624.* Cuchus *supra n. 79.* P. Gregor. *de Benef. c. 2. num. 4. &* Zechus *d. c. de statu Legati sub n. 4. versicul. 3. potest, & d. c. 2. de Benef. & pensio. versicul. Legati etiam.*

Ex quo infert Gambarus † *ibi nu. 14. & 622.* quod 21
Legato non currit tempus sex mensium ad conferendum, sicut currit aliis Ordinariis, vt *in c. 2. de concess. Præbend.* nam deuolutio ab eo non potest fieri nisi ad Papam, cum nulli alij subsit, & deuoluta ad Papam ipse confert, vt dicimus.

In quo tamen Lapus † *d. Clementina si de Bene-* 22
ficio dicit Legato currere tempus semestre ad conferendum, de quo *in d. cap. 2. de concess. Præbend.* cum sit Ordinarius *d. cap. 2. de officio Legati in 6.* quem sequitur Bonifacius ibi *in d. Clementina, si de Beneficio*

num.

num. quinquagesimo tertio, & 54. dicens cum eo, quod si fuerit negligens in aliquo conferendo, non poterit illud ex post conferre, si deuoluta sit collatio ad Papam.

24 Sed Cardin. *d.* † *quæst.* 5. & Imola *ibidem*, & idem Imola *in cap. 2. de concess. Præben.* Villad. *d. quæst.* 9. *n.* 10. Brunell. *conclusione* 19. & Selua 2. *parte quæst.* 3. *n.* 42. & 3. *parte quæst.* 64. *n.* 5. docent, quod licet Legato currat tempus, vt inquit Lapus, tamen poterit conferre donec conferre potest quilibet suæ Legationis siue iure proprio, siue deuoluto, sed postquam deuoluta esset collatio ad Prælatum extra suam Legationem, ex sua, & aliorum negligentia, tunc conferre non poterit quo vsque vltimate sit facta deuolutio ad Papam.

25 Vnde Rota apud Puteum † *d. decis.* 266. *lib.* 2. & apud Mohed. *decis.* 3. *de offic. delegati*, alias 266. bis tenuit Legatum de latere posse conferre Beneficia ad Papam deuoluta etiam ex propria negligentia contra Bonifacium supra.

26 Sed certe, cum Legatus possit † conferre Beneficia deuoluta ex propria negligentia, verius videtur non currere sibi tempus. Vt dicit Gambarus *supra*.

27 Qui rursus *ibi num.* 22. † contra communem, quam tenet Rebuffus *in concordatis titulo de Regia ad Prælaturas nominatione* §. 1. *verb. intra sex menses versic. Legatus vero*, & secuta est Rota apud Mohed. *supra* docet Legatum posse conferre Beneficia suæ prouinciæ, quamuis deuoluta ad Prælatum extra suam Legationem, licet inferius *num.* 624. videatur variare, quod probatur, quia Legatus de latere potest conferre Beneficia suæ Prouinciæ spectantia ad collationem Clericorum alterius Prouinciæ, vt recte tenet, & probat Romanus *cons.* 361. vbi Hor. Mand. *litera A.* quem sequuntur Felin. *in ca. postulasti de foro competet. ad fin.* Selua 2. *parte quæst.* 3. *num.* 38. Probus *d. c.* 1 *à num.* 10. Rochus *verb. honorificum numero* 11. Lamber. 3. *p.* 2. *lib. quæst.* 8. *artic.* 5. Æneas de Falcon. *de reseruatio.* 2. *p. præludio* 1. *n.* 1. Cuchus *supra à num.* 85. & Zechus sub *d. n.* 4. *versi.* 5. *potest.* facit tex. *in d. ca.* 1. & *in cap. deliberatione* 4. §. *prohibemus*, ibi, *qui Beneficia infra Legationem eiusdem obtinentes de officio Legati in* 6.

28 Et ratio est, nam in materia collationis † attenditur locus, vbi situm est Beneficium, & non locus, vbi est persona, ad quam spectat collatio, & attenditur Beneficium, non persona negligens, *clement.* 1. *de supplenda negligentia Prælatorum*, & *ibi glossa verbo locorum*, & *versiculo sua*, quam sequitur ibi Cardinalis *numer.* 12. & facit *cap. sane, & c. fin. de foro comp.* Rom. *supra*, vbi Mandos. *litera D.* probus *supra numero* 16. Simoneta *de reseruatio. quæstione* 75. & ibi Granutius Cassaneus *consilio* 31. *post numer.* 25. Tiraquellus *de retractu Linagier.* § 36. *glos.* 3. *num.* 27. Cuchus *supra num.* 86. P. Gregor. *de Benef. c.* 39. & alij relati, & Rota in vna Meten. Parochialis de anno 1552. vt per Caputaquen. *dec.* 178. *p.* 1. quamuis in vna Vassonen. Sacristiæ de anno 1539. contrarium tenuerit exclusa opinione Romani, vt per Mohed. *decisio* 3. *de Præben.* alias 92. & nouissime sequatur Gonçalez *glos.* 10. *n.* 30. & 31.

29 Vnde è conuerso Legatus † non potest conferre Beneficia, quæ essent extra Prouinciam, & per deuolutionem, vel alias, spectarent ad collationem alicuius Prælati de Prouincia, vt tenent Butrius, & Imola *in d. cap. secundo de concess. Præbend.* & ibidem Rebuffus *in Repetitione circa fin. versiculo* 13. *quæritur*, & *in praxi titulo de deuolutio. numer.* 38. & Probus *supra numero.* 9. cum Brunello *supra*; & Gambarus *supra à numero* 16. & 20. quamuis contrarium teneant Cosmas *d. titulo de collatio.* §. *item circa. verbo. Legatorum*, & Selua 2. *parte quæstione* 3. *numero* 40. & 3. *p. quæstione sexagesima sexta.* quos male per se citat Rebuffus *ibi.*

Et cum Legatus non † habeat facultatem conferendi Beneficia existentia extra suam Prouinciam, 30
eius prouisio non præstat titulum coloratum nisi constet esse intra limites suæ legationis, vt fuit † dictum in vna Regien. Canonicatus supra relata *c.* 1. *n.* 31
415.

At Legatus non poterit conferre † Beneficia ad 32
Episcopum deuoluta ex negligentia prælati regularis exempti, quæ Episcopus confert authoritate Apostolica ex *d. Clem.* 1. *de supplenda negligentia Prælatorum*, vt docent Cosmas *supra* Selua *d. quæst.* 66. *num.* 2. & Rebuffus *d. titulo deuolutio. num.* 37. & *in d. rep. cap.* 2. *circa fin. versic.* 14. *quæritur.* † Nam cum in isto 33
casu Episcopus conferat, vt Delegatus Papæ, non potest Legatus se intromittere, ex *cap. studuisti. de officio Legati* glos. *in d. Clement. si de Benefic. verbo siue ad nos. ad fin.* Imola *in Clement. cum ex eo de sententia excommun.* facit textus *in cap. dudum*, & *in c. quamuis secundo, de Præben. in sexto*, & quod dicit Abbas, *in c. dilectus de officio Legati ad fin.* quem sequitur Coras. *d. cap. tertio, num.* 15. de quo infra *à numer. septuagesimo quinto*, licet de eo dubitet Brunellus supra *d. conclusione* 19.

Poterit tamen Legatus illa † Beneficia conferre 34
ante deuolutionem factam ad Episcopum, & post deuolutionem ab Episcopo ex eius negligentia factam ad Papam, vt recte docet Selua *d. quæstione* 66. *numero* 5. & Rebuffus *d. versiculo decimoquarto quæritur.*

Quarto ampliatur, † vt Legatus possit etiam Be- 35
neficia vacatura suæ reseruare collationi *c. præsenti. de officio Legati in* 6. Corras. *d. cap.* 3. *numero* 4. Zechus *d. cap.* 2. *de Benefic. & pensio. versiculo Legati*, etiam de quo late Specul. *titulo de Legato*, §. *nunc tractemus.* † 36
Villad. *d. quæstione* 9. *à nu.* 37. Brunell. *conclusione* 20. Æneas de Falcon. *de reseruatio.* 2. *partic.* Simoneta *quæstione* 2. *numero* 7. & *quæstione* 94. vbi Granutius Gambarus *lib.* 4. *rubrica de potestate Legati in reseruando* Cuchus *d. lib.* 2. *titul.* §. *à nu.* 73. & P. Gregor. *de Benef. cap.* 24. *num.* 24. qui dicunt, quod Legatis pariter de latere reseruationes conceduntur, cum modificatione tamen. *d. cap. præsenti & cap. de liberatione eod. tit.* vt per glossam penul. *circa fi. in c.* 2. *de concess. Præben. an* 6. nam Legatus ea Beneficia potest reseruare, quæ potest conferre Gambarus supra, *num.* 1. & 7.

Et Æneas *d.* 2. *par. q.* 2. & 3. *ait*, † quod, licet ante- 37
quam emanasset restrictio *d. c. præsenti.* §. 1. Legatus posset generaliter reseruare Beneficia suæ legationis, tamen hodie solum potest facere reseruationem specialem ex *d.* §. 1.

Sed licet possit † Legatus reseruare Beneficia va- 38
catura suæ collationi, etiam pro certa persona, vt *in cap. cum dilectus de iure patron.* ei tamen nullum ius, nec in re, nec ad rem quæritur, quia non potest tamen dare ius ad vacaturum, vt *in c. dilectus.* 1. *de Præben.* Corras. & Zechus *supra*; & docet Specul. *supra*, & Abbas *in d. cap. dilectus num.* 3. dicens posse Legatum variare, & alteri conferre Beneficium reseruatum, ad solum enim Papam spectat dare ius ad vacatura, vt dicetur infra 10. *par. cap.* 1. sequitur Æneas

d.2.par.præludio 6.Simoneta *d.quæst.*94.*à numero* 2. Gambarus,*vbi proxime numero* 3.4. *&* 5. Duaren.*de Beneficiis lib.* 3. *cap.* 3. & Cuchus *supra numero septuagesimoseptimo.*

30 Quinto ampliatur, † vt possit Legatus de latere ista facere existens etiam extra Prouinciam sibi cõmissam *glos.in cap.nemo de offic.Legati* Archid.*in cap. fin.eod.titul.in* 6.Bonif.*in Clem.*2.*de offic.ord.,seu* 1. *de of.Legati,num.*24.*&* 25.Selua 3.*par.qu* 63.*n.* 1.Æneas *d.2.par.quæst.*4.*n.*12.Sarnen.*in regul. de non iudicando iuxta formam supplicationis quæ.* 3.Corras.*supra*,& Gambar.*lib.*3.*num.*24.*&* 610,facit glos.*in cap.si Abbatem verb.in prouincia de electione in* 6. & quod tradit Gambarus *lib.* 1.*rubrica de potestate Legati extra prouinciam*,& Villadiego *de Legato q.*15.*par.n.*1.Brunell.*conclus.* 25.

40 Ex quibus patet † Legatum de latere in sua Prouincia concurrere sicut & papã in collatione Beneficiorum cum quolibet Ordinario,& inter eos esse locum præuentioni *cap.si à sede Apostolica de Præbẽ. in* 6.*& ibi glos.*1.& D.*glos.fin.in d. capit. primo de offic.Legati in* 6.& ibi Francus *num.*8 & alij,& Probus ad Monach.*ibi num.*13.15. *&* 16. *& in cap. vt animarum de constitutionibus,num.*39. Cosmas *in pragmatica sanctione titulo de collatio. §. neque.verbo præuentionem.* Æneas de Falcon.*d.*2 *par.*1.*præludio* Corras. *d.cap.* 3. *num.*5.*&* 6. Duaren.*d.lib.*3. *cap.* 3. P. Gregor.*cap.*38.*num.*6. Quintanaduennas *lib.* 1. *Eccles. capit.*5.*numer.tertio* Puteus *decis.* 345. *lib.* 2. Caputaquen.287.*num.*2 *par.*1. Mohed.*decisio.*3.*de offic.deleg.* etiam in mensibus Ordinariis concessis. Gomezius *de expectatiuis num.*16. Gamba.*d.lib.* 3.& Zerola *in præxi Episcopali* 1.*part.*1. *verb.derogatio*, & fuit resolutum in vna Assisien. Beneficij 9.Martij 1587.

41 coram D.Orano,in qua fuit † dictum, *constare de primo extremo ex instrumento possessionis, de secundo autem ex sustentatione litis, & de titulo dubitari non posse,cum Legatus de latere contulerit Beneficium, qui de iure communi conferre potest omnia Beneficia existentia in sua Prouincia* capit.primo de officio legati in sexto capit. si à sede de Præben. eodem lib.*etiam in mensibus concessis Ordinarius,per regulas Cancellariæ Gambar.* lib.3.num.78. *nec obstare,quod dicitur Octauium habuisse alia Beneficia, & sic non potuisse legitime ei de alio conferre obstante decreto Concilij* sess. 24. cap.17.*quia fuit responsum, quod Concilium prohibet retentionem, non autem assecutionem, nam & ita fuit per Congregationem resolutum in vna Salamantina dimidiæ Portionis coram eodem pendente, propterea hæc exceptio in iudicio stoly nõ est admittenda,quia in petitorio poterit docere de dispensatione, & interim debet restitui, nam execrabilis restituitur. Puteus* decisione 99.lib. 1. & 13. de restitutione spoliatorum, &c. & posthæc tradit Gonçalez *§.2.proœm. num.* 54. idque

42 procedere † non obstantibus concordatis Germaniæ, & Galliæ, fuit nouissime resolutum in causa Virdunen. Canonicatus sexto Martij, & 19 Iunij 1595.coram D.Pamphilio, vt in sequentibus decisionibus,quas hic ponere placuit,deseruiunt enim etiam ad alia dicenda.

Virdunen.Canonicatus sexto Martij 1595.

43 FVit † *dictum gratiam Petri non esse canonicandam, quia ei obstat, vt anteriores prouisiones Legati de latere factæ ad fauorẽ Arturi possessoris* c. 1.& ibi glossa in fin.de offic.Legati in 6.cap.si à sede Apostolica, *& ibi etiam glossa* de Præben.eodem lib.*quæ prouisiones capiunt omnem vacationem istius Canonicatus, siue ipso iure per homicidium Concanonici, siue per resignationem homicidæ ante sententiam prima oram, si ie per ipsam sententiam inductam, quod fieri potuit cum non ossumum sit in Beneficialib. admitti multiplicationem titulorum, & aliquem posse se pluribus titulis iuuare* capit. post electionem de concess. præbendæ *Cassad.*dec. 21. numer. quinto super regulis & dec. tertia de causa poss.in fi.*Caputaquen.*dec.280. lib. 1. *nec obstare,quod primam prouisionem fuisse factam quatenus Canonicatus tunc vacaret, vel alias quandocumque vacare contingeret, & sic potius sapiat naturam expectatiuæ, quam Legatus concedere non potest* capit.secundo de concess.præben. capit. de testandæ eodem tit. lib. 6. *& tradit Gambarus* de offic. Legati lib.3.numer.582.*quia illa conditio, si vacat, vel quatenus vacet,non reddit gratiam conditionalem,sed dicitur pura.Gemin.*in ca.2.num.20.*& Francus* num.4.de elect.in 6. *Lapus*,& ibi add.allegatio. 6.num.2.cum seq.*& statim sortitur effectum suum, cũ Canonicatus tunc vere vacaret propter homicidium in personam Canonici eiusdem Ecclesiæ, quod etiam cura assassinium priuat Canonicum homicidam ipso iure Canonicatu,quem habet in illa Ecclesia propter scelus, & ingratitudinem in illa commissam, vt est tex.* in c. in quibusdam,*& ibi Hostien.Ioan. And. Anchar.* num. 5.*Abb.*num.6.de pœnis *Rebuff.*de modis amittendi Beneficia num.45.*Gab.*cons.296. num. 6. lib. 1. *neque obstare, quod huiusmodi homicidium fuerit factũ de mense February, qui mensis propter alternatiuam spectat ad collationem Cap.iuxta cõcordata Germaniæ, de quib. per Puteum* dec.47.li. 1.*quia propter id,quod Cardinalis Legatus concurrit cum quolibet Ordinario, quem potest præuenire,non obstantibus concordatis, vt tradit Gambarus* d.lib.3.num.207.*& adest* decis.*Putei* 345.li.2.*fuit dictum,quod Capitulum videtur per hanc prouisionem iuri suo renuntiasse,ex quo non solum permisit labi sex menses absque eo, quod vnquam prouiderit,quod imo dedit possessionem prouiso à Legato* cap. cum ex ore,*vbi Anchar.Imola, & alij* de his,quæ fiũt à prælat.*Rom.*cons 337.num.3 *Paris* 26.lib 4. cum aliis allegatis *in causa Lucana Canonicatus de anno* 1584.*coram D.Grano, & hoc non obstante, præseruatione iurium,quæ intelligitur quo ad vacationes futuras non autem,vt comprehendat istam prouisionem, in qua Capitulum per actus positiuos sibi expresse præiudicauit Oldra.*cons 330.in fin.*Paris.*cons.20.n.12.lib. 1. *Sarn.* de iure quæsito non tollend. q. 1. in fi. *minus obstant deducta contra secũdam prouisionem per resignationem Iacobi de la Roca, quæ quatenus priuatio nõ fuisset ipso iure inducta,fieri potuit à Legato,qui põt prouidere Beficia vacantia etiam per resignationem,glossa* in cap.de de liberatione *§* prohibemus. verbo cuiuscũque. de officio Legati in 6.& in cap.dudum verb.potestate. de præben.eodem li.*præsertim stantibus facultatibus generaliter loquentibus de omnibus Beneficiis quomodocumque vacantibus, præterquam per obitum familiarium Papæ, & non est dubium homicidam, seu alium delinquentem,quotiescumque ex delicto Beneficium ipso iure nõ amittitur,posse ante sententiam resignare,& collationem ex huiusmodi resignatione subsecutam esse validam, Bisignetus* decis 5.de re iudic.*Thom.Ferrat.* cautela 44. *Butrius* consil.47.*Sarnen.*de annali, q. 42.sub numer.3.& in regul. de subrogan. q. 7. in princ. *Crescen.* decis.226. *alias* 6.de renuntiat.nu. 3.

neque

neque obstat, quod non doceat de publicatione istius resignationis, quia non agitur de canonizanda gratia Legati ad fauorem Arturi, rei, & possessoris, cui sufficit ad excludendum Petrum, per non ius suum ostendere, quod de tempore suæ prouisionis Canonicatus non vacabat. l. fin. C. de rei vendicat. *Rota* decisio. 4. de re iudicat. in nouis. *Bisignetus* 2. de except. *Cassad.* 2. eodem tit. & decis. 3. num. 5. de restitut. spoliat. *& tanto magis, quod prouisio Apostolica ad fauorem Petri fuit obtenta pendente termino ad publicandum, Cassador,* decis. 24. super reg. *Sarnen.* de publican. quæst 17. in fin. *neque obstant clausulæ generales, quia non capiunt vacationes futuras, Felin.* in ca. constitutus, colum. pen. de rescript. *Modernus* super regul. Cancell de impetrant. Beneficia vacantia per obitum familiarium, q. 3. n. 7. *& in omnem euentum cessant omnes difficultates ex tertia prouisione, quæ capit vacationem per priuationem eiusdem Iacobi, & tanquam anterior est præferenda gratiæ Apostolicæ* d. c. 1. *vbi glo.* de offic. Legati in 6. cap. si à sede. de Præben. eod. lib. *neque obstat, quod non appareat de eius anterioritate, nisi ex data literarum Legati, quæ propter suspicionem ante datæ, noc probant anterioritatē gratiæ contra prouisum Apostolicum, iux.* decis. *Rotæ* 1. & 10. de probatio in nouis. *quæ habent locum etiam in literis Legati, vt per Achill.* decis. 171. *alias* 7. de probatio. *Quia idemmet Achilles declarat* in decis. seq. *quæ est* 172. *alias* 8. eod. tit. *hoc non procedit, vbi est subscripta à Secretario Legati, qui sit Notarius publicus, prout in hoc casu, vbi literæ non solum sunt sigillatæ sigillo magno Legationis, sed etiam sunt subscriptæ à Legato, & ab eius Vicelegato, qui est Prothonotarius Apostolicus, & Secretario, qui & ipse est Notarius Apostolicus descriptus in Archiuio Romanæ curiæ, alia in contrarium deducta sunt nimis leuia, & bene tolluntur ab informantibus.*

In eadem 19. Iunij 1595. coram eodem D. Pamphilio.

44 DOmini steterunt in resolutis, *nempe prouisionem Apostolicam ad fauorem Petri non esse Canonicandam, quia, cum sit facta dispositiue, tanquam de reseruato, vt patet ex eo, quod præuia narratiua reg. reseruatoriæ mensium confertur ei Canonicatus, tanquam vacans per sententiam priuationis contra Iacobum de la Roca latam de mense Maij reseruato, & reuera non adsit reseruatio, ex quo per homicidium Concanonici iuxta notat. in c. in quibusdam de pœnis, Canonicatus ipso iure vacauerat in mense Februarij qui non est reseruatus, prouisio nō sustinetur: hoc enim operatur expressio dispositiua reseruationis, quod non valeat prouisio, si reseruatio non verificetur, Roman.* consil. 335. numero 11. & 14. *Cassad.* decis. 3. de Præben. *& fuit resolutum in causa Corduben. Cantoriæ sub die 5. Maij 1559. coram Domino Quiroga, & hoc, non obstante clausula generali, quod collatio valeat,* siue præmisso, siue alio quouis modo, &c. *quia quando reseruatio ratione mensis exprimitur dispositiue, tunc prouisio restringitur ad illam vacationem expressam in mense Apostolico, & illius vigore non potest capi Beneficium vacans in mense Ordinarij, non obstante clausula* quouis modo, &c. *quæ restringitur, ne contradicat expressis, vt in his terminis tradit Achilles* decisio. 264. *quæ est* prima de Præbendis, *nec videbatur Dominis posse Petro suffragari clausulas prouisionis, si neutri, si nulli, & aliæ similes, quia super eis literæ non sunt expeditæ, & cum sint desumptæ, & oriantur ex corpore eiusdem supplicationis, quæ requirit iustificationem resolutionis dispositiue narratæ, debent intelligi iuxta d. supplicationem, & non possunt aliquid operari, nisi iustificata reseruatione ad* c. 2. de rescript. *imo tanquam accessoriæ corruūt sublata gratia principali. Paris.* consi. 182. lib. 4. *Mohed.* decis. 300. in fin. *alias* 17. de causa possess. *Puteus* decis. 400. lib. 1. *& fuit resolutum in causa Gienen. Beneficij* 15. *Febr.* 1593 *coram D. Blancheto, & tanto magis, quod de tempore datæ illius prouisionis nulla aderat lis, super qua possit fundari gratia, si neutri, & aliæ similes, quæ necessario litem præsentem requirunt, Sarnen.* de annali quæstione 28. colum. 2. versicul. præterea. *Rebuff.* in tit. de gratia, si neutri, *& non dantur pro lite mouenda. Capuiaquen.* decis. 34. part. 2. *neque obstant deducta contra gratiam Arturi, quia non est modo agendum de iure ipsius, qui cum sit reus, & possessor potest excludere Petrum actorem ex non iure ipsius, etiam quod ipse de iure suo nihil præstet.* l. loci §. si competit. ff. si seruitus vendicetur. l. fin. C. de rei vendicatione, *Rota* decis. 4. de re iudic. in nouis. *Bisignetus* decis. 2. de except. *Cassad.* 2. eod. tit. & 3 n. 5. de restit. spoliat. cū vulgaribus *& tanto magis, quod ex deductis in alia decis. videbatur satis constare de iure ipsius Arturi, qui vigore mandati de prouidendo habiti à Legato, quod secuta possessione tradita per Capitulum habetur pro prouisione, iuxta notata per Compostellanum, Io. Andr. & alios* in cap. transmissam de electione, *Rota* decis. 16. de concess. Præben. in nouis. *fuit prouisus de huiusmodi Canonicatu, tanquam vacante ipso iure per homicidium Concanonici in mense Februa. & notissimum est Legatum de iure communi posse concurrere cum quolibet Ordinario, & cum ipse dicatur Ordinarius in sua Prouincia,* cap. 1. & ibi, gloss. de officio Legati in 6. c. si à sede, & ibi etiam gloss. de Præbeñ. eod. lib. *Crescen.* decis. 180. *alias* 8. de priuil. *Puteus* decisio. 345 lib. 2. & decis. 2. & 3. de constitution. *Gambarus* de legato, lib. 3. q. 3. n. 78. & n. 209. *qui dicunt hoc procedere, non obstante communicatione concordatorum Germaniæ quoad alternatiuam concessam Ecclesiæ Virdunen. ex indulto Leonis, quia concordata tollunt tantum gratias præuentiuas, & non impediunt, quominus Legati possint concurrere cum Ordinariis, vt tradit Puteus* in d. decis. & de concordatis Galliæ, *tradit Rebuff. dicens, ita fuisse iudicatum* in tit. de collatio. §. si quis vero, verb. ad alium inferiorem. in fin. *non enim in eis dicitur, quod in mensibus Ordinarij ipsi soli conferant, sed per quamcumque reseruationem expectatiuam, seu quamuis aliam dispositionem Pontifex non intēdit, quod in dictis mensib, impediantur illi, ad quos Beneficiorum collatio, seu prouisio pertinebit, & sic remouet tantum gratias præuentiuas, non autem excludit Legatos, quominus ipsi, tanquam Ordinarij iure suæ Legationis, sicut antea cessantibus gratiis præuentiuis poterant concurrere cum Ordinariis, ita etiam hodie remotis eisdem gratiis per concordata possit, sicut quilibet alius Ordinarius conferre* d. cap. 1. de offic. Legati in 6. *Puteus* d. decis. 345. & decis. 2. cum sequenti de constitutione, *& ita non obstat decretum irritans positum in indulto Leonis, quod soritur naturam principalis dispositionis, quoad gratias præuentiuas tantum, quas tollunt concordata, non autem quoad facultatem Legatis competentem de iure communi concurrendi cum aliis Ordinariis in collatione, quæ non est sublata per concordata, vt supra dictum est ad* Clem. 1. de concess. Præbend. *& late tradit Puteus* decis. 1. lib. 1. *non obstat, quod per clausulam positam in facultatibus Legati, quod, scilicet per eas nihil censeatur concessum in præiudicium Ordinariorum, videtur sublata præuentio, per quam Ordinariis*

præiudicatur, quia dicta clausula intelligitur quo ad cõcessa in dictis facultatibus, non autem quo ad competentia Legatis de iure communi, quæ per dictam clausulam non censentur sublata, quod etiam suadetur ex ipsismet facultatibus, quatenus non sunt restrictæ ad Beneficia reseruata, sed includunt etiam non reseruata, cum loquantur de Beneficiis ad Tullen. Meten. & Virdunen. Episcoporum, & Capitulorum collationem, & prouisionem pertinentibus, & si sedi Apostolicæ specialiter aut expresse reseruata existant. Alia in contrarium deducta bene tolluntur per informantes pro Arturo, reo, & possessore, cui, vt dixi, sufficit excludere Petrum per non ius, etiam quod sua gratia pateretur aliquam difficultatem, cum non teneatur docere de iure suo. Et post hæc tradit Gonçalez referens istam decisionem, gloss. vigesima quinta, *à num. decimoquinto*, reprobans opinionem Greg. Branden. *super concordatis Germaniæ, quæst.* 12. *num.* 9. & 10. contrarium volentis, qui tamen *not.* 1. *à num.* 2. admittit posse concurrere Papam tanquam Ordinarium, & præuenire post vacationem sine vlla violatione concordatorum, & à fortiore tradit Gonçalez, vbi *n.* 29.

45 Id autem, quod † dictum est Legatum concurrere cum Ordinario, & eum posse præuenire in mensibus Ordinariis, recte procedit etiam atténtis regulis hodiernis mensium, quo ad quatuor menses Ordinarij non habentis alternatiuam, sed non videtur procedere, quo ad sex menses alternatiuæ Episcopi illam habentis, propter decretum irritans in ea appositum, quod ligat Legatum etiam à Latere, iuxta supra adducta *cap.* 1. *à nu.* 15. Sarnen. *de triennali, q.* 28. *vers. infertur, &* 4. † qui dicit Rotam iudi-
46 casse non valere prouisionem Legati de Latere, de Beneficiis vacantibus in mensibus Ordinarij, etiam si postea Ordinarius non conferret, propter decretum irritans positum in alternatiua, & allegat Gambarum *d. quæst.* 3. *lib.* 3. qui tamen non loquitur in terminis alternatiuæ Episcoporum, sed in simili de expectatiuis, & *numero* 8. † *& seq.* ait, non valere colla-
47 tionem Legati, etiam habentis facultatem generaliter conferendi Beneficia reseruata facta in præiudicium expectantium, & in eorum mense, etiam si nullus expectans acceptet propter decretum appositum in expectatiuis, & ita Rotam iudicasse, & seruare, & ita fuit resolutum in causa † Canonicatus S.
48 Martini 2. Maij 1561. coram Do. Caputaquen. de qua infra *d. cap.* 1. *numero* 20. & facit doctrina Felini *in cap. cum ex officij de præscr. sub n.* 36. & Crescentij *dec.* 2. *de Præben.* quod decretum alternatiuę annullat acceptationem expectantis.

Quamuis † Zerola *dict. versic. derogatio*, dicat
49 Legatum concurrere accumulatiue cum Ordinario, non solum in quatuor, sed etiam in sex mensibus alternatiuæ, sed de isto authore, non est multum curandum, multa enim confundit, & barbare procedit. Et vide quæ de nuntio dicemus infra 4. *dub. à n.* 132. |

Nihilominus prouisio Legati † de latere de Be-
50 neficio vacante in mense alternatiuæ tribuit titulum coloratum, & suffragatur in iudicio spolij, non obstante dict. decreto, vt postea fuit resolutum in d. Assisien. Beneficij 11. Iun. 1587. coram Do. Comitulo his verbis. *Ex eo, quod refert Sarnen.* in regula de triennali, quæstio. 28 *Rotam iudicasse contra validitatem prouisionis à Legato de latere factæ, d. Beneficiis vacantibus in mensibus ordinarij per regulam cancellariæ reseruatis, dubitaui, an D. Octauio suffragaretur titulus habitus à bonæ memoriæ Cardinali Riario, maxime cum eius facultas minus comprehendere diceretur, quam à iure communi Legato de latere in materia beneficiali tributum sit, & Domini reseluerunt suffragari in hoc iudicio spolij, in quo sufficit docere de titulo coloratio, licet alias inualido, Cass. ad.* decisio. 1. numero decimo, de restitutione spoliat. *Cum enim Cardinalis Legatus habeat à iure facultatem conferendi Beneficia intra suã Legationem vacantia.* capit. primo de officio legati libro sexto, capit. si à Sede, de Præben. eodem libro, *Fedr.* consilio sexagesimoquinto, *eius collatio tribuit titulum coloratum, quamuis facultas originalis illi competens, ex aliquo accidenti restricta fuisset, vel impedita, ad tradita per Abb.* in cap. cum nostris de concess. Præbend. *Rebuff.* de pacificis possess. numero 42. *Puteus* decisio. 26. & 180. libro tertio, *non obstat, quod stante alternatiua concessa Episcopis cum decreto irritan. vt per Sarnen.* d. quæstione 28. *prouisio Legati in mensibus Ordinarij videatur discolorata, quia aliqui ex Dominis sentiebant hoc posse procedere, si Episcopi haberent indultum exclusiuum aliorum collatorum, & omnes conueniebant, quod sicut prouisio Ordinarij in mensibus expectantium, etiam ex mente eiusdem Sarnen. non obstãte decreto irritanti, præbet titulũ coloratum, ita etiam prouisio Legati in mensibus Ordinarij ad effectum, vt interim non sit retardanda restitutio in spolio, Achilles* decis. 5. de titulo, *nec enim omne decretum irritans positum in reseruatione inficit titulum, & possessionem. Puteus* decis. 50. lib. 1. & decis. 180. lib. 3. *resolutiones quarum meminit Sarnen.* in d. q. 28. *visæ sunt transire, non absque difficultate propter* decisionem *Crescen.* 160. & *Putei* 345. lib. 2. *sed opere pretium non fuit in illis insistere, & minus fuit necesse examinare literas facultatis bonæ memoriæ Cardinalis S. Sixti. cum enim non releuent in hoc iudicio possessorio ad tex.* in cap. in literis de restitututione spoliat. *reiiciuntur ad petitorium, vt alias dictum fuit in hac eadem causa coram R. P. D. Orano.*

Verum ista decisio non videtur posse procedere, si decretum † alternatiuæ esset iustificatum, 51
quia constaret de vacatione in mense alternatiuæ, & acceptatione illius ex traditis supra *capit.* 1. *à numero* 414.

Limitatur tamen prædicta *concl.* 1. vt Legatus de 52
latere † non possit conferre, vel reseruare Ecclesias Cathedrales, vel regulares, aut Collegiatas, seu ipsarum Cathedralium Dignitates maiores post Pontificalem electiuas, *c. deliberatione de offic. legati in 6. gl. fi. in d. c.* 1. & Corras. *d. c.* 3. *n.* 10.

Secundo limitatur, † vt non possit conferre Be- 53
neficia reseruata *d. gloss. fin. in d. c.* 1. & Probus ad Monachum *ibi n.* 10. & 11. Villad. *c.* 9. *n.* 4. Corras. *d. c.* 3. *n.* 7. & 10. Gambarus *d. lib.* 3. *à n.* 116. & Cuchus *d. lib.* 2. *tit.* 5. *num.* 80. qui alios referunt, Crescen. *decis.* 20. *de Præben. sub numer.* 3 & Rota in Regien. Canonicatus 17. Nouembr. 1595. supra relata *cap.* 1. *numer.* 415. nam in reseruatis Summo Pontifici Legatus non potest se intromittere *cap. quod translationem. de officio legati*, & post hæc tradit Gonçalez *gloss.* 24. *num.* 21. & *à nu.* 38. vbi quod regula mensium, dum excipit Cardinales, intelligitur de Cardinalibus ordinariis collatoribus, vt Episcopis, non de Cardinalibus Legatis.

Imo, & si sit Legato, vel Nuntio concessa facultas 54
conferendi Beneficia † qualitercumque vacantia, non tamen poterit conferre Beneficia reseruata siue generaliter, siue specialiter Rota *decis.* 3. *de officio legati in nouis, & in additione* Capella Tolos. *decisione* 435. & ibi Aufrer. Probus *d. num.* 10. Æneas de Fal-

con.

con. *de reseruatio* 4. *quæstione principali effectu* 6. Simo. *quæstione* 81. Mandos. *de signatura gratiæ titulo de indulto conferendi Beneficia reseruata in princ.* & in causa Canonicatus S. Martini coram D. Caputaqu. 2. Maij 1561. fuit dictum *Legatum de latere non habere facultatem conferendi Beneficia reseruata vllo modo, licet ei sit data ampla facultas conferendi, &c.* vt *in decisione* Cotæ. 106.

Et si Legatus habeat facultatem † conferendi
55 Beneficia reseruata, non propterea potest conferre Beneficia vacantia in curia, nisi specialiter, & expresse sit concessum, ex *c. 2. de Præben. in* 6. & ibi Dd. Gigas *consil.* 7. *nu.* 6. & *consi.* 10. *n.* 2. ad dicta infra 11 *p. ca.* 1. *num.* 28.

Tertio limitatur, † vt Legatus non possit cõferre
56 Beneficia litigiosa, ex *ca.* 1. & 2. *vt lite pendente in* 6. Lancellot. *de attentatis* 2. *par. in præfatione, nu.* 617. Rota *decisione* 198. *lib.* 3. *par.* 3. *diuersorum*, quæ ait, quod beneficia litigiosa conferri non possunt ab aliis quam à Pontifice. Et fuit resolutum † in vna Tul-
57 len. Prioratus 28. Nouemb. 1594. coram D. Seraphino, in qua fuit dictum, *Legatum etiam de Latere non posse conferre Beneficia litigiosa, quæ in eius manibus libere fuerunt resignata, nisi id habeat expressum in commissione, &c.* & in causa Virdunen. Canonicatus vigesimooctauo April. 1595. coram D. Pamphilio fuit etiam dictum, quod, *si Beneficium sit litigiosum, vel alias affectum, iuxta tex.* in capit. secundo vt lite pendente in sexto, *Legatus etiam de Latere in illius collatione se intromittere non poterit, &c.* Et
58 similiter † Cardinales Ordinarij collatores vigore indulti non possunt conferre Beneficia litigiosa, seu in eis subrogare, ex quo de iure communi prohibetur per *d. c. primũ & secundum* & indultum solum tollit obstaculum reseruationis regularum, vt per Gonçalez *gloss.* 24. *num.* 27. qui allegat Lancellotum *d. c.* 4. *in præfatione sub num.* 304. in vltima impressione, & ait fuisse resolutum 20. Februa. 1604. coram D. Lita, in vna Hispalen. Beneficii de Xerez, & alias sæpius conducit *decis.* Putei 84 *lib.* 3.

59 Et ita tenendum est, quamuis Probus ad Monachum *in d. c.* 1. *de officio Legati in* 6. *num.* 8. dicat Legatum posse conferrre Beneficia reseruata, & affecta sedi Apostolicæ ratione litigij iuxta *d. cap.* 2. *vt lite pendente*, & allegat glos. *verb. sine ad nos in Clem. si de Beneficio de Præben.* quæ id non dicit, Capellam Tolos. *dec.* 435. quę tamen potius sentit contrarium, & Aufre. *ibi.* Et idem tenet Gambarus *d. libro* 3. *num.*
60 431. *& sequentibus.* vbi † docet Legatum non posse conferre Beneficia iuris patronatus litigiosa, nõ quia iuris patronatus, sed quia litigiosa; ex *d. cap. secundo* & quando haberet facultatem conferendi litigiosa, an possit illa conferre, dubitat à *num.* 433. in quo mihi verius videtur non posse propter præiudicium
61 patroni laici, † cui saluum erat ius præsentandi lite finita *Clem.* 1. *vt lite pendente*, Cassador. *decis.* 3. *nu.* 2. *eod. tit.* cui Legatus non potest præiudicare, vt dicetur statim.

Quamuis prouisio facta à Papa de Beneficiis iu-
62 ris patronatus † etiam laicorum valeat, etiam non facta mentione, nec derogatione iuris patronatus. Cassador. *decis.* 3. Crescen. *decis.* 8. *de iure patron.* Chisanen. *decis.* 75. *in manuscr.* Sarnen. *in reg. de subroganquæst.* 6. *& in reg. de impetrantib. per obitum familiariũ Cardin. quæst.* 8. & Flam. Paris. *de resignatione Benef. li.* 2. *q.* 4. *num.* 52. quia respectu Papæ non censetur præiudicium considerabile, de quo Couarru. *pract. ca.* 36. *num.* 7.

Quarto limitatur, † vt non possit Legatus à La- 63
tere conferre Beneficia iuris patronatus laicorum, glos. *in Clem. per literas de Præbend. verb. Apostolicis*, Feli. *in tract. quando literæ Apostolicæ.* Gloss. *regulæ* 40. *Cancella. versiculo quo ad secundam*, Probus ad Monach. *in d. cap.* 1. *de offic. Legati in* 6. *sub numero* 16. Rochus *de iure patron. verb. honorificum*, *numero* 8. Paul. de Citadinis *eod. tract.* 7. *par. nu.* 16. & Lambert. 3. *part.* 2. *lib. qu.* 8. *art.* 1. & 2. Rebuffus *in prax.* 3. *par. signaturæ, verb. nec non iuris patronatus*, *numer.* 30. Gambarus *d. lib.* 3. *à num.* 239. Corras. *d. cap.* 3. *num.* 11. & 12. & 4. *par. cap. vlt. num.* 33 Duar. *de Benefi. lib.* 3. *ca.* 3. Cuchus *d. lib.* 2. *tit.* 5. *num.* 77. cum Villadie. *de Legato, quæst.* 9 *n.* 22. Quintanaduen. sup. Brunell. *conclus. vigesimaquarta.* Aym. *cons.* 63 *nu. sexto.* & 81. *numer.* 10.

Vnde prouisio Beneficij iuris patronatus † lai- 64
corum facta à Legato sine præsentatione, aut consensu patroni, erit nulla, quæ tamen illo non reclamante intra tempus datum ad præsentandum, sustinebitur, Lamber. *d. quæstione* 8. *artic.* 2. *num.* 3. & Gãbarus *d. lib.* 3. *num.* 343. sicut in prouisione facta ab Ordinario dicetur infra *capitul. vltimo*, *à numero* 241.

Et sic in vna Barchinonen. fuit resolutum, † quod, 65
cum non constet de præsentatione, aut reclamatione patroni, valet prouisio Nuntij, si non habeat excepta Beneficia iuris patronatus, vt apud Anton. August. & habetur 3. *part. diuersorum, libr.* 3. *decisione* 1482.

Recte tamen potest Legatus conferre † Benefi- 66
cia iuris patronatus laicorum deuoluta ad Episcopum ex negligentia patroni, Selua 2. *par. q.* 3. *nu.* 41. & alij.

Idemque dicendum est de Beneficiis iuris † pa- 67
tronatus mixti, scilicet laicorum & Clericorum quod etiam non potest Legatus ea conferre Abb. *in cap. fin. de iure patron, cap. dilectus. de offic. Legati*, Felin. *in d. tract. quando literæ Apostolicæ, ampliatione* 6. & *in cap. multorum, num.* 3. *de Iudæis*, Glossator. *supra*, Selua 2. *par. q.* 3. *n.* 39. & 3. *par. quæst.* 11. *num.* 17. & 18. Villadrego *d. q.* 9. *num.* 28. Brunell. *conclus.* 23. 3. *declaratione* Rochus *verb. ius, nu.* 15 Lamber. *d. quæ.* 8. *art.* 4. & *q.* 9. *sequen. art.* 9. Rebuf. *de nominatio. quæ.* 15. *numer.* 7. Gigas *de pensio. quæst.* 24. *num.* 3. Corras. *d. n.* 11. & 12 Gambarus *d. lib.* 3. *à num.* 355. Mandos. *reg.* 1. *Cancell. quæst.* 10. *numer. octauo* Couar. *d. cap.* 36. *pract. num.* 5. Granutius ad Simonetam *de reseruatio. quæst.* 9 *num.* 9. Zauallos *in suis communibus contra communes*, *quæst.* 613 & Puteus *decis.* 157. *lib.* 3. *num.* 2. Et faciunt quæ de reseruatione dixi supra *cap.* 1. *à num.* 558 Quamuis contrarium teneant Paulus de Citadinis de Citadinis *d.* 7. *par. nu.* 16. Cuchus, qui alios citat *d. tit.* 5. *n.* 78. & Zechus *de statu Legati, sub num.* 4. *versi.* 2. *potest*,

Quod tamen Gambarus *vbi supra. num.* † 36 9. & 68
sequen. limitat, quando ius patronatus esset commune laicis, & clericis, & clerici habent plures voces, quoniam tunc, inquit, totum iudicabitur Ecclesiasticum, & Legatus poterit conferre per ea, quæ tradit Bart. *in l. fin. column. de Colleg. illicitis*, & Ioann. de Lignano *in cap. dilectus* 3. *de Præbend.* quem sequitur Felin. *in c. ex literis col.* 1. *de constitut.* & *in c.* 1. *sub n.* 6. *de præscrip.* & Maranta *in speculo Aduocato* 4. *par.* 11. *distin. nu.* 23. & alij supra relati *cap.* 1. *num....* quando docet modum discernendæ Vniuersitatis Ecclesiæ à sæculari, & ostendit, quod si ius patronatus spectaret ad Vniuersitatem Scholarium, in qua

essent plures laici, quam clerici, totum hoc vocaretur seculare, & è contra Rochus *sup.n.*16. & Lamber. 1.*par.lib.*1.*qu.*1.*art.*10.*num.*10. & Ferretus *consi.*132.*n.* 5 *&* 6. & Gambarum in proposito refert, nec reprobat Granutius ad Simonetam *vbi proxime, numero octauo* quem sequitur Gonçalez *gloss. decimaoctaua, à numero decimoquinto.* loquens de reseruatione.

69 Sed ista sublimitatio non videtur vera, & † est contra mentem Dd. quos citauimus, qui indistincte loquuntur, & eorum rationes etiam hic militant, maxime quod præiudicaretur laicis ex societate clericorum, & sic retraherentur à fundatione, &
70 simile de Vniuersitate † est longe diuersum, & diuersæ rationis ex adductis per Rochum *d. num.* 16. & Felin. *sub d.n.*6. & Marantam *supra*, & si illud valeret, procederet etiam, quando clerici haberent æquales voces, nam etiam Vniuersitas, in qua sunt æquales clerici, & laici, dicitur Ecclesiastica. Bart. & alij *supra.*

71 Et quamuis Couar. *sup.* dicat, † quod si ius patronatus huiusmodi ad laicum vnum, & ad duos clericos ratione Ecclesiarum pertineret, ita quidem, quod maior pars, & potentius suffragium ex duob. clericis constaret, quo ad præsentationem posset admitti huius patronatus derogatio, loquitur tamen, & intelligitur Couarru. *in derogatione facta à Papa,* & ita male eum allegat Gonçalez *supra nu.*17. sicut etiam male allegat Crescentium *decisione* 3. *de iure patron. & decis.*574.*p.*1.*diuers.*

72 Sublimitatur autem ista quarta limitatio, † vt non procedat in Beneficiis iuris patronatus laicorum ex priuilegio, vel præscriptione, nam ista bene potest Legatus conferre, nec oportet aliter derogare tali iuri patronatus, nec de eo facere mentionem ex quo cessat ratio retractionis à fundatione, & dotatione, Abb. *in d.c.dilectus in fin. de offic.Legati,* Car. *in d.Clemen.per litteras* 3.*quæst.* Felin. *in d.tract.quando literæ Apostolicæ, limit.*11. Staph. *de literis gratiæ tit. de modo, & forma impetrandi. §.*4.*principaliter. num.* 5. Probus ad Monachum *in d. cap.* 1. *de officio Legati in* 6. *sub num.*16. Selua 3.*par. quæst.*11. *num.* 23. *& seq.* Villadieg. *sup.num.*22. & Aym. *d.consi.*63.*num.*6. Rochus dicens communem *d.verb.honorificum, numer.* 16. Citadinis *d.*7.*par.nu.*16. Lamber. *d.*3.*par.*2.*lib.q.* 8.*art.*3. Gambarus *d.lib.*3.*à n.*243. *&* 251. Coras. *d.c.* 3.2.*p.num.*13. *&* 14. *&c.vlt.*4.*par.num.*33. Couar. *d. c.* 36.*nu.*6. Cuchus *d.tit.*5.*n.*78. & Zauallos dicens communem *d.q.*613. & faciunt dicta de reseruatione supra *d.c.*1.*à n.* 543.

73 Quamuis add. Barbatiæ inter † *cons.* Alexand. 74. *vol.*4. testetur, quod veritas, & communis obseruantia se habet in contraaium, & quod dictum est de
74 iure patronatus ex priuilegio procedit etiam si sit † priuilegium speciale ad certa Beneficia, & non generale, quicquid Corrasius sentiat *d.c.*3.*num.*15. nam ex quo est ius patronatus, seu præsentandi ex priuilegio, parum refert si sit ad certa Beneficia, imo ius patronatus regulariter ita solet esse, & Dd supra citati generaliter loquuntur, & Abbas *in d.c.dilectus.*
75 † *de offic. Legati ad fin.* quem citat & sequitur Corras. *ibi,* vbi distinguit inter priuilegium generale, & speciale, loquitur solum in iure conferendi dicens, quod licet Legatus possit concurrere in prouisione Beneficiorum, cum habente ius conferendi ex priuilegio generali, ex Feder. *consil.* 63. tamen, si Papa contulisset alicui priuilegium, vt possit conferre certa Beneficia. Legatus de illis non potest se intromittere, quia specialis prouisio derogat generali, *cap.*2.*de offic.legati, & cap.dudum de Præben.in* 6. & facit, quod suprd dictam est *numer.*32. *&* 33. Quam limitationem † Abbatis ponit Æneas de Falcon. *de* 76
reseruat. 2.*par.præludio* 1 *num.* 2. eamque limitat *n.* 3. nisi ille, qui ex priuilegio posset conferre Beneficia in certo loco haberet ex priuilegio perpetuo: nã cum tali concurrit Legatus, & ait reperisse postmodum Villadiegum *d.quæst.*9.*num.*30. indistincte tenere, quod Legatus concurrit cum quolibet collatore, etiam habente speciale priuilegium conferendi: tandem, ait, posset dici, quod si Papa dederit hanc facultatem alicui, postquam Legatus est creatus, quod tunc Legatus non concurrat, secus si ante. esset igitur opus videre facultates vtriusque.

At Gambarus *d.lib.*3.*nu.*136. cum Villadieg. *sup.* † 77
absolute tenet contra Abb. scilicet. cp in Beneficiis, quorum collatio est alicui specialiter concessa à Papa, vt quando papa concedit specialiter collationem Beneficiorum vni in certa Ecclesia, Legatus possit se intromittere, quoniam Legatus confert cumulatiue, non priuatiue; vnde stat, quod ille habeat authoritatem conferendi, & tamen id possit Legatus, quando enim vna potestas accedit alteri accumulatiue non priuatiue, vna non tollitur per aliam, secundum ea quæ habentur *in ca.pastoralis, de offic. ordinary,* videnda tamen, inquit, essent verba indulti.

Mihi verior videtur doctrina Abbatis, † ex *d.c.* 78
2. *& d.c.dudum,* nec refert priuilegium esse temporale aut perpetuum, nisi per illud fieret Ordinarius collator, & non Delegatus, seu Apostolicus, nec rursus refert, quod priuilegium speciale præcedat, vel subsequatur ad *l.sanctio legum ff. de pœnis, & l. doli clausula.ff.de verb.obligat.*

Maximeque procederet doctrina Abbatis † stan- 79
te in priuilegio speciali, seu indulto clausula decreti irritantis ad dicta sup. de alternatiua *à n.*45.

§. I.

De facultate Nuntij.

SVMMARIA.

A*lij Legati, qui non sunt à latere, siue missi, siue nati, conferendi Beneficia nullam habent potestatem nisi hoc eis specialiter sit indultum, vel nisi sint missi cum potestate, seu authoritate Legati de latere, à n.* 80. *& ponitur resolutio Rotæ.*

Nuntius Hispaniæ, licet alias mittatur cum potestate Legati de latere, tamen circa Beneficia conferenda datur ei facultas restricta ad Beneficia 24. *ducatorũ valorem non excedentia, vt in clausula facultatis hic posita.n.*83. *&* 84.

Nuntius Hispaniæ non potest prouidere Beneficia curata, vt ex verbis facultatis apparet.n. 85.

*Cessat iam dubium, an facultas Nuntij comprehenderet Dignitates, nam vltra quod sunt in Ecclesiis Cathedralibus, aut Collegiatis, non sunt Beneficia simplicia, num.*86.

*Tantum potest prouidere Beneficia vacantia per obitum, non per resignationem, assecutionem, vel alias, quamuis olim soleret habere facultatem admittendi resignationes, &c.n.*87.

Sufficeret ad istum effectum, quod Beneficiũ vacaret de facto

facto per obitum illud possidentis, licet alias de iure vacaret, n.88.

In valore 24.ducatorum computandæ sunt distributiones quotidianæ, & fructus, qui residendo lucrifiunt, quamuis antea non solerent computari, n.89.

Prouisiones à Nuntio factæ, antequam fide dignorum testimonio constiterit Beneficia non excedere valorem taxatum, nullæ sunt, quantumuis verum sit, non excedere, n.90.

Nec sufficiet Nuntium in prouisione mandare, quod priusquam possessio detur, fiat informatio de eo, numer. 91.

Circa verba facultatis personis idoneis, remissiue, numero 92.

Circa d.facultatem Nuntij multa dubia occurrunt, &c. n.93.

An stante, quod solum potest conferre Beneficia simplicia, possit prouidere Archipresbyteratus, qui non sunt in Ecclesiis Cathedralibus, seu Collegiatis, sed dicuntur rurales, & solent habere aliquam iurisdictionem supposito, quod non excedant valorem 24.ducatorum à numero 94. Resoluitur, quod sic, nam quamuis sonent in Dignitatem, sunt Beneficia simplicia, & sic non requirunt personalem residentiam, & adducuntur declarationes S.Congregationis, & decision. Rotæ.

An vigore d.facultatis possit Nuntius prouidere Beneficia curata habitu tantum, non actu, quia carent Parochianis, & an tale Beneficium censeatur curatum, vel non? à n.99.

Referuntur dicta, & sententiæ Dd. & Rotæ, vsque ad n. 114. & resolutio ponitur à n. 115.

Beneficia simplicia, quæ Parochialem habent annexam accessorie, non censentur curata, sed simplicia, n.122. & 123. vbi ponitur resolutio Rotæ, & sic poterunt à Nuntio prouideri, si simul cum annexa non excedunt valorem suæ facultatis, secus, si annexio esset æque principaliter, n.124.

Beneficia simplicia, quæ ex constitutione, vel consuetudine Ecclesiæ habent onus gerendi vices curati in sede illius vacante, non sunt curata, & ideo poterunt à Nuntio prouideri, num.125. & licet idem videbatur in Beneficiis simplicibus, quæ habent onus perpetuum administrandi Sacramenta, & adiuuandi Rectorem, tamen secus est, quia requirunt personalem residentiam, tanquam curata ex Congreg. Concilij, num.126. & 127.

Illa Beneficia, quæ Curam animarum habent annexam, etiam si per plures administretur, videntur esse curata, ad hunc effectum, & tanquam curata obligant ad residentiam, n. 128.

An Nuntius possit prouidere Beneficia litigiosa? n.129. resoluitur, quod non, non obstante clausula suæ facultatis, ex qua potest in suis prouisionibus derogationes, & clausulas necessarias, & opportunas, ac in literis Apostolicis concedi & extendi solitas, & sic videbatur posse apponere clausulam, & super eo inter aliquos lis, &c. n.130. & 131. vbi explicatur d. clausula facultatis.

An dict. facultas Nuntij comprehendat etiam Beneficia vacantia in mensibus Ordinarij, n.132. resoluitur, quod sic, & adducitur resolutio Rotæ.

Id solum procedet hodie in quatuor mensibus Ordinarij, non habentis alternatiuam, secus in sex mensibus alternatiuæ propter eius decretum irritans, quod ligat Nuntium, & etiam Legatum, num.133. cui tamen decreto irritanti videtur Nuntium posse derogare, ex clausula suarum facultatum ad finem, hic posita, nu. 134. vnde poterit apponere clausulam in literis Apostolicis apponi solitam, seu si venerabili Fratri Episcopo, &c. per quam derogatur alternatiuæ, numero 135.

Per clausulam, seu si venerabili, quæ solet apponi in prouisionibus Nuntij, non videtur derogari alternatiuæ, nam non ponitur ita extense, vt in literis Apostolicis, n.136. vbi ponitur ipsa clausula, adhuc tamen videtur valere prouisionem Nuntij de Beneficiis vacantib. in mensibus alternatiuæ, nam in derogationib. in eius facultatibus habetur extensa d.clausula, seu si venerabili, n.137.

An in prouisionibus Nuntij de Beneficiis reseruatis ratione mensis sit facienda expressio dispositiue de mense vacationis, sicut in prouisionibus Papæ iuxta regulã de mense? n.138. resoluitur, quod sic, nam & valor obtentorum est exprimendus in prouisionibus Legatorũ, secundum Rotam, n.139.

Stante regula 2.Cancellariæ, per quam reseruantur omnia Beneficia vacantia sede Episcopali vacante, an Nuntius possit prouidere Beneficia 24.ducatorum vacantia in Episcopatu, cuius sedes vacat, &c. à nu.140. resoluitur negatiue, & quod Beneficium potest esse reseruatum pluribus reseruationibus.

Quando duo Beneficia sunt annexa, quorum insimul fructus excedunt valorem 24.ducatorum, singulorum vero non excedunt, an possint à Nuntio prouideri à n. 143. resoluitur non posse, si vnũ est alteri vnitum accessorie, posse vero, si vnio est æque principaliter, sicut si essent separata, &c.

Quomodo accipiatur ducatus auri de Camera, & cuius valoris sit? à n.147. resoluitur esse vnum scutum auri in auro, & vnum argenteum, seu Iulium, & sic valere in Hispania 434. morapetinos, & idem in ducatis pensionum, vt in decis. & resolutionibus Rotæ hic adductis, quamuis alias in reseruatione ducatorum, non dicendo de Camera, attendendus esset valor currens in loco Beneficij.

An in d.valore, in quo fructus ratione personalis residentiæ percipi solitis, & distributiones quotidianæ computantur sint etiam computanda incerta, & emolumenta funeralium, & anniuersariorum, quæ non sunt dotata sed voluntaria, nam dotata sunt computanda, sicut distributiones quotidianæ certæ? à n. 153. resoluitur negatiue, nisi incerta ista sint solita locari singulis annis pro certa quantitate, aut alias communiter redigantur, seu redigi possint ad certam summam, &c. & adducitur decis. Rotæ.

An in d.valore facultatis Nuntij sint computandi redditus, & emolumenta competentia Beneficiato ratione Capituli Beneficiatorum, in quod quilibet Beneficiatus habet ius intrandi? à numero 158. resoluitur negatiue.

An sint computandi in d.valore fructus, qui in Diœcesi Carthaginen. & Conchen. dicuntur tertiariæ nempe 3. vel 4. quoque anno per turnum competentes Beneficiato ratione collectionis omnium decimarum? n. 161. resoluitur negatiue.

An de d.valore sint deducenda stipendia Missarũ incumbentium Beneficio? à n.163. resoluitur non esse deducenda, quamuis ad effectum regulæ de valore sint deducẽda, saltim si non requirit seruitium personale, quia quod ad illam solum consideratur, quod Beneficium valet in portatis, secundum tamen tocum, vbi est Beneficium, &c.

An nuntius possit prouidere Beneficiũ, quod valet plusquam 24.ducatos, est tamen grauatum pensione, quæ deducta eos non valet? à nu.170. resoluitur negatiue,

nisi pensio esset perpetua, quia non deducitur de valore exprimendo, licet deducatur, quoad solutionem annatæ pro tunc.

An sit deducendum subsidium, & excusatum, quod ex concessione Apostolica Regi soluitur? à n.174. resoluitur ad effectum facultatis Nuntij non videri deducendum, quamuis ad effectũ expressionis valoris probabile videatur esse deducendum.

An Nuntius possit vigore d. facultatis prouidere Beneficium quod in modico excedit valorem 24. ducatorũ, & an 6. partis diminutio, quæ solet dari ad excusandam malam valoris expressionem, danda prouisioni Nuntij? à n.180. resoluitur negatiue, si saltim excessus esset in vno regali, & ponuntur decis. Rotæ.

Cui incumbat in controuersia onus probandi valorem Beneficij à Nuntio collati, an aduersarius teneatur probare excessum? an vero prouisus à Nuntio, debeat probare non excedere 24. à n.187. resoluitur prouisum debere probare Beneficium esse intra valorem facultatis Nuntij, non obstante assertione ipsius Nuntij, idque plene.

Quod procedit, etiam si prouisus à Nuntio sit possessor, & veniat excipiendo, & se defendendo, & sua gratia sit prior, quia, cum aduersarius fundauerit suam intentionem, prouisus à Nuntio, qui contra eam excipit de sua prouisione, debet eam iustificare, & probare huiusmodi narratiuam valoris, & si non negetur, à numero 190.

Obiectio contra dicta quod prouisus à Papa agens contra prouisum à Nuntio, ad fundandam suam intentionem tenetur probare valorem narratum in sua gratia posteriori, & sic excedere 24. n.195.

Respondetur, quod id esset verum, quando prouisus à Papa variasset valorem affir. & quod alius in eo se intruserat ex prouisione Nuntij, tunc enim id teneretur probare plene, quando vero narrasset valorem per non excessum, pro vt communiter fit, sufficit non excessum semiplene probare, & idem vbi narrasset valorem affir. nihil dicendo de prouisione Nuntij, nam tunc sufficit probare non excessum, cum simus in gratia de Beneficio vacante, & non de vacaturo certi valoris, à n.196.

Prouisus à Nuntio recte probabit Beneficium non excedere 24. per confessionem aduersarij in sua gratia licet adsit clausula augendi, nisi ea fuerit vsu, quæ in prima expeditione consumitur à nu.202. & adducuntur resolut. Rotæ.

Non tenetur prouisus à Papa probare excessum 24. ducatorũ pro verificatione intrusionis aduersarij in literis expressæ, quando illa intrusio in supplicatione non fuit narrata, sed tantum in literis ad non soluendum pro tunc annatam, sed habita poss. quia, cum non fuerit narrata in supplicatione, non potest Papa dici illa motus, tenebitur tamen verificare semiplene, saltim possession. seu detentionem illius saltem tempore expeditionis, sicut dicitur de familiaritate narrata ad expediendum gratis, &c. à numero 209. & si fuit in supplicatione narrata intrusio est verificanda, &c. n.217.

Si constaret in causa de possessione seu detentione aduersarij præsumeretur illa tempore expeditionis literarũ, nam facile præsumitur de præsenti ad præteritũ, cum adest aliqua iusta causa ita præsumendi, qualis hic adest, &c. n.215. & seq.

Quomodo probetur valor Beneficiorum? à n.218. referũtur opiniones Dd. quibus reprobatis resoluitur cum Rota, cuius resolutiones adducuntur, valorem attendendum esse, & probandum per decem annos ante gratiam, à qua sententia non est recedendum, cum eam receperit obseruantia Rotæ, quæ secundum eam pluries iudicauit, & sic transierit in stylum, & consuetudinem curiæ, qui facit ius etiam extra curiam, cum sit decisorius, & ei videtur standum, & non stylo aliquorum tribunalium Hispaniæ, cum agatur de interpretatione literarum emanantium ab ipsa curia, &c.

Testes super valore debent reddere rationem, seu causam dicti sui, etiam non interrogati, alias non probant, n.242.

An Nuntius vigore dictæ facultatis possit conferre Beneficia iuris patronatus, non excedentia valorem 24. à n.243. resoluitur posse conferre Beneficia iuris patronatus Ecclesiastici, non tamen iuris patronatus laicalis aut mixti, sicut dicitur de Legato. Quãuis valeat eius prouisio non reclamante patrono laico infra tempus datum ad præsentandum.

Videbatur posse Nuntium derogare iuri patronatus laicorum tantum pro medietate, & mixto in totum, ex clausula suæ facultatis, ex qua potest apponere derogationes, ac clausulas necessarias, & opportunas, ac in literis Apostolicis concedi, & extendi solitas, & sic clausulam, & cum derogatione iuris patron. &c. numero 246.

Respondetur per illam clausulam non dari facultatem Nuntio derogandi iuri laicorum, nec id esse credendum, n.247. nec d. clausula intelligitur de derogationibus, & clausulis in literis Apostolicis cõcedi, & extendi solitis, quæ sumuntur ex ipsa supplicatione, numero 248.

Poterat Nuntius ex d. facultate conferre Beneficia iuris patronatus laicorum ex eorum negligentia seu culpa ad Papam, aut Ordinarium deuoluta, sicut etiam alia Beneficia deuoluta etiam ad Papam, sicut de Legato dictum est, dummodo non excedant d. valorem 24. in sua facultate taxatum, numero 249. & seq.

An Nuntius vigore d. facultatis possit prouidere Beneficia exempta, seu ad exemptorum collationem spectantia, non excedentia valorem 24. n.251. resoluitur posse, vt in Legato dictum est.

An Nuntio currat tempus semestre ad conferendum? à numero 252. resoluitur idem dicendum, quod de Legato.

SEcundo † principaliter dico, quod alij Legati, qui non sunt à latere, siue missi, siue nati, conferendi Beneficia nullam habent potestatem, nisi hoc eis specialiter sit indultum *c. literas de supplenda negligentia Prælatorum d. c. 1. de offic. Legati in 6.* vbi Dd. vnde Rota de anno 1545. tenuit, *Nuntij prouisionẽ non esse bonum pro colore in spolio, nec pro noua prouisione expedienda, attento quod est ab eo, qui non habet instituere de iure communi, & speciale ius necesse est quod probetur, quo probato tunc valebit.* Vt per Chisanen. *decis. 99. in manuscrip.* † Vel nisi sint missi cum potestate, seu authoritate Legati de latere, nam tales etiam sine alia speciali facultate possunt Beneficia conferre, &c. priuilegia Legati de latere habent, vt cum Decio *cons. 128.* & Villad. *de Legato quæst. 9. n. 2.* docet Gigas *de pension. quæst. 6. num. 19.* & Cuchus *d. lib. 2. tit. 5. num. 86.* Mandos. *reg. 13. Cancell. quæst. 6. num. 4. & de monitoriis quæst. 60. num. 41.* Quintanaduennas *Eccles. lib. 1. cap. 5. num. 3.* & Zechus *de republ. Eccles. c. de statu Legati sub n. 4. verficul. 5. potest, & de benef. pensio. cap. 2. & c. 5. num. 2.* Gonçalez *gloss. 23. numero 3.* 80

Nun-

81 Nuntius vero Hispaniæ, † licet alias mittatur cum potestate Legati de latere, tamen circa Beneficia conferenda datur ei facultas restricta ad Beneficia 24. ducatorum valorem non excedentia, vt apparet ex clausula suæ facultatis, † quæ sic ait. *Insuper quæcunq; Beneficia Ecclesiastica simplicia in d. Regnis consistentia, extra tamen Metropolitanas, & alias Cathedrales, ac Collegiatas Ecclesias consistentia, per obitum illorum vltimorum possessorum extra Romanam curiam vacatura, dummodo illa alias, quam ratione mensium Apostolicorum, reseruata non fuerint, & cuiuslibet eorum fructus, redditus, & prouentus etiam ratione residentiæ personalis percipi soliti, ac distributiones quotidianæ 24. ducatorum auri de camera, secundum communẽ æstimationẽ, valorem annuum non excedant, pro tempore vacãtia personis idoneis prouidendi, ita tamen, vt tu non prius prouisionẽ Beneficiorum huiusmodi facere debeas, quam tibi fide dignorũ testimonio constiterit, fructus prædictos ipsum valorem annuum non excedere, alioquin prouisiones à te pro tempore factæ de eis nullius sint roboris, vel momenti.* Vt habetur in literis, & facultatibus D. Cæsaris Speciani, Episcopi Nouarien. Nuntij Hispaniæ datis à Sixto Quinto anno 1585. Idibus Decembris Pontificatus sui anno primo. Et in facultatibus D. Camilli Caetani Nuntij Clem. VIII. quæ facultates sunt producendæ in actis, quando agitur de aliquo Beneficio prouiso à Nũtio, Rota *decis. 73. lib. 3. part. 3. diuersor.* Gonçalez *§. 2. proœm. numer. 84.*

Ex cuius facultatis, & clausulæ verbis clare apparet primo, † Nuntium Hispaniæ non posse prouidere Beneficia curata, quantumuis non excedant valorem 24. ducatorum in ea assignatum.

86 Secundo apparet cessare † iam dubium, de quo per Crescen. *decis. 1. de priuileg.* alias 32. An facultas Nuntij comprehenderet Dignitates, de quo Anastas. Germonius *de indultis Cardinalium, verb. ac irritum, à num. 31.* nam vltra, quod sunt in Ecclesiis Cathedralibus, aut Collegiatis, quarum Beneficia conferre non potest, Gonçalez *d. §. 1. num. 58. & gloss. 23. à num. 4.* non sunt Beneficia simplicia. Gambarus *de officio Legati libro 5. rubrica, an Legatus possit plura Beneficia vni conferre, num. 2.* & Bursatus *cõsil. 352. n. 1. libro 4.* & dictum est supra, *1. parte. capit. 6. numero nono.*

87 Tertio apparet tantum posse † prouidere Beneficia vacantia per obitum, vnde non poterit prouidere Beneficia vacantia per resignationem, assecutionem, contractum matrimonij, ingressum Religionis, aut priuationem, vel alio modo, faciunt dicta infra *11. part. cap. 1. num. 8. & 85.* quamuis olim soleret habere facultatem admittendi resignationes, &c. vt apparet ex *decis. 805. lib. 3. part. 3. diuersorum*, & traditis per Flam. Paris. *de resignatione benef. lib. 7. q. 13. à num. 11.*

88 Sufficeret ad istum effectum, quod † Beneficiũ vacaret de facto per obitum illud possidentis, licet alias de iure vacaret, ad *decis. 12. de præbend. in antiquior. & 8. de elect. in antiquis*, Cassador. 2. *de constitutionibus.* Rota *dec. 102. li. 1. part. 3. diuersorum.* Bellenzinis *de charitatiuo subsidio. quæst. 122.* Simonetam *de reseruatio. quæst. 50. & 51.* & Mandos. *regul. 3. quæst. 13. & reg. 6. quæst. 5.* de quibus supra *capit. 1. numero 198.*

89 Quarto apparet in valore 24. ducatorum, † ad quem Nuntius habet facultatem, computandas esse distributiones quotidianas, & fructus, qui residendo lucrifiunt, quamuis antea non solerent computari, vt apparet ex *decis.* Paleoti 745. *lib. 3. part. 3. diuersorũ*, & ex decis. Calagurritana Archipresbyteratus infra adducta *num. 182.* & ex *decis. 118.* & Cæsaris de Grassis in vna Iacen. Portionis de Anso, de anno 1575. quæ sunt videndæ; in quarũ prima, in primo præsupposito ponitur clausula facultatis Nuntij illius temporis circa prouisionem Beneficiorum; & habetur etiam *1. part. diuersorum decis. 335* & ex aliis decis. & posthæc tradit Gonçalez *d. §. 2. n. 56. & 57. & d. gloss. 23. num. 4.*

90 Quinto apparet prouisiones à Nuntio factas † antequam fide dignorum testimonio constiterit Beneficia non excedere valorem taxatum, nullas esse, quantumuis verum sit non excedere; nec sufficiet Nuntium in prouisione mandare, quod † priusquam possessio detur, fiat informatio de eo, vt fieri vidi, nam per id non seruatur forma à Papa præscripta & circa illa verba facultatis, *personis idoneis*, † videnda sunt dicta infra *11. p. cap. 5. ex n. 284.* & particulariter, *n. 291.*

93 Circa quam facultatem Nuntij, † multa dubia occurrunt in praxi, quæ operæ pretium erit examinare.

94 Et primo dubitatur, † an stante, quod solum potest conferre Beneficia simplicia, possit prouidere Archipresbyteratus, qui non sunt in Ecclesiis Cathedralibus, seu Collegiatis, sed dicuntur rurales, & solent habere aliquam iurisdictionem, supposito, quod non excedant valorem 24. ducatorum?

95 In quo breuiter dico, † quod sic; nam dicti Archipresbyteratus, quamuis de iure communi sonent in Dignitatem, Rota *dec. 326. par. 2. diuersorum*, sunt Beneficia simplicia, & sic Archipresbytero rurali non committuntur causæ, vt ex Hieron. Paulo *in practica Cancellariæ*, tradit Flores, *quæst. 4. num. 17.* & vti talia Beneficia simplicia non requirunt personalem residentiam, iuxta consuetudinem vniuersalem Ecclesiæ, ex qua in Beneficiis simplicibus non requiritur residentia, vt supra dictum est, *3. part. cap. 2. à num. 3.*

96 Et ita censuit † S. Congregat. Concilij, in vna Burgen. quæ sic ait: *Illustrissimi & reuerendissimi Domini in Diœcesi Burgen. sunt nonnulli Archypresbyteratus, qui Dignitates rurales reputantur, seu existunt, non tamen sedem in Cathedrali; nec Collegiatis Ecclesiis habent, nec Cura animarum illis imminet, nec personalem residentiã requirunt, sed eorum præcipuum munus seu officium est, cõputa singulis annis ab œconomis Ecclesiarum, sub districtu sui Archipresbyteratus existentium recipere, eosque, si in aliqua summa sunt debitores ad soluendum compellere, ac generaliter, vt bona fabricæ Ecclesiarum bene administrentur & expẽdantur procurare, nec non Sacrũ Chrisma singulis annis à Cathedrali reportare, & Parochialib. Ecclesiis sui Archipresbyteratus distribuere, propter quod onus certos sibi designatos recipiunt fructus à qualibet Ecclesia sui districtus, nec vnquam fuerunt reputati curati, sed semper ante Concilium Trid. & post, consueuerunt conferri Dignitatibus, ac Canonicis, seu aliis personis Beneficia personalem residentiam requirentia obtinentibus absque dispensatione Apostolica, & hoc tanto magis, quod prædicta Beneficia residentiam requirentia, vna cum Archipresbyteratu obtinentes possunt per mensem absentiæ facere prædictum officium, & non præiudicare prædictis Ecclesiis residentiæ, cum per Cõciliũ permittatur, quod possint per tres menses abesse. Nihilominus ab aliquibus vertitur in dubiũ, an Archi-*

presbyteratus huiusmodi sint incōpatibiles cum prædictis Beneficiis residentiam requirentibus sub prætextu, quod dicta receptio computorum videatur visitatio quædam, quæ ex dispositione Concilij, sessione vigesima quarta, capit. tertio, *quando pertinet ad inferiores, per se ipsos fieri debet. Quare illustrissimus Cardinalis Pacheco, Præsul Ecclesiæ Burgen. cupiēs pro administratione sui Pastoralis officij dubia, quæ in executione dicti Cōcilij oriuntur, per declarationes S. Congregat. tollere, supplicat illustrissimis DD. Vestris, vt dignentur declarare, an stantibus permissis ex dispositione Concilij, prædicti,* sessione 24. cap. 3. *seu alternatiua decreti, Archipresbyteratus huiusmodi sint incompatibiles cū Dignitatibus, Canonicatibus, vel aliis Beneficiis personalem residentiam requirentibus? Et an prædicti Archipresbyteri teneantur per se ipsos munus prædictum sibi incumbens exercere, vel possint illud per alios ab ipsis deputandos exequi, prout multi hactenus facere consueuerunt? Ad primum Congregat Concilij censuit, non esse incompatibiles, prout non essent aliud Beneficium simplex. Ad secundum Congregat. eadem censuit non teneri ex illo decreto Concilij* sessione 24. capite 3.

97 Est etiam alia declaratio eiusd. S. Cong. † super *c. 17. sess. 24. de reformatione*, his verbis, *simplex Beneficium est Archipresbyteratus, licet habeat aliquam iurisdictionem, dummodo residentia in eo non sit necessaria*, refert Gonçalez *gloss. 64.*

98 Iuxta quam fuit † resolutum in causa Conchen. Archipresbyteratus de Huete 26. Ianuarij 1564. coram D. Penna, quod, licet Archipresbyteratus haberet iurisdictionem, non tamen constabat esse talem, quæ illum efficeret Beneficium curatum, & incompatibile cum alio requirente residentiam personalem, quam decisionem hic ponere placuit & sic se habet. *Quæsiui, an probaretur, hunc Archipresbyteratum habere curam iurisdictionalem ad effectum, vt per assecutionem dimidiæ portionis in Ecclesia Conchen. inducta fuisset illius vacatio, & quamuis die 17. May præteriti, pro vacatione ex cōfessione facta in precibus pro obtinenda gratia Vicariæ de Iniesta, nihilominus die 25 Iunij, causa iterum discussa, fuit dictum, quod Amoraga melius id procuraret. in hac ergo propositione vtraq; parte informante Domini censuerunt, ex deductis non probari Archipresbyteratui imminere talem curam iurisdictionalem, quæ faceret incompatibilitatem; primum enim dicebatur Amoragam debuisse plene, & tonclendere probare hanc qualitatem incompatibilitatis, cum ageret opponendo obiectum Hieronym. aduersario, & niteretur illum priuare, Mohedan.* decision. 160. *Puteus* 6. de probation. *Sarnen.* in regula de infirmis, quæstione 36.

Hanc concludentem probationem dicebant Domini nō posse desumi ex confessione facta in precibus pro obtinenda Vicaria, quia illa confessio non erat Hieronymi principalis, sed solicitatoris, quæ non poterat præiudicare principali absenti, maxime, si sit reuocata, Mohed. decis. 257. *& præsertim, quādo est de rebus, quæ nō sunt in potestate confitentis, vt de confessione vnionis Ecclesiæ, dicit Achilles* decis. 4. de confessis. *& licet impensa faciat gratiam præsumi impetratam ad instantiam principalis, nec possit venire contra confessionem sui procuratoris, quando principalis fuit vsus gratia, dict. tamen confessio & acceptatio non facit quod omnes clausulæ appositæ in gratia sint tales, quales procurator expressit, præsertim, quando qualitas expressa habet dubiū iuris, vt in casu proposito, vtrū ista cura iurisdictionalis sit talis, quæ causet incompatibilitatem. Præterea, tametsi omnis cura iurisdictionalis, siue stricto, siue largo modo sumpta, faciat Beneficium curatum ad effectum inducendæ incompatibilitatis, Abbas* cap. dudum 2. num. 8. & 10. de electione, gloss. in Extrauagant. execrabilis, verb. animarum cura & verb. visitare. 1. de Præbend. *Nihilominus talis cura iurisdictionalis debet facere Beneficium curatum, quæ qualitas non poterat colligi ex præd. confessione, cum in ea adderetur, quod Archipresbyteratus iste residentiam non requirebat, inde enim sequebatur non posse dici curatum, cum omne Beneficium curatum requirat residentiam.* [*Ancharan.* consil. 17. numero 1. *Canonistæ* in capitulo fin. de clericis non residend. *vt autem confessio præiudicet confitenti, debet esse certa, & concludens, alias enim ad fauorem confitentis est interpretanda.* lege si quis intentione, *vbi Bald.* ff. de iudiciis. *Decius* capitulo cum venerabilis, numero 105. versiculo non obstant allegata, de except. *Flamin. Paris.* consil. 115. numero 16. libro 1. *Et huic interpretationi faciebat decisio S. Congregationis Concilij Trident. qua dicebatur simplex esse Beneficium Archipresbiteratum, licet habeat aliquam iurisdictionem, dummodo residentia in eo non sit necessaria, atque eodem modo respondebatur ad aliam confessionem contentam in instrumento adeptæ possess. in qua, licet procurator Hieron. peteret sibi dari fidem, quod Archipresbyteratus habeat Curam iurisdictionalem, non tamen confitebatur illam esse talem, quæ induceret incompatibilitatem, vt supra dictum fuit, cum simul hæc stare possint, quod Archipresbyteratus habeat Curam iurisdictionalem, & quod illa non sit talis, vt faciat illum incompatibilem, quam qualitatem similiter non probabat fides Notariorum asserentium Archipresbyteratum de Huete habere iurisdictionem ordinariam in causis ciuilibus cuiuscumque qualitatis, & in criminalibus, vsque ad capturam, & ponendi interdictum, quia præterquam quod istæ attestationes Notariorum erant factæ sine iuramento, & parte non citata, quæ propterea non merebantur fidem, dicebatur etiam Notario non credi, nisi de his, de quibus fuit rogatus à partibus, Felin.* in cap. qui contra, num. 35. de probatio. *atque ex his censuerunt Domini non probari talem iurisdictionem, quæ esset sufficiens ad inducendam incompatibilitatem, alia enim fundamenta tacta per informantes, non adeo tuta putabant.*

Secundo dubitatur, † an vigore d. facultatis possit 99
Nuntius prouidere Beneficia curata habitu tantum, non actu, quia carent Parochianis? Quod dubium pendet ex eo, an tale Beneficium censeatur Curatum, vel non.

In quo Innocentius *in cap de multa*, † *de Præbend.* 100
ante *num.* 1. & ibi Calder. & Cardin. *nu.* 2. & Specul. *titul. de dispensatione. § dicendum, vers. sed nunquid, n.* 9. tenent esse curatum absolute, etiam ad effectum illius *c. de multa*, dicentes Ecclesiam esse curatam ex ordinatione, seu destinatione Episcopi, non ex accidentia facti, id est accessu, seu recessu Parochianorum, pro qua sententia alios citat Hoieda *de incompatib. benef. c. 13. n.* 10.

Et Cardin. *cons.* 48 ait tale Beneficium † censeri cu- 101
ratum, & sic de tali cura faciendam esse mentionem in impetratione.

Alij vero dicunt tale Beneficium habitu † curatum 102
non esse incompatibile cum alio, nec includi in dispositione d. capit. de multa, ita Feder. *concilio* 135. & post alios Abba. *in d. cap. de multa, numero* 24. Capra dicens communem, *reg.* 90. *numero* 74. Duennas *regul.* 71. 4. *fallen.* & Hoieda *supra numero* 10. 11. & 53.

Et similiter glossa *in c.* † *licet canon. de electione in* 103
6. verb.

6. *verb. Parochialis*; dicit, quod dispositio *illius c.* non habet locum in tali curato habitu, sequuntur Selua 3. *part. quæstione* 42 & Hoieda *vbi supra*, & Rebuffus *in praxi, tit. de non promotis num.* 34. qui tamen *num.* 35. ait, quod si reuertantur Parochiani, tenebitur is promoueri ab eo die, quo reuertuntur, siquidem incipit actu parochialis esse, &c. idem Zerola *in praxi Episcopali.* 2. *part. verb. Beneficium.* §. 13. & latius 1. *parte eod. verb.* §. 4. *circa fin.* vbi ait reperiri † multas Ecclesias, quæ antiquitus fuerunt curatæ, & habuerunt populum, & nunc carent populo, & sunt dirutæ, & habent bonos redditus, & his, qui ad illas assumuntur, non prouideri per concursum, nec subesse dispositioni *cap. licet canon*, & sic vidisse obseruari Beneuenti, & quod, qui habet, dicitur habere Beneficium simplex, & quod tunc incipiet esse Curatus, quando incipiat habere populum. &c. & quod non debeat fieri concursus in Ecclesia parochiali, quæ actu non habet parochianos, tenet idem Zerola, *verb. Parochia.* §. 2. 8. *dubio.* respondetur enim, inquit, prout *in d. verb. beneficium.* §. 4. *circa vl.*

105 Hieron. Paul. *in pract. Cancell.* †. *notabilia superuacaneis non reseruatis, verb. curata Ecclesia*, ait, quod curata Ecclesia proprie dicitur, quæ habet curam actu, illa autem, quæ habet curam habitu duntaxat, habetur pro non curata, saltim quoad euitandam pœnam constitutionis de curata loquentis. Et Quintanaduennas *lib.* 4. *Eccles. num.* 71. † ait huiusmodi pareciæ Beneficium non habere Curam animarum, neque *capit. de multa, aut c. licet canon.* pœnis contineri receptius esse.

107 Hinc ait Gambarus † *de offic. Legati. lib.* 5. *rubric. an Legatus possit plura Beneficia vni conferre a n.* 13. quod in restrictione dispensationis ad plura incompatibilia, dummodo non sint plures, quam duæ Parochiales Ecclesiæ, non includitur Ecclesia, quæ olim habuit, sed nunc non habet Parochianos, nec dicitur parochialis, quia tunc cessat ratio restrictionis.

108 Felin. *in cap. postulasti de rescript. sub nu.* 1. † *vers. & vide Card.* inquit, quod talia Beneficia regulantur in omnibus, vt simplicia, & sic non est opus facere mentionem in impetratione de tali cura, & idem dicit *in c. in nostra cor.* 10. *eod. tit.* post Bonif. *in Clem.* 1. *de offic. Vicarij, n.* 44. sequitur Mand. *reg.* 20. *Cancell. de idiomate, quæst.* 11. *n.* 5. vbi concludit in talibus Beneficiis non esse locum illi regulæ, & post hæc Gonçalez *gloss. sexta à numero* 89. ait huiusmodi Beneficium non dici Beneficium curatum, nec vti tale regulandum, &cæt.

109 Alij sic concordant opiniones. † quod ad effectum, vt de tali cura sit facienda mentio in impetratione, tale Beneficium censeatur curatum, ad effectum vero incompatibilitatis, & *cap. licet canon.* non censeatur curatum, ita Staphil. *de literis gratiæ, tit. de qualitat. & statu Beneficiatorum.* §. *de qualitate Beneficij. quæ sunt curata, n.* 3. Rebuffus *in praxi tit. de dispensatione ratione ætatis, verb. etiamsi curam.* Bursatus *consil.* 352. *num.* 23. & 24. *lib.* 4. Ioannes Gutierrez *allegatione* 8. Zechus *de republic. Ecclesiastica, cap.* 28. *de Parocho, sub num.* 2. Emanuel Rodriguez. *in sum.* 1. *tom. c.* 31. *num.* 6. Vega 1. *parte summæ cap.* 36. *casu* 28. & P. Ledesma *in sum.* 2. *part. tract.* 7. *cap.* 1. 12. *conclus.* 7. *difficultate.*

110 Et Sarnen. *in regul. de idiomate, quæst.* 11. † *versic. & ideo*, ait ad effectum illius regulæ cẽseri curatum, licet non ad effectum incompatibilitatis. At Hier. Gabriel. *consil.* 191. † *lib.* 1. cum Felin. supra tenet gratiam talis Ecclesiæ curatæ habitu non esse surreptitiam, vel obreptitiam, si de cura mentio facta non est, vel est narratum, quod est sine cura contra Staphil. & Rebuffum vbi proxime, maxime, cum per plures annos Ecclesia Parochianis caruit, & verisimiliter nulla spes adest, vt actum recuperet, quicquid concludi debeat, cum Ecclesia pauco ante Parochianos amisit, & adest probabilis spes recuperationis actus: quo casu Hier. Gabr. ibi videtur contra inclinare. & *n.* 20. ait, quod ad obtinendam Ecclesiam habitu curatam, etiam minor. 25 annis est idoneus, cum Bonifacio *vbi sup.*

Et in vna Firmana Parochialis 16. Decem. † 1558. 111
coram D. Quiroga, fuit resolutum. *Quod si in supplicatione impetrationis Parochialis, quæ curã habebat animarum habitu, & non actu, dictum est, quod Ecclesia erat sine Cura, gratia est surreptitia, si probabilis est spes Parochianos posse reuerti, cum non sit facta mentio Curæ*, c. 1. de verbor. significat. libro 3. *si vero nulla erat spes redeundi gratia erit valida. Ægid.* dec. 32. in fin. *Feli.* supra in c. postulasti cũ simil. *quod si lapsi essent* 40. *anni sine Parochianis, tunc status Beneficij esset immutatus, & Beneficium erit simplex*, c. cum de Beneficio de prebend. in 6. *Staph.* 8. forma expectatiuarum, numer. 5. hæc in d. decis. Firmana, sequitur Bursatus *d. cons.* 352. *in fin.* & Flam. Paris. *de resignatione, lib.* 10. *quæst.* 2. *nu.* 87. & 88.

Iuxta quam decisionem videtur † intelligenda alia 113
in vna Telesina Beneficij, vltima Ianuar. 1590. coram D. Seraphino, in qua fuit resolutum, *Quod de Cura habitu Beneficij, quod erat Parochiale, & Parochiani recesserunt propter incursiones latronũ, debet fieri mentio, ex Card.* d. consil. 48. *Staphil. & Rebuff. supra citatis*, n. 109. *& sic, si Beneficium narratur esse sine Cura, gratiam non sustineri, &c.* Hæc inquam decis. videtur intelligenda iuxta d. decisionem Firmanam, quando est probabilis spes parochianos posse reuerti, vt videtur esse in isto casu, in quo Parochiani recesserunt, propter incursiones latronum, nam adhibito remedio huic malo per superiores, & potestates, probabile est reuersuros in patriam suam, & locum.

Et alias in vna Lucen. Sarçanen. † Prioratus 11. Febr. 1591. coram D. Seraphino, fuit dictum. *Quod non est gratia surreptitia, ex eo, quod Ecclesia Parochialis habitu non actu narratur sine Cura, quia tunc non est necessaria Curæ expressio. Felin.* d. c. postulasti, n. 1. & d. c. in nostra cor. 10. 114

Hæc sunt, quæ in hac re † à Doctoribus tradita inuenio, in qua mihi dicendum primo, quod dicta Beneficia curata, si verisimiliter nulla spes adest, quod actum recuperent, & maxime, si lapsi sunt 40. anni sine Parochianis, censentur absolute, & in omnibus simplicia, ex Felin. Hieron. Gabr. Rota in d. Firmana, & aliis *supra*, & sic, licet non narretur talis cura habitu, vel narretur esse sine cura, gratia non erit surreptitia, iuxta ipsos, & Zechum *de Benef. & Pensio. cap.* 9. *numer.* 2. nec in eis habebit locum dispositio *dict. cap. de multa, & dict. cap. licet canon*, iuxta Feder. Abb. & alios relatos sup. nec habebit locum dispositio S. Concilij Tridentin. *sess.* 24. *cap.* 18. *de reformat.* de faciendo concursu, vt per Zerolam *supra.* Et ita, vt existimo, huiusmodi Beneficia prouidentur Romæ, tanquam simplicia sine præuio concursu, & etiam in partibus, nec erit necessaria ætas 25. annorum, sed sufficiet ætas requisita ad Beneficia simplicia obtinenda, ex Bonifacio supra, & Hier. Gabr. *d. num.* 20. 115

116 Et tandem ad nostrum propositum deueniendo † videntur posse prouideri à Nuntio, ex dict. sua facultate, si non excedunt valorem in ea taxatum.

117 Secundo, quod si est spes probabilis recuperationis actus, non sunt lapsi 40. anni sine † Parochianis, tunc, licet ad effectum *d.c. licet canon.* non conferantur curata, quia cessat ratio illorum iurium, ex Feder. Abb. Glossat. Staphil. Rebuf. & aliis citatis supra, tamen ad alios effectus videntur censenda curata, ex supra *allegatis*, maxime in terminis, & casu Ioannis Gutierrez *d. allegatione 8. num. octauo*, vt ad effectum, quod debeat fieri mentio de tali Cura, alias gratia sit nulla ex Cardin. *dict. cons.* 48. Staphil. & Rebuff. *supra*, & dict. decis. Firmana, & Telesina, & Bursato, & Flam. Paris. *supra*, & ad effectum concursus de quo in d. decreto Concilij *cap.* 18 & ad effectum ætatis, &c. vnde non poterunt à dicto Nuntio prouideri, quantumcumque non excedant valorem taxatum.

118 Quod tamen attinet ad effectum regulæ † de idiomate, admoneo, Rotam in vna Calagurritana Parochialis de S. Pia. 4. Decemb. 1556 coram D. Oradino pro maiori parte tenuisse, *Quod regula de idiomate nõ habebat locum in ista Parochiali, quæ nullos habebat Parochianos, quia regula in effectu respicit exercitium curæ, & quia, si nulli sunt Parochiani, nullum cadit idioma, nec obstare, quod possunt superuenire, quia incertum est, cuius idiomatis erunt qui superuenerint*, &c. Sequitur Mandos. *d. q.* 11.

119 Sed ista consideratio solum † videtur posse procedere in locis, qui sunt in confinio diuersorum idiomatum, vt in locis Alauæ, Vizcaiæ, & Guipuzcoæ d. diœcesis Calagurritanę, & de dicta regula *de idiomate*, vltra Sarnen. Mandos. & alios ibi late agit per Hoiedam supra *d.* 24. *à n.* 43.

120 Imo etiam ad effectum incompatibilitatis, † & *d. cap. de multa.* in hoc secundo casu Beneficia curata habitu videntur censenda curata, ex sententia Gregorij XIII. & S. Congregationis Concilij, in sequenti declaratione super *cap.* 17 *sessione* 24. *de reformat. S. D. N. Gregorius XIII. audita relatione Congregationis Concilij declarauit Parochialem, quæ habitu tantum, & non actu Curam habet, comprehendi verbis* huius cap.

121 quæ sane declaratio videtur † intelligenda in dict. secundo casu, quando est spes probabilis recuperationis actus, nec sunt lapsi quadraginta anni sine Parochianis, non vero in primo casu, de quo *numero* 115.

122 Beneficia autem simplicia, † quæ Parochialem habent annexam secundario & accessorie, certum est, non censeri curata, sed simplicia, Felin. *in c. in nostra cor.* 10. *de rescript.* Decius *in c. ad aures, num.* 13. *eodem.* Sarnen. *d. reg. de idiomate. quæst.* 11. Menochius *de arbitrariis libro* 2. *casu* 201. *num.* 67. & dicetur infra 11. *part. capit.* 4. *numer.* 192. *& vltima parte capit.* 2. *numero* 12.

123 Vnde in vna Zamoren. Archidiaconatus † coram D. Rubeis de anno 1569. fuit resolutum: *De ista Cura habitu per viam annexionis non esse, necessario faciendam mentionem in gratia, seu impetratione, nec inducere incompatibilitatem, Anchar. Gemin. & Probus ad Monach.* in c. super eo. de Præbend. in 6. *Bonif.* in Clemen. vnica, de off. Vicarij, *contra* cons. 33. *Card. de quo per Felin.* in c. postulasti in princ. de rescr. *quod non est verum, nec in curia seruatur, &c.*

124 Et sic ista Beneficia simplicia, quæ Parochialem † habent annexam secundario, & accessorie, poterunt à d. Nuntio prouideri si simul cum annexo non excedunt valorem suæ facultatis, secus, si annexio facta esset æque principaliter ex dictis infra *vlt. part. c.* 2. *num.* 37.

125 Similiter etiam Beneficia † simplicia, quæ ex constitutione, vel consuetudine Ecclesiæ habent onus gerendi vices Curati in sede illius vacante, non sunt curata, quia propter solum exercitium curę accidẽtale, ille vices gerens non dicitur habere Beneficium curatum, Oldrad. *consil.* 102. Felin. *dict. cor.* 10. Decius *dict. cap. ad aures nu.* 14. Sarnen. *d. quæst.* 11. & Menochius *supra numero* 68. & ideo talia Beneficia recte poterunt prouideri à Nuntio, si sunt infra dict. valorem.

126 Et idem videbatur in Beneficiis † simplicibus quæ habent onus perpetuum administrandi Sacramenta, & adiuuandi Rectorem, nam ex isto exercitio Curæ, iure penes alterum remanente, non debet censeri Beneficium curatum.

127 Sed videtur obstare declaratio S. Congr. 2. & 3. adducta supra 3. *part. c.* 2. *sub nu.* 167. ex quibus apparet istos teneri personaliter residere, sicut veri curati, & ibi diximus, & sic ista Beneficia censentur tanquam curata.

128 Et illa Beneficia, quæ Curam animarum, † habent annexam, etiamsi per plures administretur, videntur esse Curata ad hunc effectum quibus infra 9. *part. c.* 2. *dub* 7. *à n.* 175. & tanquam curata obligant ad residentiam personalem, ex *c.* 1. *sess.* 23. *de reform.* & diximus *d. c.* 2. *à num.* 164.

129 Tertio dubitatur, † an Nuntius possit prouidere Beneficia litigiosa, & respondetur, non posse ex *c.* 1. & 2. *vt lite pendente, lib.* 6. vt de Legato à latere diximus supra, *à num.* 56.

130 Videbatur tamen posse Nuntium † prouidere Beneficia litigiosa, ex clausula suæ facultatis infra adducta *numer.* 134. ex qua potest in suis prouisionibus apponere derogationes, & clausulas necessarias, & opportunas, ac in literis Apostolicis concedi, & extendi solitas, & sic poterit apponere clausulam, quæ in literis Apostolicis apponi solet, *& super eo inter aliquos lis, &c.* de qua supra 4. *parte cap. tertio numero* 31.

131 Sed adhuc dicendum est, non posse Nuntium † prouidere Beneficia litigiosa, non obstante dict. clausula *suæ facultatis*, quæ non videtur intelligenda de clausulis in literis Apostolicis apponi solitis, quæ sumuntur ex supplicatione, in qua specialiter sunt concessæ, vt ista, sed de clausulis in literis Apostolicis concedi, & extendi solitis, absque speciali concessione in supplicatione facta, vt est illa, *seu si venerabili, &c.* & ita huiusmodi clausula de lite non solet apponi in prouisionibus Nuntij, nec illa clausula facultatis Nuntij est intelligenda, vt possit derogare dispositioni iuris communis.

132 Quarto dubitatur, † an d. facultas Nuntij comprehendat etiam Beneficia vacantia in mensibus Ordinarij? In quo dicendum est, quod sic, vt resoluit Rota in vna Compostellana, vt per Crescen. *decis.* 8. *de priuilegiis*, in qua fuit dictum, *Facultatem Nuntij conferendi Beneficia comprehendere etiam vacantia in mensibus Ordinarij, non obstante regul. quæ dando octo menses expectantibus, disponebat, quod in cæteris quatuor Ordinarij libere conferre valerent, quia tum in illis Papa prouidere posset, & cum Ordinario concurrere, idem & in Nuntio, qui authoritate Papæ potestatem habet conferendi.* argum. capitulo si Apostolicæ, de Præbend. in 6. *& quia omnia nostra facimus, quibus autho-*

authoritatem impartimur, & argum. leg. solet cum simil. ff. de iurisdictione omnium iudicum, & *quia regulæ voluit tantum in illis* 4. *mensibus tollere impedimentum expectantium, nisi in regula reuocarentur omnes facultates, & indulta conferendi.* Hæc *in d. decis.* sequitur Anast. Germonius *de indultis Card. §. ac irritum, n.* 42. facit etiam *c. si à sede Apostolica de Præbend. in 6.* & quod dictum est de Legato à latere supra *à n.* 40. & post hæc tradit Gõçalez *d. §. à n.* 52. qui tamen *n.* 55. ait, quod hodie, vt à peritis audiuit. Nuntius habet facultates limitatas, vt cum Ordinariis in suis mensibus concurrere non possit, quod certe non apparet in prędicta facultate, & ita videtur sine fundamento, quamuis verum sit, quod non solent Nuntij cum Ordinariis concurrere.

133 Id tamen solum procedet hodie in Beneficiis † vacantibus in quatuor mẽsibus Ordinarij non habentis alternatiuã, secus in vacatibus in sex mensibus alternatiuæ Episcopi eam habentis propter decretum irritans in ea oppositum, quod ligat Nuntium, & etiam Legatum à latere, vt supra dictum est, *à n.* 45.

134 Sed, licet id ita sit, videtur Nuntium posse † derogare d. decretõ irritanti alternatiuæ, ex clausula *suarum facultatum ad sia* quę sic ait. *Decernentes de omnibus facultatibus, & concessionibus prædictis, etiam cum derogationibus suspensionibus, indultis irritãtibus, aliisque decretis, & clausulis necessariis, & opportunis, ac in literis Apostolicis concedi & extendi solitis, in quibuscunque partibus Regnis, Prouinciis, terris, ciuitatibus, & locis prædictis libere, & licite, vti posse, &c.* vt in dictis facultatibus Nuntij Speciani.

Cum ergo ex ista clausula Nuntius possit in suis gratiis, & concessionibus apponere derogationes, ac clausulas necessarias, & opportunas, poterit in suis prouisionibus apponere derogationem dicti decreti irritantis alternatiuæ, maxime, cum possit etiam apponere derogationes, ac clausulas in literis Apostolicis concedi, & extendi solitas.

Vnde poterit apponere clausulam, quæ in † literis Apostolicis super prouisione Beneficiorum ap-
135 poni solet, *seu si venerabili Fratri Episcopo*, &c. per quam derogatur alternatiuæ, vt supradictum est *c. 1. à n.* 17. ex Menoch. *cons.* 83. *n.* 35 *lib.* 1 & Anastas. Germon. *de indultis Cardinalium. §. alioquin. num.* 32. & sic clausula ista, seu æquipollenti per Nuntium apposita valida esset eius prouisio de Beneficio etiam vacante in mense alternatiuæ Ordinarij illam habentis.

Sed per clausulam, † *seu si venerabili*, quæ solet apponi in prouisionibus Nuntij, non videtur derogari alternatiuæ, nam solum dicitur, *Seu si venerabili Epi-*
136 *scopo, vel quibusuis aliis communiter, vel diuisim ab eadem sit Sede indultum quod ad receptionem, vel prouisionem alicuius minime teneantur, & ad id compelli non possint.* Per quæ verba non derogatur alternatiuæ, cũ desint illa, quæ in literis Apostolicis addi solent, quod *quæ de huiusmodi, vel aliis Beneficiis Ecclesiasticis ad eorum collationem, prouisionem, præsentationem, seu quamuis aliam dispositionem coniunctim, vel separatim spectantibus, nulli valeat prouideri per literas Apostolicas non facientes plenam, & expressam, ac de verbo ad verbum de indulto huiusmodi mentionem, & qualibet alia d. Sedis indulgentia generali, vel speciali cuiuscumque tenoris existat, per quam præsentibus non expressam, vel totaliter non insertam effectus huiusmodi gratiæ impediri valeat quomodolibet differri.*

Adhuc tamen videtur valere prouisionem Nuntij de Beneficiis vacantibus in † mensibus alternatiuæ Episcopi, etiamsi in literis, & prouisione non sit ita extensa d. clausula, *seu si venerabili*, nam in derogationibus in eius facultatibus ad finem habetur extensa. 137

Quinto dubitatur † an in prouisionibus Nuntij sit facienda mentio, & expressio dispositiue de mense vacationis sicut in prouisionibus Papæ iuxta reg. *de mense*: credo, quod sic, nam & mens, ac ratio regulæ, de qua supra *c. 1. n.* 647. procedunt etiã in prouisionibus Nuntij, & optime faciunt tradita per Sarnen. *in reg. de valore. q.* 2. Crescen. *decis.* 10. *de rescript.* & per Mandos. *reg.* 34. *q.* 50. & Rotam *decis.* 206. *part.* 1. *diuersorum.*

Ex quibus in vna Vlisbonen. Beneficij 4. Decem. 1600 coram Domino Pamphilio fuit resolutum, quod *valor obtentorum est exprimendus etiam in prouisionibus Legatorum, alias gratia est nulla ex reg.* de valore, &c.

Sexto dubitatur stante *regula* 2. † Cancellariæ su- 139
pra adducta *cap.* 1. *num.* 212. per quam reseruantur omnia Beneficia vacantia Sede Episcopali vacante, an Nuntius possit prouidere Beneficia 24. ducatorum vacantia in Episcopatu, cuius Sedes vacat, maxime in mensibus alias ordinariis. & certe ego non video quomodo Nuntius iuxta supradictam facultatem possit illa prouidere cum sint reseruata vt vacantia Sede Episcopali vacante, & ratione Sedis vacantis per d. regulam, & sic alias quam ratione mensium Apostolicorum.

Potest enim Beneficium esse reseruatum pluribus 140
† reseruationibus. Felin. *in cap. in nostra cor.* 6. *de rescript.* Æneas de Falcon. *de reseruatio.* 4. *quæst. principali effectu* 44. Cassad. *dec.* 9. *de Præbend.* Ferretus *consil.* 17. *n.* 2. & Mandos. *de signaturæ gratiæ titulo de indulto cõferendi Beneficia reseruata versiculo, an autem, & regula* 32. *quæst.* 14. & dicitur supra *cap.* 1. *n.* 540. si-
141 cut potest † quis esse excommunicatus pluribus excommunicationibus, & suspensus pluribus suspensionibus, quamuis Ripa *respons.* 15. *n.* 3 *lib.* 1. dicat Beneficium, quod iam fuit reseruatum, non videri amplius posse reseruari. Et Nuntius non potest prouidere Beneficia alias, quam ratione mensium Apostolicorum reseruata.

Et est ad propositum † optima *decis.* Caputaquen. 142
85. *part.* 2. omnino videnda, & doctrina Mãdosij, *vbi proxime*, quamuis sciam Nuntium illa prouidere in quocumque mense vacent, vt vidi in aliquibus Beneficiis huius Episcopatus, quæ vacarunt Sede Episcopali vacante.

Septimo dubitatur, quando duo Beneficia sim- 143
plicia, seu præstimonia † sunt annexa, quorum insimul fructus excedunt dictum valorem 24. ducatorum, singulorum vero non excedunt, an possunt à Nuntio prouideri? in quo distinguendum censeo,
144 quod si vnum ex illis vnitum est alteri accessorie, & per viam incorporationis, † tunc non potest Nuntius prouidere, quia dicta vnio operatur extinctionem tituli, & nominis Beneficij vniti, & iudicatur, vt prędium illius, cui fuit vnio, † vt fuit resolutum in causa Ilerden. pensionis. 6. Martij 1595. & sic non datur vacatio Beneficii vniti, & vnum tantum est Beneficium, cuius fructus excedũt 24. nam & fructus beneficij vniti sunt fructus beneficij principalis, cuius est quasi prædium, vt dixi, & in impetratione non est opus exprimere vnitum, sed principale, vt dicetur late infra *vltima part. capitulo* 2. *à numero* 12.

Si vero vnio facta est † æque principaliter, tunc 145

Nuntius poterit illa prouidere, si singulorum fructus non excedunt d.valorem 24.ducatorum,quamuis amborum simul excedant, sicut potest vni simul conferre duo Beneficia separata, quorum singula non excedunt d.valorem, quantumuis ambo simul excedant.

146 Et ratio est, quia dicta † vnio nihil aliud operatur, nisi quod Rector vnius sit Rector alterius, vtrumque tamen Beneficium manet Beneficium,sicut erat,& proprios redditus agnoscit, & gaudet suis priuilegiis, vt fuit resolutum in d.Ilerden.&quod sic fructus veniunt exprimendi separati, & de vtroque Beneficio annexo æque principaliter oportet facere mentionem in impetratione, & dicetur *d.c.vltimæ partis à n.37.*

147 Octauo dubitatur,quomodo accipiatur ducatus † auri de camera,& cuius valoris sit? Et breuiter Resp. ducatum auri de camera esse vnum scutum auri in auro,& vnum argenteum, seu Iulium, & sic valet in Hispania 434 morapetinos.

148 Ad quod est decisio Rotæ in vna Conchen. pensionis 28.Iunij 1585. coram Do. † Orano,quo sic ait. *Dubitatum fuit præsupposita reseruatione pensionis, in ducatis Cameræ Apostolicæ, an solutio illius fieri debeat ad rationem 375. morapetinorum, an vero ad rationem 434.Domini 28.Iunij 1585.censuerunt pensionem in ducatis ad rationem 434.morapetinorum soluendam,& ratio fuit,quia, cum agatur de pensione in ducatis auri de camera à Papa reseruata,solutionis æstimatio fieri debet iuxta valorem consuetum in loco eam assignantis, Abbas* in c.quanto column.vltim.de iure iur.*Sarnen.* super reg.de valor.q.8.*Gigas* de pensio.resp.26. n.4. *attenditur autem consuetudo loci,vbi traxit originem res, de qua videri oportet Aegid.*decis.2. *quem sequitur Feli.* in c.ad aures,n.13.in fin.de rescript. *nec facit præterea obseruantia in contrarium,quia,cum habeamus claram, & expressam Papæ pensionem reseruantis voluntatem, non est locus obseruantiæ interpretatiuæ, Aretinus* cons. 84.num.5.& consi.115.num.2.*maxime,cum illa sit fundata in confessione pensionarij, qui ideo se recepisse dicit pensiones in præteritum ad rationem valoris ducatorum Hispaniæ, quod Beneficiatum expertus fuit in illa persoluenda non expeditis literis faciliorem, siquidem voluntaria acceptatio,vel non est habenda ad necessitatem* lib.2.C.de his qui sponte l.voluntariæ. C.de excusatio.tutorum.*Parisius* consi. 37.num.35.lib.4.*neque stylo habita est ratio,quoniam non est vniformis,cum testes super eo hinc inde examinati non conueniant,& sententiæ circa illum sint diuersæ; minus obstat, quod mandatum ad consentiendum pensioni non exprimat speciem ducati,quia istud respicit validitatem reseruationis, & ita decisum.*

149 Et in vna † Acherontina fructuum 20. Februarij 1595.coram Dom.Blancheto fuit resolutum, *pensione ducatorum auri de Camera reseruata soluenda Neapoli,solutionem faciendam esse in scuto auri in auro, qualis currit in Cancellaria, addito vno Iulio, quo scuto deficiente debere solui eius valorem, prout currit Neapoli,&c.*

150 Quod etiam fuit resolutum in vna Aretina pensionis 20.Febr.† & 17.April.1598.coram D.Lita, vbi aliæ decisiones allegantur, nempe *pensionem reseruatam de ducatis Cameræ,in eiusdem ducatis soluẽdam esse,hoc est vnum scutum aureum eorum, quæ currunt in Cancellaria,& vnum Iulium pro quolibet ducato, vel si solutio fiat in alia moneta, quæ potest fieri, si ducati de Camera in loco faciendæ solutionis non reperiantur,debere solui tantundem, etiam quod solutio sit destinata fieri in partibus,vbi ducati plus, vel minus valuerunt, quam in Curia Sarnen.* de valore q.8.circa fi.*& Gigas* de pensio. q.98. &c.

Quamuis alias † in reseruatione ducatorum, non 151
dicendo de Camera attendendus esse valor currens in loco Beneficij,vt per Gigan.*consi.* 58. alias *responsio.49.de pensio.* post Belenz. *de charitatiuo subsidio. q.89.*

Et in terminis facultatis Nuntij,quod quoad valorem † monetæ attendatur quanti valet in Curia ducatus de Camera,fuit resolutũ, in vna Iacen.portionis 15. Aprilis 1595.quæ est *decisio.18.* Cæsaris de Grassis n.5.

Nono dubitatur.† an in d.valore,in quo fructus 153
rationalis residentiæ percipi soliti, & distributiones quotidianæ computantur,sint etiam computanda incerta, vt emolumenta funeralium, & anniuersariorum quæ non sunt dotata, sed voluntaria, nam de emolumentis anniuersariorum,& missarum,quæ sunt dotata, † quæ Abulæ dicuntur communes, & de 154
distributionibus quotidianis certis, non est dubium esse computanda, vt apparet ex verbis dict.facultatis relatis, Cosmas *in pragmat.sanctione titul.quo tempore quisque debeat esse in choro,verb.distributiones* Suarez *5.tom.disputat.secunda,sect.1.numero 30.ad fin.* nam & anniuersaria fixa testamento vel donatione relicta computantur in valore Beneficij, Vuamesius *consilio 227.*

In quo dubio breuiter † Respon. negatiuè, nisi 155
incerta ista sint solita locari singulis annis pro certa quantitate, aut alias communiter redigantur, seu redigi possint ad certam summam, nam tunc incerta ista redduntur certa, & sic deberent computari in valore facultatis Nuntij,saltem,vt fructus,seu distributiones ratione personalis residentiæ percipi soliti ad tradita per Felin.*in cap.ad aures,numero* 14.& Ripam 29.*de rescrip.*Seluam *de Benef.3.p.q.9.n.12.* Rebuf.*de congrua portione n.83.& 85. & de nominatio.q. 9.n.4.*alias 40.Rotam *dec.5.à n.7.part.secunda diuersorum,*& Cæsar de Grassis *decisione* 117. *numero duodecimo.*

Et pro hac resolutione, † est decisio Rotæ in vna 156
Maioricen.Capellæ 15. Iunij 1592. coram D.Orano, quæ tangit etiam alia ad propositum,& sic ait,*fuit resolutum Ecclesiam B.Mariæ orphanorum Maioricen. sub facultatibus Nuntij Apostolici in partibus Hispaniarum residentis comprehendi, quia nullos habet fructus,vt deponunt testes,qui illi deseruierunt,* Garau *super* 3.artic.*Petrus Angles quartus testis iuxta* 7.8 9.*nonus testis ad* 7 8.9. *&* 23. *vbi subdit illam nihil habere in redditibus,neque censibus, Iacobus Andreas ad* 7.8. *& si qui illius sint redditus,consistunt in eleemosinis,quæ, cum sint voluntariæ, non connumerantur in fructibus. Abb.*in Rubrica de Parochiis num.3.*multo autem minus, quia deseruiunt alendis pueris, Cacialupus,* de pensio.q.26.*Sarnen.*in reg.de valore, q.4.post princ. *& fructus non dicuntur nisi qui supersunt deductis oneribus,atque ita subtractis istis expensis. Rota* decisione 69.de concessione Præb.in antiquis *Decius* consilio 156.numero 2.*non obstat, quod, etiamsi redditus consistant in eleemosinis, atque ita in incerto, nihilominus, ex quo solent pro certa annua pensione locari, vt probant testes* 10.*&* 14. *computantur in fructu, & consequenter in valore iuxta tradita per Anchar.* Clem.vn. de concess.Præb.sub numer.62.vers.sed aduerte.*vbi subiicit exemplum de Ecclesia percipiente oblationes annuatim vltra* 200.*aureos, & de Ecclesia solita colligere ex eleemosina annua quingenta, quæstuando per*

Prouin-

Prouinciam, Felin. in c. ad aures. nu. 14. *Ripa* numero vigesimonono de rescriptione, *vbi sustinet incertos esse certos, quando sunt soluti pro certa pensione, quia locatio, de qua testes, restringitur ad eleemosinas solitas fieri in Ciuitate Maioric. ad rationem librarum illius Regionis 24. & sic ad rationem 13. ducatorum auri de Camera, qui sunt intra facultates Nuntij, & Anchar. præsupponit locationem solitam fieri singulis annis, ita quod omnino sit certa, hæc autem locatio probata fuit his facta, illoque fieri potuit quod sequentibus annis non tanti eleemosinæ locarentur, & earum quantitas remaneret sub incerto, & cum lo in. Segui veniat obiectiue ad annullandam gratiam Nuntij tanquam prouidentis contra suas facultates, debet cõcludenter probare excessum valoris per 10. annos ante gratiã Achil.* dec. 2. de valore, *Sarnen.* ead. reg. quæst. vlt. *testes autem pro sua parte inducti hoc non probant, nam, quamuis aliqui ex illis deponant articulum, super valore frumẽti olei & leguminum conceptum esse verum, tamen non concludunt, nisi pro vno anno, quo confraternitatis administrationi d. Capellæ præfuerunt, nec concludunt super isto valore cum ista qualitate, quod tanti fructus remanerent deductis oneribus & expensis pro beneficiato, sed loquuntur de oneribus in colligendis eleemosinis gloss. Hispanus ad* reg. Cancel. 22. in fine *Staphil.* de literis gratiæ 9. forma. n. 64. *Sarnen.* ad regulam de valore. q. 8. numero 3. *Cresc.* dec. 2. de probatio.

157 Et conducit decisio † Rotæ in causa Mediolanen. Parochialis 26. Octob. 1598 coram D. Seraphino, in qua fuit dictum, quod ea *quæ voluntarie soluũtur, vt eleemosynæ, non veniunt computanda in fructib. Abbas.* in Rubric. de Parochiis n. 3. &c.

Decimo dubitatur, † an in d. valore facultatis
15 Nuntij sint computandi redditus, & emolumenta competẽtia Beneficiato ratione Capituli Beneficiatorum, in quod quilibet Beneficiatus proprius habet ius intrandi, vt est in hac Ciuitate Abulen. Capitulum S. Benedicti, & in ciuitate Salamantina Capitulum S. Marci, quod est Capitulum Beneficiatorum ciuitatis, in quod omnes, & soli Beneficiati Ciuitatis seruientes per se suo Beneficio habent ius intrãdi; & simile Capitulum est in oppido de Arebalo, & Olmedo huius Diœcesis, quæ Capitul. ex variis dotationibus, & anniuersariis, seu Missis relictis habent suos redditus inter ipsos Capitulares diuidendos, &c.

159 Et videbatur esse † computanda, ex quo in d. valore fructus ratione personalis residentiæ percipi soliti computantur, & dicta emolumenta sunt certa.

160 Nihilominus tamen † dicendum est breuiter non esse computanda, nam reuera illa emolumenta, & redditus non competunt ratione, & iure beneficij, sed Capituli, & seruitij illius, quod est diuersum & distinctum à Beneficio, licet ratione Beneficij habeat ius in illud intrandi, si velit; vnde non possunt dici redditus, seu emolumenta beneficij, Rebuf. *de congrua portione, numero* 88. *& seq.* Rota *decisio.* 5. *n.* 8. *p.* 2. *diuersorum, & facit decisio* 49. *de concessione Præben.* alias 583. *in antiquis.* Accedit quod non eo ipso, quod habet beneficium, est de illo capitulo, sed habet ius, vt admittatur, si petit.

161 Maior est difficultas, † an sint computandi in d. valore fructus, qui in Diœcesi Carthaginen. & Conchen. dicuntur tertiariæ, nempe tertio, vel quarto quoque anno per turnum competentes Beneficiato ratione collectionis omnium decimarum & ratio difficultatis est, nam, quamuis illæ dentur pro labore dictæ collectionis, & sic alias dici non possunt fructus beneficij, Put. *dec.* 489. *n.* 2. 3. 4. *& 5. lib.* 2. tamen in d. valore videntur computandi, quia dantur propter beneficium, & sunt ad instar fructuum ratione personalis residentiæ percipi solitorum, & distributionum, quæ etiam dantur beneficiato ratione laboris, & tamen computantur in d. valore &c.

Nihilominus † tamen verius existimo d. tertia- 162
rias non esse computãdas in illo valore, nam, quamuis competant propter beneficium, competunt tamen ratione laboris temporalis, qui etiam cadit in laico, & est diuersus à labore seruitij Beneficij &c.

Vndecimo, † an de dicto valore sint deducenda 163
stipendia Missarum, verbi gratia, Capellania, seu beneficium annuatim valet plusquam 24. ducatos auri de Camera, habet tamen onus duarum, vel trium Missarũ in qualibet hebdomada, quarum Missa stipẽdiis, seu quitantiis deductis, nõ remaneãt 24. ducati.

Et videtur esse deducenda, † nam in computando 164
valore debent deduci onera, & alias articulus super valore est ineptus, quia debet dicere, quod valet tantum, oneribus deductis. Rota *decis.* 60. *de concess. Præb. in antiquis,* Fel. *in d. c. ad aures, n.* 13. 12. *concl.* Sarnen. *reg. de valore q. fi.* Rebuf. *de nominatio. q.* 9. *n.* 38. alias 33. Gigas *de pensio. q.* 89. *n.* 1. *&* 2. Ferretus *cons.* 354. *n.* 15. practicabilia Rotæ *n.* 129. *impressa ad fi.* 2. *partis decisionum diuersorum,* & Crescen. *decis.* 2. *de probatio.* Rota *decis.* 189. *numer.* 2. *& decis.* 298. *p.* 1. *diuersorum, & in d. decis.* Maioricen. supra adducta *numer.* 156. & aliis multis, & Cassad. *decis.* 19. *de Præb.* vbi habetur deducenda esse de valore salaria cæterorum presbyterorum, qui vltra Rectorem sũt necessarij.

Nihilominus tamen verius existimo non esse deducenda, nam, cum in facultate ista Nuntij computentur † fructus etiam ratione residentiæ perso- 165
nalis percipi soliti, ac distributiones quotidianæ, cõputandi erunt omnes fructus Capellaniæ, seu Beneficij, quos titularis integros percipit adimplendo per se onera Missarum, quamuis ad effectum regulæ de valore sint deducenda dicta stipendia Missarum, saltem si non requirat residentiam, & seruitiũ
personale, quia in eo solum consideratur, † quod Be- 166
neficium valet in portatis libere, & in absentia ab Ecclesia, vbicumque ille sit, Oldradus *cons.* 118. Glossa *reg.* 60. *ad fi.* Rebu. *de nominatio. q.* 9. *n.* 42. alias 39. Achill. *decis.* 401. seu 1. *super reg. de valore* puteus *dec.* 464. *l.* 1. *&* 211. *l.* 3. Mohed. *decis.* 16 *de Præben. alias* 182. † Cæsar de Grassis *dec.* 118. *&* 120. & Sarnen. *d.* 167
q. fin. quem sequitur Ioan. Gutierrez *Cano. q. l. prima cap.* 39. *numero* 68. quamuis ipse Sarnenius in eadem reg. *de valore q.* 8. dicat quod valor beneficiorum debet considerari secundum quod valet in portatis in vrbe.

Sed male, vt *in d. dec.* valor enim beneficij conside- 168
ratur † secundum locum, vbi est beneficium. Oldra. cons. 168. n. 1. Rebuff. *d. q.* 9, *numer.* 46. alias *& cons.* 16. *vers. penul.* & quod ibi valet in portatis liberum ab omnibus impensis, Rota *decisione* 548. *parte diuersorum.*

Dixi † *si non requirat residentiam, & seruitium* 169
personale, quia si illam requirit, non videtur deducẽda dicta stipendia, ex quo per se ipsum celebrare tenetur, Cassad. *d. decis.* 19. *de Præb. ad princ.* & procedit quod tradit Ioannes Nicolaus Gimon. *in enchiridio*

beneficiorum titu.quarto, capite quinto num.vigesimo-quarto.

170 Duodecimo dubitatur, † an Nuntius possit prouidere beneficium, quod valet plus quam viginti-quatuor ducatos, est tamen grauatum pensione, qua deducta non valet dict.24. ducatos, & videtur, quod sic, nam, vt supra dictum est *numero* 164. fructus, & redditus Beneficij intelliguntur, deductis oneribus, & sic Gigas *d.quæstio.89.numer.*1.ait, quod fructus, & redditus Præbēdæ considerari debent, detracta pensione.

171 Nihilominus, † tamen resp.negatiue ex Put *dec.* 202.*lib.*3.vbi ait, *pensionem non deduci de fructibus, vt excusetur mala valoris expressio, quia non est onus perpetuum, & solum onera perpetua debent deduci*, Belenz de charitatiuo subsidio.q.37.*quicquid dixerit Gigas* d. q.89.*& quod dicitur, quod fructus intelliguntur, deductis oneribus, intelligi de oneribus perpetuis, & non temporalibus, vt est pensio.* Idem Rota *dec.*185.*l.*3.*parte* 3.*diuersorum*, & Vestanus 184.*libro secundo in manuscrip.*vbi

172 dicitur, † quod, *licet pensio deducitur quoad solutionem annatæ pro tunc, non tamen deducitur de valore exprimendo, sed debet exprimi sine eius deductione, quia non est onus perpetuum, ex ratione Gomezij* in d.reg.de valore.q.1.& 3.quod etiam tradit Gambar.*de offic.legat. lib.*6.*nu.*169.

173 Vnde infertur, † quod, si beneficium esset grauatum pensione perpetua, qua deducta, non excederet valorem 24. ducatorum, posset per Nuntium prouideri, sicut deduceretur de valore exprimendo & ad saluandam gratiam à mala expressione valoris. Guidobonus, *dec.*19.& fuit dictum in Valentina pensionis 25.Iun.1601. coram D.Millino de qua sup.*t.p. c.*5.*n.*564.

174 Decimotertio dubitatur, † an sit deducendum subsidium, & excusatum, quod ex concessione Apostolica Regi soluitur, verbi gratia beneficium excedit valorem 24. ducatorum auri de Camera, deducto tamen eo, quod soluit ratione subsidij, & excusati, non valet d.24.ducatos, an Nuntius possit illud prouidere, &c.

175 Et videtur, quod non sit deducendum, † & consequenter Nuntius non possit tale Beneficium prouidere, nam subsidium, & excusatum, non est onus perpetuum, sed temporale, cum solum regi concedatur ad quinquennium, & sic non est deducendum de valore, ex dictis dubio præcedendi.

176 In contrarium tamen facit, † quod licet regi concedatur de quinquennio in quinquennium, tamen, cum à tot annis solui consueuerit, & semper soleat concessio prorogari, nec sit spes in contrarium reputantur onus perpetuum. Et ita tenuit Rota in vna Burgen. pensionis septimo Iun.1585. coram D. Gipsio.

In qua, cum pars prætenderet illud, quod pro sub-

177 sidio, & excusato, † Canonicatus solebat computari in valore ad excusandam expressionem valoris excessiui d.Canonicatus, super quo pensio erat imposita, in fine sic dicitur, *quæ vero de subsidio, & excusato adducebantur Dominis non satisfaciebant, cũ præsupposito tamen quod de tempore dictæ reseruationis solueretur, quoniam de istis, tãquam de oneribus perpetuis, iudicandum esse existimabant.*

178 Sed quamuis ad effectum expressionis valoris probabile videatur † esse deducendum huiusmodi subsidium, & excusatum tanquam onus perpetuum ex dict.ratione, tamen ad effectum facultatis Nuntij, quæ est restricta & limitata, non auderem id admittere, ad quod etiam faciunt decisiones Calagurritanæ Archipresbyteratus dubio sequenti adductæ.

Et in illo casu de expressione valoris in pensione † 179
aduertendum est, non esse deducendum de valore totum subsidium, & excusatum, cum pensio debeat contribuere pro rata, vt supradictum est *parte prima, capite* 5.*numero* 171. sed illud, quod tangit titularem.

Decimoquarto dubitatur † an Nuntius possit 180
vigore d.facultatis prouidere Beneficium, quod in modico excedit valorem 24. ducatorum, & an sextæ partis diminutio, quæ solet dari ad excusandam malam valoris expressionem, vt per Mandos.*de signatura gratiæ, titul.de prouisio. vers. Rotæ stilus, danda sit prouisioni Nuntij?* & videbatur † respondendum af- 181
firmatiue ad Menoch.*consi.*316.*numero* 9.*l.*4. vbi ait, quod *si iustus Beneficij valor, qui exprimi debuit, excessus est, & is excessus fuit modicus, non vitiatur gratia, &c.*

Nihilominus † Respondetur negatiue ex eo quod 182
facultas Nuntij est restricta, & limitata ad Beneficia non excedentia dict. valorem, &c. & ita tenuit Rota in causa Calagurritana Archipresbyteratus 13.April. & 20.Maij 1587.coram D.Gipsio, vt in dec.seq.13. April. 1587.

Gratiam Roderici iustificatam, & consequenter canonicandam esse Domini resoluerunt, quoniam eius habilitates bene probantur. Difficultas sola versari videbatur circa valoris expressionem Archipresbyteratus, de quo agitur, nam si illius fructus non excederent ducatos 24.prouisio Nuntij Apostolica præferenda veniret, sed ex dictis testium, & aliis adductis de contrario satis apparere D.dicebant, si quidem fructus huiusmodi in 52. fanecis tritici tantum consistunt, ex quibus detractis omnibus oneribus faneca circiter 38.remanent, quas ad rationem decem regalium pro qualibet faneca vno anno cum alio comparato, non est dubium longe maiorem summam 24.ducatis constituere, hinc etiam facile dignoscitur eosdem fructus summam in prouisione Apostolica expressam non excedere, & sic narratiuam gratiæ Roderici esse veram; nec releuant testes pro Petro examinati asserentes, triticum tanti non valere, quoniam & si octo regalibus solum faneca vendi posset, attamen collatio Nuntij Petro non suffragaretur, quia opus esset probare Beneficium collatum taxam 24.prædicto Nuntio concessam excedere, Rota dec.322.in fin.l.3. cum aliis *adductis per d.Calandrum & quod prouisio facta vltra prædictam conferendi facultatem non teneat, est tex.in cap. cui de non sacerdotali de Præb.l.6.tradit glossa singularis* in c.quamuis l.1.vers. vsque ad certam eodem tit. *Card.*in Clem.1.q.2.de Præb.*Couar.qui alios citat.*l.3. vari. c. 20.n.7.*nam fines mandati diligenter custodiendi, qui stricti iuris sunt* l.si diligenter. ff.mandati d.ca. cui de non sacerdotali, *Rota* dec.17.de Procurator.in nouis, *idcirco nec in modico excedi possunt. Tiraq.de iudic.in rebus* exiguis feren versicul.87. dicit Barbatia, *late Rebuff.*in l.vn.6.notab.à numero 5. de sententiis quæ pro eo, *præsertim cum facultas conferendi Beneficia Nuntio concessa tanquam extraordinaria, & super inducta restringenda sit*, Clem.2.*vbi glossa* de officio Ordinarij, *quam Dd.magis communiter sequuntur Sarnen.*regula de valore, quæstione secunda. *Gambarus* de officio legati libro 3.numero 24. *ex his itaque patet ea, quæ dicuntur circa diminutionem sextæ partis dicti valoris, quam aliquando Rota concedit, applicari non posse. Non obstat* decisio. *Paleoti* 235. *quæ incipit* Nuntius habebat, *quia facultas Nuntij intelligitur secun-*

secundum regulas de valore ad hunc effectum, vt prouisus non teneatur exprimere valorem fructuum, qui per residentiam lucrantur, non autem quo ad fructus, quos beneficium in portatis habet, & non residentib. etiam conceduntur, vt in casu proposito per ea, quæ tradit Sarnen. vbi supra quæstione octaua numero 5. versiculo non obstat. *cætera ex allegatis per informantes bene tolluntur.*

In eadem 20. Maij 1587.

IN *hac causa de mense præterito resoluta rursus feci verbum in Rota an 6. pars valoris expressi, quæ ad*
183 *effectum euitandi* † *falsam expressionem gratiæ Apostolicæ concedi solet, eodem modo prouisioni Nuntij Hispaniarum danda esset? & non esse dandam conclusũ fuit, tum ex rationib. in dec. adductis, tum etiam, quia fieret præiudicium annatistis, quibus annata, si valor exprimatur, ad 25. ducatos soluitur, quamuis pro expressione 24. nihil debeatur, idcirco extensio etiam in minimo fieri non debet* c. licet de offic. Ord. *vbi glo.* vers. promittat, *præsertim in iuris dictione, Rebu.* in l. vnic. 6. notab. à n. 5. C. de sentent. quæ pro eo quod interest, *nec facit, quod, si in prouisione Papæ valor ad 24. exprimatur, forsan. d. 6. pars locum habeat, quia diuersa ratio in Papa considerari potest, si quidẽ præsumendum est, quod nihilominus concessisset, si Beneficium expressum valorem in modico excedere non ignorasset, ac in Nuntio cum facultatem limitatam habeat, nulla extensio admittitur per prædicta, non obstat, quod prouisiones Nuntij intelligendæ ac interpretandæ sint iuxta regulas Cancellariæ, Gambarus,* vbi supra lib. 3. numer. 562. cum aliis allegatis, *quia loquuntur in diuersis terminis, vt ex eorũ lectura colligi potest, sed quod nuntius Beneficia vltra 24. conferre non possit, nemo est, qui nesciat, & ei concedere 6. partem, esset eius iurisdictionem extendere contra formam rescripti, facit tex.* in c. prudentiam in fine prin. *vbi Abb.* n. 5. de offic. deleg. *Gambar.* vbi supra l. 6. num. 716.

184 Vnde si beneficium † solum excedat facultatem Nuntij in vno ducato, vt quia valet 25. ducatos auri de Camera, non poterit à Nuntio prouideri.

185 Si tamen excessus non † ascenderet ad vnum ducatum, videbatur probabile non esse habendum in consideratione, & posse à Nuntio prouideri, quia reuera Beneficium, quod non ascendit ad 25. ducatos, recte ponitur in 24. licet aliquid plus valeat.

186 Sed, quamuis ad effectum expressionis valoris id verum sit, † in proposito tamen id non ausim affirmare ex adductis in d. dec. si saltim excessus esset in vno regali, seu Iulio.

Decimo quinto dubitatur, cui incumbat in con-
187 trouersia † onus probandi valorem beneficij à Nuntio collati, an aduersarius teneatur probare excessum, an vero prouisus à Nuntio debeat probare non excedere 24. ducatos auri de Camera?

188 In quo dicendum † est prouisum à Nuntio debere probare beneficium esse intra valorem facultatis nuntij, non obstante assertione ipsius nuntij. Rota *dec. 10. de probat. in nobis* Fel. *in c. ad aures de rescrip. sub n. 4. vers. 3. concl.* Gig. *cons. 7. numero 5.* Cres. *dec. 4. de prob.* Put. *322. l. 3. in fi.* & Moh. *dec. 20. n. 1. de Præb.*

Idq; plene, cum sit fundamentum suæ gratiæ ad 189
d. † int. *p. seq. c. 2. à n. 255.* quod procedit etiamsi pro uisus à nuntio sit possessor, & veniat excipiendo, & se defendendo, & sua gratia sit prior, quia, cum aduersarius fundauerit suam intentionem, prouisus à nuntio, qui contra eam excipit de sua prouisione
† debet eam iustificare, quia narratiua huiusmodi va- 190
loris, est pars, & fundamentũ suæ gratiæ, & sic debet eam probare, si nõ negetur. Rota *dec. 20. de Præb. in nouis,* quãto magis quãdo negaretur? Rota *dec. 64. de conceß. præb. in antiq.* Ita fuit resolutum in vna placentina Beneficij coram D. Orano, & habetur *l. 1. suarum dec. 30.* & refert & sequitur Anast. Germ. *de indultis Cardin. §. ac irritum à num. 27. vsque ad vigesimumnonum.*

Et conducit † decisi. Rotæ in causa Aquen. Paro- 191
chialis 20. Octo. 1554. coram D. Caputaq. in qua fuit resolutum, quod *præsupposito, quod constat defunctum olim fuisse in possessione, & percepisse fructus vsq; ad mortem, impetrans per obitum illius satis dicitur verificasse suam gratiam, quia probat eum possedisse, & non alium reperitur fuisse in posses. ante eius obitum contra eum, qui dat resignationem defuncti, nec obstat posses. capta à resignatario, quia fuit instrumentalis & non elidit præsumptionem continuationis possessionis defuncti, nec obstat reseruatio, quia pendet à resignatione, vnde, cum impetrans per obitum probauerit suum ius, tenetur dans de resignat. probare plene suam exceptionem, &c.*

Conducit etiam decis. Rotæ in causa Firmana be-
neficij 13. † Maij 1596. coram D. Pamphilio supra ad- 192
ducta *c. 1. n. 572.* & in vna Oriol. Beneficij. 3. Iul. 1600. coram D. Seraphino, in qua fuit resolutum, quod gratia prior non iustificata non præiudicat posteriori, &c.

Et facit ad prædicta † decisio Rotæ in causa Leo- 193
dien. Canonicatus de anno 1587. coram Pamphilio, in qua fuit resolutum, quod *nominatus vigore indulti, quod est limitatum ad Beneficia certi valoris, & pro non habente vltra certos redditus, debet verificare se non habere vltra illos redditus, & non sufficit ipsius iuramentum in præiudicium 3. & quod beneficium non excedit valorem, de quo in indulto. Rota* dec. 10. de probatio. in nouis, *& quod ad eius probationem non sufficiet confessio aduersariis in sua gratia narrantis, non excedere 24. quia, cum agatur de probando valore, de quo in indulto, debet esse probatio veri valoris. Rebuffus* de nominatione quæstione nona numero 32. hæc in d. Leodien.

Facit etiam decisi. in † causa Palentina præsti- 194
moniorum 26. April. 1599. coram D. meo Corduua infra adducta *seq. p. ca. 2. 5. dub. nu. 62.* quæ est videnda in proposito.

Sed dices, † quod prouisus à Papa agens contra 195
prouisum à Nuntio, ad fundandam suam intentionem tenetur probare valorem narratum in sua gratia posteriori, & consequenter excedere 24.

Respondetur, quod id esset verum, quando pro- 196
uisus à Papa † narrasset valorem Beneficij affirmatiue dicendo, quod eius fructus ascendunt ad 30. verbi gratia, vel 40. ducatos, & quod nihilominus alius in eo se intruserat ex prouisione Nuntij, tunc enim teneretur id probare, p iustificatione suæ gratię, alias reus veniret absoluẽdus, saltem per non ius actoris, & teneretur id plene & concludenter probare, † cũ agatur de probando valore affirmatiue expresso Rota *decis. 380. & 381. p. 1. diuersorum,* tum etiam, quia venit obiectiue ad annullandam gratiam Nun-

tij, vt in illa Maioricen. Capellæ sup. adducta *numero* 156.

198 Quando vero prouisus à Papa † narrasset valorem per non excessum prout communiter fit, dicendo, quod eius fructus non excedant 30. vel 40. ducatorum valorem, tunc sufficit illum non excessum semiplene (Ægi. *dec.* 682. & Rota *dicl. decis.* 380. & 436. *n.* 1. *p.* 1. *diuersorum*) probare p iustificatione suę gratię, vt in terminis de iustificatione gratiæ contra prouisos à nuntio tenuit Rota † in vna Corduben. præstimoniorum 13. Ian. 1586. coram D. Bubalo, vt in seq.

199 dec. *Domini concluserunt gratiam Francisci de Salazar esse sufficienter iustificatam, nam quo ad eius Clericatum, & quod sit natus ex legitimo matrimonio, bene probatur per* 1. 2. 4. & 5. *testes in curia examinatos super* 5. *articulo dicentes, articulum verum, in quo articulatur communis reputatio, & publica vox, & fama, etiam ante annum* 1581. *de quo tempore Fran. fuit prouisus de præstimonis, de quibus agitur, nec non bene probant idē* 4. & 5. *iuxta* 15. *interrogatoriū, dicentes Fräciscum, & Ant. de anno* 1581. *& ante incedere habitu clericali, & quod illi fuerunt communiter reputati pro Clericis primæ tonsura, & natis ex legitimo matrimonio, vacatio enim per obitum Martini de Salazar de mense Nouembris* 1580. *optime probatur ex eo quod ex d. vacatione fuerunt prouisi de eis præstimonis Alfon. de Mendoça, & Ludou. Rodriguez per collationem Nuntij Hispaniarum, qui sunt colluigantes in hac causa. Quoad valorem trium præstimoniorum, de quibus agitur, nempe de Parilla, de Culebula, & de Fuencubierta bene iustificatur ex repartitionibus fructuum, ex quib. factis calculis apparet nō excedere valorem* 200. *ducatorum, & quamuis ex solis repartitionibus non probetur, non excessus, vt pluries Rota resoluit, tamen hæc probatio coadiuuatur ex d. testiis* 2. *iuxta* 17. *interrogationem, & sexti testis ibidem, qui bene deponunt super non excessu, nec non comprobatur ex confessione Alfonsi & Ludouici, qui imperarunt huiusmodi præstimonia à Nuntio tanquam non excedentia valorem* 24. *pro singulo præstimonio. Quod vero attinet ad Beneficia obtenta, quod non requirant personalem residentiam, bene probant* 1. & 5. *testes in Curia examinati super primo articulo dicentes articulum verum, nec non* 3. & 4 *iuxta* 7. & 8 *interrogata. similiter annuus valor Beneficiorum obtentorū, quod non excedat* 400. *ducatos satis iustificatur ex dicto* 1. & 5. *testium in Curia examinatorum dicentiū, articulum verum ex publica voce, & fama, quam probationem in valore Beneficiorum obtentorum Rota admittere solet. Quia non requiritur tam exacta probatio in valore Beneficiorum obtentorum, sicut in impetratis, & ex his fuit resolutum gratiam Francisci de Salaçar esse sufficienter iustificatam.*

Et idem existimo vbi narrasset valorem affirma-

200 tiue, † nihil tamen dicendo de prouisione nuntij, nam tunc, cum solum agatur de valore propter regulam *de valore*, sufficit probare non excessum, nam si minus valeret, multo magis Papa concessisset, & sumus in gratia de beneficio certo vacante, & non de vacatura certi valoris: & sic non intrat decisio. tex. *in cap.*

201 *cui* † *de non Sacerdotali.* §. *fi. de Præb. in* 6. & quod tradit Fel. *in d. c. ad aures de rescrip. num.* 13. *conclus.* 10. vt recte explicat *ibi* Ripa *n.* 26. Rebuff. *de nominatio. q.* 9. *n.* 34. alias 30 Couar. *l.* 1. *variarum c.* 20. *nu.* 7. quicquid dicat Io. Gutierrez *Cano. quæstion. lib.* 2. *cap.* 15. *num.* 79. & 80.

202 Aduerte, quod prouisus à nuntio recte probabit benef. non † excedere 24. per confessionem aduersarij in sua gratia, quamuis in d. Leodien. sup. relata, *nu.* 193. contrarium dici videatur, iuxta decis. Rotæ in causa Maioricen. Benef. coram Do. Achille de anno 1555. In qua † fuit resolutum, *valorem Beneficij probari ex propria confessione posita, vel in supplicatione, vel in articulis, & nocere confitenti, nisi clausula augendi, vel minuendi sibi suffragetur*, vt per Verallum *decis.* 185. *li.* 1. *in manuscript.* & in vna Hispalen. Beneficij de Zachar. 1. de mense Maij 1590. coram D. Bubalo. In qua fuit resolutum † *valorem beneficij probari per confes-* 204 *sionem aduersarij in precibus, quando est infra annum ad tradita per Baldum* in l. cum precum C. de liberali causa, *Antonius Gabriel* articulo de confessione cōclusione quarta.

Et in causa Burgen. † Abbatiæ de Foncea de anno 205 1585. dixerunt. *Valorem Abbatiæ esse iustificatum ex confessione Didaci de vera in sua impetratione, in qua, licet adsit clausula augendi, tamen non releuat, quia cum Didacus non fuerit vsus, vel vtatur facultate augendi, interim viget confessio, argumento eorum, quæ tradit Socin.* in l. quibus diebus. §. quidam Titio numero 10. ff. de condit. & demonstr. *& quod in specie fuit tentum in vna Antonien. Archidiaconatus* 12. *Nouem.* 1584. *coram Illustrissimo Card. Aldobrandino, postea Clem. VIII. Bart.* in l. publica. §. 1. ff. depositi. *Bald.* in Rubric. C. depositi numer. 6. *Riminal.* consi. 541. *Dec.* consi 385. col. 2. *& quod, licet sit illa clausula* augendi, vel minuendi, *interim stet confessio. fuit etiam dictum in vna Conchen. de Vetera coram Domino Seraph. decimotertio. Nou. millesimi quingentesimi septuagesimi noni.*

Nam clausula augendi, &c. † non operatur, vt alius valor dicatur expressus, sed est facultatiua, vt, si 206 voluerit, illum possit exprimere in literis. Rota in Triden. Beneficij de anno 1588. coram D. Blancheto, vt *in decisione* 417. *& sequenti parte prima diuersorum.*

Quæ facultas in prima expeditione videtur con- 207 sumpta † ex reg. *l. boues.* §. *hoc sermone. ff. de verbor. signi.* Glossator *reg.* 8. *Cancel.* Cresc. *decis.* 8. *de rescript.* Rota *decis.* 531. *n.* 3. *p.* 1. *diuersor.* Et est expressum *reg.* 64 *Cancell.* quod fructus in tertia parte augeri possint vigore clausulæ, & vide *dec.* Rotæ 541. *lib.* 3. *par tertin diuers.* de qua Gonçalez *glossa* 15. §. *secundo à num.* 77.

Et pro supradicta doctrina, † quod per confessio- 208 nem aduersarij in sue gratia probetur valor Beneficij, & non excedere 24. facit decis. Cordub. supra adducta, *n.* 199. & Bononien. Canonicatus coram Do. Pamphilio 24. Maij 1591. relata 11. *p. c.* 1. *n.* 70. & Calagurritana Beneficij de Archaya 28 Iun. 1591. coram D. Seraphino supra adducta *c.* 1. *n.* 527. & Trid. Beneficij 8. Nou. 1593. coram Do. Penna infra adducta 6. *p. c.* 2. *n.* 216. & Abulensis Beneficij 26. Iun. 1596. coram D. Lita infra adducta 6. *p. c.* 2. *nu.* 47. & Lunen. Sarçanen. Canonicatus 23. Octo. 1598 coram D. Seraphino supra relata *c.* 1. *huius p. n.* 472. & Codonien. Canonicatus 20. Maij 1602 coram D. Pamphilio inf. adducta 10. *p. c.* 1. *ad fi.* & facit quod dicetur infra *vlt. p. c.* 2. *n.* 274.

Nec rursus tenetur prouisus à Papa probare † ex- 209 cessum 24. ducatorum pro verificatione intrusionis aduersarij in literis expressæ, quando illa intrusio in supplicatione non fuit narrata, sed tantum in literis, prout solet aliquando fieri ad affectum non soluendi pro tunc annatam, sed habita possessione quod dicitur expedire sub intrusione, & fit obligatio in forma Cameræ soluendi illā habita poss. &c. Put. *dec.* 328. *num.* 2. *l.* 3. Achili 358. *seu* 12. *de priuileg.* Octau. Vestrius *in praxi l.* 1. *c.* 6. *ad fi.* nam, vt fuit resolutū

in vna Legionen. Beneficiorum 5. Iun. 1593. coram
210 D.meo Corduba pro Lic. † Gonçal. contra Alfon.
de Llanos, narratiua intrusionis aduersarij narratæ
in literis, & non in supplicatione non est necessario
verificanda, quia, cum non fuerit narrata in suppli-
catione, non potest Papa dici illa motus, sed fit in
literis ad effectum non soluendi annatam, nisi cum
primum habeat possessionem, sicut familiaritas in
literis narrata ad effectum expediendi gratis, non
vitiat gratiam, licet vera non sit, Cassad. *decisio.* 10. *de*
Præb. Rota *dec.* 531. *nu.* 2. *p.* 1. *diuersorum.* ita in d. Le-
gionen.

Et idem fuit resolutum † in vna Calagurritana
211 Beneficij de Ariola 24. Maij 1595. coram D. Gipsio,
& quod non est iustificanda huiusmodi intrusio, fuit
etiam resolutum in vna Pampilonen. Prioratus 18.
Iun. 1599. coram D. Pamphilio. Facit *decis.* Cæsaris
de Gras. 119. *n.* 2. & 3. & posthæc tradit Gonçal. *gloss.*
15. §. 1. *n.* 70. dicens fuisse etiam resolutum in Cordu.
præstimonij 6. Nouemb. 1596. coram D. Lita, & alia
pluries.

212 Tenebitur † tamen expediens sub intrusione cũ
tali narratiua intrusionis aduersarij verificare saltem
possessionem, seu detentionem illius, saltem tem-
pore expeditionis literarum propter præiudicium
213 annatistarum; † sicut narrans se familiarem scripto-
ris tenetur istam qualitatem verificare, si literæ nõ
sunt taxatæ, sed expeditæ gratis, ex quo tendit in
præiudicium officialium, Cassad. *supra*, & Rota *d. de-*
cisione quingentesima trigesima prima, numero secun-
do.

214 Quam satis esset † semiplene probare ad deci-
sionem Rotæ in causa Tirasonen. Prioratus 17. Feb.
1595. coram Domino Blancheto, in qua fuit resolu-
tum, quod *narratiua possessionis aduersarij facta in*
gratia probatur per semplenam probationem, cum non
agatur ad inducendam vacationem, *Ægidius deci-*
sione 114.

Et si constaret in causa de possessione, seu deten-
tione aduersarij, † præsumeretur illa tempore expe-
215 ditionis literarum, nam facile præsumitur de præ-
senti ad præteritum, cum adest aliqua causa ita præ-
sumendi. Alex. *consil.* 16. *n.* 3. *l.* 1. Alciat. *de præsumpt.*
reg. 2. *præsumpt.* 20. *n.* 2. præcipue, cum de statu con-
trario nihil apparet, vt fuit dictum in Tirasonen. iu-
ris præsentandi 16. Martij 1592. coram Domino
Blancheto infra adducta vltima *parte capite secundo,*
numero 240.

216 Et hic adest iusta causa ita præsumendi, tum quia
non solet dari † huiusmodi expeditio sub intrusio-
ne, nisi cum fide, & testimonio, seu probatione in-
trusionis, vt est notum, Puteus *d. decis.* 328. *nu.* 2. *l.* 3.
tum etiam, quia non est verisimile, quod impetrans
voluisset propter retardat. solutionis annatæ cum
fraude etiam & iniuste factam sub hoc falso prætex-
tu reddere nullam suam gratiam, ad *decisio.* Cæsaris
de Grassis. 54. *n.* 3.

217 Si vero in supplicatione † fuit narrata intrusio
aduersarij, illa est verificanda, quæ tamen non veri-
ficatur probato excessu 24. ducatorum, quia posses-
sor potest habere alium titulum, & iuuari possibili-
tate alterius tituli validi ad obtinendam sententiam
absolutoriam, cum in Beneficialibus detur multipli-
catio titulorum, vt fuit alias resolutum in vna Cæ-
saraugustana Parochialis de Mecla 8. Nou. 1599. co-
ram D. ãph. & in vna Romana Parochialis 21. Ian.
1600. coram D. meo Corduba, & tradit Gonçal. §. 7.
Prouæ. a n. 129. & 142.

Decimosexto † dubitatur, quomodo probetur
218 valor beneficiorum? in quo sunt diuersæ opiniones
1. opinio videtur esse, valorem attendendum esse
per tres annos præcedentes, ita colligitur ex Pinelo
in l. 2. *C. de rescind. vendit.* 3. *p. c. vlt. n.* 30. qui ait quo-
ad æstimationem fructuum, vel redditum in praxi
vidisse obseruatum, vt redditus computentur secũ-
dum qualitatem collectam tribus proximioribus
annis, idque similiter obseruatum vidisse tradere
Matthæum de afflictis *l.* 2. *feudor. tit. per quos fiat in-*
uestitura §. *sed & res. n.* 40.

Sed ista opinio iure † non probatur, nec quicquã
219 facit textus, quem inducit Pinelus *in l. quicumque*
tertio C. de apochis publicis decimo, nam solum pro-
bat, quod qui ostendit se tribus proximis annis sol-
uisse, retro soluisse præsumitur pensionem, seu tri-
butum, nisi contrarium probetur, quod non est ad
rem in proposito.

Secunda opinio † est, valorem beneficiorum at-
220 tendendum esse per quinque annos ante, & post, ita
Ludou. Gomez. Sarnen. Episcopus in *reg. de valore*
quæstion. vltima dicens, valorem secundum commu-
nem stilum Rotæ ita probari debere, videlicet, quod
beneficium, de quo agitur, tempore prouisionis, &
oneribus deductis, valet in portatis centum, & quod
per quinque annos ante, & post, anno fertili cum
sterili computato, communi æstimatione tantum
valuit, & ita testis de tali beneficio notitiam habens
dicit se scire, & si plus, vel minus valeret, ipse non i-
gnoraret, &c. sequuntur Ioan. Gutierrez *Canon. q. l.*
1. *c.* 39. *n.* 68. & Fla. Paris. *de resig. beneficij. l.* 10. *q.* 2. *nu-*
mer. 55.

Pro qua opinione † facit doctrina Bart. *in l. pre-*
221 *tia rerum.* §. *nonnullam. n.* 2. *in fi. ff. ad leg. falcidiã*, quod
in probatione valoris rei debet attendi non solum
tempus contractus, sed etiam ante, & post per mul-
tos annos, & sequuntur ibi Alexander. *num.* 10. Cre-
monen. *in d. l.* 2. *C. de rescindẽ. vendit. n.* 245. Ant. de
Burgos *in e. cum dilecti de emptione & venditione nu.*
36. Cæpola *de simulatione contractuum n.* 30. Afflictis
decisio. 316. & Rota *decisione* 65. *numero* 13. *parte.* 2. *di-*
uersorum.

Vnde in vna Tiburtina † Castri. Asculani 26. Iun.
222 1598. coram D. Penna fuit resolutum, quod *valor rei*
immobilis æstimatur habita ratione fructuum aliquot
annorum præcedentium. & seq. tempus contractus, quod
tempus est arbitrarium, &c.

Sed ista sententia, † quod attinet ad probationẽ
223 de quinque annis post, confunditur, nam secundum
eam expectandus esset necessario lapsus quinquen-
nium post gratiam, vt recte animaduertit Mandos.
reg. 22. *q.* 5. *n.* 2. quem sequitur Mascar. *de probatio. con-*
cl. 1403. *n.* 48.

Vnde Achilles † *decis.* 188. seu 2. *de valore*, inquit
224 illud dictum Sarnen. in vna Gienen. Pliego coram
D. Ant Aug. de anno 1550. fuisse limitatum, quod nõ
procedit quando non daretur quinquennium post
vacationem beneficij, sed incõtinenti moueretur lis
quia tunc sufficiunt decem anni ante, adnotata *in d. l.*
preia rerum ff. ad leg. falcid.

Sed adhuc non videtur illud recte procedere, †
225 nam validitas, vel inualiditas gratiæ non debet pen-
dere à futuro, nec eadem res debet diuerso iure cẽ-
seri; quicquid si in probatione valoris rei profanæ, de
qua agit Bar. supra † quem tamen impugnat Cagnol.
226 *in d. l.* 2. *n.* 218. & 238.

Tertia opinio est, sufficere probationem quinq;
227 annorum præteritorum, † ita Mandos. & Mascard.

vbi proxime. Sed nec ista opinio videtur iure probari.

229 Quarta opinio est, † valorem attendendum esse, & probandum per decem annos ante gratiam, quam tenet Rota, vt per Ant. Augustinum *decis.* 497. *lib.* 3. quæ est 3. *p. diuersor. l.* 3. *decisioue* 1627. Puteum *dec.* 373. *n.* 2. *l.* 3. & Guidob. *dec.* 25. *in manuscrip.* † vbi habet, quod, *vbi agitur de valo. procedente ex fructib. benef. quo possunt augeri, vel minui annuatim ex cõmuni doctrina omnium* in l. pretia rerum. ff. ad leg. falcidiam *& obseruantia Rotæ, attenditur valor communis per decem annos ante, nõ quinque, vt dicit Sarn. cuius dictum dixerunt Domini esse improbatũ, at, cum valor beneficij est actus, non propter valorem fructuum, sed per augmentum in substantia, & proprietate, quia fuit facta vnio alterius beneficij, id attendendum est, etiam si vnio contigerit post decem annos, & paulo ante gratiam, & etiamsi istud augmentum contigisset post datam gratiæ, tamen in gratiis conditionalib. vt sunt expectatiuæ, attẽdendus est secundum tempus vacationis non datæ valor beneficij. Oldrad.* consilio 57. 168. & 229. *Felin.* in cap. eam te. de rescriptione.

230 Hæc Guidobon. conducit † etiam *decis. eiusdem* 143. vbi habetur, quod in vna ibidem Prioratus 5. Iunij 1553. coram Domino Montis flasconen. tentum est, *ex certis instrumentis locationis, scedulis receptionis solutionis arrendamenti, & duobus testibus simpliciter deponentibus, per decem annos fuisse fructus arrendatos, & duobus idem dicentibus de publica voce, & fama, & aliis idem dicentib. de auditu, & quod ita credunt, non esse probatum excessiuum valorem contra impetrantem cum expressione minoris valoris.*

231 Et fuit resolutum † in causa Leodien. S. Dionysij 19. Iunij 1551. coram Domino Verallo, in qua fuit dubitatum, *in ex arrendamentis & dictis testium probaretur Nicolaum tempore nominationis suæ habuisse in redditibus vltra* 80. *ducatos auri, ita quod excluderetur à nominatione sua vigore priuilegiorum studij Louanien. & fuit tentum, quod non esset probatus valor per testes, ad exclusionem gratiæ nominationis factæ in fauorem Nicolai, quia agitur de exclusione, & oportet, quod probentur omnia, quæ allegantur per Sarnenium* de valore quæstione vltima, *præterquam de annis quinque ante & quinque post, sed bene de annis decem ante,* Vt per Cotam *decision.* 257. *in suis miscellaneis manuscrip.* † & alias fuit resolutum coram Caputaquen. 1.

232 Februarij 1557. quod *valor ad effectum canonizationis sufficientissime probatur per vnum testem, & duos de publica voce, & fama, & sic est plena probatio, & tamen sufficeret semiplena pro verificatione narratiuæ eius gratiæ, & si ex aduerso datur de regula de valore, incumbit onus probandi excessuitatem valoris per decem annos ante impetrationem,* Vt per eundem Cotam *decisio.* 205. † Et idem tenuit Rota in vna Camera-

233 cen. vnionis decimonono Ianuarij 1575. coram Do. Lancelloto, quæ habetur 1. *p. diuersorum decis.* 189. *numero* 4. vbi dicitur *valorem Beneficij esse probandum per decem annos continuos ante, iuxta opinionem, quam tenet Rota, vt Domini attestati fuerunt, ita decisum in pluribus causis, quas retulerunt.* Rota etiam in vna Iacen. Portionis decimoquinto April. 1575. quę est *dec.*

234 Cæsaris de Graf. 118. *num.* 1. † ibi, *& deponunt de decennio sterili cum fertili computato, &c.* Et in vna E-

235 lusina Prioratus decimoquinto Februarij 1591. † coram Domino Orano, in qua fuit resolutum, *expressionem malam valoris ab eo, qui venit obiectiue debere probare de scientia certa per decem annos ante, nec librum defuncti, cum sit tertij & contra tertium, probare, nec falsitatem existentiæ reseruationis fructuum narratæ probari, &c. nisi constet litem super ea sopitam, quæ alias non extinguitur, nisi per rem iudicatam executam, &c.* Et idem tenuit Rota in illa Maioricen.

236 15. Iunij 1592. supra † adducta numero centesimo quinquagesimosexto, & in vna Toletana Parochialis de Huecas decimoseptimo Aprilis 1595. coram Domino Pamphilio, in qua fuit resolutum, quod *testes ad probandam excessuitatem valoris iuxta requisita regulæ* de valore *debent deponere ex certa scientia per decem annos ante gratiam,* † *& deductis oneribus,*

237 *Achilles* dec. 2. de valore, *Sarnen.* de infirmis, q. 36. & de valore. q. vltima, *vt requiritur quando probato non excessu valoris per testes de publica voce, & fama, opponitur de illius excessu ad infringendam gratiam, vt fuit resolutum in Foroluien. primiceriatus de mense Maij* 1590. *coram Domino Perusino, & alias sæpissime, &cætera.*

238 Et hæc opinio Rotæ † videtur magis iuri conformis, nam per lapsum, & discursum decennij melius potest sumi regula ad iudicandum valorem communem beneficij, quam per lapsum quinquennij, vel triennij, per quinquennium enim, vel triennium posset facile & verisimiliter contingere omnes annos, aut esse steriles, aut fertiles, quod non ita continget per decennium.

239 Nec ab ista † opinione videtur esse recedendum, cum eam receperit obseruantia Rotæ, quæ secundum eam pluries iudicauit, vt ex decisio. adductis patet, & sic transierit in stilum, & consuetudinem Curiæ, qui facit ius etiam extra curiam, vt per Pauinum *in præludio extrauagantium vers. decisiones Rotæ.* Dominum Martam *de Tribunalibus vrbis, capit. quinto, ex numero septimo,* & Mascard. *de probat. conclusi.* 485. *ex numero vndecimo,* & ibi tamen est supra 1. *part. cap.* 5. *numero* 87. *& seq. cap.* 1. *huius par. à num.* 561.

240 Et quod ait Lancellotus † *de attentatis* 2. *part. cap.* 20. *limit.* 1. *num.* 1. stilum Rotæ non attendi extra curiam, non procedit in stilo decisorio, vt hic, Sarnen. *in proœmio regularum Cancell. quæstion.* 2. *sub versicul. quarto pro ista parte,* & citati, sed in stilo ordinario, seu qui procedit ex particulari ratione respectu Rotæ.

241 Et quamuis † in aliquibus tribunalibus Hispaniæ de stilo attendatur valor per quinque, vel tres annos præcedentes, tamen non videtur debere stari tali stilo, sed potius stilo, ac obseruantiæ Rotæ, & Curiæ, cum agatur de interpretatione literarum, quę emanant ab ipsa Curia ad *dec.* Ægidij 2. quam sequitur Felin. *in dict. capit. ad aures, numero* 13. *circa fin.* & Rota in illa Conchen. pensionis 28. Iunij 1585. coram Domino Orano, quæ habetur supra, *dub.* 8. *numero* 148. & optime conducit ad propositum, & diximus in simili *dict. cap.* 1. *numero* 536. Rursus aduertendum

242 est, quod testes † super valore debent reddere rationem, seu causam dicti sui etiam non interrogati, alias non probant. Felin. *in cap. cum causam.* 1. *sub numero* 3. *versicul. & per hanc fallentiam & in capit. cum causam* 2. *sub numero* 1. *de testib.* practicabilia Rotæ *numero* 130. Pinel. *in leg.* 2. *Codic. de rescinden. vendit.* 3. *part. cap. vlt. num.* 11. Mascard. *conclusio.* 657. *num.* 49. *& conclus.* 1403. *num.* 10. Cassad. *decis.* 19. *super regulis, num.* 3. & Rota *d. decis.* 189. *numero tertio, part.* 1. *diuersorum.*

243 Decimo septimo dubitatur, † an nuntius vigore dictæ facultatis possit conferre beneficia iurispatronatus, non excedentia valorem 24. & breuiter

ter dicendum est; quod poterit conferre beneficia iuris patronatus Ecclesi. quemadmodum potest Legatus à latere, & dictum est supra *à num.17.* & faciũt tradita per Crescen. *decis.8. de priuileg.* de qua supra *num.132.*

244 Non tamen poterit † conferre beneficia iuris patronatus laicalis, aut mixti, sicut nec Legatus de latere, vt supra dictum est *à num.63.* Quamuis valet eius prouisio non reclamante † patrono laico infra
245 tempus datum ad præsentandum, vt ibi dictum est *numero 65.* ex *decisio.* Rotæ 1482. *libr.3. part.3. diuersorum.*

246 Sed videbatur posse † nuntium derogare iuri patronatus laicorum tantum pro medietate, & mixto in totum ex clausula suæ facultatis supra adducta. *nu.* 134. ex qua potest apponere in suis prouisionib. derogationes, ac clausulas necessarias, & opportunas, ac in literis Apostolicis concedi & extendi solitas. & sic poterit apponere clausulam in gratiis Apostolicis apponi solitam, & *cum derogatione iuris patronatus, &c.* de qua supra. *c.1. n.561.*

247 Respondetur † tamen per illam clausulam non dari facultatem nuntio derogandi iuri laicorum, nec id est esse credendum ad tradita per Felinum *in tract. quando literæ Apostolicæ. impliat.* 4. Seluam. *de Benefic.3. p. q.11. n.17.* 12. *qualitate*, & Couarruuias *pract. ca.36. n.1.*

248 Præterea d. clausula non intelligitur de derogationibus, † & clausulis in literis Apostolicis concedi & extendi solitis, quæ sumuntur ex ipsa supplicatione, vt supra dixi. *n.131.*

249 Poterit tamen nuntius ex d. facultate conferre beneficia iuris † patronatus laicorum ex eorũ negligentia, seu culpa ad Papam, aut ad Ordinarium deuoluta, sicut etiam alia Beneficia deuoluta etiam ad Papam, vt de Legato diximus supra *à num.21. & numer.66.*

250 Dummodo non excedant dictum valorem 24. in sua facultate † taxatum. Quamuis viderim in hoc Episcopatu Abulen. nuntium prouidisse quandam Capellaniam oppidi del Varco de iure patronatus laicorum tanquam deuolutam cum narratiua, quod eius fructus non excedebant valorem 70. ducatorum, quod non video quomodo fieri poterit, &c.

251 Decimooctauo dubitatur, an nuntius vigore d. facultatis possit † prouidere beneficia exempta, seu ad exemptorum collationem spectantia, non excedentia d. valorem 24. ducatorum, &c. & breuiter Respondetur posse, vt in Legato de latere dictum est supra *nu.19. & 20.* & faciunt tradita per Crescen. *d. decisi.8. de priuil.*

252 Decimo nono dubitatur † an nuntio currat tempus semestre ad conferendum, de quo *in capit 2. de concess. Præben.* & videbatur, quod sic ex dictis infra
253 *10. parte capit 2. num.* 10. † nihilominus tamen idem dicendum est, quod de Legato diximus supra ex. *numero 22.*

CAP. III.

De ordinario.

SVMMARIA.

ORdinarij collatores, de quibus nunc agendum est, sũt qui suo iure conferre possunt, siue id habeant à iure, siue à Papa, vel consuetudine, etiamsi alias non habeant ordinariam iurisdictionem, numer.1. & sic in materia collationis appellatione Ordinarij venit non solum Episcopus, sed etiam alius inferior, qui habet potestatem conferendi, licet non habeat iurisdictionem, nec Fel. tenet contrarium. numero secundo & tertio.

De iure communi ordinarij collatores sunt Episcopi, seu Archiepiscopi, qui in prouisione Beneficiorum suæ Diœcesis fundatam habent intentionem. numero quarto.

De Beneficiis, & Præbendis Ecclesiarum Cathedraliũ, & Collegialium est particulare dubium an spectent ad prouisionem solius Episcopi, an simul cum Capitulo, num.5.

Prouisio Cathedralium, de qua in primis dicendum est, olim pertinebat ad solum Romanum Pontificem, num. 6. lectio enim Episcoporum non pertinet de iure diuino ad clerum, sed ad summum Pontificem, vt vel ipse eligat vel præscribat eligendi modum. n.7. prouisio vero inferiorum Ecclesiarum olim pertinebat ad Episcopum. n.8.

Postea tractu temporis fuit per Papam data potestas cuilibet Collegio eligendi sibi prælatum, siue sit Ecclesia Cathedralis, siue inferior, confirmatione electi superiori immediato relictã. nu.9. sed earum prouisio est iam reseruata Papæ per regulas Cancellariæ. numero duodecimo.

Circa prouisionem Præbendarum Ecclesiæ Cathedralis sunt diuersæ opiniones, prima, quod prouisio pertinet ad Episcopum cum consensu Capituli, numer. 11. secunda, quod spectet ad Episcopum cum consilio Capituli, nisi bona Episcopi, & Capituli sint communia. num.12. tertia quod ad Episcopum, & Capitulum simul pertineat. numero 13. quam Rota hodie sequitur. numero 14. & pro ea allegantur quædam iura. numero 15.

In hac varietate opinionum nulla earum satis iure probatur, nam iura non sunt clara, nec multum faciunt pro eis, & c. num. 16. magis tamen placet tertia opinio, maxime, quia est communis, seu communior, & & à Rota approbata, & recepta à numero decimoseptimo. idemque de Dignitatib. Ecclesiæ Cathedralis dicendum est cum Rota, & aliis, & nullo iure probatur, quod sint electiuæ, vt alias voluit Rota, &c. à n.20.

Cum collatio ad Episcopum, & Capitulum simul pertinet Capitulum habet vnam vocem, & Episcopus solus aliam dimidiam. nu.28. & sic, si se non concordauerint, sed in discordia contulerint, ita quod Capitulum, seu maior pars confert vni, & Episcopus alteri, etiamsi et accesserint aliqui Canonici, neutra collatio valet contra Host. cuius doctrina communiter reprobatur à numero vigesimonono.

Cum neutra collatio valeat, si Papa prouidet tertio etiã sequenti die, ille dicitur habere potius ius & eius prouisio erit bona. n.33. & sequenti vbi ponitur decis. Rotæ.

Episcopus, & Capitulum, qui in discordia contulerunt, cum neutra collatio valet, poterunt intra semestre datum ad conferendum concordare in vnum ex prouisis, vel in alium, nisi interim Papa alicui prouidisset, alias deuoluetur prouisio ad superiorem, numero 35.

An impetrans Præbendam à Papa narrando fuisse discordiam in prouisione inter Episcopum, & Capitulum, debeat eam discordiam plene, & concludenter probare, an vero satis sit semiplene, numero 36. esse

concludenter probandam fuit resolutum per Rotam in dec.posita,n.37.sed ab ea recessit postea,vt in decis.positis à num.38.

Cum ista discordia per semiplenam probationem concludenter probetur, ista probatio non eliditur alia semiplena probatione in contrarium, sed alia plena venit subuertenda secundum Rotam.num.41. vbi ponit decisio.

Collatio Prebendæ spectantis ad collationem Episcopi,& Capit.facta ab Episcopo valet non contradicente Cap. infra semestre,& è contra, quia potest fieri separatim, n.42.& sequeti,vbi ponitur decis.Rotæ,& sic ex collatione facta ab Episcopo,vel Cap. altero non probante, nec contradicẽte, dicitur interim ius cõsiderabile quæsitum prouiso taliter,quod nõ valeat prouisio Papæ alteri facta,& sit locus regulæ de iure quæsito, si aliter alteri non contulerit, nec contradixerit,alias secus à n.44.

Tradendo possessionem prouiso ab Episcopo, Capitulum videtur approbare,& conferre,num.47.quicquid sit, quando eam daret dicens velle obedire mandatis,&c. seu quod obediendo mandato superioris eam dabat, &c.quamuis etiam tunc idem verius videatur.num. 48.

Non placet quod in quadam dec.adducta dicitur, quod stante absentia Episcopi,qui erat in curia,& cuius reditus de facili nõ sperabatur, potuit solum Capitulum conferre.nu.49.& Capitulum vnicum fi.ne Sede vacante,in 6.non loquitur quando collatio pertinet ad Episcopum,& Capitulũ, sed quando quis habet conferre cum consilio Episcopi,& non procedit quando habet conferre cum consensu, nec etiam quando collatio spectat communiter ad Episcopum,& Capitulum,nn.50. & 51.

Cum collatio spectat ad Episcopum,& Capitulum, potest Episcopus conuocare Capitulum,& cogere eũ congregari ad prouisionem faciendam,n.52.

Quamuis non possit Episcopus conuocare Capitulum,si de re ad suum,vel suorum cõmodum spectante agatur ex decreto Concilij,intelligendum tamen est quando agitur de eo,quod priuatim interest Episcopi,secus si de re spectante ad eius iurisdictionem,officium,seu Dignitatem,&c. ex sententia Cong. vt in proposito collationis.n.53.& seq.

Non posset Episcopus restringere, & abbreuiare Cap. tempus semestre,quod de iure habet ad prouidendum, numero 55.nec cogere Capitulum ad prouidendum,& congregato Capit. ad prouidendum posset maior pars, si vellet, prouisionem differre, numero 56. sicut etiam non poterit Capitulum abbreuiare terminũ sex mensium, & requirere,ac vocare Episcopum, vt interfit prouisioni intra certum tempus, numero quinquagesimo septimo.

Circa prouisionem Canonicatuum,& Prebendarum,ac Dignitatum Ecclesiarum collegialium sunt etiam variæ opiniones,& Domini de Rota alias fuerunt vary. n.58.prima opinio,quod ad Prælatum,& Capitulum, & non ad Episcopum spectat prouisio, & collatio de iure à n.59.Secunda quod spectet ad Episcopum à n. 62.Tertia media, quæ magis placet quod præsentatio,seu electio spectet ad Capitulum,seu Collegium ipsius Ecclesiæ,& institutio,seu confirmatio ad Episcopum,&c.à n.64.

Ecclesia collegiata quæ dicatur,& quæ signa,& requisita habere debeat remissiue,n.70.

In Ecclesiis regularibus ad quem de iure spectet creatio Monachorum,seu Canonicorum regularium remissiue,n.71.

Prædicta de prouisionibus Prebendarum,& dignitatum Ecclesiæ Cathedralis,& Collegiatæ intelliguntur,nisi aliud habeat consuetudo aut priuilegium, &c.n.27.

Hic non est proprie consuetudo,sed large, & abusiue,& potius est præscriptio,cum vni detrahat,& alteri acquirat,n.73.& tunc esset proprie consuetudo,quando in aliqua Prouincia generalis consuetudo huiusmodi seruaretur ita, quoad facere ius in communi in illa Prouincia.n.74.

Qualis debeat esse huiusmodi consuetudo, seu præscriptio,an quadragenaria,an immemorialis, vel quadragenaria cum titulo à n.75.resoluitur, quod sufficiet quadragenaria sine titulo,quia non est contra ius, licet sit contra communem opin. & decis.& etiam stilum Rotæ.

Obiicitur,quod,cum in hoc sint diuersæ opiniones, & nõ sit ius expressum,cõsuetudo,& obseruatia approbans & recipiens aliquam ex ijs opinionibus, dicetur interpretatiua, & sic non requiret aliquam temporis præscriptionem,& si sit contra communem,& veriorem opinionem,n.80.vel saltem sufficeret decennalis, n. 81.& quando non esset consuetudo interpretatiue, esset consuetudo propria præter ius, & non præscriptio,& sic sufficeret decennalis, sicut in decimis prædialibus dicitur n 82.& videtur in terminis tenuisse Rota in decis.adducta n.83.

Respondetur, quod, quamuis simus in consuetudine & obseruantia interpretatiua, tamen vbi agitur de auferendo iure vni, quod habet iuxta communem, & veriorem opinionem,& dando alteri,requiritur præscriptio.40.annorum. nn.84. quando vero ius est ita obscurum,& dubium,vt non constet de iure alterius, non requitur præscriptio,sed sola obseruantia absque præscriptione temporis sufficiet.n.86.& quod dictum est de consuetudine interpretatiua procedit in consuetudine propria &c.n.87.

Ad illud de decimis prædialibus respondetur, quod ibi non solum non est ius expressum, sed imo ius defert consuetudini,dicens recurrendum esse ad consuetudinem, &c. & sic est materia consuetudinis non sic in proposito.n.87.& 88.

Reprobatur decisio num.83.adducta maxime in suo casu,in quo Capitulum prætendebat eligere,seu prouidere priuatim ad episcopum & eo excluso,& sic consuetudo erat contra ius, & ex quo Episcopus habet fundatam intentionem,saltem in simultanea prouisione.89.

Cum Capitulum prætendit prouidere Prebendas aut dignitates Ecclesiæ Cathedralis excluso Episcopo ex consuetudine, requiritur immemorialis præscriptio, aut quadragenaria cum titulo, numero 90. sicut ad hoc,vt inferior acquirat ius conferendi contra Ordinarium habentem fundatam intentionem de iure communi,requiritur præscriptio immemorialis, aut quadragenaria cum titulo, & bona fide,numero nonagesimoprimo.

Consuetudo generalis Prouinciæ, quod Capitulum eligat,seu prouideat excluso Episcopo non extenderetur ad loca particularia,seu Ecclesiarum, in quibus non esset talis consuetudo, licet tunc esset proprie consuetudo,secundum Abbat.nu.92.sed contrarium tenetur à n.93.

Iuxta prædicta possunt procedere resolutiones Rotæ in quadam causa Placentina voti, quæ adducuntur à numero 96. quod sicut est contra ius excludere Episcopum à prouisione Prædendarum, & dignitatũ Ecclesiæ Cathedralis, ita etiam non dare ei, nisi vnum votum vnius Canonici, quia id est quasi eum ex-

excludere, & ideo in d. causa Placentina, non sufficere quadragenaria sine titulo, sed requiri etiam titulum aut tempus immemoriale.

Ex alio etiam capit. posset esse necessaria immemorialis in d. Placentina, si forte in confirmatione statuti esset clausula decreti irritantis, quæ operatur non solum, quod statuentes non possint illud reuocare, sed etiam, quod non possit contra illud induci consuetudo, seu præscriptio, nisi immemorialis, numero centesimo sexto & 107.

NVnc de Ordinariis collatoribus inferioribus agendum est, sunt autē Ordinarij collatores qui
1 suo iure † conferre possunt, siue id habeant à iure, siue à Papa, vel cōsued. etiā si alias nō habeāt ordinar. iurisdict. vt not. *in c. Ordin. de offic. Ord. si & in c. si soli de concessio. Præbendæ in 6.* glos. *in Clemen. 1. vt lite pēdente, verbo ordinarium*, & ibi Imola, & Cardin. *q. 14. n. 24. & gl. in extrauag. execrabilis. §. statuimus. verb. Ordinario in extrauagan.* Ioann. 22. Rebuffus *de nominatio. quæstio 8. num. 2. & in concord. titulo de collatio. §. 1. verbo Ordinarius collator, & §. præfatique Ordinarij. verbo Ordinarij collatores.* Corras. *de beneficijs 2. part. capit. 4. num. 1. & 4. part. cap. 1. n. 11.* P. Gregor. *de beneficis c. 38. n. 2.* Flam. Paris. *de resignat. benef. li. 8. q. 9. n. 13.* & Zechus *de benef. & pensio. Eccl. c. 2.* & Gonc. *glo. 21. à n. 33.*

2 Vnde in materia † collationis appellatione Ordinarij, venit non solum Episcopus, sed etiam alius inferior, qui habet potestatem conferendi, licet non habeat iurisdictionem. Decius *in capit. post cessionem. nu. 7. de probatio.* Rebuffus *d. verbo Ordinarij collatores*, & Flam. Paris. *supra n. 27.* & fuit resolutum in illa Oscen. Canonicatus 9. Martij 1592. supra relata *c.*
3 *1. num. 750.* & quamuis Felin. *in cap. cum † olim de præscript. num. 1.* videatur contrarium dicere, tamen videtur error literæ, seu impressionis, cum allegat d. glossam *in Clemen. 1. vt lite pendente*, quæ potius est contra, & ita pro hac parte eum allegat Flam. Paris. *ibi.*

4 Verum de iure † communi ordinarij collatores sunt Episcopi, seu Archiepiscopi, qui in collatione & prouisione Beneficiorum suæ Diœcesis fundatam habent intentionem iure communi, vt per Cardinal. & alios *supra*, & diximus *dicto capite primo num. 51.*

5 Sed de Beneficiis, & præbendis Ecclesiarum Cathedralium, & Collegialium † est particulare dubium, an spectent ad prouisionem solius Episcopi, an si-
6 mul cum Capitulo, &c.

Et de prouisione † ipsarum Ecclesiarum in primis dicendum est, quod prouisio Cathedralium olim pertinebat ad solum Romanum Pontificem. *c. 1. & 2. 22. distinctione glos. in c. quanquam de electione in 6. in prin. & verbo deuoluetur.* Abb. *in cap. 1. numer. 1. & in cap. cum Ecclesia Vulterana, n. 8. eodem titulo* Selua *de benef. 2. part. quæstio. 22. 3. casu nu. 9.* Corras. *d. capit. 4. num. 2. & 4. part. capit. 5. num. 1.* Gregor. Lopez *in l. 17. titulo. 5. part. 1.* Bursatus *cons. 126. libr. 2. à num. 8.* &
7 Quintanaduennas *Ecclesiasticon. libr. 1. capit. 5. num. 4.* Bertach. *de Episcopis libr. 1. 3. part. n. 1.* † Electio enim Episcoporum non pertinet iure diuino ad Clerum, sed ad summum Pontificem, vt vel ipse eligat, vel præscribat eligendi modum, Cardin. Bellarm. *primo tomo controuersia quinto, libro primo, capite octauo & secundo tomo controuersia secunda, libro primo capi. 8.*

Prouisio vero inferiorum † Eccles. olim pertinebat 8
ad Episcopum Glos. Abb. Selua, Corras. Grego. Lopez, & Bursatus *supra.*

Sed postea tractu temporis fuit per Papam data
potestas † cuilibet Colleg. eligendi sibi prælatum, 9
siue sit Ecclesia Cathedralis, siue inferior confirmatione electi superiori immediato relicta. *ca. 1. cap. ne pro defectu cap. quia propter de electione cum alius eiusdem titulo ibi & in 6. c. cum Ecclesia Sutrina de causa possess. & c. vltimo 16 quæst. 7.* Glossator. Abb. Selua, Corras. Gregorius. Lopez, & Bursatus *vbi supra* & Bertach.

Demum † earum prouisio est iam reseruata Papæ
per *regulam Cancellariæ secundo & tertio* de quibus 10
supra *dicto capite 1. à num. 212. & & 256.* vbi dicta vide.

Secundo circa prouisionem † præbendarum Ecclesiæ Cathedralis sunt diuersæ opiniones. 1. est Cō- 11
postellani *in d. capit. cum Ecclesia Vulterana*, quod prouisio pertinet ad Episcopum cum consensu Capituli, pro qua allegat *capit. ea noscitur de his quæ fiunt à prælatis*, sequuntur Selua *dict. quæstio. 22. casu 4. à numero 12* Duare. *de benef. lib. 3. capit. 4.* dicens receptius esse in præbēdis, & dignitatibus Ecclesiæ Cathedralis, collationem ad Episcopum spectare cum consensu Capit. Bursatus *dict. cons. 126. lib. 2. numero 45.* & Quintanaduennas *d. li. 1. cap. 5. nume. 4.* & hanc opinionem inquit Ægidius *decis. 69.* Palatium amplecti.

Secunda opinio est Hostiensis *in d. cap. cum Ecclesia Vulterana*, † quod spectet ad Episcopum cum cō- 12
silio Capituli, nisi bona Episcopi Capit. sint communia, & allegat *cap. nouit, & c. quāto. de his quæ fiunt à prælatis*, sequitur Ægidius *d. decis. 69.* Corras. *d. cap. quarto numero quinto* & Zechus *dict. capit. 2. versicul. Ordinarij etiam*, & allegant *capit. illa ne Sede vacante.*

Tertia opinio est, † quod prouisio Præbendarum
ad Episcopum, & Capit simul pertineat, quam tenet 13
glossa verb. postulauit *in dicto cap. cum Ecclesia Vulterana, & in c. fin. verb. communiter de supplenda negligentia prælatorum, & in c. irrefragabili, verb. per Cap. de officio ordinarij, & in c. 1. §. 1. verb. disponit. 21. distin.* Abb. *in d. cap. cum Ecclesia, num. 8.* Francus, *num. 1.* dicens communem, & alij *in cap. à collatione. de appellatio. in 6.* Probus ad Monachum *in Rubrica de iure patron. in 6. num. 8.* Rebuffus *de nominatio. quæstio. 8. nu. 3. & cons. 60.* Rofiniacus *de Benef. cap 1. num. 18.* Mandos. *in regula Cancell. 18. quæstion. 14. ex nu. 2. & cons. 28. num. 7. & cons. 29. num. primo* dicens communiorem.

Et Rota hodie istam † opinionem sequitur vt per
Cassad. *decis. 22. de Præben.* Pute. *decisio 117. & 172. lib.* 14
3. Achill. *decis. 267.* seu *4. de Præben.* & fuit resolutum in vna Abulen. pœnitentiariæ 17. Aprilis 1589. coram Domino Mantica infra adducta, *num. 140.* & in Hispalen. portionis 19. Ianuarij 1594. coram Domino Pamphilio supra adducta *ca. 1. num. 35.* & in Vercellen. Canonicatus 27. Aprilis 1594. coram Domino Penna supra relata *d. cap. 1. nu. 472.* & in Placentina Cantoriæ 24. Octobris. 1594. coram Domino Seraphino supra adducta *4. part. cap. 3. n. 80.* & in Regien. Canonicatus 17. Nouem. 1595. coram Domino Pamphilio supra relata *d. cap. 1. num. 415.* & in Placentina Canonicatus 26. Februar. 1596. coram Domino Orano infra adducta *numer. 43.* & in Lunen. Sarcanē. 23. Octobris 1598. coram Domino Seraphino supra relata *d. cap. 1. num. 472.* & in Tarraconen. Sacristiæ

19.Martij 1601. coram Domino Iusto inf. adducta. 7.*p.c.*15 *n.*8 post hæc tradit Gonçalez *glo.* 45.*à num.* 36.

Pro hac opinione allegantur *d.c.cum Ecclesia Vul-*
15 *teranaTin fin.& d. cap.fin.de supplen.negligentia Prælatorum,& d.cap.ea noscitur.& cap.postulastis de concess.Præben.& c. à collatione de appellatio.in* 6.*& cap. quod quibusdam.de fideiusser.& c.quia nonnullis §.verum de Magistr.& reg.quod omnes tangit debet ab omnibus approbari.li.*6.

16 In hac varietate opinionem,† inter quas quanta sit differentia,satis ex se patet,& ex *cap.vnic.ne Sede vacante in* 6. dico nullam earum satis iure probari, nam iura non sunt clara,nec multum faciunt pro eis, & quædam illorum loquuntur secundum consuetudinem,& ius speciale Ecclesiæ,de qua agebatur,non enim loquuntur dispositiue,sed narratiue,& ex suppositione factum possibile supponendo , vt alias ait Ægidius *decis.*717. *numero* 3. & ita procedunt *d. cap. illa dict.cap.fin.d.cap.postulastis, & dict.cap.à collatione.*

17 Rursus dico magis † mihi placere 3. opinionem, pro qua aliquantulum facit *d.§.verum , & d.regula, quod omnes tangit.* Et accedit ratio,quod,cum Episcopus,& Capit.sint vnum corpus *d. cap.nouit.in princ.*
18 æquum videtur , † quod simul concurrant in prouisione Præbendarum ipsius Ecclesiæ Cathedralis , & de eis tanquam fratres simul disponant , eoque magis est amplectenda ista opinio, quia est communis,
19 seu communior,& sic securior,vt † ait Cassad.*supra numero secundo* & præcipue, quia est à Rota approbata, & recepta ad dicta *supra cap.*1.*à n.*534.*& c.*3.*n.* 239.

20 Idemque † de dignitatibus Ecclesiæ Cathedralis, dicendum est, & ita Abb.Rosini.Selua, Duarenus, Bursatus,& Corras. *supra* & Gonçalez idem dicunt in eis,quod in Præbendis, & Rota.in d. Placentina Cantoniæ adducta *d.capite tertio,quarta part.numero* 10.

21 Et in illa Tarraconen.†Sacristiæ 9.Iunij 1600.coram D.Iusto fuit decisum *collationem non solum Canonicatuum,Portionum, & aliarum Præbendarum Cathedralium , sed etiam Dignitatum & aliorum Beneficiorum earundem de iure esse communem Episcopo , & Capitulum insimul ex Abbat.*in d.capite cumEcclesia Vulterana,numero 8.*& Franco* in d.capit.à collatione 1.notab.&c.

22 Quamuis alias in vna Cremonen.Cantoriæ 21.Iunij 1557.coram † D. Iunio fuit resolutum *secundum magis communem opinionem,Dignitates in Cathedralibus de iure commum sunt electiuæ Cap. & confirmatio spectat ad Episcopum.Oldrad.*cons.146. *Domin.*in c. de liberatione de officio legati in 6.4.notab. *& ibi. Fran.*in princ.*post Ioan.And.*glo.pragmaticæ. titulo de electio §.sed per elect.vers electiuis, & in tit.de colla.§.in Dignitatib.vero electiuis. verbo dictarũ. sequitur Pacianus *de probation.lib.secundo capite* 30. *num.septimo.*dicens Dignitates in dubio censeri esse electiuas.

23 Sed reuera nullo iure † probari videtur, quod dignitates Cathedralium sint electiuæ , quanto magis , quod in eis debeat fieri electio solemnis iuxta formam *cap.quia propter. de elect.*vt ibi dicit Oldradus, quem improbauimus supra 1.*part.capit.*6.*num.* 22.

24 Nam *c.dudum* 1.*de electione,*quod allegat Oldradus id non probat,sed supponit, quod præpositura, de qua ibi,† erat electiua ex consuetudine,vel alias , & *d.cap.de liberatione* ibi *ad quas*,&c.non probat,quod omnes Dignitates Ecclesiarum † Cathedralium,et- 25
iam maiores post Pontificalem,de iure sint electiuę, sed quod aliquæ sint electiuæ de consuetudine vel alias,nam illud relatiuum *ad quas* ponitur restrictiue ad *l.ea tamen adiectio.ff.de legat.*3.Bart.*in l.omnes populi.in princ.& alios ibi,& in l.cunctos populos, C. de Summa Trinitate.*

Præterea si dignitates spectarent ad electionem † 25
Capituli,maius ius in illis haberet Capitulum,quam in Præbendis,cum tamen minus ius deberet habere, cum non sint de Capitulo de iure , imo nec habeant partem in mensa in aliquibus Ecclesiis.

Et ita in multis Ecclesiis Hispaniæ , quamuis † in 26
præbendis Capitula habeant collationem cum Episcopo, in prouisione tamen dignitatum nihil habent,sed ad solum Episcopum spectat,vt in Ecclesia Burger..Segobien.Carthag. & aliis, & in hac Abulen.in qua ex consuetudine,& statuto,si collatio Canonicatuum & portionum est communis Episcopi , & Capituli , dignitatem vero solius Episcopi.

Cum autem collatio ad Episcopum, & Capitulum 27
† simul pertinet, Capitulum habet vnam vocem, & Episcopus solus aliam dimidiam,Probus *in dicta rubrica de iure patronat. numero decimoquarto* Mohedan.*decisio.*1.*de priuilegijs* & Rota *decisio.*783. *lib.*3. *par.*3.*diuersorum* , & post hæc Gonçalez *d.glos.*45.*à num.*51.

Et sic,si se non concordauerint , sed in discordia 29
contulerint, ita quod Capitulum , seu † maior pars conferat vni,&Episcopus alteri, etiãsi ei accesserint aliqui Canonici,neutra collatio valet,vt contra Hostien.*in d.cap. postulastis de concessio Præbend.* tenentem valere collationem Episcopi factam cum vno ex Canonicis,docent Ioan.Andr.& Domin. *numero* 4 & Francus *numero* 2.*in d.capit.à collatione.*Abb. *in d.cap.cum Ecclesia Vulterana num.* 11. Lapus *allegat.* 31.*num.*3 vbi Mandos.*litera C.* idem mandos. *regul.* 18.*quæst.*14.*numero* 2.Pauinus *de offic.& potestate Capituli sede vacante* 5.*præludio,num.*3.Selua *de benefi.*2. *par.quæst.*17.*numer.*4.*&* 5.*&* 3.*part.quæst.*71 Probus *in d. rubrica de iure patron.à numero* 9. *& in capitulo cum in illis de præbendis , numer.*15. *& in ca.fin.de regular.numer.*3.*in sexto.*Rebuf.*d.consi.*60.2.*quæst.*P. de Baysio *in directorio electionum,* 3.*par.capit* 35.*numero* 12 *&* 13 Nauar. *consi.*1. *de his quæ fiunt à maiori par. Capituli , numero tertio & consil.* 36. *de regular.numero* 2.& Azeuedo *in l.*14.*tit.*6. *li.*3. *recopil. n.*13.qui alios citant. Rota *decis.* 78; *lib.*3. *par.*3.*diuersorum numero* 6. *&* 8 & in causa Burgen. Canonicatus 27. Martij 1583.coram D.Bubalo,quam statim adducam *numero* 34. & in dict.Hispalen. portionis 19. Ianua. 1594.supra adducta *cap.*1.*num.*35. & Gonçalez *supra à num.*58.

Et doctrinam Hostiensis communiter reprobari † 30
testatur Felin. *in cap.pastoralis, numer.*9. *de rescrip.* Iason.*in l.iuris gentium.§.fin.nu.*13.*ff.de pactis,*& Rota *decis.*408.*nu.*2.*part.*1.*diuersorum,*& etiam Rochus *de iure patron.verb.ipse vel is.numer.*7.& Lamber. 2. *part.*1.*lib.quæst.on.*1.*arti.*27.& Cassador.*decis.*2.*de iure patron.*

Et facit quod in simili ipsi ibi tradunt,† & Didac. 31
Perez *in l.*1.*tit.*6.*lib.*1.*ordinam.glos.*2.*vers.notamer etiam,*& Rota in vna Pampilonen,Parochialis de Echarin.2.April.1590. *Quod spectante iure patronatu* † 32
ad Dominum Palatij & ad Parochianos, Dominus Palatij , cum aliquibus Parochianis non constituit , nisi

medie-

medietatem, nisi concurrat maior pars Parochianorum, penes quod residet altera medietas.

33 Vnde, cum neutra collatio valeat, † si Papa prouideat tertio, etiam sequenti die, ille dicitur habere potius ius, & eius prouisio erit bona, Probus *in d. rubrica ex nu.* 8. & Rebuf. *d. consil.* 60. & fuit resolutum in dict. Burgen. Canonicatus, & melius in d. Hispalen. Portionis quæ est videnda in proposito, & d. decis. Burgen. sic se habet.

Burgen. Canonicatus 27. Martij 1583.

34 *Fuit dubium † pluries propositum, vtraque parte informante, & Domini die Lunæ 27. Martij 1583. omissa pro nunc illa difficultate, an sit locus* extrauaganti inuictæ, de elect. in communib. *de qua alias agetur, resolserunt pro validitate prouisionis Apostolicæ facta in fauorem D. Nicolai de Paredes, & moti fuerunt, quia, licet collatio fuerit communis inter Archiepiscopũ, & Capitulũ, tamen cum Archiepiscopus vni contulerit, & Capitulum alteri, neutra collatio valet. Feder.* consil. 232. in fin. & in c. à collatione, *vbi Francus* num. 1. circa fin. de appellatio. lib. 6. *Probus* in rubrica de iure patron. in 6. num. 13. *Puteus* decis. 22. de Præben. *& propterea ius conferendi spectat ad Papam*, cap. 2. de concessio. præben. *Nec obstat quod collatio Capituli remanet valida, ex quo Archiepiscopus contulit lapsis sex mensibus, quoniam respondetur, quod dictum tempus non currit à die vacationis, sed à die illius notitiæ.* cap. quia diuersitatem in fin. de concess. Præben. c. licet de supplen. negligent. prælator. *vel currit ab eo tempore, quo Archiepiscopus scire potuit, vel debuit, iuxta opinionem, quam tenet Rota, vt* in decis. 13. de iure patron. in antiqu. *Bisignotus* decis. 7. de præbend. *Rebuf.* praxi tit. de deuolutio. num. 10. *Rochus* de iure patron. verb. honorificum, quæ. 27. *at à tempore, quo scire potuit, non intercesserunt, nisi quinque menses computandi à die captæ possessionis Ecclesiæ Archiepiscopalis, nec cadit præsumptio scientiæ, quia stante d. Archiepiscopi absentia in partibus longinquis, nempe in Canaria, & præsertim nondum per ipsum capta dict. possessione, cessat ratio præsumptionis, vt dicit Rota* dec. 6. in prin. de iure patron. in antiq. *vbi dicit, quod ideo præsumitur ista scientia, quia præsumitur Episcopum semel in anno ad minus per se, vel alium visitare suam Diœcesim, & videre ac indagare, quomodo Beneficia regantur, & an sint plena, & canonice teneantur, vt etiam per Lapum* allegat. 51. *Decium* consil. 135. in fin. *& propterea dicit Io. And.* in cap. ex p. in princ. verb. recurrerint, de concess. Præbend. *quod bonus iudex terminare debet hanc præsumptionem considerata qualitate Beneficij, & modo vacationis, & locorum remotione, ac fama. sequitur Abb.* d. c. quia diuersitatem numero 7 *Rota* d. decisio. 6 circa finem, de iure patronat. in antiquis. *quibus omnibus attentis, Domini non sunt arbitrati, hic adesse præsumptionem scientiæ vacationis: non obstat, quod Archiepiscopus permitteret prouisum à Capitulo manere in possessione Canonicatus pro spatio quinque mensium, & illi non contradicendo censetur tacite approbare collationem Capituli, & per consequens renuntiasse iuri suo, quia respondetur, quod taciturnitas debet esse per spatium sex mensium, qui dati sunt sibi ad conferendum, alias, cum sciat intra dictum tempus saluum esse ius suum, taciturnitas non nocet, Puteus* decis. 125. *in causa Toletana* lib. 3. & 22. de Præbend. *Achilles* 6. de Præben. *nisi pro parte Capituli probaretur contrarij actus positiui D. Archiepiscopi circa approbationem d. prouisi. iuxta* cap. ex ore, de his quæ fiunt à maiori par. Cap. *Socin.* consilio 15. volum. tertio *Paris.* concilio vigesimoquarto volum. quarto & post hæc tradit Gonçalez *supra à numero 62.*

At Episcopus & Capitulum, † qui in discordia contulerunt, cum neutra collatio valeat, vt est dictum, 35
poterunt intra semestre datum ad conferendum cõcordare in vnum ex prouisis in discordia, vel in aliũ, nisi interim Papa alicui prouidisset. alias, si nec intra semestre concordauerint, nec Papa prouiderit, deuoluetur prouisio ad superiorem *d. c. postulastis*, iuxta dicta infra, 10. *par. c.* 3. cum verum sit dicere eos non prouidisse tempore debito, & ita in terminis docent Abb. *in d. cap. cum Ecclesia Vulteranan* 12. Probus *in d. c. cum in illis, n.* 15. *de Præben. in* 6. Et fuit resolutum in d. Hispalen. Portionis 17. Maij 1595. infra adducta *n.* 39.

Sed est difficultas, an impetrans † præbendam à 36
Papa, narrando fuisse discordiam in prouisione inter Episcopum, & Capitulum, ad quos collatio pertinebat, debeat eam discordiam plene & concludenter probare, an vero satis sit eam semiplene iustificare? Et esse concludenter probandam, † fuit resolutum 37
in dict. Hispalen. Portionis 20. Iunij 1594. coram D. Blancheto, vt in decisione sequenti. *Dixerunt Domini gratiam Gabrielis non esse iustificatam, cum enim prætendat ius conferendi Portiones in Ecclesia Hispalen. esse commune Capit. cum Archiepiscopo. iuxta dispositionem* glos. in capit. cum Ecclesia Vulterana de elect. *Cassad.* decis. 22. de præbend. *& quia Archiepiscopus contulit vni, & Capitulum alteri, contendit esse factum locum deuolutioni ad sedem Apostolicam iuxta* cap. à collatione, *vbi Io. And. Gemin. & Francus* de appellatione in 6. *Probus ad Monach.* rubrica de iure patron. 8. *& fuit resolutum coram D. Pamphilio, debet talem discordiam concludenter probare, quia super hac narratiua fundatur gratia Papæ, quo casu non sufficit semiplena probatio, sed requiritur plena, & concludens, prout de reseruatione, super qua fundatur gratia Apostolica, fuit resolutum coram D. Lauretano in causa Pamphilonen.* 8. *Mart.* 1587. *ex* decis. *Putei* 266. li. 3. *in casu autem, de quo agitur, talis probatio deficit, probatur enim sola publica vox, & fama huius discordiæ fundata in literis de pactis per testes patiẽtes exceptiones, quæ deducuntur in facto, quod non sufficit, cum fama, quatenus concludenter probaretur, faciat tantum semiplenam, quo vero ad reliqua Domini, circumscriptis exceptionibus, censuerunt gratiam esse iustificatam.*

Sed ab hac decisione recesserunt postea † Domi- 38
ni coram eodem D. Blancheto, ex eo, quod huiusmodi gratia non nititur iure deuoluto, sed iure præuentionis sustinetur, vt in decisionibus sequen.

Hispalen. Portionis 14. Aprilis 1595.

DOmini pro maiori parte fuerunt in voto, quod gratia Gabrielis sustineatur in vim præuentionis, cum enim sub duplici causa expressio. fuerit sibi facta collatio videlicet collationis factæ in discordia, vel controuersia, in illa facienda: Gabriel ponest niti isto 2. casu ratione alternatiuæ. l. si hæredi plures. ff. de conditio. & demonstratio. in quo casu, cum præsupponatur nullam præcessisse collationem Archiepiscopi, & Capituli,

non potest, nisi per viam præuentionis, gratia sustineri; si enim Papa vult etiam hoc casu conferre, aut elapsum sex mensium datorum Ordinariis collatoribus, in necessarium antecedens apparet, quod voluit præuenire, iuxta dispositionem c. dudum, & c. quamuis de Præbend. in sexto decis. *Rotæ* 17. de Præbend. in nouis. *non obstat, quod literæ contineant narratiuam tantum vacationis, ob collationem factam, & secutam in discordia, quia ad declarandam mentem Papæ sufficit sola supplicatio ex* decis. allegatis, *non obstat, quod Dataria consuluerit Rotam, super deuolutione, ob collationes factas diuersis personis, quia, cum papa vtrumque casum expresserit, & data supplicationis præcedat propositionem causæ in Rota, coadiuuatur probatio voluntatis Papæ præueniendi Ordinarium, non obstat indultum, quia hæc exceptio bene fuit sublata in decis. coram R. P. D. Pamphilio, & in alia Toletana Beneficiorum coram R.P.D. Orano, an vero sit probata huiusmodi discordia, & plene, vel semiplene veniat probanda, particulariter videndum.*

In eadem 17. *Martij* 1595.

39 D*Omini steterunt* ✝ *in decisis gratiam Gabrielis sustineri in vim præuentionis, ex alio enim Cap. sustineri non potest, nam, cum hæc Portio non esset reseruata ratione mensis, seu alterius reseruationis, nec esset deuoluta, quia nec Capitulũ, aut Archiepiscopus conferendo eam in digno vllum commisit delictum, iuxta* c. si compromissarius, de elect. in 6. *non etiam probatur ipsorum negligentia, iuxta* cap. quia diuersitatem, de concess. Præbendæ. *necesse est fateri Papam voluisse Ordinarium præuenire, quamuis enim, quando Capit. & Episcopus in discordia conferunt, collatio facta à Papa præferatur, etiam durante spatio sex mensium, intra quod collatio habet statum implicitum validitatis, & inualiditatis, ita vt si elapso sex mensium spatio discordia perseuerat, collatio deuoluatur, si vero intra sex menses conueniãt in altero, ex prouisis, cesset deuolutio, Compostellanus in cap. cum Ecclesia, vbi Abbas* n. 12. de elect. *Fede de Senis*, con. 232. *Probus ad Monach.* in rubr. de iure patron. n. 8. cum aliis allegatis *per Cerasium, sufficit enim Papæ factum narrasse, ex quo ius resultat*, cap. cum ordinem, *vbi Bal.* num. 17. de rescrip. *Rota* dec. 75. eo. tit. in antiq. *Egid.* decis. 488. *Cassador.* 12. nu. 8. de Præben. *Cum igitur Papa sciuerit tempus vacationis, & non fuisse lapsos sex menses, & contulerit negari non potest ipsum voluisse præuenire. Non obstat, quod prouisio Episcopi tollat præuentionem ex allegatis, quia id non procedit in collatione pluribus communi, in qua ius à conferente nulliter statim non abdicatur, ex authoritatibus supra deductis, sed in ea collatione, per cuius nullitatem statim ius conferendi ad superiorem deuoluitur; non obstac, quod debeat attendi missa, quia semper attenditur data, postquam supplicatio est missa ad registrum, non obstat expeditio literarum, quia vbi non alteratur gratia, licet semper illam ex supplicatione declarare ex* decis. allegatis, *hic autem nullo modo alteratur, quia Ordinarius vni, & Capitulum, alteri illam contulissent, siue in conferendo essent discordes, prout narratur] in supplicatione, siue Episcopus vni iam contulisset, & Capitulum alteri conferre contenderet, semper gratia sustinetur in vim præuentionis, vt dictum fuit.*

In eadem 18. *Martij*. 1596.

F*Vit resolutum* ✝ *gratiam Gabrielis esse iustificatam, quamuis enim alias dictum fuerit ipsum tenere plene probare discordiam inter Capitulum, & Archiepicopum, tamen supponebatur ipsum niti iure deuoluto, sed postquam fuit decisum gratiam sustineri iure præuentionis, satis apparet gratiam non fundari super discordia, sed super morte obtinentis, & narratiuam discordiæ fuisse factam ad effectum, vt Papa sciret adhuc Portionem vacare, quia discordia erat impedimento tunc temporis, quominus prouisio esset subsecuta, ex quo sequitur, quod, cum ipsa non sit principaliter fundamentum gratiæ, licet illi præbuerit occasionem, tanquam causa impulsiua, sufficiat probatio semiplena, Ægid.* decis. 671. *Rota* 14. de probatio. in antiquis, *quæ hoc casu adest, 1. ex euidentia facti, cum constet tunc temporis collatam non fuisse Portionem, & quod quilibet ex agentibus Archiepiscopi, & Capituli continebant pro prouisione à suis principalibus nominatorũ, & quod Papa voluit partibus informantibus discuti in Rota, ad quem spectet collatio, accedunt tectes de publica voce, & fama, contra quos nõ obstant exceptiones, quia numerus supplet eorum defectum, Alexan. de Neuo* consil. 1. nu. 11. *Decius* consil. 163. num. 14. *Præcipue iunctis adminiculis, quæ hoc casu concurrunt, videlicet dilatio collationis per tantum tempus post vacationem, litium multitudo inter Archiepiscopum, & Capitulum, & admissio ipsius Archiepiscopi ad hanc causam pro sui interesse indulti, & collationis à se facta, in qua nullam fecit mentionem de interesse Capituli, ex quo elicitur conuictum, quod ipse prætenderet ius conferendi ad ipsum solum pertinere; non obstat prætensus defectus intentionis Papæ præueniendi Ordinarium, quia super hoc satis fuit dictum, quando super præuentione fuit disputatum.* 40

Et postea in causa ✝ coram eodem Domino Blancheto 24. Maij 1596. fuit resolutum, quod, cum ista discordia narrata per Gabrielem impetrantem, fuerit concludenter probata, quia in hac materia probatio alias semiplena habet vim plenæ, ista probatio non eliditur alia semiplena probatione in contrarium, sed alia plena venit subuertenda, vt in sequenti decisione. *Domini absque difficultate tenuerunt dicta ex animatorum testium pro parte Didaci non releuare, cum enim pro parte Gabrielis fuerit concludenter probata sua intentio, tenetur etiam ipse concludenter suam oppositionem probare, nec suffragatur, quod Gabrielis probatio nitatur publica voce, & fama, quæ operatur effectum semiplenæ probationis, & per consequens alia semiplena elidatur, quia in hac materia probatio Gabrielis habet vim plenæ, & ideo alias plena venit subuertenda, Decius* in cap. in præsentia num. 12. de probatio *Gemin.* in c. si tibi absent. de Præben. num. 6. *Puteus* 406. lib. 2. *fuit resolutum coram me, in vna Aretina Capellaniæ* 6. *Martij* 1590. *Secundo, nec ista semiplena adest in casu proposito &c. Vltimo, cum fuerit resolutum expressionem discordiæ in gratia Gabrielis, non esse præcipuum fundamentum illius, sed obitum Ludouici, & illam fuisse expressam ad effectum, vt Papa sciret adhuc vacare, & tanquam impulsiuam iudicandam, tamen, quatenus contrarium probaretur, non releuat, quia quando gratia sustinetur in casu expresso & ad alium non transfertur, tunc, etiamsi causa impulsiua cesset, sustinetur gratia, Paris.* 4. nu. 3. lib. 4. *Tiraq.* in tract. cessante causa limitatione 1. num. decimosexto. 41

Col-

42 Collatio autem Præbendæ spectantis ad † collationem Episcopi & Capituli simul facta ab Episcopo valet non contradicente Capitulo infra semestre, & è contra, quia potest fieri separatim, vt fuit resolutum in vna Toletana Canonicatus de anno 1548. vt per Puteum *decis.* 117. & 125. *li.* 3. & Achillem *decis.* 267. seu 4. *de Præben.* idem Puteus *decis.* 181. & 190. *numero* 4. *lib.* 3. Mandos. *reg.* 17. *q.* 14. & fuit etiam resolutũ in causa Parmen. Canonicatus 22. Martij 1557. coram D. Iunio, & in Oscen. Canonicatus, 9. Martij 1592. coram D. Seraphino supra relata *c.* 1. *n.* 750. & in d. Placẽtina Canonicatus 26. Febr. 1596. coram D. Orano, vt in sequen. decis.

43 *Resolutum fuit* † *Canonicatum, de quo agitur, ad iudicandum D. Io. Lopez seniori, quia fuit de illo prouisus à Capitulo Ecclesiæ Placentinæ, ad quod nedum ex statuto fundamentali, sed etiam ex iuris communis dispositione collatio in Cathedrali spectat simul cum Episcopo,* gloss. cap. cum Ecclesia Vulterana, verb. postulauit, & *ibi Abb.* num. 8 de elect. *Rota* 4. de concess. Præben. in antiq. *Cassador.* vigesimo secundo de Præben. cum similib. *nihil autem obstare, quod Episcopi consensus non accesserit, quia stante eius absentia, qui tunc erat in curia, & cuius reditus de facili non sperabatur, potuit solum Capitulum conferre,* cap. vnic. in fi. ne sede vacante in 6. *vltra quod, cum huiusmodi collationi in tempore non contradixerit, videtur tacite illam approbasse, Achill.* 4. de Præbend. *Puteus* 125. & 190. numero 4. lib. 3. *nec ad rem pertinere, quod Ioannes Senior Canonicatum ad fauorem Ioannis Iunioris renuntiauerit, & per hoc videatur ius omne, quod in eo habuit, amisisse, Cassador.* 4. de restitution. spoliatorum, cum vulg. *quia non constat de illius effectuatione, quinimo cum resolutum fuerit, quoad valorem obtentorum non fuisse resignationem iustificatam, non fuit abdicatus iure à resignante, ex quo illud non fuit acquisitum resignatario, ad cuius fauorem fuit facta resignatio, Achil.* 10. de restitutione spoliat. *Puteus* 158. lib. 3. *Caputaquen.* 84 nu. 5. par. 3. *neque vero alicuius esse considerationis, quod in contrarium dicebatur, gratiam, non propterea dici posse surreptitiam, & si valor obtentorum non fuisset iustificatus, nisi ostendatur malam adesse illius expressionem, quoniam responsum fuit, satis liquere gratiam non esse iustificatam, cum Ioan. Lopez. Iunior non curet illam verificare, & ideo nisi D. Petrus verificet, vel confiteatur valorem expressum, gratia remanet non iustificata maxime quod in isto Ioannes Senior, & Iunior sunt concordes ad effectum, vt excludant Petrum, ex quo etiam resultat, quod alterutrum sit verum, nempe, vel quod valor sit iustis. & eo casu Canon. adiudic. est Io. Lopez Iun. vel non iustificatus, & remanebit penes Ioannem Seniorem. Minus etiam suffragari, quod gratia Io. Senioris nõ sit iustificata. nam versamur in prouisione Capituli, & sic inferiores, qui Motu proprio dicitur prouidere Ecclesiæ, & informatus esse de qualitatibus subditorum, Cardin.* in Clem. 2. colum. fin de officio Ordin. *Rota* dec. 15. de rescript. *Selua* de Benefi. par. 3. quæst. 12. numer. 17. *pariter est sublatum quod ex præscripto statuti Ecclesiæ habentis decretum irritans dicebatur fieri debuisse collationem Canonicatus Portionario, qui esset de Eccl. bene meritus, & oriundus ex ciuitate, & diœcesi Placentina, quia præterquam, quod in prouisione facta Ioanni per Capitulum asseritur eum esse talem, probatur etiam fuisse oriundum ex ciuitate Placentina per sententiam contra Capitulum de anno 1557. latam, quæ facit ius, quo ad omnes, præsertim concurrentibus testibus examinatis ad perpetuam rei memoriam, qui bene probant, & licet enuntietur clericus Caurien. nihilominus non excludit, quin ratione originis potuit esse clericus Placentinus, cum enuntiatio simplex sit, quæ potuit causari à Beneficio, quod forsan in d. Ecclesia obtinebat, nec videbatur prouisionem ideo posse impugnari, quod tempore illius possideret duo Beneficia, quia agitur hic de Canonicatu de Vento, & sine fructibus, qui non inducit incompatibilitatẽ, cum ad hoc requiratur perceptio fructuum, ex æquitate capite si tibi concesso de Prębend.* libro sexto *Sarnen.* de annali q. 37. *vt resolutum fuit coram D. Decano in vna Placentina Portionis, & Bulla Adriani in erectione horum Canonicatuum, voluit ipsos posse conferri quæcumque & qualiacumque Beneficia obtinentibus. Postremo allegat d. constitutio fœlic. record. Gregor. XIII. quæ disponit facta resignatione, siue fuerat valida siue invalida, non applicatur, cum præcedat, quando resignatio non fuit publicata, vt bene hic per informantes.* Et tradit Gonçalez, *dict. gloss.* 45. *à numero* 69.

Vnde ex collatione facta ab Episcopo, vel Capitulo, altero non probante, nec contradicente, dicitur interim ius considerabile quæsitum prouiso taliter, quod non valeat prouisio Papæ alteri postea facta, non facta de eo mentione, & sit locus regulæ de non tollendo iure quæsito, si alter alteri non contulerit, nec contradixerit, Achilles *d. decis.* 267. *ex num.* 11. & Mandos. *d. q.* 14. *reg.* 17. qui ait ita conclusisse Dominos de Rota in causa Calciaten. Canonicatus coram D. Fabio 25. Maij 1548. 44

Quamuis contrarium in hoc videtur velle † Rebuf *d. consi.* 60. *versi. insuper*, & in simili de collatione facta ab Ordinario, spreto patrono infra tempus datum ad præsentandum, *cons.* 81. de quo infra *c. vlt. circa fi. à n.* 242. 45

Si tamen alter alteri † contulisset, aut contradixisset infra semestre, ex quo non valet prima, nec secunda collatio, valeret prouisio Papæ medio tempore facta, etiam non facta mentione de dicta collatione, &c. 46

Preterea tradendo possessionem † prouiso ab Episcopo, Capitulum videtur approbare, & conferre, Rota *decis.* 16. *de concess. Præben.* alias 441. *in nouis. & decis.* 987 *lib.* 3. *part.* 3. *diuersor.* Caputaquen. *decis.* 81. *n.* 5. *par.* 1. Couarru. *lib.* 3. *variar. ca.* 16. *sub n.* 10. & nonissime Gonçalez *glo.* 5. *n.* 54. & *glo.* 14. *num.* 45. Rota etiam in Virdunen. Canonicatus 6. Martij, & 19. Iunij 1595. coram D. Pamphilio supra adductis *c. præcedẽ. num.* 43 & *seq.* vbi fuit dictum, id procedere, non obstante preseruatione iurium, quę intelligitur quoad vacationes futuras, quicquid sit in casu dict. causæ Toletanæ, de quo puteus *decisio.* 120. *libro tertio*, † & Achilles *d. decisio.* 267. vbi Capitulum dedit possessionem dicens, velle obedire mandatis, & facere, quod tenebatur, seu quod obediendo mandato superioris eam dabat, seu mandabat dari, in quo Domini fuerunt diuisi, quatuor pro vna parte, & quatuor pro alia, quamuis etiam tunc verior videatur pars affirmatiua, quod traditio possessionis haberet vim collationis, ex rationibus adductis per Achillem *ibi à numer.* 3. 47

Non vero placet, † quod in d. Placentina *numero* 43. adducta dicitur, quod stante absentia Episcopi, qui erat in curia, & cuius reditus de facili non sperabatur, potuit solum Capitulum conferre ex *d. c. vnic. in fin. ne sede vacante in* 6. Nam ille tex. in fin. non † loquitur, quando collatio pertinet ad Episcopum, & Capitulum, sed quando quis habet conferre cum cõsilio Episcopi, & non procedit, quando habet conferre cum consensu, vt ibi tenet gloss. *verb. cum con-* 48 49

silio. & in c. si pro te, verb. assensu de rescript. eod. lib. & Lapus, & Domin. *n.* 8. *&* 12. *ad fi.* & Francus *sub nu.* 3. *&* 6. *in d. c. vnic. in fi.*

51 Nec etiam, † quando collatio spectat communiter ad Episcopum, & Capitulum, vt colligitur ex tex. ibi iuncto primo responso, vbi nullam mentionem facit de absentia, & ita tenet ibi Domin. *nu.* 10. Francus *n.* 8.

52 Et cum collatio spectat ad Episcopum † & Capitulum, posse Episcopum conuocare Capitulum, & cogere congregari ad prouisionem faciendam, ait Moheda. *d. decis.* 1. *de priuileg. & d. decis.* 783. *in fin. li. tertio. p. tertia diuers.* ad notata *in dict. capit. postulastis.*

53 Quod comprobatur ex decreto Concilij † *sess.* 25. *de reform. c.* 6. *vers. qui si aliquid Canonicis.* nam quãuis non possit conuocare Capitulum, si de re ad sũũ, vel suorum commodum spectante agatur, vt ibi, tamen in vna Seguntina 3. Septem. 1587. S. Congregat. Concilij censuit, *hoc decretum intelligendum, quando agitur de eo, quod priuatim interest Episcopi, etiam si id spectaret ad ipsum tanquam Episcopum, secus si de re spectante ad ipsius Episcopi iurisdictionem, officium, dignitatẽ, administrationẽ, & regimen* vt in ꝓpo-

54 sito, in collationibus † n. cessat peculiaris cõsideratio interesse Episcopi, cũ illę non ad eum ratione priuati nominis, sed dignitatis Episcopalis pertineant, fuit dictum in vna Hispalen. iuris votandi 26. Iunij 1591. coram D. Orano.

55 Non tamen posset Episcopus restringere, † & abbreuiare Capitulo tempus semestre, quod de iure habet ad prouidendum *reg. indultum, lib.* 6. Abb. *in c. cum nobis num.* 9. *de elect.* P. à Baysio *in directorio electionum. part.* 3. *cap.* 4. Cuchus *in institutio. maior. li.* 4. *tit.* 1. *n.* 179.

56 Nec cogere Capitulum ad prouidendum, † & cõgregato Capitulo per Episcopum, seu alias, ad prouidendum, posset maior pars, si vellet prouisionem differre. Abb. *ibi nu.* 10. Lamber. *de iure patron.* 2. *p.* 2. *li.* 9. 2. *arg.* 19. *ex n.* 10. & Azeuedo in curia Pisana *li.* 1. *c.* 8. *litera D.*

57 Sicut etiam non poterit Capitulum † restringere, & abbreuiare terminum sex mensium, & requirere ac vocare Episcopum, vt intersit prouisioni intra certum tempus, ex *d. reg. indultum.* Rebuff. *d. consil.* 60. 3. *dubio*, & conducit ad hæc decisio Placentina Cantoriæ 24. Octobris 1594. coram D. Seraphino supra adducta *quarta parte, capite tertio, numero* 80.

58 Tertio circa prouisionem Canonicatuum, † & præbendarum, ac dignitatum Ecclesiarum Collegialium sunt etiam variæ opiniones, & Domini de Rota fuerunt varij, & diuisi *in decis.* 4. *de conces. Præbend.* alias 167. *in nouis. & in decision.* Ægidij 717. seu 718.

59 Prima opinio est, quod in Ecclesiis Collegiatis † ad Prælatum, & Capitulum, & non ad Episcopum spectat prouisio, & collatio de iure, sicut aliorum bonorum administratio; nam non est tanta communio inter Episcopum, & Ecclesiam inferiorem sibi subiectam, quanta inter Episcopũ & Ecclesiam suam Cathedralem, vt *in c. requisiti, de testamen.* quam opinionem tenet Calder. *in d. cap. cum Ecclesia Vulterana.* Hostien. *in ca.* 2. *de institutio.* Lapus *alleg.* 31. alias 32. vbi Mandos. *litera B.* alios citans, Collector *d. decis.* 4. *& decis.* 8. *de Præben. in antiquior.* additio ad Abb. *in d. cap. cum Eclesia Vulterana num.* 8. *litera B.* Probus ad Monach. *in cap. fin. de regular. in* 6. *nu.* 3. & Rebuf. *d. consil.* 60.

Pro qua † allegatur *c. ex transmissa in fi. de renuntiatio. c. significatum de Præb. c. ex insinuatione de simo.* 60 *& ca. cum in Ecclesiis de Præben. in* 6.

Quæ tamen iura parum faciunt pro ista † opinione, quia vt Ægidius *d. dec.* 717. *n.* 3. *&* 32. ait, non loquuntur dispositiue, sed narratiue, & factum possibile supponunt, sæpe enim iuri communi hoc casu per consuetudinem derogatur, &c. 61

Secunda opinio est, † quod spectet ad Episcopum, 62 quia habet dispositionem cunctorum beneficiorum suæ diœcesis, & ad eum de antiquo iure, & dispositione Ecclesiæ potestas conferendi inferiores Ecclesias, & omnia beneficia suæ diœcesis pertinebat *c. regenda.* 10. *qu.* 1. *& ca. omnes Basilicæ,* 16. *quæstio.* 7. *cum aliis.*

A qua regula non est recedendum, † nisi in casibus, qui postmodum à iure fuerunt expressi, vt ait 63 gloss. *in cap. quamquam de elect. in* 6. *ver. denoluetur,* quæ ponit d. regulam, & Ægid. *d. num.* 3. & ab hoc iure primitiuo non reperitur recessum, nec hoc ius ablatum Episcopis, nec Collegiis datum, quoad Canonicatus, & Præbendas, licet bene, quoad capita ipsorum Collegiorum, vt per Ægidium *ibi, & n.* 4. & hãc opinionem tenuerunt aliqui de Rota *in d. dec.* 4. *& d. dec.* Ægidij.

Tertia media, quæ magis placet, opinio † est, quod 64 in Ecclesiis Collegiatis præsentatio seu electio spectet ad Capitulum, seu Collegium ipsius Ecclesiæ, & institutio, seu confirmatio ad Episcopum, quam tenet Ioan. de Lignano, *in d. ca. cum Ecclesia Vulterana,* Feder. *consi* 223. Abb. *in d. cap. cum Ecclesia. nu.* 8. *& in cap. cum venerabilis de exceptio. num.* 45. & ibi Felin. *à num.* 37. Corras. 2. *par. cap.* 4. *nu.* 6. Bernard. Diaz de Lugo *reg.* 240. *limitat.* 5 Cassador. *d. decis.* 22. *de Præben. num.* 3. dicens communem, & vt talem eã secutam esse Rotam in vna Nouarien. & in alia Bono nien. Puteus *decis.* 135. *lib.* 1. qui sumit ibi collationem pro electione, vt patet, quia allegat Cassadorum *d. numero tertio & decisio.* 412. *ad fin. lib. secundo* & Mohedanus *decision. vigesimaseptima de Præbend.* alias 297.

Et hanc etiam sententiam, vt communem † sequitur Selua 2. *par. quæst.* 22. *quinto casu num.* 15. *&* 16. 65 qui, licet cum Domin. & Cardinali Alexandrino, dicat ad Prælatum Ecclesiæ Collegiatæ pertinere præsentationem, & non per hoc excludit Capitulum, *cap. ea noscitur, de his quæ fiunt à Prælatis,* vt *in d. decis.* Putei, & patet ex præcedentibus, sequitur Duarenus *lib.* 3. *cap.* 4. dicens, quod in Collegiatis inferioribus præsentatio ad Prælatum, Collegiumque ipsius Ecclesiæ pertinet, sed Episcopi, tanquam superioris est institutio, *cap. nullus* 16. *quæst.* 7. quod etiam dicunt Felin. & Bernar. *supra,* & Bursatus *consi.* 126. *num.* 46. *lib.* 2.

Et Prælatus intelligitur non Episcopus, † sed Prælatus immediatus ipsius Collegiatæ, quicquid velit 66 Quintanaduennas *lib.* 1. *Ecclesiasticon, cap.* 5. *num.* 4. dicens, quod in Ecclesiis Collegiatis nominatio, seu præsentatio Episcopi simul, & Cap. est, institutio solius Episcopi.

Cuius sententia non videtur etiam posse † procedere, vbi Ecclesia Collegiata non haberet Prælatum inferiorem, sed esset immediate subiecta Epi- 67 scopo; nam tunc iuxta hanc tertiam opinionem, præsentatio, nominatio, seu electio ad solum Capitulum seu Collegium ipsius Ecclesiæ pertineret, & hanc tertiam opinionem tenet post hæc Gon-

Gonçal. *glos. quadragesima quinta. numero quadragesimo septimo & 50.*

68 Pro qua tertia opinione facit † *cap. 1. de elect. & d. c. ex insinuatione de simon.* ibi *elegerunt, & cap. ad audientiam 1. de Capell. Monach. in 6.* cũ enim ex bonis ipsius Ecclesiæ Præbendæ sint, seu præsumantur institutæ, ad ipsam Ecclesiam debet pertinere præsentatio, seu electio, & ad Episcopum institutio ex *d. c. nullus & cap. cum ex inuincto. in fin. de hæretic.* sicut in beneficiis patronalibus, &c.

69 Et pro hac opinione est quædam declaratio S. Cõgregationis Concilij super *cap. 9 session. 25. de reformat.* ibi, *& priuilegia concessa, &c.* quæ sic ait, super hoc verbo, *fundabat se quidam Episcopus dicens, ius eligendi, quod ex consuetudine competebat cuidam Capitulo cuiusdam Ecclesiæ Collegiatæ ad Canonicatus vacantes per Concilium in præsenti esse sublatum, quod falsum est, & fuit ab Illustrissimorum Congregatione reprobatum, nam tex. iste restringit se ad ius eligendi in iure patron. electiuo, non autem in aliis electionibus quæ de iure commun Capitulis competunt cum Prælato inferiori.*

70 Et Ecclesia Collegiata, quæ dicatur, † & quæ signa, & requisita habere debeat, vide Felinum *in cap. accedentes, de præscript. numero 2.* gloss. & Dd. *in cap. dilecta de excess. b. Prælat. rum*, Cosmam *in pragmatica sanctione, tit. de electio. §. sed per electiones, verb. Collegiatis*, Lamber. *de iure patron. 1. par. 2. lib. quæst. 5. art. 1.* Villadiego de Legato *quæst. 91. par. à num. 42.* Corras. *3. part. cap. 3. num. 4.* Achillem *decis. 273.* Caputaquen. 142. & 295. *par. 1.* Cuchum *in institutio. maior. li. 4. tit. 1. ex numer. 5.* Mascard. *de probatio. conclus. 585.* & Zechum *de republic. Ecclesiast. cap. 28. de* proposito, seu Rectore Colleg. Ecclesiæ, & *decisio.* Rotæ in causa Zamoren. Canonicatus de Toro adductam *11. p. numero 90.* & Menoch. *de præsumpt. lib. 3. præsump. 90. à n. 20.*

71 In Ecclesiis vero regularibus, † ad quem de iure communi spectet creatio Monachorum, seu Canonicorum regularium, an ad Abbatem solum, seu cum consilio, seu consensu Capituli, an vero ad Abbatem, & Conuentum, vide Abb. *in d. c. cum Ecclesia Vulterana, numero 9. de elect. & in d. cap. ea noscitur de his quæ fiunt à Prælatis n. 4. & in c. ad Apostolicam de regula. n. 11. & 12.* Glos. Monachum Domin. Francum, & alios *in d. c. fin. de regular. in 6.* Lapum *d. allegat. 31.* & alia 32. & ibi Mandos. alios referentem *additione 1.* Seluam *d. 2. p. q. 22. 7. casu numero 18.* Nauar. *consil. 36. & 37. de regular.* Siluest. *in sum. verb. religio. tertia numero tertio* & Manu. Rodriguez *in sum. 2. tom. ca. 8. num. 8.*

Prædicta autem de prouisionibus præbendarum
72 † & dignitatum Ecclesiæ Cathedralis, & Collegiatæ intelliguntur, nisi aliud habeat consuetudo, aut priuilegium; ex quibus aliquando prouisio pertinet ad solum Episcopum, vel ad solum Capitulum, vel ad Canonicum hebdomadarium, vel ad Episcopum, & Capitulum alternatim, seu per turnos, &c. *d. cap. cum Ecclesia Vulterana*, vbi gloss. & Abb. *numero 10.* & alij, Rebuff. *de nominatio quæst. 8. à numero 3.* Corras. *d. 2. p. cap. 4. numero 7.* Io. Nicol. Gimon. *in Enchiridio beneficiorum, tit. 2. capit. 3. num. 5. 6. & 21.* Mandos. *consil. 28. numero 10. & consil. 49. numero 2.* Bursat. *dict. consil. 126. numero 45. lib. 2.* Cassiad. & alij supra citati, & Gonçal. *d. gl. 45. à n. 71.*

73 Sed in præsenti est grauis difficultas, qualis † debeat esse consuetudo in proposito? & supponendum est in præsenti non esse proprie consuetudinem, sed large & abusiue, & potius esse præscriptionem, cum vni detrahat, & alteri acquirat, Abb. *in d. cap. cum Ecclesia Vulterana num. 6. & in cap. fin. de consuetud. numer. 6* & ibi Io. Andr. & alij, & Rochus *sect. 5. num. 3.* Balbus *de præscript. 1. part. quæst. vlt. num. 3. & 4. & 5. p. 5. d. quæst. 12. numero 5.* Aymon. *de antiquitate temporis 4. par. 7. differentia, ex numero 21.* Probus ad Monach. *in cap. cum in illis de Præben. in 6. numero 1. & 17.* Aretin. *consilio 23.* Corneus *consilio 268. lib. 4.* Puteus *decis. 387. lib. 2. ex num. 4.* Cæsar de Grassis *decis. 10.* & Rota in vna Caietana præcedentia 1. Martij 1563. coram D. Robusterio, vbi fuit resolutum præscriptionem, & non consuetudinem esse, quando acquiritur ius alicui Vniuersitati, seu Capitulo, & non in vniuersum, & in communi, sed tanquam personæ fictæ, & particulari.

Tunc esset proprie consuetudo, † quando in ali- 74
qua Prouincia generalis consuetudo huiusmodi seruaretur, vt *in d. c. cũ Ecclesia Vulterana in fi.* ita quod faceret ius in cõmuni in illa Prouincia, iuxta notata *in d. c. fi. de consuetud.*

Hoc supposito difficultas est, † qualis debeat esse 75
huiusmodi consuetudo, seu præscriptio, an quadragenaria, an immemorialis vel quadragintenaria cum tit. in qua dicendum est, quod cum circa prouisionẽ præbendarum, & dignitatum Ecclesiæ Cathedralis, & Collegiatæ sint variæ sententiæ inter Dd. vt sup. visum est, & sic non sit ius expressum, sufficiet quadragintenaria, sine titul. nam licet sit contra communem opinionem, tamen non est contra ius. Puteus *decis. 241. lib. 3. numero 4.* & Achilles *decis. 140.* Rota in vna Hispalen. iuris nominandi 10. Octobr. & 7. Nouembr. 1583. coram Dom. Seraphino, vbi quod, *vt consuetudo dicatur contra ius, necesse est ostendere legem claram, vel rationem expressam in lege, ex qua ita sit dicendum, &c.*

Et fuit resolutum in vna Valentina emolumen- 76
torum coram Domino Cantucio 18. Mar. 1585. *Consuetudinem contra ius tunc dici, quando est contra expressam legem, dispositionem, vel rationem, non quando contra communem opinionem, Put. & Achil.* sup. *& in d. Hispalen. iuris nominandi 10. Octobr. 1583. & Salamantina Portionis, coram Vicecomite 11. Februar. 1585. Gemin.* capit. vt litigantes col. fin. de Offic. Ordinarij in 6. *& ibi Francus* num. 3. *Felin.* cap. statuimus num. 3. de maiorit. & obedient. & in cap. tua nos numero 3. de iure iur. *Rochus* de consuetudine num. 296. *Curtius Iunior* consil. 57. prope fi. *&c.* & conducunt quæ tradit Contardus *in l. vnic. C. si de momen. poss. es. limit. 9. ex n. 50.*

Et similiter, licet sit contra decisiones Rotæ, † non est contra ius, nam decisiones Rotę non faciunt ius, cassad. *decis. 17. num. 7. de Præbend.* Pauinus *in prælud. extrauagan. versicul. decisiones Rotæ.* Felin. *in capit. primo de re iudic. numero duodecimo.* Vantius *de nullitate ex defectu processus numero 111.* Ant. Gabr. *de sententiis, conclusio. 7. numero 22.* Lancellotus *de attentatis 2. p. c. 20. limitat. 1. num. 2.* & Mascard. *de probat. conclus. 485.* & dictum est *in præfat.* Quamuis contrarium defendat Doct. Marta *de tribunalibus vrbis, cap. 5.*

Et licet, quando secundum † eas sępius reperiatur 77
iudicatum ita, quod sit introductus stilus Rotę, faciant ius, Pauinus, Mascard. & Marta *ibi*, & dictum est *supra cap. 1. à numero 534. & c. 3. num. 239.* tamen, cum sit ius stili, consuetudo, seu prę scriptio contra

eas non requirit tit. aut tempus immemoriale, quia non dicitur absolute contra ius.

79 Facit decisio Barchinonen. coram Achille † infra relata 8 *par. cap. 4. num.* 44. vbi quod consuetudo contra stilum Rotæ, & communem opinionem non est contra ius, & sic sufficit, quod sit probata per decem annos.

80 Sed dices, quod cum in hoc sint † diuersæ opiniones, & non sit ius expressum, vt est dictum, consuetudo & obseruantia approbans, & recipiens aliquam ex iis opinionibus, dicetur interpretatiua, & sic non requiret aliquam temporis præscriptionem etsi sit contra communem & veriorem opinionem, ad notata *in cap. cum dilectus de consuetud.* vbi Abb. *nu.* 7. Aymon. *consi.* 101. Rochus *de consuetudine sect.* 5. *n.* 5. Mant. *de coniecturis li.* 18. *t.* 18. *n.* 34. Simõ de Pratis *interpret. vltim. volun. li.* 1. *solut.* 11. *num.* 8. Camillus Gallinius *de verbor. significat. li.* 10. *ca.* 35. Cuenia *in præfatione ad decis.* Aragoniæ *num.* 20. & 31. addi. Papaz. ad Rotam *decis.* 6. *de consuetud. in nouiss. nu.* 11. Puteus *decis.* 283. *num.* 3. *li.* 1. & *decis.* 12 in vna Burgen. decimarum *lib.* 3. & Rota *decis.* 574 *num.* 3. & 4. & *decis.* 615. *p.* 1. *diuersor.* & in d. Salamantina Portionis, 11. Februa. 1585. supra adducta *cap.* 1. *n.* 337. & in eadem 20. Decemb. eiusd. anni, & 26. Aprilis 1586. vt *ibi num* 338. Vel saltem † sufficeret decennalis ad

81 tradita per Molinam, *de Hispanorum primogen. li.* 2. *cap.* 6. *num.* 57. & 58. Velazquez de Auendanno *in l.* 41. *Tauri glos.* 1. *nu.* 17 Azeuedo *in l.* 1. *tit.* 7. *lib.* 5 *recopilat. num.* 23. & 24. & Io. Gutierrez *pract. li.* 3. *quæst.* 62. *à num.* 26. qui tamen *qu.* 16. *eiusd. lib. num.* 78. eam non requirit, & Io. Garciam de nobilitate in diuisione *n.* 57.

Præterea, quãdo ista nõ esset cõsuetudo interpreta

82 tiua, † esset tamẽ cõsuetudo ꝓpria præter ius, & non præscriptio, & sic sufficeret decẽnalis, sicut in decimis prædialib. quãuis communis opinio sit, ꝙ debeantur Parochiæ vbi sita sunt prædia, & non parochiæ colentis, tamen per consuetudinem decem annorum induci potest, quod debeantur Parochiæ colentis, seu diuidantur, quia non est consuetudo contra ius, sed præter, licet per eam detrahatur vni Ecclesiæ, & acquiratur alteri, Abb. *in cap. cum sint de decimis, nu.* 6. Couar. *li.* 1. *variar.* 17. *n.* 8. Viuius *decis.* 4. *n.* 44. Io. Gutier. *canon. quæ lib.* 2. *c.* 21. *n* 58. Puteus. *dec.* 154. *li.* 1. & 176. *li.* 3. Achil. *dec.* 3. & 6. *de decimis*, Rota *dec.* 163. *par.* 2. *diuersorũ*, & in vna Conch. decimarũ 16. Octo. 1585. coram D. Seraphino, & in Toletana primitiarum coram eod. 1. Iulij 1587. & fuit dictum in d. Valentina emolumentorum 16. Octob. 1585. coram D. Cantucio, & in Ciuitaten. decimarum 15. Decemb. 1593. & decimooctauo Martij 1596. coram D. Gipsio.

83 Et ita in terminis videtur tenuisse Rota † in vna Fauentina iuris conferendi, coram D. Vicecomite, quarto Iulij 1584. vt in sequen. decisione. *Domini resoluerunt constare de sufficienti consuetudine iuris eligendi, cum enim electio sit communis Capitulo, & Episcopo nisi consuetudo sit in sit in contrarium, vt per Cassad.* decis. 22. numer. 2. de Præbend. *& apparet, quod in hac materia attenditur consuetudo, nec est considerabilis consensus populi totius, vel maioris partis, quia illud est quando agitur de respectante ad populum, cuius consensu requiritur, non sic in rebus Ecclesiarũ, in quibus plerisque attenditur consuetudo, & tamen vnius Ecclesiæ dicitur consuetudo. vt* in c. vlt. de consuetudine in 6. cũ aliis plurib. *quare cum in præsenti viderint Domini longam obseruantiam Capituli, & Episcopi inter se, & de iure non prohiberi Capitulo, electionem priuatiue ad Episcopum, dixerunt, non esse hanc consuetudinem contra ius, sed ad summum præter ius, quia textum non habemus, qui prohibet electionem Canonicis, sed potius contrarium quilibet concedit, vt habetur* in cap. cum Ecclesia Vulterana de elect. *Rota* 4. de concess. Præben. in nouis. *Ægidius* 69. num. 3. *& sic de iure Capitulum non est incapax iuris eligendi in Ecclesia Cathedrali.*

Respondetur tamen, † quod, quamuis sinus in 84
consuetudine, & obseruantia interpretatiua, tamen vbi agitur de auferendo iuri vni, quod habet iuxta communem & veriorem opinionem, & dando alteri, requiritur præscriptio quadraginta annorum, iuxta *consilium* Socini 260. *n.* 19. *lib.* 2. *& decisionem* putei in d. Burgen. decimarum 15. *lib.* 3 *& d. decis.* 574. *num.* 4. *par.* 1. *diuersorum, & d. decisionem* Cæsaris de Grassis 10. *numer.* 6. *&* 7.

Quando vero ius est ita obscurum, & dubium, † 85
vt non constet de iure alterius, tunc cum non agatur de auferendo iure vni & dando alteri, non requiritur præscriptio, sed sola consuetudo, & obseruantia absque præscriptione temporis sufficiet ad interpretationem, vt *in d. dec.* 574. *n.* 4. *& d. decis.* 615 *& aliis adductis.*

Et quod dicunt Abb. Mantica, † & alij relati, *nu.* 86
80. quod consuetudinis interpretatio, absque præscriptione temporis est necessaria, etiamsi de iure non subsistat, & alius intellectus de iure verus esset, procedit in consuetudine propria, quæ non inducit ius priuatum, sed publicum, & promiscuum, quoad omnes in communi, in qua cum non agatur de auferendo vni, & acquirendo alteri in particulari, non requiritur aliqua præscriptio temporis, iuxta citatos.

Ad illud de decimis † prædialibus respondetur, 87
quod ibi non solum non est ius expressum, sed imo ius defert consuetudini dicens, recurrendum esse ad consuetudinem, & illi standum, vt *in cap. cum sint homines, & cap. ad Apostolica, de decimis.* & sic est ius consuetudinarium, & materia consuetudinis, non præscriptionis, etiam fingatur inter duas Ecclesias, vt per allegatos, & *c. fi. de Paroch.* non loquitur de colente, Achilles *d. decis. 3. in fi. & d. dec. 6. num. 3. de decimis*, ex quo *ca. fi.* obiter videtur falsa sententia, & consilium, Gonçalez *gloss.* 37. *à num.* 44. in causa Conchen. &c.

In proposito vero nostro, licet non sit ius † 88
clarum, non est materia consuetudinis, sed præscriptionis inter Episcopum, & Capitulum, cum ius non sic deferat consuetudini.

Vnde non videtur vera d. decisio Fauentina, † 89
maximein suo casu, in quo Capitulum prætendebat eligere, seu prouidere priuatiue ad Episcopum, & eo excluso, & sic consuetudo erat contra ius, ex quo Episcopus habet fundatam suam intentionem, saltem in simultanea prouisione iuxta supradicta, & Corrasium *dicto capite quarto 2. parte numero septimo ad fin.*

Vnde, cum capitulum prætendit prouidere † 90
Præbendas, aut Dignitates Ecclesiæ cathedralis, exclusio Episcopo, ex consuetudine, vt in terminis *d. c. cum Ecclesia Vulterana, de electione*, requiritur immemorialis præscriptio, aut quadragenaria cum tit. ex *c.* 1. *de præscrip. in* 6. & in terminis Abb. *in d. c. cũ Ecclesia, nu.* 6. facit *consil.* Aymon. 134. *à num. decimoquarto.*

Sicut

91 Sicut etiam ad hoc, † vt inferior acquirat ius conferendi contra Ordinarium habentem fundatam intentionem de iure communi, vt supra diximus *capit. 1.num.* 51. requiritur præscriptio immemorialis, aut quadragenaria cum tit. & bona fide,, Probus ad Monachum *in d.cap.cum in illis de Præbend.in sexto;nu.* 11.Rofiniacus *d.benefic.cap.1.numer.9.* & 10. & Rota in vna Piscie. seu nullius iurisdictionis de anno 1584. quæ est *1.part.diuers.decis.*803.*numer.* 4.vbi alios refert.

92 Vnde etiam consuetudo generalis † Prouinciæ, quod Capitulum eligat, seu prouideat excluso Episcopo,non extenderetur ad loca particularia, seu Ecclesias,in quibus non esset talis consuetudo, licet tũc esset proprie consuetudo, vt post Ægidium docet Abb.*d.n.*6. ad tradita per Rochum *de consuetud.sect.* 4.3.*requisito.*

93 Quod tamen de consuetudine generali † Prouinciæ,non videtur verum,nam quamuis consuetudo vnius Ecclesiæ,vel Prouinciæ,seu Diœcesis, etiam vicinæ,contra ius non extendatur ad aliam Ecclesiam, vel prouinciam, seu Diœcesim, tamen consuetudo generalis vnius prouinciæ, debet comprehendere Ecclesias eiusdem prouinciæ, in quibus non est talis consuetudo, nisi ibi fuerit alia consuetudo specialis, quæ præfertur generali; nam consuetudo generalis

94 facit ius vniuersale, & in communi, & † sic sumus in iure vniuersali Aymon.*de antiquitate temporis* 4.*par. sect.*1.*numero* 57. Caputaquen.*decis.*129.*par.*1.& videtur tenere Rochus *sup.d.sect.* 4.*n.*16. & 17. *& sect.* 7.*n.*20.

95 Et facit tex.*in d.capit.cum Ecclesia Vulterana ad fi.* quicquid † Abbas dicat, & faciunt etiam tradita per Felinum *in cap.audatis de præscript.nume* 19. Balbum *de præscript.2.par.principali. quæstion.2.à numero* 21. & Rotam *decis.*17.*à numero* 2 *& decisio.*139.*num.*12.2. *part.diuersor.*& in vna Placentina decimarum 9.Februarij 1582.coram D.Seraphino,& in vna Burgen. processionum 4.Maij 1588.coram D.Plato,& in vna conchen.exemptionis decimarum 10.Maij 1589 coram Dom.Orano,& in Abulen.parochialis 28. Iunij 1593.infra adducta *cap.seq.numero* 61. & in vna corduben. redecimarum vigesimoquinto Octobris 1593.coram Domino Seraphino,& in aliis pluribus causis.

96 Et iuxta prædicta potest † procedere resolutio Rotæ in causa Placentina voti, in qua,cum Capitulum prætenderet Episcopum in collatione præbendarum, & Dignitatum illius Ecclesiæ solum debere habere vnam vocem, vt habent singuli canonici, & non tantam,quantam totum capitulum,non obstante statuto illius Ecclesiæ de voto Episcopi, & capituli,& ad id allegaret consuetudinẽ 40. annorum, 2. Maij 1586. coram Domino Robusterio, fuit resolutum,*Quod consuetudo contraria* 40. *annorum sine tit. non sufficit ex quo statutum loquens de voto Episcopi, & Capituli recipit à iure certam interpretationem, quod votum Episcopi sit pro dimidia parte, sed requiritur immemorialis, & quod obseruantia præsens non potest interpretari statutum antiquum,Socinus* consilio 6.libro 1.&c.

Et 2.Iun.eiusdem anni coram eod.† fuit resolutum,

97 *Quod*,d.consilium 6.*Socini*,l.1. *citatum pro Episcopo Placentino in d.decisio.2.Maij est verum,& applicatur ad hoc,vt obseruantia præsens quadragenaria statuti de voto Episcopi,& Capituli,nõ præsumatur in præteritum, cum statutum ab initio receperit certum intellectum de iure,vt votũ Episcopi sit pro dimidia,& totum,seu maior pars Capituli,pro alia dimidia, & sic habeant contrariam præsumptionem ante se,nam secundum illum intellectum iuridicum præsumitur ab initio obseruatum dictũ statutũ,nec obstat* cõs.*Romani* 12;.*nã termini de mutatione monetæ, & similes sunt diuersi à terminis istius statuti, & nihilominus Romanus, & alij consuluerunt contra opinionem Oldra.quæ est verior, & æquior, & communior,vt ibi per addit.ad Romanum,& vide Ias.*in l.fi.c.de impuberum,*vbi citat iura, ex quibus colligitur d.interpretatio statuti;non obstat* decisio *Putei* 15.& 241.*l.3.Achilles* 8. de citat. *& decisio in causa Salamantina Portionis, quia loquuntur super re non ita clara, & quæ de iure ab initio non habebat certam interpretationem.*

Et postea † in eadem coram D.Penna 26.Aprilis 1599. cum capitulum prætenderet in proposito casu esse consuetudinem, & non præscriptionem, & consequenter non requiri titulum, dato super hoc dubio fuit resolutum,*Negotium versari in præscriptione,& non in consuetudine, cum enim notum sit in iure, quod in his,quæ pertinent ad Episcopum & Capitulum tanta est vox Episcopi solius,quanta totius Capituli ex communi,*in c.postulastis,de concess. Præbendæ, *vbi Dd.Selua* de Benef.p.2. q.7 *Lamber.*de iure patron. 2 p. l. 1. quæst. 1. articu.28.*& conseqenter Episcopus habeat intentionem fundatam in iure communi, & Capitulum prætendens Episcopum solum debere habere vnam vocem,qualem habent singuli Canonici, tractet. de auferendo iure Episcopo competenti, locus est præscriptioni,& non consuetudini,ex altera communi* in c. fi.de consuetudine, *& fuit resolutum in Caietana præcedentiæ,*1563. *& in vna Toletana redecimarum* 21. *Maij,&* 27. *Iunij* 1586.*coram D.Pamphilio,&c. Nec obstare quod ista* in c.cum Ecclesia Vulterana de elect.*consuetudo appellaretur,quia respondetur ex sententia Abbatis* ibi n.6. *proprie esse præscriptionem, licet tex. vocabulo abutendo consuetudinem appellaret; nec obstare decisionem in causa Histal. voti* 26. *Nou.* 1594. *coram D.Gipsio,quia ibi agitur de aliquo obseruato inter ipsas personas Capitulares promiscue, & in communi perpetuum,& non de acquirendo Capitulo in particulari, & tanquam priuatæ & singulari personæ &c.*

Et coram eodem Domino † Penna sexto Nou. 1600.Rota stetit in decisis ex dictis rationibus.*Quibus etiam accedebat aliud fundamentum,quod vbicunque Capitulum prætendit acquirere aliquod ius contra Episcopum,vt in præsenti,tunc est præscriptio,& non cõsuetudo,*gloss.3 in cap.tertio de consuetud.in 6. *& ibi Anchar.*numero tertio, *Gemin.* supra *Abb.*in dict.ca. cum Ecclesia numero 6. versic. aduerte, *nec obstant decisiones Cassad.*22.de præb. *& Fauentina iurisconferendi coram D.Vicecomite,4.Iulij* 1584. *quia respondebatur illas habere locum in casibus dubiis, & ambiuis,quando scilicet incertum est, an & quo modo collatio Præbendarum existentium in Cathedrali spectet ad Capitulum, vel ad Episcopum,vel ad vtrumque,tunc enim attenditur Ecclesiæ consuetudo,per quam dirimitur controuersia orta inter Doctores super pertinentia collationis,vt patet ex serie decisionis Cassadori;in casu autem proposito,cum ab initio fuerit certum per statutum fundamentale Ecclesiæ Placentinæ per Innoc. IV. confirmatum ad vtrumque, videlicet ad Episcopum & Capitulum pertinuisse collationem, consequens erat, vt iuxta iuris communis dispositionem, tantum deberet esse solius Episcopi suffragium,quantum totius Cap.quod & iura Canonica,& ciuilia suadebant,iura quidem Canonica* in cap.pastoralis in princ.de rescript. *vbi glo.*

verb.plures, verſ.ſimile eſt c.ſcriptum, §.& ſi partes de elect.*vbi Abb*.n.6.c.poſtulaſtis. §.ad quod breuiter. de conceſſ.præben. *vbi glo.* Clem.plures de iure patron.*iura ciuil*.in l.liber homo. §.Titius.ff de hæred.inſtituen.l.ſi pater filio de vulgari l.ſi quis Titio de vſufructu accreſcendo, *ex quibus tandem inferebatur, prædictam consuetudinem, Capituli, poſt ius quæſitum Episcopo in communione vigore ſtatuti fundamentalis non potuiſſe consuetudinem, ſed præſcriptionem ex illa potiſsima, & validiſſima ratione, quia agebatur de auferendo iure Episcopo competenti. Præterea ad deciſionem in causa Fauentina magis in ſpecie fuit reſponſum, in ea nihil in ſpecie fuiſſe cogitatum de differentia consuetudinis, & præscriptionis, quia nec agebatur de tanto, vel de quanto Episcopi ſuffragio, ſed generaliter dixit de consuetudine relata, ad tex.*in dict.cap.cum Eccleſia Vulterana, *& notum eſt in iure canonico consuetudinis, & præscriptionis nomina ſæpe confundi*, c.cũ dilectus, & ibi glo.verb.præiudicet de conſuetud.c.3. eod.tit.l 6.*cuius confuſionis meminit Abb*.in c.fi.n.20. verſ.ſcias tamen. de conſuetud. *quam confuſionem abuſionem vocabulorum vocat Franc.Aret*.conſ.23.n.11. verſ.vbi iurisconſultus, *& indiſſinitam locationẽ Paulus de Caſtro*, in l.cum de conſuetudine ff.de legibus *Balbus* de præſcrip.p.1.q.10.n.11.verſ.Canoniſtæ tamen &c.

100 Quæ deciſiones, quatenus dicunt dictum † negotiũ verſari in præſcriptione, & non in conſuetudine, de plano procedunt iuxta ſupradicta, maxime ſtante d. ſtatuto fundamentali.

101 Quatenus vero dicunt † conſuetudinem, ſeu præſcriptionem contrariam 40. annorum ſine titulo non ſufficere, ſed requiri immemorialem, patiuntur difficultatem, ſi ſolum attendatur ſtatutum, quamuis expreſſe diceret, quod votum Epiſcopi eſſet pro dimidia p. quia in præſcrip. contra ſtatuta non videtur requiri tit. ſeu tempus immemoriale, quod ſolum requiritur vbi ius commune, ſeu iuris communis præſumptio eſt in contrarium, vt *in dict.cap.1.de præſcr. in 6.*

102 Sicut in conſuetudine propria contra ſtatuta non requiruntur 40.anni, † vt in conſuetudine contra ius commune Canonicum, ſed ſufficiunt decem anni, vt cum Cardin.Alexand.*in cap.fruſtra* 8. *diſtinct*.docent *de consuetudine ſect.3.num.*41. & Botteus *de ſynodo* 3.

103 *p.art.2.num.*59. Quamuis in † conſtitutionibus Concilij Prouincialis ſit quædam declaratio S.Congreg. Concil.ſuper *c.2.ſeſſ.*24.*de reform*.quæ ſic ait.*Episcopi tenentur ad obseruantiam decretorum Concilij Prouincialis, non obſtante lapſu decennij, quo non fuerunt obſeruata.*

104 Nec refert dicere eſſe de iure communi † etiam Canonico, quod in his, quæ pertinent ad Epiſcopum & Capitulum, votum Epiſcopi ſit pro dimidia parte, & tantum, quantum totius Capituli, vt in *d.c.poſtulaſtis*, quod melius id probat, quia videtur æquiparare Epiſcopum, & Capitulum cum aliis, niſi demus etiam de iure, quod collatio ſpectet ad Epiſcopum, & Capitulum, alias ius illud Epiſcopi refunderetur totum in ſtatutum.

105 Vnde iuxta ſupradicta dicendum videtur, † quod ſicut eſt contra ius excludere Epiſcopum à prouiſione, & collatione præbendarum, & dignitatum Eccleſiæ Cathedralis, ita etiam non dare ei niſi vnum votum, vt vnius Canonici, quia id eſt quaſi eum excludere, & ideo in d.cauſa Placentina non ſufficere quadragenariam ſine tit. ſed requiri etiam tit. aut immemorialem.

Ex alio etiam capite † poſſet eſſe neceſſaria immemorialis in dict.Placentina, ſcilicet ſi forte in d.confirmatione d.ſtatuti eſſet clauſula decreti irritantis, quæ operatur non ſolum, quod ſtatuentes non poſſint ſtatutum reuocare, *cap.dilecto de Præb.* † *ad fi. ver. niſi forte*, & ibi gl. Abb. & alij, Feli. *in cap.cum acceſſiſſent de conſtit.n.7. & 8.* & ibi Decius *à n.*19.ſed etiam, quod non poſſit contra illud induci conſuetudo, ſeu præſcriptio, niſi ſit immemorialis, vt dicetur infra *n.*179. 106 107

§. 1.

De prouiſione præbendæ Pœnitentiariæ, lecturæ, Doctoralis & Magiſtralis.

SVMMARIA.

*IN aliquib.Præbendis circa earum prouiſionem ius eſt ſpeciale, vt in Pœnitentiaria, & Præbenda lecturæ, & Præbenda Doctorali, & Magiſtrali, quod explicare oportet, n.*108.

*In primis de Pœnitentiaria, ad cuius prouiſionem, & diſpoſitionem ſpectet, n.*109.

Decreto Concil.Triden. ſtatutum eſt, quod in omnibus Cathedralibus Eccleſiis, vbi id commode fieri poterit, Pœnitentiarius aliquis cum vnione præbendæ proxime vacaturæ ab Episcopo inſtituatur, &c. numero 110.*quod decretum, cum loquatur tantum in Cathedralibus non habet locum in Collegiatis, vt Sacra Congregatio cenſuit, cuius declaratio ponitur, numero* 111.

*Pœnitentiarius inſtitutus eo ipso habet à iure, & Concil. facultatem audiendi confeſsiones pœnitentium illius Diœceſis, & iurisdictionem ad absoluendum à peccatis, & eſt veluti Parochus totius Diœceſis, nec requiritur noua licentia Ordinarij &c.nu.*112. *vnde quilibet poterit ei confiteri, & ſatisfaciet præcepto, n.*113.*vbi ponitur declaratio S.Cong.*

*Non tamen poterit audire confeſsiones in alia Diœceſi etiam habentium Bullam, vel licentiam ſui Parochi, n.*114.

*Nec habet facultatẽ absoluendi à caſibus Episcopo reſeruatis, niſi illam Episcopus ei ſpecialiter dederit, nu.*115.*vbi ponitur declaratio S. Cong.*

*Pœnitentiario poteſt Episcopus committere absolutionẽ, de qua Concil.c.6.ſeſ.*24. *de refor.nu.*116.*vbi ponitur declaratio S.Cong.*

*Quamuis habeat facultatem absoluendi à caſibus reſeruatis, tenetur nihilominus integras cõfeſsiones audire, & non ſolum casuum reseruatorum, & omnibus confiteri volentibus tenetur ſui copiam facere, non tamen debet tenere virgam, num.*117. *vbi ponitur declaratio S.Cong.*

*Nec poteſt recusare audire confeſsiones volentium eis confiteri n.*118. *vbi ponitur declaratio S.Cong. & ſi recusat poteſt puniri & priuari ab Episcopo, ſine adiunctis.n.*120.

Reprobatur dictum Zechi, ſub verb. forte, Pœnitentiarium ad id cogi non poſſe, ex debito iuſtitiæ, numero 121.

*Non tenetur Pœnitentiarius ad maiorem reſidentiam, quam alij Canonici, qui per tres menses abeſſe poſſunt, dummodo non adſit certis anni temporibus n.*122. *vbi ponitur declaratio S.Cong.*

Pœni-

pœnitentiarius, dum confessiones in Ecclesia audit, censetur præsens in choro num.123. dum eas actu in Ecclesia audit, & nondum est in confessionario, etiamsi ibi priuatim officium recitet. nu.124. vbi ponitur declaratio S. Congreg. & non solum censetur præsens in choro, sed etiam in processionibus, & exequiis defunctorum, & lucratur omnes distributiones, & emolumenta, n.125. vbi ponuntur declarationes d. S. Congr.

Cum vnio Præbendæ proxime vacaturæ, facta pro Pœnitentiario sit facta authoritate Concilij, censetur præseruata in reg.12. Cancellariæ, de reuocat. vnionũ etiã sisit facta authoritate Sedis Apost. vt Congreg. censuit, cuius declarat. ponuntur, n.126. quod intellige de Præb. canonicali, & non de portione, & etiam de præbenda vacante in mense ordinario, & non reseruato. n.127. vbi ponuntur declarat. S. Congr. Idem etiam intelligendum in Præbenda Theologali seu lecturæ eligenda & deputanda ex decreto Concilij sessione 5. de reform. c. 1. vers. in Ecclesiis autem, n.128. vbi ponuntur decla. S. Congreg.

Non impeditur assignatio & deputatio præbendæ pro Pœnitentiario per optionem post electionem factam in Ecclesiis, in quibus viget ius optandi, quamuis ante erectionem rectè posset optari, nu.129. vbi ponitur declar. S. Congr. Et concordantur aliquæ declara. super d. c. 1. in simili, de Præbenda lecturæ, quæ videbantur contrariæ, n. 130. & 131.

Præbenda semel erecta & deputata in Pœnitentialem pro pœnitentiario, seu Theologalem pro Theologo, non potest optari, cum vacat ab alio Canonico, nu.132. vbi ponitur declaratio Sacræ Congregationis. Nec Pœnitentiarius, cui certa Præbenda est deputata, & vnita, potest optare aliam, retento ipso officio Pœnitentiariæ, n.133. nec etiam dimisso, n.134. vbi est declaratio S. Congregationis. Et idem erit in præbenda Theologali.

In Ecclesiis, vbi non optantur Præbendæ, sed præstimonia illis annexa, præstimonium quod habebat Pœnitentiarius, seu Theolsgus poterit ab alio optari, & Pœnitentiarius, vel Theologus poterit optare aliud præstimonium, n.135.

Præbenda primo vacans post Concilium, pro quo esset prius assignanda, an pro Theologo, an pro Pœnitentiario remissiue n.136.

Quamuis in Hispania fuerint magnæ controuersiæ inter Episcopos, & Cap. super prouisio. Pœnitentiariæ, resoluitur institutionem officij Pœnitentiarij, & electionem personæ quandocumque faciendam, & non solum pro prima vice, ad solum Episcopum spectare, collationem autem Præbendæ ab illis fieri debere, ad quos antea spectabat, vt sæpe S. Cong. declarauit, cuius declarationes ponuntur, nu.137. & seqq. & numer.140. ponitur dec. Rotæ, & nu.141. resolutio eiusdem, & alia. n.142.

Quamuis in Concilio Compostellano statuatur, quod prouisio Pœnitentiariæ fiat præuio edicto, & concursu, id non videtur vsu receptum, nec requiritur concursus ex Concil. quod solum ad parrochiales eum reqirit, n.143.

Quod dictum est electionem personæ Pœnitentiarij quãdocumque faciendam ad solum Episcopum pertinere, non procedit vbi vacat in mense Apostolico, vel adest alia reseruatio seu affectio, nam tunc ad Papã pertinet ratione reseruationis, n.144. vbi ponitur declaratio S. Congreg.

Occurrente vacatione Pœnitentiariæ, sede Episcopali vacante Capitulum non poterit illam prouidere, & Pœnitentiarium eligere, esto collatio præbendarum sit communis Episcopi, & Capituli, vel etiam solius Cap. sed spectabit ad Papam priuatiue stante reseruatione reg. 2. Cancel. & cessante reseruatione, reseruaretur futuro Episcopo, nisi Papa præueniret, à n. 145.

Præbenda pro Pœnitentiario à Capitulo sede vacante assignari non potest, sed ab Episcopo hoc præstandum est ex declaratione S. Congreg. quæ videtur loqui in prima assignatione, & procedit vbi nõ fuerat per Episcopũ Pœnitentiarius institutus, & electus cum vnione præbendæ proxime vacaturæ; nam alias posset Capitulum sede vacante assignare, & conferre Pœnitentiario antea instituto, & electo primam præbendam vacantem in mense Ordinario, &c. à numero 148.

Pœnitentiaria potest resignari sicut aliæ præbendæ, etiã in fauorem alterius, dummodo habeat qualitates requisitas, & dari in coadiutoriam, n.51.

De qualitatibus requisitis in Pœnitentiario remissiue, n. 152.

De Præbenda lecturæ, ad cuius dispositionem, & prouisionem pertineat, nu. 153.

Decreto Concilij statutum est, quod in Ecclesiis, in quib. præbenda, aut præstimonium, seu aliud stipendiũ pro lectoribus S. Theologiæ deputata reperiuntur, de cætero non nisi personis idoneis conferantur, &c. in Ecclesiis autem Cathedralibus, ac in Collegiatis existentib. in insigni oppido, &c. vbi nulla præbenda, aut præstimonium seu stipendium huiusmodi deputatum reperitur, præbenda primo vacatura ad eum vsum ipso facto perpetuo constituta, & deputata intelligatur, &c. n.154.

Nihilominus ad hoc, vt talis præbenda primo vacatura sit Theologalis, & in Theologalem maneat erecta, requiritur actualis deputatio, ex declaratione Papæ, & S. Congregat. cuius declarationes ponuntur, numero 155.

Satisfit Concilio, etiam Theologiam scholasticam legendo ex sententia S. Cong. n.156.

De tempore, & hora, & materia lecturæ, & tempore vacationis, & de substituto ponendo, numero 157. 158. & 159.

Circa dubium propositum de prouisione distinguitur inter præbendas Theologales, seu lecturæ erectas, & deputatas ante Concilium, & inter erectas & deputatas post Concil. n.160.

In erectis ante Concilium seruandum est, quod ante Concil. & earum collatio, & prouisio ab illis fieri debet, ad quos antea spectabat, cum Concilium in hoc nihil disponat, n.161.

In erectis post Concilium electio personæ, seu lectoris ad solum Episcopum spectat, collatio autem præbendæ ad illos, ad quos antea spectabat, ex sententia S. Cong. cuius declarationes ponuntur, 162. & n.163. ponitur resolutio Rotæ.

Id videtur procedere, quando talis præbenda vacaret in mense Ordinario, nam si vacaret in mense Apostolico, vel alias esset reseruata seu affecta, electio personæ, & collatio spectaret ad Papam, n.164.

In Regnis Castellæ, & Legionis præbendæ lecturæ erectæ, ex decreto Concil. in quocumque mense vacent, prouidentur per Episcopos, & Cap. ad instar Canonicatuum Doctoralium, & Magistralium, numero 165. Quamuis in vna Toletana fuit resolutum per Rotam in ea, nec Bullam Sixti IV. nec Leonis X. locum sibi vendicare, vt in dec. positis, numero 166. & refertur doctrina Gonçal. circa id & circa eam aliqua notantur, n.167.

De Canonicatibus, & Præbendis Doctoralibus, & Magistralibus, ad quorum prouisionem, & dispositionem spectant, n.168.

Per Bullam Sixti IV. & Motum proprium Leonis X. in singulis Cathedralibus Ecclesiis Regnorum coronæ Castellæ, & Legionis erectus fuit, & institutus vnus Canonicatus, & Præbenda pro Doctore, vel Licent. in vtroque, vel altero iure, qui dicitur Doctoralis, & alter pro Magistro, seu Doctore, vel Licent. in Theologia, qui dicitur Magistralis, ab Episcopo, eius voto pro vno computato; & Cap. per vota secreta, præuio edicto, ac publico examine, & iuram. ordinaria authoritate prouiden. vt latius in Bulla Sixti IV. & scedula Motus proprij Leon. X. ac literis super eo expeditis hic positis, n.169.

Iuramentum de eligendo magis idoneum, quando sit præstandum? à num.170. resoluitur, quòd tactis Euangeliis, & an per procuratorem, seu Vicarium? à num. 172.

An in Ecclesiis, in quibus non est in vsu præstare iuramentum in electionibus huiusmodi Canonicatuum, de eligendo magis idoneum, valeat electio facta sine tali iuramento, quæ videtur valere stante consuetudine 40. saltem annorum, quæ derogat iuri canonico? num. 176.

Contrarium videtur verius, propter decretum irritans Bullæ, & Motus proprij Leonis, q. in fi. positum refertur ad totam dispositionem, nisi ponatur respectu proximæ dispositionis &c. & contra constitutionem habentem decre. irritans non valet, nec potest induci consuetudo, ex communi contra aliquos, nisi sit immemorialis, quæ tamen non potest dari modo in proposito, nec potest applicari alia limitatio, quando dispositio, in qua decretum irritans est adiectum, non esset à principio vsu recepta, &c. à n.177.

An requiratur pro forma, quod vota præstentur secreto, ita vt, si palam præstentur, electio sit nulla? à numero 183. resoluitur, quod sic, etiamsi vnus tantum id faceret.

Quamuis in aliis actibus Capitularibus de iure non requiratur, quod vota præstentur secreto, expediret tamen, quod in omnib. votaretur secreto, &c. Quamuis in consultationibus S. Consistorij, vbi vota sunt consultatiua, aliud expediat. n.185.

An in electione Canonicatuum vota ita debeant esse secreta, vt nunquam sint publicanda eligentium nomina, an vero satis sit illa præstare secreto, quamuis postea publicentur eligentium nomina, vt fit in electione Canonica, & in electione S. Pontificis per seruitium, à nu. 186. resoluitur, id non satis esse, sed vota debere esse omnino secreta, & nunquam publicanda, &c. & ita practicatur, &c.

Reputaretur electio secreta, si Capitulum poneret aliquos qui reciperent vota omnium, modo postea nomina eligentium non publicentur, vt in electione regularium, à nu. 189 vbi ponuntur declarationes S. Congregationis.

An, si aliquis Canonicus ostenderet alteri schedulam illius, pro quo suffragium fert, electio esset nulla, & non secreta? à n. 192. resoluitur esse nullam, non solum, si id faceret palam, & permittente Cap. sed etiam secrete, nisi id faceret in fraudem ad annullandam electionem.

Si quis de facto attentaret dare votum publice, seu palam, non debet permitti à Capitul. sed quod secreto illud det, alias electio esset nulla, imo tanquam indignus posset excludi à voto, &c. n.195.

Si ante electionem aliquis verbo diceret, seu publicaret, pro quo suffragium laturus est, vel post, pro quo suffragium tulit, non intraretur electio. n.196. & seq. vbi adducitur declaratio S. Cong. & etiam, quamuis quis seruaret, & extraheret schedulas malas ad ostendendum postea alicui, non vitiatur electio, & cætera numero 198.

Cum prædicta electio fieri debeat per vota omnino secreta, legitime impeditus, qui potest alteri dare vices suas, non posset dare mandatum de eligenda certa persona, à n.199.

Qui dat alteri vices suas ad votandum, posset verbo illi iniungere, quod suum votum daret tali, & si alteri daret peccaret, quamuis valeret votum alteri datum, n. 202.

Cum nota sint omnino secreta, videtur quod posset Canonicus, cui alter dedit suum votum, cum voto proprio suffragari vni, & cum voto impediti alteri, etiamsi dedisset libere vices suas, n.203.

Cum d. electio debeat fieri per vota Episcopi, & Canonicorum secreta, & per scrutinia, nõ potest aliter fieri per viam inspirationis, aut compromissi. n.204. vbi adducitur declaratio. S. Cong.

An quando in vltimo scrutinio duo habent paria vota, deueniendum sit ad sortes, an vero prius ad qualitates, vt plures tenent, & fuit practicatum? à numero 205.

Resoluitur deueniendum ad sortes, ex Bulla Leonis, non obstante obseruantia contraria &c.

An qui non interfuit actibus oppositorum possit votare? resoluitur contra Rotam posse, n.213.

An huiusmodi controuersiis, & aliis occurrentib. in prouisione horum Canonicatuum quis debeat esse iudex, an solus Ordinarius, an vero simul cum Capit? à nu. 214.

Resoluitur, quod supposito, quod deueniẽdũ esset ad qualitates concurrentium, qui habuerunt paria vota, sicut ad Episcopum, & Capitulũ spectat electio, & prouisio spectaret ad eos iudicare de qualitatibus extraiudicialiter, &c. in controuersia autem, an deueniendum esset ad sortes, an vero ad qualitates, & an alter esset inhabilis, & electio esset nulla, &c. solus Ordinarius debet esse iudex, nisi vbi esset consuetudo contraria legitime præscripta, &c.

An post electionem requiratur collatio, an vero electio ipsa habeat vim prouisionis, & collationis? numero 219.

Rosoluitur attenta Bulla Leonis videri electionem ipsã habere vim prouisionis, & collationis, nec requiri aliam collationem, praxim tamen, & consuetudinem Hispaniæ habere in huiusmodi Canonicatibus post electionem fieri collationem ab Episcopo & Capitulo, cui videtur standum, &c.

An prouisio huiusmodi Canonicatuum debeat fieri infra semestre, alias deuoluatur ad superiorem à num. 222.

Resoluitur affirmatiue, quamuis, aliquando Capitula id non obseruent, & deuolutio fiet cum eisdem qualitatibus, licet superior, ad quem fit deuolutio, non teneat ponere edictum, nec facere concursum, & cum Episcopus in huiusmodi prouisione interueniat, vt Prælatus, & non Canonicus, non fiet deuolutio ad ipsum n. 224.

Cum isti Canonici sint priuati ipso iure huiusmodi Canonicatibus ob absentiam vnius mensis à ciuitate absque Ordinarij vel Cap. licentia, ex d. Bullis, si infra semestre ab huiusmodi absentia Ordinarius, & Capitulum non prouiderint, vel non egerunt super declaratione vacationis, fiet deuolutio ad superiorem n.225.

n.215. Nec potest dici, quod ad istam priuationem requiratur declaratio, & voluntas Cap. sicut dicitur de caducitate emphiteusis, quia ista priuatio est per Papam inducta in pœnam non residentium, & in fauorem publicum Ecclesiæ, non Cap. quod potest illos tolerare, &c. n.226.

Idem erit, si haberent licentiam absentiæ, nullam tamen, nam verba Bullarum intelliguntur de licentia valida, quamuis ad effectum, vt non vacent huiusmodi Canonicatus ob absentiam, sufficeret licentia Ordinarij, vel Capituli iniusta, & illicita, & sine legitima causa, & cum licentia Ordinarij, vel Capituli possent gaudere mensibus vacationis, &c. à numero 227.

Dare huiusmodi licentiam videtur spectare ad Capitulum ad quod spectat ipsorum Canonicatuum prouisio, & non ad Capitulum, cum Portionariis, &c. n.230. Quamuis, si isti Canonici essent legitime occupati in negotiis Ecclesiæ à Capitulo pleno cum portionariis, non esset opus licentia Capituli Canonicorum, n. 231. Sed si essent habiti pro præsentibus pro negotiis fictis, seu sub falso prætextu negotiorum cum non sint legitime absentes, nec habeant licentiam Capituli Canonicorum, videtur habere locum priuatio numero 232. & licentia debet esse expressa, nec sufficit tacita num. 233.

108 SEd quia in aliquibus præbendis, circa earum prouisionem ius est speciale, † vt in Pœnitentiaria, & præbenda lecturæ, & in Regnis coronæ castellæ, & Legionis in præbenda Doctorali, & Magistrali, per Bullas Sixti IV. & Leonis X institutis, explicare oportet, quod in eis sit obseruandum.

Et in primis de Pœnitentiaria dubitatur, ad cuius
109 prouisionem, † & dispositionem spectet? de cuius antiquitate Socrates *historiæ tripartitæ l.9. c.35.* & Iouerius *l. sanctionum Ecclesiasticarum* agens de Concilio Oxonien. *§.15. fol.134.*

110 In quo permittendum est † decreto concilij Triden. *sess.24. de reform. cap.8.* statutum esse, quod in omnibus cathedralibus Ecclesiis, vbi id commode fieri poterit, Pœnitentiarius aliquis cum vnione præbendæ proxime vacaturæ ab Episcopo instituatur, &c. Quod decretum cum loquatur tantum in † ca-
111 thedralibus, non habet locum in Collegiatis, vt S. Cong. concilij censuit 15. Maij 1584. his verbis. *Dubitatur, an mens, & intentio Concilij sit, quod in Collegiatis Ecclesiis necessario instituatur Pœnitentiarius, cũ vnione Præbendæ primo vacaturæ, ex quo ibi solum de Cathedralibus expressa mentio fiat, quare supplicatur pro par. D. Ludouici Pimentel, de quibusdam Canonicatu, & Præbenda in Collegiata prouisi super huiusmodi dubio à Sanctissima Cong. declarationem fieri, & si aliquãdo iam facta sit, de illa sibi copiam authenticã dari mandari. Congr. censuit decret. supradictum intelligi oportere in Cathedralibus tantum, non autem in Collegiatis.*

112 Et Pœnitentiarius institutus † eo ipso habet à iure, & concilio facultatem audiendi confessiones pœnitentium illius Diœcesis & iurisdictionem ad absoluendum à peccatis, & est veluti Parochus totius diœcesis, nec requiritur noua licentia Ordinarij, vt aliqui male dicunt, est enim Ordinarius confessor illorum de Diœcesi. Zechus *de republica Ecclesiastica c.24.* de capitulo, & canonicis *sub n.16.* licet Zerola *in praxi Episcopali, 1. p. verb. Pœnitentiarius §. quarto* videatur dicere eum esse delegatũ Episcopi.
113 Vnde quilibet poterit ei confiteri peccata, † & satis faciet præcepto *c. omnis vtriusque sexus de pœnitentiis & remissio.* vt censuit S. Cong. concil 16. Febru. 1595. his verbis. *An si quis confessus fuerit sua peccata semel in Paschate Pœnitentiario deputato in vim decreti concil. Trid. ses. 24.* capitulo 8. *dicatur satisfecisse præcepto contento* in capitulo omnis vtriusque sexus de pœnitent. & remissio. *Cong. censuit satis fecisse.*

Non tamen poterit audire confessiones † in alia 114
Diœcesi, etiam habentium Bullam, vel licentiam sui parochi, iuxta declarationem Abulen. infra adductam, *c.8. n.87. ad 4.* cui est standum, tanquam certissimæ, & authenticæ, quicquid post alios dicant Enriq. *in sum. l.7. c.12. n.3.* & P. Suarez *4. tom. de pœnitentia, disp.28. sect.4. n.18.*

Nec habet facultatem † absoluendi à casibus E- 115
piscopo reseruatis, nisi illam Episcopus ei specialiter dederit. Nau *cons 20. de pœnitentiis & remissio.* Concilium Prouinciale Compostellanum *act.2. decreto 38.* & censuit S. Cong. Concil. his verbis. *Pœnitentiarius non potest absoluere quemquam in casibus, quos Episcopus sibi expresse reseruauerit, nisi ipsemet Episcopus hanc illi speciatim dederit authoritatem.* Zechus *sup.*

116 Cui etiam potest Episcopus committere † absolutionem, de qua concilium *c.6. ses.24. de reform.* vt in seq. declarationib. super illo. Prima, *Congre. censuit ab Episcopo posse, nõ tamen Vicario generali, seu etiam Pœnitentiario, aut Vicario ad id specialiter deputato, committi absolutionem capituli huius.* Secunda, *Episcopus potest absoluere, & per confessarium, & per vicarium absoluendum in similibus casibus specialiter constitutum.*

Et quamuis habeat † facultatem absoluendi à casi- 117
bus reseruatis, tenetur nihilominus integras confessiones audire, & non solum casuum reseruatorum cum sit confessor ordinarius, vt dictum est, maxime iuxta sententiam Adriani *de confes. q.4.* Silu. *verb. confessio 1. q.19.* Victoriæ *in sum. de confes. n.162.* Cani. *in relect. de pœniten. p.5 circa fi.* & Suarez *4. tom. de pœniten. disput.31. sect.1.* & omnibus confiteri volentibus tenetur sui copiam facere horis opportunis, non tamen debet tempore, quo est in sede, tenere in manu virgam, sicut in vrbe, cum in Hispania non sit in vsu, vt in Abulen. censuit S. Cong. 21. Apri. 1587. his verbis: *Cong. ad primam dubitationem respondendum censuit, Pœnitentiarium teneri integras confessiones audire, non autẽ solos casus reseruatos. ad secundã; debere eundem peccata confiteri volentibus sui facere potestatem horis opportunis loco, & sede Episcopi, ad quem hoc spectat arbitrata; quo vero ad tertiam, an debeat tenere in manu virgam, seu bachetam tempore, quo sedet in dicta sede, respondit nouas consuetudines non iudicari.*

Nec potest † recusare audire confessiones valen- 118
tium ei confiteri, vt Sacra congregatio censuit his verbis; *Congregatio Concil. censuit Pœnitentiarium non posse recusare audire confessiones illorũ Parochianorũ, vbi sunt Pœnitentiarij, volentiũ eis cõfiteri sua peccata.*

Et si pœnitentiarius recusat † audire confessiones 119
potest puniri, & priuari ab Episcopo, vt censuit Sacra congregatio his verbis, *si Pœnitentiarius vigore huius decreti deputatus renuerit confessiones audire, puniri potest ab Episcopo, & priuari.* † Quæ priuatio 120
videtur posse fieri ab ipso Episcopo, siue adiunctis, non obstante decreto concilij *capitulo 6. ses. 25. de reform.* vt alias diximus supra *tertia part. cap. 4. à numero 18.*

121 Vnde apparet falsum esse † quod ait Zechus sup. *verb. forte*, pœnitentiarium ex debito iustitiæ, ad id cogi non posse.

122 Non tamen tenetur †Pœnitentiarius ad maiorem residentiam, quam alij Canonici, dummodo non absit certis anni temporibus, vt in sequenti declaratione Sacræ Cong. *non potest Pœnitentiarius cogi ad maiorem residentiam, quam alij Canonici, qui per tres menses abesse possunt, dum tamen non absit tempore, quo frequentius pœnitentes accedunt & diebus festis solemnibus, veluti tempore ieiuniorum Quadragesimæ, Aduentus, 4. temporum, Resurrectionis, & Ascensionis, Pentecostes, Corporis Christi, Assumptionis B. Mariæ, Natiuitatis D. & omnium Sanctorum.*

123 Et pœnitentiarius, dum confessiones † in Ecclesia audit, censetur præsens in choro, vt *in d. c. 8. Concil. ad fi.* & in Conci. Prouinciali Compostellano *actione 2. decreto 39. ad fin.* & in seq. declaratione Sacræ Cong. *cum Pœnitentiarius audit confessiones, vel casuum reseruatorum, vel venialium peccatorum, præsens esse in choro censetur.* Consonat Concilium Mediolanen. 5. *p. titulo, quæ ad distributiones pertinet. versiculo primo.*

124 Vnde infertur solum † censeri præsentem in choro, dum confessiones actu in Ecclesia audit, & nondum est in confessionario, etiamsi ibi priuatim officium recitet, quia antea confessiones audiuit, vel vt postea opportunius illis incũbat, vt in declarationibus sequentibus Sacræ Congregationis, *præsens autẽ in choro non censetur, dum Missam celebrat, aut priuatim officium dicit, vt opportunius auditioni confessionum incumbat. Alia, Pœnitẽtiarius habendus est pro præsenti in choro, dum audit confessiones in Ecclesia, siue in confessionario, siue extra, non autem pro tempore, quo residet in confessionario, nec audit confessiones, alijs in choro diuina celebrantibus, nec recitans officium priuate, quia, antequam recitarentur horæ can. in choro, audiuit confessiones, nec si dixerit Missam, est censendus præsens in choro*, consonat Concilium Mediolanense 5. *vbi supra vers. 2.* de eo autem, quod in istis declarationibus dicitur de celebrante Missam, vide supra *3. par. cap. 2. à num. 36.*

125 Et non solum censetur præsens in choro, sed etiam † in processionibus, & exequiis defunctorum, & lucratur omnes distributiones, & emolumenta, &c. vt in declarationibus sequentibus super d. ca. 8. ibi, *præsens in choro, &c.* tam si *essent distributiones quotidianæ, quã elemosinæ, quæ distribuuntur pro associandis, vel sepeliendis cadaueribus defunctorum, vel pro supplicationibus, & processionibus habitis.* Alia, *Pœnitentiarius non solum censetur præsens in choro, & non potest priuari quando confessiones audit, sed etiam censetur præsens processionibus, & exequiis defunctorum, quæ eo tempore fiunt, quo ipse audit confessiones, sed non sufficit, quod sit in confessionario, nisi realiter ipse confessiones audiat.*

126 Et cum vnio Præbendæ † proxime vacaturæ facta pro pœnitentiario sit facta authoritate Concilij in d. decreto, censetur præseruata *in reg. 12. Cancellariæ de reuocatione vnionum* per illa verba *non tamen Concilij Triden. authoritate*, etiamsi sit facta authoritate Sedis Apostolicæ, vt in declarationibus sequentibus super *d. c. 8. ibi, an vniones factæ authoritate Sedis Apostolicæ in casu huius capituli in fauorem Pœnitentiarij dicantur, saltem ex verisimili mente comprehensa in hoc decreto ad effectum, vt tales vniones cadant, vel ne sub exceptione regulæ reuocatoriæ vnionum? Congregatio censuit huiusmodi vniones cadere sub exceptione d. regulæ.* Alia, *Congregatio censuit Concilium debere intelligi etiam de vnione facta authoritate Sedis Apostolicæ in fauorem Pœnitentiarij ad effectum, vt in d. vnio non cadat sub regula reuocatoria vnionum, sed sit præseruata per verba illa contenta in regula, præterquam authoritate Concilij facta. 1588.*

Et d. decretum intelligitur de Præbenda canonicali, † quæ absolute dicitur præbenda, & non de portione, alias assignatio est nulla, & etiam intelligitur de præbenda vacante in mense Ordinarij, & non reseruato, & ita censuit Sacra Congregatio Concilij, vt in declarationibus sequen. super d. capite octauo, *Portio, quæ sit in Ecclesia, in Præbendam Pœnitentialem erigi non potest, sed Præbenda canonicalis, & si non essent Præbendæ, sed fructus omnes in distributionibus quotidianis consisterent, tunc distributiones habebuntur, pro Præbenda.* Secunda *an assignatio vnius Portionis Ecclesiæ Cathedralis loco Præbendæ facta ab Episcopo pro Pœnitentiario subsistat? Congregatio censuit, non subsistere, & an prouisio facta per Capitulum, Sede vacante, de Pœnitentiario cum hac portione primo demortuo, sit valida? Congregatio censuit esse inualidam, & an prouisio per successorem facta de Pœnitentiario cum eadem portione censeatur bona, vel potius ab eo nominatus indigeat prouisione Sedis Apostolicæ, quia ex quo portio vacauit Sede Episcopali vacante videtur prouisioni Papæ reseruata? Congregatio censuit non esse bonã, & an Pœnitentiarius sic institutus acquisierit aliquod ius ad Canonicatus, & Præbendas eiusdem Ecclesiæ vacantes, durante dicta Sede vacante de quibus authoritate Apostolica fuit prouisum, cum Canonicatus, & Præbenda prima vacatura spectant ad Pœnitentiarium, & ideo prouisio sit nulla? Congregatio censuit validam esse, quoniam hoc decretum non comprehendit Præbendas Sedi Apostolicæ reseruatas.*

Et Episcopo seguntino sic responsum est, *Congregatio censuit assignationem Præbendæ Pœnitentiario nõ intelligi de Præbenda, quæ est Portio, sed de ea, quæ est Canonicatus, aliter facta est nulla; item d. Præbendam intelligi de vacante in mense Ordinarij. Item vacante Canonicatu, & Præbenda signata Pœnitentiario in mense Papæ non potest prouideri per Capitulum et, neque etiam per Episcopum successorem, quia tunc eius prouisio ad solum Papam spectat.* Quarta, ibi, *proxime vacatura, non tamen in mense Papæ.* Quinta *Præbenda in mensibus Apostolicæ Sedi reseruatis vacans non potest erigi in Præbendam Pœnitentialem.*

Et Duci Albano sic rescriptum est, *omnes illustrissimi Domini mei Cardinales declarauerũt, quod decretum Concilij Tridentini* sessione vigesima quarta, capite octauo. *de pœnitentiario non habent, nec habet locum in mensibus reseruatis S. Sedi Apostolicæ, vel in illis, in quibus Dominatio vestra habet indultum, nisi indultum habens consensum dederit. Datum Romæ 23. Martij 1585.*

Ascan. Cardin. carrafa.

Et Episcopo Laurien. sic rescriptum est. *Sacra Cõgregatio Cardinalium Concil. Trid. interpretum censuit deputationem & institutionem præbendæ pro pœnitentiario, non habere locum in canonicatib. & præb. vacantib. in mensib. Apostolicæ Sedi reseruatis.* Et declaratio tertia infra adducta *n. 138.*

Et idem † est in præben. Theologali, seu lecturæ erigen. & deputanda ex decreto concilij *ses. 5. de reformatio. c. 1. verficul. in Ecclesiis autem*, nam similiter illud decretum non habet locum in portione, nec in præbenda vacante in mense papæ, aut alias reseruata, 127

uata, vt in sequent. declarationibus Sacræ Congregationis super *d.c.*1. ibi, *Si vacauerit Portio, non excluditur hoc decreto, quia non venit appellatione Præbendæ, & sic fuit declaratum in vna Placentina Portionis*, Secunda ibi *prima vacatura. &c. non tamen in mense Apostolico, quia non comprehenduntur sub hoc decreto Præbendæ vacantes in mensibus reseruatis, & idem in Præbenda pœnitentiali.* ita fuit rescriptum Valentino, Ciuitaten. & Gadicen. Tertia *intelligitur etiam Præbenda, cuius fructus omnes consistunt in distributionibus quotidianis, sicut reliquæ, nec talis deputatio, & constitutio habet locum in Canonicatibus, & Præbendis S. Sedi Apostolicæ reseruatis, idem si in prædictis mensibus Cardinales haberent indultum à Sede Apostolica.*

Non tamen impediretur assignatio, & deputatio
129 præbendæ pro Pœnitentario per optionem, † post erectionem factam in Ecclesiis, in quibus viget ius optandi, quamuis ante erectionem recte posset optari, vt in seq. declaratione S. Cong. *in Ecclesiis, in quibus ex consuetudine optantur Præbendæ, si ea, quæ post Concilium primo vacauit, non fuit in Pœnitentialem erecta, potest optari, sed si ante optionem Episcopus erexit, erectio præualet, etiamsi postea optaretur.*

Et ita etiam procedunt, & concordantur seq. declarationes super *d.c.*1. in simili de Præbenda lecturę
130 quę videbantur † contrarię. Prima, *in Præbenda primo vacatura post Conciliũ locum optio non habebit, si autẽ de ea, quæ vacauit prouisum non fuit pro theologo, relictũ est ordinari decisioni iudicum.* Secunda, *Præbenda, quæ vacat, potest optari, nec illa potest erigi in theologalem, quia Concilium loquitur de Præbenda vacatura, cum ista non vacauerit, quia præuenta est à iure optandi, & ideo illa sola dabitur theologo, quæ remanebit post optionem*, nam prima declaratio istarum, quatenus ait, quod præbenda prima vacatura non potest optari, procedit post erectionem factam in præbendam theologalem. Secunda vero, quæ ait, quod potest optari, procedit ante erectionem, vt in d. declaratione de
131 pœnitentiaria: quæ procedit † quando ante vacationem præbendæ non fuit institutus Pœnitentiarius cum vnione præbendæ proxime vacaturæ iuxta dict. decretum. *cap.*8. nam alias præbenda postea vacans nullo modo posset optari, cum esset debita Pœnitentiario antea instituto.

Præbendaque semel erecta, & deputata in Pœni-
133 tentialem † pro pœnitentiario, seu Theologalem pro Theologo, non potest optari, cum vacat ab alio Canonico, vt in seq. declaratione S. cong. *non potest optari præbenda, quæ fuit erecta, & deputata in Theologalem pro Theologo à seq. Canonico.*

132 Nec rursus pœnitentiarius, cui certa præbenda † est deputata, & vnita, potest optare aliam præbendam, retento ipso officio Pœnitentiariæ, vt per Nauar. consil. 14. *de reb. Ecclesiæ.*

Et non solum † retẽto, sed nec etiam dimisso offi-
134 cio, vt in seq. declaratione super d.*c.*8. ibi, *Pœnitentiarius, nec retento, nec dimisso officio, potest optare aliam Præbendam, cuius officio fuit perpetuo vnitus vnus Canonicatus, & certa Præbenda ex hoc decreto Concilij, & authoritate Apostolica vnio confirmata fuit.* Et idem erit in præbenda Theologali. Et posthæc ita docet Gonçal. *glos.*34. *ex n.*78. & 80. vbi adducit istas declarationes.

In Ecclesiis tamen, vbi non optantur præbendæ
135 † sed præstimonia illis annexa, vt in corduben. præstimonium, quod habebat Pœnitentiarius, seu Theologus, poterit ab alio optari, & rursus pœnitentiarius, vel Theologus poterit optare aliud præstimonium, & ita seruatur in d. Ecclesia corduben. & idem est in canonicis Doctoralibus, & Magistralibus, qui non possunt optare alias Præbendas, nec suæ ab aliis, nec contrarium seruatur in dict. Ecclesia corduben. quia solum optantur præstimonia, & non præbendæ, vt male ait Gonçalez *ibi numero* 83.

Et Præbenda prima † vacans post concilium pro 136
quo esset prius assignanda, an pro Theologo, an vero pro Pœnitentiario? vide secundam declarationem Sanctæ Congregationis infra adductam, *numero* 155.

His præmissis deueniendo † ad dubium propositum quamuis in Hispania fuerint magnæ controuersiæ inter Episcopos, & Capitula super prouisione pœnitentiariæ, vt per Nauar. *cons.* 11. *ne Sede vacante*. resolutione dicendum est institutionem officij Pœnitentiarij, & electionem personæ quandocumque faciendam, & non solum pro prima vice, sed etiam quoties occurrerit vacatio dicti officij, atque adeo prouisionem officij Pœnitentiarij ad solum Episcopum spectare absque interuentu Capituli, collationem autem Præbendæ vniendæ, vel vnitæ, ab illis fieri debere, ad quos antea spectabat, vt colligitur ex d. decreto Concilij, & iam sæpe Sacra Congregatio declarauit, vt declarationibus seq. † prima E- 138
piscopi Aurien. 6. Octob. 1572. *Officium Pœnitentiarij in Cathedrali per solum Ordinarium potest institui, ad quẽ quoque pertinet electio personæ, quoties opus fuerit, pro exercendo tali officio, nec requiritur aliquis capituli consensus*, refert Zerola *in praxi* 1. *p. verb. Pœnitentiarius* §. 3. Secunda Episcopo Segobien. *cum decreto concil. Trid. sess.* 24 *c.* 8. *cauetur, quod in omnibus cathedralibus Ecclesiis, vbi id commode fieri poterit, Pœnitentiarius aliquis cum vnione Præbendæ proxime vacaturæ ab Episcopo instituatur, dubitatur, an quoties occurrerit vacatio officij Pœnitentiarij, & per consequens præbendæ illi annexæ prouisio illius pertineat ad solum Episcopum, absque eo, quod capitulum in aliquo se intromittere possit? Sanctissimus D. noster, referente Cong. concil. decreuit institutionẽ officij Pœnitentiarij, nec nõ electionem personæ Pœnitẽtiarij, quandocumque faciendam ad solum Episcopum pertinere absque cõsensu Capituli, collationem autem Præbendæ vniendæ, ab illis fieri debere, ad quos antea spectabat die* 21. *Maij* 1575. Tertia Sanctissimus D. noster Greg. XIII. censuit officium pœnitentiarij, nec non eiusdem personæ electionem quandocumque faciendam, & etiam quotiescumque occurrerit vacatio d. officij, ad solum Episcopum absque cõsensu Capituli pertinere, collationẽ aũt Præbendæ vniendæ, vel vnitæ, ab illis fieri debere, ad quos antea pertinebat, & talis deputatio, & institutio non habet locum in Canonicatibus, & præbendis S. Sedis Apostolicæ dispositioni reseruatis, & affectis.

Et alias Episcopo Segobien. sic rescriptum est, *pro parte capituli dubitatum fuit circa collationem Præbendæ Pœnitentiarij, quia capitulum prætendit, quod debeat fieri simul, quoniam antea collatio etiam erat cõmunis, prout etiã post Concilium fuit communis, nam in prima erectione Pœnitentiarij prima collatio, quæ fuit facta, fuit celebrata in simul, vnde ita etiam in simul dicebat debere celebrari, quoties in posterum contingeret vacare, Cong. Concilij censuit, ita obseruandũ, vt si vacatio contigerit in mense Apostolico, ad Summũ Pontificem, vel ad eum, qui indultum habeat in mensibus Apostolicis, si in mense solius Episcopi, ad Episcopũ*

solum, si in mense communi, ad Episcopum, & Capitulum communiter spectet.

Quæ declaratio de sola collatione præbendæ loquitur, & non de electione personæ, & Episcopo Abulen. sic rescriptum est, *An vacante Canonicatu, & Præbenda Pœnitentiarij, de eis prouidere debeat solus Episcopus, quamuis teneat Capitulum simultaneam cum Episcopo collationem, vel sufficiat, quod voto Episcopi vnum ad duo vota accedant, vt persona per eum electa admittatur ad possessionem? Congregatio censuit electionem Pœnitentiarij quandocumque faciendam ad solum Episcopũ absque consensu Capituli pertinere, collationem autem Præbendæ ab illis fieri debere, ad quos antea spectabat.* Et ita in aliis pluribus causis responsum est.

139 Et quod Pœnitentiarius † eligi debet ab Episcopo ex declaratione Sacræ Congregationis Concil. tradit Zechus sup. & ita ex declaratione Sacræ Congregat. resoluit Rota in causa Abulen. Canonicatus Pœnitentiariæ 17. Aprilis 1589. coram illustrissimo Mantica, in Maioricen. Canonicatus 15. Nou. 1593. coram Domino Millano, supra adducta, *cap. 1. numero 760.*

140 Et decisio in causa Abulen. † sic se habet *Decisum fuit ex declaratione S. Congregationis Concilij Tridentini interpretum electionem personæ Pœnitentiarij ad solum Episcopum pertinere, collationem vero Præbendæ communem esse Episcopi, & Capituli, sicuti ex statuto Ecclesiæ dispositum est, quod etiam à iure communi est constitutum secundum receptam Dd. opinionem, & à Rota comprobatam, Cassad.* dec. 22. de Præb. *non obstat, quod declaratio S. Cong. debeat habere locum in primæua tantum officij institutione, ne alioqui Præbendæ collatio, quæ est communis Episcopi & Capituli, reddatur fere elusoria,* argum. cap. si ciuitas de sententia excom. l. 6. *glo.* in c. quamquam de vsuris eodem l. *Anch.* cons. 221. nu. 3. *Alex.* in l. si cum dotem, n. 18. ff. soluto matrim. *Craueta* consi. 118. num. 24. & 135. num. 25. *quia cum illa declaratio aperte dicat electionem Pœnitentiarij ad solum Episcopum pertinere, non solum ex primæua huius officij institutione, sed etiam quandocumque pro tempore vacare contigerit, nobis non licet eam infirmare,* c. cum inferior. de maiorit. & obedien. l. nam magistratus ff. de recep. arbitris l. ille quo. §. tempestiuum, ad Trebell. *neque est necessarium quod Concilium deroget statutis, & concordiis, quoniam sufficit derogare iuri communi, quod eandem continet dispositionem. Neque etiam obstat Concilium Prouinciale, quia, cum non appareat illud esse consummatũ à Summo Pontifice, non potest Episcopo auferre facultatem eligendi personam Pœnitentiarij contra dispositionem Concilij Triden.* c. quod super his, & ibi *Abb. & alij* de maiorit. & obed. *Gemin.* in c. si modum nisi 17. dist. *& ita in causa Toletana Canonicatus in collatione Præbendæ lectionis S. Scripturæ fuit resolutum corã illustrissimo Aldobrãd. 18. Maij 1584. multo minus refragatur, quod dicitur, ita fuisse vsu receptum, quia adducitur vnicus actus Vicarij, qui sine speciali mandato non potuit acceptare decretum constitutionis synodalis, & Episcopo præiudicare, quoniam male agere non est ei commissum.* Paul. consil. 384. sub numero primo, l. prima, *Decius* consi. 143. sub numero tertio, *& multo minus potuit facere præiudicium successori, quia nec ipse Episcopus sine auctoritate Sedis Apostolicæ potuit ei nocere. capite veniens, & ibi notatur de transactio. nec ad rem facit obseruantia, quæ deducitur in Canonicatibus Magistralibus, Doctoralib. & S. scripturæ, quia de his non loquitur Concilium, & cõsuetudo est stricti iuris, tantum habens potentiæ, quantum ei vsus concessit, & nihil amplius.* l. quod vero contra, & l. quod non ratione ff. de legibus *Baldus* in capite primo collatione quarta in fine qui feudum dare possunt, *Ripa* in l. Centurio, numero nonagesimo primo de vulg. *Socinus Iunior.* consilio 101. numero tertio libro secundo & consilio quarto numero trigesimo quinto libro quarto *& ideo consuetudo debet probari in casu, de quo agitur, vt tradit* Paulus Castren. consilio 340. ad finem libro secundo *Ripa* respons. libro secundo capite 25. numero decimoseptimo Purpuratus consilio 512. numero nono & decimo, *Craueta* consi. 241. numero vigesimo verficulo ad tertium de consuetudine, *quare, cum in electione* Pœnitentiarij, *de qua est controuersia, huiusmodi consuetudo non probetur, Concilium Trid. quod secundum declarationem S. Congregationis soli Episcopo eligendi tribuit facultatem debet obseruari. Præterea, cum hæc consuetudo sit contra ius, non potest induci, nisi spatio 40. annorum sit præscripta c. vlt. cum glossa de consuetudine, & ibidem tenent omnes vt testatur Aretin.* cons. 44. n. 1. *& sequitur Alex.* cons. 68. n. 7. l. 2. Curtius Senior cons. 79. circa fi. *Socin. Senior.* cons. 26. n. 19. l. 2. Put. dec. 15. n. 4. l. 3. *quare conclusum fuit electionem* Pœnitentiarij *ad solum Episcopum pertinere, sed an cẽcursus ab eo fieri debeat, Domini dixerunt recurrendum esse ad S. Triden. Concilij Congregationem.*

Et ita Diuus Petrus Fernandez Terminius Episcopus Abulen. obtinuit executoriales contra Capitulum.

Et in vna Oscen. † Canonicatus 1. Februarij 1593. 141
coram illustrissimo Seraphino fuit resolutum, quod *stante erectione officij* Pœnitentiarij *per Episcopum facta cum vnione* Præbendæ *primo vacaturæ,* Capitulum *ad quod collatio spectabat, non potuit prouidere de primo vacante, cum non vacaret stante vnione, quæ statim sortita est effectum. Oldra.* cons. 257. *quæ vnio fieri potuit non obstante, quod prouisio spectaret ad* Capitulum, *Rota* dec. 1. de officio Legati in nouis, *Rebuf.* de vnio. nu. 26. *& Episcopus potuit, cum vacauit prima* Præbenda, *eligere* Pœnitentiarium *qui remittendus erat ad* Capitulum *pro collatione obtinenda, vt fuit resolutum in S.* Congregatione: *& quamuis debuisset remittere ad* Capitulum, *tamen non ideo, quod non remisit ad illud, annullatur electio, vt fuit dictum in* Cassalen *coram Oriolen. quod annullata institutione, non ideo annullabatur* præsentatio, *& reg. 8. Gregorij Decimitertij quæ excipiebat Beneficia, de quibus fuit dispositum, non capit hoc, cum de eo satis dicatur dispositum per vnionem prius factam, & istud ius ex electione prædicta competẽs* præseruatur *per clausulam,* dummodo non alteri ius quæsitum. Et in Oscen. indulti infra relata *n. 163.*

Et in causa † Tarraconen. Canonicatus seu officij 142
Pœnitentiarij 5. Iun. 1596. coram D. Corduba fuit resolutum, *tam erectionem* Pœnitentiarij, *quam vnionem* Canonicatus, *&* Præbendæ, *solius Episcopi arbitrio relinqui per Concilium* sessione 24. de reform. ca. 8. *ibi* ab Episcopo instituatur, *vnde solus Episcopus absque vllo* Capituli *consensu potuit prædictum officium erigere, vt sæpius censuit Sancta* Congregatio, *nec vlla opus esse confirmatione Apostolica, vt clare Concilium disponit, & S.* Congregatio *censuit, & sic nominationem* Pœnitentiarij, *ac vnionem* Præbendæ *vacaturæ ab Archiepiscopo successore factam, & à* Papa *confirmatam non habere locum, cum facultas erigendi* Pœnitentiarium *à Concilio Episcopis concessa, per primam erectionem, ac vnionem expirauerit ad* l. boues §. hoc sermone de verbor. significat. *nec obstare confirmationem Apostolicam,*

cum

cum in ea non sit Papæ narrata erectio, & vnio antea facta, & sic sit surreptitia. & sic etiam non obstare clausulam, sublata, & decreti irritan. aliasque prægnantes in confirmatione appositas, cum regulentur à principali dispositione, & sic stante nullitate gratiæ nil operentur, &c.

143 Et quamuis † in Concilio Prouinciali Compostellano *act.3. decreto* 32. statuatur quod prouisio Pœnitentiariæ fiat præuio edicto, & concursu, id tamen non videtur vsu receptum, nec id seruant Episcopi, sicut nec alia pleraque declarata illius Concilij, & licet Rota in d. Abulen. id remiserit ad S. Congregationem, an concursus ab Episcopo fieri debeat ad Pœnitentiariam, concludendum videtur, eum non requiri, nam Concilium solum ad Parochiales requirit concursum, & ita dicitur in d. executoriasibus.

144 Id autem, † quod dictum est, electionem personæ Pœnitentiarij quandocumque faciendam ad solum Episcopum pertinere, non procedit vbi officium Pœnitentiarij, & vnita Prębenda vacat in mense Apostolico, vel adest alia rẽseruatio, seu affectio, nam tunc ad Papam pertineret ratione reseruationis, & ita per S. Congregationem Concil. responsum est Episcopo Salamantino, & Tirasonen. his verbis, *cum Sanctissimus, referente Congregatione, declarauerit, institutionem officij Pœnitentiarij, nec non electionem quandocumque faciendam ad solum Episcopum absq; consẽsu Capituli pertinere, collationem autẽ Præbendæ vniendæ ab illis fieri debere, ad quos antea spectabat, quæritur si officij Pœnitentiarij, & vnitæ Præbendæ vacatio contingat in mense Apostolico, vel alias Præbenda esset reseruata, vel affecta, an electio personæ huiusmodi Pœnitẽtiarij pertineat ad Episcopũ, vel ad Sãctissimũ D. nostrũ? Congregatio Conc. re his diligẽter discussa, citatis etiã procuratoribus Episcoporũ quorũ interest, & eorum visis allegationibus, censuit pertinere ad suam Sanctitatem.*

Et fuit resolutum per Rotam in d. Maioricen. Canonicatus adducta *d.c.* 1. *n.* 760. quæ est videnda, & ibi dicta, posthæc tradit Gonçalez *glo.* 9. §. 2. *à numero* 84.

Ex quibus infertur, quod occurrente vacatione
145 Pœnitentiariæ † Sede Episcopali vacante, Capitulum non poterit illam prouidere, & Pœnitentiarium eligere, esto collatio Præbendarum sit communis Episcopi, & Capituli, vel etiam solius Capituli, ex quo electio personæ, & prouisio officij Pœnitentiarij ad solum Episcopum spectat, vt dictum est, & Capitulum Sede vacante non succedit in prouisione Beneficiorum ad Episcopum spectante. *c. illa ne Sede vacante*, & dicetur infra *c.* 7. & censuit S. Congregatio super *d. cap.* 8. ibi *ab Episcopo instituatur solo, absq; cõsensu Capituli, & etiam, ab eodem solo eligatur, & licet vacaret Sedes Episcopalis, cap. nihil potest, etiam quod eo tempore Pœnitentiarius moreretur.*

Sed eius prouisio, & electio Pœnitentiarij spe-
146 ctabit † ad Papam priuatiue stante reseruatione *reg.* 2. *cancellariæ de Benef.* ad collationem, præsentationem electionem, & quãcumque aliam dispositionem liberam Episcoporum pertinentibus, vacantibus de tempore vacationum Episcopatuum, de qua sup. *ca.* 1. *à n.* 221.

Ad quod faciunt tradita *dict. cap. primo numero*
147 754. vbi diximus † in Pœnitentiaria alternatiuam intrare etiam in Ecclesiis, vbi collatio Prębendarum est communis Episcopi, Capituli, vel solius Capituli.

Cessante vero dicta reseruatione † reseruaretur 148
futuro Episcopo, nisi Papa præueniret. Et facit etiã in proposito sequens declaratio S. Congregationis Concil. *Præbenda pro Pœnitentiario a Capitulo Sed vacante assignari non potest, sed ab Episcopo hoc præstãdum est. c.* 2. *ne Sede vacante.*

Quamuis ista † declaratio videtur loqui in prima 149
assignatione Præbendæ pro Pœnitentiario, & procedit vbi non fuerat per Episcopum Pœnitentiarius institutus, & electus cum vnione Præbendæ proxime vacaturę iuxta dictum decretum Concilij.

Nam alias recte † posset Capitulum Sede vacan- 150
te assignare, & conferre Pœnitentiario antea instituto, & electo primam Prębendam vacantem in mense ordinario, vbi collatio Prębendarum erat cõmunis Episcopi, & capituli, vel solius capituli, quo casu capitulum sede vacante potest conferre, *c. vnico ne Sede vacan. in* 6. & non intrat reseruatio *d. reg.* 2. & etiam vbi collatio Prębendarum esset solius Episc. seclusa reseruatione *d. reg. secundæ.* ex quo collatio talis Præbendę erat debita Pœnitentiario, atq; adeo necessaria, in qua succedit capitulum Sede vacante, vt dicetur infra *dicto capite septimo à numero* 55

Infertur etiam ex dictis Pœnitentiariam posse
resignari, † sicut alias Prębendas, etiam in fauorem 151
alterius, dũmodo habeat qualitates requisitas, & dari in coadiutoriam, & ita seruatur.

Et de qualitatibus † requisitis in Pœnitentiario 152
vide dicenda infra 7. *part. cap.* 4 *à nu.* 32. & *cap.* 7. *nu.* 49.

Secundo dubitatur † de Præbenda lecturæ ad cu- 153
ius dispositionem, & prouisionem pertineat.

In quo præmittendum † est decreto S. concilij 154
Tridentini *sess.* 5. *de refor. cap.* 1. statutum esse, quod in Ecclesiis, in quibus Prębenda aut prestimonium, seu aliud stipendium pro lectoribus S. Theologię deputata reperiuntur de cætero, non nisi personis idoneis, & quæ per se ipsos id munus explicare possint, conferantur, & aliter facta prouisio nulla sit, & inualida, in Ecclesiis autem Metropolitanis, vel cathedralibus, si ciuitas insignis, vel populosa, ac in collegiatis existentibus in aliquo insigni oppido etiam nullius Diœcesis si ibi clerus numerosus fuerit, vbi nulla prębenda, aut prestimonium, seu stipendium huiusmodi deputatum reperitur, prębenda quomodocumque, prętercquam ex causa resignationis prima vacatura, cui onus incompatibile iniunctum non sit, ad eum vsum ipso facto perpetuo constituta, & deputata intelligatur, & cętera.

Nihilominus tamen ad hoc, † vt talis prębenda 155
primo vacatura si Theologalis, & in Theologalem manet erecta, requiritur actualis deputatio ex declaratione papę, & S. congregationis, vt in declarationibus sequentibus. *Congregatio Concilij censuit Sanctissimo approbante illius sententiam ad erectionem Præbendæ Theologalis requiri actualem deputationem. Et ideo, si in prouisione præbendæ, non fuit facta actualis deputatio, non posse prouisum compelli obire munus lecturæ.* Alia, *præbenda, quæ primo post confirmationẽ Concilij vacauerit, & ipso facto eiusdem Concilij decreto huius capituli* versiculo in Ecclesiis autem *pro lectore Sacræ Scripturæ perpetuo constituta, & deputata intelligitur, si collata fuerit ad id munus inhabilis per se explicare, an inualida sit? Sanctissimus sentiens hoc decretum Concilij esse conditionale, requiriq; prius*

declarationem, & actualem deputationem Episcopi, vt illa præbenda sit Theologalis, respondit valere collationem Præbendæ, quæ primo post concilium vacauit factam personæ minus idoneæ ad sacram scripturam per seipsum interpretandam, si nondum illa Præbenda actu fuerit deputata, & erecta in Theologalem, nec est in optione Episcopi Præbendam vacantem assignare pro Pœnitentiario, licet ratione Curæ animarum videatur magis necessarius, sed pro Theologo propter verba huius decreti ipso facto, verum si magis expediens in aliquo loco particulari fuerit iudicatum, vt prius de Pœnitentiario prouideatur, habenda est confirmatio in specie à Sancta Sede Apostolica, ad omnem difficultatem tollendam.

156 De quo alias † S. Congregatio censuit, quod *satisfit Concilio etiam Theologiam scholasticam legendo*, quia Concilium indifferenter loquitur de scriptura, & Theologia, & facit cap. quia nonnulli de magistris, &c. nec multum discrepat Concilium prouinciale Compostellanum *actione 2. decreto* 36. vbi dicitur, quod dummodo sub aliquo scripturæ loco versetur, lectio poterit ad morales casus, & dubia scholastica se interim conuertere, & Concilium Prouinciale Toletanum *actione secunda decreto vigesimo octauo.*

157 Censuit etiam S. Congregatio, † quod *de tempore & hora, & materia scripturæ, & Theologiæ, quæ in sacra scriptura continetur, super qua legendum sit, relinquitur arbitrio Ordinarij, &* quod *potest ipse lector vacare à lectione tribus mensibus Iulij, Augusti & Septemb.* consonat d. Concilium Compostellanum *d. actione 2. decre.* 36. & 39.

158 In concordia tamen facta † inter Episcopos, & Capitula dictæ Prouinciæ Compostellanæ confirmata à Pio V. quæ habetur ad finem dicti Concilij impressi Salamanticæ anno 1594. dictum cap. 36. vbi cauetur, quod deputatus ad legendum S. Scripturam legere debeat tempore, & loco, ac materiam ab Episcopo designandam, declaratur id fieri saltem de cõs. Cap. &c.

Censuit etiam S. congregatio, quod non *potest compelli lector, ad ponendum substitutum quando ex cau-*
159 *sa † infirmitatis sanabilis impeditur, quominus per seipsum legere valeat, eo vero casu quo quis esset substituendus, electio substitut. ad Episcopum spectat.* Alia de Canonico Theologo, seu lectore vide supra *3. par. c. 2. n.* 118.

His præmissis, ad dubium propositum deuenien-
160 do, distinguendum † est inter Præbendas Theologales seu lecturæ erectas, & deputatas ante Concilium, & inter Præbendas Theologales, seu lecturæ, erectas, & deputatas post Concilium ex dicto decreto.

Et quod attinet ad erectas, ante Concilium, cer-
161 tum est seruandum † esse, quod ante Concilium, & earum collationem, & prouisionem ab illis fieri debere, ad quos antea spectabat, cum Concilium in hoc nihil disponat, *ad l. commodissime ff. de liber. & posthu.* Et ita censuit S. Congregatio vt in seq. declaratione super *d. c. 1.* ibi *conferantur, à quo autem hæc collatio fieri debeat, Concilium non expressit, quare pertinebit ad eum, ad quem antea spectabat.* Et in d. declarationibus statim adducen.

162 Quod vero † attinet ad Præbendas Theologales erectas post Concilium S. Congregatio censuit electionem personæ, seu electionis, ad solum Episcopum spectare, collationem autem Præbendæ ad illos, ad quos antea spectabat, vt in seq. declarationibus super *d. c. 1.* ibi *constituta, & deputata intelligatur; cuius collationem reliquit illis, ad quos de iure ante Concilium spectabat collatio eius Præbendæ; quæ deinde ex hoc decreto Concilij fuit erecta in Theologalẽ, electio vero soli Episcopo competit, quia à Concilio in hoc decreto, cum de substituto deligendo agitur, soli Episcopo datur electio, adiuuat exemplum Pœnitentiarij, licet sit conceptum aliis verbis.* Secunda, *electio lectoris soli Episcopo competit, nec successori præiudicium fit, si aliter per prædecessorem fuit seruatum, & id intelligendum est de his Canonicatibus Theologalibus, qui erecti non sunt ante Concilium, si vero erecti essent ante Concilium, seruandum est, quod ante Concilium.* Tertia, *hoc decretum habet locum etiam in Ecclesiis Collegiatis, quarum Præbendæ sunt de iure patronatus laicorum, vt deputetur Præbenda primo vacatura concurrentibus omnibus requisitis, prout in præsenti, & persona non erit nominanda ante vacationem, & electio personæ spectabit ad Episcopum, collatio vero, ad quem legitime spectabit ante deputationem prædictam.* Quod non aduertit, nec distinxit Gonçalez *glossa nona §. secundo à numero 2.*

Et in vna † Oscen. indulti 10. Decem. 1599. & 5. De-
163 cem. 1601. coram D. Milli. fuit resolutum *ius quod tribuit Concil. Trid. Episcopo eligendi, seu nominandi lectorem, & Pœnitentiarium, cui fiat collatio ab eo, ad quẽ spectat ius conferendi, esse considerabile, & tale, vt in eo habeat locum reg. de non tollen. iure quæsi. tanto magis cum istud ius sit perpetuum, & iurisdictional. & reg. præseruet ius quodcũque etiam minimum, vt fuit resolutũ in causa Burg. iuris sepeliendi 10. Iunij 1575 coram Cæs. de Graf. & in Cæsaraugust. exemptionis 13. Iun. 1594. coram Seraph. cuius reg. requiritur specialis derogatio, etiam quod Papa intellexerit præiudicium, vt fuit resolutum in d. causis, & aliis. Nec obstat, quod reg. non habet locũ, quando tollitur ius competens ex disposit. iuris communis, quia etiam in hoc casu est locus reg. Sarnen.* ibi q. 6. *Put.* decis. 31. l. 1. *Ptolomæus* 81. *Peregrinus* 24. libro secundo. *nisi versemur in gratia exemptionis, vnionis, vel alia simili de sui natura præiudiciali, in quibus terminis procedit* deci. *cassad.* 1. de priui. *& in causa nullus de Stepa coram Seraphino, neque etiam obstat, quod reg. habet solum locum in iure radicato, & perfecte quæsito, quia ius nominandi succedente vacatione, est plene, & perfecte quæsitum, & sufficit, quod tollatur ius in spe habens causam de præterito. Sarn.* q. 4. n. 14. 2. casu *Put.* decis. 4. super ead. reg.

Et id videtur procedere, quando talis Præbenda 164
vacaret in mense ordinario, nam si vacaret in mense Apostolico, vel alias esset reseruata, seu affecta electio personę, & collatio spectaret ad Papam sicut dictum est in Pœnitentiaria, licet contra teneat Zerola dicens semper spectare ad Ordinarium, tamen praxi Episcopali. *p. 1. verb. Beneficiũ. §. 3. d. 4. & verbo Præbenda Theologalis. §. 4.* vt supra *capite primo numero* 532.

In Regnis tamen Coronæ Castellæ, & Legionis 165
Præbendæ istæ lecturæ erectæ, & institutę ex d. decreto Concilij in quocumque mense vacent, prouidentur per Episcopos, & Capitula ad instar Canonicatuum Doctoralium & Magistralium, de quibus statim dicemus, & ita obseruatum est, ex quo erectæ & institutæ sunt: Et ita videtur supponi per Concilium Prouinciale Compostell. *actio 2. decreto* 34. & Tolet. licet non tam clare *act. 2 decreto* 28. *vers. & vt ea*, vbi statuitur prouisionem etiam Præbendæ lecturæ debere fieri præuio edicto, & examine in cõcursu, &c. quæ consuetudo 40. annis præscripta valebit,

sal-

saltem in non reseruatis c.fin.de consuet. & ibi Dd. cum aliis.

Quamuis in vna † Toletana Canonicatus lecturæ coram Sanctissimo Clemente VIII. tunc Rotæ auditore, fuit resolutum in ea, nec Bullâ Sixti IV. nec Leonis X. locum sibi vendicare, vt in seq. decisionibus.

Toletana Canonicatus 22. Iun. 1583. coram D. Aldobrandino.

VAcante Canonicatu lectionis S. Scripturæ Ecclesiæ Toletanæ Capitulum 14. Nouem. 1578. decreuit apponenda esse edicta, vt qui voluerint se opponere, possint cum termino 60. dierum incipien. 15. eiusdem mēsis Nou. in termino comparuerunt plures qui se opposuerunt, & inter alios Don Gabriel de Cardenas, & Lupus Barrio, & die 23. Febr. Capitulum deuenit ad vota, & singulis Canonicis delatum fuit iuramentum de eligendo illum, quem iudicabit magis idoneum, & sufficientem; prima vice qua votarunt, habuerunt plura vota, & æqualia, Petrus Martinus Lupus Barrio, & Don Gabriel. Secunda vice, in qua actum fuit de illis tribus plura, & æqualia habuerunt Don Gabriel, & Lupus. Tertia vice, in qua de his duobus tantum egerunt Canonici, ambo habuerūt æqualia vota, nempe singuli 17. vnde dum votaretur, an negotium esset remittendum ad aliam diem, vel illico tradenda possessio D. Gabrieli, vt nobiliori, plura habuit vota D. Gab. quod si traderetur possessio, prout tradita fuit, verum, quia pro parte Lupi fuerit appellatum, & introducta lis, quæ tandem fuit commissa in Rota, prætendebat Lupus se præferendum esse, eo, quia probauit per testes se magis idoneum, & aptum ad munus huiusmodi lectionis, & tanquam talem, vel præferendum ratione constitutionis synodi Prouincialis editæ de anno 1566. vel saltem vigore Motus proprij Leonis X. negotium foret dirimendum, vice versa prætendebat D. Gabr. se omnino virtute Bullæ Sixti ratione maioris nobilitatis præferendum, dubitaui itaque supradicta die an in casu & ad effectum, de quo agitur, intret dispositio Sixti, vel potius d. schedulæ Motus proprij Leonis, super qua non apparent expediæ literæ, vel d. constitutionis synodalis? Domini autem concluserunt in casu de quo agitur, nec Bullam Sixti, nec Motum proprium Leonis sibi locum vendicare, ratio fuit, quia ambæ constitutiones siue dispositiones loquuntur de Canonicatibus Doctoralibus institutis à Sixto, qui conferri debent Magistro, vel Licentiato in Theologia, & Doctori, vel Licentiato in altero iurium; vnde, cum hæc Præbenda longe postea ex decreto S. Concilij Trid. ses. 5. cap. 1. de reform. fuerit erecta pro lectore S. paginæ, forma tradita circa collationem sup. erectorum, non potest extendi, nec arctat Capitulum ad illam obseruandum in collatione huius Præbendæ pro lectore S. Scripturæ nouiter erectæ, & consequenter modus illam conferendi, & quæ qualitas sit magis attendenda, vbi de prælatione vnius, vel alterius agitur, remanet in dispositione iuris communis, vnde, cum S. Synodus Trid. solum mandet hanc Præbendam conferri idoneo ad hoc munus peragen. nō autem arctet ad eligendum magis idoneum, & non negetur, quin Don Gabriel esset etiam idoneus, & cum ipse sit in possessione Præbendæ huiusmodi, non haberet Lupus ius auocādi hanc Præbendam ab eo, si nihil, præter Bullam Sixti, & Motum proprium Leonis contra ipsum allegaret. Verum, cum ab eo allegaretur quoque constitutio Concilij Synodalis, ea clara est, mādat enim præfici eidem muneri illum, qui magis idoneus ad id explicandum visus fuerit; aliàs factam prouisionem irritat; cum itaque sit eligendus secundum hanc constitutionem magis idoneus, & magis aptus, ad explicandum hoc munus legendi, & testes omnes sint concordes, quod D. Lupus est magis idoneus, qui bonas rationes adducūt, & id confirmatur ex articulis ipsiusmet Don Gabrielis, qui quo ad hanc aptitudinem nunquam articulat se æqualem Lupo, maioritas enim idoneitatis inspicitur respectu indulgētiæ Ecclesiæ, vt eligatur, qui est vtilior Ecclesiæ, & quo Ecclesia magis indiget, Decius in c. constitutis, n 7. de appellatio. *& respectu negotij, de quo agitur, argumento eorum, quæ tradit Decius* in c. referente n. 8 de Præb. cum aliis allegatis, *præsertim. cum constitutio habeat expressum decretum irritans* c. dilecto *vbi Abb.* de Præb. *Cassador.* super reg. decis 12. numero 5. cum similibus *an autem sit attendenda hæc constitutio ab eo pendet, an quo ad eam fuerit necessaria confirmatio Sedis Apostolicæ, quatenus fuerit necessaria, an ea adfuerit.*

In eadem 18. Maij 1584. coram eodem.

IN causa Toletana Canonicatus dubitaueram 22. Februa. 1584. an D. Lupo Barrio suffragaretur decretum Concilij Prouincialis celebrati de anno 1566. in quo c. 28 fuit statutum, quod Præbenda lectionis S. Scripturæ daretur per concursum magis idoneo, cum decreto, quod alias facta prouisio sit nulla? quæ difficultas à duabus pendet difficultatibus; prima, num hæc constitutio possit dici contra ius commune; & propterea indigeret confirmatione Apostolica? altera, an adesset talis confirmatio? quia propter supradicta die proposui causam super his difficultatibus, & præcipue super prima, & Domini concluserunt, constitutionem esse contra ius, consequenterque indigisse confirmatione; & de confirmatione hucusque non constare, quamuis enim ante factum iura clament, magis idoneum esse eligendum c. licet 9. 8. quæst. prima *ibi*, vt sciant omnes; *& certi sint quod, qui præstantior est ex omni populo, qui doctior, qui sanctior, qui omni virtute eminentior, ille eligatur ad Sacerdotium.* cap. illud eadem quæstione & causa capite quoniam de iure patron. *ibi*, ille preficiatur Ecclesiæ *qui maioribus iuuatur meritis* capite Metropolitano 63. distidctione in fine *ibi*, ex Presbyteris eiusdem Ecclesiæ, *vel Diaconis optimus ordinetur* capite vilissimus 1. quæstione prima capite secundo de officio custodis *ibi*, vt ad hoc opus tales ordinentur, *quales, & meliores, & sanctiores esse viderentur, tamen electio facta de digno omisso digniori, tenet* cap. cum nobis olim de electione capite nisi cum pridem §. pro defectu de renuntiatione cap. fin. de præsumptio. c. quia propter, iuncto c. cum in cunctis de electione c. constitutis de appellat. c. Monasterium 16. q. 7. gl. in d. cap. constit. verb. magis, & in c. 3. de iure patro. & in d. c. fi. de offic. custodis *Abb.* in d. c. constitutis num. 63. *Butrius*, n. 15. *Cardin* sub nu. 3. *Præpositus* sub num. 2. *Decius* num 4. *late Lamber.* de iure patron. in 1. p. 2. l. q. 10. art 3. *Soto* de iustitia & iure lib. 3. q. 6. articul. 2. in 8. conclusione, *Conarru. qui Canonistas, & Theologos cumulat* in regul. peccatum in 2. parte §. 7. vers his demum *quod procedit, etiam stante iuramento de eligendo magis idoneo de constitutis, vbi Cardin.* numer. 2. *Præpos.* n. 2. *Couar.* vbi sup. vers. 2. *probatur, iam, & si eligens dignum, prætermisso digniori, multoties peccet, & aliquando etiam mortaliter, Decius* in d. c. constitutis n. 5. *Soto* de iustitia & iure d. lib. 3. artic. 2. in 9. conclu-

sione, *Couarru.* vbi supra vers. igitur iura humana, *& impediens, ne dignus eligatur, vel ne dignior eligatur, nõnunquam etiam ad restitutionem tenetur*, ¶ *Couarru.* vbi sup ra in 3. & 4. conclusione, *decretum ergo Concilij Prouincialis annullans electionem factam de digno, omisso digniori, contra ius dicitur, ex quo ius commune talem electionem approbat ob salutem reipublicæ, ne litibus omnia inuoluantur, prout fieret, si electio, vel collatio facta digno, omisso digniori, non teneret, vt supradictum est, & consequenter non tenet sine Papæ, confirmatione* c. quod super his de maioritate. & obedientia, & *ibi Abbas* in 2. netab. *& Felinus late* numero secundo cum aliis allegatis. *Non obstat, quod quando constitutio inferioris coadiuuat constitutionem Superioris, teneat, vt quando adiicit pœnam, vt per Felinum* in capite quod super his numero nono versiculo fallit septimo quia non applicatur, *hoc enim non est coadiuuare dispositionem iuris cõmunis, sed illi omnino obuiare, cũ contrariũ statuatur eius, quod ius cõmune disponit. ius. n. cõmune expresse disponit validam esse electionẽ factam de digno, omisso digniori, & cõstit. dicit illam inualidam. iura enim ob difficultatem perpensionis, & æquilibrij meritorum cuiuslibet consulendo, vt dicebam quieti, reipublicæ statuerunt validam esse electionem factam de digno, omisso digniori, ne inuoluatur vniuersa respublica maximis & acerbissimis litibus, quales sunt illæ, in quibus de meritis hominum agitur, quotidie enim merita, & demerita cuiuslibet essent in foro ventilanda, & propterea, cum constitutio disponat super eo, quod disponit ius commune, & contrarium statuat, non tenet; quẽadmodum enim dicitur contra ius constitutio Episcopi, quod electio facta, vno contempto, sit nulla, eo, quia ius commune disponit eam validam, licet ab initio dicat omnes vocandos, licet dicat illam cassari posse Ioannes Andreas* in additione *ad Specul.* titulo de electione *Imola* in capite ex tuæ numero vndecimo de clericis non residentibus, *Felinus* in dicto capite quod super his columna 7. in principio *ita pariter dicitur cõtra ius ista constitutio, quæ annullat. electionem, quam ius commune disponit validam esse, vt supradictum est, nec potest dici hanc esse constitutionem contra communem opinionem, non autem contra ius, quia imo iura ita disponunt vt supradictum fuit, & maxima ratione per ea, quæ supradicta fuerunt, neque facit, quod Superior possit adiuuare, vt melior eligatur, quia nihilominus, non obstante iuramento, vt supradictum fuit, tenet electio de digno. Non obstat quarta fallentia Felini, quod teneat constitutio inferioris, quando acceptatur à subditis, quia vltra quod Felinus nulla deducit contra hanc conclusionem* in dicto capite quod super his in quarta fallentia numero septimo *in facto non verificatur; cum igitur Lupus docere debeat de confirmatione, de ea hucusque secundum Dominos non docet, nam confirmatio Pij V. producta non est generalis, sed particularis nõ nullorum decretorum, inter quæ non est illud, de quo agitur. cum enim Capitula Ecclesiarum Catheduralium conquererentur de nonnullis decretis d. Concilij, & per Illustrissimum Cardinalem S. Marcelli tunc Nuntium Hispaniarum fuissent Capitula, & Episcopi reducti ad concordiam, & declarata quædam decreta dicti Concilij, & quædam alterata, hæc concordia confirmata fuit à Pio V. non autem apparet de confirmatione generali totius Concilij, non etiam in actis constat Concilium istud fuisse transmissum ad Cardinales Sacræ Congregationis, nec, quod à Sacra Congregatione reuisum fuerit, si autem aliunde pro parte Lupi prætendatur colligi posse confirmationem, de eo particulariter agent.*

Sed posthæc scripta † vidi Hieron. Gonçalem *ad regulam mensium glossa 9. §. 2* qui ex numero 81. agit an huiusmodi Canonicatus, & Præbendæ lectionis sacræ Sripturę comprehendantur *in reseruat. regu.* & resoluit comprehendi, nam cum Concilium, *d. cap. 1. sess. 5.* nihil de hoc disponat, r emanet sub dispositione iuris communis, & d. reg. quamdiu de aliqua lege speciali, seu priuilegio aliud disponente non doceatur *l. commodissime de liberis & posth. cum aliis*, & ad id adducit declarationem Sacræ Congregationis Con cilij dicentem. *Non comprehenduntur sub hoc decreto Præbendæ vacantes in mensibus reseruatis, nec talis deputatio, & constitutio habet locum in Canonicatibus, & Præbendis Sedi Apostolicæ reseruatis & affectis.* Quæ tamen declaratio non loquitur de Præbendis S. Scripturę iam erectis, & deputatis, sed de erigendis, & deputandis, vt patet ex ipsius verbis, & ita eam adduximus *sup. n.* 128. nihilominus, inquit idem Gonçalez *ibi n.* 86. se videre, quod communiter in Hispania in omnibus Ecclesiis Cathedralibus, imo & in nonnullis Collegiatis Canonicatus, & Prębendæ Theologales lectionis S. Scripturæ prouidẽtur per concursum in quibuscumque mensib. vacent indifferenter ac si essent Prębendæ Doctorales, & Magistrales & non conferuntur à Sede Apostolica sicut cætera Beneficia reseruata. Sed quo iure hoc fiat, se bene informatum non esse, verisimile tamen esse, quod sit aliquod indultum Apostolicum, aliter namque non seruaretur in praxi. Et quia Eccles. Metropol. Cæsaraug. Clemens VIII. in erect. quam de illa fecit de statu regulari in secularem anno 1603. concessit, quod prouideat per concursum Canonicatum Doctoralem & Magistralem ad instar Regni Castellæ iuxta constitutionem Sixti IIII. & Leonis X. & etiam Canonicatus S. Script. & pœnitentiariæ, dummodo, si vacant in octo mensibus Apostolicis, sit noua prouisio obtinenda, vt ait *nu.* 80. ex quo tamen non colligit adesse aliquod indultum in Regno Castellæ, sed potius cõtrarium, cum in eo absolute prouideantur Canonicatus Sacræ Scripturæ ad instar Doctoralium, & Magistralium, & nunquam obtineatur noua prouisio, & si in Regno Castellæ esset indultum ad id, non poneretur in d. indulto Ecclesiæ Cæsaraugustanę onus illud de obtinenda noua prouisione, vel saltem, ait Gonçalez, pro vtilitate communi ex hoc resultante Sanctissimos Pontifices maximos dictas prouisiones minime ignorantes ex certa scientia tolerantes indulgere censeri; nã tolerantia Papæ, & Superioris inducit dispensationẽ & actus validitatem. *cap. quia circa* vbi gloss. *fin. in fin. de consanguin. & affinitat.* & ibi Butrius *n.* 7. Abb. *numer.* 8. & cæteri, Iason. *in l. rem non nouam à num.* 4. *vsque ad* 8. *C. de iudic. cum aliis.* Sed certe supposito, quod d. Canonicatus cadant sub reseruationibus ex sola scientia, & tolerantia Papæ, non inducitur indultum, aut dispensatio ad eos prouidendos, cum multa per patientiam tolerentur, &c. *cap. cum iam dudum, de Præb.* Abb. *d. num* 8. & alij, & dixi alias sup. *num.* & facit quod tradit Selua *de Benefic. 3. p. q.* 10. 3. *casu n.* 15. vltra quod non satis constat de dicta scientia Papæ. Nec à reseruatione excusat non r eceptio, vt supradictum est *n.* 518.

Tertio dubitatur † de Canonicatibus, & Præbendis Doctoralibus, & Magistralibus, ad quorum prouisionem, & dispositionem spectant? 168

In quo breuiter † dicendum est per Bullam Sixti IIII. & motum proprium Leonis X. in singulis Cathedralibus Ecclesiis Regnorum coronę Castellæ, & 169

Legionis

Legionis erectum fuisse & institutũ vnum Canonicatum, & Præbendam pro Doctore, vel Licentiato in vtroque vel altero iure; qui dicitur Doctoralis & alterum pro Magistro, seu Doctore, vel Licentiato in Theologia, qui dicitur Magistralis, ab Episcopo eius voto pro vno computato, & Capit. per vota secreta, præuio edicto propterea apponendo, de quo in d. Concilio Compostellano *act. 2. decreto* 34. ac publico examine & iuramento, de eligendo magis idoneum Ordinaria authoritate prouiden. vt in sequen. Bulla Sixti IV. & scedula motus proprij Leonis X. ac literis super eo expeditis, vbi late ponitur forma in huiusmodi prouisionibus, & electionibus seruanda, & statuitur, huiusmodi Canonicatus sub reseruationibus non comprehendi, & cetera.

Bulla Sixti IIII.

SIxtus, &c. ad perpetuam rei memoriam, creditam nobis regendæ militantis Ecclesiæ prouidentiam exequi coadiuuante Domino cupientes, ad ea libenter intendimus, vt debemus, per quæ singulæ Orbis Ecclesiæ, præsertim Cathedrales, personarum vtilium fulcitæ præsidiis, ad altissimi laudem, & gloriam condignis honoribus, & venustatis proficiant incrementis, earumque bona, & iura à quorumcumque occupatione conseruari possint illæsa. Tãdem pro parte venerabilium fratrum nostrorum vniuersorum Archiepiscoporum, & Episcoporum, ac dilectorum filiorum Capitulorum Metropolitanarum, & aliarum Cathedralium Ecclesiarum Castellæ, & Legionis Regnorum nuper exhibita petitio continebat, quod ipsarum canonicatus, & præbendæ, tam Apostolica, vigore gratiarum expectatiuarum specialium, & aliarum reseruationum, & alias, quam ordinaria authoritatibus propter inordinatos fauores persæpe conferuntur iuris parum literatis, adeo, vt nonnunquam eueniat, quod nullus Ecclesiarum earundem Canonicus graduatus existat, cuius consilio, & auxilio, iura tueri, & bona occupata recuperari, & alia negotia vtiliter, & salubriter dirigi valeant, in non modicum Ecclesiarum earundem detrimentum & honoris, & reputationis diminutionem; & quod, si ex Canonicis, aut integris, vel dimidiis Portionariis cuiuslibet earũdẽ Ecclesiarũ continuo vnus esset Magister, seu Licentiatus in Theologia, & vnus Doctor, seu Licentiatus in vtroque, vel altero iurium, profecto earũdem Ecclesiarum decori, & venustati, ac prospero, & felici regimini vtiliter, & salubriter prouideretur, Quare pro parte Archiepiscoporum, Episcoporum & Capitulorum prædictorum nobis fuit humiliter supplicatum, vt quod de cætero in qualibet earundem Ecclesiarũ continuo sint duo Canonici in eisdem, vnus in Theologia, & alter iuribus Doctores seu Licentiati, statuere, & ordinare, aliasque eisdem Ecclesus super hoc oportune prouidere de Benignitate Apostolica dignaremur; nos igitur huiusmodi supplicationibus inclinati authoritate Apostolica præsentium tenore statuimus, & ordinamus, quod de duobus Canonicatibus, & totidem præb. qui primo per cessum, vel decessum aut quamlibet aliam dimissionem illos obtinentium extra Rom. Curiam in quibusuis mensibus simul, vel successiue vacabũt in qualibet Ecclesiarum earundem, etiamsi dispositioni Apostolicæ ex quauis causa, non tamen in prima vice, generaliter reseruati forent perpetuis futuris temporibus quoties illos vacare pro tempore contigerit, vni, qui in Theologia Magister, seu Licentiatus, & alteri qui altero iurium Doctor, seu Licentiatus, existat, possit & debeat vna cum Capitulo cuiuslibet earundem Ecclesiarum Ordinaria authoritate prouideri in omnibus, & per omnia perinde, ac si aliquæ gratiæ expectatiuæ speciales, vel generales reseruationes, & nominandi, seu nominantis conferendi facultates, & mãdata à nobis, seu Sede Apostolica. vel eius Legatis, seu alias eius authoritate, & Regum, Ducum, Principum, vel Prælatorum, aut quauis alia consideratione, nullatenus emanasset, seu in posterum emanarent, ita tamen, vt de eis, qui primo Doctori, vel cum rigore examinis Licentiato in altero iurium, & aliis, qui postmodum vacabunt simul, vel successiue Canonicatibus, & Præbendis huiusmodi Magistro, vel Licentiato in Theologia prouideatur, & inter Doctores, & Licentiatos eosdem ad illos pro tempore nominatos illi qui de nobili genere procreati forent, aliis non nobilibus, & inter ipsos nobiles, qui ex vtroque parente nobiles forent, nobilibus ex altero, & inter ex vtroque vel vno latere nobiles de maiori nobiliũ genere procreati de minori nobilium genere procreatis, per eosdem Ordinarios collatores, & Capitula præeligantur, qui, si in eadem Ecclesia, & alias sic qualificati reperiantur, aliis preferantur, sicque perpetuis futuris temporibus obseruetur, decernentes ex nunc omnes, & singulas gratias acceptationes, prouisiones, vniones, annexiones, & incorporationes, & alias dispositiones, processus, sententias, & censuras desuper, necnon totum id, & quicquid secus super his à quoque quauis authoritate scienter, vel ignoranter contigerit attentari, irrita, & inania nulliusque roboris, vel momenti, necnon canonicatus, & Præbendas, quos, vt præfertur, vacare contigerit in qualibet Ecclesiarum earundem Doctorum, & Licentiatorum in Theologia, & altero iurium, canonicatus, & Prebendas nuncupari debere, & aliis, quam Doctoribus, & Licentiatis prædictis conferri non posse, & illos ordinaria dumtaxat authoritate conferri, & sub prædictis, & quibusuis aliis gratiis, expectatiuis specialibus, & generalibus, reseruationibus, vnionib. & incorporationib. extinctionibus, & legatis, & aliis cõcessis, & concedendis, facultatibus non comprehendi, nec non irritum & inane, si secus super his à quoquam quauis authoritate scienter, vel ignoranter contigerit attentari, non obstantibus præmissis, &c. Datum Romæ apud Sanctum Petrum Anno incarnationis Dominicæ 1474. Calen. Decem. Pontificatus nostri Anno 4.

Cuius Bullæ tenorem in parte refert post hæc visus Hiero. Gonçalez ad *reg. de mensib. glo. 9. §. 2. numero* 2.

Motus proprius Leonis decimi.

MOtu proprio. Cum dudum Fel. recor. Sixtus Papa IV. prædecessor noster pro salubri statu, honore, & venustate Metropolitanarum, & aliarum Ecclesiarũ Cathedralium Castellæ, & Legionis Regnorum inter alia, per quasdam statuerit, & ordinauerit, quod de duobus canonicatib. & totidem præbendis in Toletana de tribus, qui ex tunc per cessum vel decessum, ac quamuis ali m dimissionem illos obtinentium extra Romanam Curiam in quibusuis

mensibus simul, vel successiue vacauerint, in qualibet Ecclesiarum earundem, etiamsi dispositioni Apostolicæ ex quauis causa generaliter reseruati forent, dummodo non in prima vice perpetuis futuris temporibus, quoties pro tempore vacarent vni Magistro seu Licentiato in Theologia, alteri Doctori seu Licentiato in altero iurium per Archiepiscopum, seu Episcopum, & Capitulum cuiuslibet earundem Ecclesiarum ordinaria authoritate prouideri posset in omnibus, & per omnia perinde, ac si aliquæ gratiæ, expectatiuæ, reseruationes, &c. nullatenus emanassent, seu in posterum emanarent, ita vt de illis, qui primo Doctori, vel cum rigore examinis Licentiato in altero iurium, & de aliis, qui postmodum vacarent simul, vel successiue canonicat. & Præb. huiusmodi Magist. seu Licẽtiato in Theologia prouideatur, sicque perpetuis futuris temporibus obseruaretur & Canonicatus, & præbendas huiusmodi Doctorum, & Licentiatorum in Theologia, & altero iurium nuncupari debere, irritum quoque decreuit, &c. per alias suas literas voluerit, & itidem statuerit, quod de eisdem canonicatibus, & prębendis sub prioribus literis comprehensis, & illis duntaxat graduatis prouideri possit, qui in aliqua Vniuersitate studij generalis Regnorum Castellæ, & Legionis, seruatis seruandis, iuxta earundem Vniuersitatum statuta, ritus, & mores promoti fuissent, alias de illis pro tempore factæ prouisiones nullius essent roboris, vel momenti, & illi, quibus decanonicatibus, & præbendis huiusmodi pro tempore prouisum foret, in eisdem Ecclesiis personaliter residere teneantur, & si absque ordinarij, vel Capituli licentia vltra mensem abesse præsumerent, eo ipso collatis canonicatu & præbenda huiusmodi priuati, & perpetuo ad illos inhabiles existant, possetq; & deberet de illis sic vacantibus aliis graduatis, qui vellent, & valerent in ipsis Ecclesiis residere, alias iuxta priorum literarum tenorem prouideri, & deinde bonæ memoriæ Innocentius Papa VIII. etiam prædecessor noster per suas literas statuerit, & ordinauerit, quod nullus cuiuscumque dignitatis, &c. duos canonicatus, & totidem præbendas ex illis, qui personis graduatis huiusmodi ordinati erãt, obtinere valeret, & tales canonicatus, & prębẽdas pro tempore obtinens apud Ecclesias, in quibus illos obtinebat, iuxta ordinationem Sixti prædecessoris huiusmodi residentiam facere teneretur, quodque si contingeret aliquas personas canonicatus, & præbendas præfatos pro tempore obtinentes de licentia Capitulorum prædictorum ad Rom. Curiam accedere, & in illa ab hac luce decedere, Ordinarij, & Capitula huiusmodi de eisdem canonicatib. & præbendis per obitum talium pro tempore vacantibus alias iuxta formã literarum Sixti prædecessoris huiusmodi libere disponere possent, prout in eisdem literis, quarum tenorem, &c. plenius continetur, nos dictarum Ecclesiarum fælici successui consulere, vt literæ prædictæ cũm omnibus & singulis in eis contentis clausulis eo firmius obseruentur, quo clarius constiterit illas ea deliberatione approbatas qua concessæ fuerunt, prouidere volentes motu simili, & ex certa scientia, consideratione etiam charissimi in Christo filij nostri Caroli Romanorum, & Hispaniarum Regis Catholici, ac dilectorum filiorum Capitulorum Metropolitanorum, & aliarũ Ecclesiarum Cathedralium, Regnorum Castellæ, Legionis Granatæ, & Nauarræ, nobis super hoc humiliter supplicantium literas Sixti & Innocentij prædecessorum huiusmodi, cum omnibus, & singulis in eis contentis clausulis authoritate Apostolica approbamus, & innouamus, ac perpetuæ firmitatis robur obtinere, & inuiolabiliter obseruari debere decernimus, & quoad singulas Ecclesias Regnorum prædictorum, in quibus eisdem literis contrauentum, & de canonicatibus, & præbendis graduatorum huiusmodi, qui ex tunc vacarunt, per Sedem Apostolicam prouisum fuit in pristinum, & eum in quo illi, ac Ordinarij, & Capitula earum ante huiusmodi contrauentiones, & Apostolicas prouisiones quomodolibet erant, statum restituimus, reponimus, reualidamus, ac plenarie reintegramus, illasque ad omnes, & singulas Metropolitanas, & alias Cathedrales dictorum Regnorum, Granatæ, & Nauarræ in quarum singulis de duobus canonicatibus, & totidem præb. de cætero primo vacaturis personis in Theolog. & altero iurium, vt præfertur, graduatis, per Archiepiscopum, seu Episcopum, & Capitulum cuiuslibet earum Ordinaria authoritate prædicta duntaxat iuxta tenorem literarum Sixti prædecessoris huiusmodi prouideatur, extendimus, & ampliamus, & nihilominus pro potiori cautela præmissa omnia, prout per Sixtum, & Innoc. & alios prædecessores præfatos statuta, & ordinata fuerunt, de nouo, ac quod Archiepiscopus, & Episcopus, necnon Capit. prębfata, cum canonicatus, & præbendæ graduatorum huiusmodi apud Sedem prębfatam per obitum, vel resignationem in manibus nostris, vel successorum nostrorum Rom. Pontificum pro tempore faciendam, vacauerint, ad electionem personarum idonearum, vt præfertur qualificatarum, ac prouisionem canon. & præbendarum graduatorum huiusmodi sic apud Sedem Apostolicam vacantium alias iuxta formam literarum Sixti, & Innocentij prædecessorum huiusmodi, procedere, & electi. facta, electos pro tempore ad possessionem illorum, sic tamen quod electi infra quatuor menses nouam prouisionem desuper ab eadem Sede impetrare expedire, ac iura Cameræ Apostolicæ persoluere teneantur recipere, & admittere, necnon occurrente pro tempore vacatione canon. & præben. huiusmodi Capitula illos vni ex Canonicis earundem Ecclesiarum interim quod ad illorum prouisionem, seu electionem procedatur, commendare possint, ac lapso tempore edicti propterea apponendi Ordinarius, vel eius Vicarius infra triduum proxime seq. ad prouisionem, seu electionem huiusmodi de persona idonea, publico examine præuio, faciendam accedere teneatur, alioquin Capitula ad illa libere procedere valeant, & in huiusmodi electionibus ipsi electores iuramentum de eligendo magis idoneum, habito respectu ad vtilitatem Ecclesię, & mores eligendæ personæ præstare teneantur; quodque maiori parti votorum secreto de necessitate prę-standorum voto Episcopi, seu Archiepiscopi pro vno computato stari, & si nullus haberet maiorem partem votorum, duo habentes plures votos ad secundum scrutinium admitti debeant, & si vnus habuerit plures votos, & alij habuerint pares, de illis paribus fiat secundum scrutinium, quis illorum concurrit cum primo & istorum electus à maiori parte admittatur cum primo ad tertium scrutinium, & si iterum fuerint pares,

pares, sorte dirimatur quis concurrit cum primo, & si vltimo duo habuerint paritatem, etiam sorte dirimatur, & sors loco electionis, & prouisionis habeatur, quodque de huiusmodi canonic. & præbendis graduatorum huiusmodi non solum in Vniuersitatibus dictorum Regnorum graduatis, sed etiam Collegialibus Hispanis Collegij S. Clementis Bononiē. per bonæ memoriæ Ægidium de Albornoz fundati, ibidem iuxta eiusdem Collegij statuta, & ritus, & mores promotis, siue graduatis prouideri possit perpetuo statuimus, & ordinamus, & concedimus ac indulgemus: ac quod statuto, & ordinationi huiusmodi, seu etiam literis desuper conficiendis per quascumq; alias literas Apostolicas, & quasuis clausulas generales, vel speciales etiam derogatoriarū derogatorias efficaciores, & insolitas, ac etiam irritantia decreta sub quorumcumque verborum expressione, in se continentes nullatenus derogari possit, nec derogatum censeatur, & si derogetur, derogationes huiusmodi nemini suffragentur, & Ordinarij & Cap. prædicta literis derogatoriis huiusmodi, & decretis super illis processibus, & illorum executoribus, & subexecutoribus eorumque mandatis, & monitionibus, parere minime teneantur, sed eis firmiter resistere, & literarum huiusmodi executionē impedire, nec ratione resistentiæ huiusmodi aliquibus censuris, & pœnis Ecclesiasticis innodari possint, & si iudicari debeat, irritum quodque decernimus, non obstantibus præmissis ac constitutionibus & ordinationibus Apostolicis, statutis, & facultatib. ac literis Apostolicis contra tenorem indultorum prædictorum, aut præmissorum omnium, & singulorum quibusuis concessis, confirmatis, & approbatis, quibus omnibus, etiamsi ad illorum derogationem de illis, eorumq; totis tenoribus specialis, & specifica expressa, & indiuidua, ac de verbo ad verbum, nō per clausulas generales idem importantes, mentio habenda, seu alia exquisita forma seruanda foret, illarumq; tenores, ac si de verbo ad verbum inserrentur, præsentibus pro expressis habentes motu, scientia, & potestate prædictis derogamus, necnon quibusuis accessibus, & regressibus, ac coadiutoriarum deputationibus, & aliis concessionibus ad canonicatus, & præbendas graduatorum huiusmodi, etiam de consensu, & cum quibusuis clausulis, & decretis, etiā per nos, & Sedem prædictā pro tempore concessis, & factis, quas, & quæ sic tamen quod Ecclesiarum huiusmodi quoad gratias hactenus cōcessas expensas per eos, quib. concessæ fuerint, propterea factis restituere teneantur, cassamus, & reuocamus, annullamus, ac nullius roboris, vel momenti fore decernimus, necnon omnib. illis, quæ in singulis literis præfatis concessum fuit non obstare, & quæ pro repetitis haberi volumus, cæterisq; contrariis quibuscumque cum clausul. opport. & consuetis. Fiat vt petitur I.

Et cum absolut. à censuris ad effect. cum approbat. in nouat. restitu. reposit. reualidat. reintegratio. extensio. ampliatio. statuto, ordinat. concessio, indulto, cassatione, reuocat. & annullatione, & decretis de & pro omnibus præfatis latissime extendendis in forma gratiosa, & cum deputat. executorum opportuna etiam sub censuris, & pœnis Eccles. cum potestate aggrauandi, reaggrauan. & c. inuocatoque etiā ad hoc, si opus fuerit, auxilio brachij secularis. Et præmissorum omnium, & singulorum, & tenorum singularum literarum prędictarum, quarū transumptus sigillo alicuius Prælati sigillatis, & manu Notarij publici subscriptis plena fides in iudicio, & extra adhibeatur, & aliorum necessariorum maior & verior; & auctior specificatio, & expressio fieri possit in literis, & quoad canonicatus graduatorum innouantur literæ Sixti, & Innocentij, & extenduntur ad Cathedrales, & Metropolitanas Regnorum Granatæ, & Nauarræ, & si canonicatus vacarunt per obitum apud sedem iuxta literas Innocentij, & etiam resignationem, de quibus etiam possit prouidere Ordinarius in partibus personis qualificatis iuxta priuilegiorum tenores, & licet in priuilegiis Sixti dicitur, quod possit prouideri de istis canonicatibus & Prębendis graduatis in Vniuersitatibus Regnorum Hispaniarum, priuilegium extenditur ad graduatos in Vniuersitatibus Regnorum Castellę, & Legionis, ac Collegij S. Clementis Vniuersitatis studij Bononiensis, & qui rite fuerint graduati in illis vniuersitatibus iuxta earum statuta prędio rigoroso examine. Datis Rom. apud Sanctum Petrum vndecimo Cal. Aprilis Anno nono.

Et quamuis in decisione prima Toletana supra adducta dubio prędecedenti ad fin. dicatur, quod super ista scedula Motus proprij Leonis non apparent literę expeditę, tamen in Ecclesia Palentina, & etiam in Burgensi habentur literę expeditę super ea, cum reformatione, aut earum transumptum, quod fuit prędentatum in lite & causa super Canonicatu Magistrali Abulense inter Doctorem Camargo, & Doctorem Assensium Garcia tenoris sequentis.

LEo Papa X. ad perpetuam memoriam, in suprema Apostolicæ specula meritis licet imparibus diuina dispositione constituti circa statum, & honorem singularum, prędertim Metropolitanarū, & aliarum Cathedralium Ecclesiarum, quarum Cura nobis imminet generalis, fœliciter considerantes, solicitis studiis intendimus, & vt illę in suis iuribus, & bonis prędertim votiuis in spiritualibus, temporalibus ad omnipotentis Dei laudem proficiant incrementis, opem, & operam efficaces quantum nobis ex alto conceditur, fauorabiliter adhibemus, ac ea, quę propterea à prędecessoribus nostris Rom. Pontificibus prouide emanarunt, nostrę approbationis munimine solidamus, & alias desuper disponimus prout in Domino conspicimus salubriter expedire. Dudum si quidem, Fel. recor. Sixto Papæ IV. prędecessori nostro pro parte vniuersorum Archiepiscoporum, Episcoporum ac dilectorum filiorum Metropolitanorum, & aliarum Cathedralium Ecclesiarum Castellæ, & Legionis Regnorū exposito, quod ipsorum Ecclesiarum canonicatus, tam Apostolica vigore gratiarum expectatiuarum specialium & aliarum reseruationum ac alias, quam ordinaria authoritatibus propter inordinatos fauores per se conferebantur iuris parum literatis, adeo, vt nonnumquam eueniret, quod nullus earundem Ecclesiarum canonicus graduatus existat, cuius cōsilio, & auxilio iura tueri, & bona occupata recuperari, & alia negotia vtiliter, & salubriter dirigi valerent in non modicum dictarum Ecclesiarum detrimentum, & honoris, & reputationis diminutionem, & quod si ex canon. aut integris, vel dimidiis Pornariis cuiuslibet earundem Ecclesiarum continuo vnus esset Magister, seu Licentiatus in Theologia & vnus Doctor aut Licentiatus in vtroque, vel altero iurium, præfato earundem Ecclesiarum decori, & venustati, ac prospero, & fœlici regimini vtiliter, & salubriter prouideretur, dict. Sixt. prædec-

cessor ipsorum Archiepiscoporum,Episcoporum,& Capitulorum huiusmodi supplicationibus inclinatus per quasdã suas literas statuit,& ordinauit, quod de duobus canonicatibus, & totidem præbendis, qui primo per cessum, vel decessum, aut quamuis aliam dimissionem illos obtinentium extra Rom.Curiam in quibusuis mensibus simul, vel successiue vacarent in qualibet Ecclesiarum earundem,etiam si dispositioni Apostolicæ ex quauis causa, non tamen in prima vice generaliter reseruati forent,perpetuis futuris temporalibus, quoties illos vacare pro tempore contigerit,vni, qui in Theologia Magist.seu Licen. & alteri qui altero iurium Doctor,seu Licen.existeret,posset & deberet vna cum Cap.cuiuslibet earundem Ordinaria authoritate prouideri in omnibus,& per omnia perinde, ac si aliquæ gratiæ expectatiuæ speciales,vel generales reseruationes, & nominandi,seu nominatis conferendi facultates, & mandata ab eodem Sixto prædecessore nostro,seu Sede Apostolica,vel suis Legatis,seu alias eius authoritate, & Regum,Ducum,& Principum vel Prælatorum, aut quauis alia consideratione nullatenus emanassent, seu in posterum emanarent,ita tamen,vt de eis, qui primo Doctori,vel cum rigore examinis Licentiato in altero iurium, & aliis, qui post modum vacarent simul,vel successiue, Canonicatibus, & Prębendis huiusmodi Magistro, vel Licentiato in Theologia prouideretur,& inter Doctores,& Licentiatos eosdem ad illos pro tempore nominatos,illi qui de nobili genere procreati forent aliis non nobilibus, & inter ipsos nobiles,qui vtroque parente nobiles forent nobilibus ex altero tantum,&inter ex vtroque, vel vnico latere tantum nobiles de maiori nobilium genere procreati per eosdem Ordinarios collatores, & Cap.præeligerentur,qui si in eadem Ecclesia benefic.& alias sic qualificati reperirentur,aliis pręferrentur,sicque perpetuis futuris temporalib. obseruaretur,decernens ex tunc omnes,& singulas gratias acceptationes,prouisiones,annexiones, & incorporationes,& alias dispositiones,processus,sententias, & censuras desuper, nec non totum id & quicquid secus super his à quoquam quauis authoritate scienter,vel ignoranter contingeret attentari, irrita, & inania,nulliusque roboris,& momenti, nec non canonicatus,& prębendas, quos, vt prefertur vacare contingeret in qualibet Ecclesiarum earundem Doctorum, & Licentiatorum in Theologia, altero iurium canonicatus & præbendas nuntupari debere,& aliis quam Doctoribus.& Licentiatis prędictis conferri non posse;& illos ordinaria dumtaxat authoritate conferri,& sub prędictis,& quibusuis aliis gratiis,& expectatiuis,specialib.& generalibus reseruationibus,vnionibus,&incorporationibus,extinctionibus,& legatis,& aliis concessis,& concedendis facultatibus,non comprehendi,nec non irritum,&inane, si secus super his à quoque quauis authoritate scienter,vel ignoranter contigerit attentari, deinde, vt ex literis optatus succederet effectus, per alias suas literas voluit & statuit, quod de huiusmodi canonicatibus & prębendis in eisdem literis Archiepiscopis, Episcopis, & Capitulis prefatis concessis comprehẽsis, illis duntaxat graduatis prouideri posset, qui in aliqua Vniuersitate studij generalis Regnorum Hispaniæ seruatis seruandis iuxta earundem Vniuersitatum statuta promoti pro tempore forẽt, & aliis quãtumcumq; graduatis extra Vniuersitates prędictas,& etiam in illis alias quam seruatis seruãdis iuxta earundem Vniuersitatum statuta,ritus, & mores pro tempore factæ collationes de huiusmodi Canonicatibus, & præb.nullius essent roboris, vel momenti,& haberentur ptorsus pro infectis,quodque illi,quib. de huiusmodi canonicatibus, & præbendis pro tempore prouisum foret,deberent,& tenerentur in eisdem Ecclesiis personaliter residere,& si absque Ordinarij, vel capituli sui licentia vltra mensem se absentarent,eo ipso collatis canonicatu, & prębenda huiusmodi priuati, & perpetuo ad illos inhabiles existerent, possetque,& deberet de illis sic vacantibus aliis graduatis,qui vellent, & valerent in ipsis Ecclesiis residere, alias iuxta priorũ literarum prędictarũ tenorẽ prouideri.Et successiue pię mem. Inno.Papæ prędecessori nostro pro parte claræ memoriæ Ferdinandi Regis,& Elisabet Reginæ dictorũ Regnorum,exposito, quòd nonnulli ex personis eisdẽ,quib. de dictis cano.& pręb.prouisũ fuerat, vt pręfertur,pro eo,quod in aliis Ecclesiis alios similes canon.& præbendas tanquam graduati obtinebant, personalem residentiã non faciebant,prędictus Innocentius prędecessor eorundem Regis, & Reginæ in ea parte supplicationib.inclinatus per alias suas literas statuit,& ordinauit,quod nullus cuiuscumque dignitatis,status,gradus,Ordinis vel cõditionis foret, qui duos canonicatus,& totidẽ Prębẽdas ex illis,qui pro personis graduatis ordinati erant, obtinere valeret,& tales canonicatus,& prębendas pro tempore obtinens apud Ecclesias, in quibus illos obtinebat iuxta ordinationem Sixti prędecessoris huiusmodi residentiam facere teneretur, quodque si contingeret aliquas personas canonicatus,& prębendas prędictos duabus huiusmodi deputatos pro tempore obtinentes de licentia Capitulorum prędictorum ad Rom. Curiam accedere,& in illa ab hac luce decedere,Ordinarii,& Cap.huiusmodi de iisdem canonicatib.& præbend.per obitum talium pro tempore vacantibus,alias iuxta formam litera um Sixti prædecessoris huiusmodi libere disponere possent, quodque Capitula prędictorum Cathedralium,& collegiatarum Ecclesiarum prędictarum, & aliorum Regnorũ,& dominiorũ dictorũ Reginę,& Canon.& portionariis aliisq;Beneficiatis ipsarum Ecclesiarum ab illis absentibus,& personaliter non residentibus etiam prętextu quorumcumque indultorum,& literarũ sub quibusuis formis, & expressionibus verborum aut cum quibusuis clausulis etiam derogatoriarum,derõgatoriis,ac sententii s censuris, & pœnis ab ipso Innocent.prędecessore,vel Sede Apostolica, pro tempore emanatarũ alicui de quotidianis distributionibus ratione prębendarum, & portionum, aliorumque beneficiorum per eos obtentorum in absentia minime ministrare tenerentur,nec propterea excommunicari,suspendi, interdicit, aut aliqua alia pœna mulctari possent, etiamsi in literis huiusmodi plena & expressa de literis Innocentij huiusmodi mentio habenda, & illis expresse derogatura forent,prout in singulis literis prędictis plenius cõtinetur.Cũ aũt sicut exhibita nobis pro parte prefatorum,& dilectorum filiorum Metropolitanorum, & aliarum Ecclesiarum cathedralium Granatæ, & Nauarræ Regnorum capitulorum petitio continebat, ipsi cupiant singulas literas prędictas pro earum subsistentia firmiori nostræ approbationis munimine roborari, pro parte eorundem Capitulorum nobis fuit humiliter supplicatum, vt singulis literis prędictis,ac omnibus, & singulis in eis contentis clausulis nostræ approbationis robur adiicere,aliasq; in præmissis opportune prouidere de b

ni-

nignitate Apostolica dignaremur. Nos igitur dictarum Ecclesiarum fælici successui consulere, vt literæ prædictæ, cum omnibus, & singulis in eis contentis clausulis eo firmius obseruentur, quo clarius constiterit illas ea deliberatione approbatas, qua concessæ fuerunt, prouidere volentes supplicationibus inclinati, consideratione etiam charissimi in Christo filii nostri Caroli Romanorum, & Hispaniarum Regis in Imperatorem electi, & nobis super hoc humiliter supplicantis singulas Sixti, & Innocētij prędecessorum literas huiusmodi, cum omnibus, & singulis in eis contentis, ex certa scientia nostra authoritate Apostolica tenore præsentium approbamus, & innouamus, ac perpetuæ firmitatis robur obtinere, & inuiolabiliter obseruari debere decernimus, & quoad Ecclesias prædictas Castellæ, & Legionis Regnorum prędictorū, in quib. eisdem literis cōtrauentum, & de canonicatibus, & præbendis graduatorum huiusmodi, qui ex tunc vacarunt, per Sedem Apostolicam prouisum fuit in pristinum, & eum, in quo illi, ac Ordinarij, & Capitula earum ante huiusmodi contrauentiones, & Apostolicas prouisiones quomodolibet erant statum restituimus, reponimus, reualidamus, & plenarie reintegramus, illasque ad omnes, & singulas Metropolitanas, & alias Cathedrales Ecclesias Granatæ, & Nauariæ Regnorum prædictorum, in quarum singulis de duobus canon. & totidem præbendis de cætero primo vacaturis personis in Theologia, & altero iurium, vt præfertur, graduatis, per Archiepiscopum, seu Episcopum, & Capitula cuiuslibet earumdem Ordinaria authoritate prædicta duntaxat iuxta tenorem literarū Sixti prædecessoris huiusmodi, prouideatur, scientia, authoritate, & tenore prędictis extendimus, & ampliamus, & nihilominus pro potiori cautela præmissa omnia, prout per Sixtum, & Innocentium prædecessores prędatos statuta, & ordinata fuerūt, de nouo, ac de Canonicatib. & prębendis graduatorum huiusmodi, cum per resignationem in manibus nostris, vel successorum nostrorum Romanorum Pontificum pro tempore faciendam, vacauerint personis, iuxta tenorem prędictarum, & prędentium literarum qualificatis, in partibus illis prouideri mandari debeat, cum vero ipsi canonicatus, & Præbendæ graduatorum per obitum apud sedem prędatam vacauerint, Archiepiscopi, Episcopi, & Capitula prędati ad electionem personarum, vt præfertur grauatorum, & prouisionem canonicatuum, & prębendarum graduatorum huiusmodi, apud sedem Apostolicam per obitum vacantium, alias iuxta formam literarum Innocen. prędecessor. huiusmodi, & prędentium procedere, & electione ad huiusmodi Canonicatus, & Præbendas sic apud sedem vacantes facta electos pro tempore ad possessionem illorum, sic tamen, quod ipsi electi infra quatuor menses nouam prouisionem desuper ab eadem sede impetrare, & literas desuper taliter expedire, ac iura Cameræ Apostolicæ soluere teneantur, recipere, & admittere, nec non occurrente pro tempore vacatione canonicatuum, & prębendarum graduatorum huiusmodi Capitula illos vni ex cano. earundem Eccl interim, donec ad illorum prouisionem, seu electionem procederetur, libere commendare, & talis Canonicus illos in huiusmodi commenda obtinere possit, & valeat. Lapso tempore edicti propterea apponendi, Ordinarius vel eius Vicarius infra triduum proxime sequens ad prouisionem, siue electionem huiusmodi de persona idonea, publico examine prędito, faciendam accedere teneatur, alioquin capitula ipsa ad illam procedere valeant, & in huiusmodi electionibus ipsi electores iuramentum, de eligendo magis idoneum, habito respectu ad vtilitatem Ecclesiæ, & mores personæ eligendæ, præstare teneantur, quodque maiori parti votorum secreto de necessitate prędstandorum Archiepisc. siue Episc. pro vno computato stare, & nisi nullus haberet maiorem partem votorum, duo habētes plures voces ad secundum scrutinium admitti debeant, & si vnus habuerit plures voces, & alij habuerint pares, de illis paribus fiat secundum scrutiniū quis illorum concurrit cum primo, & electus illorum à maiori parte admittatur cum primo ad tertium scrutinium, & si iterum fuerint pares, sorte dirimatur quis concurrit cum primo, & si vltimo duo habuerint paritatem, etiam sorte dirimatur, & sors loco electionis, & prouisionis habeatur; quodque de canonicatibus, & prębendis graduatorum huiusmodi personis in Vniuersitatibus dictorum Regnorum Castellæ, & Legionis, ac collegialibus Hispanis Collegij S. Clementis Bononiæ, per bonæ memoriæ Ægidium de Albornoz Episcopum Sabinen. S. R. E. cardinalem inibi fundati, seruatis seruandis, iuxta Vniuersitatum, & Collegij prætorum statuta, ritus, & mores respectiue promotis, seu graduatis, duntaxat prouideri possit authoritate, & tenore prębmissis, perpetuo statuimus, & ordinamus acconcedimus, & pariter indulgemus. Ac quod statuto, & concessioni, & ordinationi huiusmodi, ac præsentibus literis per quascumque regulas Cancellariæ & alias literas Apostolicas, & S. Romanæ Ecclesiæ Cardinalibus hactenus, & pro tempore etiam Motu proprio, & alias quomodolibet concessas, & quoad consensum per eos prębendum ratione vacationis per obitum familiarium suorum, etiam quasuis clausulas generales, vel speciales, & derogatoriarum derogatorias efficaciores, & insolitas, ac etiam irritantia decreta, sub quorumcumque verborum expressione, in se continentes, nullatenus derogatum sit, nec censeatur esse, nec derogari possit, nec canonicatus, & præbendæ huiusmodi, etiam per nos, aut successores nostros, & de consensu Magistrorum & Licentiatorum, seu Doctorum, vt supra qualificatorum illos nunc, & pro tempore obtinentium, etiam ex quauis causa, & motu proprio etiam consistorialiter aliqua, vel aliquibus pensionibus grauari, neque illorum fructus, vel aliqui eorum alicui, vel aliquibus etiam Cardinalibus concedi possint, nisi in pensionibus, fructuum concessionibus huiusmodi prædictorum, ad quos dictorum canonicatuum, & præbendarum iuxta præmissarum literarum continentiam collatio pertinet specialis, & expresse per trinas eorum literas, etiam interuallo trium mensium inter datas accedat assensus, & si secus fieri contigerit derogationes, pensiones, & fructuum concessiones huiusmodi nemini suffragentur, ac Ordinarij, & Capitula præfati literis derogatoriis ac pensionum, & fructuum huiusmodi concessionibus, & decretis super illis processibus ac illorum executionibus, eorumque mandatis, & monitionibus parere minime teneantur, sed eis firmiter resistere, & literarum huiusmodi executionem impedire, nec ratione resistentiæ huiusmodi aliquibus censuris, seu pœnis Ecclesiasticis innodari possint, & sic per quoscumque iudices & Commissarios etiam causarum Palatij Apostolici Auditores in quibusuis causis, & instantiis sublata eis, & eorum

cuilibet quauis aliter iudicandi, & interpretandi facultate, & authoritate iudicari, & diffiniri debere, ac quicquid secus super his à quoquam, quauis authoritate scienter vel ignoranter contigerit intentari, irritum & inane fore decernimus. Quo circa dilectis filiis vniuersis & singulis, quorumuis Monasteriorum, domorum, & ordinum, Abbatibus, & Prioribus Conuentualibus, & Præceptoribus generalibus per Apostolica scripta mandamus quatenus ipsi, vel tres, aut plures, seu duo, aut vnus eorum per se, vel alium, seu alios singulas prædictas, & præsentes literas, ac in eis contenta quęcumque, vbi & quando opus fuerit, & quoties pro parte Capitulorum prædictorum, seu aliquorum eorum desuper fuerint requisiti, solemniter publicari eisque efficacis defensionis præsidio assistant, faciantque authoritate nostra singulas literas, & in eis contenta huiusmodi per censuras, & pœnas Ecclesiasticas firmiter obseruari, ipsaque Capitula illis pacifice gaudere nõ permittentes ea de super per quoscunque, quomodolibet indebite molestari, contradictores quoslibet & rebelles per easdem censuras, & pœnas appellatione postposita compescendo, ac legitimis super his habendis, & seruandis processibus, censuras, & pœnas, quatenus opus fuerit aggrauando, inuocato etiam ad hoc si opus fuerit auxilio brachii secularis, non obstantibus præmissis, ac constitutionibus & ordinationibus Apostolicis, nec non facultatibus & literis Apostolicis contra tenorem literarum huiusmodi, quomodolibet concessis, confirmatis, & approbatis, ac quibusuis reseruationibus per regulas Cancell. factis, & faciendis, quibus omnibus, etiam si pro illorum sufficienti derogatione de illis, eorumque totis tenoribus specialis specifica expressa indiuidua, ac de verbo ad verbum mentio habenda foret illorumque tenores, ac si de verbo ad verbum insererentur præsentib. pro expressis, & sufficienter insertis habentes scientia authoritate, & tenore prędictis specialiter, & expresse derogamus, nec non quibusuis accessibus, regressibus. & ingressibus, ac coadiutoriarum deputationibus, vel aliis gratiis ad Canonicatus, & præbendas graduatorum huiusmodi, & de consensu, & cum quibusuis clausulis, & decretis, etiam per nos, & Sedem prædictam pro tempore etiam dictis Cardinalibus concessis, & factis, quos & quæ, sic tamen, quod Capitula Ecclesiarum huiusmodi, quoad gratias hactenus concessas expensas per eos, quibus concessæ fuerint, propterea factas restituere teneantur, cassamus, irritamus, & annullamus, & nullius roboris, vel momenti fore decernimus, nec non omnib. illis, quæ in singulis prædictis concessum fuit non obstare, & quæ pro repetitis præsentibus haberi volumus, contrariis quibuscumque, aut si aliquibus communiter, vel diuisim ab eadem sit Sede indultum, quod interdici, suspendi, vel excommunicari non possint per literas Apostolicas, non facientes plenam, & expressam, ac de verbo ad verbum, de indulto huiusmodi mentionẽ. Cæterum, quia difficile foret singulas literas huiusmodi ad singula, loca in quibus de eis fides adhibenda foret, deferre, volumus, & præsata authoritate Apostolica decernimus, quod singularum earundem literarum transumptis manu Notarij publici subscriptis, & sigillo alicuius Prælati munitis eadem prorsus fides in iudicio, & extra adhibeatur, quæ ipsis præsentibus adhiberetur, si forent exhibitæ, vel ostensæ. Nulli ergo, &c. Dat Rom. 11. Calend. April. anno 9. dat. reformationis 10. Calend. Septem. anno 1521. visa L. Card Sanctorum quatuor referenda li. 17. fol. 217.

Magister Ebasthendo.

Cuius Bullæ tenorem in par. refert Conc. d. gloss. 9. §. 2. n. 4. & 5.

Circa quam Bullam seu Motum proprium † subdubitatur primo iuramentum de eligendo magis idoneum, quod in prouisione huiusmodi canonicatuum electores præstare tenentur necessario, & pro forma, quomodo sit præstandum? & breuiter dico, præstandum esse corporaliter tactis scripturis, nec alias satisfieri formæ d Bullæ: nam vbi iuramentum defertur à iure, seu constitutione, requiritur necessario in actu iurandi corporalis tactus scripturarum, vt alias dixi supra 3. p. c. 3. 20. dub. à n. 69. 170

Videturque præstandum tactis † Euangeliis, nec satis esse præstari tactis aliis scripturis, cum semper in iure, vbi ponitur forma iuramenti exigatur Euangeliorum tactura, vt *in cap. quoties, 1. quæst. 7. c. Ego Berengarius de consecratione. distin. 2. c. EgoN. de iureiur. cap. cum in causa de iuramento calumniæ & c. quoties, versic. porro de purgatione can. cum aliis*, & in forma professionis Fidei tradita à Pio IV. de qua supra *d. c. 3.* & ita tenet glos. *in c. vt circa de electione in 6. verbo præstito*, & ibi Archid. & Anchar. Quamuis sufficere, quod tangatur quælibet scriptura Sacra, vbi non exprimitur de Euangeliorum tactura, & ita de consuetudine seruari dicat gloss. *in clem. 1. §. porro de hæret. verb. tacta* & ibidem Cardin. *quæst. 1. & 3.* & Bonif. *n. 114.* Monach. *in d. cap. vt circa n. 11.* & Francus *num. 9.* Abb. *in cap. fin. de iur. calum. nu. 3.* & Cosmas *in pragm. sanct. 3. tit. de elect. §. ad locum verb. manibus.* 171

Quo stante succedit difficultas, quod videtur Canonicum legitime † impeditum non posse alteri dare suum votum, & committere vices suas ad electionem huiusmodi canonicatuum, cum requiratur iuramentum corporaliter præstitum, quod non potest fieri per procuratorem, vt in simili de professione fidei dixi *d. 20. dub. à n. 72* ex sententia S. Cong. Concilij & Rotæ. 172

Sed huic difficultati respondetur primo, † quod id, quod dicitur iuramentum corporale præstandum esse personaliter, & non per procuratorem, procedit in iuramento, quod per se, & principaliter requiritur, vt in d. iuramento professionis fidei, sed fidelitatis, &c. secus in iuramento, quod requiritur accessorie, & in ordine ad actum, qui per procuratorẽ exerceri potest, tunc enim etiam iuramentum ipsũ potest committi procuratori, vt in iuramento calumniæ, *cap. fin. de iurum. calum. in 6.* & in iuramento requisito in appellatione ab electione, aut prouisione alicuius, vt *in cap. procurator. de elect. in 6.* & in aliis iuramentis iudicialibus. Et sic, cum electio fieri possit per procuratorem, *cap. quia propter. de elect. & cap. penul. eod. tit. in 6.* poterit etiam fieri per procuratorem iuramentum requisitum, etiam corporaliter præstandum, dato ad id speciali mandato. 173

Secundo respondetur, † quod cum electio horum canonicatuum fieri debeat per vota omnino secreta, & sic impeditus non possit dare mandatum de eligenda certa persona, vt infra dicetur, procurator constitutus cum generali mandato ad eligendum debet præstare dictum iuramentum nomine suo, & in animam suam, non nomine, & in animam constituentis, vt alias dicebatur in Concilio Basilien. *sess. 12. & in pragmat sanct. titulo de elect. §. ad locum*, vnde procuratori sic generaliter constituto ad eligen- 174

gendum non est opus mandato speciali ad iurandum.

175 Vnde etiam Vicarius Episcopi, † qui potest accedere ad prouisionem, siue electionem huiusmodi, vt dicitur in d. Bulla, seu motu proprio Leonis, quamuis debeat esse ad eam specialiter constitutus, nec videatur sufficere esse Vicarium generalem, etiam cum mandato ad conferendum, & prouidendum Beneficia, & etiam ad omnia alia, quæ mandatum exigunt speciale argum. *cap. fin. de offic. Vicarij in 6. & Clemen. 2. de procurator.* quia iste est casus specialissimus, tamen non debet habere mandatum ad iurandum, quia nomine suo, & in animam suam, non nomine, & in animam Episcopi eum constituentis iurare debet.

176 Secundo subdubitatur, † an in Ecclesiis, in quibus non est in vsu in electionibus huiusmodi canonicatuum præstare d. iuramentum, de eligendo magis idoneum, vt in hac Ecclesia Abulen. prætendebatur, valeat electio facta sine tali iuramento? & videtur valere stante consuetudine 40. saltem annorum non præstandi tale iuramentum, nam consuetudo præscripta derogat iuri canonico, cap. fin. de consuetudine, vbi Doct. præcipue Rochus de Curte, & ita obtentum est in causa Abulen. canonicatus Magistralis, inter Doctorem Hieronymum Ruyz de Camargo, & Doctorem Ascensium Garcia, qui inter alia opposuit contra electionem de defectu iuramenti, & nihilominus fuit pronuntiatum pro validitate electionis sententia lata de consilio D. Ignatij Lopez de Salcedo, non obstante, quod non constitit, vt existimo, de consuetudine quadragenaria.

177 Nihilominus tamen contrarium videtur † verius, nempe non valere electionem huiusmodi Canonicatuum non præstito d. iuramento per electores, etiam si adsit consuetudo quadragenaria, non prestandi tale iuramentum, & ratio est, quod in d. Bulla, & motu proprio ad est decretum irritans, vt in Bulla ibi *ac quicquid super his à quoquam quauis authoritate scienter, vel ignoranter contigerit attentari, irritum, & inane fore decernimus.* Et in d. scedula *motus proprij* ibi, *irritum decernimus.*

178 Quod in fine positum refertur ad totam † dispositionem, vt fuit dictum in Toletana professionis 27. Febr. 1595. coram D. Pamphilio infra adducta 9. *par. cap. 2. num.* 330. & est sine dubio, cum generaliter ponatur super præmissis. Et quod dicit Boerius *decis.* 119. *n.* 5. quod clausula irritans refertur ad proximam dispositionem, & cum eo Ant. Gabriel. *de clausul. cõclu. 3. nu. vlt.* quod decretum irritans restringitur ad dispositionem, cui magis proxime coheret, & non refertur ad omnia præcedentia, accipiendum est, quando non ponitur generaliter, sed respectu proximæ dispositionis, seu quando non potest ad alia commode referri, &c.

179 Et contra constitutionem † habentem decretum irritans, non valet, nec potest induci consuetudo, Archid. Io. And. Domin. *num.* 6. Francus *num.* 4. & alij *in c. cum de beneficio de Præben. in* 6. Præpositus Alexand. *in c. in istis §. leges* 4. *distin.* Barba. *in Clem. 1. nu. 23. de elect.* Felin. *in cap. cum accessissent de constit. num.* 30. *versi.* 4. *limita.* Probus ad Monachum *in cap. tibi, qui de rescript. in* 6. *sub num.* 8 Rochus *in c. fin. de consuetudine sect.* 7. *num.* 7 Rebuf. *in concord. tit. de firm. & irreuocabili concordatorum stabilitate. §. 1. ad fin.* Ruinus *consil.* 13. *n.* 3. *volum.* 2. *& consil.* 102. *num.* 11. *volum.* 3. Ferretus *consil.* 223. *nu.* 12. Nauarrus *in ca. cum contingat de rescrip.* secunda causa nullitatis *num.* 12. & de spoliis. *§.* 14. *num.* 2. *&* 3. Ant. Gabriel. *d. concl. 3. de clausulis à n.* 39. Duennas *reg.* 144. *n.* 1. & Hoieda *de incompatibilitate benefic. cap.* 10. *nu.* 5. & licet contrarium tenuerit Imola, quem referunt, & sequuntur Domin. *in fin.* & Francus *n.* 3. *in cap. nullus de elect. in* 6. & Barbatia *in rubrica Clementinarum de electione in fin.* prædicta tamen sententia est communis vt per Ant. Gabr. *ibi n.* 42.

180 Vbi eam limitat † cum Ruino *d. consil.* 13. *num.* 3. vt non habeat locum in consuetudine immemoriali, quæ tamen non potest dari modo in proposito, cum à d. motu proprio, & Bulla Leonis non transierint, nisi 85. anni.

181 Nec rursus in proposito potest applicari † secunda limitatio, quam ibi tradit *n.* 43. quando dispositio, in qua decretum irritans est adiectum, non esset à principio vsu recepta, de qua infra 11. *par. cap.* 5. *n.* 152. nam esto id constaret, tamen cum in dicta Bulla, seu motu proprio concedantur Ecclesiis Hispaniæ huiusmodi Canonicatus Doctorales, & Magistrales, si volunt istam concessionem acceptare, debent eam acceptare cum omnibus qualitatibus in ea contentis, & non possunt eam in parte acceptare & in parte non, ad *l.* 4. *ff. de lega.* 2. nec obstat, quod huiusmodi Canonicatus iam erant concessi in Bulla sixti IV. nam Leo ad dictarum Ecclesiarum supplicationem, & petitionem approbat, & innouat Bullam Sixti *IIII.* ac de nouo concedit dictos Canonicatus, dando formam, & modum seruandum in eorum prouisione, & sic perinde est, ac si antea concessi non essent.

182 Præterea † id non procedit in priuilegio, seu indulto, quale est istud Ecclesiis Hispaniæ concessũ q̃ non amittitur per non vsum, seu ex eo, quod sit à principio vsu receptum, sed requiritur præscriptio, seu consuetudo præscripta contraria, vt per D. *in c. cum accessissent* vbi Felin. *de constit. & in c. accedentibus, & c. si terra de priuil. & in l. fin. de constitut. Principum* Hor. Mandos. *de priuilegiis, ad instar. glos.* 15. *cum aliis,* quæ tamen præscriptio, seu consuetudo prescripta non datur, stante decreto irritante, vt per supra citatos, & Archid. Io. And. Domin. *num.* 6. Fran. 3. & alios *in c. cum beneficio de Præben. in* 6. & Crescen. *dec.* 4. *de priuil. n.* 6.

183 Tertio subdubitatur † an requiratur pro forma quod vota præstentur secreto ita vt, si publice, seu palam præstentur, electio sit nulla? & dicendum est, quod sic, vt patet ex illis verbis Motus proprij, & Bullæ Leonis, *secreto de necessitate præstandorum,* maxime stante dicto decreto irritante, quod dat formam, vt alias dicitur infra 9. *part. capit. secundo num.* 230.

184 Quod adeo procedit, vt non solum electio † sit nulla, si omnes palam suffragia præstent, sed etiam, si vnus tantum, nam forma est indiuidua, vt supra 2. *p. c.* 1. *n.* 58. *&* 59.

185 Et quamuis in aliis actibus Capitularibus † de iure non requiratur, quod vota prestentur secreto, expediret tamen certe, quod in omnibus votaretur secreto, vt liberius vnusquisque possit suam sententiam dicere, suamque exonerare conscientiam, Abbas *in c. quia propter. nu.* 5. *de elect.* & euitarẽtur rixæ, molestiæ, & inimicitiæ inter Capitulares, ac præsidentium & potentiorum tirannides, & insolentiæ, quas vigere videmus in Capitulis, in quibus votatur publice & ita sanctissima sunt statuta votandi secreto, & Episcopi prouidere deberent, vt ita fieret.

Quamuis in consultationibus sacri Consistorij Car-

dinalium, vbi vota sunt consultiua, aliud expediat, vt per Cardinalem Paleotum de sacri Consistorij consultationibus, *p.5.q.3.*

186 Sed hic † est difficultas, an vota ita debeant esse secreta, vt numquam sint publicanda eligentium nomina, an vero satis sit illa præstare secreto, quamuis postea publicentur eligentium nomina, vt fit in electione Canonica, vt *in d.c.quia propter*, & in electione summi Pontificis per scrutinium, vt per Cicarellam *in additio.* ad Platinam in vita Vrbani VII. & quidem videtur id satis esse ex *d.c.quia propter de elect.*

187 Nihilominus tamen contrarium verius † existimo, quia dictus motus proprius, & Bulla absolute vult, quod vota secreto de necessitate præstentur, & sic videtur velle, quod sint omnino secreta, qualia non essent, si postea essent publicanda eligentium nomina, & facit decretum Concilij *sess.25 de regul.c.* 6. vbi Concilium præcipit Abb. & Abbatissas, & alios Prælatos regulares eligi debere per vota secreta, ita vt singulorum eligentium nomina nunquam publicentur, & ita practicari quidem videmus. nam communiter electio horum canonicatuum fit per

188 scedulas, in quibus est scriptum † nomen electi tantùm, singulis enim canonicis dantur schedulæ omnium oppositorum, & Canonicus sumit schedulam illius, cui vult suffragari, & eam reponit in capsa, seu vrna, vel sub quodam pileo, & reliquas, quæ dicuntur malæ, in alia, seu illas lacerat, pro vt etiã fit in prouisione Cathedrarum Salamanticæ, & aliarum Vniuersitatum.

189 Reputaretur † tamen etiam electio secreta, si Capitulum poneret aliquos, qui reciperent vota omnium, modo postea nomina eligentium non publicentur, vt in terminis *d.c.6.* Consilij censuit S. Cong. his verbis *si electi fuerint à Superioribus aliqui, vt puta quatuor, qui vota omnium recipiant, electio reputabitur secreta, & canonica.* capit. quia propter de elect.

189 Et accedit alia declaratio, super *dict.cap.* quæ sic ait, *in electione Abbatissarum, de qua in præsenti, potest Episcopus cum suo Vicario, vel Secretario, vel alio ab ipso assumpto, vota singularum Monialium ore tenus expressa audire*, Et alia quæ sic ait, *in electione Abbatissarum vota ore tenus accipi possunt à suis Superioribus, licet quatuor, aut quinque ea sciant, si hoc est iuxta formam statutorum Religionis*, capit. quia propter de elect.

190 Nec obstat alia declaratio super *dict.capit.6.* † quæ sic ait, *in electione Abbatissarum vota ore tenus accipi non possunt à suis Superioribus cum duobus testibus, nec potest proximus Superior huiusmodi electionem irritam, vt pote factam contra formam huius decreti, confirmare, & reualidare absque sedis Apostolicæ authoritate.* Quia loquitur & procedit, quando vltra deputatos adhibentur aliqui in testes, per quos posset publicari, &c.

191 Secundo est difficultas, † an, si aliquis canonicus ostenderet alteri schedulam illius, pro quo suffragium fert, electio esset nulla, & non secreta?

192 Et videtur nulla, quia non omnino secreta † non solum, si id faceret palam, & permittente Capitulo, sed etiam secrete. Et facit declaratio S. Congreg. super *d.c.6* quæ sic ait. *Congreg. censuit electionem esse nullam, quando aliqui ex electorib. vnicam schedulam recipiunt vnico nomine scriptam, & nomen electi notũ scribæ, vel alteri, & reponunt in capsula, similiter qui accipiunt de manu scribæ duas schedulas, & vnam, quam voluerint, reponunt, alteram scindunt, quia scriba potuit reuelare talem, qui non habuit nisi vnam schedulam, vel talẽ, qui non habuit duas, monendus hic electus, non legitime electum fuisse, & si fuisset conscius fraudis, esse puniendum, & admonendum, vt petat à Sanctissimo confirmationem.*

Quamuis contra teneant Nauarr. † *consilio nono de election.* & Manu. Rodriguez *in sum. 1. tom. cap. 102. numero quarto, & quæst. regul. 2. tom. quæstion. 51. articul. nono*, quando eam ostenderet secreto sine culpa Capituli. Quorum sententia solum procedet, quando id faceret in fraudem ad annullandam electionem, alias validam sine eius voto, ne fraus & dolus illi patrocinetur. 194

Vnde, si quis de facto attentaret dare votum † publice, seu palam, non debet permitti à Capitulo, sed quod secreto det suum votum, alias electio esset nulla, imo tamquam indignus posset excludi à voto, maxime authoritate Ordinarij pro illa vice. 195

Si tamen ante electionem, seu scrutinium † aliquis verbo diceret, seu publicaret, pro quo suffragium laturus est, vel post, pro quo suffragium tulit, non vitiaretur electio, quia ex hoc in rei veritate nõ desinit esse secreta, eo enim non obstante potuit pro altero suffragium ferre, licet male faceret id publicans, & hoc videtur velle declaratio S. Congregat. † Concilij super *d. cap.6.* quæ sic ait. *Ante vel post scrutinium electorib. nullo modo licet, cui suum votum dederint, publicare, sic Cong. respondit petenti, an electio sic facta teneret.* 196 197

Et etiam, quamuis quis seruaret, † & extraheret schedulas malas ad ostendendum postea alicui, non videtur electio irritari ex quo semel erat recte facta, & secreto, & poterit is eas non ostendere, &c. deberet tamen curare Capitulum, ne vllus posset eas extrahere. 198

Vnde, cum prædicta electio fieri † debeat per vota omnino secreta, fit, quod legitime impeditus, qui potest alteri dare suum votum, & committere vices suas, vt *in dict.cap. quia propter, & cap. penult. eodem ti. de elect. in 6.* non posset dare mandatum de eligenda certa persona, quia tunc votum non esset secretum, quamuis secus sit in terminis d.c. quia propter, vt *in d.c. penult. §. porro*, & ita in terminis † *d.c.6. consi. censuit* S. Cong. vt in seq. declaratione, *Procuratores legitime constituti, cum generali mandato ad eligendum ab iis, qui legitime impediti sunt, non excluduntur, dummodo non habeant speciale mandatum de eligenda certa persona, quia tunc votum non posset esse secretum, prout in hoc decreto.* 199 200

Et ita est accipiendum † quod tradit Parasellus *de priuilegiis minimorum*, & cum eo Man. Rodriguez *d. 1. tom. sum. cap. 102. ad fin. & 2. tom. q. regul. quæst. 51. artic. 6.* 201

Videtur tamen, † quod qui dat alteri vices suas ad votandum, posset verb. illi iniungere, quod suum totum daret tali, & si alteri daret, peccaret grauiter, & faceret iniuriam ei, qui sic dedit vices suas quamuis valeret votum alteri datum, ex quo mandatum exterius, & formale est liberum, & generale. 202

Et cum vota sint omnino secreta, videtur, † quod posset canonicus, cui alter dedit suum votum, & vices suas, cum voto proprio suffragari vni, & cum voto, impediti alteri, etiamsi dedisset omnino libere vices suas, quia tunc cessat ratio *d. §. porro.* 203

Rursus cum electio dictorum canonicatuum debeat fieri per vota Episcopi, & Canonicorum secreta, 204

creta, & per scrutinia, fit eã non posse aliter fieri quã per viam inspirationis, aut compromissi, vt per sequen. declarationem, super *d. cap. 6.* Concilij, *Si in electione Prælatorum regularium procedi potest alia via, quam per scrutinium, vt pote per viam compromissi, aut inspirationis, aut oportet procedere per viã scrutinij tãtũ, quo poterit satis fieri decreto Concilij, vt vota sint secreta, Cong. censuit electionem horum Prælatorum debere fieri tunc per vota secreta, vt se habent verba Concilij hoc ca.* licet contra teneant Manu. Rodriguez *d. c. 102. n. 2. & c. 105. n. 3.*

Quarto subdubitatur, † an, quando in vltimo scrutinio duo habent plura vota, verbi gratia sunt 20. vota, vnus habet decem, & alius alia decem, deueniendum sit ad sortes; quæ licet sint prohibitæ in electionibus ad beneficia, seu officia Ecclesiastica, *cap. fi. de sortileg.* & ibi Abb. *numer. 3.* & Anania 3. & 11. tamen hic specialiter permittuntur à Papa, an vero prius ad qualitates, ita vt nobilis præferatur non nobili, & magis nobilis minus nobili, & beneficiatus in eadem Ecclesia non Beneficiato iuxta Bullam Sixti III. 205

In quo plures tenent deueniendum esse † ad dictas qualitates ex d. literis Sixti IV. quas cum omnibus, & singulis in ea contentis approbat, & innouat Leo. Vnde intelligunt verba *motus proprij*, & Bullæ Leonis ibi, *& si vltimo duo habuerunt paritatem, etiam sorte dirimitur, &c.* de paritate in omnibus, id est non solum in votis, sed etiam in dictis qualitatibus. 206

Et ita dicitur practicatum † in Canonicatu Magistrali Ecclesię Placentinæ inter Doctorem Salinas, & Doctorem Munnoz, qui habuerunt paria vota, & Doctor Salinas vti nobilis fuit prælatus, & in canonicatu Magistrali Ecclesiæ Gienen. inter eundem Doctorem Munnoz, & D. Valentinum Vellez, qui similiter habuerunt paria vota, & Doctor Vellez vti nobilis fuit prælatus, & ad instar eorum in canonicatu S. Scripturæ Ecclesię Toletanæ inter Doctorem don Gabr. de Cardenas, & Doctorem Lupum Barrio, qui habuerunt paria vota, & don Gabr. vti magis nobili fuit per Capitulum possessio tradita, vt *in decis. 1.* Toletana supra adducta *num.* Et ita etiam fuit bis prætensum in canonicatu Magistrali Abulen. inter Magistrum Rodriguez, & Doctorem Castro nunc Episcopum Segobien. qui, cum habuissent paria vota, Ordinarius iussit deueniri ad sortes iuxta Bullam Leonis, cui iussioni cum contradicerẽt tam ipsi, quam Capitulum, quod prætendebat debere esse iudex in hac causa cum Ordinario, & delato negotio ad Cancellariam Pincianam per viam violentiæ, tandem Ordinarius, simul cum iudicib. à capitulo deputatis, procedens illos recepit ad probationem qualitatum, & postquam fuerunt recepti ad huiusmodi probationem qualitatũ, Magister Rodr. cessit. quia Episcopus se interposuit inter illos, & eos concordauit, & sic canonicatum habuit Doctor Castro. Et secundo inter Doctorem camargo, & Doctorem Ascensium Garcia, qui similiter habuerunt paria vota, & tandem Ascensius Garcia, qui prætendebat inter alia deueniendum esse ad sortes iuxta Bullam Leonis, post latam primam sententiam de consilio Doctoris Ignatij Lopez de Salcedo in fauorẽ Doctoris camargo vti nobilis, cessit ex causa concordiæ per papã confirmatæ, & Doctor camargo habuit canonicatum, translata in illum certa pensione, quam Doctor camargo habebat reseruatam super Parochiali de Brunete. 207

Sed hæc sententia mihi est omnino falsa, † contra d. motum proprium, & Bullam Leonis, qui in dictis verbis clare loquitur de paritate, votorum, vt patet ex præcedentibus, ad *l. qui filiab. ff. de legatis primo.* 208

Et si intelligerentur de paritate in omnibus, † nunquam deueniretur ad sortes, quia moraliter loquendo non daretur casus, quod vterque esset nobilis, & vnus non magis nobilis altero, sed æque nobilis. 209

Nec obstat, † quod literæ Sixti IV. cum omnib. & singulis in eis contentis sint approbatæ per Leonem; nam intelligitur prẽterquam in illis, in quib. aliud per Leonem statuitur. Nam etiam per Sixtum IV. fuerat statutum, quod dicti canonicatus deberẽt prouideri tantum graduatis in Vniuersitatibus Hispanię, & tamen Leo statuit, quod possint etiã prouideri Collegialibus Hispanis Collegij Bonon. inibi graduatis. 210

Vnde dicta obseruantia contraria non potest dici † interpretatiua, cum sit contra claram dispositionem Leonis meo iudicio; nam vbi verba sunt clara, non est locus interpretationi ex obseruantia, & consuetudini interpretatiuæ, Aretin. *cons. 84. numer. 5. & 115 num. 2.* Rota *decis. 108. num. 6. par. 1. diuersorum & decis 37. nu. 27. p. 2.* & in Conchen. pensionis 28. Iunij. 1585 coram D. Orano supr. adducta *cap. præceden. num. 148.* & non potest dici consuetudo interpretatiua, cum non affertur lex dubia, super qua fundari possit talis interpretatio, *cap. cum dilectus de consuetudine l. minime l. si de interpretatione de legib.* vt fuit dictum in vna Hispalen. voti 15. Martij 1596. coram D. Gipsio, facit doctrina Decij *in c. fin. num. 47. & 48. de constitutio.* & ibi Syluestri Aldobran. *in additio. verb. dubium* & Rota *decisio. 158. n. 3. par. 2. diuersorum.* 211

Et sic, quamuis esset obseruantia, & consuetudo † quadragenaria non valeret contra dictam dispositionem propter decretum irritãs iuxta dicta sub *dubitatione 1. numero 175.* & alias electio, & prouisio esset nulla, nisi forte, qui remanserunt pares in votis, consentirent seu peterent deueniri ad qualitates. 212

Quinto subdubitatur, † an Capitularis, qui non interfuit lectionibus & actibus oppositorum, possit votare in prouisione horum canon. in quo Rota in vna Carthaginen. præbendę 28. Decem. 1600. resoluit non posse, quia non poterat bene iudicare de literatura, & sufficientia oppositorum, si prẽsens non fuit, & propterea fuit declaratum votum Decani esse nullum, ex d. defectu non interuentionis, vt per Gõçal. *gloss. 4. nu. 107.* qui tamen ait, quod ista dec. fuit facta vna tantum parte informante, & quod difficultate nõ caret ex pluribus, quę in contrarium adduci possent, & ex dictis per eum, *nu. præced.* ex Mascar. *conclu. 877. & aliis*, & mihi non placet, quia potest ab aliis informari qui nõ interfuit actibus, & ita practicatur. 213

Sexto subdubitatur in huiusmodi controuersiis, † & aliis occurrentibus, in prouisione horum canonicatuum, quis debeat esse iudex, an solus Ordinarius, an vero simul cum Capitulo? prout factum est in d. Ecclesia Abulen. Et videbatur huiusmodi cognitionem, & iudicium ad Ordinarium, & Capitulum simul spectare, nã sicut electio, ita etiam & cognitio communis esse debet. 214

Nihilominus tamen dicendum existimo, † quod suppositio, quod deueniendum esset ad qualitates 215

concurrentium, qui habuerunt paria vota, sicut ad Episcopum & Capitulum spectat electio, & prouisio horum canonicatuum ex d. Bullis, eodem modo ad eos spectaret iudicare de qualitatibus extraiudicialiter, & Episcopus haberet solum vnum votum, vt quilibet Canonicus, sicut in electione, nec esset hoc iudicialiter terminandum coram Ordinario & Capitulo, seu iudicib. ab eo deputatis, quamuis informatio de qualitatibus sumenda in forma iudicij, seu iuridica facienda esset, authoritate solius Ordinarij.

216 In controuersia autem, an † deueniendum esset ad sortes, an vero ad qualitates, & an alter esset inhabilis, & an electio esset nulla ob defectum iuramenti, vel alias? solus ordinarius videtur debere esse iudex, nisi vbi esset consuetudo contraria legitime præscripta sicut quando occurrit aliqualis super prouisione aliorum canonicatuum, seu præbendarũ facta ab Episcopo, & Capitulo simul, clarum est solũ Ordinarium esse iudicem, & non Capitulum, & etiam super prouisione facta à solo Capitulo.

Nec obstat ratio † in contrarium adducta, nam ex 217 facultate eligendi, seu prouidendi non infertur ad iurisdictionem, cum sint longe diuersa ad *l. Papinianus exuli. ff. de minor.* ex eo enim, quod quis habeat ius conferendi, non habet iurisdictionem ad cognoscendum de controuersiis super collatione occurrentibus, vt patet in inferioribus collatoribus; nec eo, quod quis habeat ius præsentandi, est iudex in controuersiis occurrentibus super præsentatione, & prouisione beneficij, etiamsi sit patronus Ecclesiasticus.

Pro qua resolutione fecit decretum Concilij † 218 Prouincialis Compostellani *actione 2. decreto 34.* vbi habetur, quod Episcopus solus, seu eius Vicarius declaret, & iudicet inhabiles electores, & eligendos ad Doctoralem, & Magistralem præbendam, seu lectionem S. Scripturæ, quod in concordia confirmata per Pium V. declaratur, quod Episcopus, vel eius Vicarius generalis id faciat circa eligendum, procedendo, ac pronuntiando si nul cum Cap. vbi talis est consuetudo, sicut enim eligendorum electio ad Capitulum vna cum Episcopo pertinet, ita etiam inhabilium cognitio communis esse debeat, quo vero ad vota eligentium, & ad eorum inhabilitatem, recusationem, seu voti priuationem seruetur iurisdictio, seu consuetudo vniuscuiusque Ecclesiæ.

Septimo subdubitatur, † an post electionem requiratur collatio, an vero electio ipsa habeat vim 219 prouisionis, & collationis? Et quidem attento dicto motu proprio, & † Bulla Leonis videtur electionẽ 220 ipsam habere vim prouisionis, & collationis, nec requiri aliam collationem, vt colligitur ex *versic. & electione*, vbi agitur de electione ad huiusmodi canonicatus apud sedem vacantes, & ex illis verbis, *ad prouisionem, seu electionem, &c.* & ibi *sors loco electionis, & prouisionis habeatur*, & faciunt dicta supra *1. par. ca. 6. à num. 23.*

Praxis tamen, † consuetudo Hispaniæ habet in huiusmodi Canonicatibus, post electionem, fieri collationem ab Episcopo, & Capitulo, cui videtur standum. Nã ista interpretatio non omnino aliena à d. Bulla Leonis, quia verbum *prouisio*, potest accipi *synonyme* pro eodem quod electio, ad Rebuf. *in concord. de collatio. §. præfatique ordinarij verb. prouisionem*, & dicta supra *d. cap. 6. num. 30.* & ex Bulla Sixti IIII. ad Episcopum, & Capitulum spectabat omnino prouisio, & collatio horum Canonicatuum.

Octauo subdubitatur, † an prouisio huiusmodi 221 canonicatuum, debeat fieri infra semestre à die notitiæ vacationis, alias deuoluatur ad superiorem. Et breuiter respondetur affirmatiue ad tradita per Anast. Germonium *de indultis Cardinalium §. volumus, num. 56. & d. infra 10. par. c. 2. & 3.* Maxime cum prouideantur authoritate ordinaria, † quamuis aliquando capitula id non obseruent, neque aduertãt, 223 vt vidi in canonicatu Doctorali Salamantino, & Magistrali Toletano, & deuolutio fiet cum eisdem qualitatibus, vt dicitur *d. cap. 3. 10. par. num. 42.* Licet superior ad quem fit deuolutio non teneatur ponere edictum, nec facere concursum, † quia ista est forma solum data Episcopo & Capitulo, & cum Episcopus 224 in huiusmodi prouisione interueniat, vt Prælatus, & non Canonicus, licet non habeat nisi vnum votũ, vt vnus Canonicus, non fiet deuolutio ad ipsum. *c. penul. de conceß præbend. & c. à collatione de appellation.*

Vnde infertur, † quod cum isti canonici sint priuati ipso iure huiusmodi canonicatibus ob absen- 225 tiam vnius mensis, (Intellige continui, vel interpolati à ciuitate, in qua præsentes, gaudere possunt absentia ab Ecclesia, seu choro, qua alij gaudent, vt in hac Ecclesia, & credo in aliis practicatur) absque Ordinarij, vel capituli sui licentia ex dictis Bullis, & sic statim nulla expectata sententia, nec citato possessore, possint prouideri, vt dicetur infra *11. p. c. vl. r. 23.* & dicitur in d. Bullis, si infra semestre ab huiusmodi absentia Ordinarius, & capitulum non prouiderunt, vel vt postea melius prouisio fieri possit, nõ egerint super declaratione vacationis: nempe vt per iudicem iuridice declaretur priuatus talis canonicus, ne post prouisionem opus esset eum vocare ad inducendum in possessionem prouisum, iuxta *capi. licet Episcopus de præben. 6.* fiet deuolutio ad superiorem iuxta id quod dicetur *d. cap. vlt. num. 25.* Nec potest dici, quod ad istam priuationem requiritur declaratio, † & voluntas capituli, seu maioris partis, sicut dicitur de caducitate emphiteosis, quia ista pri- 226 uatio est per Papam inducta in pœnam non residentium, & in fauorem publicum Ecclesiæ non capituli, maxime, cum eos etiam faciat perpetuo inhabiles ad dictos canonicatus. Et faciunt verba illa vbi dicitur, quod *de canonicatibus sic vacantibus ob priuationem debeat aliis prouideri, &c.* vnde capitulum non potest illos qui abfuerunt vltra mensem in huiusmodi canonicatibus tollerare vllo modo.

Et idem erit, † si haberent licentiam absentiæ, 227 nullam tamen, vt pote datam non seruata forma statutorum, verbi gratia aliquo contradicente: cum esset gratiæ, vt reuera est, nisi eam petens haberet aliquam grauem seu vrgentem causam, nam tunc esset iustitiæ, & sic sufficeret maior pars capituli pro tempore quo alij canonici abesse possunt, &c. vel non seruato modo votandi, aut vocãdi ad capitulum, pro forma requisito. Nam d. verba Bullarum *absq; Ordinarij, vel capituli sui † licentia*, intelliguntur de li- 228 centia valida ad *l. 4. §. condemnatum*, vbi D. *ff. de re iudic. cum aliis.* Felin. qui plura adducit *in cap. ex tenore de rescrip. à num. 3.* & Rotam in Corduben. Portionis 25. Octobris 1557. coram D. Rubeis adducta *par. seq. cap. 3. num. 54. & decis. 403. circa fin. par. 1. diuers.* & adducta per Gonçalez *gloss. 57. à n. 12.* & paria sunt non habere licentiam, vel illam habere nullam, & inualidam, & facit quod dicitur infra *11. p. cap. vlt. à nu. 217.*

Quamuis ad effectum, vt non vacent huiusmodi † cano-

229 † canonicatus, ob absentiam, sufficeret licentia Ordinarij, vel Capituli iniusta & illicita, & sine legitima causa, ex qua non facerent fructus suos, nec tuta conscientia abesse possent, & cum licentia Ordinarij, vel Capituli possent gaudere mensibus absentiæ recreationis causa concessis per Concilium, vel statuta valida, lucrando in eis fructus in absentia, nec ad eam iuste concedendam pro istis mensibus opus esset aliqua causa, nisi eorum præsentia esset multum necessaria Ecclesiæ.

230 Et dare huiusmodi licentiam † videtur spectare ad Capitulum, ad quod spectat ipsorum Canonicatuum prouisio, quod in hac Ecclesia Abulens. vocatur capitulum capitulantium, de quo sunt Canonici, & etiam ex consuetudine Dignitates, & non ad Capitulum, cum Portionariis, nisi vbi etiam ipsi habeant votum, in huiusmodi prouisionibus, vt in Ecclesia Caurien. & ita practicatur.

231 Quamuis si isti Canonici, essent legitime † occupati, in negotiis Ecclesiæ à Capitulo pleno, cum Portionariis, non esset opus licentia Capituli Canonicorum, cum sint legitime absentes, pro causa Ecclesiæ, cum licentia Capituli, &c. sicut etiam non esset opus d. licentia, cum abessent ex aliis causis expressis in iure, vel priuilegio.

232 Sed si essent habiti, pro præsentibus, pro negotiis † fictis, seu sub falso prætextu negotiorum Ecclesiæ, cũ non sint legitime absentes, nec habeant licentiã Capituli Canonicorum, videtur habere locum prædicta priuatio, maxime si id fuit factum cum contradictione aliquorum.

233 Et licentia debet esse expressa, † nec sufficit tacita; nam vbi requiritur licentia, debet esse expressa non tacita, Archid. Io. Andr. Domin. & Francus in capit. si Abbatem in princip. de electione in 6. Lapus allegat. 86. numero 3. vbi mandos. litera D. Corsetus in singul. verbo licentia, Decius cons. 28. Tiraq. in l. connubial. gloss. 7. numero 8. Auendanno in d. verb. otorgamiento, Matien. in l. 3. titul. 3. libr. 5. recopil. gloss. 1. num. 5 Paz in praxi 1. par. 1. tom. secundo tempore, num. 27 & 28. Menoch. de arbitr. centur. 5. noue addita, casu 453. numer. 14. & alij citati per Thom. Sanch. de matrim. lib. 3. disput. 35. nu. 16. quamuis ipse contra teneat *à n.* 20.

§. 2.

De prouisione Beneficiorum inferiorum.

SVMMARIA.

Restat dicere de aliorum Beneficiorum prouisione ordinaria, num. 234. & in Beneficijs minoribus Ecclesiarum inferiorum collatio de iure pertinet ad solum Episcopum, etiam sine consilio Cap. saluo iure patronatus numero 235. & idem dicit Abb. de Beneficiis inferioribus Ecclesiæ Cathedralis, numero 236. quæ tamen sententia, dubia videtur, nec admittenda in Portionibus, & aliis Beneficiis participantibus de mensa, num. 237.

Maiora Ecclesiarum inferiorum Beneficia Episcopus de iure, cum consilio Cap. conferre debet à numero 238. ex generali tamen consuetudine Episcopi in nullis Benef. extra Cathedralem requirunt consil. Cap. quæ consuetudo valet, numero 241.

HActenus actum est de prouisione ordinaria, Prębendarum & Dignitatum † Ecclesiarum Cathedralium, & Collegialium. Restat dicere de aliorum Beneficiorum prouisione ordinaria. 234

In quo dicendum est, † quod in Beneficiis minoribus Ecclesiarum inferiorum collatio de iure pertinet ad solum Episcopum, etiam sine consilio Cap. saluo iure patronatus, Abb. *in d. c. cum Ecclesia Vulterana de elect. n. 8. vers. 3. & vlt. casu, & in c. nouit de his quæ fiunt à Prælat. n.* 6. Selua *de Benefi. 2. p. q. 22. 6. casu n.* 17. Corras. dicens communem *de benef. 2. par. c. 4. nu.* 6. Bursat. *cons. 126. n. 5. lib. 2.* & Zechus *de Benef. pensio. c. 2. vers. ordinary etiam.* 235

Et idem † dicit Abbas *in d. c. cum Ecclesia Vulterana, num. 3. vers. in tertio membro,* † de Beneficiis inferioribus Ecclesiæ Cathedralis, nempe quæ non sunt Præbendæ, seu Dignitates, scilicet, quod solus Episcopus possit illa conferre, etiam sine consensu, vel consilio Capituli, quia ista minora explicat Episcopus ex suo officio generali, &c. sequitur Gonç. *gl.* 45 *à n.* 38. 236

Quæ tamen Abbatis † sententia, dubia satis videtur ex supradictis, nec admittenda videtur in Portionibus, & aliis Beneficiis Ecclesiæ cathedralis, quæ licet non sint Præb. proprie, participant tamen de mensa capitulari, & ita quoad prouisionem Portionum in Ecclesiis Hispaniæ, idem solet seruari, quod in prouisione præbendarum, canonicatuum, & eodem modo prouidentur, & posthæc Gonçalez *dict. gloss.* 45. *numero* 42. ait se inuenire, quod etiam in portionibus Ecclesiæ cathedralis, sæpe Rota decideritʼ quod sint inspecto iure communi. de simultanea collatione Episcopi & capit. vt fuit resolutum in vna Salamantina dimidiæ Portionis 27. Iun. 1590. coram comitulo, & in alia corduben. dimidiæ Portionis 13. Februar. 1602. coram Dom. Sacrato, & alias pluries &c. nec placet concordia, quam tradit Gonçalez *ibi n.* 43. quod opinio Abbatis procedat, quando Portionarij sunt prorsus extranei à cap. Ecclesiæ cathedralis, prout de iure communi. dict. vero decis. locum sibi vendicent, quando ex aliquo iure speciali sunt de gremio capituli, &c. nam, licet non sint de gremio capituli procedẽt d. decisiones, quia satis est in proposito, quod participent de mensa capituli, licet non de voce, & ad prædicta etiam est decis. Rotæ in Hispalen. Portionis supra adducta *cap. primo numero* 35. 237

Maiora vero Ecclesiarum inferiorum Beneficia † Episcopus de iure, cum consilio capituli conferre debet. *ca. nouit, & cap. quanto,* vbi Abb. *n. 2. de his. quæ fiunt à Prælatis* idem Abb. *in d. cap. cum Ecclesia Vulterana n. 3. vers. 3. & vlt. casu,* Selua, Corras. & Zechus *sup.* & sic est intelligendus, Rochus *de iure patr. verb. competens, n.* 65 & Duaren. *de Benefi. l. 3. cap.* 4. vbi ait, quod in Beneficiis, quæ nomine collegij non cẽsentur cõfert Episcopus, sed in hac collatione cleri collegiique consensus, siue consilium requiritur, *c. nouit, cap. quanto de his, quæ fiunt à Prælatis* quem sequitur Quintanaduennas, *l. 1. Ecclesiasticon cap. quinto numer. 4. in fin.* 238 239

Quamuis in Rectoriis maioribus consensum † capituli requirat Bursatus *d. cons. 126. n. 45. lib. 2.* Ex generali tamen consuetudine † Episcopi in nullis Beneficiis extra cathedralem Ecclesiam sitis requirunt consilium capituli, quæ consuetudo valet, vt *in ca. 3. de consuetudine in 6.* & ibi Dd. Abb. *in d. c. nouit, n. 5.* & 240

Lamber. *de iure patr. 3. p. 2. l. q. 1. art. 4.* qui dicit, quod sine dubio hæc consuetudo hodie inoleuit per totum orbem, & quod possumus dicere *tit. de his, quæ fiunt à Prælatis*, sine consensu Capituli recessisse ab aula, quia Episcopi hodie omnia expediunt sine Capituli consensu.

§.

De aliquibus dubiis de ordinario collatore.

SVMMARIA.

DE Ordinario collatore examinanda veniunt aliqua dubia *n. 242.*

An Episcopus, seu alius Prælatus electus; & confirmatus possit conferre, administrare, & exercere, quæ sunt iurisdictionis ante installationem, vel inductionem in possessionem, à n. 243. referuntur sententiæ Doct. & resoluitur attento iure communi tenendam esse 1. sententiam communiter receptam, quod possit, nisi alius sit in poss. hodie vero ex extrau. iniunctæ de elect. Episcopos & alios Prælatos, in curia promotos etiã literis expeditis non posse conferre, nec administrare ante illarum ostensionem, & præsentationem factam Cap. & ponitur decis. Rotæ.

Etiam seclusa d. extrauag. videtur iuri, & rationi satis conforme, non posse Episcopum ingerere se administrationi, nisi ostensis & præsentatis literis Cap. de cuius præiudicio agitur, & de tollenda ei administratione à qua antea non teneretur desistere numero 254. & seq.

Illa communis sententia limitatur, nisi sit consuetudo, quod Prælatus non administret ante installationem seu inductionem in possess. quia tunc non poterit antea administrare, quam consuetudinem esse negari nõ potest, non solum in Hispania, sed etiam in alis partibus, & ita in causa Burgen. fuit denegata remissoria ad probandam consuetudinem contrariam, vt in decis. posita à n. 257.

Stante d. consuetudine, quæ est satis rationabilis, non videtur posse administrare, nec conferre promotum, etiam si sit Cardinalis ante adeptam possessionem, quicquid sit de illo, an Cardinales ligentur dispositione d. extrauag. iniunctæ, de quo remissiue, & etiam de ea, n. 262.

An Episcopus cui datus est coadiutor possit beneficia cõferre, &c. à nu. 295. resoluitur quod Episcopus cui ob senectutem, aut ægritudinem datus est coadiutor, confert libere Beneficia, & non coadiutor, quamuis secus sit in visitatore, seu administratore Ecclesiæ vacantis dato à Papa, coadiutor vero datus dementi seu mente capto potest conferre, &c.

An valeat collatio Beneficiorum facta per Episcopum seu Prælatatum putatiuum, qui se gerit pro Prælato, sed ex aliquo defectu non est verus Prælatus, &c. nu. 276. conclusio quod valet collatio per eum facta ratione publici officij sicut, & alia gesta per eum ex l. Barbarius n. 277.

Limitatum 1. d. concl. vt non procedat, vbi aliquis est intrusus in Dignitate, seu Beneficio reseruato, ratione cuius competit ius conferendi, nam tunc, licet conferat ratione publici officij, & Dignitatis, non valet collatio propter decretum irritans in reseruatione positum numero 278. Quamuis contra teneat Ægidius, cuius decisio posset procedere in aliis iurisdictionalibus non in collatione Beneficiorum, &c. nu. 279 & seq.

Secundo limitatur, quod ad hoc vt valeat collatio, & alia gesta per illum non sufficit communis error, cum possess. sed simul etiam requiritur authoritas superioris, & tit. ab eo collatus, quamuis inualidus ex aliquo vitio, seu defectu occulto. num. 281. quamuis Bart. & alij teneant sufficere communem errorẽ cum possess. offic. n. 282 & lex 1. C. de testam. loquitur in actu testis, qui de sui natura non desiderat authoritatem superioris, nu. 283.

Requiritur tit. non à quocunque superiore collatus, sed à legitimo superiore habente alias potestatem illum conferendi numero 284. & seq. vbi ponitur decis. Rotæ.

Quando est vitium, seu defectus non in materia id est in persona electi, seu prouisi, sed in forma communi, error nihil operatur, nec valent gesta per illum, quia est defectus in fundamento, & radice, & deficiente forma, quæ dat esse rei, deficio tit. à n. 286. & explicatur quod dicunt aliqui authores. Sed id patitur difficultatem ex tribus rationib. adductis, ex quib. probabile videtur valere gesta per eum, qui habet tit. à Superiore, licet nullum ex defectu formæ, &c. à numero 290.

Explicatur lex ad varios, C. de numerariis, & actuariis l. 12. à n. 295.

Quando per decennium quis se gerit pro habili, seu pro tali, non requiritur alius tit. num. 298. nam ex possession decennali præsumitur tit. num. 299. & seq. vbi ponitur resolutio Rotæ, sed id intelligitur, quando non constat de contrario, nempe de defectu tit. nec ius resistit, nam tunc ex decennali possessione non præsumitur tit. etiam coloratus n. 301. & 302. & l. Barbarius non habet locum, quando ius resistit. numero 303. & procedit in errore circa factum, non circa ius. numero 304.

Conuincitur sententia aliquorum, quod quando est opinio probabilis, quod quis est legitimus minister, & habet iurisdictionem, licet illa in re non sit vera, valent gesta per illum, ex leg. Barbarius, nam hic non est error circa fructum, sed circa ius, nec est error communis populi, sed error sapientium, & deficit etiam authoritas Superioris, nisi dicatur, quod dubium seruit de tit. & ad communem errorem huius actus sufficit. à n. 305.

Ad effectum l. Barbarius sufficit tit. coloratus, qui sufficeret ad effectum restitutionis in spolio Beneficij, & sic gesta per prouisum ab inferiori, cui ius commune resistit, qui tamen erat in quasi possessione conferendi, valebunt, cum illa quasi possessio etiam semiplene probata sufficiet pro colore tit. in spolio n. 308.

Valerent etiã gesta per prouisum à Vicario, quãdo collatio est adminiculata cum aliquali probatione potestatis Vicarij, nam tunc tribuit titulum coloratum. numero 309.

Tertio limitatur d. conclu. vt non valeat collatio, nec alia gesta in fauorem scientium impedimentum nu. 310. Quamuis alij teneant mero iure valere, esse tamen retractanda, numero 311. quæ limitatio intelligitur, quãdo scienti potest imputari culpa in adeundo illum iudicem, seu Prælatum, quem scit non esse vere talem. Secus, quando non est, quod imputetur illi, &c. numero 312. nec procedit hodie, quando impedimentum est excommunicationis non denuntiatæ, seu notoriæ. n. 313.

Quarto limitatur, vt non procedat in collatione seu electione & aliis, quæ geruntur iure priuato, seu ratione

priuati

priuati officij, &c. n.314. & seq. etiam stante extrauag. ad euitanda, n.321.

Vnde præsentatio facta à patrono excommunicato, etiã occulto, est nulla, & consequenter etiam institutio ad illam facta, quod procedit in præsentatione facta à patrono Ecclesiastico, nam facta à patrono laico, etiam publico excommunicato, valet contra aliquos à numero 316.

Potest tamen Episcopus non admittere præsensationem factum à patrono laico, quem scit esse excommunicatum, cum ille male faciat præsentando, licet non sit denuntiatus, & si esset denuntiatus, deberet illam repellere alias peccaret; saltem venialiter, &c. numero 319.

Conuincitur sententia Bertachini, quod requiratur excommunicatum esse publicatum, vt non possit eligere, seu præsentare, quæ non est vera, etiam ad effectum annullationis actus contra Lamber.

An hodie stante d. extrauag. ad euitanda, collatio facta ratione publici officij ab excommunicato non occulto, sed publico, non tamen notorio, aut denuntiato, sit valida à n.322. resoluitur negatiue contra aliquos, nam, licet acta à iudice excommunicato publico, non tamen denuntiato, aut notorio, ad instantiam partis sint validida, etiam si pars sciat eum excommunicatum, tamen acta à tali ex officio, non valent, & collatio beneficiorum sit ex officio &c. & ita potest procedere quædam dec. Rotæ relata, n.326.

De reg. & materia l. Barbarius remissiue, n.327.

An valeat collatio facta ab Episcopo, seu Prælato qui cõmisit aliquod crimẽ, ob quod ipso facto, & iure priuatus est Prælatura, puta hæresim à n.328. resoluitur valere cum priuatio est occulta, quamdiu enim toleratur, nec priuatio est notoria, rata esse debent ab eo gesta, ex l. Barbarius, quamuis aliqui dicant l. Barbarius, non procedere in hæretico, &c.

Id procedit etiamsi Episcopus, seu Prælatus esset accusatus de d. crimine, numero 333. non obstante limitatione Bartol. docentis, quod quando sit processus, ex quo ferenda venit sententia declaratiua, gesta post processum inchoatum non valent, secus si esset priuandus per sententiam, &c. quia de ea dubitat Ias. nec videtur tenenda, & respondetur ad l.1. C. de testam. & l. quæstum 1. ff. qui & à quibus allegatas per Bart. à numero 334.

Procedit etiam, licet Episcopus seu Prælatus esset depositus per sententiam, seu lata contra eum sententia declaratoria, si ab ea appellauit, nam post appellat. non prohibetur fungi officio, &c. n.338. secus, si non appellauit, quamuis sententia solum esset declaratoria criminis, &c. n.339.

241 NVnc pro complemento † huius capitis de Ordinario collatore, examinanda veniunt aliqua dubia, & primum dubium est, an Episcopus, seu Prę-
243 latus electus, & confirmatus, seu institutus, † vel prouisus à Papa, possit conferre, administrare, & exercere ea, quæ sunt iurisdictionis ante installationem, vel inductionem in possessionem? in quo sunt variæ sententiæ, prima est affirmatiua, quod possit, nisi a-
244 lius † esset in possessione Prælaturæ, ex *c. nosti. capit. transmissam, cap. qualiter, & cap. nihil est de elect. & ca. auaritiæ eodem in 6* quæ iura solum videntur exigere confirmationem ad administran. ita Innocẽtius Hostiensis, Ioannes Andreas, Compostellanus Butrius Cardin. & Abbas, *in d. c. transmissam*, Felin. *in cap. ne Dei de simo. n.2. dec.* Capellæ Tolos. 444. seu 443. & ibi Aufrer. Cosmas *in pragmat. sanct. tit. de elect. cap. licet. §. censuit, verb. promotus*, Ripa *l.2. respon. c.31.* Rochus *de iure patron. verb. ius, q.5.* Lamber. *3. p. l.2. q.11. art.6. & 7.* Selua *de benef. 2. p. q.15.* Rebuffus *de pacific. poss. à n.294. & 301.* alias 243. & 251. *& in praxi, tit. de sim. in resign. n.26.* Botteus *de synodo 1. p. n.39.* Corrasius *2 p. cap. 4. num.8.* Duarenus *de benef. l.3. c.4.* Rosiniacus *c.12. à n.2. & c.23.* P. Gregorius *c.38. n.2.* Couarruuias plures referens *l.3. variar. c.16. n.6.* Cuchus *in institutio. maior. l.4. tit.4. à n.63.* Anastasi. Germonius *de indultis Cardinal. necnon quarumcumque, à n.29.* Aceuedo *in curia Pisana, l.1. c.13. à num.9.* & Suar. *4. tom. de pœniten. disput. 55. sect.3. num.19.* & alij communiter.

Et ita in † vna Burg. Canonicat. 28. Ian. 1583. co- 245
ram Illustris. Lancel. quæ habetur impressa *2. p. diuer. dec.* 182 fuit per Rotam resolut. vacationem Ecclesiæ solum durare, vsque ad confirmat. seu prouisio. de Prælato factam, & sic stante d. prouis. & literis expeditis etiam ante captam posses. per Prælatum, non posse Cap. conferre, nec iurisdictionem exercere, vti sede vacante, refert & sequitur Flam. Paris. *de resignat. Benef. libro 7. quæstione vigesimatertia à numero 46.*

Secunda sententia est negatiua, & contraria, † quam 246
tenent Archidiaconus *in c. eum qui de Præb. in 6.* & ibi Lapus, Paul. & Anchar. idem Archid. *in d. c. auaritiæ*, & ibi Dom. *nu.4. in princ.* & Francus etiam *nu.4.* & idem Anchar. *in reg. sine possessione l.6.* Imola *in d. capite transmissam*, & Felinus *consilio quadragesimo, nu.5.*

Alij concordant opiniones, † vt si confirmetis, qui 247
est ordinarius loci, & plenam potestatem iure habet, vt Archiepiscopus quo ad Prouinciam, Episcopus quoad Diœcesim, & Papa quoad omnes, tunc ex sola confirmatione habet plenam & liberam administrationem, secus si alij confirment, qui non sunt locorũ ordinarij, quia tunc superioris puta Diœcesani conniuentia, & consensus expectatur, & requiritur, quam distinctionem sequitur dicens satis æquam Domin. *in d. c. eum qui §.1. n.8.* & ibi Francus *n.5.* Felinus *in dic. ne Dei, num.5. 2. limit.* & Rebuf. *sup. de pacific. n.306.* alias 255.

Alij sic concordant; quod aut installatio spectat 248
ad alium, quam ad confirmatorẽ, & sit vera 2. opinio Archid. & aliorum, aut ad confirmationem, & sit vera prima opinio Innoc. & aliorum, ita But. *in d. cap. ne Dei*, quem ibi sequitur Anania *n.4.* licet Fel. *d. n.5. limitat.* eos citet pro 3. sententia.

Sed reuera quoad hoc nihil † videtur referre, 249
an confirmet loci ordinarius, an alius, si confirmandi potestatem habet, nec an installatio spectet ad confirmatorem, an ad alium? nec talis distinctio iure probatur, sicut nec 2. sententia Archidiaconi, & aliorum.

Vnde videtur tenenda prima sententia † commu- 250
niter recepta, attento iure communi.

Hodie vero ex extrauag. *iniunctæ de † elect. in com-* 251
muni b. de qua Corrasius. & alij ex citatis non meminerunt Episcopi, & alij Prælati in curia promoti etiam literis expeditis, non possunt conferre, nec administrare ante illarum ostensionem, & præsentationem factam Cap. vt patet ex illis verbis, *nullique eos absque dictarum literarum ostensione recipiant, aut eis pareant, vel intendant*, & ex *vers. seq.* & ita tenuit Rota † in d. Burgen. Canonicatus 3. Iun. 1583. co- 252
ram Do. Bubalo recedens à supradicta decisio facta

coram D. Lancelloto, vt in sequenti decisione nondum impressa.

Resolutum extrauagantem, iniunctæ, de elect. in cõmunib. *obstare D. Nicolao de Paredes, quia licet Reuerendissimus Dominus Archiepiscopus Burgen. post prouisionem à Papa de Ecclesia Burgen. & post literas desuper expeditas acquisiuisset attento iure communi iurisdictionem Episcopalem, & potuisset etiam conferre Beneficia, cum sedes Episcopalis non diceretur amplius vacare, vt fuit in hac causa resolutum, tamen attenta dispositione* d. extrauagantis, *ex quo literæ non fuerunt præsentatæ Capitulo, & Canonicis, totum id, quod actum fuit per D. Archiepiscopum ante d. præsentationem fuit irritum, & inane, vt disponitur in d. extrauaganti ibi, nullique eos ante d. literarum ostensionem recipiant*, & in vers. seq *ibi*, quod si forsan contra præsumptum fuerit irritum habetur, *& licet reperiantur aliqui Dd. dicentes, quod literæ debent esse expeditæ ad hoc, vt non dicatur Ecclesia vacare, & vt Episcopus possit administrare absque eo, quod de præsentatione faciant mentionem, vt ita simpliciter dicit glos.* in clem 1 verb. sede vacante, de hæret. *& ibi Inola* num. nono. verb. glo. vacante, *Cardin.* in §. duo. numero quinto in fin. *Abb.* numero 6. versic. Ecclesia Vitali, numero 176. *Petrus Rauennas* in Compendio iuris canon. in dict. titul. *Paulinus* de potestate Capituli, præludio 7. numero 14. *Felinus* in cap. ne Dei timorem numero tertio, versic. 4. limita de simonia. *Selua* de Benef. p. 2. quæst. 15. in princ. *Abb.* cap. qualiter, 1. notab. de elect. *quem sequuntur Decius* rubrica de constitut. numero 42. *Castador.* decisio. 8. numero 5. de restitut. spoliat. *Put.* decis. 277. numero 3 l. 3. *tamen omnes isti, & alij, qui reperiri possunt, non excludunt ostensionem literarum, quia simpliciter loquuntur, imo illam præsupponunt ex quo ad id probandum allegant d. extrauagantem, quæ de literarum ostensione expresse disponit, & dictum Doctorum debet intelligi secundum legem, quam allegant, & si aliter ipsi sentirent, dicerent contra d. extrauaganiem, cuius verba sunt clara, & ita etiam illam declarat Rebuff.* in praxi, tit. de simon. in resignat. numero 31. *Decius* in rubric. de constitutio. elect. numero 42. *& ex supradictis in contrarium allegatis se ipsum declarat Vitali* in Clem. 1. §. porro, numero 30. de iureiurand. *Felin. in cap.* 1. de præscrip. num. 3. *quod licet loquatur per verb. forte, tamen postea affirmat, hoc dicit* in cap. eam te, numero 6. vers. sed caue de rescript. & in rubrica de constitut. numero 12. vers & adde *vbi dicit, quod debeat ostendi literæ, Abb.* in cap. nosti, numero 4. de elect. & in cap. in nostra colum. fin. num. 11. vers. dicit tamen de rescrip. *vbi expresse dicit, quod prouisio debet probari per literas, nec aliter recipi debet, & hoc dicit esse bene notandum, quia multi in hoc errant. Non obstant etiam adducta pro parte d. Nicolai ad probandum notitiam Capituli, de dicta prouisione & literis desuper expeditis, & quod sola notitia sufficiat, absque literarum præsentatione iuxta* consilium 4. *Calder.* de offic. legati. *Felin.* in cap. cæterum, numero 16. vers. sed caue de rescrip. *Rebuff.* praxi titul. de forma Vicariatus, numero 210. *Couar.* pract. cap. 9. num. 7. vers. 2. conclus. *quia respondetur, quod dicti Doctores non loquuntur, quando lex requirit præsentationem literarum, quia tunc sola notitia non sufficit, vt declarat idem Felin.* in dict. cap cæterum, numero 17. vers. extensio 1. *Boerius* quæstion. 347. numero 16. & 17. *& in terminis dict. extrauagantis tradit Rebuff.* dict. titul. de simo. in resig. n. 4 *vbi hoc comprobat pluribus rationibus. Præterea allegata in contrarium non procederent, quando ageretur de præiudicio alterius, Felin* in cap. ex parte Decani numero 22. de rescript. *Bart.* in l. 1. numero 20. de noui operis nuntiatione *Ripa* in l. quod te numero 61. si certum petatur, *at in præsenti tolleretur ius Episcopale, quod habet Capitulum sede vacante, circa collationem Beneficiorum, propterea, donec sunt illi ostensæ literæ expeditæ, prout dicitur* in d. extrauaganti *non prohibetur continuare suam iurisdictionem, & consequens collatio per Cap. facta tenet, & est valida.*

Et vltra citatos per Rotam † in ista decisio. addo 253
Felinum dict. consil. 40. numero 9. & 7. & ita consultus respondi anno 1603. in vna Segobien. de qua supra memini capit. primo, numero 239. & ita post hæc tradit Gonçalez, *gloss.* 15. §. 2. *à numero* 80. referens istam decisionem, & dicens, fuisse postmodum sæpius à Rota canonizatum, & ita se consultum respondisse in alio simili casu vnius Canonicatus Corduben.

Quinimo etiam seclusa *d. extrauaganti* † videtur 254
iuri, & rationi satis conforme, non posse Episcopum ingerere se administrationi, & iurisdictionis exercitio, nisi ostensis, & præsentatis literis suæ prouisionis Capitulo, de cuius præiudicio agitur, & de tollenda ei administratione, & iurisdictione, quam habet Sede vacante, vt dicitur in d. decisione ad fin. ex Felino in c. *ex parte Decani de rescrip. nume.* 22. Bart. *in l. 1. n. 20. ff. de noui operis nuntiatione* Ripa *in l. quod te mihi, numero sexagesimo primo. ff. si certum petatur.*

Et confirmatur, † nam ante ostensionem, & inti- 255
mationem literarum non teneretur Capitulum desistere ab administratione, & exercitio iurisdictionis, sed eam posset continuare, & consequenter Episcopus non posset antea iurisdictonem exercere. alias daretur conflictus, & repugnantia iurisdictionum, & confusio magna, ac rixarum & scandalorum occasio.

Nec obstant *iura supra allegata*, quia illa † non ex- 256
cludunt ostensionem, & notificationem literarum faciendam Capitulo, cui aufertur administratio, & ita videtur accipienda prædicta communis sententia.

Præterea illa communis † sententia limitatur, ni- 257
si sit consuetudo, quod Prælatus non administret ante installationem, seu inductionem in possessionem, quia tunc non poterit antea administrare, sed seruanda est consuetudo ad c. *in hi* 11. *distinct. cum alis*, ita glos. *in dict. extrauag. iniunctæ verb. non præsumant*, Abbas *in d. c. transmissam numero tertio*, dicens ita communiter velle. Dd. Felinus *in d. c. ne Dei, num.* 63. *limitatione* Selua. & Bott *supra.* Rebuff. *de pacificis numero* 266. alias 247. Cuchus *supra*, & Anastasius Germonius qui ait, quod prouisus potest administrare ante apprehensam possessionem, nisi vsu, vel consuetudine receptum sit, ne quis administret, nisi naturalem, & actualem possessionem acceperit, quam consuetudinem ait sibi videri esse in viridi obseruantia, non enim solent ante apprehensionem possessionis quicquam possessori agere, & nouissime Aceuedo *sup. nu.* 12. qui ait quod, cum Episcopus etiam confirmatus literas confirmationis teneatur mittere Regi, & eius Regio consilio, & antequam ibidẽ expediantur, non capitur possessio, Canonici suæ Ecclesiæ nisi literas has videant, & eis notificentur, non permittant administrare, & eis præsentatis, & notificatis, capitur Episcopatus possessio, nunquam vidit, neque audiuit Episcopos etiam confirmatos ante captam possessionem potestatem iurisdictionis exercere, & quod de consuetudine sic teneri videt, & audiuit in

Epi-

Episcopatu Placentino, & in aliis, quorum notitiam habet, &c.

Et reuera negari non potest esse hanc consuetu-
258 dinem, † non solum in Hispania, sed etiam in aliis partibus. nam nunquam Episcopi ante captam possessionem administrant, nec Beneficia conferunt, nec in aliquo se occupant, seu impediunt, sed Capitula, vti sede vacante administrant, & iurisdictionem exercent, donec per Prælatum sit capta possessio Episcopatus, quia præsentatis literis, & præstito solito iuramento de seruandis statutis, statim solet eis dari, seu eorum procuratori, & vsque ad illud tempus censetur durare Ecclesiæ & sedis vacatio
259 ad istum effectum administrationis, † ad quod videtur respexisse *reg. 2. Cancellariæ*, quæ reseruat Beneficia ad dispositionem Episcoporum, & aliorum collatorum pertinentia, quæ post illorum obitum, dimissionem, seu amissionem, vel priuationem vsque ad promotionem successorum Apostolica authoritate faciendam, & adeptam ab eis possessionem, vacant, &c. quasi vsque ad illud tempus censeatur Ecclesia, seu sedes vacare.

Et ita potest procedere quod ait Rebuf. † *de deuolutio, n. 72.* quod dicitur sedes vacare, donec Episcopus
260 nouus adeptus fuerit possessionem teste Hostien. in cap. olim 1. *de restitutione spoliatorum* quam refert Felinus *dicto consilio quadragesimo num. quarto.*

Vnde, cum in d. causa Burgen. Canonicatus † peteretur remissoria ad probandam consuetudinem immemorialem in Regnis Hispaniarum, quod Episcopi post Expeditas Bullas absque illarum ostēsione in Capitulo prouidebant de Canonicatibus, & aliis Beneficiis, fuit denegata, quia non dabatur aliquis fumus, quinimo testes examinati videbantur potius probare contrarium, nempe, quod Episcopi non se intromittunt in administratione Episcopatus, ante præsentationem literarum, & ante
262 captam possessionem, &c. vt in sequenti † decisione facta coram eodem Domino Bubalo octauo Iunij 1584.

Domini concluserunt denegandam esse remissoriam D. Nicolao de Paredes, quia ex articulis aliqui non sūt releuantes, & licet aliqui sint releuātes, nō tamen datur liquis fumus, ita vt danda sit remissoria, prout est primus articulus, qui, licet sit releuans in eo, in quo continet consuetudinem immemorialem in Regnis Hispaniarum, quod Episcopi post expeditas Bullas absque illarum ostēsione in Cap. prouiderunt de Canonicatibus, & aliis beneficiis in suis Cathedralib. non tamen datur aliquis fumus, quinimo testes examinati videntur potius probare contrarium, nempe, quod Episcopi non se intromittunt in administratione Episcopatus ante præsentationem literarum, & ante captam possessionem, & quod, quando volunt capere possessionem, præsentant literas Apostolicas Capitulo. quod partier dicendū est in quarto articulo, in aliis vero dum D. Nicolaus articulat, quod in Regnis Hispaniarum promoti ad Episcopatus non possunt capere possessionem, absq. mandato serenissimi Regis Catholici eius propria manu subscripto, & quod propter infirmitatem serenissimi Regis de illo tempore Reuerendissimus D. Archiepis. non potuit obtinere d. mandatum, licet plures fecerit diligentias, D. dixerunt hoc non releuare, quia, quamuis infirmitas serenissimi Regis posset impedire adeptionem possessionis Archiepiscopatus non tamen impediebat, quominus D. Archiepiscopus præsentaret literas Apostol. Cap. saltem illas decretas Cap. non ad effectum capiendi possessionem, sed tamen notificandi Capitulo, quod literæ erant expeditæ, & quod non stabat per ipsum quominus adipisceretur possessionem Archiepiscopatus, nec dicatur, quod non erat sibi permissa ostendere literas absque beneplacitū Principis, quia, quemadmodum potuit Dominus Archiepiscopus deputare Vicarium ante adeptionem possessionis, prout deputauit, ita etiam censendum est potuisse exhibere literas Cap. ad effectum supradictum. Secundo mouebantur, quia cum ex dispositione extrauag. iniunctæ de elect. *Episcopi prohibeantur ad eorum Ecclesias accedere, & bonorum administrationem accipere, nisi literis expeditis, & illis exhibitis, hæc conditio tunc dicitur haberi pro completa, quando impedimentum venirei ex facto tertij directo impedientis, secus vero, quando existentia conditionis impediretur per tertium hoc non agentem directo, sed per quandam consequentiam, vt in causa, de qua agitur, vbi infirmitas Regis non tendit directo, & principaliter ad impediendum præsentationem literarum, sed potius indirecto, & per quandam consequetiam, vt bene declarat Bart.* in l. in testam. colla. 2. ver. Domini habetis de conditio. & demonstratio. *quem sequitur Bald* in l. 1. num. 4 *Alexan.* n. 4. versiculo limita tamen *Ias.* sub num. 9. *& Decius* n. 11. C. de institutione & substit. *Socinus* in l. iure ciuili, numero 1. versi. 2. limita. de conditio. & demonstratio. & in d. l. in testamento, sub num. 12. *neque applicatur dictū glossæ* in d. extrauag. iniunctę, in verb. non præsumāt, *vbi vult, † quod propter impedimentum obitus Papæ Episcopus potest capere possessionem absque expeditione* 263
literarum, tum quia in præsenti literæ erant expeditæ, & ex impedimento mandati Regis ob eius infirmitatem non infertur, quominus posset d. Archiepiscopus dictas literas exhibere Capitulo, quia impedimentum aderat in adeptione possessionis, non in ostensione literarū, vt supradictum est, tum etiam, quia in casu glossæ datur facultas Episcopo capiendi possessionem, etiam literis non expeditis propter impedimentum in expedit. literarum, sed si post literas expeditas propter aliud impedimentum Episcopus non adipisceretur possessionem, nihil dicitur in illa gloss. & in præsenti seruanda est distinctio Bart. de qua sup.

Vnde stante d. consuetudine, † quæ est satis ra-
264 tionabilis, non videtur posse administrare, nec conferre promotum, etiamsi sit Cardinalis ante adeptā possessionem, quicquid sit de illo, an Cardinales ligentur dispositione *d. extrau. iniunctæ*, de quo Bellen. † *de charitatiuo subsidio, qu. 66.* Gomezius *in proœmio regularum, q. 4. n. 9. versic. tertius casus, & decis.* Rotæ in vna Toletana Parochialis de Alcaudete 3. Iulij 1595. supra adducta *c. 1. n. 252*, vbi vide. Et circa d. extrauagantem † iniunctæ videndus est Nauarrus *in ca. accepta de restitut. spoliat. opposit. 8. solutione ex num. 12.*

Secundum dubium est, † an Episcopus, cui datus
265 est coadiutor, possit Beneficia conferre &c. in quo dicendum est, quod Episcopus, cui ob senectutem, aut ægritudinem datus est coadiutor, confert Beneficia. & non coadiutor, ita Oldradus *cons. 44* & post alios Domin. *n. 4.* & Francus 3 *in cap. 1. §. fin. de clerico ægrotante in 6.* Pauinus *de potestate Capituli sede vacante, 2. p. q. 1 numero 8.* Cosmas *in pragmatica sanctione. tit. de collatio, §. cui rei, verb. iurisdictio* Selua *de Beneficiis 2. par. quæstione 4.* Rebuffus *de nominatio. quæstione octaua n. 44. & sequentibus* alias *n. 26.* Corras° 2 *p. c. 4. à n. 9.* Guerrero *in speculo c. 9.* & P. Gregorius *de Benef. c. 39. n. 20. argu. ca. fin. de officio Vicarij in sexto.* 266

Quamuis secus sit † in visitatore, seu administra-

tore Ecclesiæ vacantis dato à Papa vt *in ca.is cui de electionin.in 6. & capite fin.§.fin. de supplenda negligentia Prælatorum eodem libro* Dominicus & Francus *supra.*

267 Et in vna Legionen.17. Oct.1548,† fuit resolutũ, quod coadiutor ratione ætatis non possit vnire, nec dismembrare, nec conferre Beneficia, vt per Mandosium *in regula vndecima Cancel. quæstione quinta num.*8.

268 Et prædictam ait crebriorem opinionem † Duarenus *de Beneficio libro tertio capite quinto*, quamuis dicat, quod etiamsi coadiutor detur ob senectutem, non videt cur Beneficiorum collatio generali concessione non veniat, æquum tamen esse, quod à principio taliter detur, vt Episcopo libera facultas conferendi relinquatur.

269 Et quamuis Thomas† Campeg. *in tract.de coadiutore Episc.nu.*10. dicens, æquiorem sententiam videri cum Alexandrino *in cap.*11.7.*quæstione prima* teneat, quod coadiutor datus sano, vel dementi poterit Beneficia conferre, ne contingat Beneficia diutius vacare: & videtur tenere Gonçalez *glos.*5.§ 9.*n.*4.*& gl.* 23.*n.*12.

270 Quod tamen solum † procedit in coadiutore dato dementi, seu mente capto, qui potest conferre, vt dicunt authores citati, & Flaminius Parisius *de resignat.Benef.libro septimo quæstione* 20.*à num.*25 Quintana duennas *libro primo Eccles.capite quinto nu.quinto.*

271 Aiunt vero Francus † Cosmas, Rebuffus & reliqui citati cum Ioanne Andrea & Imola *in capite fin. de clerico ægrotante* Lapo & Ancharrano *in d.cap.primo eodem in* 6.quod si coadiutor datus est quoad specialia, Prelatus sanę mentis confert Beneficia de consensu coadiutoris, & Flaminius Parisius *d. quæstione* 2. *numero vigesimo tertio* ait, quod coadiutuor tunc poterit conferre de consensu ipsius Episcopi.

272 Contrarium tamen, nempe quod Episcopus tunc libere† conferat, & non teneatur requirere consensum, vel consilium coadiutoris, videtur tenere Oldradus *d.cons.*44. & cum eo Domin.& Corras.&Guer. *sup.*quod verius existimo, non enim ex hoc, quod E-

273 piscopo † sanæ mentis detur coadiutor ob infirmitatem, vel senectutem, interdicitur ei libera administrandi facultas, nisi ibi datur propter certam causam vt timorem dilapidationis, nam tunc exercitium illius causæ, propter quam datus est coadiutor, non erit sine consilio, & assensu coadiutoris, vt *in ca.venerab.de offic.deleg.* Old. *sup.n.*2.

274 Et ita tenet Nau. *cons.*3.*de clerico ægrot.n.*4.vbi docet non posse coadiutorem Episcopi; seu Archiepiscopi conferre Beneficia potente, & volente conferre illa Episc. seu Arch. & nolente, vt conferat coadiutor, quoniam Papa solum dat ei potestatē exercendi iura spiritualia, & temporal. quæ iure vel cōsuet. pertinent ad coadiutotis offic. & iure non pertinent ad coadiut. offic. ea, quæ principalis recte potest, & vult agere per se, & non vult vti coadiut. cons. neq; auxilio, *argu.c.Pontifices, & c.petisti*, & fere omnium aliorum 7.*q.*1. & hanc esse mentem constituentis coadiutorem, & iure diuino naturali debere esse talem iuxta reg.*id quod nostrum est sine facto, & consensu nostro tacito, vel expresso auferri non debet de reg.iur.l.*6. *imo in ff.cum suis concordan.* hæc Nau. qui tamen videtur

275 sentire † posse istum coadiutorem conferre Beneficia non prohibente, seu contradicente coadiuto, sed hoc est contra supradicta.

Tertium dubium est, † an valeant collatio Beneficiorum facta per Episcopum, seu Prælatum putatiuum, qui se gerit pro Prelato sed ex aliquo defectu non est verus Prelatus; &c. 276

In quo conclusio est, † quod valet collatio per eum 277
facta ratione publici officij, sicut & alia gesta per eũ ex *l.Barbarius.ff.de offic.prætor.*cui consonat *l.*2.*C.de sentent.& interlocut.c.infamis* 3 *q.*7.*l.*4.*tit.*4.*p.*3. *& l.* 8.*tit.*9.*lib.*3.*recopilationis*, Rota *dec.*14.*de iure patron. in antiquis* Lapus *allegatione* 89.*numer.*8.11.*&* 12.vbi Mandos. Abb.*in c.nihil. de electione n.*12.Selua *de Benef.*2.*p.quæstione* 12.*num.*2.Mascar.*de probat.conclus.* 649.*n.*23.& alij.

Quæ conclusio limitatur primo, vt non procedat 278
vbi aliquis † est intrusus in Dignitate seu Beneficio reseruato, ratione cuius competit ius conferendi, nam tunc, licet conferat ratione publici officij Dignitatis non valebit collatio propter decretum irritans in reseruatione positum, quod inficit titulum, & possessionem, ac afficit totum Beneficium, & quod sequitur ex eo, ita Rota *decis.*20.*de Præb.in antiqu.&* 4.*eodem tit.in antiquior.* Æneas de Falcon.*de reseruatio.*4.*q.effectu* 26.Simoneta *eodem tract. q.* 44. & ibi Paulus Granutius, & conducunt dicta infra *c.sequen. à n.*20.

Quamuis contra teneat † Ægid.dec. 66. cuius de- 279
cisio posset procedere in aliis iurisdictionalibus ex æquitate d.l.*Barbarius.* non autem in collatione Beneficiorum, quæ est quædam donatio, *ca.fin.de offic. Vicarij in sexto cum aliis.*& computatur particulariter inter fructus, vt supradictum est *capite primo numero* 705.

Pro quo facit, † quod ex Calder.& Anton. *in c. ad-* 280
*probandum de re iudic.*adducit Gambarus *de offic.Legati, lib.*1.Rubrica qualiter Legatus se gerere debeat, cum Prouinciam est ingressus à *n.*16. quod communis error non prodest in his, quæ sunt gratiæ, & precipue vbi adest decretum irritans, quod ligat etiam ignorantes.

Secundo limitatur, † quod ad hoc, vt valeat colla- 281
tio, & alia gesta per eum, qui se gerit pro Prelato, seu est in possessione, & communi existimatione alicuius officij, non sufficit communis error cum possessione, sed simul etiam requiritur authoritas Superioris, & titulus ab eo collatus, quamuis inualidus ex aliquo vitio latenti, sen defectu occulto, vt probatur ex *d. l.Barbarius, cum concordan.adductis*, ita Innocentius *in d.c.nihil.n.*1.*&* 4.& ibi Imola 7.Abb.*n.*11. *&* 12. & alij *ibidem Bart. inl. actuarios C.de numerar. & actuariis.l.*12.idem, seu Bald.*in repet.d.l. Barbarius.n.* 4.5.7.*&* 8.Bald.*ibi in lect.*1.*n.*29.*&in* 2.*n.*13.14.*&* 18. Angel.*n.*2.*las.* 22.*&n.*48.*& n.*66. & Oroscius *n.*13. *&* 28.Alex.*cons.*138.*l.*1. Corsetus *in singular. vers.error communis, & ibi additio Bart.*Socinus *reg.* 282.*fallen.*1.Selua *supra* Antonius Gabriel.*de probat.conclus.* 8.*n.*20.Mascardus *d.conclus.*649. *n.*91. *&* 101. *Bacca de decima tutori præstanda. capite* 12. *numero tertio &* 9.Ioannes Gutierrez *de tutelis* 3.*p. c.* Aceuedo. *in d. libro octauo recopilationis* Vgolin.*de censur.tabu.*1.*capite* 2.*§.*22.*& tab.*2.*cap.*13.*§.*4. Nauarrus *in c.placuit. de Pœniten.distin.*6, *nu.*177. *&* 178 *& in manu capite nono num.*11.alias 8.Angelus *in sum. verb.confessio.*4. *num.* 12. *& verb.pœna quæst.*3.Rosella *confessio.*3. *numero* 41.Tabiena *absolutio.*1.*num.vlt.* Silues. *Confessor.*1.*q.*19.Armilla *verb. Absolutio, numero trigesimo primo* Caietan *in sum.verb.absolutionis impedimenta, §.absolutio nonnullis circunstantiis impeditur, & verb. confessionis iterato. §. confessio sacramentalis, quare*

ex parte

ex parte confessoris iteranda. Ioannes Medina *c. de cõfessione. q. 22. de confessione confessori excommunicato scienter facta,* Palatio *in 4. distinctione 17. disputatione octaua.* Aragon. *2. 2. quæstio. 60. articulo 6.* Ludouicus Lopez *instruct. conscientiæ. 1. tom. c. 38. vers. iteranda est confessio,* Enriquez *in sum. l. 6. c. 6. §. 2. in glos. litera E, & capite 7. §. 2. & l. 11. c. 3. §. quarto & libro 13. capite 7. §. 6.* Vega *in summa 1. parte capite 36. casu 44.* P. Ledesma *in summa 1. parte de pœnitentia capite 13. 3. dubio* Açor. *in institutio. moralibus l. 5. capite 8. q. 2.* Thom. Sanchez, qui plures alios refert *de matrim. l. 3. disputatione 22. quæst. 5. nu. 49.* & nouissime Suarez *quinto tomo de censuris disputatione secunda sectione quarta numero secundo, & disputatione decimatertia sectione 1. n. 31.*

282 Quamuis Bartholus *in lectura d. legis Barbarius,* † & alij multi, quos referunt Tiraquellus *post leges connubiales glos. 8. n. 153.* & Thomas Sanchez *ibi n. 48.* teneant sufficere communem errorem cum possessione officij, & nouissime Morla. *in emporio iuris titu. 11. qu. 2.*

283 Nec obstat *l. prima C. de testament.* quia loquitur † in actu testis, qui de sui natura non desiderat authoritatem superioris Bart. *in d. rep. l. Barbarius sub n. 5.* & Ias. *ibi n. 51.*

284 Et requiritur titulus non à quocunque Superiore collatus, † sed à legitimo Superiore habente alias potestatem illum conferendi, ita Bald. *in d. l. Barbarius. 1. lect. num. 29.* & ibi Ias. *nu. 48.* Bertrandus *cons. 128. vol. 1.* Ant. Gabr. *d. concl. 8. n. 20. & vlt.* Mascar. *supra n. 86. 92. & 95.* Aceuedo *d. libro octauo sub nu. 17. verb. l. fuesse otorgado,* Iacobus Sbrotius *de Vicario Episcopi l. 3. q. 24.* & Thom. Sanchez, qui alios refert *sup. n. 50. & seq.*

285 Et fuit resolutum † in causa Abulen. Parochialis 5. Iun. millesimo quingentesimo nonagesimo quinto coram D. Orano. vt in sequenti decisione. *Ecclesia Abulen. Pastorali solatio destituta, Capitulum prætendebat competere ius sibi prouidendi de Beneficiis ad collationem Episcopi pertinentibus, & cum par obitiũ Fabiani Vaz quæ Parochialis Ecclesia de la Calçada vacasset, deputauit Vicarium, qui illam Nicolao Garcia contulit; verum, quia ex potestatis defectu fuit prouisio declarata nulla, Nicolaus productis aliquos collationibus præmisso modo factis, allegauit* legem Barbarius. ff. de officio prætoris, *& obtinuit dubitari, an eius dispositio intraret, Domini vero vnanimiter negatiue responderunt, quia licet lex Barbarius. habeat locum in spiritualibus versantibus circa iurisdictionem Abbatis.* in capite secundo de presbytero non baptizato. * *additio ad Corsetum* in singular. versic. error communis. *cum relatis per Gabr.* conclus. 8. num. 36. de probatio. *& collatio sit iurisdictionis Abb.* in cap. cum olim, num. 6. de maior. & obedient. *Lapus* allegat. 89. num. 12. *Rota* decis. 14. de iure Patron. in antiq. *Crescen.* decis. 178. *alias* 16. de probatio. *tamen secus est, quando inhabilitas est in potestate creantis, ita quod ab illo non possit remoueri. vnde cum Capitulum sede vacante non possit Beneficia conferre.* cap. 2. ne sede vacante capit. 1. §. si vero eodem titul. lib. 6. *Gemin.* in c. 1. sub num. 4 de maioritate, & obedientia, lib. 6. *sequitur, quod nec poterit deputare Vicarium, qui occurrente illorum varatione de eis disponeret, nam* lex Barbarius. *vltra communem reputationem, errorem, & quasi possessionem, requirit authoritatem Superioris, atque ita facultatem Capituli deputantis Vicarium ad effectum, vt possit ipsum habilitare, ad collationes faciendum, alias actus per eum facti nedum corruũt ex defectu ipsius, sed quam maxime causæ efficientis, Bald.* in l. 2. numero nono C. de sententiis, *nihilque communis opinio, error, & quasi possessio operantur. Dd.* in l. Barbarius, *& ibi Iason* num. 49. *Alex.* cons. 138. num. 7. lib. 1. *in terminis Vicary Paris.* cons. 136. num. 7. lib. 4. *Ferretus* cons. 8. numero 3. cons. 9. per totum, & cons. 69. numero 13. *Bertrand.* 12. libro 1. *sed tanto minus ex quo deficit nedum titulus etiam putatiuus, ad cuius acquisitionem requiritur antiquitas temporis, Aymon.* de antiquitat. tempor. part 3. num. 12. *sed etiam error fuit valde supinus, cum, vt ostensum fuit, habeat resistentiam iuris communis Gabr.* d. conclusion. 8. num. 31. *per quam fuit Capitulum in mala fide Rota.* decis. 7. de iure patron. *in nobis Calderius* cons. 13. eodem tit. *ex qua non detur acquisitio, quasi possessionis, Abbas* in cap. nihil. num. 11. de elect. *Alex.* cons. 75. num. 44. libro 4. *Aymon* cons. 134. num. 15. & 16.

Nec hic quicquam facit bona fides habentis titulum à non legitimo Superiori, quia non agitur de acquisitione fructuum, quidquid velit Pacian. *de probat. lib. 2. c. 31. à n. 81.*

Vnde infertur, † quod quando est vitium, seu defectus non in materia, id est, in persona electi, seu prouisi, sed in forma eo quod forma præscripta non sit seruata in electione, seu prouisione, communis error nihil operatur, nec valent gesta per illum, quia est defectus in fundamento, & radice, & deficiente forma, quæ dat esse rei, deficit titulus, ita Bart. *in d. l. actuarios. n. 3.* per text. ibi Albert. *in d. l. Barbarius nu. 12* & ibi Ias. *num. 51.* Corsetus † *supra.* Anton. Gabr. 287
num. 45. Mascard. *n. 50. 85. & 94.* & Thom. sanchez *d. quæst. 5. n. 53.* qui cum Ioann. And. *in d. cap. nihil. nu. 28.* vbi Innoc. *nu. 4.* & Ancharan. *ad fin. quæst. 4.* id intelligit, nisi electioni, in qua est vitium formæ, accedat legitimi Superioris confirmatio, ea enim titulum coloratum confert, dum electionis vitium communiter latet.

Nec huic illationi contradicit, † quod cum Baldo 288
in d. l. 2. c. de sententiis interlocut. ad fin. & in l. ad testium. §. 1. ff. de testament. & Alexand. *d. consil. 138. n. 7.* dicunt Iason *num. 22.* Anton. Gabriel. 14. & Mascardus 65. *vbi supra,* quod communis error faciat ius non solum quando vitium est in persona, sed etiam in solemnitate, vel in causa materiali, quia loquuntur de vitio in solemnitate in terminis *dict. leg. 1. C. de testam.* nempe in testibus adhibitis in testamento, qui reputabantur idonei, &c. vt apparet ex ipso Baldo, & Iasone, &c.

Nec etiam huic illationi obest † quod ait Morla. 289
titulo 2. quæstione 26. n. 17. quod in *dict. leg. Barbarius.* fuit etiam defectus formæ iuxta doctrinam receptam Baldi *in l. 17. oppositione C. qui admitti,* qui docet, quod omnes qualitates, quæ requiruntur in persona ad aliquem actum, requiruntur pro forma iuxta *l. si quæramus de testament. l. si quis mihi bona. §. iussu. ff. de acquirend. hæred.* vnde, cum in Barbario Philippo detur *in dict. l. Barbarius.* inhabilitas personæ, fuit consequens defectus formæ, cum nulla ratio differentiæ reddi possit, ex quo tenet contra dictam sententiam, & intellectum *dict. leg. actuarios,* respondetur enim *in d. l. Barbarius.* esse defectum formæ late sumptæ, nõ proprie, vt agitur in proposito.

Sed nihilominus ista † illatio patitur difficultatem, primo, nam durum videtur, quod non valeant 290
gesta ab eo, verbi gratia, qui est in possessione Parochialis authoritate Superioris, & pro parocho communiter reputatur, in cuius tamen prouisione non fuit recte seruata forma Concilij, & constitutionis

Pij, vt sæpissime accidit, & accidere potest, quamuis quoad ipsum prouisum non præbeat titulum etiam coloratum, vt in dicta constitutione.

291 Secundo, quia † non attinet ad subditos, scire an sit seruata forma, vel non, imo debent in dubio præsumere pro Superiori, vnde militat in hoc casu eadem ratio æquitatis, ac quando est defectus in persona.

292 Tertio, quia inde sequeretur, † quod gesta per prouisum à Papa per surreptionem, quæ reducitur ad defectum formæ, non valerent, & quod gesta per eum, qui simoniace obtinuit Beneficium, in quo est quasi defectus formæ, etiam non valerent, quo tamen casu contrarium dicit Innoc. *in dict. capit. nihil nu.* 4. Enriquez *d. lib.* 13. *cap.* 7. §. 6. *in gloss. litera B.* & Suarez 4. *tom. de Pœnitent. disputat.* 26. *sectione* 6. *numero* 7.

293 Vnde probabile videtur † valere gesta per eum qui habet titulum à Superiori, licet nullum ex defectu formæ, sufficereque authoritatem Superioris qualem cum errore communi, & quasi possessione, vt videtur tenere Bald. *in Margarita verb. Episcopus secundo*, vbi ait, quod Episcopus, licet non sit Canonice consummatus, tamen valent gesta ab eo, & sufficit hoc solum, quod sit consummatus, nec exigitur, quod Canonice propter communem vtilitatem, & communem errorem, vt *dict. l. Barbarius*, &c. & post Bertachinum *de Episcopo* 3. *parte* 2. *principalis* 3. *libro* 18. *quæstione.* Lambert. *de iure patron.* 3. *parte* 2. *libro quæstione* 2. *artic.* 13. *num.* 4. qui ait, quod si confirmatio, seu institutio esset facta ex errore ex persona confirmantis, vel instituentis, vel aliter non sit facta Canonice, est distinguendum, quod aut est error communis pro confirmatione, seu institutione, & valebit, aut non est error communis, & non valebit.

294 Quamuis Lambertus in præsenti † videtur dicere, quod ipsa confirmatio, seu institutio facta non Canonice, & sic non seruata etiam debita forma, valeat stante errore communi, quod non videtur verum.

295 Nec obstat *d. l. actuarios*, † quia, vt inquit Bartol. *in dict. leg. Barbarius in lectura. num.* 6. loquitur de certis exactoribus seu receptoribus pecuniæ publicæ, qui sine licentia Principis hoc non possent, & *lex Barbarius*, non habet locum, nisi in iurisdictionalibus, Baeça *numero* 9. & Ioannes Gutierrez *supra.*

296 Præterea illa verba, † *vt consueuerat* non denotant solemnitatem seruandam in ordinatione actuariorum, quicquid ibi velit Bart. sed esse consuetudinem antiquam illos ordinari à Principe, alias illa lex daret formam principi, cum tamen par in parem non habeat Imperium.

297 Vnde non loquitur de defectu † formæ, sed potius de defectu tituli sicut etiam *lex in iis. Cod. de diuersis officiis, libro* 12. omissa explicatione Morlæ, *dict. tit.* 2. *quæstion.* 26. *numero* 17. & *dict. tit.* 11. *quæstion.* 2. *num.* 3.

298 Declaratur autem ista limitatio, † vt non procedat quando per decennium quis se gerit pro habili, seu pro tali, nam tunc non requiritur alius titulus, Salicetus *in dict. l. Barbarius*, Anton. Gabr. *supra numero* 8. licet contradicat Pacianus *supra numero* 38.

299 Et ratio est, † nam ex possessione decennali præsumitur titulus Bald. *in l.* 1. *num.* 14. *Cod. de fideicom.* Felin. *in cap.* 1. *num.* 18. *de fide instrument.* Cassad. *decis.* 2. *de causa possess.* Sarnen. *in regula de triennali, quæstione vigesima sexta.* Caputaquen. *decisione* 353. *parte* 2. & 314. *parte* 3. *numer.* 3. Antonius Gabriel *num. vigesimotertio & vigesimoquarto.* & Mascardus *num.* 48. *supra.* & Rota in vna Salamantina Parochialis, siue Beneficij 15. Nouembris 1593. coram Domino Orano, in qua fuit resolutum, † quod *Possessio decennalis* 300 *Beneficij suffragatur pro titu. colorato, iuncta vero triennalis subsequens producit effectum regulæ de triennali cassad* decis. 8. super regulis. *Sarnen.* d. quæstio. 26. &c. & *quod ita gratia, si neutri, verificari non potest quoad non ius illius possessoris, &c.*

Quam tamen declarationem intellige, quando non constat de contrario, † nempe de defectu tituli Caputaquen. *d. decis* 314. *num.* 2. nec ius resistit, nam 301 tunc ex decennali possessione non præsumitur titulus etiam coloratus, Caputaquen. *d. decision.* 353. *num.* 2. † & 310. *parte* 3. puteus *decisione* 371. *lib.* 1. Guido- 302 bonus *decisione* 3. Probus ad Monachum *in cap. si à sede de Præbenda* 16. *num.* 2. quicquid dicat Francus *in capitulo ad decimas de restitutione spoliat. in* 6. *numero octauo vers.* 4. *limita*, & cum eo Rota *decisione* 28. 5. *limitatione, & decisione* 534. *numero* 7. *parte* 1. *diuersorum.*

Et lex Barbarius non habet locum, † quando ius 303 resistit, Mohed. *dec.* 5. *de appellat. n.* 3. *ad fin.* Rota *dec.* 1131. *lib.* 3. *part.* 3. *diuersorum*, & in illa Abulens. supra adducta *num.* 185.

Et procedit in errore † circa factum secus in er- 304 rore circa ius, vt cum Federicum *cons.* 112. & Franc. Niconitio *in rep. Rubricæ, ff. de noui operis nuntiat. nu.* 224. docet Mascardus *supra numero* 100. & ita Caietanus, & alij supra loquuntur expresse de errore facti.

Vnde conuinci videtur, † quod aliqui dicunt, 305 quod quando est opinio probabilis, quod quis est legitimus minister, & habet iurisdictionem, licet illa in re non sit vera, valent gesta per illum ex *d. leg. Barbarius*, quia probabilis opinio sufficit, ad communem errorem, & existimationem, titulumque præsumptum, Enriquez *in sum. lib.* 5. *cap.* 14. §. 3. & 4. Suarez *vbi proxime*, & Thom. Sanchez *disput.* 20. *nu.* 4. & *dict. disputation.* 22. nisi conuinci in quam videtur.

Nam in præsenti non est † error in circa factum 306 sed circa ius, & quamuis error iuris dubij æquiparetur errori facti, vt infra. *c. seq. nu.* 88. tamen iste non est error communis populi, vt requiritur per legem Barbarius, sed error sapientum, & deficit etiam authoritate Superioris.

Nisi dicas, † quod dubium seruit de titulo, & et- 307 iam bona fide, Puteus *decis.* 15. *lib.* 3. Cæsar de Grassis *decis.* 10. *numer.* 7. & ad communem errorem binus actus sufficit, Anton. Gabriel. *supra num.* 2. Et fuit dictum in Cremonen. pensionis de anno 1582. quæ habetur 1. *part. diuersorum decis.* 713. & contra illud dictum tenet Nunno 3. *pacte quæstione* 60. *art.* 8. *circa fin.*

Secundo declaratur dicta † limitatio, vt sufficiat 308 titulus coloratus, qui sufficeret ad effectum restitutionis in spolio Beneficij, & sic gesta per prouisum ab inferiori, cui ius commune resistit, qui tamen erat in quasi possessione conferendi, valebũt, cum illa quasi possessio etiam semiplene probata sufficiat pro colore tituli in spolio, Mohedan. *decis.* 9. *de restitutione spoliatorum.* alias 136. Rota *decis.* 1134. *li.* 3. *par.* 3. *diuersorum.* Pontanus *de spolio. libro* 2. *numero* 146.

Et

Et si militer † etiam valerent gesta per prouisum à Vicario, quando collatio est adminiculata cum aliquali probatione potestatis Vicarij, nam tunc tribuit titulum coloratum. Ægid. *decis.* 5. Cassad 8. *num.* 5. *de restitut. spoliat.* Caputaquen. 136. *part.* 1. & 311. *part.* 2. & Mohed. 3. *de officio. Vicary in fin.* Sarnen. *de triennali. quæstione vigesima septima tertio casu.* & Pontanus *supra.*

309 Tertio limitatur dict. conclusio, † vt non valeat collatio, nec alia gesta in fauorem scientium impedimentum, Alberic. *in dict. leg. Barbarius, num.* 22. & ibi Iason. *num.* 65. *in fin.* Roman. *singul.* 750. & Corsetus *supra.* Milis *in repert. verb. error communis,* Socinus *supra, fallent. vltima.* Felinus *in capitulo Rodulphus, numero quadragesimo de rescript.* Tiraquellus *supra numero* 156. Gregorius Lopez *dict. leg.* 4. *partitæ, glossa vltima.* Anton. Gabriel. *num.* 30. & Mascardus *à num.* 36. *vbi supra.* Flamin. Paris. *de resignatione Benef. lib.* 7. *q.* 24. *num.* 48. Vgolin. *d. cap.* 11. *§.* 2. *num.* 2. & Açor *supra.*

310 Quamuis Thom. † Sanchez *dict. disputatione* 22. *quæst.* 4. teneat mero iure valere, esse tamen retractanda in odium illorum; cum Antonio de Butrio *in d. cap. ad probandum de re iudicata num. vndecimo.* & ibi Abbas *numer.* 15. & 16. Imola, 6. Felin. 8. Alexand. de Neuo. 27. Socino *reg.* 210. *fallentia* 1. Bertach. *in reper. verb. collatio sub nu.* 70. *vers. collatio Beneficij, & aliis.*

311 Quam tamen limitationem † intelligo, quando scienti potest imputari culpa in adeundo illum iudicem, seu Prælatum, quem scit non esse vere talem, secus, quando non est, quod imputetur illi, quia forte alias non posset commode consequi iustitiam vel id, ad quod petendum ius habet, cum tunc cesset odium illius, &c. Thomas Sanchez *dict. quæst.* 4. *num.* 45. *in fin.* & facit quod de tyrannorum legibus, & iudicio tradunt Victoria *in relectione de potestate ciuili, numero* 23. Mangon. 22. *quæstione* 60. *articulo* 16. *vltimo dub.* & ibi Salon. *prima controuersia,* & Bannes *dub.* 2.

312 Nec procedit hodie ista limitatio, quando † impedimentum est excommunicationis non denuntiatæ, seu notoriæ, attenta *extrauagant. ad euitand.* vt dicetur infra.

313 Quarto limitatur, † vt non procedat in collatione, seu electione, & aliis, quæ geruntur iure priuato, seu ratione priuati officij, vt collatio, seu electio spectans ad Capitulum, quæ, licet ad ipsum Capitulum pertineat ratione publici officij, tamen ad singulares Canonicos pertinet ratione Canonicatus, & officij priuati, & sic facta ab excommunicato etiam occulto non valet, ita Innocent. *in capit. cum dilectus de consuetudine, & in cap. consultationibus. de iure patron.* & ibi Abb. *nu.* 6. & 7. *& in cap. veritatis de dolo & contumacia, numer.* 47. Felin. *in d. c. Rodulphus circa fin.* Domin. *in cap.* 1. *num.* 16. *de rescript. in* 6. Ægid. *decis.* 66. Selua. 3. *part. quæst.* 4. *vers.* 4. *pro ista nu.* 21. Rebuff. *in concord. titulo de excommunicatis non vitand. vers. collatio etiam, & sequentibus, & in cap. postulastis de clerico excommunicato. n.* 90. P. de Baysio *in directorio electionum. cap.* 9. 1. *parte numer.* 4. Couarruuias *in cap. alma mater.* 1. *parte. §.* 7. *num.* 9. Anton. Gabr. *numer.* 26. & Mascard. 45. *vbi supra.* Sairus *de censuris lib.* 1. *cap.* 5. *nu.* 35. & plures relati per Thom. Sanchez. *d. disputation.* 22. *num.* 26. Eman. Rodrig. 1. *tom. cap.* 104. *num.* 2.

314 Circa quod vide † Innoc. *in cap. illa de electione.* & Abb. *ibi & in cap. fin. de procurator. & in c. cum super, de officio delegati num.* 11. Rebuff. *d. tit. de excomm. non vitand. versiculo vmo si inter omnes,* P. de Baysio *dict. c.* 9. Cuchum *in institutione maior. lib.* 4. *titulo* 1. *à num.* 117. Vgolinum *dict. tab.* 2. *cap.* 11 *§.* 1. & 2. & nouissime Suarez, qui recte *d.* 5. *tomo, de censuris disputation.* 14. *sect.* 2.

Vnde etiam præsentatio facta à patrono excommunicato † etiam occulto, est nulla, quidquid dicat 315
Doctor Frechill. *de excommunic.* 5. *artic.* 2. *part. nu.* 6. & consequenter, etiam quicquid dicat Suarez *dict. disput.* 14. *sect.* 2. *n.* 31. institutio ad illam facta Couarr. *d. §.* 7. *num.* 9.

Quod tamen accipiendum est in præsentatione 316
facta à patrono Ecclesiastico, † nam facta à patrono laico etiam publico excommunicato valet, Rota *decis.* 1. *de institutio. in antiquis, & 2. de iure patron. in antiquis & antiquioribus.* Rochus *de iure patronat. verb. competens quæst.* 8. *nu.* 22. Rebuffus *d. titulo de excommum. non vitand. vers. excommunicatus etiam, & in d. capit. postulastis, numero* 104. vbi dicit communem, Gomezius *de expectatiuis, nu.* 60. qui ait se presente tenuisse Rotam in vna Camoren. de anno 1533. Vgolinus dicens communem *dict. cap.* 11. *§.* 2 *num.* 13. Zerola *in praxi Episcopali prima parte verbo Beneficia. §. quinto, tertio dubio, & verbo excommunicatio causa formalis* 8. *dubio.* & Sairus, *libro secundo, capit.* 6. *numero* 8.

Quamuis contra teneat † Lambert. 1. *part.* 2. *libro* 317
quæstione 2. *artic.* 2. & 3. *parte* 2. *libro quæstione* 3. *artic.* 4. Couarruuias *dict. num.* 9. & Frechilla *supra numero* 7. & etiam Selua *num.* 19. cuius ratio, quod præsentatus incurrit excommunicationem; communicando cum patrono excommunicato tollitur, nam non est necessaria talis communicatio in præsentatione, & præterea potest absolui ante institutionem, nec ex communicatione cum illo incurreret excommunicationem, nisi ille esset excommunicatus denuntiatus, seu notorius clerici percussor, &c.

Verum est tamen † posse Episcopum non admittere præsentationem factam à patrono laico, quem 318
scit esse excommunicatum, cum ille male faciat præsentando, licet non sit denuntiatus, & si esset denuntiatus deberet illum repellere, alias peccaret saltim venialiter, propter communicationem cum illo, & consequenter si alias legitime non præsentaret infra tempus datum ad præsentandum daretur deuolutio, vt recte ait Suarez *d. sect.* 2. *num.* 28. illa tamen semel admissa siue scienter, siue ignoranter teneretur præsentatum instituere, cum presentatio patroni laici excommunicati sit valida, vt diximus, 319
& sic ex ea sit ius quæsitum presentato. † Vnde etiam conuincitur, quod Bertachinus *de Episcopo* 1. *lib.* 3. *part. quæst.* 32. cum Baldo *in margarita verb. excommunicatus occultus,* dicit, requiri excommunicatum esse publicatum, ad hoc vt non possit eligere, seu præsentare. cuius dictum Lambert. *d. art.* 2. *num.* 8. male etiam ait procedere, vt requiratur publicatio ad effectum annullationis actus, sed si contra præsentantem, seu eligentem excommunicatum, per aliquem opponeretur, & probaretur illum esse excommunicatum, repelleretur ab ipsa præsentatione, seu electione, per text. *in capitulo pia de exceptione in* 6. *& in capitulo intelleximus de iudiciis.*

Et procedit d. limitatio etiam stante *d. extrauag. ad euitanda de excõmunicat. non vitand.* † vt explicat 320
Couarr. *supra* quamuis contra teneant Vgolin. *dict.*

§.2.*num*.12.& 13.& Suarez.*d.disput*.14.*sect*.2.*numer*. 18.& 30.

322 Sed in præsenti se offert difficultas,an hodie stante ista extrauagante,collatio facta ratione † publici officij ab excommunicato non occulto, sed publico non tamen notorio,aut denuntiato,vt *in d.extrauag.* sit valida.

In qua difficultate Vgolinus *d.c*.11.§.1.*num*.2.&.§. 2.*num*.2.tenet esse validam.†& Sairus *d.cap*.6.*num*.
323 3.& Suarez.*d.disputat*.14.*sect*. 2. *num*. 3. quod etiam videtur tenere Gomezius *d.n*.60.& Couar.*d.n*.9.& Eman.Rodr.§.

324 Mihi tamen verius † videtur contrarium, & ratio quæ me mouet est. Nam licet verum est, quod acta à iudice excommunicato publico, non tamen denuntiato aut notorio,saltim clerici percussore, ad instantiam,& petitionem partis sint valida, etiamsi pars sciat,eum esse excommunicatum ex d. extrauaganti ad euitanda, ex qua non tenemur vitare huiusmodi excommunicatum Felin.*in dict.capit.Rodulphus.numero* 40.& *in d.cap.ad probandum.numero*.8. Couarr.*d.§* 7.*n*.9.& §.6.*præcedenti*. *numero* 8. Nauarr.*in man.cap*.9.*numero* 7. Ioannes Gutierrez *Canon.quæst.libro* 1.*cap*.1.*num*.53 76.& 79. Vgol.*d.§*.2. *num*.2.Salon.22.*quæst*.67.*art*.1.3.*controuersia*. Toletus *in summ.lib*.1.*cap*.13 4.*effectu*.Thom. Sanchez *d. disput*.22.*n*.32.& 43.Sairus.*d.lib*.1.*cap*.5.*num*. 35. & *lib*.2.*cap*.6.*num*.3.& Suarez *d.disput*.14.*sect*.1.*à num*. 11.& alij.

Tamen acta ex officio à iudice excommunicato publico, † licet non denuntiato, nec notorio non
325 valent,etiam stante d.extrauagante, quæ in hoc nihil innouat,& sic ius antiquum de quo *in dict.cap.ad probandum*.remanet in suo robore, & collatio Beneficiorum, fit ex officio,etiamsi præcedat petitio alicuius,nam cum collatio sit donatio quædam, & liberalitas,vt dictum est,*n*.279.petitio nihil aliud est quàm interpositio precum,vt ei fiat donatio, & in eum exerceatur illa liberalitas.

326 Et ita potest præcedere decisio,†in causa Assisien. Canonicatus 25.Iunij 1599.coram Domino Gipsio in qua fuit resolutum. *Collationem factam ab Episcopo suspenso à collatione Beneficiorum,ex eo quod Beneficium vacans per resignationem,contulit consanguineo resignantis,ex* constitutione 58.*Pij V*. *esse nullam, & sic esse iustificatam gratiam Fabri,qui impetrauit dictum Canonicatum ab Episcopo prouisum narrando illũ esse suspensum à collatione, qui tamen non erat suspensus denunciatus.*

327 Et de regula † ac materia *dict.legis Barbarius*.vltra ordinarios, & repetentes ibi, Socinum, & alios supra relatos vide Cotam *in memorabil*. *verbo opinio communis*,Tiraquell.*d.gloss*.8.*post leges connub*. Portium *libro* 2.*regularum conclusione* 11. late Antonius Gabriel.*d.conclus*.8.*de probatio*.& Mascardum *d.conclusione* 649.Ferretum *cons*.8. & 9. Gregorium LopezMaderam,*in suis animaduersionib.iuris ciuilis c*.6. Morlan.*d.tit*. 2.*quæst*.26.& *d.titul*.11.*quæst*. 2. Thom. Sanchez *d.lib*.3.*de matrimon.disputation*. 22. vbi late, & bene†, & alios quos referunt Alfan.*in collat*.199. Pichard.*in §.sed cum aliquis,n*.6.*instit*.*de testam*.Carauita Bottis,& nouissime P.Brosseus in remissionibus ad *hanc l*.

Quartum dubium † est an valeat collatio facta
328 ab Episcopo,seu prælato,qui commisit aliquod crimen ob quod ipso facto, & ipso iure priuatus est prælatura,puta quia incidit in hæresim iux. dicenda infra 11.*part.cap.vlt*.

Et dicendum est † valere, cum priuatio est occulta,quamdiu enim toleratur in officio, nec priuatio est notoria,rata esse debent quæ ab eo interim 329
geruntur ex d.l.Barbarius,ita Butrius *in dict.cap. nihil de electione,numero* 32.& ibi Abb. *numero* 12. Iason *in dict.leg.Barbarius,numero* 52.Selua *dict*.2.*part*, *quæst*.12.*num*.2.Corras.2.*part.cap*.4.*n*.13.Gregorius Lopez *in l*.21.*tit*.4.*parte* 1.*verbo no lo puede*, & *ibi*, Humada *in additione,numero* 1.Nauarrus *in c.placuit de pœnitentia distinctione* 6.*numero* 179.& *in man.capit*.9.*numero* 11.alias 8.& *consilio* 1.*de officio ordin*.Vgolin. *d.tab*.1.*cap*.2.§.22.*numero* 4.Angel. Rosella, Tabiena,Silues, Armilla,Aragon. & Ludou.Lopez *vbi supra*,& Enriquez.*dict.li*.6.*ca*.7.§.2.*in gloss.litera G*.& *lib*.11.*capit*.3.§.4.*in glossa litera I*. *lib*. 13 *cap*. 7. §.6.*in gloss.litera B*.Açor *d.lib*.5.*cap*.8.*quæst*.& Thomas Sanchez *dict.disputation*.22.*quæstion*. 6. qui alios citat.

Quamuis Albericus *in dict.leg. Barbarius*, *num*. 330
27.& ibi Iason.*num*.62.dicant conclusionem *d.l.Barbarius*.non procedere in hæretico, quia licet communi opinione reputaretur fidelis,tamen ab eo gesta non valent.

Sed contrarium ibi tenet Baldus 1. *lectura numero* 30.Abbas, Selua,Corras.Vgolin.Angel. Rosella, Tabiena,Silues,& Lud.Lopez *ibi*, qui loquuntur in hæretico,& Bursatus *cons*.24. *lib*. 1. & Thom. Sanchez, qui alios refert. *dict.disputatione* 22.*quæstione* 3. *numero* 37. quem vide, & Pacianus *supra numero* 90.

Et pro dicta conclusione facit, quod ex Ioanne Andreæ *in regula* † *mora.libro* 6.*in mercurialib*. tra- 331
dit,Gambarus *d.lib*.1. *Rubric.qualiter legatus se gerere debeat cum Prouinciam est ingressus*, *numero* 15. quod gesta ab eo,qui olim habuit titulum,& authoritatem à Superiore tolerantur, licet tempore quo agit authoritatem,non habuerit,& quod tradit Couarruuias *pract.quæst.cap*.19.*numer*. *quinto conclusione quinta*.

Faciunt etiam, quæ de excommunicato conferente tradunt † Abbas *in capit. veritatis de dolo &* 332
contumacia,à numero 42 & Felinus,*in dict.ca.ad probandum de re iudicata numero* 6. Couarruuias *in d.c. alma mater,prima parte* §. 7. *numero* 9. Anton. Gabriel.*d. conclusione* 8.*de probation,num*.9. Vgolin. *de censuris,dict.tab*.2.*cap*. 11. & 2. Iacobus Sbrotius *de Vicario Episcopi lib*.13. *quæst*.17.& Sairus *de censuris libro* 1.*cap*.5.*numer*.34.& 35.& *libro* 2. *cap*. 6.*numero* 1.& 3.

Et ampliatur dicta conclusio, vt procedat etiam- 333
si Episcopus, seu Prælatus esset accusatus de dicto crimine,*cap nonne* 8.*quæstion*. 4. Abb. supra Bertachi.*in repet.verb.error communis.vers*.2.& Corras. *d. c*.4.*nu*.13.

Sed in contrarium facit limitatio ad legem Bar- 334
barius, † quam tradit Bart.*in pract.de tirannia. quæ* 11.*num*.36 .vbi docet,quod quando sit processus, ex quo ferenda venit sententia declaratiua,vt quia fecit aliquod delictum,propter quod ipso iure priuatus est iurisdictione,vt in hæretico, vel dicitur seruus,vel infamis,tunc gesta post processum inchoatum non valent.vt *l*.1.*C*.*de testam.in fi*.ibi, *nec quisquam eis vsq; adeo status controuersiam mouerit.l.quæsitum*.1.*ff*.*qui & à quib*.secus si esset priuandus per sententiam,tunc interim gesta per eum valent, & sequuntur Ant.Gabr *d.conclus*.8.*num*.39. & Mascard. *d.concl*.649.*n*.80.& 81.

Verum de hac limitatione merito dubitat † Ia- 335
son.*in*

son. *in dict. leg. Barbarius, numero* 70. nam in præsenti concurrũt titulus, & quasi possessio, cum errore communi, seu tolerantia ac publica vtilitas propter quæ acta sustinentur ex *dict. l. Barbarius*, vt per Iason. *ibi, n.*20. *&* 22. &c. Vnde dicta limitatio Bart. non videtur tenenda. Nec obstat *d. l.* 1. nam † diuersa est ratio in specie illius in qua non concurrit titulus, nec agitur de officio publico.

337 Nec etiam † obest *d. l. quæsitum*, tum quia non loquitur in officio publico, tum etiam, quia loquitur de manumissione, quam vti alienationem non potest facere, quia commisit crimen læsæ maiestatis, non solum ex quo accusatus est, sed etiam ex quo commisit illud delictum, per quod incurrit ipso iure pœnam confiscationis bonorum. *l. fin. C. ad l. Iuliam maiestatis.*

338 Secundo ampliatur, † vt procedat, etiamsi Episcopus, seu Prælatus esset depositus per sententiam, seu lata contra eum sententia declaratoria, si ab ea appellauit, nam pendente appellatione non prohibetur fungi honoribus suæ Dignitatis, Episcopaliaque iura exercere, & qui prouocauit non dicitur condemnatus, gloss. *in cap. sæpe verb. rata, de appellat. & in summa* 8. *quæstion.* 4. & sequuntur, Abb. dicens communiter approbari à Doctoribus *in d. cap. sæpe, num.*15. & ibi Francus *à num.*32. idem Abb. *in cap. omnipotens de accusatio. num.*3. & ibi Felin. *n.*1. & Corras. *d.* 2. *part. cap.* 4. *n.*14. *&* 3. *part. capit.* 6. *numero* 9. & conducunt dicta infra 11. *parte capitul. tertio, articulo* 91.

Secus si non appellauit, vel alias sententia transiit in rem iudicatam, † nam tunc ab eo gesta non
339 valent, vt ex citatis constat; quamuis sententia solum esset declaratoria criminis, quæ sufficit, cum pœna, seu priuatio imponitur ipso iure, nec est necessaria sententia priuatoria, seu declaratoria pœnæ, quidquid dicat Pacianus *d. l.* 2. *cap.* 22. *nu.* 14. contra quem tenet additio Calleti *ibi litera C.* licet secus sit, vbi priuatio non imponitur ipso iure, vt *in dict. cap.* 3. *à numer.*97.

CAP. V.

De possessore iuris conferendi.

SVMMARIA.

SVfficit eum qui confert Beneficium, esse in quasi possessione iuris conferendi, licet apud eum non sit proprietas, nam collatio, præsentatio, vel electio ad eum pertinet, qui est in quasi possessione horum iurium, cum sint fructus eorum, qui ad possessorem bonæ fidei spectant non ad Dominum, & consequenter prouisus à possessore præfertur prouiso à proprietario à numero primo.

*Indultum Cardinalis Ordinarij collatoris de conferendis Beneficiis suæ Diœcesis, seu ad collationem suam de iure spectantibus, non comprehendit Beneficia, in quorum possessione conferendi alius erat, num.*5. *sicut non capit Beneficia, ad collationem inferiorum spectantia, etiam dispositioni Papæ reseruata, nisi sit facta de illis expressa mentio, nu.*6. *quia non auget indultum iurisdictionem ordinariam, sed illam præseruat n.*7. *nec tollit optionem, n.*8.

Sufficit quem esse possessorem iuris patronatus, in consequentiam, & non principaliter, vt possit valide præsentare, & sic bonæ fidei possessor Castri, seu Villæ, vel Comitatus, ratione cuius competit ius præsentandi, ac Ecclesiam ibi, vel alias sitam, licet nunquã antea præsentauerit, potest præsentare, quia dignitas siue Castrũ aut Comitatus videtur hoc ius præsentandi semper retinuisse numero 9. *quamuis D. Sahagun dicat, bonorum possessionem ad præsentandum, nunquam sufficere ex capitul. cum Bertholdus de re iudicata, numero* 10.

Ex eo creditor cui fuit pignori data Vniuersitas, in qua est ius patronatus, non præsentat, quod debet fructus pignoris restituere, vel computare, seu compensare; quod non potest fieri in fructibus iuris patronatus, numero 11. *& à ratione cessante id non procedit in terminis capituli salubriter de vsuris, secundum Lambertum num.*12. *quẽ limitatio non placet, numero decimotertio.*

De intellectu dict. capitul. salubriter. remissiue, numero 14.

*Quod dictum est de possessore Castri Villæ, seu Comitatus, idem erit in possessore maioratus; ratione cuius cõpetit ius patronatus, seu præsentandi, quod est ius quoddam vniuersale sicut, feudum num.*15. *& quando maioratus non esset ius vniuersale, vt videtur, verius in maioratu bonorum particularium, sufficit quod ius patronatus sit annexum bonis maioratus, &c. numero decimosexto &* 17. *vbi ponitur resolutio Rotæ.*

*In his Regnis ex lege Tauri ex qua possessio maioratus, ciuilis, & naturalis, transit in verum successorem, licet alius apprehenderit possessionem illius, consequenter etiam transit in eum possessio iuris patronatus, illi annexi, & non in alium, qui apprehendit possessionem maioratus, num.*18. *nisi forte verus successor amittat suam possessionem ex negligentia decennij, vel alias num.*19.

*Idem etiam, quod dictum est de possessore Castri, Villæ, seu Comitatus, erit in bonæ fidei possessore Dignitatis, aut Beneficij, ad quod spectat præsentatio, seu collatio, dummodo non sint reseruata. Nam tunc non valebit præsentatio, vel collatio, propter decretum irritans, quod inficit, & annullat titulum, & possessionem, &c. & consequenter etiam fructuum acquisitionem impedit, &c. à n.*20.

*In Beneficiis reseruatis possidens Beneficium, etiam cum bona fide, ex prouisione Ordinarij, non facit fructus suos, sed contra eum fit condemnatio fructuum, à die intrusionis, n.*24. *quamuis alias non fiat condemnatio fructuum nisi à die motæ litis, etiam in spolio, & remedio Cap. reintegranda. nisi constet de mala fide, numer.*25. *nisi sit spolium violentum aut attentatum, numer.*26.

Id procedit non solum in reseruatione clausa in corpore iuris, sed etiam in aliis reseruationibus, etiam non data scientia illarum in prouiso, contra Æneam de Falcon. & Rotam. & distinctio inter reseruationem clausam in corpore iuris, vel de certo Beneficio, & alias procedit ad effectum spolij, magis de stylo Rotæ, quam de iure non est habenda ad casum & effectum acquisitionis, & condemnationis fructuum, in quo potius est stylus Papæ contrarius, à numero vigesimoseptimo.

*Sententia Æneæ posset procedere, si Beneficium esset simpliciter reseruatum, sine dicto decreto irritante, quod tamen solet apponi, aut si non apponeretur cum tam amplis verbis, &c. n.*32.

Ad præsentationem, seu collationem sufficit quasi possessio defuncti, seu antecessoris. Nam ea transit in ha-

redem, seu successorem, absque noua apprehensione, seu exercitio, quia quasi possessio iurium incorporalium, transit in hæredem absque apprehensione, & exercitio. contra Rotam, & alios, à numero trigesimotertio.

Id absque dubio procedit in quasi possessione iuris patronatus, seu conferendi, quæ erat apud antecessorem ratione Dignitatis, seu Beneficij, Castri, Villæ vel Comitatus, quæ continuatur in successorem, sine apprehensione, & retinetur per Ecclesiam, seu Dignitatem etiam mortuo prælato, &c. à numero trigesimoseptimo, & ponitur resolutio Rotæ, & idem est in quasi possessione domus, seu familiæ, numero quadragesimosecundo. Et sic contraria sententia, non potest conuenire quasi possessioni iuris conferendi, n. 43. & n. 44. resolutio Rotæ.

Quod dictum est præsentatum à possessore præferri præsentato à proprietario, procedit quando fuit processũ ad institutionem antequam constaret de proprietate, secus si prius constaret de proprietate secundum Abbatem, & alios, & Rotam, à n. 45. de qua limitatione dubitat Rochus, num 53. & authori videtur falsa absolute à n. 54.

Acquiritur dicta quasi possessio ex vnico actu à n. 59. & ponitur resolutio, & decisio Rotæ, attenditur quæ & spectatur vltimus actus, & immediatus, n. 63. & 64. vbi ponitur decisio Rotæ.

Illud tamen accipiendum est, nisi actus ex quo prætenditur acquisita quasi possessio, factus sit sine præiudicio iuris alterius. num. sexagesimoquinto, vbi ponitur resolutio Rotæ.

Ad acquisitionem possessionis ad effectum de quo agitur, scilicet validitatem collationis, præsentationis, vel electionis, requiruntur requisita posita per consilium Caldericum, quod Rota seruat. numero sexagesimosexto.

Primo requiritur bona fides. Secundo, quod præsentatio, vel electio sit admissa, & secuta institutio vel confirmatio. Tertio, quod prouisus fuerit in possessione Beneficij, &c. Quarto scientia & patientia illius in cuius præiudicium quasi possessio acquiritur, n. 67. quæ requisita ponunt, & sequuntur alij Doctores relati numero 68. licet ad effectum acquisitionis absolute, & possessorij, non requiratur bona fides, nu. sexagesimonono.

Circa dicta requisita, sunt aliqua aduertenda, & Prima circa primum de bona fide illam esse omnino necessariam, neque enim facit fructus suos malæ fidei possessor, à n. 70.

Quamuis prouisio à possessore malæ fidei facta non teneat, & sic etiam institutus sit remouendus, constando de mala fide, nec valeat electio, ad quam fuit admissus possessor malæ fidei, si cum eius voce fiat, & sine ea non constaret esse voces necessarias, adhuc tamen prouisio facta à proprietario, qui non possidet, non valebit, secundum Abba. & alios contra Innocentium, alios à n. 73. & responsio Abbatis ad l. mala fide. C. de condictione ex l. n. 77.

In hac controuersia, author tenet mediam sententiam, vt prima sententia Abbatis procedat in actu præsentationis, ad quem iudex adiri debet, qui non debet esse author spolij secunda vero procedat in actibus ad quos iudex adiri non debet, nec requiritur eius authoritas, vt in collatione, & electione, &c. Tunc enim videtur valere actus factus à proprietario, qui non possidet existente alio in possessione mala fide, &c. numero 78.

Obiciitur institutum ad præsentationem possessoris malæ fidei non esse remouendum, etiamsi postea constet de mala fide. Nam si à tali institutione non fuit appellatum per aduersarium, transit in rem iudicatam, & habet vim diffinitiuæ, & consequenter retractari non potest, si vero institutio facta fuit posito edicto nulloque comparente, & contradicente, verus patronus postea veniens non est audiendus, sed videtur dictæ præsentationi consensisse, &c. n. 79.

Secundum authorem ista fundamenta solum cõuincunt, quod taliter institutus non sit remouendus ad petitionem veri patroni, qui non appellauit, aut non comparuit, non tamen conuincunt constitutionem ipsam valere, nec respectu Superioris, contra quem non trãsit in rem iudicatam sententia lata in causa Beneficiali, num. 80.

Prouisio facta à proprietario, qui non est in possessione, valet si nullus alius est in possessione, numero octuagemoprimo. Nã & hæres potest præsentare ante possessionem hæreditatis acquisitam, numer. octuagesimosecundo, quamuis alias per Rotam sit dictum contrarium, num. 82.

Licet bona fides regulariter, præsumatur, etiam sine titulo, nisi alius possessor antiquior appareat, tamen vbi ius resistit non præsumitur bona, sed mala fides, à numero 84. nisi possessio sit iusto titulo aut probabilibus rationibus acquisita, vt sit possessio longi temporis, quod in proposito dicitur arbitrio iudicis, numero 87. vel nisi simus in iure dubio, & obscuro, cuius error est probabilis, & iustus, ac æquiparetur errori facti, numero 88.

Facit ad prædicta, quod de errore iuris circa acquisitionem fructuum tradunt Doctores relati, numero vigesimonono.

Ex prædictis Rota alias resoluit, quasi possessionem Capituli conferendi Parochiales Sede Episcopali vacante, non suffragari ad validitatem collationis, quamuis contrarium fuerat decisum, vt in decisionibus positis, à n. 90.

Ex prædictis etiam alia decisio supra adducta, non videtur certa, cum ibi ius resistat prætendendi ius conferendi contra ordinarium, n. 94.

Cum Beneficia de iure præsumantur libera, ex vnica præsentatione, non acquiritur quasi possessio præsentãdi, ad hunc effectum quia bona fides non præsumitur, nisi probetur fama iuris patronatus, vel quod simile, & nisi agatur de Beneficio, quod non negatur esse iuris patronatus, à n. 95.

Circa secundum requisitum est aduertendum, quod si institutio, aut confirmatio, secuta esset non præuio edicto, non acquireretur quasi possessio præsentandi, licet institutus de facto habuisset possessionem, quia talis institutio est nulla ipso iure, &c. 99.

Reprobatur sententia Ferreti dicentis, quod status, seu quasi possessio liberæ collationis, non potest induci per collationẽ factam de Beneficio iuris patronatus, absque consensu patroni, n. 101.

Per prouisiones etiã effectuatas, factas contra decretum irritans positum in reseruatione, vel alia dispositione, seu indulto, non acquiritur quasi possessio prouidendi quia decretum inficit omnia, etiam possessionem, num. 102. & prouisio facta de Beneficio sito in Diœcesi, vbi habet Cardinalis indultum, est nulla, etiam si Cardinalis non prouideret, propter vim decreti irritantis, nu. 103.

Alias, ad acquirẽdam quasi possessionem, sufficit, præsentationem fuisse admissam, & præsentatum institutum cum effectu, siue bene, sine male, nu. 104. vbi adducitur resolutio Rotæ.

Circa

Circa tertium requisitum de effectuatione, aduertendum est, quod effectuatio collationum, seu præsentationum probatur per subsequentes collationes, seu præsentationes factas per vacationem, ex persona illorum numero centesimo quinto & centesimosexto, vbi adducitur resolutio Rotæ, quod procedit etiam in subsequenti prouisione per resignationem, & contraria sententia posset procedere in prouisione per cessionem iuris, numer. 107.

Præsentatio, seu prouisio non potest dici habuisse effectũ, ad effectum acquirendi quasi possessionem præsentandi, licet fuerit secuta institutio, & prouisus manserit in possessione Beneficij, si tamen mansit ex causa concordiæ subsecutæ inter illum, & aduersarium, qui prætendebat præsentationem non esse patronum, &c. numero 108.

Quartum requisitum probatur iure, & Doctoribus relatis contra alios, n. 109. ex quo renuntians Beneficiũ, quæsitum ad præsentationem patroni, in manibus ordinarij, nesciente patrono, & accepta collatione ab eo libera, detinet illud, non videtur ponere ordinariũ in quasi possessione iuris libere conferendi, & c. secundum Nauar. n. 110.

Ad effectum vt possit dici acquisita quasi possessio liberæ collationis contra patronum, requiritur quod constet ordinarium contulisse beneficium, vt liberum, sciente & patiente patrono, nu. 11. alias per collationem ordinarij factam de beneficio iuris patronatus, absque illius mentione, non præiudicatur iuri, & possessioni patronorum, n. 112. & 113. vbi adducitur resolutio Rotæ, quando tamen ordinarius ignoraret Beneficium esse iuris patronatus, censeretur conferre tanquam liberum, n. 114.

Si sint plures in quasi possessione præsentandi, præsentatio vnius sine aliis, etiam effectum sortita, non priuat alios quasi possessione præsentandi, sed magis illã præseruat, nisi fiat animo priuandi illos, nu. 115. & 116. vbi ponitur resolutio.

Tunc dicetur fieri animo priuandi alios, quando diceret omnimodam præsentationem seu plenariam ad se spectare, seu quando diceret se vnicum patronum, numer. 117.

Prouisio Apostolica non mutat statum, seu quasi possessionem iuris patronatus, seu conferendi, num. 118. & 119. vbi ponitur decisio Rotæ, numero 120. reprobatur Ferretus.

Si ille in cuius præiudicium d. quasi possessio acquiritur, non est in possessione illorum iurium, non requiritur eius scientia, & patientia. Nã si incorporalia vacant, quia nullus illa possidet, non est necesse habere scientiam, vel patientiam alicuius acquisitione quasi possessionis, n. 121. & seq.

Cum aduersus Episcopum acquiritur quasi possessio conferendi, seu præsentandi, requiritur eius scientia & patientia, cum eo ipso quod est in poss. Episcopatus, sit in possessione iuris libere conferendi, &c. n. 123. & nu. 124. adducitur resolutio Rotæ, & idem esset in Canonicis, quo ad ius eligendi, seu votandi, qui eo ipso quod sunt Canonici, & in possessione Canonicatus, sunt in quasi possessione iuris eligendi, & votandi, &c. numero 125. iuxta, quod procedit quædam decisio Rotæ, numer. 126.

Idem esset in eo, qui alias esset in quasi possessione iuris patronatus, quamuis non præsentasset, &c. numero 127.

Cum acquiritur quasi possessio seruitutis, aduersus Dominum fundi, qui est in eius possessione, requiritur eius scientia, & patientia, cum eum possideat tanquam liberum, numero 128.

An præsumatur scientia illius, de cuius præiudicio agitur, iudex arbitrabitur ex multiplicatione actuum, & qualitate ipsorum, & aliis circumstantiis, numero 129. & ex publicitate actus præsumitur scientia, numero 130.

Probatur etiam scientia, & patientia ex Lapsu longi tẽporis, n. 131. & respectu Episcopi probatur, quia tenetur visitare, &c. n. 132.

Scientia ex coniecturis colligitur, & probatur, n. 133. vbi qui ponat plures coniecturas.

Ad hunc effectum sufficit scientia præsumpta, non obstãte quod vbi agitur de amissione vel priuatione iuris quæsiti, non sufficiat scientia præsumpta, quia hic non agitur de auferendo seu admittendo iure conferendi, seu præsentandi in totum, sed de acquirenda possessione, & ex præsumpta scientia infertur possessionis ciuilis amissio, n. 134. & 135. & sufficit scientia officialium nu. 136.

Hodie non procedit indistincte decisio c. cõsultationibus, de iure patronatus, ex decreto Concilij Triden. sessione 25. cap. 9. quod locũ habet, etiam in possessorio, & quando solum agitur de validitate præsentationis, & ideo non est admittẽda præsentatio existentis in quasi possessione præsentandi, nisi verificato prius iure patronatus, aut nisi fuerit in quasi possessione post Concilium, adhibita causæ cognitione super iure patronatus, iuxta formam Concilij, à numero 137. & ponuntur declarationes Sacræ Congregationis & resolutio Rotæ.

D. Decretum Concilij & declarationes Sacræ Congregationis procedunt, quando est controuersia super libertate Beneficij, secus quando solum est controuersia inter præsentatos, super pertinentia iuris patronatus. Nam hoc casu nihil est innouatum per Concilium à numero 140. & ponuntur resolutiones, & decisio Rotæ.

D. Decretum Concilij procedit quoties præscribitur contra Ecclesiam liberam, non vero cum contra Ecclesiam non liberam, etiam patronum, præscribitur ius patronatus, &c. n. 143.

Pertinẽtia Collationis ad inferiorem Episcopo ad quem de iure non spectat, probatur per famam, & communem reputationem, & satis est per literas, vel instrumenta, docere Beneficium consueuisse per talem conferri, &c. n. 144.

Quod intelligitur, quando super pertinentia collationis directe non agitur, & cum ordinarius non est in causa, vel prouisus ab eo, sed alius habens à Papa, vel legato aliunde, numero 145. Nam contra ordinarium non sufficit, nisi fama esset iuncta alia specie probationis, à numero 146. vbi adducuntur resolutiones Rotæ.

Secundo intelligitur, collationis pertinentiam ad inferiorem, probari per famam, cum quasi possessione conferendi, alias fama sine quasi possessione nin suffragatur, numero 150. Sed hoc est accipiendum, cum agitur contra ordinarium, vel prouisum ab eo, tunc enim ita demum probatur per famam si concurrat longissima possessio conferendi, & agatur de iure conferendi antiquo, alias enim sufficit fama, nisi constaret de statu & possessione contraria, numero 151. & 152.

Ius conferendi probatur ex statuto, seu cõcessione Episcopi confirmato authoritate Apostolica, etiam si non constet de quasi possessione conferendi & vsu statuti. Cuius obseruantia præsumitur secundum Rotam à num. 153.

1 SVfficit autem eum, qui confert Beneficium † esse in quasi possessione iuris conferendi, licet apud eum non sit proprietas, *cap. cum olim de causa possess.* Corras. *de benefic. 2. part. cap. 5.* † Nam collatio, præsentatio, vel electio, ad eum pertinet, qui est in quasi possessione horum iuriũ, cum sint fructus eorum; qui ad possessorem bonæ fidei spectant, non ad Dominum *l. bonæ fidei emptor. ff. de acquiren. rerum dominio, §. si quis à non Domino. Institut. de rerum*
3 *diuis.* † *l. 39. tit. 28. p. 3.* De quo Abb. Bellam. Et alij *in cap. grauis de restitut. spoliatorum* Couar. *l. 1. vari. cap. 3. num. 6. & 7.* Pinel. *in l. 2. C. de rescind. venditio. 2. p. c. 4. à n. 45.* Ioan. Garcia. *de expensis, & melioratio. cap. 23. à n. 9.* Menoch. *de recuperanda remedio. 15. quæ. 40. ex n. 573.* Nauar. *cons. 99. de Simon.* Peregr. *de fideicom. art. 49. à n. 109.* Et nouissime Fachinet. *controuers. lib. 1. cap. 57. cum seq.*

4 Et consequenter † prouisus præsentatus, vel electus à possessore, prętertur prouiso à proprietario *querelam de elect. d. ca. cum olim, & c. cum Ecclesia Sutrina de causa posses. cap. consultationibus c. ex literis. de iure patr.* & ibi Dd. maxime Abb. Rota *decis. 49. de rescrip. & 14. de iure patron. in antiq.* Staphil. *de literis gratiæ tit. de modo & forma impetranda. §. 4. principaliter, n. 7.* Selua *de Benef. 2. p. quæ. 7.* Rochus *de iure patro. verb. competens, q. 14. & 45.* Paulus de Citadinis *eod. tract. 6 p. art. 3. n. 16. & 64.* & Lamber. *1. p. 2. lib. q. 3. art. 1. & 6.* Ioan. Nicol. Delphinas *de iure patro. lib. 2. q. 12. 13. & 14. à nu. 187.* Aymon. *cons. 322.* P. De Baisio *in directorio elect. 1. p. c. 2. q. 11. & 12.* Rosiniacus *de Benefic. c. 1. à n. 19.* Duarenus etiam *de Benef. li. 3. c. 9.* P. Greg. *eod. tract. c. 39. n. 9.* Couar. dicens hoc apud omnes esse receptum: *pract. c. 14. n. 2.* Cuchus *in instit. maior. li. 4. tit. 1. num. 96.* Mascard. *de probat. conel. 173. nu. 7.* Menoch. *cons. 90. a. n. 116. li. 1.* Ioan. Gutierrez. *cons. 4. n. 34.* & Flam. Paris. *de resignat. Benef. li. 7. q. 23. n. 40.* Puteus *dec. 206. li. 1.* Cresc. *5. de iure patro.* Rota *decis. 149. 166. 167. 296. & 687. p. 1. diuersorum.* Et fuit resolutum in vna Cremon. Prioratus de anno 1567. coram D. Oradino. Et in vna Regien. Prioratus 24. Maij 1585. coram D. Pamphilio, in qua fuit decisum *Ad validitatem præsentationis sufficere quasi possessionem præsentandi, quæ acquiritur ex consensu præstito prouisioni, Puteus* decis. 209. lib. 2. *Crescen.* 27. lib. 2. &c. Et in vna Nucerina Beneficiorum 30. Octob. 1592. infra adducta *num. 64.* Et in Hispalen. portionis 19. Ian. 1594. supra adducta *c. 1. nu. 35. & in vna Pisana Capellanæ 20. May inf. adducta n. 141.* & nouissime docet Zechus *de Benef. & pensio. Eccles. c. 2. vers. Beneficia etiam*, qui tamen maleat id procedere, licet postea possessionem amittat. & *cap. 12.* conducit *consil.* Calder. *23. de Præb.* & quæ tradit post hæc Gonçalez ad *regul. de mensibus gloss. 45. §. 2. ex numero 1.*

Hinc indultum Cardinalis Ordinarij collatoris
5 de conferendis Beneficiis suæ Diœcesis, † ad collationem suam de iure spectantibus, non comprehendit beneficia, in quorum possessione conferendi alius erat, licet de iure, collatio spectaret ad eum ex quo erant in sua Diœcesi, Puteus *d. decis. 206. lib. 1.* Mohed. *8. de priuilegiis* alias 179. Rota *decis. 783. nu. 4. lib. 3. part. 3. diuersorum*, & Thanis *decis. 3. in manuscrip.* Anast. Germonius *de indultis Card. §. regulares à n. 92. & §. etiam ex eo n. 23.*

Et fuit dictum in d. Hispalen. sicut non capit †
6 beneficia ad collationem inferiorum spectantia etiam dispositioni Papæ reseruata, nisi sit facta de illis expressa mentio, Puteus *decis. 162. num. 8. li. 2.* Ferret. *cons. 17. n. 3.*

Quia non auget indultum iurisdictionem Ordinariam, sed illam præseruat. Anast. Germonius ſ. 7
† & Rota in vna Romana Beneficiatus S. Petri 28. Aprilis 1595. coram D. Gipsio & 20. Nouęb. 1596. coram Domino Corduua, vbi quod *indultum nihil tribuit, nec auget facultatem conferendi, sed tantum remouet obstaculum, per quod ordinarius impediebatur in collatione* cap. cum aliquibus, *vbi Prouus ad Monach.* de rescript. in 6. *Cassad.* decis. 8. de Præben. cum aliis, &c. 8

Nec tollit indultum † optionem, vt fuit tentum per Rotam, in vna Bononien. supra adducta *cap. primo numero 452.* Anast. Germon. *d. §. etiam ex nu. 22.*

Et ampliatur prædicta resolutio, Primo, quod sufficiat quem esse possessorem iuris patronatus in consequentiam, † & non principaliter vt possit va-
9 lide præsentare, vnde bonæ fidei possessor alicuius Castri, seu Villæ, vel Comitatus ratione cuius competit ius præsentandi ad Ecclesiam, ibi vel alibi sitã, licet nunquam antea præsentauerit, potest præsentare, quia Dignitas siue Castrum aut Comitatus videtur hoc ius præsentandi semper retinuisse, ita Rota *decis. 1. de iure patron.* alias 140. *in nouis* Bellam. *decis. 700.* Paulus de citadinis licet satis confuse *d. art. 3. n. 64.* Lamber. *2. part. 1. lib. q. 9. art. 3. n. 8. ad fin. & d. 1. part. 2. lib. q. 3. art. 1. nu. 9.* post Cardinal. *in d. cap. ex literis 1. oppositione*, per illum textum quem sic intelligit, & Caietan. *in repetitione capituli fin. de elect. in 6.*

Quamuis Doctor Sahagun *in c. fin. de sequestratione posses. nu. 62* dicat bonorum † possessionem ad 10
præsentandum, nunquam sufficere ex *cap. cum Bartolus de re iudicata*, vbi probatur, quod creditor cui fuit pignori data Vniuersitas, in qua est ius patronatus, non potest præsentare, nec in eum transit ius patronatus cum Vniuersitate pignorata.

Sed id ex eo est, quod creditor debet fructus pi-
11 gnoris restituere, vel in sortem computare, † seu compensare, & fructus iuris patronatus non capiant, æstimationẽ restitui non possunt, nec in sortem cõputari, Rochus *verb. ipse, vel is, q. 27. num. 60. & 61.* Paulus de citadinis *9. p. q 6. n. 14.* Lamber. *d. 2. part. 1. li. q. 9. art. 2.*

Qui ibi *nu. 4. & q. 10. art. 2. ad fin.* ratione cessante 12
inquit, † id non procedere, in terminis *capituli salubriter, de vsuris*, cum ibi non teneatur maritus fructus pignoris in sortem computare, nec restituere.

Quæ limitatio nihilominus mihi † non placet.
Nam quamuis in terminis *illius capituli*, maritus nõ 13
teneatur fructus pignoris in sortem computare, nec restituere, tamen illos lucratur ad supportandum onera matrimonij, ad quæ non cõfert fructus iuris patronatus, & ex alia parte, creditor nõ possidet tãquam Dominus, seu animo Domini; facit quod dicitur infra *cap. vlt. à numero. 178.* & vide dicenda *cap. seq. à n. 6.*

Et de intellectu *d. c. salubriter*, vide post alios Na-
uarrum † *de vsuris not. 21. à n. 64.* Couarru. *lib. 3. va-* 14
riarum, cap. 1. n. 3. Ludouicus Beian. *in respon. casuum conscientiæ, casu 56.* Ludouicus Lopez *instruct. conscientiæ, 1. tom. cap. 210.* Aragon. *2. quæst. 78. articul. 2. in solutione ad 6.* & ibidem Bannez, & Salon latissime *controuersia 14.* & Solis *de censibus lib. 2. cap. 5. nu. 20.*

Et quod † dictum est de possessore Castri Villæ, 15
seu Comitatus, &c. idem erit in possessore maiora-

tus, ra

tus, ratione cuius competit ius patronatus, seu præsentandi, qui est ius quoddam vniuersale, sicut feudũ Castillo *in l.46.Tauri verb.en todo ello succeda.* Moli. *de Hispano.primogen.lib.1.c.26.in fin.*

16 Et quando maioratus non esset ius vniuersale, vt videtur † verius in maioratu bonorum particularium qui est instar fideicommissi, sufficit quod ius patronatus, sit annexum bonis maioratus, vt qui est in possessione bonorum illius, in consequentiam, etiam & accessorie, sit in possessione dicti iuris patronatus illis annexi, ad dicta infra *c.vlt.n.34.*

Facit decisio Rotæ, in causa Pampilonen. Vicariæ
17 3.Iulij 1595. † coram D.Penna, quod *iuris patronatus annexi maioratus Hispano, possessio ciuilis, & naturalis acquiritur sine apprehensione consequenter, cum maioratus, beneficio legis Regiæ, nec per momentum vacare dicitur, sed transfertur in successorem, ad Molinam.* li.3. c.12.n.20. *Mieres* de maiorat.3. p.q.11.n.9. qui est in posses. maioratus consequenter etiam erit in posses. iuris patronatus annexi ipsi maioratui, licet non sit verus successor illius.

18 Quod tamen non procedit † in his Regnis Coronæ Castellæ, ex *d.l.Regia 45.tauri.* ex qua possessio maioratus, ciuilis, & naturalis transit in verum successorem, licet alius apprehenderet possessionem illius, & consequenter etiam transit in eum possessio iuris patronatus illi annexi, vt *in dict.decis.* Pampilonen.

19 Et non in alium qui apprehendit possessionem maioratus. † Nisi forte verus successor maioratus amittat suam possessionem, ex negligentia decennij, vel alias, ad tradita per Dinum *in reg.sine possessione ad fi. lib.6.* Abb. & Felin ex *num.7.cap.vigilanti de præscrip.* Ant.Gomez *in d.l.45.tauri.num.162.* Mencha *de success.resolutione.§.2.n.10.* Mieres *3.part.qua.6. & 4.p. q.21.numero 5.* & Rota *decis.378. num.3.parte 1.diuersorum.*

Idem etiam quod dictum est de possessore Castri
10 † Villæ seu Comitatus erit in bonæ fidei possessore dignitatis, aut beneficij ad quod spectat præsentatio, seu collatio. Nauar. *consi.2.de iure patronat.* dummodo talis dignitas aut beneficium non sint reseruata.

21 Nam tunc quantumcumque bona fide possideat † non valet præsentatio, vel collatio, propter decretum irritans reseruationis, quod inficit, & annullat titulum & possessionem, & sic caret omni effectu, & iuris adminiculo, vt dictum est supra *cap.1. numero* 427. ita Rota *decis.4.de Præbend.in antiquior & 20. eodem in antiquis.* Simoneta *de reseruatio.q.44* & ibi Granutius Gigas, *de intruso, n.97.* & Anton.Gabriel. *de dictis conclus.3.n.50.* & post hæc tradit Gonçalez *gloss.15.§.1.num. 95. & gloss.31.num.28. & gloss.45.§. 2. num.44.*

22 Quamuis collector *d.decis.4.* dissentiat, quando intrusus esset beneficij † possessor, vt quia ignoraret reseruationem, & Ægidius *decis.66* & Æneas de Falcon. *de reseruatio.4. q.effect.26.* quod etiam videtur sentire Nauarr. *d.cons.2.* & Gigas *ibi & numeris præcedentibus.*

23 Sed conuincitur, nam d.decretum irritans † consequenter etiam fructuum acquisitionem impedit, Lancel. *de attentat.3.part.31.n.92.* Rota *decis.243.2. p.diuersorum.*

24 Vnde in beneficiis † reseruatis, possidens beneficium, etiam cum bona fide ex prouisione ordinarij, non facit fructus suos, Sarnen. *in regul.de Annali q.* 23. Rota *d.decis.20. de Præben.in antiquis, & 4.eod.in antiquior.* & Simoneta *d.quæst.44* & ibi Granutius, *num.5.* Sed contra intrusum in beneficio reseruato, nisi habeat titulum à Papa, fit condemnatio fructuum à die intrusionis, Ioan.Paul. *decis.37. & 120.* quæ habentur in impressis *3. part.diuer. lib.3. decis.792. & 876.* Caputaquen. *decis 27.seu 28.part.2.* Bellam. *in c. grauis de restitutione spoliat.* Papaz *in additione,* Rotæ *decis. 1.de renuntiatione in nouis, num.8.* & Mandos. *consi.34.numero 10.* Pontanus *de spolio libro 4.numero 24.*

Quamuis alias non fiat † condemnatio fructuum 25
nisi à die motæ litis, id est à tempore citationis legitime executæ, Mandos. supra. Etiam in spolio, & remedio capituli re integranda, nisi constet de mala fide, Rota *decisione 4. & decima de restitutione spoliat. in nouis* Bellam. & Caputaquen. *supra* Rota *decis.552. numer.2.part.diuersor.* Anton. thesaurus *decis.* Pedemontana.

Nisi sit spolium violentum, in quo fit à die intru- 26
gonis vt *ibi,* † & *d.decis.* Ioannes Pauli 37. & 120. & *dec.390.lib.3.part.3.diuersorum,* & Cæsar de Grassis *decisione 43.num.12. & 14.* & Mandosius supra intelligendi Lancellot. *d.cap.31.num.70.* sicut etiam in attentato, Rota *decisio.5. de restitutione spoliat.in nouis.* Lancell *d.3.part.cap.29. num.149. & d.cap.31.ex numer.66.*

Et ita tenendum est † quamuis Æneas de Fal- 27
con. *d.quæst.4.effectu 9.* doceat, quod quãuis recipiens beneficium in curia vacans ab Ordinario, scienter non faciat fructus suos, ex quo non habet bonam fidem, in aliis tamen reseruationibus, nisi probetur scientia ipsius prouisi (nempe quod sciebat personam per quam vacauerat esse de contentis in *extrauagante ad regimen. &c.*) faciet fructus suos, quia ignorantia præsumitur, & sentit Gigas supra *à numero 93.*

Et quamuis in vna † Salamantina dimidiæ portio- 28
nis 1.Aprilis 1591. coram Domino Pamphilio infra adducta 11 *part. cap.vltimo 8. dubio numero 242.* dictum sit, *quod possessor bonæ fidei faciat fructus suos procedere, etiam in beneficiis reseruatis non data certa sciẽtia reseruationis, nisi reseruatio sit clausa in corpore iuris, vel super certo corpore beneficij, aut alias indubitata, & notoria Puteus* decisione 180.lib.3. *& fuisse resolutum in causa Salamantina fructuum, pro heredibus Francisci de Burgoa de anno 1587. coram Domino Gipsio, &c.*

Nam ista resolutio est † contra allegata, maxime 29
contra Rotã *d.dec.20. & 4.de Præben. & d.dec.24.2. p.diuer.* & Caputaq. Sarnen. Simonetam. Mandos. & Lancellot. *supra,* qui de beneficiis quomodolibet reseruatis loquuntur.

Et est contra stylum curiæ, & ipsius Papæ † qui in 30
breuibus de capienda possessione beneficiorum reseruatarum siue nomine Cameræ, siue ad fauorem literarum, semper præcipit restitui fructus à die vacationis beneficij, licet reseruatio prout solet non sit clausa in corpore iuris, vel decreto corpore beneficij, de quo *part.seq.c.3.n.115.*

Et dicta distinctio inter reseruationem clausam 31
in corpore iuris, vel de certo † corpore beneficij, & alias reseruationes, procedit ad effectum spolijj, vt *in d.dec.* Putei 180. magis de stylo Rotæ, quam de iure, vt diximus supra *c.1.n.426.* & non est trahenda ad casum, & effectum acquisitionis, & condemnationis fructuum, in quo potius habemus stylum ipsius Papæ contrarium.

Et dicta sententia Æneæ posset procedere si Be-

reficium esset simpliciter reseruatum, siue dicto decreto † irritan. quod tamen solet apponi in reseruationibus, aut si non apponeretur cum tam amplis & generalibus verbis, quæ non solum titulum, sed etiam possessionem, & omnia inde secuta inficiunt, sed solum irritaretur, seu annullaretur collatio seu actus iuxta dicta supra cap. 1. *nu.*411. & iuxta hoc procedet, quod tradit Gonçalez *gloss. vltima quæst.* 4. *à numero* 41.

33 Secundo ampliatur prædicta † resolutio, quod sufficiat quasi possessio defuncti, seu antecessoris, nam ea transit in hæredem, seu successorem absque noua apprehensione seu exercitio, vt in terminis tenet Lamber. 1. *p.* 2. *lib. quæst.* 3. *art.* 22 & Ioann. Gutierrez *consi.* 3. *num.* 2. ex doctrina Baldi *in l. in suis* 4. *oppositione, ff. de liberis & posthumis*, quod quasi possessio iurium incorporalium transit in hæredem † absque

34 apprehensione & exercitio, quod etiam tenet Otalora *de nobilitate* 1. *par.* 3. *c.* 6. *n.* 8. & Ferretus *cons.* 179. *num.* 9.

35 Quamuis contrarium † in terminis teneat Rota, vt per Achillem *decis.* 105. *seu* 5. *de causa possess.* & Caputaquen. *decis.* 135 152. & 420. 2. *part.* Thanis *dec.* 15. & Acoramb. 63. *lib.* 2. *in manuscriptis* & sequitur Hieron. Gabriel. *consi.* 185. *num.* 17. *lib.* 2. dicens quasi possessionem iuris patronatus, seu conferendi sine actu à successore in successorem non transire, nec à successore acquiri, vt per Acoramb. & Achillem *supra.*

36 Et alias † sæpe Rotam conclusisse ex *l. cum hæredes. ff. de acquir. possess.* quam dicunt habere locum etiam in incorporalibus ex Alexan. *in d. l. in suis, num.* 8. & Tiraquellus *in tract. le mort saisit.* 4. *part.* 7. *declaratione & in præfatione* 3. 4. 5. 6. & 7. *declara.* qui tamen id non dicit.

37 Sed prior opinio † videtur verior, quæ absque dubio procedit in quasi possessione iuris patronat. seu conferendi, quæ erat apud antecessorem ratione Dignitatis, seu Beneficij Castri Villæ, vel Comitatus, Rota *d. decis.* 1. *de iure patron.* alias 140. *in nouis* Achilles *sup. n.* 8. quæ continuatur in successorem sine alia apprehensione, Tiraquell. *in d. præfat. declarat.* 5.

38 † Facit *decis.* Rotæ 9. *de causa poss. in antiquis.* Possessio enim retinetur per Ecclesiam, seu Dignitatem etiam mortuo Prælato, vt per Felin. *in c. constit. num.* 19. *de rescrip.* Lamber. 3. *p.* 2. *lib. q.* 11 *art.* 9. Rota *deci.* 1. *n.* 4. *de restit. spoliat. in nouis* Cassad. *decisi.* 7. *nu.* 13. *de causa poss.* Rota *decis.* 390. *part.* 1. & *decisi.* 19. *n.* 8 *part.* 2. *diuers.*

Et est decisio † Rotæ in causa Bracaren. Parrochia-

39 lis 17. Iunij, 1591. coram illustrissimo Cardin. Mantica in qua fuit resolutum. *Non constare modernum Vicecomitem, esse in quasi possessione præsentandi ad Parochialem, de qua agitur: nec obstare, quod Vicecomes senior vna cum aliis anno* 1527. *præsentauerit, & præsentatio fuerit sortita effectum, per vnicum actum, cum effectu subsecuto quasi possessio præsentãdi acquiratur, quia possessio nõ transit ad successorem, nisi naturaliter apprehensa sit*, l. cum hæredes, de acquir. possess. l. 1. §. Scæuola. si quis testamento liber. *Nec obstare, quod Vicecomes senior non præsentauit nomine proprio, sed nomine Dignitatis, & ista quasi possessio tanquam acquisita Dignitati, transeat ad successorem in Comitatu Rota* 1. de iure patro. in nouis Bellam. 701. *quia præsentatio intelligitur facta titulo donationis, qui apparet*, Craueta cons. 255 num. 4. *donatio autem iuris patronatus facta à quibusdam patronis, non fuit facta Castro Comitatus, seu Dignitati, sed Francisco Vicecomiti, & cum nomen proprium fuerit præpositum, & postea adiunctum nomen Dignitatis, censetur appositum gratia demonstrationis*, argumento l. si communis seruus de stipulatione seruo. Mela in princ. de alimentis legatis, *Bart.* l. Centurio numero trigesimonono. *Ripa* 173 de vulgari. *Nec etiam in dubio, donatio potest intelligi facta Castro, seu Dignitati, quam propter eidem, seu affectionem fieri solet, quod magis congruit personæ, quam Dignitati, &c.*

Et postea 24. Febr. 1592. † fuit resolutum. *Non constare Vicecomitem iuniorem senioris hæredem esse, vt possit ad eum tanquam hæredem pertinere.* 40

Et prima Iulij eodem † anno fuit idem resolutum. 41
Et rursus, *non constare de iure donantis, neque famam publicam posse sufficere, nisi per longissimum temporis spatium concurrat quasi possessio præsentandi*, Cassad. dec. 2. n. 6. de probatio. *Put.* 40. in fin. li. 1. *neque etiam confirmationem ordinari in casu proposito multum suffragari, quia cum constaret, beneficium esse iuris patronatus, parum eius intererat, an ad vnũ, vel ad alterum pertineret, &c.*

Et idem † est in quasi possessione alicuius domus 42
seu familiæ, vt in decis. Pampilonen. Vicariæ de Ataun. 12. Maij 1595. coram Domino Penna infra relata, *n.* 142.

Et sic contraria sententia non potest conuenire, † 43
quasi possessioni iuris cõferendi quicquid dicat Hieron. Gabriel. *supra*, cum semper competat ratione Ecclesiæ, seu Dignitatis.

Et quod in incorporalibus possessio transeat in 44
hæredes absque † actu videtur, Rota in vna Beneuẽtana census 13. Iun. 1594. coram Domino meo Cordua in qua Domini resoluerunt, *dandum esse mandatum de manutenendo filiis & hæredibus, quondam constantiæ de Comitibus, quia constat illam per multos annos ante, & de tempore motæ litis fuisse in possessione exigẽdi redditus census, de quo agitur, Et sicut illi dandum esset si viueret, §. retinendæ instit. de interdictis cũ vulgatis, ita & filiis, & hæredibus eius, ad tradita per Menoch.* de retinend. remed. 3. n. 62. &c. Nisi ista decisio procedat iuxta statuta particularia, ex quibus sine actu transferatur possessio in hæredes.

Quod autem dictum est, præsentatum † à posses- 45
sore, scilicet bonæ fidei, præferri præsentato à proprietario, seu vero patrono, limitatur procedere, quando fuit processum, ad institutionem, antequam constaret de proprietate, secus si prius constiterit de proprietate, quia proprietas absorbet causam possessionis, *cap. cum dilectus de causa posses.* ita declarat. Abb. *in d. c. consultationibus de iure patro. n.* 9. sequuntur Decius *cons.* 127. *n.* 1. & 149. *nu.* 2. Ripa *in d. c. cum Ecclesia Sutrina de causa possess. nu.* 131. Bertachi. *in reper. verb. præsentatus à non patrono.* Paulus *de citadinis* 6. *part. art.* 3. *num.* 16. Menoch. *de recuperanda, rem.* 1. *nu.* 120. Hier. Gabriel. *cons.* 185. *lib.* 2. Cuchus *lib.* 4. *tit.* 1. *nu.* 96. loquens in electione. Ferretus *consi.* 211. *num.* 10. *in fin.* & Ioan Gutierrez *d. consi.* 4. *in fin.* & secuta est Rota in vna Imolen. iuris patronatus 7. Iun. 1577. coram Domino Cantucio, quæ habetur 2. *p. diuers. decisi.* 167. *n.* 10. † Et in vna Valentina Parochialis de 46
Cosentayna 26. Ianuarij 1582. coram Domino Seraphino, quæ habetur eadem 2. *part. decisione* 269. *numero quinto, vbi numero* 6. dicitur, † *non posse dici con-* 47
stare de non iure possessoris, quamdiu de eo docere potest. Ægidius decisio. 103. *in his enim in quid requirimus, vel partis confessionem, vel rem iudicatam ex Rota* decisione 3. de restitutione spoliat. in nouis, & Cassad. 3. *eodem.*

Et

48 Et secuta etiam est, Rota in vna compostellana Parochialis 16. Ianuarij 1595. coram Illustrissimo Blancheto, vt in decis. sequent. *Domini cum præsupposito, quod istud ius patronatus non sit Vniuersitas, sed particularium, dixerunt Bascum instituendum, vti præsentatum à maiori parte eorum qui sunt in quasi possessione præsentandi*, cap. consultationibus de iure patron. *sed si est Vniuersitatis prout Domini dubitant, tunc dixerunt, institutionem debitam Aluaro vti præsentato à maiori parte, & quasi possessionem hoc casu non suffragari, quia præfertur proprietas. Abb.* in d. c. consultationibus numero 9. *Io. Paul.* decis. 93. *& fuit dictum coram me, in vna Firmana beneficij 28. Maij* 1589.

Et in vna Senen. iuris præsentandi 9. Ianuar. † 1598. coram D. Penna, fuit resolutum, quod quando constat de proprietate præsentandi, non attendi 49 quasi possessio, &c. Et fuit dictum *in commen. iuris patron.* 8. Iunij 1601. coram D. Seraphino infra rela. *cap. vlt. n....*

Idem etiam tenet Couarru. † *d. c.* 14. *pract. n.* 2. qui 50 ait, quod præsentatus ab eo, qui est in quasi possessione, præferendus sit præsentato à vero patrono, interim dum non est sententia lata, in proprietate iuris patronatus, & sic quod erit instituendus, modo ante institutionem & post præsentationem, non pronuntietur sententia in causa proprietatis, aduersus possessorem.

Et Lambert. *d. 1. part. 2. lib. 2. q. art.* 6. idem † tenet, 51 qui *numero.* 4. 1. 2. & 3. casu intelligit d. sententiam Abbatis supra, quando possessor præsentauit vnum, & alterum proprietarius, qui mouit litem possessori, super iure patronatus, & ante institutionem constitit de iure proprietatis, & sic euicit ei ius patronatus, quo casu debebant restitui proprietario fructus qui extabant, secus vero, quando solum esset lis inter præsentatos: Nam tunc ait instituendum esse præsentatum à possessore bonæ fidei, quamuis præsentatus à proprietario, ante institutionē, probet illum esse proprietariū, quia res inter illos acta nō debet præiudicare possessori, vt fructus etiam qui extant restituat, ex vulgari *reg. res inter alios acta.*

Et sic intelligit † Innoc. *in cap. Cumanæ de elect. n.* 52 4. vbi ait, quod si ad electionem fuerunt admissi cum protestatione, vnus qui dicebat se esse in possessione, & alius qui dicebat se proprietarium, quia tunc de nullo istorum constabat, si post modum tempore petitæ confirmationis constiterit amborum dicta esse vera, scilicet vnum esse in possessione, & alium proprietarium, vox erit possessoris, & sic ista considerantur ante confirmationem, seu institutionem, & Innocentium, ibi sequitur Abbas *ibidem nu.* 11. & idem videtur tenere Abbas *in d. cap. cum Ecclesia Sutrina num.* 53. cum Innoc. *ibi, & in cap. in literis de rest. spoliat.* & d. declarationem Abbatis videtur sequi Gonçalez *d. gloss.* 45. §. 2. *nu.* 43. & citat *decisionem* Venetam Tribij 55. *numero* 80. *ante fin. lib. secundo.*

Sed de d. limitatione, & declaratione Abbatis † 53 *in d. cap. consultationibus*, absolute dubitat Rochus *verb. competens. quæst.* 19. *num.* 46. ex Innocentio *in d. cap. cum Ecclesia Sutrina, & in d. cap. in literis*, quem refert & sequitur vt dixi Abb. *d. num.* 53. quia dicūt, quod electio possessoris præferretur electioni proprietarij, & illa potius est confirmanda, & præsupponunt, quod de proprietate ipsius proprietarij constet, vt apparet ex Abb. *ibi* in illis verbis, *ex quo de proprietate constat*, & ratio præmilitat quantumcunque de proprietate constet: dum dicunt, quod ideo præfertur electus à possessore, quia proprietario non licuit priuare possessorem propria authoritate, & possessionem sibi assumere.

Ex alio etiam d. limitatio & declaratio † mihi vi- 54 detur falsa absolute, & distincte etiam vbi proprietarius ante institutionem euicerit possessori ius patronatus, seu eligendi, per rem iudicatam, quia eo ipso quod præsentatio, seu electio facta est, consūptus est huiusmodi fructus possessionis, quapossessor nihil potest vlterius in ea facere, nec in aliquo factus est locupletior, vt recte inquit Innocen. *in d. c. in literis n.* 1.

Maxime cum per præsentationem, † seu electio- 55 nem, statim acquiratur ius præsentato, velelecto ad beneficium, Sarnen. *in reg. de non tollen. iure quæsito. q.* 1. *cum aliis* de quibus *sup.* 4. *par. cap.* 3. quod non debet ei auferri, etiā si post institutionem apparet de proprietate, etiam per rem iudicatam contra possessorem.

Quamuis Lamber. *d. art.* 6. *num.* 4. dicat, † quod 56 per institutionem fructus præsentationis videtur consumptus, quod etiam tenet Menoch. *d. consil.* 90. *li.* 1. *n.* 123. post Abba. *in d. c. consultationib. n.* 3. Et quāuis Ripa *in d. c. cum Ecclesia Sutrina n.* 93. dicat, etiam post institutionem esse fructus extantes, & sic erit accipiendus Gonçalez, *d.* §. 2. *n.* 12.

Et hæc mea sententia † sine difficultate proce- 57 dit in prouiso ab existente in quasi possessione iuris conferendi, qui nullo modo debet remoueri quantumuis postea constet de proprietate alterius, etiam ante adeptam possessionem: quicquid velit Hiero. Gabriel. *sup.* cum per collationem acceptam ius in re acquiratur, sicut per institutionem *c. cap. si tibi absenti de Præbendis in* 6. & dictum est sup. 4. *par. capit.* 2.

Nec obstat ratio Abbatis *in d.* † *cap.* consultatio- 58 nibus, quod proprietas absorbet causam possessionis, ex *d. cap. cum dilectus*, quia id est respectu futuri, non vero respectu præteriti, vt apparet *ex d. ca. cum Ecclesia Sutrina.*

Acquiritur autem dicta quasi possessio ex † vni- 59 co actu (quicquid velit Flores, *quæst.* 2. *num.* 25.) glos. *in d. cap. cum Ecclesia Sutrina, verb. in trium, & verb. breuitatem*, quam ibi sequuntur Innocen. & Abb. *n.* 22. Ripa dicens communem *num.* 91. & Rebuffus *ibidem*, 13. *notab. & in glo. verb. vocem*, Probus ad Monachum *in cap.* 1. *de iure patron. in* 6 *num.* 9. Rochus *d. verb. competens num.* 34. Lambert. *d. quæst.* 3. *art.* 11. dicens esse communem omnium Dd. sententiam, Corras. *d.* 2. *par. cap.* 5. *numer.* 3. Rosiniacus *d. cap.* 1. *de benefi. num.* 23. Duaren. *d. lib.* 3. *cap.* 9. Couar. *d. cap.* 14. *pract. num.* 2. *in reg. posses.* 2. *par. initio n.* 6. Mascar. *d. conclus.* 173. *n.* 8. Io. Gutierrez *consil.* 3. *n.* 1. Flam. Paris. *d. lib.* 7. *q.* 23 *n.* 41. Zauallos, *quæst.* 717. *num.* 4. Cecus *de benefic. & Pensio. capit.* 2. *versicul. beneficia etiam, & capitulo duodecimo, numer.* 18. qui plures alios referunt. Crescen. *decis.* 5. *de iure patron.* Puteus 192. *lib. primo.* Rota *decisione decimaseptima numero primo part. secunda diuersorum.* Et fuit resolutum in vna Iserden. Parochialis 13. Iunij 1558. coram D. Ca- 60 putaquen. in † qua fuit decisum. *Ex institutione facta per Ordinarium Dominico ad præsentationem iuratorum, quæ habuit effectum constare de quasi possessione præsentandi, ita vt excludatur prouisio Ordinarij, sine consensu illorum. Nā ex vnico actu acquiritur quasi possessio, & de bona fide cōstat, quia in dubio ea præsu-*

mitur ex cursu temporis, quia apparet, quod Dominicus Rector possedit, & resignauit, & resignatarius etiam Domin. resignauit in P. in manibus Papæ, cum mentione, & derogatione iuris patronatus, qui P. obtinuit contra Iacobum præsentatum à dictis Iuratis, & testes probant illum tentum pro Rectore & possedisse. Nec obstant dictæ resignationes, quia prouisiones Papæ non mutant statum. Ægid. decis. 109. *Decius* cons. 126. *Nec obstat, quod præsentatio, & institutio d. Iacobi fuerit reiecta, quia illud fuit cum Parochialis non vacaret per obitum Domin. ex quo facta est præsentatio, sed per dictã resignationem in fauorem P. cum derogatione iuris patron. non quia Iurati non essent in quasi possessione præsentandi,* vt per Cotam *decis.* 193. *in suis Miscellaneis manuscriptis.*

61 Idem etiam fuit resolutum in mea causa † Abulen. Parochialis de la Calcada. 28. Iunij 1593. coram D. meo Corduba Episcopo Pacen. vt *in seq. decis.* quam in presenti ponere placuit, quia deseruit etiam ad dicenda. *Parochialem Ecclesiam Oppidi de la Calcada, vacante de mense Septemb. Anno* 1590. *sede Apostolica, tunc & etiam Episcopali Abulen. vacante Capitulum Abulen. facto concursu iuxta formam Concilij Triden. contulit Nicolao Garsiæ, qui die* 18. *Octobr. proxime sequen. actualem possessionem illius accepit, verum quia Didacus de Herrera à fœlicis recor. Greg. XIV. Idibus Ianuar.* 1591. *iuxta constitutionem Pij V. illam impetrauerat, & post commissam causam, in Rota aliquot resolutiones contra prouisum à Capitulo factæ fuerant, & coram me prouisus à Capitulo prætendebat Capitulum esse in quasi possessione conferendi sede Episcopali vacãte, ad effectum vt præfata eius prouisio sustineretur: dubitaui, an ex deductis pro eo constaret, de quasi possessione Capituli conferendi Parochiales vacante sede Episcopali in mensibus non reseruatis. Et domini in hac positione circumscripto effectu (de quo erit seorsum agendum) censuerunt constare de quasi possessione Capituli, ex iuribus enim vigore compulsorialium productis apparebat de multis huiusmodi Capituli prouisionibus, & collationibus quæ suum sortitæ fuerant effectum. Nam cũ de anno* 1578. *per translationẽ D. Aluari de Mendoça ab Ecclesia Abulen. ad Palentinã sedes Episcopalis vacãte, Capitulum contulit Ecclesiam Parochialẽ Oppidi de Bercimuelle Abulen. diœcesis Christophoro Martin, cuius effectu actio ex eo apparebat sufficienter probata, quia per renuntiationem eiusdem Christophori fuit iterum de illa facta prouisio de anno* 1581. *eadem sede vacante per obitum, Busti de Villegas Episcopi Abulen. duæ præterea collationes Parochialium Oppidorum de Tornadicos, & Pennalua, effectum sortitæ edebantur in eadem sede vacante, per translationẽ prædicti D. Aluari de Mendoca, & quatuor aliæ sede vacante, per obitum Busti de Villegas Oppidorũ S. Vincentij del Palacio, & S. Nicolai de Madrigal, & del Tiemblo, & del Vareo, quæ suum plenarium habuerunt effectum, quibus suffragabantur testes de anno* 1591. *corã Ordinario citato Didaco examinati, deponentes de quasi possessione Capituli conferendi Parochiales sede Episcopali vacante, in mensibus non reseruatis, ex his enim dicebant Domini plene fuisse probatam dictam quasi possessionem, quæ in istis iuribus incorporalibus acquiritur per vnicum actũ, glos. communiter recepta* in c. cum Ecclesia Sutrina, de causa possess. *vbi Abbas* num. 23. *Ripa* 52. & seq. *& acquisita respectu vnius Parochialis, suffragabatur etiam respectu aliarum, Felin.* in cap. auditis nu. 19. de præscrip. *& fuit resolutum in vna Toletana annatarium* 16. *February anno* 1581. *coram bon. memoriæ Cantucio, ex quo tollebatur oppositio, ex eo, quod non constabat de aliqua collatione huius Parochialis: Neque obstabat, quod non constaret de scientia, & patientia Episcopi, quam probare oportebat, cum ageretur de eius præiuditio, quoniam dicebatur eam præsumi, tum ex lapsu multorum annorum, vt fuit resolutum in vna Realma beneficij* 6. *April.* 1576. *coram R. P. D. meo Decano, & aliàs sæpe, tũ ex eo, quod cum singulis annis Episcopus propriam diœcesim visitare teneatur,* cap. decernimus, cum duobus seq. 10. quæst. 1. cap. inter cætera de officio ordin. ca. si Episcopus eod. tit. lib. 6. *Paulus Fuscus* tract. de visitatione lib. 1. cap. 2. *satis ex hoc præsumebatur eius scientia, & patientia, per quam nosset, quo tit. quisque beneficia, & Parochiales in sua diœcesi possideret, præsertim cum Episcopus beneficiatos sibi subditos, compellere possit ad exhibẽdos titulos beneficiorum, Zenzellin.* in extrauag. *Ioan. XXII. incipien.* suscepti in verb. Canonice obtinent, tit. de electione, *Gemin.* cons. 87. *incipien.* apparet quædam vnio, nu. 2. versi. corroboratur. *Ad illud, quod opponebatur de præscriptione, quæ non currit contra Ecclesiã, vel Episcopum sede vacante. Respondebatur in hac facti specie, non esse litem inter Episcopum, & Capitulum super iure conferendi, sed inter prouisos, quorum respectu sufficiebat quasi possessio Capituli. An autem ea suffragaretur Nicolao Garsiæ ab eo prouiso in concursu cum Didaco de Herrera prouiso Apostolico particulariter erat videndum, quia Domini in hac positione solum firmarunt; constare de quasi possessione Capituli, conferendi Parochiales in mensibus non reseruatis sede Episcopali vacante.*

Idem etiam fuit resolutum in d. Pamphilonen. † Vicariæ de Ataun. 12. Maij 156). infra relata *n.* 142. & Assisien. Canonicatus 14. Iunij 1600. coram D. Sacrato sup. relata 1. *n.* 477. Et post hæc tradit Gonçalez *d. glos.* 45. § 2. *n.* 29. 62

Attenditurque & spectatur vltimus actus, † & immediatus, Decius *consil.* 124. *num.* 1. *&* 126. *num.* 2. Rochus *verb. competens, quæst.* 16. *num.* 40. *& seq.* Lamber. 1. *par.* 2. *lib. quæst.* 3. *artic.* 21. Corras. *d.* 2. *par. cap.* 5. *num.* 7. Ferretus *consil.* 2. *num.* 3. *&* 4. *& consil.* 132. *nu.* 10. *&* 11. *& consil.* 210. *num.* 4. *&* 5. *&* 382. *nu.* 11. & alij. 63

Et Rota in vna Nucerina † Beneficiorum 30. Octo. 1592. coram *Illustrissimo* Pamphilio, vt in sequenti decis. 64

Gratia Theodori fuit iustificata. nam de eius Præbyteratu constat ex lucris patentibus sui Ordinarij, cap. 2. *& ibi Abbas* in primo notab. de cleric. Peregin. *Felin. post alios* in cap. post cessionem, numero tertio, & 15. de probatio. *Grammat.* decisione 81. numero primo, *de eius legitimitate constat, ex primo & quarto teste, super decimo, qui dicunt esse filium legitimum, & naturalem, Gentilis, & Fabiæ coniugum de terra Gualdi, & vti talem fuisse publice, & communiter tentum, & de alius habilitatibus constat ex assertione Papæ asserentis illum fuisse ab examinatoribus in vrbe deputatis examinatum, & idoneum repertum, quod sufficit, vt aliàs fuit ponderatum in causa Burgen. Abbatiæ de Foncea de Martij proxime præteriti coram D. meo Gipsio. De existentia Beneficiorum deponunt omnes testes, qui etiam probant eorum vacationem per mortem Lud. qui illa possedit vsque ad obitum, quem primus testis super nono asserit, fuisse de mense August.* 1591. *Et videtur fateri M. Anton. qui eadem vacatione nititur Ægin.* decis. 268. & 595. *Puteus* decis. 300. lib. 1. *quod fructus illorum nõ excedant valorem* 15. *ducatorum auri de Camera, probat secundus testis super quarto, qui tanquam informatus eo eo, quod bona dictorum Beneficiorum retinuit in locationem solus sufficit pro verificatione valoris narrati, Rota* decis. 14. de probatio, in nouis.

Ægid.

Ægid. decis. 113. & sequen. *Puteus* decis. 29. lib. 1. *Maxime, quia est adminiculatus à primo teste super eodem, qui loquitur de quadam parua quantitate frumenti, in qua dicit consistere fructus horum Beneficiorum, & in omnem euentum poterit ista probatio suppleri ex iuramento ipsius Theodori iuxta* decis. 682. *Ægidij incipien.* Si impetrans *& fuit dictum in causa Astericen. Archidiaconatus, de mense Nouemb.* 1589. *coram D. Mantica, quod huiusmodi Beneficia non requirante residentiam satis probatur, ex eo quod testes dicunt esse simplicia, prout etiam de iure præsumuntur,* Ægid. dec. 676. *Staphil.* tit. de statu, & qualitate beneficiorum in princ. *quæ de generali consuetudine residentium non requirunt, vt post Cardin. & alios tradit Imola* in cap. fin. num. 9. de clericis non residen. *Felin.* in cap. dilectus li 2. num. 2. de rescrip. *Alexan.* consil 1. num 2. lib. 7. *Et fuit resolutum 3. Martij* 1582. *in causa Conchen. Beneficij de Vallen. coram D. Lancellotto, & alias sæpius vltra, quod 1. 2. & 3. testis super tertio hoc etiam asserunt. Valor obtenti videlicet Altaris Sanctissimi Sacramenti, positi in Ecclesia S. Benedicti de terra Gualdi, satis probatur ex dicto 1. & 4. testis super 5. cum ad istum effectũ Rota contẽtetur quasi probatione,* Ægid. dec. 674. *etiam minori, quam semiplena, vt de vno teste de fama, cũ adminiculo, tradit idẽ* Ægid. decis. 682. *Et fuit sæpissime in pluribus causarum resolutum: quod beneficia huiusmodi, spectent ad collationem Abbatis S. Benedicti, & per consequens Episcopus non possit se in illis intromittere, nec etiam vigore alternatiuæ, quæ capit tantum beneficia, ad liberam ipsius Episcopi dispositionem pertinentia, satis probatur, ex quasi possessione coferendi, quæ in hac materia attenditur,* c. consultationibus de iure patron. c. quærelam de elect. *Rota in antiquis* decis. 49. de rescrip. & decis. 14. de iure patron. *de qua constat ex pluribus collationibus deductis per informantes, iuxta nota.* in c. cum Ecclesia Sutrina, *vbi Ripa post glos. & alios* n. 52. de causa posses. *Maxime concurrente vltimo statu, qui est attendendus glos.* in l. si mater, *& ibi Bald.* C. ne de statu defunct. *Rota* decis. 2. n. 2. de Præben. in nouis, *Felin.* in c. eam te, col. fin. de rescrip. *Decius* cons. 126. sub n. 1. *vltima enim collatio fuit facta per Abbatem Ludouic. quæ fuit fortita effectum, cum per eius obitum hodie vacet, Oldrad.* consil. 229. n. 2. Rota etiam in dict. Pamphilonen Vicariæ de Ataun. 12. Maij 1595. infra relata *num.* 142. & in Assisien. Canonicatus 14. Iunij 1600. coram Do. Sacrato, de qua supra *capitulo primo, numero* 477.

65 Illud tamen accipiendum est, nisi actus † ex quo prętenditur acquisita quasi possessio factus sit sine præiudicio iuris alterius, vt in vna Mayoricen. iuris patronatus 4. Octob. 1587. coram D. Bubalo, in qua fuit resolutum, *Quod per præsentationem factam secuta institutione per Ordinarium protestatem, se nolle præiudicare præsentantibus aliis, cum clausula præseruatiua, extra tamen præiudicium iuris pretersi per præsentates, quæ præseruat ius tam in petitorio, quã possessorio, non acquiritur quasi possessio præsentandi, adeo vt alius patronatus per patientiam præstitam in illo actu, tantũ sibi præiudicauit, ad tradita per Decium* in cap. cum accessissent. de constitutio. n. 77. vers. 5 intelligitur, *Puteus* decis. 188. lib. 2. *& cum institutio fuerit conditionalis sine præiudicio iurium partium non potest acquiri quasi possessio, Puteus* decis. 34. lib. 2. *& sententia fundata super facto erroneo, dicitur notorie iniusta, vt de magis communi testatur, Alexan.* consil. 123 num. 7. lib. 1. *Vrsillis* in additio. ad *Afflictum* decis. 28. *& sic ex alia præsentatione secuta institutione per sententiam, quæ habet relationem, ad dictam institutionẽ, factam sine præiudicio, non acquiritur etiam quasi possessio.* Ad quod etiam est decis. Pisana Capellaniæ 20. Maij 1594. infra adducta *n.* 141.

66 Cæterum ad acquisitionem possessionis † ad effectum de quo agimus, videlicet validitatem collationis præsentationis, vel electionis, requiruntur requisita posita per Calder. *consil.* 12. *de iure patron.* quod consilium Rota seruat, vt per Caputaquen. *decis.* 132. 338. 339 & 418. *par.* 2. Ægidium 128. & in Abulen. Parochialis 22. Iunij 1594. coram D. Blancheto infra adducta *n.* 92.

67 Primo enim requiritur bona fides. Secundo, fragatur † de præsentatione, vel electione, quod sit admissa & confirmata, & sic, quod secuta fuerit institutio, seu confirmatio, Rota *decis.* 318 *num.* 1. *part.* 2. *diuersorum.* Tertio quod prouisus, institutus, seu confirmatus fuerint, tanquam beneficiati in possessione beneficij, & sic quod collatio, præsentatio, vel electio, habuerint effectum. Quarto, scientia, & patientia illius, in cuius præiudicium talis quasi possessio acquiritur.

68 Quæ requisita ponunt † & sequuntur etiam Selua *d.* 2. *par. q.* 7. Rochus *d. verb. competens, a n.* 34. Lamber. *d.* 1. *par.* 2 *lib. q.* 3. *art.* 10. & 11 Decius *consil.* 124. *n.* 1. & 126. *in fin.* & 129. *n.* 3. Ripa *in d. c. cum Ecclesia Sutrina, n.* 92. & 93. & ibidem Rebuf. *vbi supra* Corras. *d.* 2. *par. c.* 5. *à n.* 3. Couar. *d. c.* 14. *pract. n.* 2. Ferret. *consil.* 381. *à n.* 8. Hiero. Gabr. *consil.* 185. *lib.* 2. Io. Gutierrez *consil.* 3. *n.* 1. & *consil.* 4 *n.* 32. & Zechus *d. c.* 2. *de beneficio & pensio. versic. beneficia etiam, & c.* 18. 12. *n.* & illud requisitum de effectuatione ponit etiam Calder. *consil.* 13. *eod. tit.* & Gonçalez *glos.* 18. *n.* 86 & ad ista reducuntur septem requisita, quæ ponit idem Gonçal. *d. glos.* 45. *§.* 2. *à n.* 30.

69 Licet ad effectum acquisitionis possessionis † absolute, & possessorij retinendæ, aut recuperandæ, non requiratur primum requisitum de bona fide, vt tradit Innocentius *in capit.* 2. *de in integrum restitutione, num.* 6. *& in d. cap. cum Ecclesia Sutrina, num.* 4 & ibi Abb. *num.* 26. Lamber. *d. art.* 10. *nu.* 6. & 7. & Corras. *d. num.* 3. & facit *decis.* Mohedani 9. *de restit. spoliatorum.*

70 Sed circa d requisita erunt aliqua aduertenda, & † in primis circa primum requisitum, de bona fide, quod est pręcipuum in hac materia. Aduertendum est primo, illam esse omnino necessariam. Neque enim facit fructus suos malæ fidei possessor, *ca. grauis de restitut. spoliat.* vbi Abb. Bellamerus Beroi. † & alij, & *in cap. conquerente eod. tit. l. si fundum. l. certum. C. de rei vendicatione. §. si quis à non domino. institut. de rerum diuisione,* & ibi Doct. *l.* 39. & 40. *tit.* 28. *pag.* 3. & ibi Gregor. Lopez & Rota *decisione septima, de iure patron. in nouis.* De quo vltra dictos videndi sunt † Bart. *in l. & ex diuerso. ff. de rei vendicatione,* Menochius *de recuperanda remedio* 15. *quæst.* 40. *ex n.* 573. & Ioan. Garcia *de expensis, & melioratio. cap.* 23. *à num.* 42. Peregrin. *de fideicommiss. articul.* 49. *à num.* 130.

71 Sed quamuis collatio pręsentatio, seu electio † à malæ fidei possessore facta non teneat, propter malam fidem, & sic etiam institutus sit remouendus, cõstando de mala fide, iuxta dicta Rota *d. decis.* 7. Innocent. Abbas & alij *in dict. cap. consultationibus de iure patron. & in d. cap. Cumana de electione, & in d. cap. de in integrum restitutione,* idem Abb. *in d. c. cum Ecclesia Sutrina de causa posses. n.* 26. *& in d. cap. ex literis de iure patron. num.* 7. Nauarrus *consil.* 2. *numer. primo de iure patron.* dicens communiter teneri, & Ferre-

tus *consil.69.n.12.* vbi ait, cum Innocen. & Abb. *sup.* quod si possessor malæ fidei admitteretur ad eligendum, vel ad aliquid aliud faciendum non valeret actus, nec electio, & sic valde cauendum esse, ne admittatur in Capitulo, ad ea quæ imminent facienda cum d. mala fide.

74 Intellige si cum eius † voce fiat actus, vel electio & sine ea non constaret esse voces necessarias ad actum, alias valeret actus, seu electio Capituli virtute aliorum votorum, Abbas *in capitulo cum super. de officio deleg. numero vndecimo*, & Suarez 5. *tom. disput.* 14. *sect.* 2.

Adhuc tamen collatio, præsentatio, seu electio fa-
75 cta † à proprietario, qui non possidet, non valebit, quia non licet propria authoritate resumere possessionem, & spoliare etiam inuasorem, *cap. in literis de restitutione spoliat.* vbi id docet Innocen. & firmat. Abb. *in d. cap. consultationibus n.9 & in d. ca. cum Ecclesia Sutrina, nu.* 53. & ibi Imola *ad fin.* idem Abb. *in d. cap. Cumana n.*12. Bertach. *in repert. verb. præsentatus a patrono*, Rochus *verb. competens, n.*46. Rebuf. *in d. cap. cum Ecclesia Sutrina. ad fin. versic. circa secundam*, Duaren. *de benefic. lib.*3. *ca.*9. & Cuchus. *lib.*4. *titul.*1. *n.*96.

76 Quamuis contrarium tenent Innocentius *in † d. c. Cumana. numero sexto*, & Lambert. *prima part. secundo libro quæstione tertia, articul.*7. & 19. quem sequitur Couarruuias *pract. cap.*36. *num.*6. *circa fin.* Ferretus *consil.*135. *numero* 2. & Hieron. Gabriel *consil.*185. *lib.*2.

77 Et ad *l. mala fide, C. de conditione † ex l.* quam allegat Innocen. vbi *nu.*4. Respondet Abb. *d. num.*12. quod loquitur, quando proprietarius conuincit possessorem malæ fidei in iudicio, tunc enim priuatur possessor omni commoditate perceptionis, sed ante sententiam non debet priuari ex officio priuato.

78 In qua controuersia ego tenerem mediam † sententiam, vt prima procedat in actu præsentationis, ad quem iudex adiri debet, qui non debet esse author spolij argum. eorum, quæ alias in simili tradit Ioan. Gutierrez *de iuramen. confirmator.*3. *par. c.*13. *n.*13. Secunda vero procedat in actibus ad quos iudex adiri non debet, nec requiritur iudicis authoritas, vt in collatione, & electione, & similibus, tunc enim videtur valere actus factus à proprietario, qui non possidet existente alio in possessione mala fide, ex quo ad talem possessorem non pertinet ratione malæ fidei, donec à superiore infirmetur, ad instantiam possessoris petentis se defendi, seu reintegrari in sua possessione, & sic infirmari illum actum, vt *in d. c. cum Ecclesia Sutrina.*

79 Sed videtur institutum ad præsentationem † possessoris malæ fidei, non esse remouendum, etiam si postea constet de mala fide. Nam si à tali institutione non fuit appellatum per aduersarium, transit in rem iudicatam; & habet vim diffinitiuæ, & consequenter retractari non potest: si vero institutio facta fuit posito edicto publico, iuxta *cap. fin. de elect. in* 6. Nulloque comparente, & contradicente, verus patronus postea veniens non est audiendus, sed videtur dictæ præsentationi consensisse, ita cum Cardin. *in cap. consultationibus*, 4. & 5. & *oppositione*, & Domin. *in c.* 2. *de offic. Vicarij in* 6 & Felin. *in c. cum Bertholdus n.*13. *de re iudic.* docet Rochus *d. verb. competens, quæst.*22. *n.*50. & 51. & Lamber. *d. quæst.*3. *art.*2. *n.* 6. & sequitur Menochius *consil.*90. *nu.*126. & *sequen. lib.*1.

Ego vero existimo fundamenta † istorum Dd. so- 80
lum conuincere, quod taliter institutus non sit remouendus, nec institutio retractanda ad petitionem veri patroni, qui non appellauit, aut non comparuit, non tamen conuincunt institutionem ipsam valere, nec respectu superioris, contra quem non transit in rem iudicatam sententia lata in causa Beneficiali, Maran. *in speculo aduocatorum* 6. *par.* 2. *actu de sententia num.*150 *cum aliis*, nec institutio Lamber. 2. *p.*2. *lib. quæst.*11. *art.*6. & 3. *par. eiusd.* 2. *lib. quæst.*2. *art.* 13 *num.*3.

Collatio autem præsentatio, vel electio † facta à 81
proprietario, qui non est in possessione valet, si nullus alius est in possessione, ita Innocen & Abb. *in d. c. Cumana n. citatis*, idem Abb. *in d. c. cum Ecclesia Sutrina. n.*53. & *in d. c. consultationibus, n.*3. *versic. item nota*, per tex. ibi à contrario sensu, Bertach. *sup.* Roch. *d. verb. competens, q.*20. *num.*47. Lamber *d. q.*3. *art.*8. Rebuf. *vbi sup. vers. circa tertiam*, & Cuchus *supra n.* 97. pro quo facit *capitulum transmissam, cum simil. de electione.*

Et accedit quod docet Bald. *in l. fin. C. de † edicto* 82
D. Adriani tollen. num. 48. quod hæres potest præsentare ante possessionem hæreditatis acquisitam, & sequuntur Rochus *verb. ipse vel is. q.*11. *num.*24. Citad. 9. *par. n.*8. Gregorius Lopez *in l.*1. *tit.*14. *pag.* 6. *verb. el sennorio ad fin.* & Mieres *de maioratib.*3. *part. quæst.*11. *num.*12.

Quamuis in vna Salamantina Capellaniæ † del Vo- 83
to 3. Iunij 1585. infra adducta 7. *p. cap.* 9. *nu.* 11. in qua erant duo patroni, Parochus scilicet, seu Rector & œconomus Ecclesiæ fuit dictum, *Quod D. Andreas qui erat præsentatus à Parocho nouiter prouiso, antequã accepisset possessionem Parochialis, nullum ius habebat, quia præsentatus à patrono antequam acquireret possessionem iuris patronatus, & sic nulliter, quia ius præsentandi non potest exerceri, nisi post acceptam possessionem cum sit de fructibus Beneficij.* Sed hoc clare conuincitur ex dictis.

Secundo circa d. requisitum de bona fide, † aduer- 84
tendum est, quod licet illa regulariter præsumatur etiã sine titulo (nisi alius possessor antiquior appareat, tunc enim in possessiore sine titulo præsumitur mala fides, quo ad ipsum possessorem antiquiorem, Balbus *infra num.*9. & 10. Menoch. *de recuperanda, remed.* 13. *à num.*63. & Mascard. *conclus* 224. *numer.*5.) Abb. *in cap. si diligenti, de præscrip. numer.*14. & 15. Felin. *ibi num.*4. Balbus *in rep. l. Celsus, de vsucapto.*3. *p. num.*2. & 9. Alciat. *de præsump. reg.*3. *præsumpt.* 5. *nu.* 2. Couarr. *reg. possessor.* 2 *par.* §. 8. *num.*2. Bernad. Diaz. *reg.*557. & *seq.* & ibi Salcedo *in additione*, Gratian. *reg.*54. Mascard. *d. conclus.*224. & 231. Rota *decis.*345. *numero primo par.*1. *diuers.* vbi ponitur regula, quod quilibet possessor præsumitur in bona fide, nisi probetur in mala, & *decis.*477. *num.*7. *eadem par.* vbi dicitur, quod in dubio præsumatur bona fides, &c. tamen vbi ius resistit, non præsumitur bona, sed mala fides *l. quemadmodum. C. de agricolis, & censitis lib.*11. 85
reg. qui contra iura mercatur bonam fidem præsumitur non habere lib. 6. & ibi Dinus *num.*6. & docet in proposito Innocen. *in ca.* 2. *de integrum restitutione*, *n.* 6. quem ibi sequitur Imola *ad fin.* Abb. *in d. cap. consultationibus num.*8. & *in d. cap. cum Ecclesia Sutrina. n.* 31. & 33. & *in d. cap. si diligenti. num.*14. 15. & 23. & ibi Felin. *d. nu n.*4. Ripa *in d. cap. cum Ecclesia Sutrina n.* 94. Probus ad Monachum. *in ca. si à sede de præben. in* 6. *num.*2. Balb. *num.*12. & Alciat. *sup.* Lamber. *d. q.* 3. *art.*2. *num.* 4. Aymon. *consil.*134. *numer.*16. Ferretus

consil.

consil.382. numer.9. & sequen. Menoch. *de retinenda remed.5.num.26. & de recuper.remed.13.nu. 72.* Gratian.*sup.num.14.* Mascard.*dict.conclus.224.num.11. & 225.num.24, & 228.num.10. & 231. num.2.* Rota *dict. decis.7. de iure patron.in nouis*, Puteus *decisione 192. libro 1. & 366.num.1.lib.2.* & Rota *dict.decisione 477. num.6.*

86 Et facit quod de prole suscepta † ex matrimonio putatiuo, contracto ex errore iuris tradunt, Paleotus *de nothis, & spurius, cap.9.à num.7.* Couarruu.*in 4.2. part.cap. .§.1.num.9.* Roias *de successione ab intestato, cap.2.numero 17.* & peregrin.*de fideicom. articul.24. num.69.*

87 Nisi possessio sit iusto tit.aut probabilib.† rationibus acquisita, vel sit possessio lōgi temporis, quod in proposito dicitur arbitrio iudicis, ita Innocen. *supra* quem sequuntur Imola, & Abbas *sup. & in d. cap.si diligenti, num.16.* & Felin.& Balbus, qui dictum Innocen.dicit communiter approbatum, & Lamber.*vbi proxime.* Ripa *sup.à n.95.ad 99*)qui ait, quod in decennio videtur communis opinio, quod non præsumatur bona fides isto casu) Couar.*d.§.8.num. 3.* Menoch.*de arbitrariis lib.2.casu 43.nu.8. & 9.* Rota *d.decis.7.* & Puteus *d.decis.192.* & in terminis quasi possessionis iuris conferendi, iure resistente, fuit resolutum in dict. Cremonen. Prioratus 23 Febr.1568. coram D.Oradino. Facit *decis.* Caputaq. 295.*num.4. p.1*

88 Vel nisi sumus in iure dubio, & obscuro, † cuius error est probabilis, & iustus, ac æquiparatur errori facti, Felin.*in cap.de quarta, de præscrip.n.27. & in cap. 1.n.15.limi.7.de re iudic.* Balbus *in d.l.Celsus.1.par.n. 17.* Couarruu.*dict.reg.2.par.§.7.num.9. & in 4.2.par. cap.8.§.1.nr.9.* Tiraquellus *de pœnis temperan. causa 11.num.6.* Pinel.*in l.2.C.de rescind.vendit.2.par.ca.4. numero 40.* Contardus *in l.vnica.C.si de momentanea possessione, limit.9.n.52.* Molina *de primog.lib.2.cap.6. num.69.* Ioan.Garcia *de expensis, & meliorat. cap. 23. num.30.* Nauarrus *consil.9.n.5.de officio Ordin. & consil.2.num.4.de præscrip.* Peregrin.*d.nu.69. & art.49. num.120.* & Menoch.*de arbitr.centu.6 addita, casu 543.num.17.* & Puteus *decis.118.numero 19.lib.2.* Rota *decisione 132.numero.7.part.2.diuersorum,* & Ludouic. Lopez *instruct.cons.2.tom.2.parte.cap.57.* & tunc dubium iuris seruit de titulo ac bona fide, Puteus *decisione 15 libro tertio,* & Cæsar de Grassis *decisione. 10. num.7.*

89 Et facit ad prædicta quod de errore iuris † circa acquisitionem fructuum tradunt Felin.*in d.c.de quarta, num.31.* Balbus *in d.l.Celsus 1.par.nu.19.* Cassado, *decisione 11.num.8.super reg.decisione,* Pedem.Cacherani 160. Couarruu.*lib.1.variar.cap.3.num.8.* Pinel.*in d.l.2.2.par.cap.4.ex nu.30.* Suarez *in thesauro recept. sententiarum, verb.iuris quilibet error,* Menochius. *de recuperand.remed.15. numero 634.* Ioan. Gutierrez plures referens, *de titul. 2.par.cap.5.nu.17. & sequen.* & Fachineus *controuers.li.8.c.39.* licet controuertat Peregrin.*de fidei commiss.d.articulo 49.numer. 118.* & contra teneant, Cabedo *decisione 69. numero 5. cum aliis.*

90 Ex quibus † Rota in d. causa mea Abulen. parrochialis de la Calcada 22. Iunij & 24. Octobr. 1594. coram D.Blancheto, resoluit quasi possessionem Capituli conferendi Parochiales, sede Episcopali vacante, in mensibus non reseruatis vacantes, non suffragari ad validitatem collationis mihi factæ per Vicarium Capituli sede vacante. Quamuis Capitulum fuerat in d.quasi posses.per 13.annos, & quamuis antea coram D. meo Corduba 19. Nouemb. 1593. contrarium fuerat decisum, *vt in sequent. decis.*

Abulen.Parochialis.19. Nouem.1593.coram D.Corduba.

Dominis steterunt in decisis constare, de quasi possessione Capituli, conferendi sede Episcopali vacante. Et 91 *quia dubitabatur, an talis † quasi possessio suffragaretur Nicolao, ad validitatem collationis, de qua agitur, tenuerunt affectiue resoluendum,* ca.consultationibus de iure patron. cap. quærelam de elect. cap. cum olim, c.cum Ecclesia Sutrina de causa posses. *ad tradita per Aymon.*cons.322.n.5.*Corras.*de sacerdot. 2.par.cap.5. *Rot.*decis.49.de rescript.& decis.14. de iure patron. in antiq.*Neque obstat, quod hac quasi possessio sit contra ius,* ca.2.ne sede vacante, & resistente iure requiratur tit.c.si diligenti de præscrip.c.1.eod.tit.in 6.*& ideo tanquam improba non possit suffragari* l.improba. c.de acquirend. posses. *quia in præsenti non agitur de iure conferendi, sed an valeat collatio facta à Capitulo, quod est in quasi possessione conferendi, sede Episcopali vacante, ad quem effectum ius commune non resistit, cum fuerit acquisita, ex pluribus collationibus, quæ sunt sortitæ effectum.*d. c. cum Ecclesia *& cum non reperiatur in iure dispositum, Capitulum non posse conferre Parochiales sede Episcopali vacante, & Dd. sint inter se contrarij, euenit quod cum potuerit habere probabilem dubitandi causam, non possit dici esse in mala fide si conferat, nec ius videtur resistere, Puteus* decis.241.li.3 *Corneus* cōsil.127.colum.9.vers. & probabile, lib.2.*Curtius Iunior* consil.6.n.25. *Aymon.*consil.145.n.19.*præsertim stante dispositione Concilij Triden.*sess.24.de reform.c.18 *& constitutio Pij V. ex quibus collatio Parochialium facienda est magis idonea in concursu, & in collatione necessaria Capitulum succedit sede vacante, Rebuf.*in praxi tit. de deuolut.n 85 & tract.de nominatio.q.8 n.49 & aliis locis, *Bellamera* consil. 20.n. 13. *Neque etiam obstat Concilium Triden.*d.c.18.*quia reseruat facultatem conferendi illis, ad quos spectabit, & decretum irritans non potest referri ad hanc facultatem, sed ad collationem factam non seruata forma ibi præscripta, quod vero dicitur collationes esse factas per assertum Vicarium, & non constare de eius mandato, facile refellitur ex eo, quod præsente Capitulo sciente, nec contradicente, collationes fiebāt Vicarium, Crescen.*dec. 15 n.6.de probat. *Nec obstat, quod non videatur quæsita quasi possessio Capit. sine speciali mandato cōferendi, quia ad istum effectum, ex sola scientia collationis factæ suo nomine, sine contradictione inducitur ratificatio ad Bald.*in l.cum oportet,n.7.C.de bonis, quæ liberis, *Mohedan.*dec.22.n.fin.de præb. *nec requiritur mandatum speciale ad conferendum, quando collatio est necessaria, & debita de iustitia,* c.ex frequētibus de institution. *& ibi glos. & Dd.Rochus* de iure patron.verb. competens, quæst.31.n.67.*Couar.*li 3.variar.c.20. n. 7.*Rebuf.*d. quæst.8.n. 49. *Mille* verb. Vicarius Episcopi habet. *Nec refragatur, quod ista Parochialis sit affecta, propter* regul.1.*Sixti V.*ad fin. *Quamuis vacauerit posterius obitum, quia licet aliqui ex Dominis super hoc dubitauerint, tamen pro maiori parte fuit resolutum non obstare istam regulam, cum eius morte expirauerit, Gemin.* consil. 92. *Mille* verb. reseruatio facta, *& licet beneficia semel affecta, semper intelligantur affecta, tamen hæc Parochialis viuente Pontifice, & stante regula nō vacauit, sede Episcopali vacante, ita vt*

affecta dici possint alioquin beneficia, quæ vacat sede Apostolica vacante, in mensibus alias reseruatis, essent affecta, & nullo modo per Ordinarios possent prouideri. quod est falsum, Caputaquen. decis. 86. 1. par. & 214. 2. *Ant. August.* decis. 65. *Roman.* lib. 1. & in dec. *Gambari* 65. *ex aduerso allegata, nihil fuit resolutum, quicquid dicat Sarnen.* regul. de publican. quæst. 6. *Nam* in suo tracta. lib. 3. ex numero 180. *solum dicit in illam sententiam, maiorem partem Dominorum inclinasse & refert opiniones aliorum. Quinimo Parochiales, etiam si essent affectæ & reseruatæ, reseruatione clausa in corpore iuris, sede Apostolica vacante possunt conferri,* cap. si. Apostolica de Præben. lib. 7. *Quare hæc Parochialis multo facilius conferri potuit: & accedit, quod de tempore Gregor. XIII. quo Capitulum quæsiuit quasi possessionem conferendi, nulla aderat regula reseruatoria beneficiorum vacantium, sede Episcopali vacante.*

In eadem 22. Iunij 1594. coram D. Blancheto.

92 *BIs proposui dubium, an Capituli quasi possessio conferendi beneficia curata sede Episcopali vacante suffragetur. Quod hodie per Dominos fuit resolutum, videlicet talem quasi possessionem non suffragari, indubitatum enim est, de iure Capitulo prohibitum esse beneficia conferre sede Episcopali vacante, si ad solius Episcopi collationem pertinent,* cap. illa ne sede vacante. ca. vnic. §. cum vero eod tit. in 6. *gloss.* in clemen. 1. §. propter quod in verbo Capituli, de hæret. *& ibi Dd. Capitulum enim sede vacante succedit in pertinentibus ad Episcopum, quo ad ea tantum, quæ in iure reperiuntur expressa, & non in aliis, Gemin.* in cap. Presbyteri 24. distinct. *Non obstat, quod allegata non loquantur in Parochialibus, quia* cap. 1. *de institutionibus* in 6. *loquitur indistincte de beneficiis, quorum appellatione veniunt etiam Parochiales gloss.* in cap. his, quæ in verbo pro bono pacis, circa medium de maioritate, & obedien. *Paunus* in tract. de potestate Capituli sede vacante, par. 2. quæst. 1. numero 1. & 2. *Rebuff.* de deuolutionibus numero 103 *fuit resolutum coram R. P. D. Agrigonio, in causa Salamantina Parochialis. Ex his sequitur nullam fuisse acquisitam quasi possessionem Capitulo conferendi beneficia sede vacante, propter vehementem iuris resistentiam, Couar.* 1. pract. quæstion. capit. 17. 11. quæst. versi. 4. *Menoch.* de retinenda possessione, remedi. vlt. num. 24. *quæ vehemens resistentia colligitur ex* d. cap. 1. de institut. in 6. *vbi tex. dicit Capitulum non posse conferre beneficia sede vacante, per quæ verba, omnis potentia aufertur, Decius* in rubrica, c. qui admitti, nu. 20. *& per consequens deficit bona fides, quæ est fundamentum præcipuum ad acquirendam quasi possessionem, Caputaquen.* decis. 69. lib. 1 *deficiant etiam alia requisita per Calder.* consi. 12. de iure patron. *Quod Rota passim in similibus materiis sequitur, & ideo non applicatur decis. in causa Reatina Beneficij coram R. P. D. meo Decano, ibi enim erat quæstio super pertinentia collationis Abbatiæ, inter Capitulum Lateranen. & Ordinarium Reatinum, non autem super iure conferendi sede vacante, & Capitulum fundabat in priuilegiis suam intentionem, quorum vigore iuris repugnantia remouebatur, in præsenti vero præsupponitur, ius conferendi viuente Episcopo, ad ipsum solum pertinere, quo casu Capitulo obstat clara, & aperta iuris dispositio. Non obstat secundum fundamentum, pro Domino Doctore Nicolao Garcia deductum, quod omnia prædicta cessant hodie postquam vigore Concilij Trident.* sessio. 24. cap. 18. §. peracto. *collatio Parochialium debet fieri in concursu, & ex concurrentib. magis idoneo, & non alteri, ex quo sequi videtur, quod cum ea quæ sunt de necessitate transeant in Capitulum sede vacante, facultas etiam conferendi Parochiales, tanquam necessaria, quoque ipsa transierit: quia aduertendum est, Quod illud dicitur necessarium in hac materia, quod sumit initium aliunde, quàm à facultate ordinaria Episcopi, & ad quæ Episcopus, adhoc (vt actus perfectionem consequatur) per alios cogi potest, videlicet à patrono, ad instituendum ab electo ad confirmandum, non autem quando tota substantia actus tribuitur iurisdictioni, & iudicio Episcopi, prout concursus, & collatio, cum ei quem magis idoneum iudicauerit, conferre possit, alias si hoc argumentum esset verum, sequeretur, quod nec etiam in casibus à iure permissis posset Parochiales vnire præterea, Concilium quo ad ius conferendi, nihil immutat, imo illud præseruat ei, ad quem spectat, & ideo per subauditos intellectus tot iurium, non est inducenda correctio, gloss.* in cap. cupientes de electione in 6. cum vulgar. *quod multo magis procedit stante declaratione dicti Concilij, in qua præscribitur forma Vicario Capituli Sede vacante seruanda vacantibus Parochialibus, cui non solum collatio, sed commenda temporalis prohibetur in fauorem illius, qui magis idoneus fuit in concursu repertus. Vltimo respondetur, quod quicquid sit in aliis materiis, in iure tamen conferendi, etiam si sit admixta aliqua causa necessitatis, est explicitum Capitulum non posse manus apponere, vt patet in Beneficiis vacantibus ex causa permutationis, quæ licet permutantibus, & non aliis tantum conferri possint, & debeant,* Clem. 1. de rerum permutatione. *tamen Capitulum illa conferre non potest, etiam dictis permutantibus, Felin.* in cap. cum olim numero quarto de maioritate & obedientia. *Puteus* decisio. 329. libro secundo, *vt bene deducit Dom. Sertorius cuius dicta, tam in informatione, quam memorialibus placuerunt dominis, ex quibus ita fuit decisum.*

In eadem, coram eodem 24. Octobris 1594.

DOmini steterunt in decis. 22. *Iunij proxime præteriti, ex tunc allegatis quibus non obstant deducta pro D. Doctore Nicolao, videlicet, quod cum hodie † magis idoneo in concursu reperto, & non alij debeat conferre Episcopus Ecclesiam Parochialem vacantem, collatio debeat censeri necessaria, & per consequens transire debeat in Capitulum Sede vacante, ad quem omnia ea transeunt, quæ sunt ex necessaria iurisdictione Episcopi, quia huic argumento fuit etiam in præterita propositione satisfactum, illa enim ex necessitate pertinere dicuntur ad Episcopum, quæ originem trahunt à facto alieno, & ad quæ cogi potest, etiam nolens, vt bene declarat Pet. Gregorius* de Benefic. cap. 39. num. 3. *qui exemplificat collationem necessariam in eo, cui mandatum est prouideri de primo vacaturo, item in institutione præsentati, item in eo cui competit ius optandi, item in permutantibus, item in confirmatione electionis in omnibus enim istis casibus, si Episcopus deneget institutionem, collationem, & confirmationem, petenti iniuriam facit, & à denegata iustitia datur appellatio suspensiua: quo vero ad Capitulum expresse dicit exclusum à iure conferendi, vt infra dicetur, collatio autem beneficij tota radicatur in mera voluntate Episcopi, qui potest abstinere ab* 93

illa,

illa, & permittere vt per lapsum temporis ius deuoluatur ad superiorem, si autem vult conferre, tunc facto suo subiicitur obseruationi formæ traditæ in Concilio Tridentin. sessione vigesimaquarta, cap. decimooctauo, *quod Concilium voluit tantum tollere abusum quemdam inductum conferendi beneficia minus idoneis omissis idonioribus, ex quo, & collatorum conscientia grauabatur, & populus propter ignorantiam rectorum, maximum damnum proficiscebatur, sed quo ad ius conferendi nihil immutauit, vt ex eius verbis, & declarauit Sacra Congregatio, & idcirco Capitulum non potest conferre beneficia vacantia per resignationem, ex causa permutationis, vt dicitur in decisione, quia illa fundatur in mera gratia Episcopi, qui potest ad sui libitũ admittere, & recusare huiusmodi resignationes, & pro hac opinione faciunt tradita per Pet. Gregor.* in loco allegato, *quia post exemplaria supradicta,* nu. 8. eiusdem Capituli *expresse dicit, quod licet Capitulum instituat, quos Episcopus institueret si viueret, tamen beneficia nõ confert.* & in c. præcedenti n. 3. *clarius asserit, quod Capitulum conferre non potest beneficia vacantia Sede vacante, sed ad instar aliorum fructuum reseruatur collatio successori, quod etiam sentire videtur* li. 17. Sintag. capit. 15 num 10 37. *Non obstat prætensa bona fides Capituli in proposito casu, quia cum proueniat ex iuris ignorantia non tribuit ius.* l. iuris ignorantia. ff. de iuris, & facti ignorantia *præterea error iuris indubitati non tribuit iustã causã ignorantiæ, Puteus* decis. 244. *in causa Colon.* lib. 3. *aliis omnibus bene respondet Do. Sertorius, & ex his ita decisum.*

94 Vnde decisio in causa Nucerina beneficiorum † supra adducta *nu.* 64. non videtur certa, cum ibi ius resistat dicto Abbati prætendenti ius conferendi contra Ordinarium.

95 Vnde etiam cum † beneficia de iure præsumantur libera, *c. omnes Basilicæ 16. quæst.* 7 Rochus, *verb. construxit, quæstione* 20. Cassador. *decisione* 4. *numero* 7. *de probatio.* Caputaquen. *decisione* 130. *numero* 2. *partic.* 2. Mohedan. 10. *de iure patron.* Menochius, *de præsump. lib.* 3. *præsum.* 90. *nu.* 1. Rota *decisio.* 268. *nu.* 1. *part.* 1. *diuersorum,* & in vna Toletana iuris patron. 18. Martij 1602. coram Domino meo Corduua, cum aliis, ex vnica præsentatione non acquiritur
96 quasipossessio præsentandi adhunc effectum, quia bona fides non præsumitur, Crescen. *decis.* 5. *de iure patr.* & Puteus 366. *n.* 1. & 4. *li.* 2. Nisi † probetur fama iuris patr. vel quod simile. Mohed. *decis.* 10. *de iure patron. ad principium,* aut nisi adsit cursus longi temporis, Puteus *decis.* 243. *lib.* 2. & Rota, † in d. Illerd.
98 Parochialis, de qua supra *num.* 60. Et nisi agatur de beneficio, quod non negatur esse iuris patrona-
99 tus, † cum tunc cesset prædicta ratio, vt per Crescen. ſ.

Secundo principaliter circa secundum † requisitum est aduertendum, quod si institutio, aut consummatio secuta esset non præuio edicto iuxta *cap. fin. de electione in* 6. quod habet locum etiam in præsentatione, vt tenet Rota, & communis & dicetur infra 9. *p. ca.* 4. non acquireretur quasi possessio præsentandi, licet institutus de facto habuisset possessionem, quia talis institutio sine edicto facta est nulla ipso iure, ex *d. c. fin.* quod eam decernit irritam, & inanem, & idem est non esse secutam institutionem & esse ipso iure nullam, ita Lambert. *dict. part. secunda lib. quæst.* 3. *artic. vigesimoprimo numero quarto.*
100 Et videtur suppouere Puteus *decisione* 189. † *lib.* 1. Et facit Ferretus *consil.* 210. *n.* 8. Accedit quod tradit Flores, *quæst.* 10. *num.* 64. cum Calder. *cons.* 15. *de iure pat.* Decio 126. & Virgino Bocacio *de remeatis posse. cap.* 11. *numero* 39. quod per collationem nullam non turbatur patronus in possessione præsentandi.

Falsum tamen est, † quod ipse Ferretus ait *d. cons.* 101
210. *num.* 6. & 8. & *cons. sequen. n.* 11. & *consil.* 132. *num.* 10. & 12. Quod status, seu quasi possessio liberæ collationis, non potest induci per collationem factam de beneficio iuris patronttus; absque consensu patroni, ex quo talis collatio est nulla & irrita, ex *cap. decernimus* 16. *quæst.* 7. ibi irritam; quia ita demum est nulla si patronus infra tempus datum ad præsentandum, reclamet, & non alias vt dicetur infra, *c. vlt. n.* 242.

Et similiter per collationes, præsentationes, † 102
aut electiones etiam effectuatas, factas contra decretum irritans positum in reseruatione, vel alia dispositione, seu indulto non acquiritur quasi possessio præsentandi, conferendi, vel eligendi, quia tale decretum inficit omnia, etiam possessionem; ita Crescen. *decis.* 4. *de priuil. in fin.* Et prouisio facta de beneficio sito in diœcesi, † vbi habet Cardinalis 103
indultum, est nulla, etiam si Cardinalis non prouiderit de eo propter vim decreti irritantis, per ea quæ dicit Cassad. *dec.* 2. *de restitut. spoliat.* Felin. *in c. cum ex offic. de præscripti.* vt est decisum per Rotã apud Guidobonum *decis.* 56. *in manuscrip.*

Licet alias ad acquirendam quasi possessionem 104
sufficiat † præsentationem fuisse admissam, & præsentatum institutum cum effectu, siue bene, siue male, vt in vna Bracaren. Parochialis, in qua *Ad præsentationem patroni Vicarius vniuit, & vnio, licet nulla, habuit effectum; dixerunt Domini* 1555. *coram Achille, ex tali vnione ad præsentationem patronorum constare de quasi possessione præsentandi, quia præsentatus, siue bene, siue male fuerit institutus, nil refert, sed satis est patronis quod præsentatio fuerit admissa, & habuerit effectum, ad notata per Calder.* cons. 12. de iure patron. *Ripa* in c. cum Ecclesia numer. 90. de causa posses. Vt per Verallum *decis.* 375. *lib.* 1. *in manuscript.*

Tertio principaliter † circa tertium requisitum, 105
de effectuatione, de quo Lamber. *d. quæst.* 3. *ar.* 13. Puteus *decis.* 120. *num.* 3. *lib.* 2. & 136. *nu.* 3. *lib.* 3. Mar. Anto. Genuen. *cap.* 61. *num.* 13. & 17. Aduertendum est, quod effectuatio collationum, seu præsentationum probatur per subsequentes collationes, seu præsentationes factas per vacationem, ex persona illorum Oldra *consil.* 229. *num.* 3. Lambert. 2. *par.* 2. *li. quæst.* 10. *art.* 7 *num.* 11. Rota *decis.* 545. *num.* 2. *p.* 1. *diuers.* de qua infra *cap. vlt. num.* 106. & *decis.* 598. *nu.* 9. *ead.* 1. *p.* Et fuit resolutum in vna Bobien. iuris optandi, 26. Martij 1590. coram † D. Penna, in
qua fuit dictum, *Quod vbi apparent successiuæ pro-* 106
uisiones, vna post alteram, à prima, vsque ad vltimam, siue per obitum, siue per resignationem, siue per priuationem sufficit probare vltimi prouisi effectuationem, vt præcedentes prouisiones legitime effectuatæ præsumantur, Oldr. & Lamb. sup. & in vna Comen. Capellan. 17. Iun. 1591. coram eod. D. Penna adducta infra *cap. vlt. n.* 94. & in Abulen. Paroch. 28. Iun. 1593. sup. adducta *num.* 61. & in Pisana Capellaniæ 20. Maij 1594. infra adducta *n.* 141. & in Romana vnionis, seu iuris patron. 6. Nouem. 1598. coram D. Orano adducta infra *d. c. vlt. n.* 96.

Et quamuis in vna Albanen. prioratus 26. Nou. 107
1588. † coram D. Orano adducta infra *d. cap. vltim. num.* 99. dictum sit id non procedere in subsequen-

ti prouisione per resignationem prout fuit dictum in vna Taruisina plebis de Medulo, coram Lauretano 26.Februar.1586. Tamen in contrarium est *d. decisione* 598. *& dicti*.Romana quæ indistincte loquitur, & *dicti. decisione*, Bobien.& Comen.& Abulens.

Et eadem videtur ratio in prouisione per resignationem, ac in aliis, contrariaque sententia posset procedere in prouisione per cessionem iuris.

Aduertendum est etiam,quod præsentatio, col-
108 latio,† vel electio, non potest dici habuisse effectum ad istum effectum acquirendi quasi possessionem præsentandi,&c. Licet fuerit secuta institutio &c. & prouisus manserit in possessione Beneficij, si tamen mansit ex causa concordiæ subsecutæ inter illum & aduersarium, qui prætendebat præsentantem non esse patronum, &c. Nam cum non constet de acquiescentia, imo de contrario, ex illa præsentatione,seu prouisione non potest resultare contrarius vsus iuxt. decis. Rotæ 301. part. 2. diuersorum.

109 Quartum requisitum † probatur ex *l.2. C.de seruitutibus & aqua*,vbi Padilla *num.1.& 24*.Abb. *in d. cap.cum Ecclesia Sutrina,num.15.* & ibi Ripa *numer. 64*.Cepolla *de seruitut.Vrbanorum cap. 40*. Corras. *in l.seruitutes 14.ff.de seruit.num. 40.& in leg.quoties 2.ff.eod*.Gregorius Lopez *in leg.15. tit.31.pag.3. verb. non contradicendo*.Couarr.*in reg.possessor.2.part.initio numer.8*.Menoch *de arbitrar.libro 2.casu 161*. Puteus *decis.281.num.3 & 4 lib.2*.Rota *decis.147.sub num.2. part.1.& decis.17.num.6.& 7.& decis.297.num. 6. p. 2.diuersorum*.Petra *de fideicommiss.quæst.12.à nu. 72*. Anton.Gom. *var.2.tom.cap.15.num.13* & Castillo *de vsufruct.cap.12.à n.26*. Quamuis contra teneat Doctor Bernal.*in d.l.seruitutes,à num.42* cum Longoballio *in l.Imperium,num.260.ff.de iurisdictione omnium iudicum*,& Conano.*in l.sequitur,§. fin. de vsucapio*.& Reuardo.*li.singulari ad legem Scriboniam nuro octauo*.

110 Ex quo requisito † Nauarr.*consil.5.num.5.de præscript*.cum Decio *consil.126*.docet, quod qui renuntiat Beneficium quæsitum ad præsentationem patroni,in manibus Ordinarij clam, nesciente patrono,& accepta collatione ab eo libera detinet illud, non videtur ponere Ordinarium in quasi possessione iuris libere conferendi, nisi id faciat cum scientia,& patientia patroni.

Et ad effectum vt possit † dici acquisita quasi pos-
111 sessio liberæ collationis contra patronum requiritur,quod constet Ordinarium contulisse Beneficium vt liberum,seu collationem factam esse,tanquam de Beneficio libero,Hier Gabriel.*cons.185 lib. 2.*& hoc sciente & patiente patrono. Alias enim per colla-
112 tionem Ordinarij † factam de Beneficio iuris patronatus absque illius mentione, non præiudicatur iuri, & quasi possessioni patronorum, quia quando Ordinarius confert,simpliciter videtur facta collatio sub tacita conditione,si patrono placuerit, Rota *decis.10.de iure patron.in antiq*.ita Calder.*cons. 15. de iure patro*.Decius 126.*sub n.4*.Caput.*decis.134.p. 1.& 189.part.5*.& Hier.Gabr.*supr*.

113 Et facit *decis*.Chisanen.72.† *in manuscript*. quæ ait,*Quod vltima resignatio, sine consensu patroni non facit statum libertatis, quia quasi possessio præsentandi acquisita non amittitur ex negligentia patroni non præsentantis vna vice,sed requiritur,quod non præsentet,quia non credat ad se pertinere ius præsentand, vel quod voluerit,& non sit admissa præsentatio*, Rochus verb.competens,quæstion.20.

Quando tamen Ordinarius † ignoraret Benefi- 114
cium esse iuris patronatus,censeretur illud conferre tanquam liberum.

Similiter si sunt plures in quasi possessione præ-
sentandi, † præsentatio vnius sine aliis,etiam quod 115
effectum sortita sit,nõ priuat alios quasi possessione præsentandi,sed magis illam præseruat.Ferretus *cõsil.132*.Caputaquen.*deci.292.366.& 419.parte 2*.Rota *decis. 229. num.5.& 713.num.6.& 7.part.1.diuersorum*,& in vna Papien.iuris patronatus 9.Maij 1594. coram Domino Millino, in qua fuit resolutum, † 116
Quod ad effectum præscribendi iuris patronatus contra compatronos, necessarium est quod præsentationes fuerint factæ animo priuandi illos,quod in dubio non præsumitur,Ruinus consil.50.numero 10.libro 5.*& sine isto animo præsentationes vnius non præiudicant compatrono,sed ei præseruant ius.Feder*.consil.202.in fin.*Abb.* 54.lib.1,*Puteus* deci.292.lib.1.*Thams* decis 97.*Crescen*.deci.27.*nec ad amissionem iuris patronatus sufficit non vsus, cum præsentationes non fuerunt factæ animo priuandi compatronum, qui non præsentauit*, *Feder*.d. cons. 202. *Abb*.c.cõs.54.*Et fuit dictum in causa Imolen.iuris patronatus 29. Octob.1579. coram bonæ memoriæ Lauretano*.Et in vna Mediolan. Capell. 1602. adducta *præc.p.c.3.num.14*.

Et tunc diceretur fieri animo priuandi † alios, 117
quando diceret omnimodam præsentationem, seu plenariam ad se spectare,Rota *decis.296. part.1.diuersorum*.& fuit alias in collatione resolutum in Asisien.Canonicatus, 14 Iunij 1600. coram D. Sacrato supra relata *cap.1.num.483*.quæ conducit ad propositum, seu quando diceret se vnicum patronum, &c.

Prouisio autem Apostolica non † mutat statum, 118
seu quasi possessionem iuris patronatus, seu conferendi,Ægid.*decis.107*. Achilles 326. Rota *decis.545. numer.3.part.1.diuers*.& in illa Illerden. Parochialis supra relata *num.60*.Et in Tirasonen. Iuris præsentandi,21.Oct. 1594. coram D.Lita infra adducta *vlt. p.c.2.num.242*Et in Ferrar.Parochialis 8. Nouemb. 1596.coram Dom.meo Corduua infra relata.*9.part. cap.2.num.198*.

Et est *decis*.Guidoboni 1.† *de præscript*.alias 125. 119
in manuscript.quæ ait, *Quod licet collatio Apostolica non mutet statum Beneficij de iure patronatus in liberũ, nec priuet patronum possessione præsentandi,tamen patronatus non præscribit ius patronatus durante possessione prouisi Apostolici, quia toto illo tempore dormit.* Quod etiam ait Achilles *d.decis.326.in fin.& d.decis.* Tirasonen videnda.

Vnde apparet falsum esse, † quod ait Ferretus 120
cons.132.à num.10.nempe Beneficium reperiri in statu liberæ collationis,ex quo Papa illud contulit absque præsentatione patronorum.

Sed circa hoc quartum requisitum aduertendum 121
est, † quod si ille in cuius præiudicium dicta quasi possessio acquiritur,non est in possessione illorum iurium,non requiritur eius scientia & patientia,nam si incorporalia vacant,quia nullus illa possideat,tunc non est necesse habere scientiam,vel patientiam alicuius in acquisitione quasi possessionis illorum, vt cum Innoc.tradit Abb.*in ca.in literis.num.20.de restit.spoliat*.Bald.*in d.l.2. num.16*. Puteus *decis.217.lib. 1.* & in terminis,Rochus,*d.verb.competens numer.38.* & Lambert.*d.q.3.art.10 num.3*. Et fuit resolutum in vna Florentina iuris patronatus vigesimo septimo Febr.

1575.coram Sanctissimo Clem. *VIII.* quæ est *dict. decis.229.part.* 1.*diuers.* ibi, *Quod cum non probaretur patronum fuisse in quasi possessione præsentandi, eius scientia ad acquir.hanc quasi possessionem non fuit necessaria.*Et in vna Acherontina iurisdictionis 24.Ian. 1600.coram D.Millino, *Quod ad acquirendam quasi possessionem iuris incorporalis non requiritur scientia, & patientia aduersarij, nisi probetur illius anterior quasi possessio, &c.*

122 Et facit *dec.378.nu.*4. *&* 595.*n.*9.† *&* 10.*part.*1.*diuersorum*, vbi habetur. *Quasi possessionem iurisdictionis, non posse acquiri sine scientia, & patientia aduersarij, quia cũ duo in solidum non possit possidere, non potest acquiri nisi aduersarius eam amiserit, quæ in corporalibus inhæret ossibus, ideo ignorans eam non amittit.* Ergo si aduersarius non possidet non requiritur eius scientia, &c.

123 At cum aduersus Episcopum acquiritur † quasi possessio conferendi, seu præsentandi requiritur eius scientia, & patientia, cum eo ipso quod est in possessione Episcopatus, consequenter sit in possessione iuris libere conferendi ei competentis, tamquam ordinario, ad Caputaquen. *decis.*306. *part.* 1. & decisionem Veronen. iurisdictionis, 18.Mart.1596. coram Dom.Pamphilio supra relatam 3. *part.capit.secundo, num.* 195.& Sede vacante Dignitas ipsa, seu Ecclesia dicitur possidere, vt supradictum est, *numero trigesimo octauo.*

124 Vnde in vna Hispalen.Capellaniæ 6 † Iun.1539. fuit resolutum. *Quod præsentatio facta per aliquẽ tanquam patronum, admissa per Vicarium Capituli Sede vacante, qui præsentatum instituit etiam secuta possessione non fecerit statum, vel quasi possessionem iuris patronatus, ex quo per Archiepiscopum fuit contradictum, eo ipso quod fuit prouisus, & venit ad Ecclesiam administrandam prouidendo alteri de prædicta Capellania, tanquam de Beneficio libero.* Vt per Mohedan.*decis.*7. *de iure patron.*alias 269.

125 Et idem esset † in Canonicis quoad ius eligendi, seu votandi, qui eo ipso quod sunt Canonici, & in possessione Canonicatus, consequenter sunt in quasi possessione iuris eligendi, & votandi, quamuis nunquam euenisset casus eligendi, ad Caputaquen.*d.dec.* 306. & Rotam in causa Hispalen. voti 28.Maij 1593. coram D.Gipsio.

126 Et iuxta hoc procedit *dec.*17. *numero* 7.*part.*2.† *diuersorum.* in alia Hispalen. iuris votandi de anno 1576.quatenus supponit, quod si constaret collationem trium dimidiarum portionum, de quibus agebatur pertinere in proprietate, etiam ad dignitates, & portionarios, requireretur eorum scientia & patientia ad hoc vt Canonici possent acquirere quasi possessionem illas conferendi, eo enim ipso, quod erant in possessione suarum dignitatum, & portionũ, erant in possessione illius iuris conferendi pertinentis ad suas dignitates & portiones.

127 Idemque etiam esset in eo, † quia alias esset in quasi possessione iuris patronatus, quamuis non præsentasset, tunc enim requiritur eius scientia & patientia ad acquirendam quasi possessionem in contrarium, ad Crescen.*decisione secunda de iure patronatus.*

128 Et cum acquiritur † quasi possessio seruitutis aduersus Dominum feudi, seu domus, qui est in possessione talis fundi, seu domus, requiritur eius scientia. & patientia, cum ea, possideat tanquam libera, Ant. Gom.*d.c.*15.*n.*23.

129 Et an præsumatur scientia illius, de cuius † præiudicio agitur, iudex arbitrabitur ex multiplicatione actuum, & qualitate ipsorum, & aliis circumstantiis, vt ex Innocen.tradit Abb. *in d.cap.cum Ecclesia Sarina, numero* 25.ad quem refert Rochus dict.verbo. competens, *numero* 37. *ad fin.* & quod ex multiplicatione actuũ probetur scientia, tenuit Rota in Reatina Beneficij *decis* 166.*numero* 4.*par.*1. *diuersorum*, & in Hispalen.iuris sepeliendi coram Dom.Pamphilio 29. Maij 1589. Puteus *d.decisione* 217. *numero* 2.*libro* 1. & Menochius *de arbitrariis libro* 2.*casu* 161.*numero* 5.

Et etiam ex publicitate † actus præsumitur scientia, Rota in Mediolanen.præeminentiarum, 15. Decemb. 1589.coram D.Bubalo. 130

Probatur etiam scientia, & patientia, † ex lapsu lõgi temporis, vt in d.Reatina *decis.*147.*numero* 3.*& d. decis.* 166.*num.*2.*part.*1.*diuersorum.* & in d.Hispalen. iuris sepeliendi, & in Abulens. Parochialis supra adducta *numero* 61. Mascard.*de probatio.conclu.*1293.*numero* 15. Et respectu Episcopi probatur, † quia tenetur quolibet anno per se vel per aliũ, visitare suã diœcesim, & sic præsumitur scientia, vt in d Reatina *dict.decisio.*166.*numero* 1.*& decis.*106.*numero* 8.*&* 131. *numero* 8.*parte* 2.*diuersorum*, & in dict. Abulens. quæ præsumptiones fuerunt iterum approbatæ per Rotam in dict.Reatina *dict.decisi.*167.*numero* 1.*par.*1.*diuersorum.* 131 132

Scientia enim ex coniecturis colligitur, † vt fuit dictum in d. Hispalen.iuris sepeliendi. Puteus *decisio.* 121.*num.*4.*lib.*2. Menoch. & Mascard.*num.*1.*supra*, & quod scientia, ex coniecturis probetur, fuit resolutum in causa Valentina emolumentorum 20. Iunij 1583.coram D. Cantucio, ex Baldo *in l.*2.*num.*9.*C.de rescind.vendit.* Decio *cons.* 583.*num.*3. Paris.*cons.*12.*n.* 19.*lib.*2. Aymon.193.*nu.*7. & plures coniecturas ponit Maranta *in leg. is potest de acquirend.hæred.à numero* 183. 133

Nam adhunc effectum sufficit † scientia præsumpta, non obstante *decis.*Mohedani 160. quæ est 4.*de probatio.&* 196.quæ est 3. *de sententia excommun.numer.*3.*& dec.*Putei 147. *&* 77.*num.*7.*lib.*2.& Lãcell. *de attentatis* 2.*par.c.*4.*in præfa.num.*68.vbi quod, vbi agitur de amissione, vel priuatione iuris quæsiti, non sufficit scientia præsumpta per coniecturas, aut famam Et in causa Ciuitaten confidentiæ 23.Ianu.1593. coram D. Mantica fuit dictum, *Quod cum agitur de priuatione Beneficij, propter scientiam alicuius, non sufficit talem scientiam probari per famam, & coniecturas, seu præsumptiones, sed debet ea probari legitime, & clare.* 134

Si quidem in præsenti † non agitur de auferendo seu admittendo iure conferendi, præsentandi, aut eligendi in totum, sed de acquirenda possessione, vt fuit resolutum in d.Cremonen. Prioratus 19. Decemb.1567.coram Dom.Oradino. Et ex præsumpta scientia infertur possessionis ciuilis amissio, Puteus *dec.*265.*l.b.*1. 135

Et sufficit scientia officialium, † Bart.*in l.si publicanus.§.fin.n.*2 *ff.de publicanis*, Aymon.*de antiquitate temporis* 4.*parte §.absolutis, à numero* 23. Balbus *de præscriptione* 2.*parte* 5.*parte quæstione* 3 *sub numero* 8. Tiraquell.*de nobilitate c.*14.*num* 3. Couarruuias *in regul.possessor.*2.*part.initio numero* 8. *versieul.*3. *circa fin.* Rota *dict.decision.* 166.*num.*3.*&* 600. *numero* 5.*par.*1. *diuersorum.* & in dict. Mediolanen.præeminentiarum. 136

Cæterum hodie non procedit indistincte † decis.tex.*in d.cap.consultationibus de iure patron.*ex de- 137

creto S.Concilij Trident.*seß.*25.*de reform.c.*9. quod locum habet etiam in possessorio, & quando solum agitur de validitate præsentationis,& ideo non est admittenda præsentatio existentis in quasi possessione præsentandi,nisi verificato prius iure patronatus,aut nisi fuerit in quasi possessione præsentandi, post Concilium, adhibita causæ cognitione, super iure patronatus iuxta formam Concilij. Et ita cēsuit S.Congregatio, vt in s. quētib.declarationibus
138 super *d.c.*9. † Prima, *Hoc decretum Concilij habet locum in petitorio,& in possessorio,vnde admittenda non est præsentatio,aut præsentati institutio facienda, nisi verificato prius iure patronatus,ex decreto Concilij.* Et fuit inter alia responsum Episcopo Segobien. anno 1591.vt in declaratione supra adducta 3.*part.c.* 2.*sub num.*198.*ad*19.& fuerat alias responsum 4.Februar. 1581. Secunda,*Item censuit S.Congregat.non posse patronum repelli à sua quasi possessione præsentandi,si adhibita causæ cognitione,super iure patronatus,post Concilium,Ordinarius à patrono præsensatum admisisset,etiamsi post obitum eiusdem præsentati,de validitate iuris patronatus item contigerit dubitari,secus autem, si simpliciter patroni præsentatio,absque causæ cognitione admissa fuisset.Item censuit,tum demum debere intelligi adhibitam causæ cognitionem in probando iure patronatus,cum seruata fuerit forma,à Cōcilio tradita.* Tertia,*si Ordinarius post Concilium cognouit de iure patronatus,& admisit post Concilium, non potest patronus repelli à sua quasi possessione præsentandi, si Ordinarius voluerit cognoscere, post obitum illius vltimi præsentati,secus autem si simpliciter eius præsentatio fuisset admissa, absque causæ cognitione* tradit Martinum Anton.Genuen. *capit.* 61. *numero tertio.* & posthæc Gonçalez *gloss.*18.*à numero. vigesimotertio.*

Vnde in vna Volaterrana Capellanię † 28.Aprilis
139 1595.coram D.Blancheto fuit resolutum, *Quod non sufficiat,quod Episcopus admiserit patronum ad præsentandū, post Concilium, vt debeat in quasi possessione manuteneri, nisi admissio fuit facta cum causæ cognitione.*

Aduerte tamen quod d.decretum Concilij, † &
140 declarationes S.Congregationis procedunt, quando est controuersia super libertate Beneficij.Secundo quando solum est controuersia inter præsentatos, super pertinentia iuris patronatus,nam hoc casu nihil est innouatum per Concilium,vt Tirasonen.iuris præsentandi,16. Octobris 1592. coram D. Blancheto infra adducta *vltim.part.c.*2. *numero* 241. vbi fuit dictum. *Quod vt fuit resolutum in Rota in pluribus causis decretum Concilij Trident.* cap. 9. sessione 25.*non habet locum, quando causa agitur inter præsentatos à patronis tantum,non existente in iudicio prouiso Apostolico,seu ab Ordinario.* Et tradit Fiuizanus *decision.*17.*num.* 16. & Mart. Anton. Genuen. *supra.*

Et fuit etiam resolutum coram eodem Domino
141 Blancheto,in causa Pisana Capellaniæ 20.Maij 1594. vt in decis.sequenti. *Domini dixerunt, sententiam de partibus in hac causa latam esse confirmandam, cum enim indubitatum sit,hanc Capellaniam esse de iure patronatus,& solum controuertatur pertinentia illius ad effectum,de quo agitur,attenditur solum quasi possessio, cap.consultationibus de iure patron.in qua illos de totis fuisse constitutos apparet,ex præsentationibus factis anno* 1571.*&* 1572.*&* 1576.*de quarū effectu constat,quia per mortem prius præsentatorum,fuit deuentum ad successiuas præsentationes,iuxta* consilium *Oldradi* 229. *sæpius à Rota canonicatum. Huic quasi possessioni non obstant præsentationes Montalciam S.Martha,quia anno* 1572.*illarum præsentatio non fuit admissa, & à tali non admissione,ipsæ non appellarunt, aliæ fuerunt admissæ cum clausula,*sine præiudicio partium, *cum igitur ipsæ non sint in quasi possessione præsentādi considerabili,earum præsentatio non suffragatur.Non obstat,q; quasi possessio non debeat attendi post Concilium Trid. nisi fuerit adhibita causæ cognitio, iuxta decisionem S. Congregationis,quia decisio procedit, quando est controuersia super libertate Beneficij,secus quando agitur inter præsentatos super pertinentia iuris patronatus. Nam hoc casu Concilium nihil innouat. Non obstat gratia Apostolica Annibalis, quia habet clausulam, dummodo alteri non sit ius quæsitum, per quam ius præsentationis,competens Pamphilio est præseruatum, Rota* decis.17.de Præbend.in nouis. *Ægid.*167.*Crescen.* decis. 7. de iure patron. In hac causa 23. Ian. 1595. coram D. Millino, Domini steterunt in decisis.

Idem fuit resolutum in vna Pampilonen. † Vi-
142 cariæ de Ataun 12. Maij 1595. coram D. Penna, in qua censuerunt Domini, *Præsentatum à Philippo Delezcano esse instituendum, & præferendum præsentato ab Incolis,cum non agatur de canonicatione iuriis patronatus, nec Ordinarius se opponat, sed tantum agatur quis ex præsentatis veniat instituendus, & ad istum effectum satis sit istos de Lezcano, & eorum domum,& familiam,esse in quasi possessione præsentandi, quæ ex vnico etiam actu acquiritur,vt appareat ex præsentatione facta ab eius proauo, & alis duabus ab eius auo,quæ effectum habuerunt.præferenda enim est præsentatio illius qui reperitur in quasi possessione,& status vltimus est attendendus,capit.consultationibus,de iure patronatus cum aliis, &c. Fuit etiam ibi dictum,quod in iure patronatus relicto familiæ, patronus,qui non est fundator, non potest præiudicare successoribus, mutando,vel alternando ius patronatus,Ferretus* consilio 134.n.12.*Castrens.*44.numero 4.libro 1. *Molina* de primogen. libro 1. cap. 24. numero 31. & sequenti. *Lambert.*libro 1.2 parte,articul 8.2.quæst.numer.6. *& ita fuisse decisum coram Rubeis* 28. *Maij.* 1563. *& fuit etiam decisum in Aretina Capellaniæ* 1. *Iunij* 1584.*coram Bubalo,ex Ancharan.*numer. 3.*& Franco* 4.in capit. 1. de iure patronatus in 6. *& in eadem Pampilon. idem fuit resolutum coram eodem tertia Iulij eiusdem anni* 1595.

Et facit,quod docet Azeuedo *in l.*1.*titul.*6.† *libro* 143
1.*recopil.num.*4 quod d. decretum Concilij procedit, quoties præscribitur contra Ecclesiam liberam, patronum non habentem, vt patet, ex text. ibi, *in seruitutem, quod à nonnullis impudenter fit, redigantur,*non vero loquitur ,cum contra Ecclesiam non liberam, & contra patronum præscribitur ius patronatus. Nam tunc quanto tempore præscribatur, opiniones Doctorum manent in suaui, de quo Couarruu. *in regula possessor.* 2. *parte §.* 10. *numer.*3.

Pro complemento huius Capituli, aduerten- 144
dum est pertinentiam collationis † ad inferiorem Episcopo,ad quem de iure non spectat,probari per famam, & communem reputationem, ita docet Rota *decis.*3.*de probatio.in nouis,*Lapus *de allegatione* 89.*n.*8.Mille.*in reper.verb.probatio.*Decius *in capit.*1. *num.* 39. *de appellation.* Hieron. Gabriel. *consil.* 193. *libro* 1.Mascard.*de probation.conclusion.*173.*&* 313.*nu.*

22.Flam.

2.Flam.Paris. *de resignatione benefic. lib.7. quæstione 23.numero* 42.qui dicit communem,& Rota *decisione* 803.*numero* 1.*parte* 1.*diuersorum*. Et satis est per literas, vel instrumenta, docere Beneficium consueuisse per talem conferri, & ad illum collationem, & institutionem solere pertinere. Rota *decisione* 7.*numero* 3.*de probation.in nouis*,& Mascard.*d.conclus.*313. *num.*23.

Quod primo intellige, quando super pertinen-
145 tia † collationis directe non agitur, nec pronuntiandum existit, Ægid.*de.ref.*559. Rota *dict.decis.* 803. *num.*2 & cum Ordinarius non est in causa,vel prouisus ab eo,sed alius habens à Papa, vel Legato, vel aliunde,Hieron.Gabr.*sup.*& Ruta *d.decis.*803. *numero* 2.

Nam contra Ordinarium noluerunt Domini de Rota, † quod sufficeret in vna Parmen.Parochialis
146 de anno 1520 In qua agebatur inter prouisum ab vno Canonico, qui contulerat ratione Præbendæ, & prouisum à Cardinali Farnesio Administratore Ecclesiæ Parmen.nisi fama esset iuncta alia specie probationis,vt per Cassad. *decis.*1.*de probatio*. Et idem fuit tentum in vna Vlisbonen.Parochialis de anno 1554.coram D.Oradino,vt per Caputaquen.*decisio.* 137.*part.*1.Et in vna Tullen.Parochialis 22.Iunij 1558.
147 coram Dom.Quiroga, in qua fuit † resolutum. *Collationis pertinentiam ad inferiorem, probari per testes, deponentes de publica voce,& fama, cum agitur contra prouisionem Legati,factam authoritate Apostolica, maxime si ille Legatus, qui contulit authoritate Apostolica, erat alias Ordinarius, & non contulit iure Ordinario, & licet testes fuerint repetiti, parte non citata ad probandam famam, de mandato iudicis sufficere, quia citatio non est necessaria, iuxta doctrinam Castren.* in l. hæredis palam. §.si quid, numero 4.ff. de testam.*& probari per vnum testem de fama, & alium, qui dicit, quod publice dicebatur; quia idem est*, vt per Chisanen. *decis.*30.

148 Et in vna Teruisina plebis de Medulo † 10.Ianua. 1594.coram D.Orano fuit resolutum. *Quod cum de collationis pertinentia non agitur contra Ordinarium,sed contra inferiorem, qui prætendit vnionem Beneficij, & cui ius commune resistit,sufficit probatio leuior,etiam per famam ex dictis.*

149 Quamuis antea in eadem 16 Decembr.†1588.coram D.Bubalo esset resolutum;*Quod ad effectum infringendi vnionem,ob non expressionem iuris præsentandi,requiruntur probationes concludentes, ex Rota* decis. pen.& fin.de except. in nouis.

150 Secundo intellige collationis pertinentiam † ad inferiorem probari per famam, cum quasi possessione conferendi, alias fama sine quasi possessione non suffragatur,Puteus *decisione* 140. *in fin.libro primo*, ita fuit dictum in dicta Taruisina decimosexto Decembris 1588.

151 Sed hæc declaratio videtur accipienda, † cum agitur contra Ordinarium, vel prouisum ab eo, tunc enim ita demum per famam probabitur pertinentia collationis ad inferiorem, si concurrat longissima possessio conferendi, & agatur de iure conferendi antiquo,iuxta dicenda de iure patronatus infra *c.vlt. à n.*83.

152 Alias enim si non ageretur contra Ordinarium, vel † prouisum ab eo, videtur sufficere fama publica, & communis reputatio ex dictis, nisi ex aduerso constaret de statu, & possessione contraria, quo etiam modo potest accipi ista regul.declaratio.
153 Et in dict.Taruisina 18.Iunij † 1589. fuit etiam decisum.*Ius conferendi probari ex statuto, seu dispositione continente concessionem Episcopi, & confirmato cum causæ cognitione à Cardinali authoritate Apostolica,Ius enim conferendi, ex concessione Episcopi potest competere, glossa, & Doctores* in capit. pastoralis de donatio.

Etiamsi non constet † de quasi possessione confe- 154
rendi, & sic de vsu statuti, vt in eadem causa die 15. Ian.1590.Imo eius obseruantia,ex ipsius publicatione præsumitur inducta, Decius *cons.*534.vt in eadem causa d. die 10.Ian 1594.

CAP. VI.

De sequestro.

SVMMARIA.

*SEquester Beneficia confert,& præsentat,siue ius patronatus sequestretur de per se,siue vniuersitas, in qua est.Licet secus sit in depositario,n.*1. *&* 2.*Quamuis cõtrarium alij teneant,nu.*3. *& alij voluntarium sequestrum à necessario distinguant,num.* 4. *& contra Zechum n.*5.

Respondetur rationi contrariæ sententiæ, ex c.cum Berthol.de re iudic.quod creditor pignoris, ideo non præsentat,quia adest persona legitima,quæ præsentet,nẽpe Dominus,quod non procedit in sequestro,&c. & in ca. ex literis,de iure patronatus,ideo præsentat conductor, non Dominus quia erat conductor ad longum tempus, seu emphyteota, qui habet vtile dominium, à numero sexto.

In conductorem ad modicum, non longum tempus, non transit ius patronatus seu præsentandi, etiam cum vniuersitate bonorum, etiamsi aliter conuentum sit, numero decimo & vndecimo.Vnde conuincitur,quod Rebuffus tenere videtur, quod in conductorem fructuum Episcopatus,transit etiam ius conferendi si specialiter sit ei concessum,licet non alias,numero duodecimo.

Quod dictum est sequestrem posse conferre,intelligi debet data capacitate personæ sequestri, quia clericus est, secus si laicus,n 13. *& idem in præsentatione,quando ius patronatus pertinet ad Ecclesiam,seu Beneficium sequestratum,secus alias,nu.*14.*&* 15.*& quando laicus deputaretur sequester Prælaturæ, seu Beneficij, solum censeretur deputatus ad temporalia, numero* 16.

*De materia sequestri remissiue,nu.*17.*& quod sequester voluntarius possideat, necessarius vero non,esse communem sententiam.licet alij aliter teneant,nume.*18. *&* 19.

*Si sequestratio Ecclesiæ de qua contenditur,non sit facta, & pendente lite vacatio acciderit Beneficij pertinentis ad collationem, vel præsentationem eius Ecclesiæ, quis habeat tunc conferre,vel præsentare,à num.*20. *Resoluitur quod si lis mota est super possessione, ita quod pendet quando quis possideat, nullus eorum poterit conferre,vel præsentare, si vero solum mouetur, quando super proprietate similiter, nullus potest conferre,vel præsentare,nisi ante litem motam sit in possessione,& quoad hoc,idem est, motam esse litem super castro,villa seu Ecclesia,ac motam esse principaliter super iure præsentandi, vel conferendi contra Lancellotam.*

In secundo casu,quando mouetur, quando superproprietate (licet præsentatio possessoris debeat admitti)

præsentatus non debet institui, sed differri in euentum causæ, n.25. & licet lis non firmatur infra tempus datum ad præsentandum, non poterit tunc Episcopus libere prouidere, n.26.

Decisione c. quoniam, cum aliis de iure patronatus, quod si quando super iure patronatus infra tempus præsentandi nõ terminatur libere potest Episcopus prouidere, procedit, quando propter litis pendẽtiam, inter patronos, nullus potest valide præsentare, secus quando datur præsentatio valida, vt in d. casu n.27. Et ideo, quando lis est inter præsentatos in tempore, non currit tempus, vt possit esse locus deuolutioni, numero 28. etiamsi lis fit ex vi iuris patronatus, contra Lambertum & Rotam, cuius decisio ponitur numero 29. & sequenti.

In casu collationis, post litem super proprietate motam, factæ à possessore, non videtur prouisus remouendus, etiam si postea collator succumbat in proprietate n.31. sed & probabilius videtur, & praxi conformius, quod pendente lite super proprietate, potest etiam fieri præsentatio, & institutio cum Innocent. & aliis, num.32. & videtur tenere Congreg. Concilij in declaratione adducta, num.33.

1 SEquester etiam Beneficia † confert, & præsentat est enim administrator rei sequestratæ, eiusque fructus colligit, quibus collatio, & præsentatio, vt supradictum est, annumeratur, vt post Innoc. docent Ioann. Andr. & Imola *numero septimo*, & Barbatia 68. *in cap. examinata de iudiciis.* Rota *decisio* 5. *de electione in antiq.* Paulus & Cardin. *numero nono*, & Bonifacius 69. *in Clem. 1. de sequestr. possess.* Felin. *in cap. cum Bertholdus de re iudic. numero vigesimonono* & 30. qui dicit, ita de consensu aliorum Dominorum Rotæ pronuntiasse, Cosmas *in pragmatica sanctio. tit. de collatio. §. item voluit, verb. Vicario*, Rochus *de iur. patro. vers. ipse vel is. quæst. 32. numero* 71. Lamb. dicens magis cõmunem, *2. p. li. 2. 9. art. 3.* Gabar. dicens etiã magis communem, *de offi. Legati libro 4. rubr. de potestat. Legati in commendando Beneficia à numero* 288. Gigas *de pensio. q. 72. n. 3.* Corras. *de benef. 2. par. cap. sexto*, & Duarenus *lib. 3. cap.* 10. Octau. Vestius *in praxi lib. 7. c. 2. num* 3. Didacus Perez, *in lib. 1. titulo* 10. *libro tertio.* Ordinam. Doctor Sahagun. *in ca. fin. de sequestratione poss. numero sexagesimoquarto*, qui ait ita praxi frequentissime recipi, & plures vidisse, & agnoscere Beneficiarios à sequestre præsentatos, & nouissime Io. Gutierrez *de tutelis 3. part. cap. 7. numero decimosexto* & 18.

Dicens magis communem, & procedere siue ius Patronatus † sequestretur de per se, siue vniuersi
2 tas, in qua est ius patronatus, cum Lambert. supra cum quo etiam *articulo quarto, seq.* inquit, *numero septimo*, secus esse in depositario, non sequestro iuris patronatus, de per se, vel cum Vniuersitate, qui non præsentauit & post hæc Gonçalez *gloss. 23. numer. decimoseptimo.*

Quamuis contrarium teneant Hostien. Butrius, †
3 Abb. *n.* 15. & Enric. *in d. c. examinata*, & Baeça, *de decima tutori præstanda, c. 20. n. 17.* & magis communem dixerit Renatus Copinus *de Domanio Franciæ. lib. 3. tit. 9. n.* 8.

Et quamuis voluntarium † sequestrum à necessa-
4 rio, vt ille conferat, præsentet, & eligat cum possideat, hic vero non distinguant Selua *de benefic. 2. parte cap. nono*, Rebuffus *de nominatio. quæstione* 14. *numero* 127. & 128. alias 76. Probus ad Monachum *in capit. nullus de temporibus ordination. in sexto numero quinto.* & P. Gregorius *de Beneficiis capitulo* 38. *numero* 18.

Et quamuis Zechus *de benef. & pensio.* † *Eccles. c. 2.* 5
vers. sequester, etiam dicit sequestrum posse conferre dummodo periculum sit in mora, quia labatur tempus datum collatori.

Nec obstat † ratio contrariæ sententiæ, quod se- 6
quester fructus colligat nomine alieno, & sic non possit præsentare, seu conferre, sicut creditor pignoris cap. cum Bertholdus de re iudicata, cum non cadat restitutioni fructus præsentationis, seu collationis iam factæ, &c. Nam respondetur, quod id non procedit in sequestro, qui administrat & exercet omnia iura rei sequestratæ, nec potest unc Dominus præsentare, vel conferre; creditor vero pignoris ideo non præsentat; quia adest persona legitima, quæ præsentet, nempe verus Dominus, ita Doctores citati maxime Barba. Felin. Lambertus, Corras. Duar. Didac. Perez & Io. Gutierrez.

Et quod præsentare non possit, qui possidet iure † 7
pignoris *dict. cap. cum Bertholdus.* fuit resolutum in vna Legionen. Parochialis de Villalobos 29. Ianuar. 1596. coram Domino Lita, & vide dicta *cap præced. à n.* 10. Nec valet *lex 9. titulo* 15. *part.* 1. quæ contrarium vult.

Quamuis Doctor Sahagun. *in d. cap. fin. numer.* 62. 8
reiiciat hunc intellectum, dicens † eum inconsideratum ex *c. ex literis de iure patron.* vbi erat verus Dominus, qui præsentare posset, & nihilominus conductor præsentat, & in præsentatione vero D. non præfertur.

Sed facilis est responsio ad *dict. cap. ex literis*, ibi, *enim ideo † præsentat conductor*, quia erat conductor 9
ad longum tempus, seu potius emphyteuta, qui habet vtile Dominium, & sic ad eum transit ius patronatus, cum Vniuersitate bonorum, vt Dd. ibi communiter intelligunt, post alios Lambert. *2. part. lib. 1. quæst. 8. artic.* 2. & ipsemet D. Sahagun *ibi nu.* 58. & 61.

Vnde in conductorem † ad modicum non longum 10
tempus non transit ius patronatus, seu præsentandi, etiam cum Vniuersitate bonorum, vt contra Cardi. & Abb. *in dict. cap. ex literis.* docent Paul. de Castro *consi.* 57. Felin. *in dict. cap. cum Bertholdus*, *numero vigesimonono*, Pauin. *de offic. & potestat. Capituli sede vacante. 5. quæst. 2. part. sub numero nono*, Selua *part. 2. qu.* 10. Rochus *verb. ipse vel is. quæst. vigesima sexta, num.* 57. & 58. Paul. de citadinis, *nona parte quæst.* 4. Lamb. *d. artic.* 2. Rebuffus *de nominatio. q.* 14. *num.* 122. alias 72. & *quæstione decima septima*, *numero* 53. & 56. alias 21. & 23. Duaren. *lib. 3. cap.* 8. Greg. Lopez *in l. nona, ti.* 15. *part.* 1. Baeça *de decima tutori præstand. capit. 23. numero* 32. Salcedo, ad Bernard. Diaz. *regula* 401. 2. *ampliatione.* Gratian. *regul.* 341. *numero* 8. Espino *de testam. gloss. quarta, numero* 119. Carrotius *de locato* 5. *part. Rubrica de iure patronatus.* Ioannes Gutierrez *de tutelis tertia parte capit. vigesimonono, numero decimosexto*, & Zechus *de benefic. & pension. cap.* 12. *numero* 12.

Ex quibus id procedit, etiamsi aliter inter condu- 11
ctorem, † & Dominum, cautum, seu conuentum sit, quicquid dicat Zerola *in praxi Episcopali 1. p. verb. ius patronatus, §.* 8. *dub.* 18. & conducit *decis.* Rotæ 709. *par. 1. diuersor.*

Vnde conuincitur † quod Rebuff. *d. q.* 14. *numero* 12
120. & 121. 122. alias 72. tenere videtur, quod in conductorem fructuum Episcopatus, transit etiam ius conferendi si specialiter sit ei concessum, licet non a-

lias

lias. Sed reuera ius conferendi non potest concedi per viam contractus locationis, & alias concessio esset Simoniaca & nulla, etiamsi ob illud fructus pluris non locarentur.

Id autem quod dictũ est sequestrem posse conferre, intelligi debet data capacitate personæ sequestri, † quia clericus est, secus si laicus. Nam laici spi-
13 ritualia tractare omnino prohibentur, *capit. 2. de iudiciis & cap. causam quæ de præscription. cum aliis.* Ita probus *in dict. cap. nullus numero* 5. Corras. *dict. capitul. 6. ad fin.* & Zechus *dict. capit. 2. versicul. sequester etiam.*

14 Et idem in præsentatione, † ait probus ibi, vt sequester laicus præsentare non possit.

Quod accipiendum † videtur, quando ius præ-
15 sentandi pertinet ad Ecclesiam, Prælaturam, Dignitatem, seu Beneficium sequestrata, & ita loquitur probus ibi, secus quando ad Castrum, seu Villam, vel alia bona temporalia sequestrata, seu quando ius patronatus laicale sequestraretur de per se, tunc enim posset laicus sequester præsentare, ex quo ipsũ ius patronatus est laicale.

Et quando laicus deputaretur sequester, alicuius Prælaturæ † Dignitatis, seu Beneficij, solum cense-
16 retur deputatus ad temporalia, &c.

Et de materia sequestri vltra Dd. *in d. cap. exa-*
17 *minata*, † *& in l. interesse puto. ff. de acquirenda possessione, & in titulo de sequestr. possess.* vbi latissime D. Sahagun. & *in Clement. 1. eodem titulo*, videndi sunt Iacobus de Arena Franc. Curtius, & Angel. Peruf *in tract. de sequestrat. & sequestris*, qui habentur inter *tract. assecurationis, & de pignor.* & nouissime Carrocius *de sequestro.*

18 Et quod sequester † voluntarius possideat *l. licet §. rei depositæ. 1. ff. depositi*, necessarius vero, id est, iudicis authoritate datus non possideat *d. l. interesse puto.* quoniam sequestrum necessarium possessione non priuat, est communis sententia; quam tenent Bart. & alij *in d. l. interesse puto*, & ibi Cumanus dicit communem Cardin. *num.* 25. & Imola 6. *in dict. Clementina* 1. Abb. *n.* 13. & Felin. 14 *in dict. cap. examinata*, Curtius *d. tract. de sequestris. quæst.* 20. *num.* 71. Guido Papa *decis.* 246. *num.* 6. *& ibi additio.* Grammatica *decis.* Neapolitana 51. *num.* 2. Cassadorus *decis.* 14. *super reg. n.* 12. Mohed. *decis.* 14. *de restitut. spoliat.* Sarn. *in regula de Annali. quæst.* 46. & Mand. *eadem regula* 34. *quæst.* 43. *numero* 5. & 6. & Tiraquellus *de iure constituti limitatione* 17. *nu.* 6. Gregorius Lopez *in l.* 1. *tit.* 9. *par.* 3. *verb. por auenentia*, Corras. *d. c. n.* 6. & *libro* 3. *Miscell. cap.* 2. Menochius *de retinenda remedio* 3. *n.* 86. Granutius ad Vestrium *d. lib.* 7. *cap.* 2. *nu.* 17. Rota *decis.* 46. *part.* 1. *diuersorum* & 273. *numero* 1. *part.* 2. & dicit communem Doctor Sahagun *in ca-*
19 *pit.* 1. *de sequest. poss. numero* 9. licet † ipse *à numer.* 8. varias sententias in hoc referat. Et tandem teneat ex sequestrat. recte facta, ipsius actus natura, semper possessionem in sequestrem transire, vt collat. administret, & seruet, quod etiam tenet Lambert. *d. art.* 3. & 4.

20 Sed si sequestratio † Ecclesiæ de qua contenditur non sit facta, & pendente lite, vacatio acciderit Beneficij, pertinentis ad collationem, vel præsentationem eius Ecclesiæ, dubium est, quis habeat tunc conferre, vel præsentare.

21 In quo P. Gregor. *dict. cap.* 38. *numero* 19. inquit † vtrumque litigantium conferre posse, illum autem ius habiturum, cui collatum est ab eo, qui in lite vicerit, nisi alter litigantium probaret se habuisse possessionem cõferendi, & in possessione contulisset ante litem ex *d. cap. ex literis*, & *cap. consultationibus, de iure patronatus & cap. penultim. de causa possession.*

Verius tamen dicendum est, quod aut lis mota
22 † est super possessione, ita quod pendet quæstio; quis possideat, & tunc nullus eorum poterit conferre, vel præsentare, *cap.* 2. *de in integrum restitutione:* aut vero solum mouetur quæstione super proprietate, & tunc similiter nullus potest conferre, vel præsentare, nisi ante litem motam, quis sit in possessione, possessor enim poterit conferre, vel præsentare, quia existens in possessione rei, lite pendẽte potest colligere fructus illius, cum non debeat quis commodo suæ possessionis lite pendente priuari. *ca.* 1. *vt lite pendente.* Lancellotus *de attentatis.* 2. *parte cap.* 4. *declaratione* 4. Et continuans possessionem non attentat. Lancellot. *dict. cap* 4. *limitatione* 1. Rota *decis.* 785. *nu.* 3. *parte* 1. *& decis.* 17. *ad fin.* 2. *parte diuersorum.* ita post Anton. Abbas *in dict. cap. ex literis à num.* 7 Rochus, *verb. competens, q.* 23 *à num.* 52. Lancell. *d. c.* 4. *in præfatione, à num.* 541. *ad* 555. *& nu.* 593. & Greg. Lopez *in l.* 9. *tit.* 15. *part.* 1. de quo Lamb. 1. *p.* 2. *lib.* 9. 3. *art.* 4.

Quamuis in casu de quo agimus scilicet, quando
23 lis non esset † principaliter super iure conferendi, seu præsentandi, sed accessorie, & in consequentiam introducta, nempe super re, cui competit, & cui quodammodo est annexum ius conferendi, seu præsentandi, puta quando aliquod Castrum, vel Villa haberet ius præsentandi aut aliqua Ecclesia, seu Dignitas ius conferendi, seu præsentandi, super quo Castro, Villa, aut Ecclesia, seu Dignitate lis mota esset, Lancellotus, *ibi numero* 544. & 545. cum Rota *decision.* 1. *de iure patronat. in nouis*, & Ægidio *decisione* 700. *seu* 701. absolute teneat per dictam litem non impediri præsentationem, aut collationem.

At ego idem esse existimo quoad hoc, motam esse litem super Castro, † seu Villa, aut Ecclesia, seu
24 Dignitate, cui competit, seu est annexum ius præsentandi, vel conferendi, ac motam esse principaliter sup iure præsentandi, vel conferẽdi. Nã litigioso facto principali, etiam accessorium, & consecutiuum est litigiosum, ex *regula accessorium. lib.* 6. Rota *decis.* 6. *part.* 2. *diuersorum*, *nu.* 7. & 8. in vna Calagurritana Beneficij. de Ariola. 14. Maij & 19. Nouemb. 1593. coram D. Gipsio.

Tamen in dicto secundo casu, nempe quando
25 mouetur † quæstio super proprietate, licet præsentatio possessoris debet admitti, præsentatus non debet institui, sed debet ipsa institutio differri in euentum causæ, quia possessor si succumbat, tenetur restituere omnes fructus quos percepit à die motæ litis, seu post litem contestatam. *l. certum C. de rei vendicatione. l.* 2. *C. de fructibus, & litium expensis.* Bart. *in l. ex diuerso. num.* 9. *ff de rei vendicatione*, & notatur *in cap. grauis de restitutione spoliat.* & si institueretur præsentatus lite pendente, non posset illum fructum restituere, quia legitime institutus, remoueri non debet. Ita cum Butrio Abbas, & Rochus *supra*, & videtur tenere Zerola *in praxi Episcopali, d. prima parte, verbo ius patronatus §. octauo. decimosexto dubio.*

Et quod institutio præsentati à possessore † dif-
26 ferenda sit in euentum causæ, procedit sane secun-

dum ipsos, ita sentientes, etiamsi lis non finiatur infra tempus, datum ad præsentandum, nec tunc poterit Episcopus libere prouidere quicquid dicat, Lambert. *dict. quæstione 3. articulo 4. numero tertio & ad fin.*

27 Nec obstat ✝ textus, *in cap. quoniam in fin. & in cap. si vero, & in cap. eam te, & cap. cum propter de iure patron.* vbi habetur, quod si quæstio super iure patronatus infra tempus præsentandi non terminatur, libere potest Episcopus prouidere, id enim procedit, quando propter litis pendentiam inter patronos, nullus potest valide præsentare, secus vero, quando infra tempus datum ad præsentandum, datur præsentatio valida, vt in dicto casu quando lis mota est super proprietate tantum, & antea aliquis erat in possessione, tunc enim licet lis non finiatur infra tempus datum ad præsentandum, non debet auferri præsentato ius illi ad Beneficium quæsitum.

28 Et ideo, quando est lis inter personas præsentatas in tempore ✝ non currit quadrimestre, seu semestre, vt possit esse locus deuolutioni, Lapus *allegatione 78.* ad secundam quæstionem vbi Mandos. *litera X.* inquit, quod cum Lapus non habeat contradictorem, & sit maximę authoritatis, ab hac eius opinione recedi non debet, &c.

29 Quod procedit, etiamsi lis, ✝ sit ex vi iuris patronatus, seu præsentandi. Nam non debet auferri ius quęsitum præsentato, si forte eum præsentans habet ius præsentandi, nec est statutum tempus, ad instituendum, sed ad præsentationem faciendam, quæ supponitur in tempore facta, & ita seruatur.

Quidquid dicat Lambert. 2. *par. 2. lib. quæst. 1. art. 9.* 8 *casu nu.* 17. & Rota in vna ✝ Dertonen. iuris patronatus 8. Febr. 1599 & 10. Ian. & 19. Febr. 1600. coram D. Penna, vt in sequenti dicis. 19. Februarij 1600.

Vtraque parte informante dubitaui, an esset vel non
30 *esset recedendum à decisis in hac causa sub die 8. Februar. 1599. & sub die 10. Ian. 1600. & Rota in decis. persistendum censuit per doctrinam Pauli de Leazaris, quem refert, & sequitur Zabarella* in Clementina plures. §. quibus numer. 1. quæstion. 1. de iure patron. & *Lambert.* de iure patron. lib. 2. part. 2. quæstion. 1. artic. 9. *vbi late isti Doctores & alij discutiendo hanc materiam distinxerunt plures casus, ex quibus Rota aliquot ad hanc causam pertinentes pro intelligentia veritatis, & decisione dubij propositi considerauit. Primus est, quando non constat de iure patronatus, nec præsentandos esse patronos, quo casu non obstante contradictione prætensorum patronorum, Episcopus poterit Ecclesiam ordinare, quod maxime procedit si in præcedẽdibus vacationibus Episcopus prouidit de tali beneficio, tanquam de libero. Nam tunc eo iterum vacante nullo, nec sine litis, nec semestri, vel quadrimestri expectato, debet Episcopus procedere ad illius collationem Paul. de Leazaro, & Zabarella* in d. Clementina plures. §. quibus quæst. 1. num. 11. verficulo secundo casu. *Lambert.* d. artic. 9. nu. 11. vers. tertius est casus, *vbi allegat Anchor. Imolam & alios idem tenẽtes. Sed iste non erat casus noster. In quo ius patronatus præsupponebatur. Alter casus est quando dubitatur an Beneficium sit de iure patronatus, quo casu Zabarella* præcitato loco, *vtique tertio casu dicebat, quod quando patroni litigant de iure patronatus, vel de possessione iuris patronatus, Episcopus debet expectare laicos per quatuor menses, & clericos, etiamsi litigent cum laicis, per sex menses, intra quos debet causa finiri, alias iis elapsis Episcopus ordinabit Ecclesiam sine præiudicio euincentis,* c. si vero cap. Cum propter, & cap. quoniam, in fin. de iure patron. *addit-que ibidem Zabarella hunc esse casum specialem, in quo contra impeditum currit tempus. Tertius casus est quãdo patroni litigant de præsentatione, ex vi iuris præsentandi, & tunc idem dicendum est, quia expectari debent vsque ad quatuor, vel sex menses. Quartus casus est quãdo patroni litigant ratione prærogatiuæ, siue ratione formæ præsentationis, & tunc ob lapsum temporis non paratur eis præiudicium, quia non est quod imputetur eis* cap. cum Bertholdus, de re iudicata, *quia si aliter diceretur, pararetur via fraudibus, quod esse non debet, cum enim hoc tempus statuatur ad præsentandum, non autem ad instituendum vltimo die termini fieri potest, Zabarella* præcitato loco, *quem cæteri communiter sequuntur. Quintus casus est quando, vel constat de iure patronatus, vel illud præsupponitur, vt in casu proposito, in quo non reuocabatur in dubium, & tunc lite pendente super præsentatione facta ante lapsum tempus semestre, si præsentantes sint clerici, vel quadrimestre si sint laici, non debet Episcopus ordinare, aut alteri conferre Beneficium, sed stare debet maiori parti, & vni ex ipsis considerando merita præsentatorum, quia non est lis inter patronos ex vi iuris patronatus, cum omnes fateantur præsentantes esse patronos, sed lis est inter ipsos super forma præsentationis, & tunc non est locus deuolutioni, ita Zabarella* loco citato, *Lambert.* supra n. 29. vers. septimus est casus. *Denique sextus casus considerabatur quando est lis inter præsentatos in tempore, prætendentes solam præsentationem de vno quoque factam esse attendendam, & isto casu non erat locus deuolutioni, ob lapsum tempus ad præsentandum, quia dispositio text.* in c. quoniam de patron. *inducens deuolutionem, quando est lis inter patronos tanquam rigorosa, & exorbitans, non extenditur ad litem inter præsentatos, Imola* in c. cum vos de officio ordin. n. 7. versic. nec obstat. *vbi Ioann. Andr.* n. 2. vers. vnde iura. *Ant. de Butrio* n. 7. versic. iura ergo. *Rochus* verb. honorificum. quæst. vigesima quarta numero 54. *Lapus* allegat. 78. numero decimoquinto, vers. non obstat, & numero 16. vers. item non debet. *Multa ex prædictis suadebant standum in decisis. Nam in præsenti, nec ius patronatus, nec quasi possessio iuris præsentandi reuocabatur in dubium, & propterea non cesset locus deuolutioni, & præsertim, quia instructam iam causam renuit Ordinarius expedire, vt deuolutioni fieret locus, ad Zabarell. & alios in contrarium allegatos* in capitulo cum vos de officio ordinarij *placuerunt responsiones datæ in decisione in hac causa facta die 10. Ian. 1600. vbi per similem distinctionem casuum, fuit difficultas sublata.* 31

In casu vero collationis ✝ post litem super proprietate motam, factæ ab eo, qui antea erat in quasi possessione conferendi bona fide, non videtur prouisus remouendus, etiamsi postea collator succumbat in proprietate, cum per talem collationem acceptatam, prouisus acquirat ius in re in Beneficio *c. si tibi absenti, & cap. penultim. de Præbend. in 6.* iuncta *l. qui scit. §. fin. ff. de vsuris, & gloss. penultim. in dict. leg. 2. C. de fructibus & litium expensis,* & ibi Bartol. *n. 5. & in dict. leg. & ex diuerso, nu. 9.* vbi habetur, quod bonæ fidei possessor facit fructus suos etiam post litem contestatam, quamuis eos sit restituturus si succumbat, & fuit dictum in Salamantina fructuum de anno 1591. coram D. Pamphilio infra adducta 11. *part. cap. vltimo 8. dub. num. 242.* Nam fructus collationis legitime factæ, restitui non potest ex dictis, & consequenter iste prouisus poterit statim capere possess-

possessionem Beneficij, quæ est sequela collationis, ad Lancell. *sup. num.* 624.

32 Sed & Innocentius *in dict. cap. consultationibus*, † *in princ.* Cardinal. *in dict. cap. ex literis, quæstione vltima.* & Bald. *in libro* 2. *Cod. de seruit. & aqua numer.* 81. tenent, quod pendente lite super proprietate, potest etiam fieri præsentatio, & institutio, quod etiam videtur tenere Lancellotus *supra numero* 622. 623. & 624. & Menoch. *consilio* 90. *in fin. libro* 1. & videtur probabilius, & praxi conformius. Nam cum præsentatio sit facta legitime, attento præsenti statu à possessore bonæ fidei, qui facit fructus suos, debet sequi institutio, nec est habendum in consideratione, quod non posset illum fructum restituere si condemnaretur, & illa dilatio institutionis, vergeret in magnum damnum Ecclesiæ, & hanc sententiam approbat *dict. lex parte nona titulo decimoquinto, parte* 1. & ibi, Gregorius Lopez *glossa vltima.*

Et videtur tenere Congregatio Concilij, † vt se-
33 quenti declaratione. *Congregatio censuit, debere Episcopum admittere examen eius, qui est præsentatus à patrono, de cuius patronatus validitate in petitorio controuertitur coram eodem Episcopo, facta tamen per Episcopum protestatione de iuribus suis, & sine eorum præiudicio, vel committere alteri Episcopo viciniori.*

CAP. VII.

De capitulo sede vacante.

SVMMARIA.

DE Capitulo sede vacante an possit Beneficia conferre & in eorum collatione succedat, numero primo.

Quamuis aliqui dicant, Capitulum sede vacante solum succedere in his, quæ sunt iustitiæ, & necessitatis, &c. & alij dicant succedere quoad ea tantum, quæ in iure reperiuntur expressa, & non in aliis, tamen verius est, regulam esse quod Capitulum sede vacante fungitur vice Episcopi, & succedit in omnibus quæ sunt iurisdictionis ordinariæ, exceptis casibus in iure expressis, à num. 2.

De officio & potestate Capit. sede vacante, qui sint videndi, n. 5.

Pro iurisdictione exercenda hodie ex Concilio Trident. tenetur Capitulum sede vacante creare Vicarium infra octo dies qui saltim in iure Canonico sit Doctor, vel Licentiatus, vel alias quantum fieri poterit idoneus, alias ad Metropolitanum deputatio huiusmodi deuoluitur, n. 6.

Capitulum quod infra octo dies Vicarium non constituit, potest reingra moram purgare, num. 7.

An Episcopus teneatur, etiam & cogi possit constituere Vicarium, remissiue, num 8.

Vicarius Capituli sede vacante debet esse Doctor, vel Licentiatus, alias deputatio est nulla, & deuoluitur ad Metropolitanum, numero 9. *& censuit Sacra Congregatio Concilij in declarationibus adductis, num.* 10. *&* 11. *quod male seruatur in Ecclesiis huius Regni, numero* 14.

Eligendi sunt Doctores, vel Licentiati, in Vicarios Capituli sede vacante, si in Capitulo adsint, alias sufficit, quod vnus eligatur, qui sit quantum fieri poterit idoneus, si tamen adesset aliquis iuris Canonici peritus & idoneus licet non graduatus, deberet eligi, &c. nu. 12. *&* 13.

Non potest fieri (quod in quadam Ecclesia huius Regni fieri dicitur) nempe per singulos duos menses eligere duos Vicarios de Capitulo, vnum graduatũ qui exercet officium, & alium non graduatum, qui non exercet, accipit tamen medietatem emolumentorum officij, id enim est Simonia & contra titulum. Ne Prælati vices suas num. 15. *sicut etiam est Simonia & contra dict. titulum conuenire Canonicos, quod quicumque eorum eligatur in Vicarium, teneatur diuidere cum aliis salarium & emolumenta officij, &c. vnde prædictæ electiones tanquam Simoniacæ sunt nullæ, &c. num.* 16.

Vicarius Episcopi non debet necessario esse Doctor, vel graduatus, licet Episcopus teneatur idoneum & litteratum Vicarium constituere. Et grauiter peccant Episcopi qui aliquando constituunt Vicarios Theologos, seu alias ad officium ineptos; teneturque ad restitutionem damnorum, & propinarum, &c. & ipsi etiam qui acceptant officium ad quod sunt inepti, à nu. 17.

Nec etiam Vicarius Capituli Ecclesiæ collegiatæ sede vacante prælati, qui ordinariam, & quasi Episcopalem iurisdictionem habet, necessario debet esse Doctor, aut Licentiatus, n. 20. *vbi ponitur declaratio S. Congregationis.*

In electione Vicarij Capituli, non requiritur forma Capituli quia propter de electione, nec decreti Concilij, sess. 25. *de regularibus capit.* 6. *contra Fuscum dubitantem, n.* 21. *&* 22. *vbi ponitur declaratio S. Congregationis.*

Super d. c. 16. *Concilij sess.* 24. *de reform. ponuntur aliquæ declarationes S. Congregationis, quæ sunt notandæ n.* 23. *& alia remissiue. n.* 24.

Capitulum sede vacante non potest in aliquo se intromittere circa administrationem iurisdictionis, seu sibi aliquid reseruare, sed debet totam libere Vicario relinquere, licet antea posset dare ei potestatem restrictam & limitatam, n. 25. *nec potest vnam causam alteri delegare, n.* 26.

Ex hoc videtur procedere illa declaratio quæ ait, Capitulũ (in quod secundum veriorem sententiam transit indistincte ius visitandi) non posse eligere visitatorem ad visitandum Diœcesim absque Vicario, vult enim quod si opus fuerit visitatore, Vicarius eum constituat, sed non videtur receptum in Hispania, num. 27.

In Vicarium electum à Capitulo sede vacante, eo ipso transit tota iurisdictio Capitulo competens, nec est necessarium speciale mandatum quoad ea quæ sine eo in vicarium Episcopi non transeunt n. 18. *Quamuis antea, in eum non transiret maior potestas, quam in vicarium Episcopi, n.* 29.

Si tamen de facto capitulum det vicario, à se electo, limitatum mandatum, reseruando sibi aliqua, non videtur posse exercere potestatem in illis, quæ sibi capitulum reseruauit, cum vicarius non habeat aliunde iurisdictionem, nisi ab ipso cap. n. 30. *Quamuis Vgolinus videatur sentire contrarium, n.* 31. *quem impugnat Suarez relatus, num.* 32. *&* 33.

Metropolitanus tamen ad quem deuoluitur deputatio vicarij ob negligentiam capituli, posset illi dare iurisdictionem, & potestatem, in illis quæ capitulum sibi reseruauit, num. 34.

An capitulum sede vacante possit plures vicarios constituere? à nu. 35. *resoluitur posse, sicut potest Episcopus,*

& explicatur quædam declaratio quæ videtur obstare.

Regula posita ¶ Cap. sede vacante fungitur vice Episcopi, & succedit in his quæ sunt iurisdictionis, procedit vbi ea iure commum competunt, n. 38 Secus in his quæ competunt iure speciali, seu accidentali, & non ex iurisdictione ordinaria, seu tanquam ordinario, & Episcopo, n. 39. Si tamen ei competunt tanquam ordinario, & Episcopo, & ex iurisdictione ordinaria succedit in eis, n. 40.

Facultas concessa Episcopo à Concilij sessione 24. de reformatione cap. 6. competit etiam cap. sede vacante, n. 41.

In iurisdictione delegata Episcopo non succedit capitulum sede vacante, numero 42. Etiamsi post præsentationem mandati fuisset mortuus Episcopus, numero 43. Et etiamsi delegatio fiat à canone, numero 44. contra Pauinum & alios relatos, numero 46. & sic non potest visitare monasteria monialium exempta, quæ visitat Episcopus authoritate Apostolica, num. 45.

In casibus in quibus in Concilio Trident. datur Episcopo facultas, vt procedat vt sedis Apostolicæ delegatus, capitulum sede vacante non succedet in hac facultate delegata, quamuis possit procedere, ex potestate ordinaria, in casibus in quibus Episcopi etiam ex ea possunt procedere, n. 47.

Animaduertitur quod aliud est dari à iure iurisdictionem delegatam Episcopo, ita vt procedat authoritate Apostolica, & tanquam delegatus, in qua non succedit capitulum, aliud est dari à iure, seu Cōcilio iurisdictionem Episcopo, in aliquibus casibus, quæ alias nō habebat, prorogando & extendēdo eius iurisdictionē ordinariam, &c. & in hac succedit Capitulum, n. 48. sicut etiam quando solum tollit obstaculum exemptionis, n. 49.

Quando verba, authoritate Apostolica, coniunguntur cum verbis, concedimus facultem, non faciunt iurisdictionem delegatam, sed bene quando iunguntur potestati faciendi, n. 50.

A prædicta regula excipitur collatio Beneficiorum. Nā capitulum sede vacante non potest Beneficia conferre, nec succedit in collatione Beneficiorum, &c. n. 51. eademque ratione non succedit in præsentatione, seu electione spectante ad Episcopum, num. 52. & procedit quamuis collatio pertineat ad Episcopum iure deuoluto, contra aliquos n. 53.

Hæc exceptio intelligitur in collatione libera, non vero in confirmatione & institutione, quæ sunt necessaria, & debitæ, in quibus succedit capitulum, numero 54.

Collationes etiam Beneficiorum necessarias, capitulum sede vacante facere poterit, contra Corrasium à numer. 55. rationi Corrasii quod hic casus lege expressus non sit, & in collatione Beneficiorum non succedit capitulum, nisi vbi lege cauetur, c. 2. ne sede vacante. Respondetur satis constare quod iure cautum reperiatur capitulum sede vacante succedere in collatione necessaria, & debita. 1. quia succedit in omnibus necessariis. 2. ex cap. cum olim, de maiorit. & obedient. 3. ex c. 1. de institut. lib. 6. vt late deducitur à n. 59. & ita seruatur in Beneficiis patrimonialibus n. 67. de quibus remissiue, n. 68.

Text. in d. cap. 2. & alij qui dicunt capitulum sede vacante, non succedere in collatione Beneficiorum, procedunt in collatione libera, & gratiosa ex rationibus assignatis, quæ non militant in collatione necessaria debita num. 69. & 70.

Alij rationi Corrasii de collatione, quæ fit mandatario quæ necessaria videtur, & tamen eam sede vacante capitulum facere nequit. Respondetur, quod id ex eo est quod collatio ista fit ex iurisdictione delegata, in qua capitulum non succedit, n. 71.

Contra Corrasium facit quod ipse docet, cum Dominō posse vicarium conferre Beneficia ex causa permutationis resignata, si potestatem recepiendi resignationes habet, quia collatio est necessaria, &c. numero 72.

Ista est collatio necessaria, quæ est debita certæ personæ, seu certo generi personarum, numero 73. & sic collatio, quæ fit nominatis est necessaria contra Corrasium, licet ex pluribus nominatis possit Episcopus cui vult gratificare, &c. num. 74. & quando patronus præsentasset plures, æque idoneos, posset capitulum sede vacante instituere quem maluerit ex eis, numero 75.

Si aliquod beneficium seu capellania ex fundatione conferendum sit certæ personæ, seu certo generi personarum, vt consanguineis fundatoris, poterit vicarius capituli sede vacante illud conferre, quamuis non sit iuris patronatus, &c. aut patronus non præsentasset in tempore, nu. 76. & idem erit quando ratione optionis debetur Beneficium antiquiori optanti, &c. numero 77.

Ex dictis prætendebatur alias stante Concilio Tridentin. & constitutione Pij V. posse capitulum, seu eius Vicarium sede vacante conferre parochiales, seclusa reseruatione ex quo debent conferri magis idoneo reperto, seu electo, ex approbatis in concursu, quem vicarius capituli potest facere, & sic hodie videbatur earum collatio necessaria, & non libera, n. 79. & 80. Rota tamen contrarium censuit in decisione posita, n. 81. & 82. ex opere Corrasii, &c.

Postea Rota magis init in hoc, quod collatio parochialium etiam hodie non sit necessaria, quia tota radicatur in mera voluntate Episcopi, qui potest abstinere ab illa & permittere, vt per lapsum temporis ius deuoluatur ad superiorem, nec ad causam per alium cogi potest, nu. 83. quod fundamentum videtur magis iuridicum ex d. constitutione Pij V. ex qua apparet, approbatos in concursu, aut etiam electum tanquam magis idoneum non habere ius ad parochialem, nec esse eis debitam absolute, &c. à n. 84.

Ita collatio parochialis vacantis sede Episcopali vacante in mense Ordinarij, de iure reseruatur successori Episcopo, & sic dux Albanus virtute sui indulti non potuit præsentare ad parochialem vacantem sede Episcopali vacante in mense Septemb. ex Rota numero 87. quamuis hodie cum omnia Beneficia vacantia sede vacante sint reseruata ex reg. 2. poterit dux præsentare ad parochiales & alia Beneficia, vacante sede Episcopali vacantia in quocumque mense, numer.

Ita etiam in terminis Beneficiorum patrimonialium tenuit postea Rota in decisione posita num. 89. sed cum filius patrimonialis, in concursu magis idoneus iudicatus, habeat ius ad Beneficium, & ei absolute debeatur sicut præsentato, &c. videtur collatio vere necessaria & de iustitia, & consequenter in ea succedere capitulum, & esse longe diuersum ac in parochialibus, &c. nisi staret regula secunda cancellariæ, num. 90.

Alter casus exceptus à prædicta regula hodie est ex Concilio Tridentin. ex quo non licet capitulis sede vacante infra annū ordinandi licentiam concedere, nisi Beneficij recepti, sine recipiendi occasione arctato, &c. numa-

& c.num.nonagesimo primo, & ex Bulla Sixti V. contra male promotos iam reducta, ordinati cum licentia Capituli contra dict. decretum erant absolute suspensi, & c.num. 92.

Ponuntur declarationes S. Congregationis super d.decreto, num. 63.

An d. decretum Concilij comprehendat primam tonsuram, ita vt capitulum, seu vicarius sede vacante non possit infra annum dare dimissorias, etiam ad primam tonsuram, n. 94. resoluitur affirmatiue, licet non comprehendat primam tonsuram, quoad pœnas ibi impositas contra ordinatos.

Quomodo sint intelligenda illa verba Concilij de arctatis occasione Beneficij recepti, siue recipiendi, num. 97. & clarum est illos dici arctatos occasione Beneficij recepti, qui obtinent Beneficium, ratione cuius tenent se promoueri facere, n. 98.

Difficultas est qui dicantur arctati occasione Beneficij recipiendi, & credit author illos dici qui habent ius, seu sunt vocati ad aliquod Beneficium vacans, seu Capellaniam, quod tamen requirit actu certum ordinem quo illi carent, num. 99.

Ille etiam videtur arctatus occasione Beneficij recipiendi, qui cum non sit ordinatus prima tonsura est præsentatus ad Beneficium, & c. n. 100.

Electus in cõcursu ad Beneficiũ curatum, cuius collatio facienda est à Papa, nõ potest dici interim arctatus, occasione Beneficij recepti, nec recipiendi, & idem in præsentato ad Beneficium habens annexum certum ordinem, n. 101.

Non dicitur arctatus occasione Beneficij recipiendi is cui aliquis vult resignare Beneficium requirens actu ordinem quo ille caret, n. 102.

Facultas Nuntij Hispaniarum circa hoc de licentia ad ordines, num. 103.

Nuntius Hispaniæ non potest etiam sede Episcopali vacante dare dimissorias, nisi competenter Beneficiatis, & arctatis, & sic in casibus in quibus Capitulum non potest dare dimissorias, nec nuntius potest, numero 104.

Quamuis alias possit quis promoueri cum literis dimissoriis legati de latere, tamen id intelligendum est modo eius probitas & mores testimonio sui ordinarij commendentur, ad quem effectum non dicetur ordinarius intra annum Capitulum seu eius vicarius sede vacante, respectu eorum qui non sunt arctati, numero 105.

1 DE Capitulo † sede vacante videre oportet an possit Beneficia conferre, & in eorum collatione succedat.

2 Pro cuius rei † pleniori intelligentia premittendum est, quod quamuis aliqui dicant, capitulum sede vacante solum succedere in his quæ sunt iustitiæ, & necessitatis, non autem in his, quæ sunt gratiæ, seu voluntariæ iurisdictionis, Ioann. And. *in cap. vnic. de maior. & obedientia, in 6.* glossa *in clemen. 1. §. 1. verb. capituli, de hæret.* quæ ait, quod capitulum est necessarius, non voluntarius administrator, Felin. *in c. cum olim, de maior. & obedient. numer. 4. ad 8. quæstionem, & num. 6. ad 13. quæst.* vbi illam gloss. dicit communiter approbatum, & Bolt. *de synodo. 3. part. in principio numero* 134. P. Gregor. *de benefic. c. 38. numero* 3. Azeuedo in curia Pisana *libro 1. cap. 9. ex num.* 10. Ham. Paris. *de resignation. Benefic. lib. 7. q. 23. numer.* 13. 35. & 36. & D. Sagagun. *in cap. ad si clerici. §. de adulteriis, de iud. ex num.* 68. Et quamuis alij dicant, † capitulum sede vacante succedere in pertinentibus ad Episcopum, quoad ea tantum, quæ in iure reperiuntur expressa, & non in aliis, Domin. *in c. presbyteri, 24. distinct.* refert Felin. *in d. c. cum olim, sub numer. 1. & 7.* & sequitur Abb. *in c. 2. ne sede vacante not. 2. per tex. ibi,* & Lambert. *de iure patron. 1. part. 1. lib. quæst. 2. art. 9. & 1. part. 2. lib. q. 2.* qui tamen dicit, quod in his quæ sunt iurisdictionis necessariæ, succedit capitulum, & dicitur in *decis.* Abulens. parochialis 22. Iunij 1594. coram D. Blancheto supra adducta *c. 5. num.* 92. tamen verius est regulam esse, quod capitulum sede vacante † fungitur vice Episcopi, & succedit in omnibus, quæ sunt iurisdictionis ordinariæ, exceptis casibus in iure expressis, ex *cap. his quæ cap. cum olim, de maior. & obedient. & cap. vnico eod. in 6. c. ad abolendam de hæreticis cap. penult. & fin. de supplen. negligent. prælatorum in 6. & extrauagant. execrabilis, vers. cæterum, de præbend.* & facit *cap. is cui de electi. in 6.* Bartol. *in l. vbi ad sunt. ff. de tutoribus, & curator. datis.* Abb. *in dict. cap. cum olim, num. 2. & in cap. 1. ne sede vacante num. 4.* Feder. *cons. 30.* Alberic. *cons. 60. numero 8.* Purpur. *cons. 77.* Pauinus *de offic. & potest. capituli sede vacante. 1. part. quæstion. 1.* vbi tradit reg. affirmatiuam, & *q. 2.* vbi ait, capitulum sede vacante habere iurisdictionem ordinariam à iure communi, ita quod possit iudices dare, & omnia quæ ad iurisdictionem pertinent expedire, & *quæstione 5.* vbi ex hoc tradit, posset dispensare sicut Episcopus, licet sit iurisdictionis voluntariæ, in qua etiam succedit, & Selua *de Benefic. 2. part. q. 11. numero 4.* qui ait ius dicere, quod capitulum succedit in iurisdictione, nec distinguere inter iurisdictionem contentiosam, & voluntariam Rebuffus *in praxi tit. de deuolutio. à numero* 58. Bolt. *de synodo. 1. part. numer. 42. & 44.* Corras. *de Benef. 2. part. capit. 7. numero 2.* Rosiniacus *cap. 8. num. 1. & 3.* Mandos. *cons. 1. num. 3. & 4.* Cuchus *in institution. maior. libro 2. titulo 9. num. 30. & 93.* Fuscus *de visitat. lib. 1. c. 15. num.* 31. Guerrero *in speculo. capit. 40.* Nauarrus *consil. 44. de tempor. ordinat. num. 1. 2. & 3. & cons. 7. de filiis presbyter.* vbi resoluit, capitulum sede vacante succedere etiam in his, quæ sunt iurisdictionis voluntariæ, Ioannes Gutierrez *canon. quæstione libro primo capitulo 11. num. 10.* Quintanaduennas *lib. 1. Eccles. cap. 5. numero 6.* qui ait quod capitulum vacante sede Episcopali omnia ea quæ iurisdictione continentur, exequitur, Vgolin. *de censur. tab. 1. c. 10. §. 2. num. 1.* Iacob. Sbrotius *de vicario Episcopi libro 1. q. 15. & 16.* Zerola *in praxi Episcopali, 2. parte verb. capitulum. §. 3.* Mart. Anton. Genuen. *in praxi Archiepiscopali, Curiæ Neapol. c. 65. numero 1.* & Suarez *5. tom. de censuris disput. 50. sect. 5. numero 6.* vbi ait, succedere Episcopo in tota iurisdictione ordinaria, tam contentiosa, quam voluntaria, & hanc esse ageneralem regulam iuris, quæ solum est limitanda in casibus à iure expressis.

Et de officio, & potestate † capituli sede vacante videndus est Pauinus *in dict. tract.* & Cuchus *dict. tit.* 9. qui est *de officio & potestate capituli*, & multa per Abbat. & Felin. *in dict. c. cum olim*, & per Rebuffum *d. tit. de deuolut. à num.* 57. Rosin. *d. c. 8.* & per Zechum *de republica Ecclesiastic. cap. 24. de can. & cap. nu.* 10. & 11. 5

Et pro hac † iurisdictione exercenda, hodie, ex S. Concilio Trident. *sessione 24. de reform. c.* 16. tenetur, capitulum sede vacante creare vicarium infra octo dies, qui saltem in iure canonico sit doctor, vel licentiatus, vel alias, quantum fieri poterit idoneus ad metropolitanum deputatio huiusmodi deuoluatur, &c. notat Cuchus *d. lib. 2. tit. 8. nu. 39. & tit. 9.* 6

*numer.*60. Vgolin.*d.§.2.num* 2. Sbrotius *dict.quæst.* 15.*numer.* 8.& *q.*16. *num.*8. & Zechus *dict.num.*10.*circa fin.*

7 Existimo tamen,quod capitulum,quod † infra octo dies vicarium nõ constituit, possit re integra antequam metropolitanus eum deputet, moram purgare,quamuis contrarium sentire videatur Suarez,*d.* 5.*tom.disp.* 28.*sect.*3.*num.*3 inquit enim,quod ibi capitulum, quod sede vacante,non constituit œconomũ, vel vicarium, tempore & modo ibi præscriptis, facultate constituendi illos ministros priuatim, quod est quasi ab eo munere pro ea vice suspendi,& an Episcopus teneatur, etiam & cogi possit constituere

8 vicarium,vide † per Abb *in c.*5.*n.*3.& ibi Felin.*ad fi. de offi.ordin.* Puteum *decis.* 43.*lib.*2. Mohed.*decis.vlt. de offic.vicarij*,Rotam *dec.*222.*n.*5.& 297.*n.*2.*p.*2.*diuers.*Cuchum *d.l.* 2.*tit.*6.*nu.*72.& *tit.*8.*nu.*2. Lancell. *in instit.Can.lib.*1.*tit.de offic.vicarij.§.*1.*in gloss.* Hoiedam *de incompat.ben.* 2.*p.c.*10.*n.*9 Granutium ad Simonetam *de reser.q.*85.*nu.*11. Sbrotium *d.l.*1.*q.*46.& Zechum *sup.c.*23.*de vicario Episcopi.§.*1.*nu.*3.& 5.qui male ad hoc adducit decretum Concilij *d.c.*16.cum loquatur de cap.

9 Vnde apparet vicarium† capituli sede vacante debere esse doctorem, vel licentiatum, &c.alias deputationem esse nullam.& deuolui ad metropolitanum &c.vt per Fuscum *sup.n.*32. qui ait esse aduertendum pro ipso capitulo cum vacante sede facit vicarium, vt vtatur diligentia, quod eligat aliquem, vel existentem confirmet,infra octo dies à tempore vacationis; & is quidem eligendus sit doctor, vel licentiatus,aut saltim quantum fieri potest idoneus,alias nullum est quod fit,& potestas deuoluitur ad alium ex *d.ca.*16. qui text.loquitur de tempore & persona, & Mart. Ant.Genuen.*c.*84.*n.*1.

10 Et ita censuit S. Cong.Concilij super † *d.c.*16. vt in vna triuentina his verbis,*vicarius vacante sede Episcopali debet eligi doctor,alias electio est irrita*, & in vna Macaren. his verbis, *si Episcopus demortuus reliquit vicarium, quem elegerat, cum non esset doctor, capitulum non debet eum confirmare, sed alium qui sit doctor eligere.* Alia, ibi, *omnino teneatur, &c. refertur ad vtrumque scilicet confirmandum, vel instituendum,& habeat qualitates in præsenti requisitas,alias electio esset nulla. Et in vna Panormitana, & in alia Agrigentina declarauit S.Illustrissimorum Congregat. Calen.Ian.& si Episcopus demortuus reliquit vicarium, quem elegerat, cum non esset doctor, capitulum non debet eum confirmare, sed alium qui esset doctor, eligere ex Congregationis sententia.* In quibus declarationibus,solum fit mentio de doctore,quia in Italia, vt est notum,non est alius gradus, nec gradus licentiæ. Alia,*si ex consuetudine illius capituli electio vel deputatio, fieret de ipsius gremio, & bini, vel singuli,per singulos menses administrent,obseruando ordinem,sed non essent omnes doctores, vel licentiati,dictam deputationem non valere,vbi alij doctores possint constitui,nec inspicitur ordo, vel consuetudo, vel lex noua certam formam præscribens,arg.tex.*in l.sciendum.§.ordine.ff.de leg.1.

11 Quod etiam censuit S.Congregat.in vna † Abulens.vt in sequent.declaratione,ad 1.supplicatur illustrissimis & reuerendissimis DD. vestris pro parte reuerendissimi domini Episcopi Abulens.declarari sequentia 1. *in Ecclesia Abulens. est quoddam nouum statutum post Concilium Tridentinum factum,quod sede Episcopali vacante duo ex dignitatibus,seu Canonicis exerceant officium vicarij,seu officialis, per spatium duorum mensium, & successiue alij duo iuxta suam antiquitatem,ita tamen quod illi qui non sunt graduati, teneantur assumere assessorem literatum, de cuius consilio procedunt,dubitatur, an dict.statutum sit contra dispositionem S.Concilij* session.24.de reform.c.16.*& an talis deputatio vicariorum,qui non sunt doctores,seu licentiati, saltim in iure Canonico sit nulla (etsi assumant assessorem literatum) non obstante dicto statuto, quod confirmatum non existit. Secundo rursus in Episcopatu Abulens. & tota prouincia Compostellana, ex Decreto Concilij Prouincialis Compostellani,post Concilium Tridentinum facti datur stipendium examinatoribus synodalibus, pro suo labore, ex fructibus Parochialibus ad quam fit examen.dubitatur,an possit hoc dari stante Decreto Sancti Concilij Trident.*session.24.de reformat. cap.decimooctauo. *Tertio dubitatur, an prouisio parochialis nulla,si examinatores relationem fecerint, solum quoad literaturam,examen vero circa mores,ætatem & reliqua Episcopo relinquatur,vel si non fecerint relationem Episcopo, de omnibus idoneis repertis, sed tantum de eo,qui ipsis magis idoneus videtur. Quarto,an valeat matrimonium contractum coram parocho illius loci, vbi contrahentes reperiuntur,non animo ibi domicilium constituendi,sed recreationis causa. Quinto, & quid si contrahens ibi moretur tanquam prætor,iudex seu medicus temporalis.*

*Ad primum Congregatio Concilij censuit esse contra Tridentinum Concilium, ideo nullam existere. Ad secundum non posse. Ad tertium teneri facere relationem etiam circa mores,ætatem, & reliqua, & examinatores debere renuntiare, quotquot idonei iudicati fuerint,Episcopum vero debere,ex his qui renuntiati fuerint,magis idoneum eligere. Ad quartum non valere. Ad secundum valere,*quam declarationem habeo in forma authentica.

Id autem intelligendum est, † necessario eligendos esse doctores, vel licentiatos,in vicarios capituli sede vacante, si in capitulo adsint, Zechus *supra*,alias sufficere, vt vnus eligatur, qui sit, quantum fieri poterit, idoneus, vt censuit Sacra Congregatio his verbis, *an existentibus doctoribus in capitulo necessario sint eligendi in vicarium, si vero doctores non existant, an vnus ex Canonicis Beneuisis capitulo in vicarium sit eligendus. Respondit Congregatio necessario eligendos esse doctores,vel licentiatos,si in capitulo adsint, alias sufficere,vt vnus eligatur, qui sit,quantum fieri poterit,idoneus.* Cui consonat Concilium Prouinciale Mediolanen. 12

Et facit alia declaratio † super *dict.capitulo decimosexto.* quæ sic ait, ibi, *item officiales, &c.non est de necessitate vt sit de gremio, si tamen adesset idoneus, cæteris paribus, esset præferendus.* refert Mart.Anton. Genuen. *supra*, si tamen capitulo, in quo non sunt doctores, seu licentiati in iure Canonico, adesset aliquis iuris Canonici peritus,& idoneus, deberet eligi, & alias electio esset nulla, ex illis verbis, *dicto capitulo decimosexto, vel alias quantum fieri poterit, idoneus*,& declaratione supra adducta *numero duodecimo.* 13

Sed id male seruatur in Ecclesiis † huius regni. 14 nam capitula sede vacante, non curant eligere vicarios doctores, authenticos in iure canonico, licet adsint in capitulo, & si eligunt vnum sic graduatum, eligunt etiam alium Theologum, vel non graduatum. Quod est contra Concilium, sed capitula omnia sibi licere putant, nec fieri potest, † quod in quadam Ecclesia huius regni fieri intellexi

nempe

nempe per singulos duos menses, eligere duos vicarios de capitulo vnum graduatum, seu literatum, qui exercet officium, & alium non graduatum, qui non exercet, accipit medietatem emolumentorum officij, id enim est simonia, & contra titulum *ne prælati vices suas*. Nam in effectu est, eligere graduatum in vicarium, cum onere dandi medietatem emolumentorum alteri, qui solo nomine est vicarius, sicut etiam est simonia, & contra dictum titulum conuenire Canonicos, quod quicumque eorum eligatur in vicarium, † teneatur diuidere cum aliis Canonicis salarium, & emolumenta officij, vt per Nauarrum *consilio secundo ne prælati vices suas*, quem sequitur Zerola *in praxi secunda parte verb. capitulum §. quinto.*

Vnde prædictæ electiones, tanquam simoniacæ, sunt nullæ, & sic electi tenentur dimittere officium, licet non incurrant excommunicationem, quia non est beneficium, nec ordo, Nauar. *ibi, & cons. 1. eodem tit.*

17 Et vicarius Episcopi, non † debet necessario esse doctor, vel graduatus, licet Episcopus teneatur idoneum, & literatum vicarium constituere, qui per se ipsum valeat officium exercere, Nauarr. *consil. 1. de offic. vicarij*, & ita est accipiendum quod tradit Sbrotius *d. lib. 1. quæst. 35.* & grauiter peccant Episcopi,

18 qui aliquando † constituunt vicarios Theologos, seu alias ad officium ineptos, tenenturque ad restitutionem damnorum, inde secutorum, & etiam ad restitutionem propinarum, vulgo assessorias, quas d. vicarij faciunt à partibus solui assessori; Episcopi enim tenentur gratis administrare iustitiam, seu ponere qui eam administret, vt alias dicitur infra *9. part. c. 2. n. 28.*

19 Et ipsi etiam qui acceptant officium, † ad quod sunt inepti, grauiter peccant, & ad restitutionem tenentur damnorum, & expensarum quas à partibus inique extorquent pro assessore.

20 Nec etiam vicarius capituli Ecclesiæ, collegiatæ, sede vacante, sui prælati, qui ordinariam, & quasi Episcopalem iurisdictionem habet, necessario debet esse Doctor, aut Licentiatus nec de eo loquitur ibi Concilium, vt S. Congrega. censuit super *d. c. 16* his verbis. *An extendatur ad Ecclesiam collegiatam defuncto eius prælato, qui ordinariam iurisdictionem, & omnia iura Episcopalia habebat, Congregatio censuit negatiue, quia si non est necesse, vt hic prælatus mortuus sit doctor, vt dictum est, alias ergo neque vicarius die 12. Sept. 1585.*

21 In electione autem vicarij capituli, non † requiritur forma *cap. quia propter, de elect.* nec decreti Cõcilij *sessio. 25 de regular. cap. 6.* quia non loquuntur de eo, quamuis Fuscus *d. n. 32.* dubitet an in electione dicti vicarij sit seruanda forma *d. capit. quia propter*, qui tamen dicit Cardinalem Alciatum tenuisse non requiri, & Zerola *in d. praxi. 1. part. verb. ap. §. 3.* ait istam electionem vicarij, non esse necessarium fieri per nota secreta, vt nonnulli asserere videbantur ex Concilio *d. cap. 6.* quia ibi loquitur Concilium de electione superiorum regularium, & non sæcularium.

22 Et ita contra Fuscum censuit † S. Congregatio, vt in sequenti declaratione super *d. c. 16.* ibi *constituere, vel existentem confirmare, &c. Non tamen requiritur ad hoc quod seruetur forma electionis præscripta per Concilium* sessio 25. c. 6. de regular. *post* cap. quia propter de elect. *quia isti vicarij, vt plurimum sunt temporales, & momentanei, & tex. hic loquitur de constitutione non de electione, contra Reueren. Sarnen. in hac de visitatione* lib. 1. c. 1. n. 32.

Præterea super *d. cap. 16.* notandæ † sunt sequentes declarationes S. Congregationis, 1 ibi, *capitulum sede vacante* portionarij, quia non sunt de capit. *non comprehenduntur, in huiusmodi capitulo, nec clerus potest se ad hæc ingerere, cum ca. 2. ibi incumbit, &c. Et onus probãdi incumbit capitulo, q. ex institutione ad hoc munus non pertineat, alias pro Episcop. præsumitur, & ita in vna Vercellen. declarauit Congregatio illustrissimorum dominorum Cardinalium Congregationis S. Cõcilij. 4. Nouem. 1596.* Tertia, *si plures ad officium vicarij à capitulo assumerentur in controuersia, magis idoneus, & habens has qualitates Concilij Trident. remanere debet, & cæteri remouendi sunt.* Quarta, *censuit Congregatio facta electione officialium, non posse eos ad libitum reuocare, & nouos constituere, nisi vel œconomum, vel illos officiales, quos etiam viuente Episcopo capitulum possit deputare*, consonat dictum Concilium prouinciale Mediolanen. Quinta, *capitulum potest ad libitum amouere vicarium, alias per ipsum electum, seu confirmatum, dummodo intra octo dies alium constituat, alioquin deuoluitur ius deputandi vicariũ, vt in hoc decreto, ad Metropolitanum, & si Ecclesia ipsa Metropolitana fuerit ad antiquiorem Episcopum.* Nec contradicit præcedens declaratio, nam illa loquitur de aliis officialibus, non de vicario, in quo tamen idem ait Mar. Ant. Genuen. supra *nu. 4.* post Cõcilium. Sexta, *ad vicariam, propter eius absentiam, spectat substitutionem, facere, sic etiam aliorum officialium*, consonat dict. Concilium prouinc. Mediolanen. Septima, *capitulum non potest eligere visitatorem ad visitandam Diœcesim absque vicario.* Octaua *dubitatum fuit, an vicarius, in vim istius decreti à capitulo constituta, teneatur procedere cum adiunctis, vel sine, iuxta* capit. sextum sessio. 25. *& fuit resolutum, quod si Episcopus dum viuebat, habeat authoritatem procedendi sine adiunctis, quod ita poterit vicarius, si minus poterat Episcopus sine adiunctis, ita nec possit vicarius.* Nona *fuit dubitatum, an si iste vicarius allegaretur suspectus, possent eligi arbitri, & dictum fuit, quod non, sed recurrendum esse ad capitulum, tanquam superius*, cap. si contra de offic. delegat. in 6. Decima, *an capitulum sede vacante possit eligere arbitros, ad cognoscendum de suspitionum causis, quæ contra vicarium, ab eo sede vacante deputatum proponuntur. Congregatio censuit vtique non posse, eadem primo, numero, quo Episcopus nõ potuisset, sed posse per se ipsum cognoscere de causis suspitionum.* Vndecima, *item capitulum sede vacante, potest facta remoremotione vicarij, vel aliorum officialium, illos cogere ad reddendam rationem administrationis, eosque pro culpa punire, non tamen impediri futurum Episcopum, quando ex hoc decreto ab eisdem exigat rationem actionum, quas sede vacante vacante fuerint, & eos punire etiam si à capitulo fuerint absoluti.* consonat dict. Concilium Mediolanense duodecimum. *Congregatio censuit Episcopum in capitulo exempto, si velit rationes exigere ab officialibus ex gremio capituli deputatis sede vacante eorũ officij, & administrationis, nõ teneri procedere cum adiunctis, ex forma* capitulo sexto, sessione vigesimaquinta, *nisi velit criminaliter ad eorum punitionem, & correctionẽ procedere.*

Et videnda † est in proposito declaratio eiusdem 24
S. Congregationis Toletana, de obseruandis in examinibus faciendis, pro collocatione parochialium se-

de Cathedrali vacante, quæ habetur infra 9.*par.c.* 2. *num.*8.

25 Ex quibus declarat. maxime ex illa † Toletana, videtur *capitulum sede vacante* non posse in aliquo se intromittere, circa administrationem iurisdictionis seu sibi aliquid reseruare, sed debere totam administrationem iurisdictionis libere vicario relinquere, licet antea posset dare huic vicario potestatem restrictam, vt limitatam, vt per Pauinum *quæst.*10.2.*part.num.* 6. quamuis hoc non seructur in aliquibus capitulis, quæ solent aliqua sibi reseruare & denegare vicario, & ita tenet Mar. Ant. Genuen.

26 † *supra num* 3. dicens, quod post Concilium Tridentin. non potest capitulum vnam causam alteri delegare, si quidem cum non possit administrare per se ipsum, sed per vicarium, in quem Concilium transfert potestatem, non potest ab eo illam auferre, & alteri causam delegare, nisi ex iusta causa, nẽpe suspitionis, vel alia.

27 Et ex hoc videtur procedere *d.declaratio* 7. quæ ait, capitulum in quod (secundum veriorem sententiam) transit indistincte ius visitandi sede vacante, Abb.*in d.cap.cum olim* 4.*quæst.*Bonifac.*in clem.* 1. *de hæret.num.*179.Pauin.*quæst.*7.1.*part.num.*1.2. *&* 3. *de visitat.*2.*part.*Rebuf.*d.tit.de deuolut.num.*65.& Rota in illa Burgen.de qua infra *num.* 43. quicquid alij dicant glossa *in d.clem.*1 §.1.*verb. capituli. de hæret.* & Cuchus *d.tit.*9.*num.*47. non posse eligere visitatorem ad visitan. Diœcesim absque vicario, vult enim S.Congregatio, quod si opus fuerit visitatore, vicarius eum constituat. Sed hoc non videtur receptum in Hispania, nam semper capitula sede vacante nominant visitatores.

28 Secundo videtur in † vicarium electum à capitulo sede vacante eo ipso transire totam iurisdictionẽ capitulo competentem, nec esse necessarium speciale mandatum, seu commissionem quo ad ea quæ in vicarium Episcopi non transeunt sine speciali mãdato, nam cum Concilium arctet capitulum ad constituendum vicarium, qui totam iurisdictionem administret, non videtur necessaria aliqua specialis commissio, & ita videtur sentire Ioan. Gutierrez *d. cap.*11. *num.* 10. & expresse tenet Mar. Anton. Genuen.ſ.*num.*5.

29 Quamuis antea, † in vicarium capituli sede vacante, non transiret maior potestas, quam in vicarium Episcopi, Pauin.*q.*10.2.*part.n.*17.Mandos. *reg.* 24.*Cancell.q.*6.*n.*10.& Sbrotius *de vicario Episcopi. lib.*2.*q.*41.*n.*5.

30 Si tamen de facto capitulum † det vicario à se electo limitatum mandatum, reseruando sibi aliqua, non videtur vicarius posse exercere potestatem in illis, quæ sibi capitulum reseruauit, Ioan. Gutierrez *vbi proxime*, cum vicarius ipse non habeat aliunde iurisdictionem, nisi ab ipso capitulo, quod in illis noluit sibi eam dare. Pro quo facit declaratio S. Congregationis, Abulen. infra adducta *seq.cap.num.* 87.*ad* 1.

31 Quamuis Vgolinus *d.tab.*1.*de censur.*† *ca.*10.§ 2. *n.*4. videtur sentire contrarium, inquit enim, vicarium istum quando quidem authoritate Triden. Synodi datus est, propterea à capituli authoritate non omnino pendere, & illo quod ius capituli suspensũ sit, ob aliquam censuram, vicarij huius iurisdictionem non suspendi, nec impediri sicut contingit in vicario Episcopi, vt habetur *in cap.*1. *de officio vicarij lib.*6.

Sed eum impugnat † Suarez 5.*tom.disputatione* 7. 32
*sect.*3.*n.*13. dicens, ex antiquo iure, tempore sedis vacantis, iurisdictionem Episcopi deuolui ad capitulum, quam iurisdictionem Concilium Tridentinum nec mutauit, nec minuit, sed solum præcepit modum vtendi illa iurisdictione nimirum per vicarium ab eodem capitulo electum, cui & iurisdictionem, & vsum iurisdictionis committat, & sic Concilium Trident. non dare iurisdictionem illi vicario, neque ad hoc interposuisse authoritatem suam, sed solum ad imponendum prædictum præceptum, quo non obstante, ille vicarius vicem gerit capituli, & eius iurisdictione vtitur, Concilium per illud præceptũ firmauit eius iurisdictionem, nec nouum modum iurisdictionis instituit, & sic si capitulum habeat impeditum vsum iurisdictionis consequenter etiam vicarium habere idem impedimentum, sicut in vicario Episcopi, &c.& idem ait n. seq. † etiam in vicario capituli electo, seu deputato, à metropolitano, 33
ob negligentiam capituli, quia & ille habet iurisdictionẽ capituli in dependentem quidem à voluntate eius, quam supplet authoritas, & efficacitas Concilij Trident. pendentem tamen nihilominus à potestate, & iurisdictione, quæ residet in ipso Capitulo, quia Concilium noluit nouum modum iurisdictionis instituere, vt ostẽsum est, sed solum obligare, & cogere capitulum, vt suam iurisdictionem vicario communicaret, &c.

Videtur tamen, quod † Metropolitanus, ad quem 34
deuoluitur deputatio vicarij, si capitulum in eo deputando fuisset negligens iuxta d. decretum Concilij, posset illi dare iurisdictionem, & potestatem, in illis, quæ capitulum sibi reseruauit, nam eadem est ratio de parte ac de toto.

Sest est difficultas, an capitulum † sede vacante, 35
possit plures vicarios constituere, & videtur non posse, nam Concilium *d.cap* 16. loquitur in singulari, & ex *declaratione* 3. supra adducta *num.*23 & hoc, quando in vita Episcopi non solet esse nisi vnus vicarius.

Nihilominus dicendum erit, † posse plures con- 36
stituere, sicut potest Episcopus Pauin.*d.quæst.* 10. 2. *part.num.*6.Sbrotius *d.lib.*1.*quæst.*50.*&* 60.*numer.* 3. Mar. Anton. Genuen.*supra num.*2.& Zechus *d. cap.* 23.*de vicario Episcopi.*§.1.*num.*3. quod tradit Acebedo *in l.*1.*titulo* 9.*lib.*3.*recopilat.nu.*12.& videtur sentire S. Congre. in declaratione vltima supra adducta *numero decimo*, & in Abulen. adducta *numero vndecimo*, & ita practicatur in aliquibus Ecclesiis, & Concilium loquitur in singulari, quia regulariter, non solet poni nisi vnus vicarius. non tamen tollit, quando possint esse plures, & dispositio loquens de de vno, habet locum in pluribus, quando eadem est ratio in illis, glossa *in cap. si compromissarius de elect. in* 6.*verb. compromissarius.* communiter recepta secundum Nauarr.*de vsuris, sub n.*13; & dicta *declaratio* 3. loquitur quãdo capitulum volebat vnum ponere, † & in controuersia fuerunt plures assumpti, & 37
præterea videtur loqui, quando fuerunt assumpti plures quam duo, ita quod non conueniret esse tot vicarios, &c. vel quando vnus habebat qualitates requisitas à Concilio, alij vero non, vt videtur intelligere Mar. Anto. Genuen. ſ.

Prædicta autem regula supra posita, † quod ca- 38
pitulum sede vacante, fungitur vice Episcopi, & succedit in his, quæ sunt iurisdictionis, procedit, vbi ea ea iure communi competunt Abb.*in d.cap.cum olim e maior.& obedientia, num.secundo, quinto dubitat.&*

in capito

in capite verum de foro competen. numero nono. Felinus *in cap. cum omnes de constitut. numero* 10. *& in ca. eam te de rescrip. numero decimoseptimo & in d. cap. cum olim numero* 35. *&* 7. *& in dicto capite verum, ante numerum primum* Rebuffus *in praxi titulo de devolu. numero* 68. *&* 69. Corrasius *dicto capite septimo part. secunda numero* 2. Cuchus *d. l.* 2. *tit.* 9. *nume.* 72. Iacobus Sbrotius *de vicario Episcopi l.* 1. *quæstione* 16. *numero* 1. *& libro* 2. *quæstione* 188. *numero sexto* Marcus Antonius Genuen. *capite octuagesimo quinto numero* 29. in-
39 tellige tamen, *capitulum sede vacante,* † non succedere in his quæ Episcopo competunt, non iure communi, sed speciali, seu accidentali, & non ex iurisdictione ordinaria, seu tanquam ordinario, & Episcopo, Roma *consi* 506. *num.* 14. vt in casu feudi, de quo loquitur Abb. & Felin. *ibi,* in quo non competit iurisdictio Episcopo, vt Episcopo, sed vt domino feudi, nam licet Episcopo competant iure speciali,
40 seu accidentali, si tamen ei competunt tanquam † ordinario, & Episcopo, & ex iurisdictione ordinaria; succedit in eis capitulum sede vacante, vt in iurisdictione, quam habet Episcopus ex consuetudine, vt cũ Collectario docet Abb *in dicto capite cum olim. decima quæstione* Pauinus *nona quæstione* 1. *parte numer. septimo* Cuchus *supra numero* 85. & Marcus Antonius Genuen. *supra numero* 31. quamuis contrarium teneat Felin. *in d. cap. cum olim. ad* 10. *quæst.* Ex quo infertur
41 declaratio † ad decretum Concilij *sess.* 24. *de reform. cap.* 6. vt facultas ibi concessa Episcopo, competat etiam capitulo sede vacante, nam licet illa facultas Episcopo competat iure speciali dict. decreti, tamen cõpetit ei iure communi & ex iurisdictione ordinaria ei tributa per d. decretum, & ita in terminis docent Zenedo *collect.* 4. *ad* 6. *numero* 3. Marcus Anton. Genuen. *cap.* 66. *numero* 22. Arag. 22. *quæstione* 88. *articul.* 12. 5. *conclusione* Enriquez *in sum. libro* 6. *cap.* 16. *§.* 1. *& lib.* 14. *c.* 20. *§.* Manu. Rodriguez *quæstion.* 1. *regul.* 1. *to. quæstione* 61. *articul.* 9. & Suarez 4. *tom. de pœnitentia disput.* 30. *sectione* 2. *numero* 4. Faciunt, quæ tradit Thom. Sanchez. *de matrimonio lib.* 2. *disputat.* 40. *quæstione* 2. & Suarez 5. *tom. de censuris disputatione* 7. *sectione* 4. *n.* 15. quamuis contrarium teneat *disputat.* 41. *sectione* 2. *n.* 13 contra quem id nouissime tenet ex dict. ratione Thom. Sanchez *lib.* 8. *disputatione* 2. *numero* 10.

42 Vnde, in iurisdictione delegata † Episcopo non succedit capitulum sede vacante, Rota *decisio.* 6. *de offic. delegat. in antiquis* Abb. *in dict. cap. cum olim.* 5. *quæstion.* Roma. *dict. consilio* 506. *numero quarto,* & ibi Horatius Mandos. *additione vltima Litera, l.* Felinus *in dict. cap. eam te numero* 17. *& in dict. cap. cum olim ad* 10. *quæstionem, & in d. cap. verum. ante numerũ* 1. Decius *in cap. quin Abbas de officio deleg. numero* 71. *&* 81. Rebuff. *d. num.* 68. Aceued. *dict. lib.* 1. Curiæ Pisanæ *cap.* 8. *numero* 2. Sbrotius lib. 1. *quæst.* 16. *numero* 1. *& lib.* 2. *quæst.* 135. *num.* 4. & Mar. Anton. Genuen. *supra d. c.* 85.

43 Quod ampliatur 1. etiamsi post † præsentationem mandati fuisset mortuus Episcopus Marcus Anton. Genuen. *sup.* quicquid sub *verb. forte.* tunc dicat Pauinus *q.* 10. 1. *p. n.* 20. & vide dicta infra *parte seq. cap.* 2. *dub.* 4. *à n.* 40.

44 Secundo † ampliatur, etiam si delegatio fiat à canone, quia licet competat à iure communi, tamen est ex potestate specialiter inducta, & non competente Episcopo, vt sic ex iurisdictione ordinaria, ita Abb. *in dict. cap. cum olim, d.* 5. *quæst.* Rota & Roma. *sup.* & cum Ioan. And. & Domin. Felin. *in d. c. eam te, nu.* 17. *& in d. cap. cum olim ad* 4. *&* 10. *quæst. & in d. cap. verum, vbi supra,* & Thom. Sanchez *dict. numero decimo.*

Ex quo inferunt, † capitulum sede vacante, non 45
posse visitare monasteria monialium exempta, quæ visitat Episcopus authoritate Apostolica, *clem.* 2. *de statu monach.* & ita tenuit Rota in vna Burgen. visitationis coram D. Oran. 1. Iun. & in alia Burg. procurationis coram eod. 10. Martij 1597. vbi fuit resolutum, *capitulum sede vacante posse visitare etiam monasteria monialium non exempta, exempta vero, nõ, Lapus, Abbas* in c. 1. de maior. & obed. lib. 6. *Abb.* numero 2. *Felin.* 3. in d. cum olim, *Socin.* 185 inæqualiter 2. de accusatio. *Pauinus* 1. parte quæst. 7. & de visitatione 2. parte, n. 32.

Quæ ampliatio procedit indistincte, † quamuis 46
Pauinus *d. q.* 7. *n.* 9. *& d. q.* 10. *n.* 4. *&* 5. & Mar. Anton. Genuen. *sup. nu.* 30. & Cuchus *d. tit.* 9. *numero* 80. teneant, capitulo sede vacãte succedere in iurisdictione à iure Episcopo generaliter, authoritate Apostolica delegata, si necessarium, vel vtile sit id de quo agitur expediri per capitulum, nec patiatur dilationẽ, nam adhuc capitulum non poterit vti huiusmodi iurisdictione delegata, tanta tamen poterit vrgere necessitas, vt iurisdictio ordinaria intret, licet alias non haberet locum.

Vnde etiam infertur, quod in casibus in quib. in S. 47
Concilio Triden. datur Episcopo facultas, quod procedat vt sedis Apostolicæ delegatus, qui habentur *in indice, verbo Episcopi,* quibus in causis procedant vt Apostolicæ sedis delegati, capitulũ sede vacante, non succedet in hac facultate delegata, quãuis possit procedere ex potestate ordinaria in causis, in quibus Episcopi etiam ex ea possunt procedere.

Et vt in hac re tollatur † æquiuocationis occasio 48
oportet animaduertere, quod aliud est dari à iure iurisdictionem delegatam Episcopo, ita vt procedat authoritate Apostolica, & tanquam delegatus sedis Apostolicæ, vt in terminis *d. clem.* 2. *de visitat. monasteriorum monialium exemptorum,* & in terminis *c. irrefragabili. §. cæterum. de offic. Ordinar. & cap. ad abolendam, in fin. de hæret. & capit.* 1. *§. fin. de statu regul. in* 6. *& clement.* 1. *de supple. negligentia prælat. & clement. quia contingit. de relig. domibus* & in hac iurisdictione non succedit capitulum sede vacante, vt dictum est, aliud est dari à iure, seu Concilio iurisdictionem Episcopo in aliquibus casibus, quam alias nõ habebat, prorogando, & extendendo eius iurisdictionem, & potestatẽ ordinariam, ita vt Episcopus iure proprio, & tanquam ordinarius procedat, & in hac recte succedit capitulum sede vacante, iuxta supra dicta *numero quadragesimo, &* 41. sicut etiam, quando solum tollitur, † & remouetur obstaculum exemptionis, vt *in* 49
clem. 1. *de testament. & in clemen.* 1. *de sepult.* nam tunc reducimur ad ius commune Pauin. *dict. quæst.* 10. *numero* 4.

Et aduerte, † quod quando verba (*authoritate Apostolica*) coniunguntur cum verbis, *concedimus facultatem,* non faciunt iurisdictionem delegatam, sed bene quando iunguntur, potestati faciendi, Pauin. *d. qu.* 10. *n.* 3. 50

A prædicta regula excipitur † collatio beneficio- 51
rum; nam capitulum sede vacante, non potest beneficia conferre, nec succedit in collatione beneficiorum *cap.* 2. *ne sede vacante, & cap. vnico eodem titulo in* 6. *& cap.* 1. *de institutio. eodem lib.* & hic est vnus, & præcipuus casus exceptus à dicta regula, ex rationibus adductis per glossam Abbas & alios *in d. capit.* 2.

numer.6.& in d.cap.cum olim numero secundo, glossam & Dd.*in d.ca.1.de institut.in 6.* Pauinum. 1. *quæstione secunda par.* Rebuff. *in praxi titulo de deuolut. numero* 88. *&* 90. Bermondum *de concubinariis verb. à perceptione fructuum*, Seluam. *de benef. 2. part. quæstione vndecima*, Corrasium *2.part.capit.7. numero primo & secunda* Rosiniacum *capit.8. numero* 9.*&* 10. Ioan. Nicol. Gine. *in Enchir. beneficiorum titulo quarto, de generis spect.cap. primo numero* 22. *& quadragesimoseptimo*, & Cuchum *dict. lib. 2. tit. 9. à num.*4.

52 Eademque ratione, non succedit † capitulum in præsentatione, seu electione, spectan. ad Episcopum, Pauin.*5.q.2.par. sub n.3.&* 4. & post alios Lambert.*de iure part.2.lib.q.2.art.*4.Citad. 6. *par.quæst.* 33.*num.*28.

53 Et procedit quamuis † Beneficiorum collatio ad Episcopum pertineat, iure deuoluto, Abb.*in c.cum olim 1.dubit.* & ibi Felin. *num.* 3. Ioan. Monach. *in cap.quamquam de elect. in* 6. *ad fin.* Bald. *in cap. ne pro defectu de electione.* Rebuff. *supra num.*93. Corras. *num.* 2. Cuchus *d. titul.* 9.*num.* 92. & Mar. Anton. Genuen.*d.cap.*58 eadem enim militat ratio, quamuis contrarium tenuerit Ioan. And.*in d.cap.quamquam*, & ibi Domin. & Francus *num.*4. & Abbas, *in d.cap.* 3 Zerola *in praxi.1.par.verb.capitulum.§.5.& 2. eod. verbo.§.*10.& Zechus *de benef.& pensio.c.5.nu.5. circa fin.* & quamuis in hoc non se resoluat Pauin. 2. *q.* 2.*part.*

54 Hæc autem exceptio † intelligitur in collatione libera non vero in confirmatione, & institutione, quæ sunt necessariæ & debitæ; nam capitulum sede vacante, electos iure confirmare potest *d.c. cum olim*, & instituere præsentatos *d.cap.1.de institut. in* 6. vt post alios docent Abb.*in d.c.cum olim, sub num.* 2. *& in d.c.2.nu.* 6. Archid. Domin. & Francus *in d.c.*1. Pauinus 2.*p.q.* 4.*&* 5. Rebuf.*supra num.*87. *&* 88.& Selua *d.quæstione* 21.*num.*6. & Corras. *d.cap.* 7. *numero* 2. *&* 3.

Vnde etiam collationes Beneficiorum † necessarias, capitulum sede vacãte facere poterit, Rebuf. *in concord.tit.de collatio. §. si quis vero, verbo disposuerit.ante fin.vers. 5. si collator. & in forma execut. verbo distulerit. post prin.& de nominatio.quæstione* 8.*numero* 49. alias 30.*& quæst.*14.*num.*130.alias 78. *& in praxi titulo de requisitis ad collationem bonam nu.* 22. *& tit.de deuolut. num.* 85 Probus ad Monachum *in cap.fin.de offic.vic.in* 6.*num.* 5. & vt receptum tradit Hippol. Bonacosa *lib.1.communium opinionum tit.* 9. 9.*de præben.numero.*13.& Ioseph Ludouicus *titulo de beneficiorum collatione, conclusione vnica versiculo ampliatur* 12. *lib.3 communium opinionum*, qui dicunt, quod capitulum sede vacante potest constituere vicarium qui poterit prouidere de beneficiis, quorum collatio est necessaria. & Zechus *d.cap.* 5.*num.3.versic.*9.*fallit* vbi ait, quod capitulum conferre non poterit, nisi collatio fuerit necessaria, vt in beneficio debito mandatario, vel nominato, & nouissime post hæc Ioan. VVamesius *consilio* 2.9.*&* 267.*num.secundo, & consilio* 260.

56 Et ista sententia † videtur esse Millis *in rep.verb. capitulum vacante sede potest*: iuncto *§. sequenti versiculo sed contrarium dicit* & Gemin per eum ibi relati. & de mente Abbatis *in d.c.cum olim, & in d.ca.* 2. *n.*6. Archid. Geminiani, & Franci *in d. cap. de institutio in* 6. Iun enim dicunt quod capitulum potest facere institutionem, & confirmationem, quia sunt necessariæ, & debitæ: videntur setire capitulum posse prouidere de beneficiis, quorum collatio est necessaria, & debita ad tradita per Aymon. *de antiquitate temporis 4 parte.sectione materia ista numero* 50. *versiculo rursus consideranda est ratio.* videtur etiam esse † de mente Pauini.4. *quæst.* 2.*par.num.*8. & Cuchi *d.titul.*9.*n.*46 qui dicunt, capitulum sede vacante posse postulationem admittere, dum modo nihil obiici postulato possit, quia non nititur mera gratia, sed iuris necessitatem habere videtur, per quam admissionem fit prouisio de beneficio, & tamen hoc non est iure in particulari expressum, idem ergo dicerent in collatione necessaria, & debita. 57

Idem etiam videtur tenere † Couarr. *li.3.variarum cap.*20.*numer.*7.*ad fin.* ibi, *quamuis non possit capitulum vacante sede beneficia libera collatione conferre*: sentit ergo posse conferre necessaria collatione. 58

Nec obstat ratio Corrasij † qui contrarium tenet *d.2.part.cap.*7.*nu* 5.*&* 4.*part.cap.*4.*num.*37. videlicet, quod hic casus lege expressus, non fit, & in collatione beneficiorum, nunquam vacante sede succedat capitulum, nisi vbi lege nominatum cauetur, *d.ca.*2. illa, ibi, *cum nusquam inueniatur cautum in iure, quod capitulum vacante sede fungatur vice Episcopi, in collationibus præbendarum.* Quia respondetur satis constare, quod iure cautum reperiatur, capitulum sede vacante † succedere in collatione beneficiorum necessaria, & debita: in primis quia capitulum sede vacante succedit in omnibus necessariis, glossa *in dict. clement.*1.*§.*1.*verb.capit. li de hæret.* communiter approbata, vt supra dixi *nu.* Rota *decis.* 6. *de rerum permutatione in nouis num.*1. Mill *d.verb.capitulũ vacãte sede potest*, & alij, & in omnibus, quæ sunt de iustitia, Archid. *in cap.*1. *de maior. & obed. lib.* 6. Bellam. *cons.*20.*num.*13 Rosiniacus *d.cap.*8.*post princ.vers. decedente Episcopo*, ibi, *totamque iurisdictionem, & iustitiæ munia in omni negotiorum genere adscripto Episcopo peragenda plane absoluere.* Secundo, quod † capitulũ succedat in collatione, necessaria, deducitur *ex d.c.cũ olim, de maior.& obed.* ex quo constat, succedere in confirmatione electi, ea ratione, quia est necessaria, & debita, vt explicant doctores citati supra, & eadẽ est ratio in collatione necessaria, & debita, & sic idẽ ius debet esse *l.illud ad leg. Aquil. cum vulga.* 59 60 61

Nec dicatur, † quod capitulum habet potestatem conseruandi, quia hoc est specialiter in iure ibi expressum, nam cum Papa, ibi, in facti contingentia respondeat, nil noui decernit sed respondet, prout alias de iure, & secundum illius regulas generales, ad *cap.in causis de re iudicanda.* Tertio idem deducitur † ex. *cap.*1.*de institut.lib.* 6. vbi dicitur, quod & si capitulum non possit beneficia conferre, præsentatos tamen potest instituere, & sic fit differentia inter collationem liberam, & necessariam, & non liberam, vt est illa quæ fit præsentatis, institutio enim dicitur collatio non libera. Decius *consilio* 121. *nu.* 1. Suarez.5.*tom.disputat.*14. *sect.*2.*nu.*32. Neque † etiam dici potest, quod capitulum habeat istam potestatem instituendi, quia hoc est in iure ibi expressum, nam ille textus non est exorbitans, nec inducit ius nouum, sed emanauit ad declarationem, vt ex contextura & tenore verborum illius constat, & tradit ibi glossa *verb.si capitulum*, & sequuntur Dd. *ibid.* quicquid dicat Lamb.1.*par.1.lib.q.2.art.9.n.2.vers.similiter videmus.* 62 63 64

Præterea † dato quod ille tex. esset exorbitans, & limitatorius, reg. quod capitulum sede vacante, non potest Beneficia conferre, tunc in tracta. reg. quod 65

quod in exorbitantibus, seu exceptionibus, quæ fiunt à regulis, fit extensio de similibus ad similia, ex identitate, seu paritate rationis, glossa *verbo mariti in l. si constante*, & ibi Dd. *ff. soluto matrimonio, capit. cum dilecta de confirmatione vtili.* & ibi Abb. 5. *notab.* & Decius, Cassad. *decis. 3. de iure patr. nu. 3. & dec. 7. de causa possess. n. 19.* & post alios plures Couarru. *lib. 2. var. c. 5. n. 7.*

66 Vnde cum sit † eadem ratio in collatione necessaria, & debita, quæ est in institutione, poterit capitulum sede vacante eam facere ex illo text. † & sic in Diœcesi Palentina, Burgen. & Callagurritana, & aliis, vbi beneficia sunt patrimonialia, & debentur filiis patrimonialibus dignioribus repertis, aut nominatis, vicarius capituli sede vacante illa confert, quia ex constitutionib. synodalibus, seu consuetudine, vel alias eis debentur, de quo etiam infra *nu. 89.*

69 † *& seq.* de quibus beneficiis patrimonialibus agit Mandos. *reg. 19. de infirmis quæst. 15.* Hoieda *de incompatibilitate Benef. 1. part. c. 24. ex numero 86. & l. 21. 22. & vigesima secunda. titulo tertio, lib. 1. recopilationis*, & ibi Acebedo, & nouissime, & late Gonçalez *glossa 9. §. 1.*

70 Et ad text. *in dict. cap. illa. 2.* respondetur text. † istum, & alios, qui dicunt Capitulum Sede vacante, non succedere in collatione beneficiorum, procedere in collatione libera, & gratiosa, eo quod illa, (cum sit quædam præeminentia,) propter liberalitatem, & gratiam, quæ in ea exercetur in dando cui libuerit, computatur inter fructus, quos Capitulum distrahere non debet, sed futuro Episcopo reseruare, ne ei præiudicium fiat; & est donatio quædam, quæ non censetur ei concessa, vt supra citati *numer. 51.* Ex quibus † rationibus, (quæ non militant in collatione necessaria, & debita vt constat) satis ostenditur quod dicitur, *in dict. cap. illa 2. & similibus* solum procedere in collatione libera, & gratiosa, prout loquitur. ratio enim etiam coniecturata, limitat & restringit dictum ad eius limites, *l. cum pater. §. dulcissimis. ff. de legat. 2. l. quamuis. §. adigere. ff. de iure patron.* & post Abb. tradit Cassado. *dec. 31. n. 4. & decis. 32. num. 10. & decis. 39. num. 4. sup. regul.* Et sic in collatione necessaria videtur manere firma reg. generalis supra posita, *num. 4.*

71 Nec obstat alia ratio Corrasij de collatione, † quæ fit mandatario, quæ necessaria videtur, & tamen eam Sede vacante, Capitulum facere, nequit *cap. eam te, de rescrip.* quia id ex eo est, quod collatio ista fit ex iurisdictione delegata, in qua Capitulum non succedit, vt dixi, & est *dec.* Rotæ 56. *de concessione præbend. in antiquis.* Quamuis Rebuffus *in d. forma executor. verb. distulerit*, & Zechus *vbi supr.* teneant Capitulum posse facere collationem mandatario, tanquam necessariam, & nouissime VVamesius *supra.*

72 Et contra † Corrasium facit quod ipse docet *d. 2. par. cap. 8. num. 2.* ibi *Cum tunc collatio non sit voluntatis, &c.* cum Domin. *in c. fi. de officio Vicarij in sexto*, contra Rotam *decisione 43. in antiqu.* quæ est *prima de renuntiationis*, posse Vicarium Episcopi, absque speciali mandato conferendi, conferre beneficia ex causa permutationis resignata, si potestatem recipiendi resignationes ab Episcopo habeat, quia tunc collatio non est voluntatis, sed necessaria, quia non possunt huiusmodi beneficia nisi permutantibus conferri, vnde tenet in Vicarium Episcopi, ex generali commissione, transire collationem necessariam, & tamen strictior est potestas Vicarij Episcopi, quam Capituli Sede vacante, quod plura potest, quam Vicarius Episcopi, Pauinus *quæstione secunda tit. secundo, & quæst. quinta, numero 5. part. 1.* Sbrotius *de Vicario Episcopi lib. 1. quæstione 15. num. 6.* de quo *cap. seq. à numero 104.*

Illa vero est collatio necessaria, † quæ est debita 73
certæ personæ, seu certo generi personarum, Rebuf. *in praxi. tit. de collatione, nu. 1. & d. quæst. 14. de nominatio. n. 131.* alias 79. *& seq. & aliis locis supracitatis*, P. Gregor. *de benefi. c. 39. num. 3.* Puteus *decis. 100. numero 3. lib. 3. & decisione 235. libro 2. & decisione* Abulensis Parochialis 24. Octobr. 1594. supra adducta, *capit. 5. num. 93.*

Et sic non † bene loquitur Corrasius *4. p. c. 4. n. 38.* 74
dum ait, non videri sibi admodum tutum asserere, collationem quæ fit nominatis, necessariam esse quãdo concurrentibus pluribus eiusdem anni nominatis, possit Episcopus cui vult gratificare, &c. nam vt est dictum ad hoc, vt collatio non dicatur libera, sed necessaria sufficit, vel quod sit debita certæ personæ, vel saltim certo generi personarum. facit *l. vnum ex familia. §. 1. ff. delegati 2.*

Et ideo quando patronatus præsentasset † plures 75
æque idoneos, posset nihilominus Capitulum Sede vacante instituere, quem maluerit ex præsentatis, Pauinus *2. part. quæstione quarta, in fin. & quæstione quinta, numero secundo*, & facit quod dicitur *cap. seq. num. 88.*

Ex quibus infertur, quod si aliquod Beneficium 76
† seu Capellania, ex fundatione, & institutione conferendum sit certæ personæ, seu certo generi personarum, vt consanguineis fundatoris, &c. Poterit Vicarius Capituli Sede vacante illud conferre, quanuis non sit iuris patronatus, sed mere collatiuum, vt si fundator illud liberum reliquisset à iure patronatus, seu alias ius patronatus esset amissum. Et vbi esset iuris patronatus, & patronus non præsentasset in tempore, & ita post hæc tenet VVamesius *dict. consil. 260.* vbi ait, quod beneficia quæ certæ personæ, seu certis personis in specie affecta sunt, possunt conferri à Cap. Sede vacante, licet secus cum in genere qualificatis personis collatio facienda est, vt magistris, &c.

Et idem erit, quando ratione optionis debetur † 77
Beneficium antiquiori optanti, quo casu, etiam non est libera collatio, sed necessaria, *vt in cap. fin. de consuetud. in 6.* & tradit P. Gregor. *supra numero 4. & d. decis.* Abulen. parochialis poterit enim ab illo conferri, &c.

Secundo infertur verum esse † id quod dicitur in- 78
fra *11. par. c. 4. n. 81.*

Tertio ex dictis prætendebatur in † causa mea 79
Abulen. Parochialis de la Calcada hodie stãte Sacro Concilio Trident. *sessio 24. de reform. cap. 18.* & constitutione Pij V. super collatione Parochialium, posse Capitulum, seu eius Vicarium, Sede vacante, conferre Parochiales, seclusa reseruatione, ex quo debent conferri magis idoneo reperto, seu electo, ex approbatis in concursu, quem Vicarius Capituli potest facere, vt apparet ex illa declaratione S. Congregationis Concilij Toletana adducta *9. par. cap. 2. nu. 8.* vbi dicitur, & sic hodie videbatur earum collatio necessaria iuxta dicta. Ad quod facit quod † ait Vgo- 80
linus *d. censur. tab. 2. cap. 11. §. 2. numer. 3.* quod hodie ob concursum qui fit de beneficiis, quæ curam animarum habent, collatio libera non omnino videatur.

Rota † tamen 1. Februarij 1593. coram illustrissi- 81

mo D.Millino contrarium censuit ex opinione Corrasij vbi supra, quæ dominis magis placebat, & ex d. declaratione S.Congregationis Toletana, quæ decisio Rotæ sic se habet. *Regulæ quod Capitulum Sede vacante non potest beneficia conferre*, ca 2. ne Sede vacante, cap.vnic. §.si vero eodem tit.in sexto, *Gemin.* in cap.primo sub numero quarto, de maioritate & obedien. in sexto, *afferebatur limitatio, ex Rebuff.* in praxi, titul.de deuolut. numero 85. & in tract.nominat. quæst.octaua, numero 30. *vt non procedat in collatione necessaria: & adducebatur simile de potestate instituendi & confirmandi, quæ transit in Capitulum, vti necessaria Abb.* in cap.cum olim sub numero 7. versic.sed in confirmatione, & institutione de maioritate & obedien. *Anchar. Gemin. Francus, & alij* in cap. 1.de institutio.in 6. *& ex ista limitatione deducebatur, quod cum Parochiales ex dispositione S. Concilij Tridē. sess.24.c.18. & constitutione S.memoriæ Pij V. sint conferendæ magis idoneis repertis, collationem esse de iustitia, & necessaria, & consequenter Capitulum Sede vacante potuisse conferre, vt de nominatis & graduatis, quibus ex concordatis beneficia debentur, tradit Rebuff.* in locis citatis, *His tamen non obstantibus domini censuerunt, collationem factam Nicolao Garsiæ à Capitulo fuisse inualidam. Ratio potissima fuit, quia iste casus in iure non reperitur expressus, & in collationibus Beneficiorum nunquam Sede vacante succedit capitulum, nisi in casibus à iure expressis*, capit.illa, ne Sede vacante, *Lambert.* de iure patron.libro 1. 9.artic.2.quæstione princip.1.part.1.libr.numero secundo, *per quam rationem in propriis terminis, quod Capitulum Sede vacāte non possit facere collationem necessariam, contra opinionem Rebuffi, tenet Ioan.Corrasius* in tract.de Sacerdot.2.part.capit.septimo sub numero 4. & 5. *mouebat etiam maxime dominos, declaratio Congregationis Cardinalium, Sacri Concilij Trident.interpretum, quæ censuit Capitulum non solum non posse conferre Parochiales Sede vacante, sed neque etiam posse conferre in commendam, quod Capitulo erat permissum.* c.bonæ. *vbi Abb.* num.14. de appellatio. capite vlt.de statu Monach. *Abb.* in c.illa n. 4.ne Sede vacante aliquid innouetur. *Nec obstat opinio Rebuffi, quia dominis magis placebat opinio contraria, præsertim stante resolutione Congregationis, nec placuit simile de institutione, & confirmatione, cum Capitulum habeat istam potestatem, quia hoc est in iure expressum, Abb.* in d.cap.illa numero sexto. *Lamber.* in loco citato, versic.similiter videmus.

82 Et 8.Martij † eiusdem anni, coram eod. D.Millino domini steterunt in decisis.

83 Postea tamen † coram illustrissimo Cardinali Blācheto, dom ni magis ierunt in hoc, quod collatio Parochialium etiam hodie non sit necessaria, quia tota radicatur in mera voluntate Episcopi, qui potest abstinere ab illa, & permittere vt per lapsum temporis ius deuoluatur ad superiorem, nec ad eam per alium cogi potest, vt apparet ex dec.supra adductis, *c. 5.n.92. & 93.*

Quod fundamentum videtur magis iuridicum, † ex
84 dict constitutione Pij V. ex qua Episcopo non conferente Parochialem intra sex menses, eius prouisio libera deuoluitur ad Papam, quamuis factus esset concursus, & etiam ex approbatis magis idoneus e-
85 lectus. Vnde apparet approbatos in † concursu, aut etiam electum ex eis tanquam magis idoneum, non habere ius ad Parochialem, nec esse eis debitam absolute, vt sic collatio eius dici possit necessaria, sed solum Episcopum, si vult conferre, debere conferre vni ex approbatis in concursu, quem magis idoneum iudicauerit, & elegerit, iuxta formam Concilij ibi, cui facto suo subiicitur, vt dicitur *in dict.decisio.secunda* coram Domino Blancheto. Si enim approbati † 86
in concursu, aut etiam magis idoneus electus, haberent aliquid ius ad Parochialem, & eis deberetur absolute, vel non fieret deuolutio iuxta dicta infra 10. *part.cap.quarto à numero primo*, vel fieret cum eadem qualitate, & onere, ex Rebuff. *dict.titul.de deuolut. numero* 40. 41. & 42. & Corrasio. 4. *part.capitulo quarto.numero* 16. & dictis infra *d.* 10. *partic. cap.tertio, numero* 42.

Et ita in causa Salamantina Parochialis † de Gaia- 87
tes, 1.Decemb.1578.coram D.Brauo quæ est *decisio.* 442.*part.*1.*diuersorum, numero quarto*, dicitur, collationem Parochialis vacantis, sede Episcopali vacante in mense Ordinarij, de iure reseruari successori Episcopo, & sic Ducem Albanum virtute sui indulti, de quo supra *cap.primo, numero* 631. non potuisse præsentare ad Parochialem vacantem, Sede Episcopali vacante, in mense Septembris, &c. Quamuis hodie, cum omnia † beneficia vacantia Sede vacante, 88
sint reseruata ex *reg.* 2.*Cancellariæ* vt dixi *dict.cap.*1. *à numero* 221. poterit Dux præsentare ad Parochiales, & alia Beneficia vacante Sede Episcopali, vacantia in quocumque mense, vt *in dict.cap.primo, numero* 650.

Et ita etiam in terminis beneficiorum patrimo- 89
nialium, † tenuit postea Rota in vna Calagurritana beneficij de Ascarca 17.Maij 1596.coram Dom. meo Corduua, vt in decis.sequen. *Fuit resolutum, Capit.Ecclesiæ Cathedr. Calagurritanæ non habuisse facultatem conferendi beneficium, de quo agitur, sede Episcopali vacante*, cap.illa ne Sede vacante, *& ibi Doct.Gemin.* in cap.1.numero 4. de maioritate & obedien.in sexto, *Rebuff.* in praxi titul.de deuolut. numero 70. & 71. *quia non succedit in iuribus Episcopi, nisi in casibus à iure expressis, Abb.* in capitulo secundo numero tertio, ne sede vacante, *nam cum hæc sit regula prohibitoria, omne id intelligitur esse expresse prohibitum, quod specialiter non est permissum.*l.1.§. si quis hoc interdicto, de itinere actuque priuato. cap.auditis. *vbi Abb. Felin. & cæteri* de præscript. *Ruin.* consil.157.numero 19.libro primo. *Alexand.* in l.si conuenerit. numero 4.de re iudicat. *Paris.* consilio 112.numero 53.libro 1. *Nec obstat, quod Capitulum succedat in iurisdictione, vacante sede*, cap cum olim de maioritate & obedientia, *quia iste actus receptionis, est similis collationi, & tanquam mixtus debet successori reseruari*, dict.cap. secundo, ne sede vacante, cap.vnic.§.fin. eodem titulo in 6. *Minus refragatur, quod iste non sit casus liberæ collationis, cum sit recipiendus ex filiis patrimonialibus, qui in concursu magis idoneus fuerit iudicatus, quia non propterea pertinet ad Capitulum, tanquam collatio necessaria, illa enim necessaria collatio dicitur in proposito, ad quam Episcopus tenetur, & potest compelli, & quæ incipit à tertio vt à patrono, non autem quando totus actus dependet ab illius potestate, prout electio, & institutio magis idonei, quemadmodum resolutum fuit in illa Abulen. Parochialis 22. Iunij 1594. coram illustrissimo Blancheto, vt in præsenti contingit, cum de illo tempore, nullus beneficiatus adesset in illa receptiua Ecclesia, qui electum reciperet, vnde iudicatus dignior per Ordinarium instituendus erat, iuxta constitutiones illius diœcesis, quæ cum istam facultatem instituendi solis Ordinariis tribuant, dato millies, quod iste actus iustitiæ, & iurisdictionis sit, tamen in eo Capitulum sede vacante non succedit, cum in illo nullam cum Episcopo communionem ha-*

habeat, ad tradita per Abb. in d.cap. cum olim penul. versi. 5. dubitatur, de maioritate & obedien. *maxime in materia prohibitiuæ collationis ad Feli.* in d.cap. cũ olim num 3. *vbi ex supradictis voluit, quod licet collatio iure deuoluto iustitiam respiciat, tamen Capitulum vacante sede in eo non succedit, sed Episcopo ratione honorificentiæ reseruatur.* Refert & sequitur Gonçalez *gloss. 9. §. 1. n. 77. & glo. 45. num. 20.*

Sed cum filius patrimonialis, in concursu magis
90 idoneus iudicatus † habeat ius ad beneficium, & ei absolute debeatur, sicut præsentato, ita vt Ordinarius possit per superiorem compelli vt ei conferatur, seu ab eo appellari iuxta dicta infra *d. 10 par. ca. 4. num. 5. & 9.* videtur collatio vere necessaria, & de iustitia, & consequenter in ea succedere Capitulũ sede vacante, & esse longe diuersum ac in Parochialibus. Et in materia collationis necessariæ, & iustitiæ, appellatione Ordinarij veniet Capitulum vacante sede, sicut etiam veniet Vicarius Episcopi. Quamuis ad effectum vt intret alternatiua, & indultum Cardinalium dicatur libera collatio, cum fiat sine præsentatione, & interuentu alterius vt supradictum est *c. 1. n. 476.* id tamen non procedet stante *reg. 2. Cancellariæ*, reseruatoria beneficiorum vacantium sede Episcopali vacante, de qua supra *ca. 1. à num. 221.* in qua ineluduntur etiam beneficia patrimonialia, quæ prouidentur per Episcopum absque alterius præsentatione, vel electione, nisi adsit indultum in contrarium iuxta supradicta *d. c. 1. à nu. 559. & 565.*

Alter casus exceptus à prædicta reg. *num. 4.* † po-
91 sita; hodie est ex S. Concilio Trid. *sess. 7. de reform. cap. 10.* ex quo non licet Capitulis Ecclesiarum sede vacante, infra annum à die vacationis, ordinandi licentiam, aut literas dimissorias, seu reuerendas, vt aliqui vocant, tam ex iuris communis dispositione, quam etiam cuiusuis priuilegij, aut consuetudinis vigore, alicui beneficij Ecclesiastici recepti, siue recipiendi occasione, arctatus non fuerit, concedere: & si secus fiat Capitulum contraueniens Ecclesiastico, subiaceat interdicto, & sic ordinati, si in minoribus ordinibus constituti fuerint, nullo priuilegio clericali, præsertim in criminalibus, gaudeant, in maioribus vero, ab executione ordinum, ad beneplacitum futuri Episcopi sint ipso iure suspensi, ita Concilium *ibi, & in c. 10. sessione 23. de reform.* pœnam istam impositam iis, qui contra decretum à Capitulo Episcopali sede vacante literas dimissorias impetrant, ad illos qui easdem literas non à Capitulo, sed ab aliis quibusuis in iurisdictione Episcopi loco Capituli sede vacante succedentib. obtinerent, mandat extendi, concedentes autem dimissorias contra formam decreti, ab officio, & Beneficio per annum sint ipso iure suspensi, & notant Mayolus *de irregularitate libro quarto, cap. 2. numero 3.* Salcedo *in pract. crim.* Bernard. Diaz *cap. 26. verb. sine licentia.*

Et ex Bulla Sixti V. contra male promotos, † or-
92 dinati cum literis dimissoriis, seu licentia Capituli sede vacante contra d. decretum, erant absolute ipso iure suspensi, & absolutio Rom. Pontifici reseruata, sed illa iam per Clem. VIII. ad terminos sacrorum Canonum, & dispositionem S. Concilij Trident. adducta est, vt dictum est sup. 2. *par. cap. vltim. num. 70.*

Et super *d. c. 10. sess. 7.* S. Congre. eiusdem † Con-
93 cilij fec it declarationes sequen. Prima, *post annum sedis vacantis, Capitulum literas dimissorias, & facultatem ordinandi concedere potest in Ecclesia vacãte, sic ipsum Concilium Trident.* Secunda, *Concilium Prouinciale statuere non potest, vt Capitula non remittant ordinandos ad alios quam ad comprouinciales Episcopos, nisi id faciat ex rationabili causa pro correctione scilicet Prouinciæ 15. Martij 1586.* Tertia, *an Concilium Prouinciale possit restringere potestatem Capitulis hic tributam, scilicet vt non concedant post annum literas dimissorias, ordinandis ad titul. patrimonij, vel pensionum. Respon. in hac re obseruandum esse* cap. 2. sess. 21. de reform. *quod docet, obtinentes patrimonium, vel pẽsionem, non promouendos, nisi Episcopus pro necessitate, vel commoditate suarum Ecclesiarum iudicauerit eos assumendos esse.* Quarta, *Capitulum sede vacante post annum non arctatis concedere dimissorias ordinandi ad titulum patrimonij, seu pensionis, non posse Congregatio respondit, sed hanc facultatem esse reseruatam iudicio proprij Episcopi.* Sed aduerte hoc non videri receptũ, saltim in Regnis Castellæ.

Quinta, *Capitulum sede vacante potest concedere licentiam extero Episcopo, exercendi Pontificalia in eorum Ecclesiis, & ordines conferendi, tam clericis illius diœcesis, quam exteris habentibus literas Episcoporum suorum, iuxta formam huius decreti,* vide Puteum *dec. 407. lib. 2.* Nauar. *consil. 44. de temporibus ordinat.* qui id tenent.

Sexta, *Congregatio censuit textum hunc non comprehendere primam tonsuram, & in minoribus ordinib. constitutos non suspendi.*

Septima, *Hoc caput censuit Congregationem non procedere in infinito solum charactere primæ tonsuræ.* Octaua, *Vicarius Capituli sede vacante, infra annum potest concedere litteras dimissorias ad primam tonsuram, ei qui est præsentatus à patronis laicis, ad beneficium Ecclesiasticum iuris patronatus ipsorum, vt illud obtinere valeat.* Nona, *ibi,* si in minoribus, &c. *ad minores ordines sic promotus, potest in susceptis ordinibus ministrare, & beneficia obtinere, non autem priuilegiis clericis concessis gaudere.* Decima, *An Episcopo existente hæretico, facultas concedendi dimissorias pertineat ad Capitulum Cathedralis Ecclesiæ. Resp. Ad Capitulum pertinet, si Episcopus sit notorie hæreticus.* 1588. Vndecima, *An eo casu, quo Capitulum potest concedere dimissorias, si Canonici propter hæreses dispersi sunt, & nequeãt cõuenire sine difficultate, sufficiat habere literas dimissorias ab vno aliquo ex Canonicis Cathedralis Ecclesiæ. Respon. sufficit habere literas dimissorias à residentibus Capitularibus, etiam si vnus dumtaxat resideret.*

Duodecima, *An omnino sufficiat sine dispensatione vel dimissoriis, adire pro suscipiẽdis ordinib. ad viciniorem Episcopum, seu Metropolitanum. Resp. Non adeũdum vicinum, neque Metropolitanum, sed adeundam Sedem Apostolicam.*

Sed hic est graue dubium, † an d. decretum Cõ- 94
cilij comprehendat primam tonsuram, ita vt Capitulum, seu vicarius sede vacante, non possit infra annum dare dimissorias etiam ad primam tonsuram. Et videtur non comprehendere *ex d. declaratione 6. & 7.*

Nihilominus verius videtur contrarium, † nam 95
Concilium *in d. cap. 10. in princip.* generaliter & absolute dicit, quod non liceat Capitulis infra annum ordinandi licentiam, aut literas dimissorias, seu reuerendas concedere, & ita tenent Nauarr. *consil. 27. de temporibus ordinat.* & Fr. Man. Rodriguez qui eum sequitur *in sum. 2. tom. cap. 14. num. 6.* vbi docent non posse Capitulum sede vacante dare dimissorias, et-

iam ad primam tonſuram, & conſequenter cum intra annum non reputetur, quo ad hoc ordinarius, non potuiſſe quem, cui Nuntius Hiſpaniæ dedit dimiſſorias, vt poſſet Ordinari ab aliquo Antiſtite, cum teſtimonio idoneitatis à prouiſore accepto, ordinari prima tonſura virtute illarum, cum teſtimonio prouiſoris Capituli ſede vacante, quamuis Nuntius ſciuiſſet eſſe ſedem vacantem, ex *cap.8.ſeſſ.23.de reformatione, &c.* idem tenet Mar. Anton. Genuen. *capit.85.numer.15.* & ita communiter intelligitur & practicatur, & videtur colligi ex *declaratione 8.* quæ loquitur in arctato ratione beneficij recipiendi.

96 Nec obſtat *declaratio* † *6. & 7.* quia intelligitur, quod dict. decretum non comprehendat primam tonſuram, quod ad pœnas ibi impoſitas contra ordinatos, quia eas ſolum imponit contra ordinatos in minoribus, & in maioribus ordinibus, & appellatione minorum ordinum, ſecundum communem vſum loquendi, particulariter Concilij, ſolum intelliguntur quatuor minores, & non prima tonſura, quæ ab illis condiſtinguitur, vt apparet ex Concilio *ſeſſ.23.c.4.5.6.10.& 11.* licet etiam prima tonſura ſit & dicatur ordo, vt dicetur infra *7.par.cap.1. à numero 2.*

Secundo eſt dubium, quomodo ſint intelligenda
97 † illa verba Concilij *dict.capit.10.ſeſſio.7.* de arctatis occaſione beneficij Eccleſiaſtici recepti, ſiue reci-
98 piendi. Et quidem clarum eſt, illos dici † arctatos occaſione beneficij recepti, qui obtinent aliquod beneficium, ratione cuius tenentur ſe promoueri facere, vt qui obtinet Parochialem Eccleſiam eſt arctatus ad Sacerdotium intra annum, & qui obtinet Canonicatum ad ordinem illi annexum. Et idem eſt in aliquibus beneficiis, ſeu Capellaniis, requirentibus ex inſtitutione ſeruitium perſonale, ſeu aliquem ordinem.

99 Difficultas eſt, † qui dicantur arctati occaſione beneficij recipiendi. Et credo illos dici arctatos occaſione beneficij recipiendi, qui habent ius, ſeu ſunt vocati ad aliquod beneficium vacans, ſeu Capellaniam, quod tamen requirit actu certum ordinem, quo illi carent, hi nimirum videntur arctati ad talem ordinem, occaſione beneficij recipiendi. Ita P. Ledeſma *in ſum.de Sacram.ordinis c.8.3.concluſ.* Ille et-
100 iam videtur arctatus occaſione beneficij † recipiendi, qui cum non ſit ordinatus prima tonſura, eſt præſentatus ad beneficium, vt *in d.declaratione* 8. de qua vide infra *7.par.c.1.n.30.*

101 Electus vero in concurſu † ad beneficium curatum, cuius collatio facienda eſt à Papa non poteſt interim dici arctatus, nec occaſione beneficij recepti, quia illud tunc non habet, nec occaſione beneficij recipiendi, quia non requiritur actu Sacerdotium &c. & idem erit in præſentato ad aliquod beneficium, ſeu Capellaniam, habens annexum certum ordinem, ad quem illud obtinens tenetur ſe facere promoueri.

102 Præterea non dicitur arctatus occaſione † beneficij recipiendi, is cui aliquis vult reſignare aliquod beneficium requirēs actu ordinem quo ille caret, hoc enim eſt mere voluntarium, &c.

103 Rurſus aduertendum eſt, Nuntio Hiſpaniarum ſolere † inter alias dari facultatem, *Licentiam tribuendi quibusuis in ætate legitima conſtitutis, & alias ad id idoneis Sacerdotali militiæ aſſcribi volentib. qui competenter beneficiati & arctati fuerint, vt ad omnes etiam ſacros & Presbyteratus ordines, à ſuo ordinario, vel cum eiusdem aut Vicarij ſui teſtimonio, à quocumque alio maluerint Catholico Antiſtite, gratiam & communionem Apoſtolicæ ſedis habente, extra Romanam Curiam, & in propria diœceſi reſidente tribuere, etiam Dominicis, & aliis feſtiuis, extra tempora à iure ſtatuta ad ſacros etiam Presbyteratus ordines promoueri, & in illis promoti, etiam in Altaris miniſterio miniſtrare poſſint.* Ita in facultatibus Cæſaris Speciani Nuntij Sixti V.

Ex quibus apparet, † Nuntium Hiſpaniæ non poſſe etiam ſede aliqua Epiſcopali vacante dare dimiſſorias, niſi competenter beneficiatis, & arctatis, & ſic in caſibus in quibus Capitulum ſede vacante non poteſt dare dimiſſorias, nec ipſum Nuntium poſſe, quicquid dicat P. Ledeſma ſupra *tertia difficultate*, quamuis hoc male fuerit ſeruatum annis præteritis. 104

Et quamuis alias, † poſſit quis promoueri cum literis dimiſſoriis Legati de latere, vt tradit Iacob. de Graffiis *in deciſ.aureis casuum conscien.lib.4.cap.27. n.27.* tamen id eſt intelligendum, modo eius probitas, & mores teſtimonio ſui ordinarij commendentur, ex decreto Concilij *ſeſſ.23.capit.8.* ad quem effectum, non dicetur ordinarius intra annum Capitulum, ſeu eius Vicarius ſede vacante, reſpectu eorum qui non ſunt arctati, vt per Nauar. & Manu. Rodriguez *ſupra.* 105

CAP. VIII.

De Vicario Epiſcopi.

SVMMARIA.

DE Vicario Episcopi an poſſit beneficia conferre, numero 1.

Vicarius Episcopi debet eſſe clericus ſaltim primæ tonſuræ: nam laicus Vicarius eſſe non poteſt, n.2. Nec clericus coniugatus, n.3. Nec bigamus, niſi fuerit diſpenſatus ad ordinem ſusceptum, etiam ſoluto matrimonio num.4.

Nec qui fuit Iudex maleficiorum, & protulit ſententias mortis poteſt eſſe Vicarius, etiam ſi poſtea, vel antea ſit factus clericus, quia eſt irregularis, & ſic incapax iurisdictionis Eccleſiaſticæ ſecundum Felin. & alios, nu.7. Sed improbatur iſta ſententia nu.8. Non ſolum quando commiſsio fuit facta ante irregularitatem incursam, ſed etiam quando poſt, nam etiam facta irregulari, eſt valida, excepto casu de clerico coniugato, ſeu bigamo, &c. à n.9.

Hodie in his Regnis Caſtellæ & Legionis, officialis ſeu prouisor, vel Vicarius generalis, ſeu iudex Ordinarius Episcopi, vel alterius, iurisdictionem Eccleſiaſticam obtinentis, debet eſſe conſtitutus in ſacro ordine, alias deputatio, & electio eſt nulla, &c. Ex breui Clementis VIII. cuius tenor ponitur, n.11.

Iſtud breue comprehendit etiam Vicarios & prouisores ad præsens exiſtentes, n.12.

Sed non videtur adhuc ligare ex defectu publicationis, quia non publicatum, ſed ſolum intimatum Episcopis aut etiam prouisoribus, & ad hoc vt lex, ſeu conſtitutio liget, neceſſarium requiſitum eſt, quod ſolemniter edatur & publicetur, & ante publicationem non ligat, etiam data ſcientia, numero 13. & 14. Quod procedit etiam ſtante clausula decreti irritantis numero decimo quinto & 16. vbi ponitur deciſio Rotæ, & in

ipso breui ad fin. mandatur executoribus, quatenus solemniter publicantes faciant obseruari, quæ publicatio saltim debet fieri in curia Regis, vbi Nuntius residet numero 17. & 18. neque intimatio facta Episcopis aut Vicariis potest dici publicatio, &c. numero 19.

De Vicario Episcopi qui sunt videndi, n. 20.

Vicarius sicut Episcopus Ordinarius est nu. 21. & idem est in Vicario Capituli sede vacante, nu. 22. quamuis esse delegatum teneant aliqui relati, n. 23.

Non tamen ex eo est Ordinarius, quod lex det huiusmodi iurisdictionem Vicario, nam verius eam accipere ab Episcopo eum deputante, n. 24. sed ex eo quod iuris permissione, & consensu, ab Episcopis constituitur, vt eorum locum teneat, &c. num. 25. qua ratione idem est dicendum in Vicariis seu locum tenentibus prætorum, num. 26.

Id limitatur primo, vt procedat in Vicario generali, qui facit vnum consistorium cum Episcopo, &c. nu. 27. & ideo ab eo non potest appellari ad Episcopum, & potest esse delegatus Apostolicus n. 28. Secus in foraneo, quem Episcopus in aliquo loco, seu parte diœcesis constituit, vel ad certos actus seu causas, quia dicitur delegatus: nec facit vnum consistorium cum Episcopo, & ab eo appellatur ad Episcopum, nec potest esse delegatus Apostolicus, n. 29.

A Iudice Metropolitano Archiepiscopi Compostellani, residente in ciuitate Salamantina, tanquam Vicario foraneo, potest appellari ad Archiepiscopum ex Rota num. 30. Nec is potest esse Delegatus Apostolicus, vel Nuntij, seu Legatus, n. 31.

Reprobatur sententia Germonij, tenentis à Vicario foraneo ad Episcopum appellari non posse, n. 32.

Reprobatur doctrina Sbrotij dicentis non dari appellationē ad Episcopum à sententia Vicarij generalis constituti in ciuitate tantum, n. 33.

Reprobatur doctrina D. Anton. Syluestri & Cuchi, dicentium Vicarium foraneum esse ordinarium, & idem consistorium cum Episcopo, si ad vniuersitatem causarum sit deputatus, nu. 34. Solum dici potest delegatum ad vniuersitatem causarum, esse instar ordinarij, seu quasi ordinarium, & ideo subdelegare posse, numero 35.

Vicarius, quem ponit Archiepiscopus Toletanus in ciuitate Toletana, non videtur Vicarius generalis, & principalis, si non est positus cum potestate generali ad totam diœcesim; nec etiam Vicarius Matriti, nec Compluti, cum nō sint positi ad totam diœcesim, nec in ciuitate vbi est sedes, & consequenter non possunt esse iudices Apostolici, nec expedire literas dispensationum, & alias directas officiali Toletano, & si illi essent Vicarij generales, & principales, non posset ab eis appellari ad consilium Archiepiscopi, num. 36. Nec Vicariis Compluti, & Matriti, diriguntur commissiones, saltim à Papa, (quicquid dicat Flores,) sed directæ officiali Toletano eis præsentantur per errorem, numero 37.

Reprobatur Flores, dicens quod si Vicarij positi in dict. Oppidis essent æque principales, (prout erant Vicarij quos habebat Episcopus Palentinus, Vallisoleti, & Palentiæ) essent capaces etiam de rigore iuris dictarum executionum, &c. n. 38.

Tunc tantum Vicarius generalis positus in oppido diœcesis esset principalis, quando in ciuitate non est alius Vicarius generalis, &c. n. 39.

Secundo illud limitatur, vt procedat in his quæ veniunt ex generali commissione, secus in his quæ requirunt speciale mandatum, & specialiter committuntur, quia in his Vicarius erit delegatus, & sic appellabitur ab eo ad Episcopum, n. 40. Quando ista separatim committerentur, alias secus, n. 41. & 42.

Quando separatim committuntur, quæ requirunt speciale mandatum, non erit tota iurisdictio ordinaria, etiam si in commissione fiat mentio Vicariatus, nisi quando diceret, quod potestatem alias commissam extendit, vel ampliat, n. 43. & 44.

Rebrobatur sententia Lapi & aliorum, quod siue insimul, siue in diuersis temporibus, fiat commissio specialis alicuius, vel aliquorum requirentium speciale mandatum & addatur clausula generalis, nempe (& ad omnia alia requirentia speciale mandatum) tunc tota iurisdictio erit ordinaria, n. 45.

Vicarius Episcopi, quæ sunt meræ gratiæ expedire non potest, nu. 46. vnde ex generali mandato dispensare non potest n. 47.

Sic in terminis Concilij Triden. sess. 24. de refor. cap. 6. non potest Vicarius generalis Episcopi dispensare in irregularitatibus, & suspensionibus, ex delicto occulto prouenientibus, quamuis Episcopus possit illi cōmittere eam facultatem, etiam in genere, &c. nu. 48. & 49.

Sic etiam Vicarius generalis Episcopi, non potest remittere denuntiationes ad matrimonium requisitas, nisi ei specialiter sit commissum, nam in materia dispensationis, qualis est ista, appellatione ordinarij, non venit: quamuis alias comprehendatur, & etiam sub nomine Episcopi contineatur à n. 50. Quamuis contrà teneant aliqui relati, n. 54. & n. 55. refertur decretum Concilij Prouincialis Toletani, & Mediolanen. & n. 61. declaratio S. Congregationis.

Commendatarius & alij Prælati inferiores, habentes quasi Episcopalem iurisdictionem, etiam exempti, & nullius diœcesis, non possunt remittere denuntiationes ex declaratione Papæ & Sanctæ Congregationis contra Nauarr. & alios: quorum doctrina videbatur satis conformis literæ Concilij, & practicatur in Hispania, à nu. 56. Quæ declaratione stante, in huiusmodi locis, pro remissione denuntiationum recurrendum erit ad Episcopum, in cuius diœcesi, seu intra cuius fines est locus, & si id non constet ad viciniorem, vt alias circa ordines. n. 59. & 60.

Reprobatur sententia Menochij & Cephali, quod Episcopus non possit, etiam specialiter, mandare eius Vicario facultatem remittendi denuntiationes, numero 62.

Quæ sunt institiæ & necessitatis, expedit Vicarius, & etiam ea quæ sunt voluntariæ iurisdictionis, non tamen sapiunt gratiam, numero 63. & sexagesimo quarto. Et regulariter Vicarius omnia potest quæ Episcopus, n. 65. & potest omnia exceptis prohibitis, seu quæ requirunt mandatum speciale, n. 66. Et quæ sint illa quæ requirunt mandatum Vicarij speciale remissiue, n. 67.

Si in mandato exprimitur aliquid requirens mandatum speciale, adiecta clausula generali, (& ad omnia alia) etiam si mandatum exigant speciale, poterit Vicarius etiam alia facere, quæ requirunt mandatum speciale, n. 68. dummodo non sint grauiora, vel maiora expressis, n. 69.

Post expressum aliquid requirens speciale mandatum, non sufficeret dicere, & generaliter ad omnia alia, nisi addatur, etiam si mandatum exigant speciale, num. septuagesimo, nec contrarium voluit alias Rota, quæ præcipue fundatur in verbis, Largo modo, numero 91.

Clausula cum libera, vel cum plena potestate, inducit

mandatum speciale, n. 72. vbi penitus decisum Rotæ, nec tunc requiritur expressa aliquorum specialium, contra Sbrotium, n. 73.

Clausula quod possit omnia, quæ dominus facere posset, importat mandatum cum libera, 74

Clausula, quod promittit habere ratum & firmum quicquid per procuratorem factum fuerit, non inducit mandatum cum libera, n. 75

An si Episcopus daret Vicario mandatum generale, ad omnia, excepta collatione beneficiorum, seu alia re requirente speciale mandatum, per hanc exceptionem veniant alia requirentia speciale mandatum, à .76. ponuntur sententia Dd. affirmatiua & negatiua, & resoluitur distinguendum esse, an detur tale mandatum, non dicendo ad omnia quæ ipse constituens facere posset, seu potest, excepta &c. sed dicendo, ad omnia excepta tali re, &c. & tunc prouedit sententia negatiua, alias procedit sententia affirmatiua.

Vicarius, sine speciali mandato, non potest conferre beneficia n. octuagesimo, cum collatio beneficiorum sit quædam donatio, quæ non venit in generali concessione, seu mandato etiam cum libera, & in generali concessione non veniant illa quæ non esset quis in spem verisimiliter concessurus, n. 8.

Eadem ratione, non potest Vicarius sine speciali mandato, præsentare ad beneficium pertinens ad præsentationem Episcopi, n. octuagesimo secundo. Imo data potestate conferendi, non posset præsentare, nisi esset adiecta clausula generalis contra Lamber. n. octuagesimo tertio.

Vicarius poterit confirmare electos, & instituere præsentatos, quæ sunt necessitatis, & iustitiæ, n. 85 contra Rebuffum, & Zechum relatos, numer. 86. & ita censuit S. Congreg. Concilij in declaratione Abulens. posita num. 87.

Id procedit, etiam si esset locus gratificationi inter plures præsentatos, æque idoneis, nam adhuc potest Vicarius instituere, numero 88. & ponitur decis. Rotæ.

Dicitur in d. declaratione si non habeat Vicarius mandatum limitatum, sed generale, quia cum Vicarius accipiat potestatem, ex commissione Episcopi, potest Episcopus aliqua sibi reseruare, quæ alias venirent in generali mandato, & illi interdicere, ne de aliquo negotio se intromittat, n. 89.

Contra d. resolutionem & d. declarationem S. Congregationis obiicitur alia declaratio contraria, n. 90.

Secundo obiicitur quod alias in simili de excommunicationibus ad finem reuelationis S. Cong. censuisse videtur, ita demum a Vicario generali Episcopi posse decerni, si ad id habeat speciale mandatum, n. 91. vbi ponuntur declarationes.

Primæ obiectioni respondetur, quod esto d. declaratio sit certa, stindum est declarationi Abulen. cum sit posterior, nec de eius certitudine possit dubitari, &c. numero 92.

Secundæ poterat responderi, requiri ibi speciale mandatum propter verba maxime fortia enixa & geminata, quibus concilium reseruat Episcopis facultatem decernendi dictas excommunicationes, n. 93. Sed verius est, Vicarium generalem posse decernere dictas excommunicationes sine speciali mandato, etiam stãte Concilio, & ita censuit S. Congregatio, vt in declarationibus quæ adducuntur, & respondetur ad declarationes in contrarium adductas, à n. 94.

An sicut Vicarius Episcopi, sine speciali mandato potest instituere, ita etiam possit iudex causæ delegatus, numero 100. Resolutur non posse, sed solum pronuntiare esse instituendum, & ad Clem. auditor de rescript. quæ habet etiam locum in gratia commissa ordinario in forma digna, respondetur, quod solum procedit, in auditoribus Romanæ Curiæ, à numero 101.

Nihilominus contrarium seruatur in praxi, nam semper videmus delegatos à Nuntio facere collationem, & institutionem, quæ praxis videtur posse saluari & sustineri ex clausulis, commissionum cum inciden. &c. n. 103.

Poterit etiam Vicarius conferre Beneficia ex causa permutationis resignata, si potestatem recipiendi resignationes ex causa permutationis ab Episcopo habeat, quia ista collatio non est voluntatis & libera, sed necessaria, &c. & sic posset etiam conferre beneficia nominatis, & facere aliam quamlibet collationem necessariam, quamuis aliqui contra teneant, non tamen poterit (etiam hodie stante concilio) conferre parochiales, &c. a n. 104.

Si solum haberet facultatem admittendi resignationes, non addito etiam ex causa permutationis, non posset Vicarius admittere resignationem ex causa permutationis n. 110. Quamuis P. de Perusio contrarium videatur velle n. 111.

Vicarius speciale mandatum habens, sine dubio confert beneficia, etiam liberæ collationis, n. 112. vbi qui sunt videndi de hoc.

Quod dicitur speciale, debere esse mandatum conferendi, intelligitur vt non tamen ad certa beneficia vacatura, vel ad conferendum certis personis sic, hoc enim non valeret, sed solum exprimi debet, quod facultas ei datur conferendi beneficia, debet tamen esse generalis, n. 113. Generalis tamen est, si data esset ad conferendum Beneficia certi loci, seu certæ partis diœcesis, dummodo ibi sine plura beneficia, aut ad conferendum beneficia in certis mensibus vacantia, aut beneficia simplicia aut curata tantum, aut beneficia certi valoris, aut vacantia tali modo, n. 11

Sufficit ad conferendum habere mandatum generale, cũ libera seu cum clausula, (quod possit omnia facere) quæ posset constituens secundum Bart. Paulum & Ferretum contra Flam. Paris. à n. 115. Sed verius videtur, ad conferendum non sufficere tale mandatum, etiam cum libera, n. 118.

Episcopus non potest dare facultatem conferendi beneficia, nisi Vicario suo seu officiali generali, n. 119. Et debet esse Vicarius generalis, non solum in spiritualibus, sed etiam in temporalibus, nam Vicarius generalis ita tantum dicitur à n. 120.

Sed verius est sufficere quod sit generalis Vicarius in spiritualibus tantum sub eiusdem materiam collationis beneficiorum, nu. 122. Nam & Vicarius Episcopi in spiritualibus, dicitur generalis, & ei liberæ dicuntur, & possunt causæ committi per rescriptum Apostolicum, &c. Bonifacium & Paninum, numer. 123. & seq.

Sufficeret esse Vicarium generalem certi loci, vt posset ei committi facultas conferendi beneficia illius loci, licet alias non sit Vicarius generalis, n. 125.

Poterit Vicarius habens facultatem conferendi beneficia, illa conferre, etiam extra diœcesim, sicut Episcopus potest, n. 126. contra Bald. Barbatiam, & alios relatos, n. 127. Nam iurisdictio voluntaria, cuius est est collatio beneficiorum, exerceri potest extra territorium, etiam si sit delegata, seu concessa ab inferiore à Principe, n. 128. & seq. & n. 130. respondetur ad l. 2. vers. apud Legatum, de offic. proconsulis.

Non

Non solum confessores ordinarij, vt parochi, possunt audire confessiones subditorũ extra parochiam, seu diœcesim, sed etiam delegati, nu.131. Quod tamen hodie stante Concilio intelligitur, dummodo isti delegati sint approbati in diœcesi, in qua audiunt huiusmodi confessiones, nec sufficit approbatio alterius Episcopi, cõtra aliquos, à n.132.

Quamuis interesse matrimonio nõ sit proprie actus iurisdictionis, & ideo matrimonium contractum coram parocho excommunicato, denuntiato, vel notorio, vel alio sacerdote de eius licentia valet, &c. tamen cum reducatur ad iurisdictionem voluntariam, non solum proprius parochus alicuius contrahentium potest assistere matrimonio valide, & licite, in aliena prorsus parochia, seu diœcesi, sed etiam priuatus sacerdos de licentia parochi, &c. ex Congreg. Concil. à numero 135.

An sicut collatio beneficiorum potest fieri extra diœcesim, possit etiam fieri institutio præsentati, seu confirmatio electi, à num.138. referuntur sententiæ Dd. & resoluitur cum Lamber. quod si proceditur iudicialiter, & cum causæ cognitione, vel in forma iudicij, non potest fieri extra territorium, nec causæ cognitio, seu processus, nec institutio, vel confirmatio, si fit in sententia, nisi de consensu iudicis loci, & partibus non contradicentibus, quamuis lata sententia intra territorium de instituen. institutio ipsa posset fieri extra: si vero discussio negotij esset extraiudicialis, & absque strepitu, & forma iudicij, totum potest fieri extra territorium, &c.

Non poterit Vicarius conferendi beneficia facultatem habens, ipsi Episcopo, etiamsi alias esset capax, beneficium conferre cum vna persona, seu vnum corpus censeatur, ideoque de vicario conferente inhabili, ad Episcopum non fiat deuolutio, quando conferret vt ordinarius, non vt delegatus, &c. numero 143. & seq.

Substitutus à Vicario habente potestatem substituendi, potest Vicario substituenti conferre, quia substitutus censetur ab ipso Episcopo constitutus, & iure Episcopi confert, non Vicarij, n.145. sicut procurator substitutus, potest præsentare procuratorem substituentem, n.146. & substitutus à Vicario habente facultatem recipiendi resignationes, & beneficia conferendi, potest conferre beneficia substituentis resignatis, n. 147.

Mouetur difficultas, quod Vicarius Episcopi non potest facere, seu substituere alium Vicarium, licet possit cõstituere delegatum ad vniuersitatem causarum, num. 148. & sequen. quod procedit siue fuerit constitutus ab Episcopo cum facultate substituendi, siue non, nisi ad modicum tempus ex causa, nu.150. & seq. vbi ponitur decis. Rotæ, nec ad substituendum ad tempus ex causa requiritur facultas substituendi, seu consensus Episcopi, vel consuetudo, n.152. iuxta quod sunt accipiendæ decis. relatæ, n.153.

Sententia aliorum absolute tenentium Vicarium posse alium constituere, quando ei data est potestas substituendi, poterit tantũ procedere quando fuissent inserta verba illa videlicet, damus potestatem substituendi alium, quem nos Vicarium cum eadem potestate substituimus, vel quando Episcopus daret potestatem substituendi suo nomine: nam tunc procedit ratio supradicta, quod substitutus videtur ab Episcopo positus, n.154. 155. & 156. Nec in istis casibus potest dici dare Vicarium incertum, quia per substitutionem, vel nominationem substituentis, qui repræsentat personam Episcopi certificatur, &c. n.157.

Quod dictum est quod substitutus à Vicario habente potestatem substituendi conferre potest Vicario substituenti, solum procedit iuxta dicta, quando habet potestatem substituendi cum clausula, quem nos cum eadem potestate substituimus, seu nomine Episcopi, aliàs secus, & si substitueret ad tempus ex causa, n.158. & seq.

Sic etiam procedet communis sententia glo. & aliorum, q licet delegatis inferioris à Principe, non possit subdelegare, nisi habet ad hoc speciale mandatum, poterit subdelegare, contra quam tenent alij, procedit inquam, quando ordinarius delegans cum facultate subdelegandi, seu cum clausula, per te, vel per alium, addat quod ex nunc illi delegat, cui delegatus commiserit, alias non videtur posse procedere, nec quando datur simpliciter facultas subdelegandi censetur ordinarius dare facultatem subdelegandi nomine ipsius ordinarij, sicut nec delegatus à Principe, &c. à num. 160. & respondetur fundamentis communis sententiæ.

Communis etiam posset procedere in delegato cum facultate substituendi ad actum iurisdictionis non contentiosæ, sed voluntariæ, vt ad conferendum beneficium, & tunc substitutus posset conferre delegato substituenti, seu ad certum ministerium, nam in his videtur eadem ratio ac in procuratore, n.173.

Et si Vicarius habens facultatem conferendi fuerit reuocatus valet collatio facta ab eo reuocationem ignorante, n.174.

Similiter collatio Beneficij facta à Vicario Episcopi, reuocato per mortem Episcopi stante eius ignorantia valet. n.105.

Differentia est inter reuocationem factam per Episcopum, & reuocationem per mortem Episcopi, aut aliam vacationem Episcopatus, quando in reuocatione facta per Episcopum requiritur intimatio per ipsum, aut de eius ordine facta, alias valebunt gesta per eum, etiam si habeat notitiam reuocationis, & publice sit nota contra aliquos, reuocatio autem per mortem, vel aliam vacationem habet effectum, etiam non intimata, valent tamen gesta per eum, quando communiter ignoratur mors, &c. à n.176.

De materia reuocationis procuratoris ad resignandum, & illius intimatione requisita remissiue, numero 180.

An sicut Vicarius Episcopi non potest beneficia conferre, sine speciali mandato, ita etiam non possit Vicarius Papæ, à n.181. resoluitur contra Corrasium non posse, etiam si Vicarius esset Cardinalis contra Barbatiam. Licet in Cardinali facto Legato vrbis à Papa ab ea recendente, verius videtur posse conferre beneficia infra limites legationis consistentia, etiam vrbis, nisi obstaret reservatio, &c.

IAm de Vicario Episcopi, † an possit beneficia conferre, succedit tractatio. In qua permittendum est primo, quod Vicarius Episcopi debet esse clericus, saltem primæ tonsuræ, † nam laicus Vicarius esse non potest, *cap. quoniam, c. in 9. 16. q. 7. & c. 2. de iudiciis*, & ibi Dd. & nouissime Sahagun. *n.* 110. Francus *in c. 1. de offic. Vicarij in 6. num. 6.* & ibi Probus ad Monach. *à numero* 11. Rebuff. *in praxi, tit. de vicariis Episcoporum, numero* 35. Cuchus *in institutio. maioribus libro 2. titulo 8. numero* 46. Lancellot. *in institutio. can. lib. 1. titul. de offi. Vicarij, §. 2.* Iac. Sbrotius *de*

Vicario Episcopi, lib.1. quæst.31. Hoieda *de incompat. Benefic. 2. p. cap. 10. numero 1.* Zechus *de republica Ecclesiast. cap. 23 de Vicario Episcopi §. 1. numero 2.* Armill. *verb. vicarius, num. 6.* Fr Lud. de Miranda Franciscanus *de ordine iudiciario 2. art. 7.* & Suarez 5. *tom. disput. 2. sect. 3 n. 8. 9. & 10.* Nec clericus coniugatus, † ex
3 *c. 1. de clericis coniugatis in 6* Domin. *num. 8.* Francus 6. Probus *num. 12. in d. cap. 1. de offic. vicarij in 6* Felin. *in d. c. 2. de iudiciis num. 6.* Decius 123. & 124. & Sagahun. *d. num. 110.* Rebuff. 35. Cuchus 48. Sbrotius 5. Hoieda 11. Zechus, Armill. & Suarez. *num. 10 vbi sup.* & Zerola *in praxi Episcopali 1. p. verb. vicarius dub. 7.* & Thom. Sanchez. *de matrimon. lib. 7. disputat. 46. numero* 14. Nec bigamus ex *cap. 1. de bigamis in 6.* ex quo
4 id tenet † Francus *ibi in fin. & in d. capitulo primo de officio vicarij numero sexto*, Cuchus *numero* 55. Sbrotius Zechus *sup.* & Sayrus *de censuris lib. 6. cap. quinto, num. 8.*

5 Quod intelligit ibi Cuchus, nisi ad ordinem † Ecclesiasticum, intra quem admissus fuit, à bigamiæ impedimento solutus fuit, & celebratum seruet, tunc enim ait, ab officio Vicariatus bigamum summouendum non esse, & sequuntur Sbrotius & Zechus *ibi.*

6 Quæ limitatio ita accipienda videtur, † id est, nisi fuerit dispensatus ad ordinem susceptum, super bigamiæ impedimento, &c. Non vero intelligenda est tantum de dissolutione matrimonij, ex quo inducta est bigamia, nam bigamus etiam soluto matrimonio, caret priuilegiis clericatus, & habetur pro laico, vt *in dict. cap. primo.* de quo Suarez *quinto tomo disputatione quadragesima nona, sectione 5. à numero quarto*, & consequenter non poterit esse vicarius.

7 Nec qui fuit iudex maleficiorum, † & protulit sententias mortis, quæ fuerunt executioni mandatæ, potest esse vicarius, etiamsi postea, vel antea sit factus clericus, quia est irregularis, & sic incapax iurisdictionis Ecclesiasticæ, ita Felin. *in dict. cap. 2. numero 6* Ferretus *consilio 8. num 1 & 2. & consil. 9.* & Sbrotius *supra num. 9.* ex Baldo *in proœmium de retalium. num. 18.* quem sequitur Decius *in dict. cap 2. num. 121. & 122.*

8 Sed hæc sententia mihi videtur falsa, † quando iste vel antea, vel postea, fuit factus clericus, nam licet incurrerit irregularitatem ex homicidio, non ex eo amittit priuilegia clericalia, sed id solum reperitur cautum in bigamiæ duodecima regularitate *in d. dict. capit. primo.* Nec Baldus & Decius *supra*, loquuntur quando ille fuit factus clericus, vt Baldo imponit Felinus *supra.* Et ita aliquando videmus causas Ecclesiasticas committi clericis primæ tonsuræ qui fuerunt iudices sæculares & condemnarunt aliquos ad pœnam mortis, quæ fuit executa. Et hanc sententiam tenet Vgolinus *de irregularitate. capitulo 65. §. quarto, numero secundo*, dicens, quod irregularis si iurisdictionem Ecclesiasticam aliquam habet exercere illam poterit, modo ordinis functiones non exerceat.

9 Quod non solum procedit, † quando commissio fuit facta ante irregularitatem incursam, ex qua non amittitur, vel ligatur iurisdictio antea commissa, Suarez *dict. 5. tom. disputatione 40. sectione secunda, numero 28.* Sed etiam quando commissio, seu delegatio facta est post irregularitatem incursam, nam etiam facta clerico irregulari est valida, Suarez *supra à num. 42.*

Excepto casu de clerico coniugato, seu bigamo, 10
de quo supra. † Nam in illo, non solum commissio, seu delegatio facta post contractum matrimonium, seu bigamiam, non valet, sed etiam iurisdictio antea commissa amittitur ipso facto, iuxta *dict. capit. primo de clericis coniugatis, & de bigamis in sexto.*

Hodie vero in his † Regnis Castellæ & Legionis, officiales seu prouisor, vel Vicarius generalis, seu iudex Ordinarius Episcopi, vel alterius iurisdictionem Ecclesiasticam obtinentis, debet esse constitutus in aliquo saltim ex sacris ordinibus, alias deputatio, & electio est nulla & inualida, & nullius roboris vel momenti, &c. ex Breui S. D. N. Clementis VIII. cuius tenor est, *Clemens Papa* 11
VIII.

Quod breue † comprehendit etiã Vicarios, & prouisores, ad præsentis existentes, vt patet ex illius verbis, ibi, *fungi*, & ibi, *vel retineant.* 12

Sed istud breue, & noua † constitutio, non videtur adhuc ligare, ex defectu publicationis, & promulgationis, ego enim feci diligentiam ad sciendum, an esset publicatum, & promulgatum huiusmodi breue in Curia Regis, vbi Nuntius residet; nam cum ista constitutio esset ad Regna Castellæ, non fuit publicata Romæ, & comperi solum esse intimatum Episcopis, aut etiam prouisoribus, pro parte Capitulorum Ecclesiarum Cathedralium, quibus ad hoc missum est transsumptum authenticum ipsius breuis, à procuratore generali status Ecclesiastici residente in curia Regis. 13

Ad hoc autem vt lex, † seu constitutio liget necessarium requisitũ est, quod solemniter edatur, fiatque publicatio solemnis, & publica promulgatio illius: & ante publicationem non ligat, etiam data scientia, *authent. vi factæ nouæ constitutionis, & cap. in istis. §. leges 4. distinct. l. fin. ff. de decretis ab ordine faciendis. l. penult. circa fin. Cod. de decurion. libro duodecimo capitulo primo de postulatione Prælatorum.* Doctor. *in capitulo secundo de constitutio.* Bott. *de synodo 3 parte capitulo secundo numero sexagesimo secundo. & arti. tertio numero quarto*, Anton. Gabriel. *de legibus & constitutionibus. conclusion. quarta*, Nauarr. *consilio 1. de constitutionibus, num. 3. & 4.* Caputaquen. *decisione 203. numero 1. parte tertia*, Anton. Thesaurus *decis. Pedemon. 249.* Angel. Sylvest. Rosella & Armill. *verb. lex.* Vega *in suum. 2. parte capitulo vigesimo tertio casu 9.* Ludou. Carbo. *de legibus libro 3. disputatione 7* Valen. *2 tom. super 1. 2. disputatione 7. quæstione quinta, punct. 5.* & Açor *institut. moralium libro 5. cap. tertio*, & alij & nouissime Gabr. Vazquez *1. 2. 2. tom. disputat. 155. capit. 2.* 14

Quamuis data notitia, contrarium videatur velle Probus ad Monachum *in capitibi de rescript. in 6. à numero 13 versi. si ergo* Et ita in vna Commen. Capellaniæ 5. Iulij 1593. coram Domino Penna fuit resolutum, *Edicta seu decreta ordinarij, & visitatorum, non obligare ante publicationem, neque si non constat de illorum publicatione. Ant. Gabr.* d. conclu. 4. n. 11. & *Bot.* d. n. 62. &c.

Quod procedit etiam † stante clausula *decreti irritantis* ex regul. *accessorium lib. 6.* vt tenet Cardin. *in Clemen. 1. quæst. 18. de electione* Felin. *in dict. capit. 2. de constitut. numer. 7. 4. limitatione versicul. contrarium firmat.* Probus *supra à d. num. 13 versic. & limitando 2. vsque ad 16* Puteus *decision. 28 num. 3. libro 1.* Flamin. Paris. *de resignatione benefic. lib. 11. quæstione 9. n. 27.* 15

&

& alij relati per Anton. Gabriel. *de clausules, conclusione tertia numero quadragesimoquinto, versicu. contrarium voluit,* quamuis ipse contra teneat *dict. conclusione 4. de legibus, n. 9.* & alij per eum relati *dict. numero 43.*

16 Et ad id est optima decisio Rotæ, in vna † Calagurritana Beneficij SS. Iacobi & Andreæ, decimoseptimo Maij 1593. coram Illustrissimo Blancheto, quæsic ait.

Domini steterunt in decisis, cum enim Beneficium de quo agitur, vacauerit de mense Februarij 1587. & motus proprius fuerit publicatus de anno 1589. non potuit ligare, nisi à die publicationis vel post duos menses, quam fuit publicatus, gloss. in procemio Clement. *& ibi Doctor Decius* cap. 2. de constit. num. 15. *& ibi Beroius* num 50. *Roland. à Valle* consil. 8. num. 21. cum seq. lib. 3. *Gabr.* de legib. conclus. 4. n. 6. *idque etiam procedit quoad scientes, Bald.* l. vnica §. fin. C. de caducis tollend. *non obstat, quod hæc procedunt* in leg. vniuersali, *quia ista vel est lex vniuersalis illius diœcesis, & intrant prædicta; vel est particularis constitutio respiciens fauorem Episcopi, & Episcopus potuit illa non vti, vt fuit decisum, vel saltim requirebatur publicatio, licet ligaret statim ante lapsum duorum mensium, vt loquitur Felin.* in ca. 2. de constit. numero 7. *allegatus pro Franc. non obstat, quod decretum irritans liget, etiam ignorãtes, quia est verum, vbi in aliquo loco est facta publicatio, prout de regul. Cancellariæ tradit Sarnen.* in procemio regularum, *& decretum irritans, semper sequitur naturam dispositionis, super qua apponitur, Puteus* decisione 1. libro 1.

Et in ipso breui ad finem, mandatur executori-
17 bus † deputatis, quatenus solemniter publicantes faciant obseruari. Vnde ante omnia requiritur publicatio, quæ saltim debebat fieri in Curia Re-
18 gis, vbi Nuntius residet, † ad tradita per Nauarr. *d. consil. 1. de constitu. 3. & 4. quæst.* Flam. Paris. *dict. quæst. 9.* Valentinam *supra 2. quæst.* & Açor *dict. ca. 3. quæstione 3.* G. Vazq. *sup. disp. 156.* & alios. Neque di-
19 cta intimatio † facta Episcopis, aut etiam Vicariis in particulari, potest dici publicatio, & promulgatio, ex illa enim solum habetur notitia particularis illorum Episcoporum & Vicariorum, quibus est intimatum, non vero notitia publica, vniuersalis & communis omnium, tam præsentium, quam futurorum, & intellexi huiusmodi breue in aliquibus Episcopatibus non esse seruatum. Et scio in hoc Abulens. aliquando non esse seruatum. Licet fuit executum per Nuntium cum quodam iudice Metropolitano Salamanticæ.

20 Et de Vicario Episcopi vltra Doctores † *in titul. de officio Vicarij in 6.* videndi sunt Bertach. *in tractat. de Episcopo libro 4. parte 7. titul. de Vicario Episcopi,* Rebuffus *in praxi titulo de Vicariis Episcoporum,* & in forma Vicariatus, Cuchus *d. lib 2. titul. 8. de Vicariis,* Iacob Sbrotius *dict. tract. de Vicario Episcopi,* Zerola *in d. praxi Episcopali, verb. Vicarius.* Zechus *d. cap. 23. de Vicario Episcopi,* Mandos. *regul. 14. cancell. quæst. 6. & reg. 24. quæst. 6.* Ioan. Gutierrez *can. q. lib. 2. c. 17.* Angel. Sylvest. Rosella, Tabiena. Armil. & alij Summ. *verb. vicarius.* Et de probatione vicariatus, Mascard. *de probat. concl. 1412.* & Sbrotius *lib. 1. q. 64.*

21 Secundo permittendum est, † quod Vicarius, sicut Episcopus ordinarius est, glossa *in cap. 2. de offic. vicarij in 6. verb. officialem, & in cap. Romana de appellat. eod. lib. verb. generaliter.* & ibi Doct. Ab. *in ca. duobus de re iudic. num. 11.* Felin. *in rubrica de offic. deleg. numero 4.* & ibi Decius *num 3.* Beroius *num. 2. & 8.* Pauinus dicens communem *de offic. & potestate Capituli sede vacante. 2. quæst. 1. parte num. 2. & 3. & 10. quæst 2. parte numero 3. 4. & 9.* Bertach. *d. 7. parte 4. lib. numero 1.* Corras. *de Benef. 2. part. cap. 8. numero 3.* Maranta *in specul. aduoc. 4. parte distinct. 5. num. 12. & 13.* Mandos. *d. reg. 24. quæst. 6. num. 6.* Couarr. *pract. ca. 4. num. 8. & libro 3. variar. cap. 20. num. 4.* Cuchus *d. tit. 8. numer. 15.* Doctor Paz *in praxi tom. 1. numero 6. & 7. & 2. tom. præludio 3. num. 3.* Mascard. *d. conclus. 1412. num. 9 & 22.* Vgolin. *de censur. tab. 1. c. 1. §. 20. num. 6.* Sbrotius qui plures refert *lib. 2. quæst. 55.* Zechus *dict. cap 23. de vicario Episcopi. §. 2. nu. 1.* Fr. Lud. de Miranda *de ordine iudic. quæst. 2. art. 9.* & Nouiss. Thom. Sanchez infinitos referens *de matrim. libr. 3. disput. 29. q. 29 q. 1.*

Et idem dicendum est in Vicario Capituli sede vacante, † Pauinus, Vgolinus, Sbrotius, & Th. Sanchez ẽ. 22

Quamuis contrarium, † nempe Vicarium Epi-
23 scopi non esse ordinarium, sed delegatum, teneant Gofredus *in summ. de offic. Vicarij num. 2.* Alciatus *in rubrica de offic. ordin. quinta iudicum specie nu. 24.* Ioseph, Gonçalez, Flores *variar. q. cap. 27.* Licentiatus Anton. Gomez *in explicatione Bullæ Cruciatæ cap. 4. num. 21. & 22.* & Morla. *in emporio iuris. 1. part. titul. 2. q. 27.*

Non tamen ex eo est ordinarius, † quod lex det
24 huiusmodi iurisdictionem Vicario interueniente ministerio, & facto Episcopi, vt tenent Rota *decis. 4. de offic. Vicarij* alias 378. *in nouis.* Domin. *in ca. 1. de offic. Vicarij in 6. in fin.* & Maranta *supra numero 12.* post Alexand. *in rubric ff. de offic. eius.* Sbrotius *dict. quæstione 55. numero 14. & 26.* & Thom. Sanchez *supra numero 13.* & quod dici posset inquit *d. gloss. verb. generaliter,* & Abb. *in c. 2. ad fin. ne Prælati vices suas.* Nam verius est, Vicarium accipere iurisdictionem ab Episcopo, eum deputante, vt patet ex *cap. 2. & fin. de officio Vicarij in 6.* & dicendis infra, *num. 89.* quod potius tenent *d. gloss. verb. generaliter.* & Abb. *ibi,* & Clarius 8 Vestrius *in praxi libro 3. capitul. 3. numero secundo.* ibi, *Nisi Episcopus suo Vicario,* licet in contrarium eum citet Sbrotius *ibi,* nec id negari potest.

Sed ex eo est Ordinarius, quod iuris permissio-
25 ne, † & consensu, ab Episcopis constituitur, vt eorum locum teneat vicesque gerat iurisdictionem generaliter exercendo, & sic perinde est ac si à lege constitueretur, vt per Couarr. *dict. numero 4.* & Paz *supra.*

Qua ratione idẽ † est dicendum cum Vicariis, seu
26 locum tenentibus Prætorum, seu Rectorum ciuitatum, vt per Couarr. & Paz *ibi,* & Auiles *in c. Prætorum cap. 4. verb. iustitia, nu. 4. & 8.* Auendanno *de exequend. mandatis 1. part. cap. 3. numer. 2.* Molinam *de Hispanorum primogen. lib. 1. cap. 25. num. 12.* Azeuedum *in lib. 10 num. 1. tit. 5. & in l. 1. num. 8. tit. 9. lib. 3. recopil.* & Bouadillam *in sua politica libro primero, capitul. 16. num. 44.*

Quod limitatur primo, † vt procedat in Vica-
27 rio generali, qui facit vnum consistorium, seu tribunal cum Episcopo, qui est ille, qui est in tribunali Episcopatus, constitutus cum generali commissione, non facta determinatione ad certum locum, seu partem diœcesis, & dicitur principalis glossa

verb.foraneo in Clementina. Et si principalis de reser. & ibi Cardin.*numero* 3.Imola 17.Abb.3. & Bonif.2. & 21.& Ancharan Rebuff.*in praxi, titul. de Vicariis Episcoporum num.*6.Couarruu.*d.c.*4 *pract. nu.*8.Cuchus ſ.*num.*3.*&* 131. Sbrotius *lib.*1.*q.*3.*numero.*26. *&* *q.*23.*&* *ſeq.&* *q.*29.& Thom.Sanchez *d.diſputat.*29. *num.*11.

Et ideo, ab eo non poteſt † appellari ad Epiſcopum, *dict.cap.Romana de appellat.ca.* 2. *de conſuetudine in* 6.Sbrotius *lib.*3 *quæſt.*2. & poteſt eſſe delegatus Apoſtolicus,tanquam habens dignitatem, *dict. Clem.& ſi principal*,& ibi gloſſa & Doct. Sbrotius *lib.*2.*quæſt.*23.& Flores *q.*4.*num.*6.Circa quod vide dicta *ſeq.p.c.*2. 28

Secus in foraneo,quem Epiſcopus in aliquo locos † ſeu parte ſuæ diœceſis conſtituit, vel ad certos actus, ſeu cauſas, quia dicitur delegatus,nec facit vnum conſiſtorium,ſeu tribunal cum Epiſcopo, vnde à tali Vicario appellaretur ad Epiſcopum,vel Vicarium generalem, *dict. gloſſa verbo foraneo.* recepta per Doct.ibi Felin. ſ. 1 *limitatione.* Maranta *num.*14 & Mandoſ. ſ. Couarruuias *d.c.*4.*numero.*8. Cuchus *ſupra num.* 16. Paz *dict.* 3. *præludio numer.* 5. Sbrotius qui alios refert, *libro* 1.*quæſtione* 13.*& libro* 2. *quæſtio.*55 *num.*33. Thom.Sanchez *ſupra num.*10. *&* 12. Rota *deciſ.*297.*nu.*1.*part.*2.*diuerſorum*;nec poteſt eſſe delegatus Apoſtolicus *dict.Clemen.etſi principalis* & ibi gloſſ.& Doct Sbrotius *lib.*2.*quæſt.*23 & Flores *ibi.* 29

Vnde † in vna Abul.matrimonij de anno 1542. fuit per Rotam reſolutum, à iudice Metropolitano Archipiſcopi Compoſtellani, reſidente in ciuitate Salamantina,deputato ad cognoſcendum de cauſis appellationum certorum Epiſcopatuum ſuffraganeorum,tanquam Vicario foraneo, poſſe appellari ad Archiepiſcopum, nec obſtare quod appelletur generalis Vicarius, quia licet appelletur ſic, tamen in veritate non eſt, vt per Mohedanum *deciſ.* 5 *de appellat.*alias 133.Rotam *dec.*1131. *ib.*3.*par.*3. *diuerſor.*& Thanis *deciſ.*8. 30

Secundo infertur dict. † iudicem Metropolitanum, non poſſe eſſe delegatum Apoſtolicum, vel Nuntij,ſeu Legati, etiam ex certa ſcientia Nuntij, ſeu Legati, cum ſit Vicarius foraneus & non principalis,iuxta dicta & d.deciſiones Rotæ, & Sbrotiũ *lib.*2.*q.*23.*num.*10.Quamuis aliquando Nuntij committant illi cauſas. 31

Tertio infertur, † non eſſe veram ſententiam Anaſtaſ.Germonij *libro* 1.*animaduerſio.cap.* 7.*& de indultis Cardinal.*§.*tibi quoad vixeris num* 88 tenentis à Vicario foraneo, ad Epiſcopum appellari non poſſe, quam improbat Thom.Sanchez ſupra *numer. duodecimo.* 32

Quarto infertur, † non eſſe veram doctrinam Sbrotij *libro* 3.*quæſtion.*2. *num.*5.qui cum Cald.*conſilio.*2.*de appellat.*ait,non dari appellationem ad Epiſcopum, à ſententia Vicarij generalis conſtituti in ciuitate tantum, conuincitur enim ex eo, quod iſte Vicarius non eſt vere,& abſolute generalis, ex quo non eſt conſtitutus ad totam diœceſim, iuxta dicta. 33

Quinto infertur non eſſe † veram doctrinam D. Anton.*in ſumm.*3.*part.tit.*19.*cap.*10 § 2. & Sylueſtri *verb.Vicarius,quæſt.*4.*ſub verſic.primum*,& Zechi *d.* §.2.*num.*1.dicentium,Vicarium foraneum eſſe ordinarium, & idem conſiſtorium cum Epiſcopo, ſi ad vniuerſitatem cauſarum ſit deputatus, quia ad hoc non attenditur generalitas loci, ſed commiſſionis cauſarum; quæ doctrina eſt contra D.d. ſupra citatos *num.*27.*&* 29 & eam particularitor impugnat Tho. Sanchez ſ.*num.*10. 34

Et ſolum dici poteſt,† delegatum ad vniuerſitatem cauſarum, eſſe inſtar ordinarij, ſeu quaſi ordinarium,& ideo ſubdelegare poſſe,*l. cum prætor.* § 2. *de iudicis* gloſſa *in cap.cum causam de appellat.*& ibi Francus *num.*17.*&* 20.Felin.*in cap.ſuper quæſtionum* § *ſi vero.de offic.deleg.num.*7.3 *falla.*Iaſon.*in l.à iudice C.de iudicis num.*8.Sbrotius *dict.lib.*2.*quæſtio.*55.*n.* 34.Morla *in emporio,titul.* 2.*quæſt.*10.*à numero.*11. & Thom.Sanchez qui plures citat *dict.lib.*3.*diſputat.*31. *num.*2.vbi *num.*4. ponit quis dicatur delegatus ad vniuerſitatem cauſarum, & vide dicta ſup. *cap.* 1. *à num* 361. 35

Vltimo infertur Vicarium, † quem ponit Archiepiſcopus Toletanus in ciuitate Toletana, non videri Vicarium generalem,& principalem, ſi non eſt poſitus cum poteſtate generali ad totam diœceſim, nec Vicarium Matriti, nec Compluti, cum non ſint poſiti ad totam diœceſim, nec in ciuitate vbi eſt ſedes, quamuis generales appellentur, & conſequenter non poſſe eſſe iudices Apoſtolicos, nec expedire literas diſpenſationum, & alias Apolicas directas Officiali Toletano, quæ verba de officiali principali, & generali intelliguntur iuxta d.*Clement. Et ſi principalis.* & Doctor.*ibi*,quamuis contrarium ſeruetur. Et ſi illi Vicarij eſſent generales, & principales, non poſſet ab eis appellari ad conſilium Archiepiſcopi, vt appellatur, iuxta *d. cap.Romana de appellat.& cap.ſecundo, de conſuetudine in* 6. 36

Ait tamen Flores *d.quæſtione* 4.*nu.* 8. quod † nihilominus,ob præeminentiam officiorum, dictorum Vicariorum Compluten. & Matriten. &c. & quia præſunt locis principalibus, & habent oppida ſuæ iuriſdictioni ſubdita, contrarium ſæpiſſime in praxi admittitur, & quotidie commiſſiones eis diriguntur: ego vero exiſtimo, nunquam dirigi eis commiſſiones ſaltim à Papa, ſed commiſſiones directas Officiali Toletano, eis præſentari per errorem. 37

Et quamuis idem Flores, † *ibi num.*9.dicat,quod ſi Vicarij poſiti in dictis oppidis eſſent æque principales,prout erant Vicarij, quos habebat Epiſcopus Palentinus, Valliſoleti, & Palentiæ (quando Valliſoletanum non erat Epiſcopatus) eſſent capaces, etiam de rigore iuris, dictarum executionum; idque ſine dubio, inquit, procedet, quando Epiſcopus habet duos Vicarios generales, prout Archiepiſcopus Burgen. tamen reuera ſolus Vicarius, ſeu Vicarij generales poſiti in ciuitate,& nõ poſiti extra ciuitatem, etiamſi habeant generalem commiſſionem ad totam diœceſim ſunt principales,&c. 38

Et tunc tantum Vicarius generalis poſitus † in oppido diœceſis, eſſet principalis, quando in ciuitate non eſt alius Vicarius generalis, ſed eſt in illo oppido,cauſa maioris commodita is, vt videmus in Epiſcopatu Calagurritano,in quo Vicarius generalis reſidet Lucronij. 39

Secundo limitatur,vt procedat,in his † quæ veniunt ex generali commiſſione, ſecus in his,quæ requirunt ſpeciale mandatum,& ſpecialiter committuntur,quia in his erit delegatus, & ſic appellabitur ab eo ad Epiſcopum, Frãcus.*in d.cap.*2.*de officio Vicarij in* 6. *num.* 4. Felinus *in d. rubrica de offic.deleg. num.*4.3.*limitatione*,& ibi Beroius *nu.* 2.*&* 26.Rota 40

deciſione

de cis.7.de officio Vicarij alias 371.*in nouis*, & *ibi addit.* Papaz.*num.*7. Maranta *supra num.*16. Probus ad Monachum *in c.fin.de officio Vicarij in* 6. *ad fin.* Cuchus *dicto tit.*8.*numero* 17. & 112. & 113. Sbrotius *lib.*2.*quæstione* 55.*numero* 35 & 36. & *quæstione* 88 Zechus *dict.* §.2.*numero* 1. Tabiena *verb.delegare.quæstione* 1.*numero* 2.

41 Quod intelligendum est, quando ista separatim † committerentur, secus si simul cum iurisdictione generali, & ordinaria potestate committantur, quia tunc in omnibus erit Ordinarius, ex *cap.translato.de constitut.* Ioann. Andr. ad Specul. *in rubrica de officio Vicarij, versic.dubitari videtur.* Francus *in dict.c.*2.*numero* 4. Felinus *in c.licet in corrigendis, sub numer.*1.*de offic.ordin.* Aufrer. ad Capellam Tolosanam, *decisione* 44. Gambarus *de officio Legati, libro* 9. *numer.*33. 34. & 37. Rota apud Crescen. *decisione* 15.*de probat.* Beroius *consilio* 22. *numero* 14. & 19. *volum.*1 Sbrotius *libro* 1.*quæstione* 67. *numero* 3. & *libro* 2.*quæst.* 55. *numero* 37. & 3 Zechus *dict.numero* 1 & nouissime Tho. Sanchez *dicta disputatione* 29. *num.*8. & ita videmus nunquam † appellari à Vicario generali ad Episco-
42 pum, etiam in requirentibus speciale mandatum, quia solent simul cum potestate ordinaria committi; & sic erit intelligendus Zerola *dict. verb.Vicarius* 3.*dub.*

43 Addit Ioan. Andr. *supra* † quod quando diuisim, & separatim committuntur, ea quæ requirunt specialemandatum, tota iurisdictio erit ordinaria si in commissione fiat mentio Vicariatus, siue salutationem dicendo, *tali officiali, vel Vicario nostro*, siue in progressu dicendo, *tibi officiali nostro committimus quod possis, &c.* siue dicat, *potestatem tibi alias per nos commissam extendimus, prorogamus, ampliamus*, quia sicut potest potestatem iam datam minuere, & reuocare, ita potest in eadem specie illam ampliare, &c. sequitur Thom. Sanchez *d.numero* 8. & citat Beroium *d.consil.*22.*numero* 14. & Sbrotium *d.quæst.* 55.*numero* 39. qui id non dicunt, sed quod dictum est *num.præcedent.*

44 Quæ additio solum † mihi placet, quando diceret, quod potestatem alias commissam extendit, vel ampliat, &c. ad *l.sed etsi manente, ff.de precario*, non vero quando in commissione fieret mentio Vicariatus siue in salutatione, siue in progressu, nam sola mentio Vicariatus, non operatur extensionem, prorogationem, seu ampliationem potestatis, alias commissæ, sed fit causa demonstrationis personæ, cui datur noua commissio.

45 Nec placet sententia Lapi *in d.cap.*2 † quam ibi sequuntur Domin.*numero* 9. & Ancharan.*numero* 2. & Marc. Anton. Genuen. dicens magis communem, in praxi Archiepiscopali curiæ Neapolitanæ *capitul.* 66.*numero* 25. quod siue insimul, siue in diuersis temporibus fiat commissio specialis alicuius, vel aliquorum requirentium speciale mandatum, & addatur clausula generalis nempe, *& ad omnia alia requirentia speciale mandatum*, tunc tota iurisdictio erit ordinaria, quia ille ordinarius est, cui committitur vniuersitas causarum, *dict.l.cum prætor.* §.2.*ff.de iudiciis, & dict.capit. Romana in princ.* si vero non adiicitur clausula generalis, tunc in expressis requirentibus speciale commissionem, erit iurisdictio delegata.

Conuincitur enim ista sententia, nam vt supradictum est, sola commissio vniuersitatis causarum non facit vere ordinarium, & cum insimul cum potestate ordinaria fit commissio aliquorum requirentium speciale mandatum, tota iurisdictio est ordinaria, etsi non addatur dict. clausula generalis ex quo vna est commissio, iuxta *dictum capitulum translato.*

Tertio præmittendum est, † quod Vicarius Epi- 46
scopi, quæ sunt meræ gratiæ, expedire non potest, Monachus *in cap.statuimus, de præbend.in* 6.*numero* 9. Cardin.*in Clemen.*1.*de officio Vicarij nu.*19. Bellamera *de eo.* 93 Cosmas *in pragmatica sanctione tit. de collatio.* §.*item voluit verbo Vicario.* Selua *de Benef.*2.*par. quæst.*14. Probus ad Monachum *in c.*1.*de of fic. Vicarij in* 6 *num.*8. Corras. *d.*2.*par.cap* 8. *numero* 1. Sbrotius *lib.*2.*quæst.*38. & 184. *num.*3. Zechus *dict.capitulo* 23.*de Vicario Episcopi* §.*secundo num.*3. & *num.*4. *versic.*9.

Vnde Vicarius, ex generali mandato, † dispensare 47
non potest, Calder. *consilio* 3.*de officio Vicarij*, Felin. *in cap.ac si clerici.* §.*de adulteriis de iudiciis numero* 21. Probus *supra.* Rebuff. *in d.forma Vicariatus, num.* 44. 45. & 46. Cuchus *dict.titul.*8.*numer.*111. Doct. Paz *in praxi* 2.*tom.*3.*præludio nu.*11 Ioannes Gutierrez *can. quæst.lib.* 1.*cap.* 19.*num.*15 Sbrotius *lib.*2.*quæst.*35. Zechus *d.num.*3. & *num.*4. *versic.*3.18. Eman. Rodriguez *in summ.*1.*tom.cap.*234.*num.*5. Vega *in sum.*1.*p.c.*88. *casu* 1. & P. Ledesma *in sum.de matrimon.cap.* 27.2. *conclus.*

Et sic in terminis † S. Concilij Tridentini *sess.*24. 48
*de reformatione, c.*6. non poterit Vicarius generalis Episcopi dispensare, in irregularitatibus, & suspensionibus, ex delicto occulto prouenientibus, quamuis Episcopus possit eam facultatem quæ ex illo decreto est iam annexa muneri Episcopali, quasi iure ordinario, illi committere, nec requiratur quod sit Vicarius ad id specialiter deputatus, vt in 2. parte de absolutione, sed sufficiat in genere dare illi facultatē dispensandi, in casibus, in quibus ipse Episcopus potest.

Et ita est accipiendum † quod tradit Suarez 5.*to-* 49
*mo disputat.*41.*sect.*2. *n.*8 vbi ait, istam facultatem dispensandi, exercerī posse, non solum per Vicarium specialiter ad hoc deputatū, sed simpliciter per quēcumque etiamsi generaliter ei facta sit delegatio. Et ita etiam est accipiendum, quod tradit Enriquez *in sum.lib.*14.*c.*20.§.1. & Mar. Ant. Genuen. *d.c.*66.*nu.* 16 20. & 25.

Et sic etiam Vicarius generalis † Episcopi, non 50
potest remittere denuntiationes ad matrimonium requisitas, nisi ei specialiter sit commissum, nam cum in generali commissione facta Vicario, non veniat facultas dispensandi, vt dictum est, in materia dispensationis qualis est ista. (Idem est enim remittere, ac dispensare) appellatione ordinarij non venit Vicarius generalis, & consequenter non comprehenditur in verbis Concilij *sessione* 24. *de reform. matrimony, c.*ibi, *nisi Ordinarius ipse expedire iudicauerit.* Facit in simili de confirmatione donationis iuris patronatus decis. Rotæ infra relata *c.sequenti, numer.*77.

Quamuis comprehenditur † in verbis *vers.qui aliter quam præsente Parocho*, ibi, *seu Ordinary licentia*, 51
quia illa non est materia dispensationis, Flam. Paris. *de resignat.benef.lib.*3.*quæst.*11.*à nu.*21. qui ait quod in Concilio Tridentino, sub *verb.Ordinarius*, comprehenditur Vicarius Episcopi, qui habet ordinariam iurisdictionem, ac dicitur Ordinarius, & Tho. Sanchez *de matrim.lib.*3.*disput.*29.

Et alias etiam facta mentione Episcopi, † non 52
censetur Vicarius exclusus, sed continetur sub no-

mine Episcopi, Domin. & Francus *num.4. in ca. 1. de Capell. Monachor. in 6.* Felin. *in c. si quis contra de foro compet. num.4. versic. sed caue*, Lancell. Conradus, *in templo iudicum, libro 2. cap.6. §.1. numer.11. & 15* Sbrotius *lib.2 quæst.43. numero 29. & 171. n.2. & 201. numero 2.* Zechus *d. §. 2. num.3. versic.5* Thom. Sanchez *dict. disputat.29. num.15.* & Suarez *d.5. tom. disputat.7. sectione 3. num.10. & disput.20. sect.1. nu. 2* & alij. Ita
53 tenent Doct. Paz † *vbi* §. & D. Spino *de testament. gloss.15. num.29* qui id acceperunt ex lectura D.d. Nauarri, Iunioris *de matrim.* & Lic. Ant. Gomez *in xplic. Bullæ Cruciatæ, c.4* ex *n.19.* & Enriquez *in sum. lib.11 cap.5. num.5*

54 Quamuis contra teneant Veracruz *in † append. de matrimon. ad fin.1. dubij fol.4.* & Salcedo ad Bern. Diaz *in pract. crimin. can. cap.73. additione vltima*, Segura de Aualos *in directorio iudicum, 2. part. capit.16. num.2. & 3.* Ioannes Gutierrez *dict. cap.19 numero 15.* Sbrotius *dict. quæstione 43. numer.2. & dict. qu.201.* Zauallos *quæst.604 num.92.* Flores *quæst.24. nu. 26.* dicens, in praxi, vbi non est contraria constitutio, seruari, & semper vidisse seruari, & Marc. Ant. Genuen. *c.26. nu.1.* dicens, ita seruari in curia Archiepiscopali Neapolitana. Eman. Rodriguez *in sum. 1. tom. cap.215 num.4* P. Ledesma *in sum. de matrim. ca. 5.7. conclus.* & Thom. Sanchez *d. lib.3 disputat.7. quæstion.1* qui non aduertunt prædictam rationem, quæ est efficacissima, & concludens pro nostra sententia.

55 Et ita merito statutum est in Concilio † Prouinciali Toletano, facto de anno 1583 ex solius Episcopi, non autem Vicarij etiam generalis authoritate, has publicas denuntiationes remitti, seu differri posse, quamuis Doct. Segura sup. miretur de hoc sine ratione. Et in Concilio Prouinciali Mediolan. quinto, facto ab illustrissimo Card. Borromeo anno 1579. *tit. de his quæ ad matrimonium pertinent*, statuitur quod illas ab Episcopo, dum præsens in vrbe vel diœcesi adest solum remitti, deinceps liceat, ab alio præterea nemine, ac ne Vicario quidem generali.

56 Et facit declaratio S. Congregat. Concilij † super *dict. cap.1* quæ ait. *Quod non permittitur hæc facultas remittendi denuntiationes cõmendatario, licet eius Abbatia iura Episcopalia habeat vnita, & quod licet Abbas appellatione Ordinarij venit iuxta gloss.* in cap. fin. de offic. ordin. in 6. *dixit tamen Sanctissimus Dominus noster, quod ordinarius hic non intelligitur nisi Episcopus, tamen Cardinali Farnesio commendatario Farfen. Monasterij fuit permissum, non autem eius Vicario.*

Quæ declaratio est contra consilium Nauarr. 2.
57 *de clandes.* † *desponsatione*, vbi docet commendatarium Abbatiæ, quæ habet iura Episcopalia, & est nullius diœcesis, posse tanquam ordinarium remittere denuntiationes, sequuntur Zauallos §. *n.96* Zerola *in praxi Episcopali 2. p. verb. denuntiationes*, & Flores Enriquez, Eman. Rodr. P. Ledesma, & Tho. Sanch. *n.4.* vbi proxime qui cum Nauarr. idem volunt etiam in Prælatis inferioribus exemptis, habentibus quasi Episcopalem iurisdictionem, licet non sint nullius diœcesis, cum sint etiam ordinarij

58 Et reuera ista doctrina, videbatur satis † conformis literæ Concilij. loquentis de ordinario, & non Episcopo, seu Diœcesano, iuxta dicta infra *9p. dub. tertio.*

59 Et ita practicari intelligo in Hispania, per Prioresordinum militarium, vt Emeriten. & alios similes habentes quasi Episcopalem iurisdictionẽ in suo districtu.

Sed stante dicta declaratione Papæ, † cui stan- 59
dum est, ad quem erit recurrendum pro remissione denuntiationum, quando opus fuerit in huiusmodi locis, nam non videntur cogendi subditi eorum ad Papam seu legatum recurrere, pro re tam ordinaria, & quæ frequenter occurrit. Et dicendum est,
† recurrendum esse ad Episcopum in cuius Diœce- 60
si, seu intra cuius fines est locus, & si id non constat ad viciniorem, vt alias circa ordines, & dimissorias, *capit. 10. sessio. 23. de reform.* quicquid disputet Flores *quæst.24.*

Et tandem, quod vicarius Episcopi † non possit 61
remittere denuntiationes sine speciali commissione, declarauit S. Congregatio Concilij vt mihi dixit auditor illustrissimi Cardinalis Matthæi præfecti dict. S. Congregationis, & tradit Enriquez *d. num. 5.* in glossa *liberat*, † dicens declarare Congregationem Cardinalium anno 91. pro Salamantino Episcopo

Falsum tamen est, quod † tradunt Menochius 62
consil 60. a numer.55. lib.1. Cefalus *cons. 421 numer. 72. lib.3.* quod Episcopus non possit, etiam specialiter, mandare eius vicario facultatem remittendi denuntiationes, quia censeatur electa industria personæ Episcopi, nam vt docẽt citati, maxime Enriquez *dict. n.3* & Thom. Sanchez *dict. disputatione 7 quæst. 3.* recte potest Episcopus dare ei facultatem, etiam generalem, remittendi renuntiationes, cum hæc potestas iure ordinario competat Episcopis, ex d. decreto Concilij, &c.

Quæ autem sunt iustitiæ, & † necessitatis, exp- 63
dit vicarius, Cosmas Corras. & alij supra citati *n.46.* & etiam ea quæ sunt voluntariæ iurisdictionis, non tamen sapiunt gratiam. actus enim voluntariæ † iu- 64
risdictionis, quæ non sunt meræ gratiæ, recte possunt exerceri à vicario, absque speciali mandato, vt tenet Dominus *in c. fi. de offic. vicar. in 6* Bald. *in Margarita verb. vicarius*, Felin *in c. ex parte de constitutio. sub numero primo, versic. non obstat*, quod ea Mohed. *decis. 3. de officio vicarij*, alias 337. *circa fin.* & Sbrotius *lib.2. quæstion.66. & quæst.163. cum seqq.* Quamuis contrarium teneat Romanus *consil.69. incip. ex longæua, & inueterata.* ad quem se refert ad d. Abbatis *in rep. c.1. si quis contra nu 35. de foro compet.*

Et regulariter, vicarius omnia potest † quæ Epi- 65
scopus *argum. ap 2 & fin. de offic. vicarij in 6.* Archidiac. Ioan. Andr. & alij *in d. c. fin.* Bertach. *de Episcopo libro 4. parte 6. tit. de vicario Episcopi numer.6.* Mand. *reg.24. quæst.6. num.3.* Couar. *c.4. pract. numero 4. & 8.* Sbrotius *libro primo quæstione 48 numero septimo*, & Zechus *dict. §.2. numer.2.*

Et Vicarij generales, possunt omnia, † exceptis 66
prohibitis, seu quæ requirunt mandatum speciale, ex *d. c.2. & fin.* Felinus, & Mohed. *supra*, & Cuchus *num.68.*

Et quæ sint illa † quæ requirunt mandatum vicarij speciale, vltra doct. *in d. cap. fin.* ponit Rebuffus *in* 67
d. forma vicariatus ex *num.31.* Cuchus *d. lib.2. tit.8.* ex *nu.68.* Sbrotius *d. tract. præcipue lib.2* Zerola *dict. verb. vicarius*, & Zechus *d. c.23. de vicario Episcopi. §. 2. nu.4.*

Sed aduert. 1. quod si in mandato † exprimitur ali- 68
quid requirens mandatum speciale, adiecta clausula generali, *& ad omnia alia*, etiamsi mandatum exigat speciale poterit vicarius etiam alia facere, quæ requirunt

quirunt mandatum speciale, *cap. qui ad agendum de procurator. in* 6. & ibi Doct. Couarru. *libro primo, variar. c.* 6. *numer.* 3. Sbrotius *lib.* 1. *quæst.* 65. *num.* 5. *&* 7.
69 Dum modo non sint grauiora, † vel maiora expressis *clemen.* 2. *eod. tit. de procurator.* vbi Doct. Rebuff. *in forma vicariatus num.* 183. Sbrotius *ibi n.* 10. 11. *&* 12.

Et post expressum aliquid requirens † speciale
70 mandatum, non sufficere dicere, *& generaliter ad omnia alia*, nisi addatur, *etiamsi mandatum exigant speciale*, vt colligitur ex *dict. ca. qui ad agendum, & clem.* 2. & notat Bartol. *consil.* 5. *num.* 3. *libro* 2. nec contrarium voluit Rota, in vna Valentina Beneficij Sanctæ Luciæ, † coram sanctissimo Clemente Octauo,
71 de anno 1583. nam in illis decision. Rota præcipue fundatur in verbis *largo modo*, in mandato contentis.

Secundo aduert. quod clausula *cum* † *libera*, vel
72 *cum plena potestate* inducit mandatum speciale, Bart. *numero* 2. & alij *in l. procurator. cui generaliter libera. ff. de procurator.* idem Bartol. Alexand. Iason. *numer.* 11. Corneus & alij *in l. si procurator. Cod. eod.* Domin. *numer.* 2. *&* 4. & Francus 6. *in dict. ca. ad agendum, §. fin.* Cou. *d. c.* 6. *n.* 3. Greg. Lopez *in l.* 19. *tit.* 5. *p.* 3. *& l.* 7. *t.* 14. *p.* 5. Monterroso *in practica* 7. *tract. de clausulis ponendis in mandatis.* Ioan. Gutierrez *de iuram. confirm.* 1. *part. cap.* 50. *num.* 9. *&* 13. Sbrotius *supra num.* 6. *&* 8. Mohen. *decis.* 2. *de officio vicarij* alias 323. vbi ait, quod habere mandatum cum libera, vel cum plena, & omnimoda potestate, & habere mandatum in specie, æquiparantur, & Rota in dict. Valentina Beneficij, coram sanctissimo Clemẽte VIII. de anno 1582. vt in sequenti decis. *domini dixerunt: constare de sufficiente mandato Franc. Soler. nam bonæ memoriæ Ludouicus Cardinalis Borgia, eum constituit vicarium, dando sibi plenam, & omnimodam potestatem, Ecclesiam Valentinam, & eius membra, in spiritualibus & temporalibus regendi, & gubernandi: quæ verba secundum Bart.* l. procurator cui generaliter, numer. 2. de procurat. *& ibi Angel.* num. 2. *Castrens.* numero tertio *important mandatum cum libera, nec est verum quod Bartol. in hoc communiter reprobetur, quia in hoc communiter approbatur, & de hoc est text.* in l. si procurator ad vnam Cod. de procurat. *vbi Paulus de Castro* num. 4. *Corneus* n. 1. *Alex.* n. 2. *vbi ait omnes ita tenere Ias.* n. 11. *plena enim & libera idem important: controuersia autem inter doctores non versatur circa clausulam istam, permisit ei, quod facere possit, quicquid ipse facere posset, cum per eam intelligatur datum mandatum cum libera, & in hoc communis opinio est contra Bart. secundum Beroium* in alle. q. 25. num. 5.

Nec tunc requiritur expressio aliquorum † spe-
73 cialium, vt patet ex allegatis, quamuis Sbrotius *sup. num.* 9. dicat vicarium Episcopi ex mandato, *cũ plena potestate*, non posse facere exigentia speciale mãdatum, nisi quibusdam specialibus expressis, vt dicit glossa *in d. c.* 2. *in fi.* sed glossa ibi loquitur in terminis *d. c. qui ad agendum.*

Tertio aduert. quod clausula, † *quod possit om-*
74 *nia, quæ dominus facere posset*, importat mandatũ cum libera, Bart. *in d. l. procurator. nu.* 3. Domin. *numero* 5. & Francus *supra*, Iason. *d. num.* 11. Decius *in cap. intelleximus num.* 70. *de iudic.* loquens in clausula, *quod possit omnia quæ dominus potest.* Afflict. *decis.* 305. Gregor. Monterroso, & Ioannes Gutierrez *supra*, Azeuedo *in l.* 3. *tit.* 3. *libro* 5. *recopil. nu.* 3. & Monter. Cueua plures referens *decis.* Arragoniæ 38. *num.* 35. ex quibus hæc sententia videtur communis, quamuis alij contra teneant, & communem opinionem esse contra Bartol. dicat Beroius *quæstione vigesima quinta numero* 5. vt per Rotam in dict. Valentina supra adducta *num.* 72. quæ tamen videtur tenere nostram sententiam.

Quarto adüert. quod clausula † quod promittit 75
habere ratum, & firmum quicquid per procuratorem factum fuerit, non inducit mandatum, cum libera, glossa *in l. si procuratorem. ff. de procurator.* Bart. *in l.* 1. *num.* 6. *ff. de officio procuratoris Cæsaris*, Alexan. Bald Salicet. & Ias. *num.* 11. *in d. l. si procurator*, Dom. *supra num.* 6. Greg. *d. l.* 19. Couarr. *d. c.* 6. *nu.* 4. plures referens, & dicens veriorem, magisque receptam, quamuis contrarium tenuerit Bart. *in d. l. procurator.* quem sequitur Francus ſ.

Quinto aduert. grauem † esse difficultatem, an si 76
Episcopus daret vicario mandatum generale ad omnia, excepta collatione Beneficiorum, seu alia re requirente speciale mandatum, per hanc exceptionem, veniant alia requirentia speciale mandatum.

Et videtur vera pars affirmatiua, quia † illa ex- 77
ceptio declarat & ampliat regulam, alias exceptio non esset de regula, prout esse debet, & esset vtilis, & superflua, & ita hanc partem tenent Domin. *in d. cap.* 2. *ad fin. & in dict. cap. qui ad agendum. §.* 1. *sub n.* 2. Alexand. Ias. & Claudius *in l. fi. ff.* quodquod quisque iuris, idem Alex. *consilio* 36. *libro* 6. Decius *in l.* 1. *num.* 25. *ff. de reg. iuris, & in cap. consultationi.* Goz. *cons.* 26. *n.* 49. Tiraquell. *de retract. Lignagier in fin. n.* 95. Euerardus *in loco ab except. ad regul. nu.* 3. *&* 9. & dicit communem Cagnolus eam secutus *in d. l.* 1. *numer* 35. & magis communem Couarr. *lib.* 2. *var. capit.* 5. *num.* 9.

Contrarium tamen tenent Anchar. † & Francus 78
in dict. cap. 2. *de officio vicarij, & in d. c. qui ad agendũ. §.* 1. *& in Rubrica de regulis iuris in* 6. Felinus *in c. quoniam frequenter num.* 3. *vt lite non contestata.* Aretin. *consilio* 8. Crotus 136. *num.* 28 *volum.* 1. Modernus *in additio.* ad Alexand. *d. consilio* 36. & ad Decium *in d. l.* 1. Couarr. dicens veriorem *d. n.* 9. & Sbrotius supra *n.* 13. *&* 14. cuius sententiæ ratio est, quod exceptio, non ampliat regulam ad ea, quæ sub regula non comprehenduntur, cum potius veniat ad diminutionem.

Ego in hac difficultate distinguendum † esse exi- 79
stimo, an detur mandatum generaliter, excepta aliqua re requirente mandatum speciale, non dicendo, ad omnia quæ ipse constituens facere posset excepta, &c. sed solum dicendo, *ad omnia excepta* tali re, &c. an vero detur mandatum generale, ad omnia quæ ipse constituens facere posset, seu potest excepta, &c. 1. casu procedet, secunda sententia ex d. ratione, & ex *d. c. qui ad agendum.* Nam si ad ea quæ requirunt speciale mandatum non potest quis illud dare, per illa verba, *& generaliter ad omnia etiamsi mandatum exigant speciale*, non etiam poterit illud dare per verba generalia excipiendo aliquem casum specialem, etiamsi dicat, & *generaliter ad omnia etiãsi mandatum exigant speciale*, excepta verbi gratia collatione Beneficiorum, &c. nam illa exceptio, solum operatur diminutionem. In secundo vero casu procedet prima sententia non ex ratione illius, quæ satis tollitur ex dictis, sed quia verba generalia, ad omnia quæ ipse constituens facere posset, seu potest, importauit mandatum cum libera, vt dictum est *n.* 74. Quæ distinctio erit aduertenda, nam doctores ista confundunt

80 Ex quibus iam ad nostrum ✝ propositum infertur, quod vicarius sine speciali mandato, non potest cōferre Beneficia *c.fi. de offic. vicarij in* 6. vbi Dd. Dinus *in reg. in generali* 81. *l.*6. Selua *de Benef.2.p.c.*14. Rebuf. *in forma vicariatus à nu.* 49. Lamber. *de iure patr.2.p.2.l.q.4.art.1.nu.4.& 3.p.2.l.q.1.articulo* 5. Corras. *d.2.p.2.c.*8. *nu.*5. Duar. *l.3.c.*7. Cuchus *d.tit.*8. *ex n.* 73 late Sbrotius *l.2.q.*71. Zerola *d. verbo vicarius. §. nono* & Zechus *dicto §. secundo num. quarto versic.*14. & alij.

81 Cum enim ✝ vt dictum est, quæ sunt meræ gratiæ vicarius expedire non possit, & collatio beneficiorum, sit quædam donatio. *c. relatum de præb. c. post electionem de concess. præb.* cum aliis, quæ non venit in generali concessione, seu mandato n. c generaliter donare valeat is cui bonorum administratio, etiam libera,] est concessa *l. contra iuris. §. si filius ff. de pactis & l. filius familias. ff. de donatio & d. c. fin.* cum aliis, de quo videndus Pinelus *in l.* 1. *C. de bonis maternis* 3. *p. à n.*56. Matienco *in l.3.tit.3 l.*5. *recopil. gloss.*2. & Ioannes Gutierrez *de iuramento confirma.*1. *p. capite* 50. *à numero vndecimo.* Ideo vicarij, seu officiales, beneficia conferre non possunt, nisi collatio beneficiorum ipsis specialiter sit commissa, vt *in d. c. fin.* vbi assignatur ista ratio, & quod in generali concessione, nequaquam illa veniunt, quæ non esset quis in specie verisimiliter concessurus, *dict. regula in generale cum*

82 *suis concordant.* Eademque ratione, ✝ non potest vicarius, sine speciali mandato præsentare ad beneficium, pertinens ad præsentationem Episcopi, Lamber. *d. art.*5. *num.*2. & Sbrotius qui alios refert *d. l.*2. *q.*110.

83 Imo data potestate conferendi, ✝ non posset præsentare, quia aliud est conferre, aliud præsentare *cap. cum in illis, de præb. in* 6. nisi esset adiecta clausula generalis, vt cum Paulo *cons.*57. *p.*1. & Imola *in c. fin. de concess. præb. in princ.* tradit Rochus *verb. honorificum. n.*25. Bertach. *in reper. verb. præsentatio fieri non potest.* licet contra teneat Lamber. 1. *p.* 2. *l. q.*4. *artic.*4. pro quo facit, quod supradictum est. 1. *p. c.*6. *n.*31. cui responderi potest, quod iuxta subiectam materiam & modum communem loquendi, dare mandatum ad conferendum, non est ad præsentandum. Cum autē, vt dictum est, ✝ ea quæ sunt iustitiæ, & necessitatis

84 expediat vicarius, poterit confirmare electos, & instituere præsentatos, quę sunt necessitatis, & iustitię, *c. ex frequentibus de institutio.* gl. *in d. c. fi. de offic. vicarij in* 6. *verb. non possunt*, Roma. *singul.*601. Selua, Lāber. Corras. & Duarenus *supra*, & Pauin. *de offic. & potestat. c. sede vacante* 5. *q.*2. *p. n.*2. Cosmas *in prag. tit. de collatio. §. item voluit verb. vicario.* Probus ad Monach. *in d. c. fi. n.*4. Couarr. *l.*3. *var. c.*20. *num.*7 doctor Paz *in praxi* 2. *to.*3. *præludio nu.*7. Quintanaduennas *l.* 1. *Ecclesiasticor. c.*5. *n.*7 late Sbrotius plures referens *l.*2. *q.*70. & 111. Zerola *d. verb. vicarius* §.14. & Zechus *de Benef. & pensio. c.*2. *vers. vicarius etiam*, & Rota in Ostun. Capellaniæ de anno 1600. infra relata 8.

85 *parte c.*4. *n.*50. Nec contrarium ✝ tenet Dinus *in reg.* 1. *l.*6. *n.*20. loquitur enim de institutione, id est collatione libera, vt constat ex numero seq. vbi idem dicit de c. sede vacante, quod tamen constat posse instituere præsentatum, vt *in capite* 1. *de institutione in sexto* per eum allegato, & ita tenet ibi additio litera H.

86 Quamuis ✝ Rebuffus in d. forma vicariatus ex *nu.* 126. *& regu.* 3. *Cancel. verb. aut vicarios perpetuos* cōtra teneat. Et quamuis Zechus *de Rep. Ecclesiastica d. c.* 23. *de vicario Episcopi §.*2. *n.*4. *vers.*13. dicat, non posse confirmare electos sine speciali mandato, qui tamen cum *ibi n.*3. *vers.*12. *& d. n.*4. *sub vers.*14. teneat non posse sine speciali mandato instituere præsentatum, non loquitur consequenter.

87 Et ita inter ✝ alia quæsita, pro parte Episcopi Abulen. de anno 1593. censuit S. Congregatio Concilij, vt in seq. declaratione ad primum, quam habeo autēticam, nempe subscriptam manu illustrissimi Cardinalis Matthæi, & eius sigillo munitam. *Illustrissimi & Reuerendissimi domini pro parte Reuerendissimi Episcopi Abulen. supplicatur declarari sequentia, circa quæ dubitare contingit. Primum dubium, An vicarius Episcopi, seu capituli sede vacante, possit instituere præsentatos, absque speciali mandato, prout videtur certum, ex* capite ex frequentibus de institut. *& ibi glossa & Dd. &* in c. fi. de offic. vicarij in 6. *Rochus* de iure patron. verb. competens qu.31. Mill. vers. vicarius Epsicopi *Couarruuias* lib.3. variar. capite vigesimo numero 7. *Moder.* de vicario Episcopi lib. 2. quæstione tertia *qui plures refert. Nec obstat decretum Concilij* sessione vigesima quarta de reformatione capite decimo tertio *ibi*, nisi Episcopi loci, *quia ista verba non excludunt vicarium, nec ad id sunt posita, sed inferiores Episcopo, vt recte aduertit d. Modernus* numero decimo quinto *& constat ex* capite proxime præcedenti eiusdem sessionis in fine secundo dub. *An sæcularis semel approbatus ab ordinario, ad confessiones audien. vel præiudican. sit semper approbatus, & an approbationes, & licentias datas, possint ordinarij pro libito reuocare. Tertium dub. An sæcularis, sine regularis, approbatus audien. Confessiones certi generis personarum, & extra illam Ecclesiam, virtute Bullarum. Quartum dub. An obtinens parochiale beneficium in vna Diœcesi possit in alia, absque ordinarij loci approbatione eligi in confessarium, ab habentibus priuilegium vigore iubilei eligendi confessarium idoneum, vel ab habentibus licentiam à suo parocho: quod ita videtur, quia is generaliter & absolute est approbatus à Concilio, & cum alius docet Candelabrum aureum* 1. parte de confessione n. 28 *licet alias approbatus in vna Diœcesi non censeatur approbatus in alia, vt S. Congregatio declarauit. Quintum dub. An matrimonium contractum coram parocho excommunicato, denuntiato, vel notorio clerici percussore, vel alio sacerdote, de eius licentia valeat. Sextū dub. In Episcopatu Abulen. est consuetud tenendi Beneficium curatum, vel simplex, simul cum Capellania in eadem Ecclesia. dubitatur. An stante Concilio id fieri possit. Septimum dubium, præsupposito quod examinatores debeant denuntiare, quot idonei reperti fuerint ad parochialem, Episcopus autem seu vicarius, debet eligere digniorem. dub. an examinatores debeant denuntiare idoneos cum expressione, quis sit magis idoneus, absque eo quod ipsi eligant, alias enim quomodo Episcopus intelliget, quis ex illis sit magis idoneus, præsertim literatura. Octauum dubium, An priuilegium regularium, quod nō teneatur seruare interdicta in aliquibus diebus tantum veluti in festis suorum ordinum, sint contrari Concilio & sublata. Nonum dub. An ad derogationem sacri Concilij Trid. sufficiat, Papam cōtra illud rescribere absque illius speciali, vel generali derogatione, vt Pius V. declarasse dicitur. Ad primum Congregatio Concilij censuit, quod si non habeat vicarius mandatum limitatum, sed generale, vtique instituere præsentatos potest. Ad secūdum censetur approbatus, donec fuerit reuocatus, & reuocari potest cum eam, quam sufficit esse notam Episcopo. Ad tertium non potest. Ad quartum minime potest. Ad quintum valet. Ad sextum consuetudo est sublata. Ad septimum examinatores debent renuntiare,*

tiare quotcumq; idonei iudicati fuerint, Episcopus autē debet magis idoneum eligere. Ad octauum, priuilegia si ante Concilium concessa fuerint, vtiq; reuocata existūt. Ad nonum si supplicatio manu Papæ signata fuerit, non requiritur nec specialis, nec generalis derogatio. Hier. Cardi. Matthæus.

88 Et id procedit etiam, si esset locus † gratificationi inter plures præsentatos, æque idoneos; nam adhuc potest vicarius constituere. ad dicta *c. præcedenti à n.* 73. & ita videtur sentire Rota in vna Calagurritana Beneficij de Hero. 17. Octo. 1. 80. coram sanctissimo Clemente VIII. vt *in decis. seq.* quæ sic erit accipienda, *domini cum præsupposito quod mandatum sit in forma probandi, tenuerunt vicarium potuisse gratificare, & gratificasse, pro indubitato etiam habuerunt, quod hæc facultas gratificandi, possit ab Episcopo pro vicario committi, quia nullibi reperitur quod sit electa industria personæ, quia ad hunc effectum oportet, quod adsint verba importantia personalitatem. ad not.* in capite fi. § is autē *vbi Dd.* de officio delegato *Dd.* in l. prima *vbi Ias.* numer. vigesimonono *& ibi etiam Purpur.* numero 500. ff de officio eius, *cuiusmodi non sunt verba, quibus iura vtūtur in hac materia* in capite *enim.* cum autem de iure patr. *solum dicitur*, iudicio Episcopi credimus relinquendum, *quæ verba arbitrium boni viri important. Felinus* in cap. 1. sub numero quinquagesimoprimo de constitutione, *non autem personalitatem*, in capite qui eodem titulo *dicitur*, ordinet antistes Ecclesiam, sicut melius eam secundum Deum viderit ordinandam, *quæ verba* nullam, *& ipsa personalitatem significant, nec facit quod dicat* prout secundum Deum est ordinanda, *sicut etiam collationes omnes, secundum Deum, faciendæ sunt personis idoneis, & hinc est quod Decius* consilio 130. in principio *præsupponit pro absoluto, quod Vicarius potuerit gratificare, quod autem Episcopus etiam hanc facultatem concesserit, liquet ex lectura mandati, in quo datur facultas dispensandi, conferendi, & subiicitur clausula generalis*, vt possit omnia alia, *quæ includit si non maiora saltem similia*, capite qui ad agendum de procurator. in 6. clemen. vndecima potest. eodem titulo, *idque tanto magis, quia ratio cur in generali deputatione vicarij non venit facultas conferendi est, quia mera est gratia, & donatio, quæ non venit in generali mandato* capite fin. de officio vicarij in sexto. *gratificatio autem non est mera gratia, ex quo vni ex præsentatis tenetur ordinarius gratificare, Rebuff.* ad concord. de collatione §. statuimus. 1. verb. gratificare, per l. vnum ex familia §. 1. de delegatis 2. *& consequenter tanto facilius sub huiusmodi mandato comprehenditur. quod autem gratificauerit apparet, quia protulit sententiam, ad fauorem Didaci, quæ cum non possit esse iusta ex alio capite quam ex isto, debet ex hoc censeri lata, cum ea ex actis interpretationem, & declarationem recipiat* l. ait prætor. §. si iudex, *& ibi Bart.* nu. 1. de re iudic. *semper enim sententia præsumitur lata ex ea causa quæ reuera apparet in actis.* l. si quis ad exhibendum de except. rei iudic. l. hæc enim in prin. de suspect. tutoribus *Alex.* cons. 66. n. 2. l. 5. *Nec obstant verba sententiæ, quia licet vicarius in ea dicat, debemus pronuntiare, refert tamen se ad acta, ex quo dicit, quod ex actis appareat. liquet ergo ipsum factum pronuntiasse ex causa, de qua in actis constat, & consequenter ex capite gratificationis, & vsusfruct. verbo illo* debemus, *quia tenebatur vnum ex huiusmodi præsentatis eligere, non obstat in collatione dicat secundum numerum, quia numerus etiam hoc casu seruit, cum requirat quod præsentandi sint filij patrimoniales, & sunt tenuidi Beneficiati, vt ad integrum ascēdant, & hæc omnia dixerunt, tanto magis admittenda esse ad effectum sustinendi actum* leg. tertia. de milit. testament. leg. quoties, de rebus dubiis, *numquam enim fit relatio ad id per quod actus non sustinetur, Bartol. post glossam* in l. cum vulgari de dote prælegata, *Decius* in capite secundo requiris sub numero tertio vers. 5. non debet fieri de appell.

Dicit autem in d. declaratione † Abulen. si nō habeat vicarius mandatum limitatū, sed generale, quia cum vicarius accipiat potestatem ex commissione Episcopi, *capite fin. de officio vicarij in* 6. Decius *cons.* 66. *num.* 4. Sbrotius *lib.* 2. *q.* 112. *numero* 5. & diximus *supra numero vigesimoquarto* potest Episcopus aliqua sibi reseruare, quæ alias venirent in generali mandato, & illi interdicere, ne de aliquo negotio se intromittat, Capella Tolos. *dec.* 481. & ibi Aufr. Sbrotius *dicta quæstione* 112. *numero sexto & quæstione* 131. *numero tertio*, Rota *decis.* 297. *parte secunda diuersor. numero* 2. *&* 3. vbi dicit, quod in mera facultate, & voluntate Episcopi consistit tribuere vicario facultates amplas, vel coarctatas, nam quilibet committēs iurisdictionem suam alteri, potest eam limitare, vt sibi libet, &c. 89

Sed contra prædictam resolutionem, † & d. declarationem S. Congregationis facit difficultatem. 1. quod alias literis Cardinalis S. Sixti datis 4. Feb. 1581. in vna Placentina fuit scriptum. *Congregationem Concilij declarasse, quod mortuo Episcopo, vicarius generalis sede vacante, nullum ad hoc habens speciale mandatum, non potuerit instituere contra ea quæ scripsit Pauinus* in suo tract. vt habetur in declarationibus super *d. ca.* 13. *sess.* 14. *de reform. declarat.* 14. 90

Secundo, quod alias in simili † de excommunicationibus, ad finem reuelationis aut pro rebus subtractis, quas Concilium *sess.* 25. *de reform. c.* 3. statuit, à nemine prorsus, præterquam ab Episcopo decernendas. S. Congregatio censuisse videtur, ita demum à Vicario generali Episcopi, posse decerni, si ad id habeat speciale mandatum, vt apparet ex seq. declarat. super d. c. 3. Prima, *vicarius generalis, & ad id facultatem habens ab Episcopo, potest sine præuia cognitione facta ab ipsomet Episcopo, excommunicationes ad finem reuelationis, pro rebus deperditis decernere, dum tamen ipse vicarius causæ cognitionem adhibeat. Sed alij dubitabant ex illis verbis, à nemine prorsus præterquam ab Episcopo, quia taxatiua alios excludit. Congregatio iterum sub die* 25. *Feb.* 1583. *primam firmauit resolutionem.* Secunda, ibi, *præterquam ab Episcopo, vel vicario ex speciali mandato non alias*, vt habetur *in d. declarat.* super *d. c.* 3. ergo similiter in proposito cum Concilium *d. c.* 13. *sess.* 14. statuat, quod non liceat patrono aliquē ad beneficia, nisi Episcopo loci præsentare, &c. non poterit fieri præsentatio Vicario generali, nec valebit institutio, nisi ad id habeat speciale mandatum. 91

Respondetur tamen primæ † difficultati, quod esto dicta declaratio sit certa, standum est declarationi Abulen. cum sit posterior, nec de eius certitudine possit dubitari, quia vt dixi, eam habeo authenticam maxime cum sit iure confirmior. Item de certitudine illius dubitari potest, ex d. declaratione Abulen. & ex dictis *capite præcedenti n. vigesimoquinto & vigesimooctauo.* 92

Secundæ difficultati † poterat responderi, quod in terminis *d. c.* 3. *sess.* 15. quamuis non excludatur vi- 93

carius, requiritur tamen speciale mandatum propter verba maxime sortita, enixa & geminata, quibus Concil. ibi reseruat Episcopis facultatem decernendi dictas excommunicationes, ibi, *à nemine prorsus praterquã ab Episcopo, &c.* & ibi, *sed totum hoc in eius arbitrio & conscientia sit positum*, & in terminis *d.c.* 13. non sunt verba ista fortia & enixa.

94 Sed verius existimo, Vicariũ generalem posse decernere dictas excommunicationes, † sine speciali mandato, vt tenent Sylua nuptialis *li.3.n.28.* Probus Monach. *in c.2. de constitutionibus in 6. n.32.* Bernar. Diaz *reg.243.* & sic etiam stante Concilio Enriquez *in sum. l.13. c.17. §.4.* Man. Rodriguez *in summ. 1. tom. c.79. n.1.* Sbrotius *l.2. q.171.* Zerola *d. verb. vicarius. §.17.* Frechilla *de excomm. art.2.2.p.n.5.* Suarez *5. tomo disputat.20. sect.1. n.2.* Thom. Sanchez *d.l.3. disputat. 29. q.2. nu.16.* Mar. Anton. Genuen. *ca.1. nu.1.* dicens, fuisse declaratum à S. Congregatione, ac seruari in curia Archiepiscopali Neapolitana, & etiam Ioan. Gutierrez *Cano. q. l.1. c.11.8.* quamuis dicat, quod ex dicta prima declaratione requiritur, vt habeat vicarius ad hoc speciale ab Episcopo mandatum, nisi verba illa, *& ad id facultatem habens, &c.* referantur ad facultatem Vicariatus generalem.

95 Nam reuera illa verba Concilij † non excludunt Vicarium, sed sub nomine *Episcopi* comprehenditur, ex adductis supra *n.52.* & sunt posita ad excludẽdos inferiores Episcopis, etiam habentes Episcopalem iurisdictionem, & exemptos, ac etiam nullius Diœcesis, quicquid dicat Suarez *supra*, vt censuit Congregatio, dicens recurrendum esse ad sedem Apostolicam, pro dict. excommunicationibus ad loca exempta, & nullius Diœcesis, in quibus Episcopi non habent iurisdictionem, Mar. Ant. Genuen. *d. ca. 1. n.2.*

96 Quamuis Bannez *2.2. q.66. ar.6. † vers. dubium est*, velit per illa verba excludi vicarium, ita tamen quod si ex commissione Episcopi, dentur tales excommunicationes à suo vicario, factum tenet, quia Concilium non dixit, quod si secus factum fuerit totum sit irritum, & inane, peccabit tamen Episcopus contra mandatum Concilij, si sine causa vrgente cõmittat huiusmodi excommunicationes suo vicario, in quo Bannes non bene loquitur, nam vt diximus non excluditur vicarius per illa verba, & si excluderetur vt ipse putat, factum non teneret, & nunquam posset Episcopus illi committere huiusmodi excommunicationes, &c.

Et ita censuit S. Congregatio Concilij, † vt in se-
97 quentibus declarationibus super *d.c.3.* Prima Elboren. *Vicarius Episcopi potest concedere literas monitoriales, de quibus in præsenti decreto.* Secunda, *Vicarius generalis Episcopi, potest has excommunicationes decernere, adhibita causæ cognitione, nec indiget speciali mandato Episcopi.* Tertia, *stante hac declaratione quæreatur, an eadem potestas competat vicario capituli sede vacante, Congregatio censuit affirmatiue, quia ad Capitulum transeunt ea quæ sunt iurisdictionis necessariæ, vt est excommunicatio die 14. August. 1586.*

Nec obstant declarationes † in contrarium addu-
98 ctæ *n.91.* Quia ad primũ respondetur, quod illa verba, *& ad id facultatem habens* Omissa dict. responsione Ioan. Gutier. ponuntur ad excludendum Vicariũ generalem, habentem in hoc facultatem limitatam, seu ablatam ab Episcopo, qui non potest has excommunicationes decernere, vt per Ioan. Gutierrez, *ibi n.10.* & Enriquez *supra in glossa litera, C.* Ad secundã respondetur, † illam non videri certam, & magis stãum esse adductis *n.97.* Quæ videntur magis certæ & iuri conformes, & testatur Mar. Ant. Genuen. *supra d.c.1. n.1.*

Sed an sicut Vicarius Episcopi, sine speciali man- 100
dato † potest instituere, ita etiam possit iudex causę delegatus. Dicendum est non posse, sed solum pronuntiare esse instituendum, vt fuit resolutum in vna Iuuenacen. Beneficij. 15. Decemb. 1593. coram D. Mantica, & fuit dictum in ead. coram eod. 28. Maij eiusdem anni, & in Ostunen. Capellaniæ de anno 1600. infra relata. 8. *p.c.8. n.* Facit *c. super eo de officio deleg.* Lambertus *de iure patron. 3. parte 2. lib. q. prima art. 9.*

Nec obstat *clementina † auditor de rescrip.* quæ pro-
cedit & habet locum, etiam in gratia commissa ordi- 101
nario, in forma dignum, vt fuit resolutum in causa Legionen. Canonicatus 28. Octob. 1574. coram Sanctissimo Clemente VIII. Cæsar de Grassis *decis. 125. n.9.* & Calagurritana Prioratus 10 Maij. 181. coram D. Cantucio quæ est 2. *p. diuersorum decis. 287.* & in Abulen. Beneficij. 4. Iulij. 1597. coram D. Lita infra adducta *p seq. c.2. n.55.* Nam *d. clem.* soum procedit,
in auditoribus Romanæ Curiæ glossa 2 ibi. † & Car- 102
din. 2. *oppositione*, & fuit dictum in dictis causis Iuuenacen. & Ostunen. & tradit posthæc Gonçal. *gl.23. à n.14.* vbi ait d. clementinam non procedere in auditore cameræ.

Sed nihilominus contrarium seruatur † in praxi, 103
nam semper videmus delegatos à Nuntio, in causis Capellaniarum, & beneficiorum iuris patronatus, in gradu appellationis, facere institutionem, & collationem. Quæ praxis videtur posse saluari, & sustineri, ex clausulis commissionum *cum inciden. dependen. emergen. annexis, & connexis, &c.*

Poterit etiam Vicarius conferre † beneficia ex cau- 104
sa permutationis resignata, si potestatem recipiendi resignationes, ex causa permutationis ab Episcopo habeat, vt tenent Domin. *in d. ca. fin. de officio vicarij in 6. n.10.* Corrasius *d.2. p.c.8. n.2.* & Zechus *d. c.2. de benef. & pensio. vers. vicarius etiam*, quia tunc collatio non est voluntatis, sed necessitatis, *ca. vnico de rerũ permutatione in 6. & clem. vnica eod. tit.* & quia verisimile est, quod Episcopus dando potestatem recipiendi resignationes, ex causa permutatis, voluit dare potestatem faciendi collationem, quæ necessario illis debet fieri, maxime quia in permutatione eodem contextu solet admitti vtriusque renuntiatio, & pariter fieri vtriusque collatio, referunt Cosmas *in d. §. item voluit. de collatio. verb. vicario*, & Selua
2. p. q.14. n.4. † qui tamen ibidem tenent, non posse 105
vicarium generalem sine speciali mandato, conferre beneficia nominatis, quamuis talis collatio non sit libera, sed necessaria, quod etiam tenet Rebuffus de nominatio. *q.17. n.26.* alias 7. & sic videntur tenere contra istam doctrinam saltem quod attinet ad primam rationem, quod ista collatio competat vicario
tamquam necessaria, † ad quam rationem non pro- 106
cedit consequenter Corrasius, qui *4. p.c.4. n.13.* tenet non posse vicarium, sine speciali mandato, conferre beneficia nominatis.

Et contrarium in proposito † tenet Rota *decis. 1.* 107
de renuntiatione, alias 43. *in antiquis* Calderinus *cons. 3. de renuntia.* Roman. *cons. 330. numer.5.* vbi Horatius Mandosius *litera L* Felinus *in c. auditis nu.13. de præscrip.* Staphileus *de literis gratiæ tit. de variis modis vacationis. §. resignationis modus ex n.23.* Rebu. *in praxi in forma vicariatus num.105. 106 & 107. & in reg. 13. Cancel. verb. aut vicarios perpetuos*, & Sbrotius

libro

libro secundo qu.17.n.9.13.& 14.

108 Sed mihi placet sententia Domin. † & sequacium videlicet quod Vicarius generalis, cui Episcopus dedit facultatem recipiendi resignationes, ex causa permutationis, potest conferre beneficia sic resignata permutantibus, maxime ex prima ratione, nempe, quia ista collatio non est voluntatis, & libera, in qua loquitur *in d.c.fi.de offic.vicarij in 6.* sed necessaria, vt recte tradit Domin. *in fin.num.*101 & sequuntur Bellam. *decis.*94. & Cuchus *d.tit.8.nu.*83. Quæ ratio magnam vim facit Staphileo *supra*, quamuis dicat, quod propter authoritatem dominorum transeat d. deci-
109 sio. Et consequenter † verius videtur Vicarium ex generali mandato, posse conferre beneficia nominatis, & facere aliam quamlibet collationem necessariam, vt videtur tenere Probus ad Monach. *in d.c.fi. n.5.vers.propræmiss.* & faciunt tradita *c.præced.à n.*55. de capitulo sede vacante, non tamen poterit etiam hodie stante Concilio Triden. conferre parochiales Ecclesias, quia earum collatio non est absolute necessaria, ex ibi dictis *à nu.*79. Poterit tamen conferre beneficia patrimonialia, etiam cum conferantur absque aliqua præsentatione vel electione alterius ex ibi dictis, licet contra teneat Gonçalez *glossa* 9. §.1. *num.*78.

110 Si vero solum haberet † facultatem admittendi resignationes, non addito etiam ex causa permutationis, non posset vicarius admittere resignationem ex causa permutatis, quia aliud est admittere resignationes, aliud dare authoritatem permutare volentibus, vt sit in admissione resignationis ex causa permutatis, & ita videtur tenere Rebuffus *in d.forma vicarius numer.*104. ex *c.quæsitum de rerum permutatione* Zerola *d.verb.vicarius.*§.10. qui tamen variat. *2.p.verb. capitulum.*§.7. Quamuis Petrus de Perusio *de permut.*
111 *benef.* † *2.p.q.6.nu.*23. alias. 40. contrarium videatur velle, ait enim, quod si tale esset Beneficium, quod posset renuntiari in manibus inferioris ab Episcopo, quia talis inferior haberet potestatem instituendi, tunc in talibus Beneficiis permutandis, vicarius Episcopi authoritatem interponere posset, qui haberet eandem ordinariam potestatem, quam & Episcopus.

112 At Vicarius speciale mandatum † habens, sine dubio confert beneficia etiam liberæ collationis, vt *in d.c.fi.de offic.Vicarij in 6.* de quo vltra Dd. *ibi*, videndi sunt Pauinus 10.*q.2.p.n.*31. Rebuf. *in d.forma Vicariatus, ex n.*49. Cuchus *d.l.2.tit.8.à num.*74. *cum multis seq.* Sbrotius *li.2.ex q.*71. *vsque ad* 110. Zechus *de repub. Eccl.d.c.*23. *de vicario Episcop.*§.2.*n.*4.*ver.*14. & vide d *p.seq.c.2.n.*24. & 25.

113 Quod autem dicitur, speciale † debere esse mandatum conferendi, † intellige, vt non tamen ad certa Beneficia vacatura, vel ad conferendum certis personis sit, Hoc enim non valeret, sed solum specialiter exprimi debet, quod facultas ei datur conferendi beneficia. Debet tamen esse generalis. Rota *decis.* 5. *de offic.vicarij in nouis.& ibi additio* gl. *in ca.præsenti.* §.*prohibemus verb.cuiuscumque de offic.lega. in* 6. & ibi Dd. Pauin. *d.n.*31. Rebu. *sup.n.*12. & 58. *& tit.de vicariis Episcoporum à n.*19. *& d. reg.*12. *verb. vicarios perpetuos*, Rosini. *de benef.c.*10.*n.*5. P. Greg. *c.*38.*n.* 4. Cuchus *d.tit.8.n.*78. Fran. Marc. *q.*995.*n.* 4. Sbrotius *libro* 1.*q.*53.

114 Generalis tamen est si data esset † ad conferen. Beneficia certi loci, seu certæ partis Diœcesis dummodo ibi sint plura Beneficia secundum Rebuffum *d. tit.de vicariis Episcoporum n.*23. & Rosini. *supra n.*6. & 7. aut ad conferendum beneficia in certis mensibus vacantia, Cuchus *supra nu.*203. aut ad conferendum beneficia simplicia tantum, aut curata tantum aut beneficia certi valoris, aut vacantia per mortem vel resignationem, Rebuf. *in dict.forma vicariatus n.* 12.

115 Et sufficit ad conferen. † habere mandatum generale cum libera, Bart. seu Cinus *in repetit.l.*1.*ff. de officio procuratoris Cæsaris n.*10. Paulus *in l.procurator, cui generaliter libera in fin. ff. de procurator.* Ferretus
116 *cons.*382.*n.*2.& 3. † qui idem ait in habente mandatũ cum clausula quod possit omnia facere, quæ posset constituens si personaliter adesset, nam ista verba mandatum cum libera præ se ferũt, ex eisque id concessum videtur, quod sine speciali mandato expediri non posset, vt diximus supra *n.*74. Vnde non videtur
117 verum, † quod ait Flaminius Parisius *de resignatione benef.l.*9.*q.*7. *n.* 34. quod vicarius Episcopi non poterit conferre, etiam ex amplissima facultate ei data ab Episcopo faciendi omnia & singula quæ ipse Episcopus, &c. etiam si requirant speciale mãdatum, &c. nam ista verba importare videntur speciale mandatum ex dictis.

118 Sed mihi verius videtur non solum † quod ait Flamius *ibi*, sed etiam ad conferendum non sufficere mandatum generale cum libera, ex tex. qui videtur expressus *in d.c.fi.de offic.vicarij in 6.* vt patet ex eius verbis, & ratione, ibi, *nec regulariter donare valeat is, cui bonorum administratio etiam libera est concessa, &c.*

119 Rursus, Episcopus † non potest dare facultatem, conferendi beneficia, nisi vicario suo, seu Officiali generali. glossa *in d.§ prohibemus, verb.cuiuscumq.*, & ibidem Francus, & alij. Idem Francus *in d.c. fin. de officio vicarij*, Rota *d.deci.*5. *& ibi add.* Papam, *n.*8. Selua *2.p.q.*21 Rebuffus *d.tit.de vicariis Episcoporum, ex n.*15. *& in forma vicariatus ex n.*2. Couarruuias *lib.3. var.c.*20. *ante n.*7. Quintanaduẽnas *l.*1. *Ecclesiasticon. c.*5.*n.*7. & Sbrotius *l.*1 *q.*52.

120 Et debet esse Vicarius generalis, non † solum in spiritualibus, sed etiam in temporalibus, Rota *d.dec.* 5.*n.*2. Pauinus *d.q.*10.*n.*31. Milli. *in reper. verb. vicarius Episcopi*, Rebuffus *d.tit.de vicariis n.*18. *& in forma vicariatus n.*15. *&* 16. & Sbrotius *l.2.q.*90. Nam
121 Vicarius † generalis is tantum dicitur, qui in spiritualibus, & temporalibus est creatus, Rebuffus *d.n.*18. *&* 16. *& tit. de deuolut. n.*59. Pauinus *d.qu.*10.*n.*6. & videtur de mente Cuchi *supra n.*60. Et idem tenet Bonifacius *in clemen. & si principalis de rescrip.n.*28. vbi ait quod Vicarius generalis, circa spiritualia non potest impetrari per rescriptum, quod etiam Pauinus *dict. n.sexto.*

122 Sed ego verius existimo, sufficere quod † sit generalis Vicarius in spiritualibus iuxta subiectam materiam collationis Beneficiorum, quæ est spiritualis, quod videtur tenere Papazon. *vbi supra*, nam & vicarius Episcopi in spiritualibus, dicitur generalis, vt *in c. cũ nullus vers. Episcopo de rẽpor. ordinat. in* 6. &
123 in S. Concilio Triden. † *ses.*13. *de reform.ca.*1.2.3. & 4. & in breuibus summi Pontificis, cum aliqua committuntur Episcopis, seu eorũ vicariis, vicarij generales in spiritualibus appellantur, dicendo sic venerabili fr. Episcopo Abulen. siue dilecto filio eius, vicario in spiritualibus generali, teste Marchesano *de commissio.p.2.c.6.de cõmissione appell. n.*38. ita Sbrotius *dict.l.*1.*q.*25.26.27. & 49. & Thomas Sanchez *de matrim.d.l.*3. *disput.*29.*n.*11. & etiã in Bullis, & literis Apostolicis, aliquando vicarius in spiritualibus, gene-

ralis appellatur, & ei literæ diriguntur, vt patet ex Flaminio Parisio *de resignat. l.8.q.7.n.187* vbi ponit tenorem Bullæ in forma dignum, directo Vicario in spiritualibus generali.

124 Vnde apparet non esse verum quod aiunt Bonif.† *d.n.28.*& Pauinus *d.nu.6.* quod maxime conuincitur ex *d.c.2.sess.13.*S.Concilij, ibi, *seu illius etiam Vicario in spiritualibus generali.* Ex quo apparet vicario in spiritualibus generali, posse causas per rescriptum Apostolicum committi, & consequenter commissa vicario seu officiali simpliciter, poterunt per vicarium in spiritualibus generalem expediri, licet non vicarius in temporalibus.

125 Et sufficeret esse Vicarium generalem † certi loci, vt posset ei committi facultas conferendi beneficia illius loci, Rebuf. *d.tit.de vicariis n.23.& 24.*&Sbrotius *d.l.1.q.53.n.5.*Licet alias non sit vicarius generalis.

126 Poteritque vicarius habens facultatem conferendi beneficia † illa conferre, etiam extra Diœcesim, sicut Episcopus potest, Rota *decisione 5.& vltima de officio vicarij in antiquior.*Dominicus *in d.c.fi.ad fi.*Cosmas *in d.5.item voluit.de collat.verb.vicario,* Pauinus *1.q.2.p.n.7.*Boerius *decisione 30.*Rebuffus *in d. forma vicariatus n.227.& in d.reg.canc.13.verb.aut vicarios perpetuos vers.vltimo sciendum est,*& de nominatione *qu.14.n.46.& 109.*alias 27.& 65.Lambertus *2.p.2.l.q.2.artic.6.n.3.*Corrasius *d.c.8.n.3.* Rosin. *de benef.c.10.n.16.*Couarruuias *l.3.var.c.20.n.8.*Cuchus *d. titu.8.n.98.*Menochus *de arbitr. libro primo quæstione 43.n.19.*Flaminius Parisius *de resignat.lib.7.q.24.n.32.* Sbrotius *l.2.q.102. & 103.* Zerola *in praxi Episcopali 1.p.verb.Beneficia §.9. & 2.par.eodem verb. §.vlt.* & Thomas Sanchez *d.l.3.disput.34.n.2.*& dicit æquum Anastasius Germon. *de indultis Card.§.tibi quoad vixeris n.89.*& probatur ex *c.statutum de præb.in 6.*per argu. ab speciali; & tradit posthæc Gonçalez *glossa 62. à n.secundo.*

127 Quamuis contrarium teneat Bald. *in l.2.n.1. de officio proconsulis* Barbatia *in c.nouit.de offic.legati* Francus *in d.6.fin.n.3.*& Francus Marcus *dec. 117. in fin.p.2.*& dubitare videatur Ripa *de peste remedio vltimo n.51.& seq.* ex eo quod commissio facta ab inferiore à principe, seu iurisdictio etiam voluntaria ab eo concessa, nunquam potest exerceri extra territorium committentis, seu concedentis, vt tenet Bartholus *in libro primo ff. de officio proconsulis num.primo, & in libro primo Codice de summa Trinitate num.quadragesimo ex d.libro secundo versiculo apud legatum de officio proconsulis* & sequenti, Pacianus *de probatione libro secundo capite decimooctauo à numero 12.*alios referens.

128 Sed ratio nostræ sententiæ est, † quod iurisdictio voluntaria cuius est collatio beneficiorum exerceri potest extra territorium *d.l.2.* Dd. *in d.ca.nouit.*Ias. *in l.si ff.de iurisdictio.omnium iudicum n.6.*Couar. & alij *sup.*& nulla congrua ratio potest assignari, quominus eius vsus liceat vicario, sicut Episcopo, vt in-

129 quit Couar. *ibi*, nec refert quoad hoc sit ordinarius, † vel delegatus, vt recte inquit Thom. Sanchez *supra.* quamuis Rota, Domin. Cosmas, Boerius, Corras. Sbrotius, & alij *supra*, se fundent in hoc, quod vicarius, sicut Episcopus, sit ordinarius, quod nõ est absolute verum in collatione beneficiorum, cum non veniat in generali mandato, vt supradictum est. Nam iurisdictio voluntaria, etiam delegata, seu concessa ab inferione à principe, recte potest extra territoriũ exerceri, cum militet eadem ratio ac in ordinaria, nempe quod nulla sit iniuria iudici illius territorij; cum absque strepitu, & figura iudicij exerceatur.

Nec obstat *d.l.2.vers.apud legatum,* quia respondetur ibi non dici, quod apud legatum proconsulis habentem iurisdictionem, nemo possit manumittere extra territorium, sed quod apud legatum proconsulis nondum ingressi prouinciam, nemo potest manumittere, siue in prouincia, siue extra, quia non habet iurisdictionem, eo videlicet, quod proconsul antequam prouinciam ingrediatur, mandare iurisdictionem legato suo non potest *l.obseruare.§.post hæc. ff.eod.tit.de offic.proconsulis* & ita procedit *l.apud proconsulem.ff.de manumissis vindicta,* cuius verba ibi, *ex quo prouinciam ingressus est,* referuntur ad proconsulem, non ad legatum, & ita accipiendus est primus intellectus Accursij *in d.l.2.verb.talem,*& Tho. Sanchez *sup.n.5.* 130

Vnde non solum confessores ordinarij, † vt parochi, possunt audire confessiones subditorum extra parochiam, seu Diœcesim, sed etiam delegati, vt tenent plures, quos refert & sequitur Tho. Sanchez *d. n.2.*summa Corona. *4.p.c.6.de Sacram. Pœnitentiæ n. 52.1.dub.* 131

Quod tamen hodie stante Concilio † Trid. *ses.25. c.15.de reform.*intellige, dummodo isti delegati, sint approbati in Diœcesi, in qua audiunt huiusmodi cõfessiones, nec sufficit approbatio alterius Episcopi, etiamsi ille sit alias Episcopus pœnitentis, vel confessoris, vt recte tenet Io. Gutierrez Cano. q.l.1.c.27. Zerola *in praxi pœnitentiali, c.16.3.q.*& Sorbo *in compendio mendicantium verb.absolutio, in resolutionibus absolutionũ pag.62.*& hoc intendit declaratio S.Cõgregationis data Archiepiscopo Valentino, quam refert, & vidisse ait Man. Rodriguez *in explicatione Bullæ Crucitatæ §.9.n.5.*his verbis, *Congregatio Cõcilij respondit, approbatum ab alio, quã à Valentino Episcopo in Diœcesi Valentina, non censeri approbatũ ab Ordinario.* De qua fit mentio in declaratione Abulen. supra adducta *num.87.ad quartum*, quicquid post alios dicant † Bartholus Ledesma *in summ.Sacram.de Sacramento, Pœnitentiæ difficultate vigesima tertia* & Petrus Ledesma *in summ. de Sacramento Pœnitentiæ cap. duodecimo & decimotertio* Enriquez *in summa libro sexto capite sexto §.septimo & libro septimo capite duodecimo §.quarto* Graffiis *in decisionibus aureis casuum conscientiæ libro primo capite decimotertio.numer.quadragesimo quinto* summa Corona *dict. num. quinquagesimo secundo dubio secundo* Ludouicus Lopez *instructione conscientiæ secundo tomo secunda parte capite octauo* Vega *in summa parte prima capite sexagesimo secundo casu 41.* & in espeio de Curas *c. vndecimo nu. 280.& 337.* Antonius Gomez *in explicatione Bullæ ad 10.clausulam num.octauo.*& nouissime Suarez *4.tomo disputatione vigesima octaua sectione sexta & septima* & facit *clement.dudum de sepul.* † ex qua religiosi iuxta illam expositi, non possunt audire confessiones extra Diœcesim, in qua sunt expositi, vt tenent Sylu. *verbo confessor.1.qu.14. & confessor. 2. quæstione prima & tertia* Nauarrus *in manu.cap.27.numer.266.* Ludouicus Lopez *d. 2.10. 2.part.c. 2.de claubis,*& alij relati per Thomam Sanchez *supra numero 1.* quamuis alij quos ipse refert & sequitur *num.2.*& Enriquez *d.lib. sexto c.septimo §. primo summ.*Corona *d.1.dub.*& Vega *d.cap.62.casu 17.& d.n.337.ad finem.* contrarium teneant. 132 133 134

Vnde etiam quamuis interesse † matrimonio, non sit proprie actus iurisdictionis, & ideo matri- 135

mo-

monium contractum coram parocho excommunicato, denuntiato, vel notorio clerici percussore, vel alio sacerdote de eius licentia valet, vt censuit S. Congregatio in d. declaratione Abulen. adducta *nu. 87. ad 5.* & tenet Vgolinus *de simonia tab. 1. c. 12. §. 3. num. 2.* qui ita declaratum audiuisse ait à S. Congregatione anno 1594. Enriquez *libro 11. c. 3. num. 4. & 5.* & Thom. Sanchez *d. l. 3. disput. 21. & disput. 30. n. 10.* vbi vide. Ex quo obiter conuincitur quod docet Suarez *5. tom. disput. 14. sectio. 1. n. 6. & 7.* de licentia data à parocho excommunicato, ad administran. Sacramentum Extremæ vnctionis, & de literis dimissoriis, datis ab excommunicato. Tamen cum reducatur
136 ad iurisdictionem † voluntariam, non solum proprius parochus alicuius contrahentium potest assistere matrimonio, valide & licite, in aliena etiam prorsus parochia, seu diœcesi, vt recte tradit Thom.
137 Sanchez *d. l. 3. disput. 19.* post alios † quos refert, sed etiam priuatus sacerdos, cui parochus committit, seu concedit licentiam vt assistat matrimonio, potest similiter assistere extra parochiam committentis, seu diœcesim, quicquid dicat Nau. *cons. 14. de clandestina desponsat.* vt recte docet idem Thom. Sanch. *d. disput. 34.* & est declaratio S. Cong. 16. Febr. 1595. quæ sic ait. *An validum censeri debeat matrimonium, celebratum in parochia mulieris, coram alio sacerdote, de licentia parochi viri, præsertim vbi parochiæ sunt diuersæ Diœcesis? Cong. censuit censeri validum.*

138 Sed est difficultas, An sicut collatio † Beneficiorum, tam per Episcopum, quam per Vicarium potest fieri extra Diœcesim, possit etiam fieri institutio præ-
139 sentati, seu confirmatio electi. Et non posse tenet † Ioan. Andreas *in capite fi. de officio vicarij in sexto* Cardinalis & Abb. *num. 5. in d. capi. nouit. de offic. leg.* quia hæc exigunt causæ cognit. vt *in c. fi. de elect. in 6.* sequitur Rochus *verb. competens q. 34.* & pro hac sententia citatur etiam Arch. *in c. qui in aliquo 51. dist.* & Zerola *sup.* ait, non posse fieri collationem extra diœcesim in contradictorio iudicio.

140 Sed Archidiacon. ibi potius videtur tenere † contrarium cum Vincentio quem refert, quod etiam tenet Baldus vltimi in Episcopo *in dicto lib. 2. de officio proconsulis*, & Boer. *d. dec. 30.* & Sbrotius *d. q. 113.* quia etiam institutio, & confirmatio, est voluntariæ iurisdictionis.

141 At Domin. *in d. cap. fin.* † *de officio vicarij in 6. n. 8.* ait se credere quod opiniones possent reduci ad cõcordiam, quia quædam est confirmatio, seu institutio, quæ fit contradictorio iudicio, vt quia iudicium est agitatum inter partes, & tunc quia confirmatio debet fieri in forma diffinitiuæ sentẽtiæ, vt not. *in gl. verbo inanes in d. c. fin. de elect. in 6.* ideo talis confirmatio, seu institutio, non poterit fieri extra territorium, & ita procedat prima opinio, nisi esset facta de consensu iudicis territorij, & partium litigantium, &c. Quædam est confirmatio, seu institutio, quæ non fit in contradictorio iudicio, vt quia nullus comparuit ad contradicẽdum, & tunc posset procedere alia opinio, quia talis confirmatio, seu institutio, posset fieri sine causæ cognitione, vt notat Lapus post *Io. Andr. in d. cap. fi. de elect. in 6.* & tenet Innoc. *in c. si celebrat. de clerico excom. in addit.* nec obstat si dicatur inquit Domin. quod requiratur causæ cognitio, saltẽ summaria, super forma electionis, & persona electi, vt notat Innoc. *in c. cum dilecti de electione in glossa 3.* quia licet istud habeat facere, pro informatione sua facit absque aliquo strepitu iudiciali, &c. vel quod potest dici, quod illa inquisitio debeat fieri intra territorium, sed confirmationis, seu institutionis actus poterit fieri extra, ex quo non est ibi conditor. ita Domin. quod etiam tenent Paulus de Castro *n. 9.* & Ias. *n. 7. in l. si. de iurisdictione omnium iudicum*, qui cũ Archidiacono *in d. ca. qui in aliquo* dicunt, quod Episcopus extra Diœcesim existens, potest confirmare electiones, si non apparet contradictor, quia est tunc voluntariæ iurisdictionis.

Sed melius † & distinctius dicendum est, cũ Lam- 142
ber. *d 2. par. lib. 2. quæst. 2. art. 6. & 3. par. 2. lib. quæst. 2. artic. 11.* quod si ad institutionem, vel confirmationem proceditur iudicialiter, & cum causæ cognitione siue instanti contradictore siue ex officio, instante coauditore Curię, seu fiscali. Adde vel alias in forma iudicij per assignat. auditorij seu stratorũ, vt solet fieri, non potest fieri extra territorium, nec causæ cognitio, seu processus, nec institutio, vel confirmatio, si fit in sententia, nisi de consensu iudicis loci, & partib. non contradicentibus; quamuis lata sententia intra territorium de instituendo, institutio ipsa posset fieri extra, quia iam est actus extraiudicialis, & voluntariæ iurisdictionis, si vero discussio negotij esset extraiudicialis, & absq; strepitu & forma iudicij, quia fieret sine contradictore, & coadiutore Curiæ, tunc totum potest fieri extra territorium, sine licentia iudicis illius, quia est voluntariæ iurisdictionis, sequitur Th. Sanchez *d. lib. 3. disputat. 8. n. 6.* & ita procedet quod ait Gonçal. *gloss. 62. n. 8.* posse Episcopum extra propriam Diœcesim instituere, & electiones confirmare, & infirmare contradictore non apparente.

Sed non poterit vicarius conferendi † beneficia fa- 143
cultatem habens ipsi Episcopo, etiamsi alius esset capax, vllum beneficium conferre, Ripa *responsio 23. li. 2.* Rebuf. *in praxi in forma vicariatus num. 82. & seq. & in reg. Cancel. 15. verb. aut vicarios perpetuos, in prin. & in concord. tit. de collatio. §. præfectique ordinary verb. conferre, & denominatio. quæst. 8 nu. 47* alias 28. Corras. *d. 2. part. cap. 8. num. 6.* Quintanaduennas *lib. 1. Ecclesiasticon. cap. 5. num. 7.* & Sbrotius *li. 2. quæstione 91. & 92.* Cum vna persona, seu huiusmodi corpus censeãtur, ideoque de vicario conferente inhabili, ad Episcopum non fiat deuolutio, *capit. 2. de consuetudine in 6. & cap. Romana de appellat. eod. lib.* Rebuf. *de nominatio. quæstio 14. num. 170.* alias 63. & Corrasius *ibi.*

Quod intelligendum videtur, † quando vicarius con- 144
ferret vt ordinarius, quia simul cum iurisdictione generali, & ordinaria potestate, data est ei potestas conferendi, iuxta supra dicta *à n. 40.* secus si vt delegatus *cap. si promissarius de elect. in 6.* & inter dantem, & recipientem, debeat esse distin. *capit. fin. de institutio. & capit. per nostras, de iure patronat.* & ibi glossa & Doct.

Aiũt tamen, quod substitutus † à vicario habente 145
potestatem substituendi potest vicario substituenti conferre, quia substitutus censetur ab ipso Episcopo constitutus; & iure Episcopi confert, non vicarij substituẽtis, ad *l. item eorum. §. si decuriones. ff. quod cuiusque vniuersitatis nomine, & capite 1. §. 1. de procurator. in 6.* & Rotam *decisio. 8. & 33. de procuratore in nouis.* Vantium *de nullitate ex inhabilitate seu defectu mandati num. 105.* ita Rebuf. *in d forma vicariatus n. 77. & 80. & in d. §. præfati quã ordinary verbo conferre, & d. quæst. 8. denominat. n. 47.* alias 28. Corras. *dict. c. 8. nu. 7.* Duarenus *lib. tertio capit. septimo* & Sbrotius *lib. 2. quæst. 92.* contra Pauinum 5 *quæst. 2. pa. num. 9.* qui ait quod substitutus non potest substituenti conferre, nec illum instituere vel eligere. Et facit quod tradit
Lamber. *1. p. 2. lib. quæst. 8. artic. 10.* quod † procurator 146
substitutus potest presentare procuratorem substi-

tuen.tem, licet non ipsum patronum.

147 Vnde etiam substitutus à Vicario, † habente facultatem recipiendi resignationes, & beneficia conferendi, cum ead. potestate, potest conferre beneficia substituentis resignantis, Rebuf. *in d. forma vicariatus n.* 80. *& cons.* 86.

148 Sed facit difficultatem, quod vicarius † Episcopi non potest facere, seu substituere alium vicarium, *c. clericos de officio vicary* glossa *in c.* 1. *eodem tit. in sexto versi. ipsius*, & ibi Doct Felin. *in c.* 9. *perpetuus num.* 3. *de fide instrumen.* Maran. *in speculo aduocatorum* 4. *part. distinct.* 5. *n.* 22. Vantius *de nullita. ex defectu iurisdictionis delegatæ n.* 25. Auilef. *in capitulis prætorum c.* 4. *verbo iustitia n.* 7. Menchacha *controuers. illustrium c. trigesimoprimo numero* 21. Cuchus *dict. lib.* 2. *tit.* 8. *numero* 40. Aceuedo *in l.* 1. *tit.* 9. *libro tertio recopil. numero* 8. *&* 10. Sbrotius qui plures refert *lib.* 2. *quæstion.* 66. *numero primo* Zerola *dict. verbo vicarius dubio tertio* Rosella *numero vndecimo* Sylvest. 5. *quæst.* & Arm. *numero* 7. *verb. vicarius*, & Zechus *de Republica Ecclesiastic. cap.* 23. *de vicario Episcopi. §. secundo numero*

149 4 *vers.* 8. qui tamen male ait non posse vicarium † constituere delegatum ad vniuersitatem causarum cum Sbrotio *lib.* 2. *quæst.* 55. *num.* 6. qui id non tenet, vt apparet *ibi n.* 27. *q.* 66. *n.* 16. vbi absolute ait, creare posse vicarios foraneos.

150 Quod procedit, siue fuerit constitutus † ab Episcopo, cum facultate, & clausula substituendi, siue non, nisi ad modicum tempus ex causa, puta absentiæ, vel infirmitatis, *dec.* 4. *de officio vicary in nouis, & ibi additio*, Papaz Mill. *in reper. verb. vicarius Episcopi.* Pauinus 10. *quæst.* 2. *parte numero* 19. Puteus *decisio.* 168. *lib.* 1. Sbrotius *dict. quæstio.* 66. *numero* 11. *&* 17. dicens esse communem teste Parisio *consil.* 80. *nu* 15. *volum.* 4. & Zechus *d. versic.* 8. & tenuit Rota in vna Oriolen. Beneficiorum coram D. Seraphino. 21. Maij 1593. &

151 † præcipue 9. Iunij eiusd. anni vt in sequenti decisione. *Causa iterum proposita domini steterunt in decisis, nam licet Vicarius, ab Episcopo constitutus cum facultate substituendi, possit substituere, & substitutus possit conferre, prout poterat substituens, ex* decisione 4. de officio vicarij in nouis *Rebuf.* in forma vicariatus n. 76. *Put.* decisio. 487. lib. 2. cum aliis allegatis, *hoc tamen intelligitur, dummodo substitutio fiat ad modicum tempus, & ex iusta causa, & de consensu Episcopi, vt notant Doct.* in c. 1. de officio vicarij in 6. *Paris.* cons. 80. num. 15. lib. 4. *Puteus* decisio. 168. lib. 1. *Hæc autem substitutio fuit facta absque aliqua limitatione, imo in perpetuum, cum ipse vicarius esset discessurus, propter sibi incumbens onus residentiæ, & sine causa, cum adessent alij vicarij ab Episcopo constituti, & contra voluntatem Episcopi, qui iam alios constituerat cum facultate conferendi, ideoque de eo tempore dictus vicarius iam fuerat reuocatus per constitutionem aliorum, Francus & Gemin.* in cap. licet de officio vicarij in 6. *quæ opinio caret difficultate, vbi concurrit intentio Episcopi reuocandi primo constitutum, vt per Rebuf.* in forma vicariatus numero 207. *hæc autem voluntas ex eo colligitur, quod in alia constitutione præseruat tantum constitutionem Ludouici Mascarelli, vnde apparet eum voluisse omnes alios reuocare, ex vulgari* regul. cum præter ff. de iudic. *& de ista reuocatione habuit notitiam tempore substitutionis per ipsum factæ, cum in ea fiat mentio constitutionis alterius Vicarij. Neque obstat quod in secunda constitutione vicarij non detur facultas conferendi ad* decis decimamoctauam procurator. in nouis, *quia non ideo minus dicitur reuocatus primus, licet secundo data sit minor facultas, cum non versetur in constitutione ad actus diuersos, prout procedit decisio, quæ vult, quod per constitutionem procuratoris secundi ad negotia, nõ censeatur reuocatus primus ad lites constitutus simul, & ad negotia sed simul in constitutione ad actũ vniuersalem, quæ censetur per aliam, etiam minus plenã, reuocata. Sed dubium omne tollit constitutio aliorum vicariorum cum facultate conferendi, & ita cõclusum esse standum in resolutis.*

Et ad modicum tempus, † ex causa potest substituere, etiamsi non habeat facultatem, & clausulam constituendi, Pauin. *dict. quæstione* 10. *numero vigesimo primo*, Felin. Maran. Menchaca, Cuchus, Aceued. *numero* 8. & Arm. *vbi supra*, & Puteus *d. decis.* 168. & Marc. Anton. Genuen. *capit.* 84. *numero decimotertio.* 152

Quamuis hanc potestatem substituendi, seu consensum Episcopi ad substituendum ad tempus, ex causa, requirat, post Hostien. Rota *dict. decisione quarta* & Domin. *numero primo*, & Francus *quarto in dict. cap. primo*, & Zerola *supra dub.* 4. vel consuetudinem id faciendi, quasi tunc toleretur per quandam voluntatem Episcopi, Rosella *supra* cum Cardin.

Iuxta quod est accipienda † *decis.* Chisanen. 139. *in manuscrip.* quæ ait, *quod si vicario Episcopi committatur aliquid per vos, non potest ipse subdelegare specialiter, secus si ponat alium in locum suum, in omnibus præsupposito, quod habeat facultatem ab Episcopo substituendi, quia iste substitutus, dicitur ab Episcopo substitutus, & potuit expedire commissa per vos sub nomine dignitatis, Felinus* capite nono perpetuus de fide instrument. *Rota* in nouis. 414. Et *decisione* Putei 487. *lib.* 2. & Rotæ 31. *& trigesimotertio lib. primo &* 151. *&* 159. *libro secundo &* 122. *libro tertio par.* 3. *diuersorum* vbi etiam habetur, quod substitutus à vicario Episcopi, etiam habente facultatem substituendi, potest exequi commissa vicario; &c. & tradunt Papazon *in addit. ad decisionem primam numero tertio & ad decisionem quartam in fin. de officio vicarij in nouis, & ad decis.* 33. *numero* 2. *de procurator. in nouis.* & Sbrotius *lib.* 2. *quæst.* 67. intelliguntur enim istæ decisiones de substitutione ex causa absentiæ vicarij, & sic ad modicum tempus, vt patet ex *d. dec.* 31. 33. 151. *&* 159. *&* 122. 153

Et ita tenendum est, quamuis † Pauin. *d. q.* 10. *num.* 20 *&* 21. & Rebuf. *supra, & in d. forma vicariatus nu.* 73. *&* 76 *& in d. regul.* 13. *verbo aut vicarios perpetuos vers. item vicarius, & d. cons* 86. Aceued. *d. numer.* 8. *&* 10. Sylvest. & Arm. *supra*, absolute teneant vicarium posse alium constituere, quando ei data est potestas substituendi, quod etiam videtur tenere Camillus Plautius *in l.* 1. *ff. de officio eius lib.* 2. *vers. iure magistratus n.* 115. 154

Quod poterit tantum procedere, † quando fuissent inserta verba illa, videlicet *damus potestatẽ substituendi alium, quem nos vicarium cum eadem potestate substituimus* nam tunc procedit ratio supra dicta, quod substitutus videtur ab ipso Episcopo positus, & ab eo accipit potestatem ministerio vicarij substituentis, & sola nominatio, seu electio personę, fit à vicario substituente, & ita docet Sbrotius supra *n.* 15. Rebuff. *d. forma vicariatus num.* 77. qui ait, quod bonum esset inserere dicta verba, & cum Melil. *tract. de præcedentia Vicary cap.* 1. *num.* 14. & Francus Marco *dec.* 217. *num.* 2. *p.* 1. & Pauino *d. quæst.* 10. *n.* 20. & idem docet Zechus *d. ver.* 8. & Marc. Ant. Genuen. *d. n.* 13. 155

Vel quando Episcopus † daret potestatem substituendi suo nomine, tunc enim censetur etiam ab ipso Episcopo positus, cũ eius nomine substituatur, 156

Nec

157 Nec in istis casibus potest dici dare vicarium † incertum contra *c. ad hæc de refer.* vt post Ioan. And. *in c. is cui de officio deleg. in 6.* considerat. Card. *in clemen. 1. de officio deleg. quæst. 12.* & Specul. *de iudice delegato. §. 2. num. 4.* Quia per substitutionem, vel nominationem vicarij substituentis, qui repræsentat personam Episcopi, in substituendo certificatur, nec est nominandus per partem, vt loquitur *dicto capit. ad hæc*, vt per Dom. *in d. cap. is cui in fin.* & Francum *ibi nu. 3.* Alex. *in l. more de iurisdict. omnium iudicum num. 27.* Fel. *in cap. super qu. §. si verò numero 18. vers. ad 2. de officio deleg.* & Thom. Sanchez *d. lib. 3. disput. 31. numero. 8.* & in simili de procuratore per Massam Gallesium ad formam obligationis Cameralis ad *5. p. q. 1. ex num. 5.* facit *c. penul. de arbitr. & ibi gloss. fi.*

158 Vnde quod Rebuf. Corrasius, Duare. † & Sbrotius *supra* relati *num. 145.* docent, quod substitutus à vicario habente potestatem substituendi, conferre potest vicario substituenti, solum procedet quando habet potestatem substituendi cum clausula, quē nos cum eadem potestate substituimus, seu nomi-
159 ne Episcopi, aut sine illa clausula, si substituit † ex causa ad modicum tempus, tunc enim præcedit ratio per eos adducta, iuxta *supr. d.* Alias enim non posset substituenti conferre, & si substitueret ad tempus ex causa, prout posse diximus, licet nō haberet clausulam substituendi, nam tunc substitutus non videtur ab ipso Episcopo constitutus, nec ab ipso potestatem accipit, sed ab ipso Vicario. Quæ ratio videtur etiam reuera procedere, stante clausula substituendi sine illa alia, etiam tunc substitutus ad tempus ex causa, potestatem accipit ab ipso vicario, qui suo nomine substituit, & non Episcopi, iuxta infra dicta.

160 Et sic etiam procedet sententia glos. *in † d. capit. is cui, verbo per alium, & in cap. 1. § substituendi, de procurator in 6.* quæ docet, quod licet delegatus inferioris à principe non possit subdelegare, tamen si habet ad hoc speciale mandatum, poterit subdelegare, sequitur Rota *decis. 14. de officio deleg. ad fi.* alias *368. in nouis* Francus *in cap. cum causam. de appellatio. n. 10.* Abb. *in ca. cum Berthold. n. 24. de re iudic. & in d. c. super quæst. §. porro n. 2.* & ibi Fel. *d. §. si vero num. 18.* Bar. *in d. l. more n. 12.* & ibi Alex. *n. 27.* & Alber. *n. 14.* Bald. *in l. à iudice n. 3. C. de iudiciis*, & ibi Salicetus *in fi.* & Ias. *num. 8. & 9.* Bertachi. *in reper. verbo delegatus*, Maranta *in speculo aduocatorum 4. p. 5. dist. num. 63.* Caputaquen. *decis. 167. num. 2. p. 1.* Mandos. *reg. 4 Cancell. quæst. 3. num. 7.* Nauar. *in ca. placuit de pœnitentia dist. 6. n. 70. & 71.* Açeuedo *in Rubric. tit. 9. lib. 3. recopil. num. 14. & 19.* Vgolinus *de censur. tab. 1. cap. 8. num. 3.* Sbrotius *d. l. 2. q. 66. num. 23.* Molin. *in emporio iuris tit. 2. q. 10. n. 9.* & Ang. *verb. delegatus n. 6.* Sylues. *eod. verb. q. 8 d. 3.* Rosella *verb. delegare in prin.* & ibi Tabie. *q. 1.* & Arm. *n. 7.* Graffiis *l. 1. c. 13. n. 21* Fran. Lud. de Miranda *de ordine iudiciario q. 2. art. 11. 2. concl.* & nouissime Thomas Sanchez qui alios plures refert *d. l. 3. de matri. disp. 31. n. 6. & seqq.* & dicit communem plures referens Camillus Plautius *sup. n. 194.*

161 Contra quam tenet † Petr. de Bellapertica *in d. l. à iudic.* Specul. *d. tit. de iudice deleg. §. 2. num. 6.* Arch. *in cap. quamuis de officio deleg. in 6.* Imola *in d. §. porro & d. §. si vero* Card. *d. clem. 1. de officio deleg. quæst. 12.* Francus *d. cap. is cui ad fin.* Alex. & Angel. *in d. l. à iudice*, Fachin. *controuersiarum iuris lib. 1. c. 45.* & videtur tenere glos. *in d. §. porro verbo transfert*, Papazon *in addit. ad d. decisio. decimam quartam* & hanc sententiam dicit forte esse veriorem Caccialupus *in dicta l. more n. 10.*

Præcedet inquam d. communis sententia † ex di- 162
ctis, quando ordinarius delegans cum facultate subdelegandi, seu cum clausula, *per te vel per alium*, addat quod ex nunc illi delegat cui delegatus commiserit, vt per Dom. *in d. cap. is cui ad fi.* cum Paulo de
Eleaçoro. Alias enim non videtur posse † procedere 163
d. communis sententia, est enim contra reg. tex. *d. l. iudice, & in d. l. more. & in d. ca. cum causam*, & impossibile est in persona delegati fundare iurisdictionem, & potentiam subdelegandi, ita quod delegatus medius faciat gradum, Ang. *in l. & quia ff. de iurisdict. omnium iudicum* Francus *in d. cap. cum causam. num. 10 & in d. ca. is cui. num. 3.* Felin. *in d. §. si vero num. 18. vers. limita nisi daret*, Camillus Plautius, *sup. num. 108* & Thom. Sanchez. *num. 8.* Vnde limi-
tant d. communem † vt non procedat, quando ordi- 164
dinarius daret potestatem delegato, vt nomine ipsius delegati subdelegaret, dicunt tamē, quod quādo similiter datur facultas subdelegandi, non videtur tunc delegatus subdelegare, sed ipse ordinarius qui expresse sibi commisit, *arg. l. is vnū ex familia §. si de falcidia. ff. de legat. 2. & dict. l. item eorum. §. si decuriones ff. quod cuiuscumque vniuersitatis nomine, & d. c. 1. §. 1. de procurat. in 6.* quasi tunc ordinarius censeatur dare facultatem subdelegandi suo nomine ipsius ordinarij. & hæc est ratio communis sententiæ.

At ego replico † verum non videri, quod quando 165
datur simpliciter facultas subdelegādi, censeatur ordinarius dare facultatem subdelegandi nomine ipsius ordinarij, potius enim videtur fundari potestas, & facultas subdelegandi in persona ipsius delegati, cum simpliciter datur facultas subdelegandi non faciendo eum expresse ministrum delegantis, nam alias non potest conuenienter dici quod habēs facultatem subdelegandi, faciat hoc vt nudus minister delegātis, cum habeat iurisdictionem, vt inquit Card. *supra.*

Pro quo facit tex. *in l. fin. ff. quis † & à quo appell.* 166
vbi iudex datus à magistratibus ex authoritate, seu iussu principis, licet nominatim iudicem declarantis, non tamen à principe, sed à magistratibus datus intelligitur, & ideo ipsi magistratus appellabuntur, quem textum contra dictā rationem communis sententiæ notat Camillus Plautius *sup. numero 104.*

Addo, quod si prædicta ratio † communis sentē- 167
tiæ esset vera, etiam delegatus à principe posset subdelegare cum potestate subdelegandi, quod tamen negant iidem authores communis sententiæ, & Pēna *in directo Inquisitorum 3. part. com. 64.* & Gratian. *regula 443. n. 8.* contra Fulgosium *in d. l. more*, qui tenuit contrarium, & forte melius secundum Ias. *in d. l. à iudice. n. 9.* quem communiter reprobari ait Tho. Sanchez *supr. nu. 9.* Nam delegatus à Principe, recte posset delegare, cum facultate subdelegandi suo nomine, seu cum clausula, *quod ex nunc illi subdelegat, &c.* vt per Thom. Sanchez *sup. num. 18.* & cum simpliciter daret facultatem subdelegandi dicendum esset eam dare suo nomine, sicut ordinarius, si vera esset illa ratio cōmunis sententiæ, supposito enim quod vterq; tam ordinarius, quam delegatus à principe, possit dare facultatem subdelegandi suo nomine, non est maior ratio in vno quam in altero, vt cū simpliciter de huiusmodi facultatem, dicatur eum

dare suo nomine, vel non. Nec obstant *d. §. si de fal-*
168 *cidia.* † & *dicto §. si decuriones*, quia loquuntur in his
quibus solum committitur electio, & sic nudum mi-
169 nisterium. Non obstat etiam *d. cap. 1. §. 1.* † *de procu-*
curator. in 6. & ibi glossa, & Rota *dict. decis. 8. & 33.* &
Vantius sup. procuratore dato cum potest. substituē-
di. Quia respondetur cum Cardin. supra, quod aliud
est in non iurisdictionalibus, aliud in iurisdictiona-
libus. Non enim vt dictum est, conuenienter dici
potest, quod habens potestatem subdelegandi, fa-
ciat hoc vt nudus minister delegantis, cum habeat
iurisdictionem, quam tamen non habet procura-
tor, & ideo nil mirum si quando habet facultatem
substituendi, substituat vt nudus minister domini
principalis.

170 Addito quod procurator datus cum † potestate
substituendi, censetur habere mandatum ad substi-
tuēdum nomine domini, iuxta subiectam materiam
mandati procuratoris, cuius diuersum innuit subie-
cta materia iudicis delegati.

Rursus, non facit pro communi *l. non distinguemus*
171 † *§. quæsitum. ff. de arbitris* tum quia loquitur in arbi-
trio, qui proprie non habet iurisdictionem, sed no-
tionem, &c. vt inquit Cardin. *supra*, tum quia ibi non
agitur de delegat. seu subdelega. articuli iurisdictio-
nalis.

172 Nec est admittenda d. † Camilli Plautis *supra nu.*
106. & 108. *versi. restringitur* 6 inter mandatum iuris-
dictionis, & potestatem dandi iudicem, conuincitur
enim ex supradictis.

173 Communis tamen posset procedere in † delega-
to cum facultate substituendi ad actum iurisdictio-
nis non contentiosæ sed voluntariæ. Vt ad confe-
rendum Beneficium, & tunc substitutus posset con-
ferre delegato substituenti, iuxta supra dicta, seu ad
certum ministerium. vt *in capit. fin. §. fin. de officio de-*
leg. nam in his videtur eandem ratio, ac in procura-
tore.

Tandem hic notandum est †, quod & si vicarius
174 habens facultatem conferendi fuerit reuocatus, valet
collatio facta ab eo, reuocationem ignorante, ad *l. si*
forte. ff. de officio præsidis Innoc. *in c. ex conquestion. de*
restitutione spoliat. Roma. *singul.* 57. Felin. *in c. cæterum*
sub n. 11. & *in c. Abbate de rescrip.* Rebuf. *in forma vi-*
cariatus ex n. 210 Selua *de Benef.* 2. *par. q.* 14. *numer.* 9.
Boerius *decis.* 347. Corras. *d.* 2. *part. c.* 8. *num.* 8. Rofi-
niacus *de Benef. c.* 10. *num.* 11. & *cap.* 23. *nu.* 13. Cuchus
d. lib. 2. *tit.* 8. *à n.* 145. Lancellotus *de attentatis.* 3 *par.*
c. 10. *n.* 23. Flam. paris. *de resignatio. benef. lib.* 7. *qu.* 24.
n. 41. Sbrotius *lib.* 3 *quæst.* 24. *num.* 15. & 16. *quæstion.*
33. *à num.* 7. & *quæst.* 36. & nouissime Thom. Sanchez
d. lib. 3. *de matrimon. disput.* 30. *à num.* 11. qui alios re-
ferunt.

175 Et similiter collatio Beneficij, † facta à vicario
Episcopi, reuocato per mortem ipsius Episcopi, stā-
te eius ignorantia, valet, vt fuit resolutum in vna Ia-
cen. Canonicatus coram D. Antonio, Augustino de
anno 1546. vt per Mohedanum *decis.* 29. *de renuntiat.*
alias 215. Puteum *dec.* 370. *lib.* 2 & Chisanen. *decis.* 138.
Papam, ad Romam *decis.* 1. *de officio vicary in nouis n.*
4. Lancel. *supra num.* 24 & Flam. Paris. 33. & facit *dec.*
Rotæ 33. *lib.* 1. & 159. *lib.* 2. & 122 *lib.* 3. *part.* 3. *diuersorum*, & tradit post hæc Gonçalez *§. quinto proœmin.*
fin. 103. & *glossa* 15. *§.* 2. *fin.* 19. & vide supra ait. *nume-*
ro 636.

176 Differentia tamen est inter † reuocationem fa-
ctam per Episcopum, & reuocationem per mortem
ipsius Episcopi, aut aliam vacationem Episcopatus,
quod in reuocatione facta per Episcopum, requi-
ritur intimatio per ipsum Episcopum, aut de eius or
dine facta, alias valebunt gesta per eum, etiamsi ha-
beat notitiam reuocationis, & illa publice sit nota,
vt tenet Rebuf. Boer. Cuchus, & Thom. Sanchez *sup.*
& videtur tenere Corras. ſ. quamuis Fel. d. *numero*
11. Sbrotius. *d. q.* 33 *nu.* 10. & alij contra teneant suffi-
cere notitiam reuocationis in vicario, etiamsi illi nō
sit intimata.

Et ratio nostræ sententiæ est, quia licet † Episco- 177
pus vicarium reuocauerit, non censetur tamen vo-
luisse illam effectum habere, antequam illi sit pro e-
ius parte intimata, sicut etiam in constitutione vi-
carij, &c.

Reuocatio autem per mortem, † vel aliam vaca- 178
tionem, habet effectum etiamnon intimata, ex quo
fit à iure ipso facto, Felin. *in c. ex parte decan. de re-*
scrip. numero 19. 8. *falla.* communiter receptus, vt per
Flam. Paris. *supra numero* 36. Thom. Sanchez *num.* 4.
Valent tamen gesta per eum, † quando communi- 179
ter ignoratur mors, quamuis ipse illius conscius sit,
sicut etiam quando esset communis error, & igno-
rantia reuocationis, etiam ipsi intimatæ. Ex *l. Bar-*
barius. ff. de officio prætoris, de qua supra *cap.* 4. *à num.*
277. non autem quando communiter scitur mors, li-
cet vicarius eam ignoret, vt recte tradit Tho. San-
chez *d. n.* 4. & 11. & *disputat.* 22. *n.* 59. Et de materia † 180
reuocationis procuratoris ad resignandum. & illius
intimatione requisita, & *clem.* 1. *de renuntiat.* vide late
per Flam. Paris. *lib.* 9. *de resignatione quæstio.* 25. 26. 27.
& 28.

Sed restat hic quædam dubitatio quæ sese offert 181
† an sicut vicarius Episcopi non potest beneficia
conferre, sine speciali mandato, ita etiam non possit
vicarius Papæ In qua Corrasius 2. *par. cap.* 1. *n.* 17. di-
uersum ait in vicario Papæ, nempe vicarium quem
Romanus Pontifex in vrbe reliquit, qui omnia quæ
ad iurisdictionem Papæ pertinent in ciuitate Rom.
potest *l.* 1. *C. de officio eius qui vices alterius gerit*, om-
nia beneficia conferre *cap. penult.* vbi Doct. *de offic.*
Vicarij.

Sed contrarium verius est, scilicet quod etiam vi- 182
carius † Papæ non possit beneficia conferre nisi ad
hoc haberet speciale mandatum, *argum. d. cap. fin. de*
officio vicary in 6 & ita tenet Abb. *in d. c. penult. num.*
5. *versic. quæro* 2. & Francus *in dict. cap. fin. numero sex-*
to, Pauinus 10. *quæst.* 2. *par. numero* 19. Rebuff. *in dict.*
forma vicariatus numero 61. & 63. & *in dict. reg.* 13. *Cā-*
cell. verb. aut vicarios perpetuos, & Gambarus *de offi-*
cio legati libro tertio numero 708. & *seqq.* Etiamsi vi-
carius esset † Cardinalis, vt contra Barbatiam *in tract.* 183
de præstantia Cardin. in præludio numero 4. & *in Rub.*
de officio legati cui videtur assentiri Cuchus *lib.* 2. *tit.*
5. *numero* 8. & *tit.* 8. *numero* 77. tenent Rebuff. *numer.*
64. & 70. & *d. verbo*, & Gambarus, supra cum Bal-
do, *in l. aliquando quæstio.* 14. *ff. de officio proconsul.* vbi
dicit Cardinalem vicarium non posse conferre, licet
si esset legatus posset, sequitur Æneas de Falcon. *de*
reseruatio. 2. *par.* 1. *q. nu.* 1. *secundo*, vbi quærit de Car-
dinali vicario, prout fuit Ægidius Hispanus in Italia
tempore Innocen. VI Auinioni commorantis, an ta-
lis possit conferre Beneficia, & ait sibi placere dictū
Baldi contra Barbatiam. Quod dictum Baldi sequi-
tur Pauinus *in d. tractat. de officio & potestate capit. ad*
fin. licet ipse loquatur de vicario vrbis, qui potest
esse etiam Cardinalis secundum eum, Moueturque
Æneas tali ratione, quia collatio non competit nisi
illis, qui hoc habent à iure, vel quibus Papa specia-
liter

liter concessit, & ne utrum hic concurrit. Sequitur etiam Sbrotius *li.2. de vicario Episcopi.qu.71.ex numero 4.*

Nec obstat text. *in d.cap.penul.* quia solum dicit,
184 † quod iurisdictio vicarii, quem summus Pontifex in vrbe reliquit, non extenditur extra illam, nisi ei specialiter sit concessum, quod autem possit beneficia conferre nullum verbum.

185 Et Gambarus † supra à *nu.702.* loquitur in Cardinali facto legato vrbis à Papa recedente, & nihilominus tenet, non posse conferre sine speciali mandato, limitat tamen in beneficiis spectantib. ad collationem alio um Episcoprum, infra limites legationis, & idem forsan ait posset dici de Beneficiis vrbis quæ spectarent ad collationem inferiorum vi in titulis Cardinalium, nisi obstarent multa speciali Cardinalium.

186 Sed in Cardinali facto legato vrbis à † Papa ab ea recedente verius videtur posse conferre Beneficia infra limites legationis consistentia, etiam vrbis, nisi obstaret reseruatio iuxta tex. *in cap.1. & 4. de offic. legati in sexto* & videntur tenere Baldus, & Rebuf. & Æneas *vbi supra.* Quamuis secus sit in Cardinali vicario ex dictis. In quo tamen considerandæ essent eius facultates, quales alias habentur in Bullario *constit.27.* Clementis Septimi, & 16. Pauli Tertij.

CAP. IX.

De Patronis.

SVMMARIA.

DE patronis, & de iure patronatus qui tractatus ediderunt, & qui sunt videndi nu.1. & 2. & aliqua sunt notanda, præsertim quæ per Concilium innouata reperiuntur n.3.

Ius patronus, cuius variæ diffinitiones adducũt doctores relati, est ius nõ more spirituale, sed temporale potius annexum antecedenter, quia ordinatur ad præsentandum ad Beneficia, &c. quæ tamen ratio non videtur generalis, à n.4. & ad 8.

Ex eo quod est spirituali annexum, in quo etiam simonia contrahitur, non potest vẽdi ius patronatus, alioquin venditio est simoniaca, & nulla nu.9. nisi cum vniuersitate bonorum, n.10.

An cum hæreditate vendita, in emptorem transeat ius patronatus, à. nu. 11. resoluitur contra communem, quam tenuit Rota non transire quando est de per se, seu personale, nam si in hæreditate seu bonis hæreditariis esset villa, seu castrum, cui ius patronatus annexum esset, ratione villæ, vel castri transiret, &c. num.16.

An ius patronatus transeat ad fidei commissarium vniuersalem, à nume.17. resoluitur cum communi, quam plures relati & Rota sequuntur, non transire ius patronatus personale, & non annexum bonis, quamuis ex testantis iudicio, & voluntate expressa possit illud consequi accedente licentia Episcopi, & ponitur resolutio Rotæ.

Resolutio Rotæ quod præsũtatus ab vxore relicta à marito vsufructuaria omnium bonorum, præfertur præsentato ab hærede, quia ius patronatus transit cũ vniuersitate bonorũ, & ita etiam transit in vsufructuariũ omnium bonorum, &c. num. 21. quæ accipienda est, quando ius patronatus est annexum, n.22. Est enim vsufructuarius quasi domin. seu procurator in rem suã nu.23. Nam si esset hæreditarium personale & de per se, non transiret in vsufructuarium bonorum, sicut nec in fideicommissarium, n.24.

An in confiscatione bonorum, veniat ius patronatus, nu. 25. vbi referũtur plures Doctores, agentes de hac quæstio. in qua omissis opinionibus Doctorum resoluitur, quod si ius patronatus bonis consistit, & adhæret bonis propter crimen confiscatis, siue per iudicem laicum, siue Ecclesiasticum, in consequentiam, & accessorie cõfiscatum censetur, & in fiscum transit indistincte, etiam quo ad exercitium. Si vero personale est, & de per se, non includitur in confiscatione bonorum, nec de per se iudex laicus poterit illud confiscare, sed remanebit penes delinquentem, donec per iudicem Ecclesiasticum priuetur, à n.26.

Sententia priuatoria iudicis Ecclesiastici secuta, si ius patronatus est sanguinis, & pertinet ad familiam, seu consanguineos, ad illos transibit, si vero est hæreditarium, ad extraneos transmissibile euanescit, & Ecclesia remanet libera, numero 29. non vero tali sententia priuatoria ius patronatus hereditarium transiret ad hæredem ex testamento, vel ab intestato ipsius condemnati eo defuncto, numero 30. præter quam in crimine hæresis in quo ipso iure est eo priuatus numero 31.

Vt ius patronatus transeat cum re vendita, seu alienata, satis est adhærere accessorie alicui fundo, non solum qui vniuersitatem constituat, sed etiam particulari, seu alij rei particulari, contra communem tenentem oportere quod adhæreat vniuersitati, à numero 32.

Quamuis ius patronatus sit inuendibile, & pro illo non possit aliquid pretij dari, tamen hoc non tollit quin cum illud est annexum bonis, ratione illius, bona pluris æstimentur & vendantur quam alias, numero trigesimoquinto.

Acquiritur hoc ius patronatus, tam per laicos, quam clericos, tribus potissimum modis fundatione, constructione & dotatione, n.26.

Decretum Concilij Trident. circa hoc n.37.

Licet ibi Concilium solum præseruet ius patronatus, competens ex fundatione, vel dotatione non excludit ius patronatus ex constructione competens, sed sub verbo ex fundatione comprehenditur numero trigesimooctauo.

Fundare Ecclesiam proprie dicitur, qui fundum dat, seu assignat, in quo Ecclesia construatur, n.39.

Faciens in Ecclesia Capellam, vel Altare, non erit solus patronus illius, sed etiam Ecclesia erit compatrona, & concurret in præsensando, ratione fundi, quæ ponit, id est, el sitio, n.40. Valet tamen consuetudo, vt Ecclesia non sit compatrona ratione fundi, &c. quæ seruatur in Hispania, n.41.

Etiam seclusa consuetudine, non esset Ecclesia compatrona quando faciens Capellam solueret aliquid Ecclesiæ pro fundo, id est, el sitio, vt solet fieri in Hispania. Nam tunc non potest dici Ecclesiam ponere fundum, cum illi soluatur pretium pro illo, quod videtur posse fieri, à n.42.

Sola fundatione hoc est fundi assignatione, non statim quæritur ius patronatus, sed secuta constructione, & dotatione, vel ab ipso fundatore, vel ab alis, nam non potest quis dici patronus Ecclesiæ quæ nõdum est, &c. nume.44.

Ecclesia tamen Capella incepta ædificari, seu posito pri-

mo lapide cum consensu ordinarij, statim etiam ante perfectionem videtur acquiri ius patronatus, licet non exercitium, &c. n. 45. Nam tale ædificium inceptum est locus pius, & religiosus, maxime si ibi est fixa Crux, &c. n. 46.

Si dos daretur in limine fundationis Ecclesiæ, vel post ante consecrationem, & etiam ante perfectionem ædificij, caderet exercitium iuris patronatus vt præsentetur Rector, saltem pro administranda dote, licet non quoad alia secundum Lamber. n. 47. Ecclesia etenim incepta, statim capax est dotis, & sic dos in specie assignata, & donata, ante affixionem primi lapidis, statim post illius affixionem ei acquiritur absque traditione, n. 48.

Licet Ecclesiæ, quæ nondum est, non possit fieri donatio, bene tamen hæreditas & legatum relinqui, id non procedit in donatione ex causa dotis, quæ recte potest fieri Ecclesiæ construendæ, non solum obligando se dotaturum, & traditurum, sed etiam statim assignando, & donando bona pro dote, &c. numero 49. & 50.

Sub constructione seu fundatione, comprehenditur etiam reædificatio, ex qua cum Ecclesia est penitus destructa, seu diruta, ita vt noua consecratione indigeat, acquiritur ius patronatus, quamuis reficiens Ecclesiam non penitus destructam non efficiatur patronus, numero 51.

Ita demum acquiritur ius patronatus ex dotatione si sit congrua, & sufficiens, nam dotans insufficienter, non efficitur patronus, n. 52. Etiamsi dos minus congrua sit assignata cum consensu Episcopi illam approbantis pro congrua. n. 53.

Si concurrunt plures in dotatione dãtes simul dotem cõpetentem, licet inæqualiter, & singuli non dent dotem competentem, omnes æqualiter fiunt patroni: sicut etiam quando plures concurrunt in fundatione, & constructione, n. 54.

Acquiritur ius patronatus ex dotatione Ecclesiæ, etiam iam constructæ, & etiam iam consecratæ, quando esset sine dote, & cum consensu Episcopi id fieret, numero 55. Quamuis contradicat gloss. dicens, quod vt quis sit patronus, requiritur assignatio dotis tempore fundationis non post, numero 56. pro qua faciunt duæ declarationes S. Congregat. adductæ, numero 57 & 58. Quibus respondetur id solum procedere in specie de qua ibi, in qua oblationes futuræ, non possunt dici dos, nisi quando ex necessitate construitur Ecclesia, &c. n. 59.

Licet ex dotatione acquiritur ius patronatus, non tamen ex simplici dotatione legato, vel largitione bonorum, nisi hoc fiat pro dote tacite, vel expresse, &c. numero sexagesimo & sexagesimoprimo. Vbi ponitur resolutio Rotæ.

Fundans, construens, vel dotans Ecclesiam, seu Beneficium acquirit ius patronatus, etiamsi illud non reseruauerit, dummodo expresse non remiserit, num. sexagesimosecundo.

Fundans tamen Ecclesiam, seu Capellam, potest in totum, vel pro parte remittere ius patronatus, & limitate illud inducere in præiudicium hæredum, vel descendentium vt sibi placuerit, numero 63 Quod Rota intelligit, si fundator expresse exclusisset hæredes, vel taxatiue induxisset solum pro talibus, non autem quando simpliciter nominat aliquos patronos. Nam ideo excludit se ipsum, & suos hæredes contra consil. Geminiani, numero 64. Sed consilium Geminiani videtur & menti fundatoris, & praxi conformius, &c. n. 65.

Si fundator relinquat ius patronatus filio suo & descendentibus, & ille decedat sine descendentibus, relicto hærede collaterali, vel extraneo, ius patronatus transibit in talem hæredem, & idem in similibus casibus n. 66.

Si fundator reseruaret ius patronatus sibi, vel alij, transiret ad eius hæredes ex testamento, seu ab intestato, nisi illa reseruat. esset facta cum aliqua qualitate, vel expressione, per quam vellet ius patronatus durare tempore suo, vel nominati, & non vltra, numero 67.

Licet à principio possit fundator remittere ius patronatus vel illud ordinare prout voluerit, eo tamen in esse deducto, authoritate ordinarij, non potest illud mutare, seu alterare, n. 68. Nec illud renuntiare, seu trãsferre in præiudicium sequentium vocatorum, numer. 69. & 70.

Ius patronatus acquiritur ex prædictis causis interuenente authoritate, & consensu ordinarij, non alias, n. 71. vbi ponitur resolutio Rotæ, qui consensus sufficit, quod interueniat ex post facto, n. 72. Et an præsumatur interuenisse remissiue, n. 73. & n. 74. ponuntur resolutiones Rotæ.

Vicarius Episcopi, sine speciali mandato non habet authoritatem ad reseruationem iuris patronatus, n. 75. Sicut etiam Vicarius sine speciali mandato, non potest confirmare donationem iuris patronatus, n. 76. & 77. Ponitur resolutio Rotæ. Et an, & quando præsumatur facultas Vicarij, qui iuri patronatus consensit remissiue, n. 78.

Capitulum Sede vacante, potest dare licentiam volenti ædificare Ecclesiam, vt fiat patronus, n. 79.

An regulares possint ædificare sine licentia ordinarij, remissiue, n. 80.

Licet Concilium Trident. præseruet ius patronatus competens ex fundatione, vel dotatione non refutat illud quod alias potest probari secundum regulas iuris communis, n. 81.

Vnde non solum ius patronatus probatur ex immemoriali, quæ probat legitimum tit. ex fundatione, vel dotatione n. 82. Sed etiam ius patronatus antiquũ probatur per famam, concurrente longissima quasi possessione præsentandi, n. 83. Ita vt non censeatur reuocatũ per Concilium, num. 84. & sequen. vbi ponuntur decis. Rotæ.

Dicta probatio videtur sufficiens, etiam contra ordinarium vindicantem Ecclesiam in libertatem, numero 86. vbi adducitur resolutio Rotæ, quæ videtur contra.

Ex enuntiatiuis instrumentorum antiquorum emanatis à diuersis personis, non suspectis, probabitur ius patronatus, n. 87. & sequentib. vbi ponuntur Rotæ resolutiones.

In proposito, quando dicatur ius patronatus antiquum, resoluitur respectu testium requiri tempus 60. annorum, respectu vero instrumentorum 100. num. 92. vbi ponitur declaratio S. Cong. & alia, numero nonagesimotertio.

Decisiones Rotæ. quæ conducunt ad prædicta ponuntur, n. 94. 95. & 96.

Reprobatur quod ait Zerola in priuatis personis sufficere probare ius patronatus ex vnico actu, vt quia semel quis præsentauit, & secuta institutione, & illemstitutus vixisset spatio 40. annorum, &c. num. nonagesimoseptimo.

Quando agitur de familia potenti, in qua ius patronatus præsumitur ex vsurpatione, debet probari secundum formam Cõcilij d. c. 9. versi. in his vero personis, n. 98.

n.98.& n.seq.ponuntur decis. Rotæ.

Similiter in vniuersitatibus etiã paruis plenior,& exactior probatio iuris patronatus requiritur, iuxta decretum Concilij dict. versic.in his vero,numero 102. vbi id declaratur, & quod non sufficiunt testes vniuersitatis.

An in personis potentibus,vel vniuersitatibus,in quibus vt immemorialis suffragetur vltra illas quæ antea sufficiebãt præsentationes, etiam continuatæ non minori saltem quam 50. annorum spatio, quæ omnes effectum sortitæ sint authenticis scripturis probari debent, effectuatio illarum probari etiam debeat per authenticas scripturas, an vero possit etiam aliter probari,à numero 103.resolutur videri probabilius posse etiam aliter probari, maxime quoad possessionem.

In propo sito iuris patronatus immemorialis probatur ex scripturis,nempe per præsentationes effectuatas authenticis scripturis probatas per spatium 100. annorum, sicut etiam per præsentationes effectuatas testibus, probatas per spatium 60.annorum,à num. 107. Quamuis alias verius sit immemorialem non probari per instrumenta,à num.111.vbi adducuntur.resolutiones Rotæ.

An requiratur per formam probatio præsentationum per scripturas,etiamsi probaretur esse de prædict.&c. n.113.

Ius patronatus,quomodo probetur,& an probetur confessione,remissiue, n.114.

Ius patronatus ex priuilegio reuocatum est per Concilium,n.115.vbi ponitur declaratio S. Congregation. & num.116.ponitur resolutio Rotæ. Quod procedit etiãsi si in priuilegio habeatur ius patronatus competere non solum ex priuilegio, sed ex vera & reali fundatione & dotatione, numero 117. vbi ponitur decisio Rotæ.

Similiter ius patronatus ex priuilegio sublatum est per Concilium,etiamsi in priuilegio dicatur,quod esset eiusdem prorsus naturæ,& roboris ac si ex fundatione & dotatione competeret, n.118.vbi ponitur declaratio S.Congreg.nec prodest immemorialis,n.119.vbi ponitur declaratio S.Cong.

Non loquitur Concilium hic de priuilegiis concessis ex causa onerosa,num.120.& seq. vbi ponitur resolutio Rotæ.

Ius patronatus de iure non acquiritur ex augmento,seu suppletione dotis,sed requiritur,quod in totum Ecclesia dotetur,nec sat est,quod non sit commode dotata,n. 122.& seq.

Ius patronatus ex augmento dotis concessum, etiam per Papam,à 40.annis citra,subiicitur examini,& reuisioni ordinarij,concessum vero ante annos 40. à confirmatione Concilij non subiacet d. reuisioni, sed firmum remanet numer. 124. vbi ponitur declaratio S. Cong.& n.125.126.& 127.ponuntur resolutiones Rotæ circa dicta.

Ius patronatus non potest competere ex concessione, & priuilegio Episcopi,nu. 128.vbi ponitur declaratio S. Congr.& n.129.& sequen.ponuntur resolutiones Rotæ,& numer.132.reprobatur consilium Menochij contrarium.

Quod procedit etiam Capella Ecclesiæ contra Zerolam, & praxis quam ipse vidisse ait in contrarium procedit,ex eo quod solent aliquæ personæ emere Capellas in Ecclesia factas cum licentia Ordinarij,dando Ecclesiæ pretium ædificij, & soli Capellæ,num.133.Quãtis aliqui tales contractus condemnent, tanquam simoniacos numero 136. Et ita est accipiendum quoddam dictum Lassarte, P. Ledesma.& Genuen. numero 137.& qui emit Capellam deberet dare iustum pretium, & valorem, saltem ædificij, &c. numero 140.

Non tamen placet dictum Lassarte, & Ledesmæ, & Philiarchi,quod habens Capellam,seu patronus alicuius Capellæ,possit illam vendere, &c. numero 138. & seq.

Ponuntur declarationes S.Cong.ex quib.supradicta confirmantur,& declarantur n.141.

1 Circa materiam † huius *cap.de Patronis.* qui ad Beneficium vacans præsentant Ordinario personam instituendam,& de iure patronatus, non est opus multum immorari, cum de ea sint celebres & copiosi tractatus Rochi de Curte, Pauli de Citadinis, Cæsaris Lambertini, & Io. Nicolai Delphinatis,ad quos,præcipue Rochum & Lamber.recurrendum est.

2 Et videndi sunt † etiam vltra Ordinarios *in tit.de iure patron.* Corras.*de Benefi.* 4.*p vr.c.vlt.& tit.*15.*pag.* 1.& ibi Greg.Lopez,& Humada ad eum Did. Perez *in l.* 1.*& 2.tit.*6 *lib.*1.*ordin.*Espino *de testam.gloss.*3.*&* 4.Zerola *in praxi Episcopali, verb.ius patronatus,*Sil. & alij Summist.*verb.ius patron.* Zechus *de benefic.& pensio.Ecclesiast.cap.*12.& Mand.Rodr.*q. reg.* 2. *tom. quæst.* 122.

3 Operæ pretium tamen duxi, † aliqua notare, præsertim ea, quæ per S.Concil.Triden.innouata reperiuntur.

4 Et in primis notandum est, † ius patronatus, cuius varias diffinitiones adducit Roch. *d.tract.in prin. ex num.*2. Lambert.1.*part.*1.*lib.quæst.* 1.*art.*1.*ex n.*11. Greg.§. Dida.Perez *d.l.*1.*glo.*1.& diffinit etiam Corras.*d.cap.vlt.n.*4. & Fuscus *de visitatione, lib.* 2. *cap.* 10.*num.*1.esse ius non mere spirituale,sed temporale † potius annexum spirituali,*cap.quanto de iudic.&* 5 *capit.de iur.patr.*& docent Abbas. *in rubrica de iudiciis num.*4.& ibi Decius 1.*lectura,à numero* 87. *&* 2.*lectura numero* 85.& Ripa *numero* 66.idem Abb.*in d.cap.quanto numero* 6.& ibi Felin.& Decius *numer.* 2.Selua *de Benefic.*1.*part.quæst.*7.*ad fin.*Rochus *verb. ius nu.*2 Corras 1.*part.cap.* 2.*num.*7.*&* 4.*part.c. vlt. numer.*5.de quo late Lambert.*lib.*3.*quæstion.* 9. *articul.*1.

6 Est autem spirituali † annexum antecedenter, † quia ordinatur ad pręsentandum clericos ad Beneficia Ecclesiastica,& præsentatio antecedit Beneficij institutionem,& administrationem,D.Thom.22. *quæst.*100.*art.*4.Abb.Ripa,& Felin.§.Corras.*d.cap. vltim.num.*5.Redoanus *de simonia,part.*1.*cap.* 28. *nu.* 1.Doct.Sahagun.de Villasante *in d.c.quanto,n.*2.*&* 3. Vgolin.*de simonia,tab.*1.*c.*34.Man.Rodr.*in sum.*2.*tõ. c.*63.Vega.2.*p.c.*101.*casu* 55.& P.Ledes. *in sum.*2.*p. tract.*12.*conclus.*35.

7 Quæ tamen ratio † non videtur generalis, nam secundum eam, non esset simonia vendere ius patronatus,sine iure præsentandi ad Beneficia, vt in iure patronatus hospitalis,sundari authoritate Episcopi,&c.

8 Aliam rationem assignant Felin.† & Rochus *vbi supra* post Cardin. & Baldum,quod ideo dicitur annexum spirituali,quia adhæret Ecclesiæ, quæ est spiritualis, quam rationem adducit etiam Redoan. *supra.*

9 Et ex eo quod est spirituali annexum, † in quo etiam simonia contrahitur,*c. quæsitum de rerum perma-*

tat fit, vt non possit vendi, alioquin venditio fit simoniaca, & nulla, *ca. nemini. 16. q. 7. d. c. iure, & c. querelam de simonia*, & S. Concilium Trid. *sess. 25. de reform. c. 9. vers. nec dictum ius patronatus*. Nisi cum vniuersitate bonorum, † cum qua in emptorē transit
10 ius patronatus, *cap. ex literis & c. cum seculum de iure patron.* vbi Doct. late Rochus *verb. ipse velis, q. 22. cum seq.* Paul. de Citadinis, 9. *part. quæst.* 3. Lambert. 2. *part.* 1. *lib. q.* 5. *per totum cum sequen.* Tiraq. *de primogeniis, quæst.* 36. Couarr. *lib.* 1. *var. cap.* 13. *num.* 3. & 4. Gregor. Lopez *in l.* 8. *tit.* 15. *pag.* 1. Et Humada ad eum ibi Bern. Diaz *reg.* 401. & ibi Salcedo, Gratian. *reg.* 341. Fuscus *singul.* 115. *littera I.* Zaualli. *milleloquio* 31. Menoch. *de præsump. lib.* 3 *præsump.* 90. *numero vigesimoquinto*, & plures relati per Cenedum *collect.* 5. ad decretales.

11 Vnde infertur ad illam quæstionem, † an cum hæreditate vendita, in emptorem transeat ius patronatus? in qua communis sententia est transire, ex *dict. cap. ex literis, & capite cum seculum*, quia hæreditas est quid vniuersum. *l. bonorum*, 2. *ff. de verborum significatione, l. hæreditas. ff. de petitione hæredit.* ita Hostien. quem Abbas *numero* 13. & Doct. communiter ibi sequuntur *in dict. cap. ex literis*, & Felin. *in capite causam quæ, numero octauo de præscrip. & in capite cum Bertholdus in fin. de re iudic.* Rochus *d. verbo ipse velis, quæstio.* 22. *numero* 40. Paul. de Citadinis *d. quæstio.* 3. *numero* 11. *de primogen. q.* 37. Couarru. *libr.* 2. *variar. capite* 18 *numero* 8. Ferretus *consil.* 179. *numero* 2. Salazar *de vsu & consuetudine capite* 12. *numero* 7. Molina *de Hispanorum primog. lib.* 1. *capite* 24. *numero* 25. Ioseph. Ludou. *in communibus conclusionibus. titul. de iure patron. conclu.* 3. Fuscus *de singul.* 115. Gratian. *d. reg.* 341. *numero* 5. Humada ad Gregor. Lopez *dict. l. octaua gloss.* Nocius *de contractibus, tit. de emptione & venditione, num.* 41. Crassus *de success. lib.* 2. *art. transmissio. quæst.* 30. *numero* & Marc. Anton. Genuen. *in praxi Archiepiscopali curiæ Neapolitanæ, capite* 61. *n.* 26. & communem testatur Lambert. *d. quæst.* 5. *art.* 15. & videtur sequi Achilles *decis.* 322. *sen* 9. *de iure patron.* & tenuit Rota in vna Lucana iuris patronatus, seu Capellaniæ 6. Nouem. 1598. coram Do. Lita,
12 in qua fuit resolutum, † *Quod licet ius patronatus veniat, quando fit cessio, vel alienatio vniuersalis respectu rei, vt quia fit venditio de castro, feudo, hæreditate, vel similibus quæ sub se vere vniuersitatem continent, non tamen transit mediante cessione, seu venditione omnium bonorum, iurium, seu actionum, verbis generalibus, & vniuersalibus facta, ni sub tali cessione tale quid vniuersale vere comprehendatur, cui adhæreat ipsum ius patronatus, vt puta villa, castrum, seu hæreditas, Innoc.* numero 2. *& alij* in cap. ex literis de iure patronat. *Et ratio est quia quando fit cessio, vel alienatio vniuersalis respectu verborum resoluitur in singularitates Rota* 1152. lib. 2. par. 3. diuersor. *Nec obstat* dec. *Putei* 351. lib 2. *cum & donatio particularis patronatus, accedente consensu ordinarij fieri possit, Lamber.* 2. p. lib. 1. q. 4. artic. 1. & 2.

Contrariam tamen sententiam, † (quæ mihi cer-
13 ta videtur) tenent Paulus de Eleazaro, Rofredus & Barbatia quos refert & sequitur Lamber. *d. quæstio.* 5. *art.* 15. & Ema. Costa *in cap. si pater de testamen. in sexto, verb. Trebellianica, num.* 7. & tenet etiam Bonifacius de Vitali. *in Clem. si plures. §. fin. de iure patron. n.* 12. Ex eo quod licet ius patronatus † transeat cum
14 vniuersitate bonorum cui adhæret, etiam sine speciali expressione, non tamen transit cum vniuersitate in qua rerum particularium, seu singularium est necessaria specifica traditio, sicuti est quando venditur hæreditas *l. qui tibi, C. de hæred. vel actione vendita*, alioquin sequeretur, in specie vendi ius patronatus contra *d. c. de iure. cum aliis*, & Concilium Triden. *supra.*

Et vt recte inquit Costa, hæres † vendendo hæ- 15
ditatem non dicitur vere vendere hæreditatem, cum per aditionem desierit esse hæreditas, & sit effecta proprium patrimonium, sed bona propria, quæ ante aditionem fuerant hæreditaria, & reuera solum est venditio vniuersalis respectu verborum, quæ resoluitur in singularitates, vt in d. Lucana quare venditis illis bonis, non intelligitur vendere ius patronatus, quia esset contra *d. c. de iure.*

Quod intelligitur, † quando ius patronus esset de 16
per se, principale, & distinctum, seu personale, nam si in hæreditate, seu bonis hæreditariis esset villa, seu castrum, cui ius patronatus adhæreret, & annexum esset, tunc ratione villæ, vel castri, in consequentiam transiret in emptorem hæreditatis ius patronatus annexum ex *dict. cap. ex literis, & cap. cum seculum*, vt recte inquiunt Paulus, Bonif. Lambert. & Costa *supra.*

Et an ius patronatus † transeat ad fideicommissa- 17
rium vniuersalem, vide per Bart. Paulum, & Alexan. *in l. quia perinde, versic. restituta, ff. ad Trebell.* Imolam, Alexan. & Rom. *in l. si patroni in princ. eod. titul.* Paulum, Alex. Ias. Decium & Curtium Iuniorem, *in l. precib. C. de impuberum*, Beroium *in c.* 1. *de iure patr. à num.* 15. Rochum *d. verb. ipse velis, q.* 9. Paulum de Citad. 9. *p. n.* 33. Lamber. 2. *p.* 1. *lib. q.* 2. *art.* 35. Aym. *in Rubric. de legat.* 1. *à num.* 59. Guiller. Benedic. *in repet. cap. Raynutius de testam. verb. si absque liberis* 2. *n.* 24. Ant. Gomez 1. *tom. variarum cap.* 5. *num.* 29. Couarr. *d. c.* 18. *lib.* 2. *variarum, num.* 8. *& in d. cap. Raynutius §.* 9. *numero octauo* Costam *d. verb. Trebellianica, numer.* 4. Eman. Suarez *in thesauro receptar. sententiarum, verb. patronatus ius*, Didacus Perez *d. l.* 1. *tit.* 6. *lib.* 1. *ordinam. glossa* 2. Padillam *in rubrica C. de fideicommissis numero* 25. Molinam *dict. lib.* 1. *cap.* 24. *ex numero* 5. Mieres *de maioratibus* 3. *p. quæst.* 11. *numero* 9. Crassum *de success. §. fideicommissum, quæst.* 52. Ioann. Gutierrez *de tutelis* 3. *par. cap.* 29. *num.* 15. Zauallos. *quæst.* 717. & P. Molinam *de iustitia, tract.* 2. *disp.* 188. *ad fin.* & alios relatos per Cenedum *d. collectan.* 5. *ad decretales, n.* 4.

Et quidem in iure patronatus personali, † & non 18
annexo bonis, vera mihi videtur communis opinio quam relati, excepto Roman. vtroque Molina & Io. Gutierrez contrarium tenentibus sequuntur, quæ ait non transire in fideicommissarium, *argumen. d. l. quia perinde, vers. restituta*, nam quamuis ius patronatus transeat ad hæredes, etiā extraneos, non est quid hæreditarium, seu de corpore hæreditatis, nec transit tanquam ad hæredes; quamuis ex testantis iudicio, & voluntate expressa, † possit fideicommissarius 19
consequi ius patronatus, accedente licētia Episcopi, Lamber. *sup. ad fin.* & Costa *n.* 6. *versi. vlt. sicut legatarius, &c.*

Et in vna Aretina Capellaniæ Iun. 1584. † coram D. 20
Bubalo fuit dictum. *Ius patronatus non transire in fideicommissarium, & ita esse communem conclusionem & limitationem, Lamber.* sup. nu. 8. *quod vbi pia causa est fideicommissaria in eam transeat ius patronatus esse opinionem suam singularem, & pati multas difficultates, nec applicari casui de quo ibi (dato quod esset vera) in quo prius fuerat laicus substitutus, in quem clarum est non transiuisse ius patronatus, &c.*

Vnde

Vnde subinfertur ad decisionem † Rotæ in vna Alexand. Beneficij 29. Martij 1590. coram illustrissimo Cardin. Mantica, in qua fuit resolutum, *Præsentatum ab vxore, quæ à marito relicta est vsufructuaria omnium bonorum, præferri præsentato ab hærede, quia ius patronatus transit cum vniuersitate bonorum, etiam sine consensu Episcopi* d.cap.ex literis, & cap.cũ seculum, *& ita etiam transit in vsumfructuarium omnium bonorum, quia huiusmodi legatum intelligitur vniuersale, nec obstare* decisionem 10. in fin. de iure patron. in nouis, *vbi habetur, quod præsentatus ab vxore, præferatur præsentato à marito cui fuit data villa in dotem, in qua est ius patronatus, quia illa non est decis. Rotæ, Sed opinio collectoris, &c. & secus est in creditore pignoris qui non lucratur fructus, &c.* Quæ dec. 21

accipienda est, † quãdo ius patr. est bonis annexũ, tũc enim vsufructuario bonorum, quibus ius patronatus est annexum, competit ius præsentandi, & nõ hæredi seu domino, vt tenent Rochus *verbo ipse vel is. quæ. 28. in fin. n. 64.* Lamber. *2. par. 1. lib. q. 10. art. 3.* Reb. *de nominatio. q. 17. nu. 55* alias 22. Molina *de Hispanorum prim. li. 1. c. 24. n. 4.* Baeça *de decima tutori præst. c. 23. n. 27.* & Ioan. Gutierrez *de tutelis, 3. par. cap. 29. num. 6.* 22

Est enim vsufructuarius, † quasi dominus. *l. 4. de vsufructu, l. 1. §. item Iuliano. ff. de remissio.* seu quasi procurator in rem suam à domino constitutus *l. 1. in fin. cum l. seq. ff. vsufructuarius quemadmodum caueat, l. 1. §. fi. ff. de noui operis nunt.* & ibi gl. recepta, *verb. procuratorio*, de quo post plures relatos Castillo *de vsufructu, c. 20. & 32.*

Nam si ius patronatus † esset hæreditarium personale, & de per se, non transiret in vsufructuariũ bonorum, quantumuis legatum esset vniuersale, sicut non transit in fideicommissariũ vniuersalem, vt dictum est, & ita accipiendus Gul. Bened. *in q. thesauraria.* 24

Secundo principaliter infertur ad illam, † quæstionem, an in confiscatione bonorum veniat ius patronatus? de qua post alios agunt Rochus *d. verb. ipse vel is. quæstione 29. ex nu. 65.* Paul. de Citadinis *d. 9. par. q. 20. n. 28.* Lamber. *3. lib. q. 8. art. 8.* Gigas *in tra. de crimen læsæ maiestatis. li. 2. rubrica de pœnis committentium crimen læsæ maiestatis, quæstione 4.* Iulius Clarus *§. fin. quæstio. 78. numero octauo* Ferretus *consil. 179.* Bern. Diaz *in pract. crim. can. c. 132.* Costa *d. verb. patronatus ius* Did. Perez *d. li. 1. gloss. 1. 8. q.* Simancas *de catholicis instit. cap. 9. à n. 95.* Fuscus *de visitatione, lib. 2. cap. 10. numero 21.* Molin. *d. lib. 1. cap. 24. à n. 26.* Mieres *3 par. quæst. 11. & 4. par. quæst. 23 nu. 74.* Doct. Sahagun. *in d. cap. quanto. de iudiciis à n. 27.* & alij relati per Cenedum *d. collectan. quinta ad decretales, numero 3.* 25

In qua quæst. omissis opinionibus Doctorum relatis per Sahagun. † ibi qui satis varie & confuse, in hac re loquuntur, distinguendum est, an ius patronatus bonis consistat & adhæreat, an vero personale sit & de per se principale & distinctum? Si ius patronatus bonis consistit, & adhæret, dicendum est, † bonis propter crimen confiscatis, siue per iudicem laicum, siue per Ecclesiasticum, & ius patronatus illis annexum, in consequentiã & accessorie confiscatum censeri, & in fiscum transire indistincte cum bonis confiscatis, etiam quoad exercitium, sicut si esset lis inter duos laicos, de bonis quibus ius patronatus adhæret, dicta per iudicem laicum, ad quem cognitio spectat, de bonis sententia, eius virtute, in cõsequentiam transiret ius patronatus in victorẽ, venditisque deinde à fisco bonis in emptorem successiue transferri, ex *d. cap. ex literis, & c. cum sæculum.* Ita *gloss. 1. in capite filus & nepotibus, 16. quæst. 7.* quam sequuntur Aufrerius *de potestate seculari. reg. 4. falla. 21.* Gigas *d. q. 4. n. 6.* Ioan. Nicol. Delphinas *de iure patron. lib. 2. n. 220.* Costa *d. num. 7. in fin.* & Sahagun *supra*, & plures relati per Rochus & Lambert. *supra* & Rocho magis placet in puncto iuris. Si vero ius † patronatus personale est, & de per se principale, & distinctum, non includitur in confiscatione bonorũ, nec de per se iudex laicus poterit illud confiscare ex defectu iurisdictionis, & incapacitate, *d. cap. quanto iudicus*, sed remanebit penes delinquentem, donec per iudicem Ecclesiasticum priuatur, tanquam indignus *d. gloss. 1. in cap. filius & nepotibus, & gloss. in clementina pastoralis, verb. substantia, de re iudicata*, & post alios Gigas *d. quæst. 4.* Costa, & Sahagun ẽ. quicquid dicat Ferretus ẽ. qua sententia priuatoria iudicis Ecclesiastici secuta, † si ius patronatus est sanguinis, & pertinet ad familiam, seu consanguineos, & qui sunt de genere, ad illos transibit iuxta dispositionem fundatoris, si vero est hæreditarium, ad extraneos transmissibile euanescit ius patronatus, & Ecclesia remanet libera, quo casu procedet, quod ait Simancas *supra numer. 96.* & ita docet Sahagun *supra.* 28 29

Non secuta vero tali sententia † priuatoria iudicis Ecclesiastici, tale ius patronatus hæreditarium, transiret ad hæredem ex testamen. vel ab intestato ipsius condemnati, eo defuncto, ad *l. 4. tauri*, & ibi D. mazime Tellum, *num. 19.* & de iure communi in terminis *authen. sed hodie C. de donat. inter virum*, præterquam † in crimine hæresis, in quo ipso iure est priuatus iure patronatus ex *cap. vt commissi. §. priuãdi de hæret. li. 6.* ibi, *ac honoribuc quibuscumque*, & in dictis inf. *11. p. c. vlt. dub. 1. n. 3.* 30 31

Sed circa supradicta aduertendum est, † quod licet Doctores communiter teneant, vt ius patronatus transeat cum re vendita, seu alias alienata, non sufficere, quod inhæreat rei particulari vt fundo, vel palatio, sed oportere quod adhæreat vniuersitati, id est, quæ absque alia expressione contineat in se iura vniuersitas, vt villa, vel castrum, quæ in se continet iurisdictionem honore districtam, &c. Abb. *in d. c. ex literis numero 10.* Rochus *verb. ipse vel is. num. 41.* Lamber. *d. quæstio. 5. artic. 1. & 17.* Gregor. Lopez *in l. 15. tit. 5. pag. 5 glos. 4.* Salcedo *d. reg. 401. ampliatione 3. cum aliis.* Ego tamen existimo, † satis esse adhærere accessorie alicui fundo non solum qui vniuersitatẽ constituat vulgo heredamiento. Couar. *lib. 1. variar. capit. 13. nu. 3.* & Salcedo *supra.* Sed etiam particulari, seu alij rei particulari, vt si fundans Ecclesiam, vel Capellam statuat ius patronatus spectare ad dominum talis fũdi, vel palatij, &c. Tunc enim vendito, seu alienato tali fundo, vel palatio, accessorie, & in consequentiam veniet ius patronatus, & in his terminis potest procedere opinio † gloss. *in l. in modicis ff. de contrahẽda empt.* quam sequitur Rom. *singul. 56.* & alij relati per Lambert. Couar. & Salcedum ẽ. quod sentit Costa. *d. nu. 7. in fin.* ibi, *sed esset annexum alicui villæ vel fundo.* & P. Molina, *de iustitia tom. 3. disput. 620. nume. 6. ad fi.* vbi ait, *Quod quando patronatus annexum est bonis aliquibus temporalibus, sequitur bona illa tanquam adiunctum, & est contra, venditisque bonis illis temporalibus cum eis transit, esto plures emantur propter eam qualitatem adiunctam, quæ omnino est inuendibilis.* Alias fũdus ille, & palatium, essent necessario 32 33 34

inuendibilia, & inalienabialia, & facit quod tradit Cosmas Philiarcus *de officio Sacerd. secunda par. lib. 6. c. 9. ad fin.* de quo infra.

35 Et quamuis ius patronatus sit inuendibile, † & pro illo non possit aliquod pretij dari, vt dictum est, tamen hoc non tollit, quin cum illud est annexum bonis ratione illius bona pluris æstimentur, & vendantur, quam alias, vt inquit P. Molina *vbi proxime*. Pretium enim rei attenditur consideratis qualitatibus ipsius rei, &c.

36 Secundo notandum est acquiri hoc ius † patronatus, tam per laicos, quam clericos, tribus potissimum modis, fundatione scilicet, constructione, & dotatione, gl. *in capi. piæ mentis* 16. *quæst.* 7. late Rochus *verb. Ecclesiam fundauit, & verb. construxit, & verbo dotauit.* Paul. de Citadinis, 3. *part.* Lambert. 1. *par.* 1. *li. q.* 2. *cum sequent. vsque ad* 9. Staphil. *de literis gratiæ, tit. de modo & forma impetrandi §. de iuris patronatus prærogatiua*, Rebuf. *in praxi* 3. *pa. signaturæ. verb. nec non iuris patronatus, num.* 3. Corras. *d. cap. vltim. num.* 3. & 11. *cum seq.* Mandos. *de signatura gratiæ, tit. de reseruatio. iuris patronat. li.* 1 *titul.* 15. *pag.* 1. & ibi Grego. Lopez, Did. Perez *d. l.* 1. *tit.* 6. *li.* 1. *ordinar. glos.* 1. Fuscus *de visitatione, libro* 2. *capitulo* 10. Nauar. *consil.* 7. *de iure patronat.* Rochus Veronen. *de visitatione. verb. de iure patronat.* Zerola *in praxi Episcopali*, 1. *par. verb. ius patronatus. §.* 2. & Zechus *dict. cap.* 12. *numero secundo* & 3. & post hæc Gonçal. *ad reg. mensium glos.* 18. *à n.* 33.

37 Circa quod S. Concilium Trid. *sess.* 25. † *de reform. cap.* 9. sic statuit, *sicuti legitima. &c.* vsque ad *vers. ad hæc.*

38 Et declaratur primo, † quod licet ibi Concilium solum præseruet ius patronatus, competens ex fundatione, vel dotatione, non excludit ius patronatus ex constructione competens, sed sub. *verb. ex fundatione* comprehenditur, ad tradita per Corrasium *d. c. vltimo num.* 12. Et apparet ex alio decreto eiusdem Concilij *sess.* 14. *de reform. cap.* 12. quod huic consonat, & ita in terminis ait Zerola *d. §.* 2. *vers.* 3. *fundatione*, & Menoch. *de præsumpt. lib.* 3. *præsumpt.* 90. *à num.* 6. quamuis Gonçalez *sup. à num.* 50. cum Flamin. Paris. *de considen. quæst.* 28. *nu.* 240. dicat tit. constructionis includi sub illis verbis, *aliasve secundum iuris dispositionem.*

39 Secundo declaratur, † quod fundare Ecclesiam proprie dicitur, qui fundum dat, seu assignat, in quo Ecclesia construatur, seu ædificetur *c. Abbat.* 2. 18. *q.* 2. & *c. nobis de iure patron.* vbi Doct. Corras. *sup. nu.* 12. & alij sup. relati.

40 Vnde faciens in Ecclesia Capellam, vel † altare, non erit solus patronus illius, sed etiam Ecclesia erit compatrona, & concurret in præsentando ratione fundi quem ponit, id est, el sitio. Ita Abb. *in cap. ad audientiam, de Ecclesiis ædificand. n.* 11. dicens non esse ab alio tactum, & esse notandum, quia in multis locis propter inaduertentiam non seruatur, idem Abb. *in cap. cum Ecclesia Vulterana de elect. n.* 8. *circa fin.* Feli. *in c. cum venerabilis de excep. n.* 37. Rochus *verbo fundauit, quæst.* 10. & *verb. construxit, quæst.* 7. & *verb. dotauit, quæstio.* 15. Paul. de Citadinis, 3. *par. causa* 1. *n.* 80. & Lambert. 1. *par.* 1. *lib. quæst.* 8. *ar.* 6. & post hæc Gonçal. *glos.* 10. *à n.* 9.

41 Ait tamen Rochus *d. verb.* † & *dotauit, quæst.* 1. *ad fi.* quod valeat consuetudo vt Ecclesia non sit compatrona ratione fundi, sed præsentatio tantum spectet construentibus & dotantib. Capellam, vel Altare, in ipsa Ecclesia, &c. Et sequitur Lamber. *ibi num.* 4. subdens quod ideo diceret, non ex inaduertentia, vt dicit Abbas, non obseruari; quod Ecclesia ratione fundi non sit patrona Capellæ, vel Altaris, intus eam fundatæ, sed ratione huius consuetudinis, quam vidisse seruari ait num. præcedenti, & iti etiam videmus seruari in Hispania. Nam nunquam Ecclesia concurrit in præsentando ad huiusmodi Capellas, &c. sed constructor, & dotator, & eorum successores tanquam patroni soli, sequitur etiam Gonçalez *sup. n.* 13.

Rursus prædicta doctrina † non procederet, etiam 42
seclusa consuetudine, quando faciens Capellam solueret aliquid Ecclesiæ pro fundo, id est, el sitio, vt solet fieri in Hispania, nam tunc non potest dici Ecclesiam ponere fundum, cum illi soluatur pretium pro illo. Quod videtur posse fieri, nam permissio, & licentia ibi ædificandi, † videtur pretio æstimabilis, & 43
non quod spirituale, & post hæc tradit Gonç. *d. glos.* 10. *n.* 14. & 15.

Tertio declaratur sola fundat. † (hoc est fundi assi- 44
gnat.) non statim quæri ius patron. sed secuta cõstructio. & dotatio. vel ab ipso fundatore, vel ab aliis. Abb. *consil.* 106. 2. *p.* Roch. *in princ. n.* 3. & *verb. fundauit. q.* 2. Corras. *sup. n.* 1. & Greg. Lop. *d. l.* 1. *gl.* & vide Lamb. 1. *par.* 1 *lib. quæst.* 1. *art.* 1. *sub n.* 16. & 3. *quæst. articul.* 1. & 4. *quæstio. artic.* 1. Nam non potest quis dici patronus Ecclesiæ, quæ nondum est, forteque non est futura, *c. ad audientiam* 2. *de Ecclesiis adificand.* & Corras. *n.* 13.

Ecclesia tamen, † seu capella incepta ædificari, seu 45
posito primo lapide cum consensu ordinarij, statim etiam ante perfectionẽ videtur acquiri ius patronatus, licet non exercitium, & effectus stabilis procedet ex adimpletione causæ quam facit, Lamber. *d. q.* 4. *ar.* 9. Si enim pœnituit, & reliquit ædificium, non acquiritur ei ius patronatus, sed perficienti, Paul. de Citad. 3 *p. causa* 1. *q.* 14 & Gregor. Lopez *dict. lib.* 1. *glos.* 5.

Nam licet tale ædificium inceptum non † possit 46
adhuc dici Ecclesia; vel Capella proprie, tamen ex quo cum authoritate ordinarij est inceptum, est locus pius, & religiosus, maxime si ibi est fixa Crux, &c. vt *in cap. nemo* 9. *de consecratione distinct.* 1. Durandus *de ritib. li.* 1. *c.* 2. *n.* 7. & sic in illo cadit ius patronatus.

Et addit Lamber. *sup.* † quod si dos daretur in limi- 47
ne fundationis Ecclesiæ, vel post, ante tamen consecrationem, & etiam ante perfectionem ædificij, adhuc diceret cadere exercitium iuris patron. vt præsentetur Rector, saltem pro administranda dote, licet non
quoad alia, &c. Ecclesia etenim incepta † statim ca- 48
pax est dotis, iuxta dicta, & sic dos in specie assignata, & donata ante affixionem primi lapidis, statim post illius affixionem ei acquiritur absq; traditione ad *l. fi. C. de Sacrosanct. Ecclesiis.*

Nec obstat † quod Ecclesiæ construendæ quæ non 49
est, non potest fieri donatio *cap. Abbate de re iudicat. in* 6. & *d. cap. ad audientiam* 2. & ibi Abb. *num.* 3. & Rota in Gienen. præstimonij infra relata. *vltim. par. cap.* 2. *num.* 195. Quamuis Ecclesia nondum constructa, possit etiam hæres institui, & sibi legatum relinqui. *cap.* 3. *de testamen.* & ibi Abb. *num.* 2. & Imola *nu.* 5. Guli. Benedic. *in repet. cap. Raynutius, de testamen. verb. & Soboles quam gestabat in vtero, nu.* 52 & Mieres *de maioratib.* 1. *par. quæst.* 36. *nu.* 3. & fuit resolutum coram D. Orano, in vna Sutrina Monasterij de anno 1598. cuius differentiæ rationem tradunt post Bart. Abb. Guli. Benedic. & alios supra. Nam respon-

ſpondetur id non procedere in dotatione † ex cauſa dotis, quæ recte poteſt fieri Eccleſię conſtruendę, non ſolum obligando ſe dotaturum, & traditurum, ſed etiam ſtatim aſſignando, & donando bona pro dote, vt *in d.cap.nemo*, vbi Archid. & Domin. explicantes illud verbum, *Diffiniat*, id eſt, *diffinitiue tradat*, vel, *ad tradendum per publicum inſtrumentum ſolemniter ſe obliget*, & Rochus *d.verb. & dotauit, qu.7.* Lamber. *d.1.par.1.lib.quæſt.5.art.10.* non vt ſtatim acquiratur Eccleſiæ, ſed cum fuerit ædificata, vel ſaltem incepta, ſicut Eccleſiæ conſtruendæ poteſt concedi priuilegium, non vt ſtatim ſit priuilegiata, ſed poſtquam fuerit conſtructa, Abb. *in d.cap. ad audientiam numer.2.* ſic intelligens tex. *ibi*, & Guido Papa *deci. 267. & ibi, add.* Ranchini, & Guli Benedic. ſup. *n.15.* & alij.

51 Quarto declaratur ſub conſtructione, † ſeu fundatione, comprehendi etiam reædificationem, ex qua cum Eccleſia eſt penitus deſtructa, ſeu diruta, ita vt noua conſecratione indigeat, acquiritur ius patronatus perinde ac ſi ab initio conſtrueretur, quamuis reficiens Eccleſiam non penitus deſtructam, non efficiatur patronus, ita gloſ. *in cap.3.de iure patronat.* quam D. ſequuntur. Staphil. *ſupra nu.6. & 7.* Rochus *verb. conſtruxit, quæſt.8 num.12.* Lambert. *1.par.1.lib. qu.6.art.3.* Mandoſ. *d.tit.de reſeruat. iuris patron. verſi. magna eſt diſput.* Greg. Lopez. *d.l.1.gl.3.* A. Rochus Veronen. *ſupra*, Zerola *d.§.2. ad fin.* (Qui tamen aliquantulũ variat. *2.par.verb. Eccleſia §.9.*) Rota in vna Regimen. Archipresbyteratus 13. Ianuar. 1553. coram Domino Anto. Auguſt. in qua fuit reſolutum. *Ius patronatus conceſſum à Papa ex causa reparationis Eccleſiæ, quaſi collapſæ, eſſe reuocatum per reuocationem conceſſionum iuris patronatus, præterquam ex dotatione, & fundatione, quia Eccleſia non erat reſtituta à fundamentis, vnde non poterat dici ex fundatione, ſed ex priuilegio, &c.* Et in vna Bononien. iuris patronatus, vigeſimono Martij *milleſimo quingenteſimo ſeptuageſimo quarto*, coram D. Robuſterio, quæ eſt *1.par.diuerſor.deciſ.* 1598. *numero primo & 2.* & in vna Peruſina de Confinio, tertio Decembris *milleſimo quingenteſimo ſeptuageſimo ſexto* coram D. Blancheto quæ eſt eadem *1.part.deciſ.306.* & in vna Valentina parochialis de Coſentayna 26. Ianu. 1582. coram D. Seraphino quæ eſt *2.par.diuerſ. deciſ.269. numero ſecundo*, & in Placentina parochialis de Mirabel infra adducta *numero* 117. & in Patauina de qua infra *numero* 121. & in Valentina de Carletis infra relata *numero centeſimo vigeſimo ſeptimo* Et ita eſt accipiendus, Menochius. *d. præſcrip.90.n.6.* dicens acquiri ius patron. reædificatione, & poſt hæc tradit Gonc. *d.gloſ.18.n.53.* allegans etiam deciſ. Sarcan. & Comſpanan. de quibus infra *n.122.*

52 Quinto declaratur ita demum acquiri ius † patronatus ex dotat. ſi ſit congrua, & ſufficiens, nam dotãs inſufficienter, non efficitur patronus, gloſ. *in cepit. quicunque 2.16.q.7.* Abb. *in cap. ad audientiam 1 de eccleſ. ædificandi nu.4.* Roch. *verb. & dotauit, q.8. & 9.* Lambert. *1.p.1.li.q.5.art.12.* Greg. Lopez *d. l.1.gloſ.3. & 5.* A. Roc. Veronen. *ſup.* & Rota *deciſ.528. ſub.n.2. par.1.diuerſ.* & cenſuit S. Cong. Concilij vt in ſeq. declaratione, ſuper *c.4.ſeſ. de refor.* dotans inſufficienter quod arbitrabitur ordinarius, non acquirit ius patronatus, ſed dicitur benefactor.

53 Quod procedit, † etiam ſi dos minus congrua ſit aſſignata, cum conſenſu Epiſcopi, illam approbantis pro congrua, Rochus *dict. quæſtion.9.* quicquid dicat Lamber. *ibi, art.13.*

Si tamen concurrunt plures † in dotatione, dantes ſimul dotem competentem, licet inæqualiter & ſinguli non dent dotem competentem, omnes æqualiter patroni, ſicut etiam quando plures concurrunt in fundatione, & conſtructione, Abb. *d.num.4. & in rubrica de iure patron.nu.6.* Rochus. *d.verb. & dotauit, quæſt.12.* Lambert. *1.par.1.lib.quæſt.3.ar.5.* Corraſ. *d. cap.vlt.n.14.* Greg. Lopez *d.gloſ.5.* & A. Rochus Veronen. *ſup.* & cenſuit S. Congreg. vt in ſequen. declaratione, ſuper *d. cap. 4. Quando concurrunt plures in dotatione, licet æqualiter non contribuant, omnes efficiũtur patroni, etiamſi ſufficientem dotem ex ſe ſinguli non conferant, dummodo Eccleſia habeat dotem competentem, quia ex quo ille qui plus contulit, admiſit alium ſecum, videtur ipſi communicare ius ſibi competens in illo patron.*

Sexto declaratur, † acquiri ius patronatus ex dotatione Eccleſiæ, etiam iam conſtructæ, & etiam iam conſecratæ, quando eſſet ſine dote, & cum conſenſu Epiſcopi id fieret, Innoc. *in rubr. de iure patron.* Cardin. & Abb. *n.9. in cap.3. eodem tit.* idem Abb. *conſil. 59.2.par.* Selua *de Beneſi.1.par.quæſt.5.circa fin.n.181.* Rochus *verb. & dotauit, quæſt.2. & 3.* Lambert. *1.p.1. li.q.5.ar.15. & quæſt.6.art.1.* & Greg. Lopez *d.l.1.gl.3. & 6.* dicentes communem, A. Rochus Veronen. *ſupra*, & Zerola *2.p.verb. ius patron. ſub §.13.* Rota *d.dec. 528.p.1.diuerſor. & deciſ.99.p.2.* Circa quod vide infra *6.not.à n.122.* 54

Quamuis contradicat gloſ. *in cap. piæ † mentis 16. quæſt.7.* quam ſequitur Felin. *in d.cap. cum venerabilis de except.n.37.* dicens quod ad hoc vt quis ſit patronus, requiritur aſſignatio dotis, tempore fundationis, non poſt. Et eſt declaratio S. Congreg. Concilij ſuper *d.ca.4.ſeſſ.21. de reform.* quæ ſic ait. † *Cong. Concilij cenſuit, quod Eccleſia matrix, ſeu parochialis, non acquirit ius patronatus in Eccleſia fũdata intra ſuos limites, niſi de ſuo aliquid contulerit, nec obſtat ſi dicetur, quod oblationes futuræ, ſunt loco dotis, quia ad hoc vt acquiratur ius patronatus, requiritur quod aſſignatio dotis fiat tempore fundationis, & non poſt, & limitatur quando Eccleſia ex neceſſitate populi conſtruitur, vt* capit. ad audientiam de Eccleſiis ædifican. *quo casu erunt loco dotis, & ſic dotans, & Rector Eccleſiæ erunt ambo patroni vt* d.cap. ad audientiam Et alia quæ ait, *Congreg. reſpondit Episcopo Montis Regalis, quod ſi ipſe iudicauerit, † dotem quæ à quodam laico promittebatur, iunctis obuentionibus (nam ex neceſſitate populi conſtruenda erat,) eſſe ſufficientem pro Eccleſia parochiali de nouo erigenda, in terminis huius decreti illam erigat, & Presbytero qui nominatur, ſi per examen illum idoneum ad regendam Eccleſiam inuenerit, conferat ſine concurſu, pro hac prima vice. Vnde ait S. Congregatio ad acquiſitionem iuris patronatus, dotem debere aſſignari tempore fundationis, & non poſt, niſi quando ex neceſſitate populi conſtruitur Eccleſia.* 55 56 57

Sed reſpondetur id ſolum † procedere in ſpecie, de qua ibi, in qua oblationes futuræ non poſſunt dici dos, niſi quando ex neceſſitate conſtruitur Eccleſia, quia illæ non dantur ab Eccleſia matrice, ſed eo ipſo quod Eccleſia parochialis eſt fundata, ad illam de iure pertinent, & non ad matricem. Et illa ratio non eſt applicanda ad casum quando, dotatur Eccleſia conſtructa, quæ erat ſine dote. 58

Septimo declaratur, † quod licet ex dotatione acquiratur ius patron. non tamen ex ſimplici donatione legato, vel largitate bonorum, niſi hæc fiant pro dote, tacite, vel expreſſe, quia ſimpliciter donans 59

vel legans, videtur potius benefactor, quam dotator & acquisitor iuris patronatus, & iura indulgent ius patron. non benefactori, sed dotanti, *dict. cap. filius* 16. *quæst.* 7. tradit post alios Rochus *dict. verb. & dotauit, quæst.* 6. Lamber. *d.* 1. *part.* 1. *lib. q.* 6. *ar.* 1. & 2. Greg. Lopez *d. glos.* 5. & Zechus *d. cap.* 12. *nu.* 12. *versi. notandum autem*, & fuit tentum per Rotam in vna Imolen. iuris patron. 7. Iunij 1577. coram D. Cantucio, quæ est 2. *p. diuers. decis.* 167. *num.* 3. Et in vna Aretina Capellaniæ, seu iuris patron. 16. Decembris 1594. & 10. Mar. 1595. coram † D. Seraphino fuit resolutum; 61 *Ius patronatus competere ex dotatione, non ex donatione, quia tunc potius est benefactor quam patronus, & donator, vt* in d. decis. 167. *& sic ius patron. potius competere hospitali, cui donata fuerunt bona, vt posset habere Capellanum, qui pro ipsius donatoris anima celebraret, ex quibus dotata fuit Capellania, quam ipsi donatori, cũ non constet donasse pro dote, & testes deponentes de auditu, & publica voce, & fama; & patronatus prætensæ familiæ donatoris, nihil facere, non cõcurrente quasi possessione præsentandi*, *Cassador.* decis. 2. de probatio. *Puteus* decis. 60. lib. 1. *maxime si deponunt per verbum præsentis temporis; & sic non probant de tempore ante notam litem, Abb.* in cap. licet de testibus numero 3. *& magis credi aliis testibus, in contrarium deponentibus de publica voce, & fama; pro hospitali habentibus concurrentem quasi possessionem præsentandi pro hospitali, & vltimum statum, qui solet attendi ad iudican. qualitatem Beneficij, Puteus* decis. 189. & 192 li. 1. *Decius* consil. 126. &c.

Vnde male ait Menoch. *d. præsumpt.* 90. *n.* 6. acquiri ius patronatus ex ditatione.

62 Octauo declaratur † quod fundans, construens, vel dotans Ecclesiam, seu Beneficiũ, acquirit ius patron. etiamsi illud non reseruauerit, dummodo expresse non remiserit, *cap. nobis de iure patron.* & est receptissima conclusio, Staphi. *d. ti. de modo, & forma impetran.* §. *de iuris patron. prærogatiua, n.* 5. & post alios Rochus *verb. & Ecclesiam fundauit. quæst.* 8. *n.* 12. late Lamber. 1. *par.* 1. *lib. quæst.* 2. *art.* 4. Gregor Lopez *d. l.* 1. *glos.* 6. Flam. Paris. *de consid. quæst.* 28. *n.* 231. Zerola sic intelligendus *d. verb. ius patronatus* §. 2. *in princ.* Marc. Anton Genuen. *in d. praxi cap.* 61. *n.* 14. & Rota *decis.* 5. *de iure patron. in antiq. & d. dec.* 167. *n.* 4. quicquid in contrarium scripserit Paul. de Citad. 3. *p. can.* 2. *q.* 5 *ex n.* 12.

63 Fundans tamen Ecclesiam, seu Capellam, † potest in totum, vel pro parte remittere ius patronatus, & limitate illud inducere in præiudicium hæredum, vel descendentium, vt sibi placuerit, *cap. significauit de testib. c.* 1. *de iure patron. in* 6. vbi Archid. & alij. Bald. *in l.* 2. *C. de in ius vocan.* Rochus *verb. ipse vel is, num.* 18. Lamber 2. *par.* 1. *lib. quæstio.* 2. *artic.* 2. & 4. Rota in vna Cremonen. iuris patron. 18. & 21. Maij 1578. coram D. Robusterio quæ est 1. *part. diuers. decisio.* 385.

64 vbi tamen Rota id intelligit, † *Si fundator expresse exclusisset hæredes vel limitate, & taxatiue induxisset solummodo pro talibus, non autem quando simpliciter exprimit, & nominat aliquos patronos, nam non ideo excludit se ipsum, & suos hæredes,* & cons. *Anchar.* 81. *quod ait communiter receptum, & Calder.* 4. de iure patron. *qui negant, quod ipse fundator, & sui hæredes, fuerint vnquam ab illis nominatis exclusi, quinmo, ab initio cum illis inclusi, nam prouisio hominis, non facit cessare prouisionem legis, &c. contra* consilium *Gemin. quadragesimũ quintũ qui ait, quod expressio aliquorum patronorum censetur facta ad exclusionem aliorum, &c.* Et ista decis. Rotæ fuit bis confirmata coram D. Seraphino, nono Iunij & 25. Nouembr. eodem anno 1578.

Sed consil. Gemin. videtur & menti fundatoris, 95
& praxi, † maxime in Hispania conformius, & consonat *consil.* Calder. 5. *dict. tit. de iure patr.* & accedit doctrina Lamber. 2. *p.* 1. *l. q.* 2. *art.* 4. *n.* 6. vbi ait, quod si facta fuisset reseruatio per patronum pro se, & hæredibus sui sanguinis, non transiret ad extraneos, maxime si apponeretur dictio tantum.

Si tamen fundator relinquat ius patronatus filio 66
suo, † & descentibus, & ille decedat sine descendentibus relicto hærede collaterali, vel extraneo, vt in terminis *d. cons.* Ancharra. tunc ius patronatus transibit in talem hæredem, ex quo filius decessit sine descendentibus, & casus iste tanquam omissus, relinquitur dispositioni iuris communis. *l. commodissime ff. de lib. & posth.* & ius patro. fit liberum *l. qui solidum § prædium. ff. de lega.* 2. Achil. *decis.* 300. seu *vnic. de donatio.* Gama. *decis.* 193. *& ibi add.* Flor. Menoc. *cons.* 90. *n.* 109. *l.* 1 Spino *de testam. gl.* 19. *n.* 57. & idem erit in similibus casibus. Et sic poterit procedere *d. cons.* Anchar. & quod cum eo tradit Rochus *d. verb. ipse vel is n.* 19. & ita intelligit Lamber. *dict. quæstione secunda articulo* 5.

Vnde etiamsi fundator † reseruaret ius patronatus 67
sibi, vel alii, verbi gratia, Petro transiret ad eius hæredes ex testam. seu ab intestato, Calderin. *d. cons.* 4. *de iure patr.* Anchar. *d. cons.* 81. Roch. *verb. Ecclesiam fundauit q.* 8. *in fi.* & Lamber. *d. art.* 4. & 5. nisi illa reseruatio esset facta, cum aliqua qualitate, vel expressione, per quam vellet ius patronatus durare tempore suo, vel nominati, & non vltra, Lamber. d. art. 4. n. 5.

Licet autem à princ. possit fundator remittere † ius 68
patronatus, vel illud ordinare prout voluerit, eo tamen in esse deducto, & perfecto authoritate ordinarii, non potest illud reuocare, seu mutare, nec tollere ab eis quos voluit esse patron. &c. Roch. *verb. ipse vel is, n.* 33. Lamber. 1. *p.* 1. *l. q.* 4. *art.* 10. *n.* 4. & 2. *par. q.* 1. *art.* 21. *n.* 5 & Rota *decis.* 228. *sub. num.* 1. *p.* 1. *diuersorum.*

Vnde etiamsi reseruauit ius patronatus † sibi, & 69
filiis, & descendentibus suis, aut consanguineis, seu illius de parentela, non poterit illud renuntiare, seu transferre in alium, in præiudicium filiorum, & descendentium, aut consanguineorum, licet in hoc contra teneat Roch. *d. verb. ipse vel is, q.* 33. *n.* 72. & Lamber. 2. *p.* 1. *l. q.* 2. *art.* 6. *& art.* 8. *n.* 7. Et nostra sententia comprobatur ex eo, quod in simili de feudo, & emphiteosi accepta à parte, pro se & filiis cum communi, tradunt Ias. *in l.* 2. *C. de iure emphyt. q. vlt. à n.* 207. Couar. *l.* 2. *variar. c.* 18. *n.* 2. Alu. Valascus *de iure emphyt. qu.* 49. *n.* 6. & nouissime Rodr. *de annuis redditibus l.* 2. *q.* 22. *n.* 37. *& seq.* & alij relati Ant. Gab. *conclus.* 2. *de iure emphit. n* 6. *&* 44.

Et à fortiori, † id non poterit facere patronus suc- 70
cessor, vt tenet Franc. *in c.* 1. *de iure patr. in* 6. *sub. n.* 4. cum Anch. *ibi*, Roch. *d. q.* 33. *n.* 72. *&* 73. & Cou. *d. c.* 18. *n.* 10. & Molina *de Hispanorum primog. l.* 1. *c.* 24. *nu.* 315. cũ aliis quos referunt. Quicquid contra teneant Calder. *cons.* 19. *de iure patr.* & Lamb. *vbi proxime*, quorum ratio quod tunc transfertur ius gradatim, de patre in filium, vnde stãte primo gradu cessat secundus, & sic iuuante patre filius nullam potestatem habet in iure patronatus. &c. solum probat quod viuente possessore ad eius vitam, renuntiatio seu translatio ista fieri possit absque sequentis præiudicio

cio, vt per Couarru. *ibi*, & comprobatur ex eo, quod de feudo, seu emphyteosi antiqua sine controuersia tradunt Doctores, vt per Ias. & Anton. Gabr. *sup.* Iul. Clarum, *§. emphyteosis. qu.* 16. *&* *§. feudum. q.* 41. Pinel. *in l.* 1. *C. de bonis mater.* 3. *p. n.* 97. *& seq.* & Valas. *sup. d. n.* 6. *&* 9. & alios, illudque verum existimo etiam vbi patronus ius patr. dedit, seu renuntiauit Ecclesiæ cuius patronus erat, vt in specie *dicto consilio* Calderin. nam eadem militat ratio, licet dubitat Couarru. *supra.*

71 Nono declaratur ius patron. acquiri † ex prædictis causis, interueniente authoritate, & consensu ordinarij, non alias, *d. cap. nobis*, & ibi Dd. *de iure patron.* Calder. *cons.* 5. *eodem tit.* Staphil. *sup. n.* 1. 2. 6. *&* 7. Selua 1. *p. qu.* 6. Roch. verb. *pro eo quod de diœcesani consensu*, Lamber. 1. *p.* 1. *l. q.* 2. *art.* 3. *cum seq.* vbi late de hoc Corras. *d. c. vlt. n.* 3. 4. *&* 13. Mandos. *dict. tit. de reseruat. iuris patron. vers. magna est disputatio*, Greg. Lopez *d. l.* 1. *glos.* 6. Did. Perez *d. l.* 1. *q.* 3. Fuscus *de visitatione, l.* 2. *c.* 10. *n.* 5. Nauar. *d. consil.* 7. *de iure patron.* A. Rochus Veronen. *supra*, & Zerola *d. §.* 2. Rota *decis.* 222. *&* 223. *n.* 3. *p.* 1. *diuerso.* & in causa Imolen. iuris patron. 18. Nouembr. 1578. coram D. Cantucio, quæ est 2. *p. diuers. decis.* 85. in qua fuit resolutum. *Abbatem habentem potestatem dandi licentiam ædificandi Ecclesias intra suam parochiam, in quandam consequentiam, habere etiam facultatem præstandi authoritatem & consensum creationi, & equisitioni iuris patron. cum regulariter non soleant Ecclesiæ ædificari sine acquisitione iuris patron. & sic potestas dandi licentiam construendi Ecclesiam: trahit secum tanquam quod consecutiuum, potestatem consentiendi acquisitioni iuris patron. & dict. potestas dandi licentiam ædificandi Ecclesiam, videtur concedi ad finem, vt ædificans acquirat ius patron. &c.* Et fuit firmatum 23. Mart. 1579. vt *in decis.* 99. *ead.* 2. *p.* Rota etiam in vna Toletana iuris patron. decimo octauo Mar. 1602. coram Domino meo Corduba.

72 Qui consensus sufficit, quod interueniat † ex post facto, Roch. *d. verb. pro eo quod, q.* 4. Lamber. 1. *p.* 1. *l. qu.* 12. *art.* 12. Corras. *supra n.* 25. & Rota in Aquen. iuris patron. 7. Nouemb. 1601. infra relata *vltima p. ca.* 2. *n.* 210.

Et an præsumatur iste consensus interuenisse, vide

73 † Seluam *sup.* Lamber. *d. q.* 2 *art.* 7. Mandos. *cons.* 32 *n.* 5. *&* 6. Mascar. *de probat. conclus.* 416. *n.* 4. & Menoch. *d. libro* 3. *præsumpt.* 90. *n.* 18. *& l.* 6. *præsumpt.* 79. *numero* 4.

74 Et in vna Romana iuris patro. † 10. Mar. 1595. corã illustrissimo Mellino fuit resolutum. *Assensum superioris in ædificatione Capellæ ad effectum iuris patron. probari ex diuturnitate temporis ædificatione Capellæ, cum insigniis & armis visitatione Superioris Capellæ, vti de iure patron. & prouisione Papæ, vti de iure patronatus*, Calderin. cons. 12. de iure patron. *Rochus* verb. pro eo quod, n. 19. *Lamber.* l. 3. q. 5. art. 4. *Ripa* in c. cum Ecclesia Sutrina, nu. 97. de causa poss. Caputaquen. dec. 158. p. 2. *&c.* Et in vna Lucana Capellæ 20. Iunij 1567. coram D. Seraphino fuit etiam resolutum, *Consensum interuenisse in fundatione, vel donatione ad acquirendum ius patron. ex cursu temporis præsumi, &c.* Zerola *in dict.* praxi parte secunda verbo Ecclesia, *§.* quinto.

75 Vicarius autem Episcopi, † sine speciali mandato non habet authoritatem ad resequationem iuris patronatus, Calder. *cons.* 3. *de officio Vicarij*, Ferret. *cons.* 327. 343. *&* 344. Sbrotius *de Vicario Episcopi. l.* 2. *q.* 31. quem vide, Zerola *in praxi* 1. *p. verb. Vicarius. §.* 11. 13. Rota in d. Placentina parochialis de Mirabel. infra adducta *n.* 117 sicut etiam Vicarius, sine speciali mãdato, non potest confirmare † donationem iuris patronus, Calder. cons. 1. *de offic. Vicary*, Rebuffus in 76
forma Vicar. *n.* 184. Ferre. & Sbrotius *sup.* & tenuit alias Rota, Et quod *confirmatio donationis* † *iuris patronatus obtenta à Legato Apostolico, cum narratiua quod* 77
accesserat authoritas Ordinarij, fuit iudicata inualida, & surreptitia, quia non authoritas Ordinarij, sed Vicarij accesserat qui non potest confirmare, Rota decis. 2. de confirmatione, *vt ibi in nouis, Decius* in ca. 1. eodem. tit. *nec obstat clausula*, quorum tenores, & supplentes, *quia non possunt supplere, & tollere vitium non narratum, & falsitatem illorum. &c.*

Et an, † & quando præsumatur facultas Vicarij, qui iuri patronatus consensit, vide *d. dec.* 98. *p.* 1. *diuersor.* 78
ex n. 7.

Capitulum vero sede vacante, † potest dare licentiam volenti ædificare Ecclesiam, vt fiat patronus, 79
Calder. *cons* 3. *de iure patrona.* Pauinus de offic. & potestat. *Capituli sede vacante* 5 *quæstione secunda parte n. quinto.*

Et an regulares possint ædificare sine licentia Ordinarij, † vide Emanuelem Rodriguez, *qu. reg.* 2. *tom.* 80
q. 49. *art* 3.

Tertio notandum est, † quod licet Concilium Trid. *d. c.* 9. præseruet ius patronatus competens ex fundatione, vel dotatione, non refutat illud, quod alias potest probari secundum regulas iuris communis, vt patet ex illis verbis Concilij, *Aliasue secundum iuris dispositionem.* Quod sæpe Rota censuit, & tradunt Hiero. Gabr. *cons.* 192. *&* 198. *l.* 2. & Menoch. *cons.* 241. *à n.* 1. præsertim *n.* 7. *l.* 3. *& cons.* 336. *à n.* 1. *l.* 4. *& d. præsump.* 90. *à n.* 9. & facit decis. in causa Tuden. iuris patron. 13. Iun. 1572. coram D. Lancelloto, quæ habetur 2. *p. diuersor. decis.* 331. *& dec.* 798. *p.* 1. *sub. n.* 4. vbi habetur, quod in his, in quibus non præsumitur vsurpatio, immutatur per Conciliũ, sed relinquitur in dispositione iuris communis, & tradit Gonçalez *gl.* 18. *à n.* 54.

Vnde non solum ius † patronatus probatur ex immemoriali, Hier. Gabr. *ibi*, & Valascus *consultatione* 82
163. 2. *p.* quæ probat legitimum titulum ex fundatione, vel dotatione, Abb. *in c. querelam de elect. n.* 9. Fel. *in c. causam, num.* 6. *de præscrip.* Mohed. *decis.* 3. *de iure patr.* alias 254. Rota *decis.* 214. *&* 220. *l.* 2. *&* 243. *&* 254. *l.* 3. *par.* 3. *diuers.* & in Pampilonen. Beneficij de anno 1557. sup. relata 5. *p. c.* 1. *num.* 551. Marc. Ant. Genuen. *c.* 61. *num.* 16. *&* posthæc Gonçal. *sup. num.* 44. & Concilium ibi, *Siue ex multiplicatis præsentationibus &c.*

Sed etiam ius patronatus antiquum, † probatur per 83
famam, concurrente longissima quasi possessione præsentandi secundum iuris dispositionem, Achil. *dec.* 4. *n.* 10. *&* 6. *de iure patr.* Put. *dec.* 60. *&* 140. *in fi. l.* 1. Rota *dec.* 481. *l.* 3. *p.* 3. *diuersor.* & in Imolen. iuris patro. 28. Maij 1584. quæ est 1. *p. diuers. decis.* 792. & in Aretina Capellæ seu iuris patron. de qua supra *numero* 61. Mascar. *de probat. concl.* 959. *à numero* 19. Gonçalez *supra numero* 56. cum aliis infra adducendis, & in iure conferendi diximus sup. *c.* 5. *à n.* 144. Quamuis etiam solam famam sine possessione probare ius patronatus, in antiquis velit Menoch. *d. cons.* 336. *nu.* 14. *&* 15. *l.* 4. *& d. præsump.* 90. *nu.* 11. contra quem etiam est dec. Rotæ in Braccaren. parochialis, 1. Iul. 1592. sup. relata c. 5 n. 41. Ita vt non † censeatur reuocatum per Concilium, vt fuit resolutum in causa 84
Tirasonen. iuris præsentandi, 5. Maij 1593. coram D.

Penna,& postea 24.Ianuar.2594. coram D.Lita, vt in dec.seq.

Tirasonen.iuris præstand.die Mercurij 5. Maij 1593.

FVit conclusum, *ius præsentandi ad portiones competens Cap.Ecclesiæ Tirasonen.non fuisse reuocatum per Concil.Trid.*sess.25.c.9.*nam licet Concil.præseruet ius competens ex fundatione, vel dotatione, non refutat illud quod aliter potest competere, & probari secundum reg.iuris communis, vt patet ex illis verbis*, aliasue secundum iuris disposit. *quod sæpe Rota censuit & tradunt Gab.*cons.1 98 l.2. *& Menoch.*consil.241.n.1 & seq.l.3. *Cum autem hic constaret de longæua quasi poss. capit.Tirason.præsentandi ad varias Ecclesiarum B. Mariæ S.Mich.& S.Bart.vna, cum portionibus annexis, probata per testes deponentes de publica voce, & fama satis sufficienter dicitur probatum ius præsentandi, secundum iuris dispositionem, ita vt non censeretur reuocatum per Concilium,cum prædicto modo etiam ius patron.probetur,* Cassad.dec.2.num.4. de probat. *Bald.*in l. cum sup.num.1. C.de rei vendic. *Achill.*decis.6.*incip.* fama quæ probat. tit.de iure patronat.*in impress.Decius* consi.117.num.3. vers & ista conclus. *neque capitulo Tirasonen.obstabat laudum de anno* 1529.c.17.*quod de iure non tribuebat ius præsentandi, quoniam capitulum non prætendebat istud ius vigore laudi, licet laudum illud præseruaret, prout hactenus fuerat consuetum & coram R.P.D. Blancheto patuit ante laudum quoque,præsentatos ad Vicarias simul habuisse portiones; vnde constabat de statu præsentandi. Dicebant item Domini, satis posse dici ius præsentandi competere capitulo Tirasonen. ex dotatione, nam cum capitulum esset Rector prædictarum Ecclesiarum, & ad ipsum propterea pertinerent omnes decimæ,* c.cum cõtingat,& c.cum in tua de decimis, *& certam portionem earum, videlicet quinque partes de duodecim Ecclesiis istis assignauerit, satis dotasse dicebatur, & ius præsentandi legitime acquisiuisse,cum isto quoque modo secundum iuris dispositionem ius præsentandi competat Hostien.*in sum.tit de iure patron.§. ex quibus vers. idem videtur si Ecclesiam dotauit, *Zarabel.*in rubr. de iure patr.n.3.*Lamber.*de iure patr.l.1.art.14.& 15. n.2.& art.18.p.1 5.q principalis, *Rochus* eod.tract.in verb.dotauit,n.4 *vbi testatur de communi,quod etiam fuit decisum in hac causa, tam coram bonæ memoriæ* Cantucio,*die* 18.*Iunij* 1584.*quam coram Bubalo die* 10. *Febr.*1586.*portiones antea fuisse dotatas, non faciebat cessare ius præsentandi acquisitum, ex augmento dotis, quod non tollitur per Concilium, præsertim quando apparet,augmentum factum in euidentem Ecclesiæ vtilitatem.*

In eadem 24.Ianuarij 1594.coram D.Lita.

85 DVbitaui, *an sententia † lata 5. Maij proxime præteriti ad fauorem capituli Tirasonen.super Vicariis S.Michaelis, & S.Barthol.& portionibus sit iusta, vel iniusta,ita vt sit confirmanda, vel infirmanda, & Domini resoluerunt dictam sententiã esse iustam,& ideo esse confirmandam,constat enim de iustitia illius,ex decisione factis coram dominis Blancheto & Penna,quæ in disputatione præsentis dubij fuerunt præsupposita, vltra quod conclus.illa alias per Rotam in hac causa firmatiua, satis iustificatur, quod scilicet ius patronatus antiquum,probetur per famam publicam, iuncta præsertim quasi possessione præsentandi,Bald.in* l. cum super, numero 1. C.de rei vendicat.*Decius* consil.117.numero 3.& consi.174.numero 2.*Ferretus* 293.*Menoch.*241. numero 22.*Cassador.*decis.2.numero quarto de probatio.*Achill.*decis.5.de iure patron. *Put.*140.in fin.l. 1.*Paleot.*27.*& fuit dictum in causa Imolen.iuris patronatus* 28.*Maij* 1584. *non obstare dixerunt Domini, quod fama non sit qualificata,hoc est,ex fundatione, vel dotatione,quia in dubio fieri debet interpretatio pro validitate actus & sic, vt sit fama iuris patronatus, ex fundatione,vel dotatione ad l.*quoties,de rebus dubiis cum vulgar. *& hinc est, quod sufficit testes dicere ius patronatus spectare de iure ad aliquem, cum idem sit ac si dicerent,ad eum spectare ex fundatione, vel dotatione. Achill.*decis. 7.de iure patron.*vltra quod ex eo cessare videtur omne obiectum quod constat capitulum Tirasonen.dotasse dictas portiones, cum onere administrandi Sacramenta in dictis Ecclesiis, mediante assignatione quinque partium ex duodecim decimarum, quæ per ipsum capitulum præcipiuntur vt Rectorem d.Ecclesiarum, ad notata per Lamber.*de iure patron. l.2.p.2. artic.2 quæst.7.*nec refert quod per prius dicta Portiones essent dotatæ,cum vnicuique earum esset assignata certa summa florenorum, quia fuit consideratum, quod dicta solutio fiebat portionariis ab eodem capitulo Tirasonen. Vnde siue illa consideretur vti dos dictarum portionum,siue ipsa assignatio quinque partium decimarum, quæ postmodum loco ipsius subrogata fuit, semper tamen verum erit dicere, dotem dictarum portionum, prouenire à dicto capitulo Tirasonen.& ex bonis illius cum subrogatum in omnib.& per omnia succedat in locum rei,in cuius locum subrogatur,ad tex.*in l.si eum.§. qui iniuriarum,si quis cautionibus *Ruin.* cons.169.n. 3.l.1.*quo fit vt testes deponentes de fama iuris patro.intelligi debeant respectu famæ iuris patron. competentis capitulo ratione dotationis,& sic ex illo tit.præcedenti, de quo apparet ad l.1.§.fin.de exceptione rei iudic.l. 2.C.de acquir.possessione *Angel.* l. quædam mulier. ff. de rei vendicat.*Socin.*consi.15.l.4.*Nec obstare dixerunt Domini, quod non constet capitulum Tirasonen. præsentasse ad portiones, sed solum ad Vicarias, quia cum fuerit resolutum coram Domino Blancheto constare de statu sufficienti,quod præsentati ad Vicarios simul habebant etiam portiones, necesse est fateri, quod talis præsentatio vires suas extendit,etiam ad portiones, quæ simul cum ipsis Vicariis vacabant, tum ex deductis* in dicta decisione *Tum denique,quia alias impossibile esset dare casum hunc, quod capitulum habeat liberam facultatem,prout habet, præsentandi in Vicarios, quos voluerit in d.Ecclesiis, & quod tale onus administrãdi Sacramẽta in illis,sustineatur per ipsos portionarios,cuius occasione,eisdem etiam fuerunt assignatæ quinq; partes decimarum, nisi demus, dictas præsentationes ad Vicarios capitulo Tiras.præseruatas etiam in vigore laudi, Apostolica authoritate confirmati, extendere vires suas etiam ad portiones vacantes,simul cum ipsis Vicariis* argumento libro secundo.ff.de iurisdictione omnium iudicum & l.oratio ff.de sponsa.*nec capitulũ Borgiæ potest prætendere se grauatum,in eo quod condẽnatum fuit in expensis,cum Rotæ stilus sit,vt Victus Victori regulariter in expensis condemnetur, nec talem condemnationem potuit prætendere iniustam, ex eo quod sententiam Rotalem habuisset pro se, quia cum illa ex eisdem actis fuerit reuocata iusta dicitur*

con-

condemnatio. Caputaquen. decisione 142. parte tertia. Vide alias decisiones in hac causa adductas, *vltima parte capit. secundo à numero ducentesimo trigesimoquinto.*

86 Et dicta probatio videtur † sufficiens, etiam cõtra Ordinarium vindicantem Ecclesiam in libertatem, ex adductis. Quamuis in vna Pampilon. preeminentiarum coram Domino Mantica, in qua decimoseptimo April. millesimo quingentesimo nonagesimo secundo, dixerunt Domini; *Ius patronatus, antiquum, probari per publicam vocem, & famam, vbi concurrit legitima quasi possessio præsentandi. Puteus*, dicta decisione quadragesima & 160. libro primo *& in probatione iuris patronatus, multum solere Rota deferre enuntiatiuis Ordinariorum, Rota* decisione vndecima de iure patronatus in nouis; *Puteus* decisione vigesimatertia dicta die, & 24. Maij eiusdem anni fuit dictum, *Quod cum cessat vsurpationis præsumptio, & res non agitur cum ordinario vindicante Ecclesiam in libertatem, non requiritur exactior probatio iuris patronatus, ex Concilio Tridentino. Quæ alias, ex iuris dispositione requireretur, vt sæpius fuit resolutum, &c.* Sed

87 potius videtur dicendum quod cum † non agitur cõtra Ordinarium, sed contra alium tertium prætendentem ius patronatus, vel inter plures præsentatos longe minores vel probationes sufficiunt, quam si ageretur contra Ordinarium, vt ait Gonçalez, *dicta glossa 18. n. 59.* quod fuit resolutum in Pamphil. Beneficij de Ianzi, decimo Aprilis, & 20. Nou. millesimo quingentesimo nonagesimo quinto, coram D. Mantica, & alias sæpius.

88 Vnde etiam ex enuntiatiuis, † instrumentorum antiquorum, emanatis à diuersis personis, non suspectis, probabitur ius patronatus, Achilles *decis. 7. & 8. de iure patron.* Mascard. *d. conclusione 959. num. 29.* iuxta tradita infra, *vltima parte capite secundo ex nu. 248.* Et fuit resolutum in vna Mediolanen. iuris patronatus, vigesimoprimo Aprilis, 1589. coram Do. Comitulo, in qua dixerunt Domini. *Ex enuntiatiuis antiquorum instrumẽtorum emanatis à diuersis personis resultare probationem æquipollentem famæ, ad Baldum & Castren.* in l. cum aliquis C. de iure deliberan. *& fuit tentum in hac causa, coram eodem. 29. Ianuarij præteriti. Vbi fuit resolutum, descendentiam antiquam probari per enuntiatiuam plurium instrumentorum diuersorum Notariorum; quia æquipollet famæ, quæ sufficit ad probationem huiusmodi descendentiæ. Puteus* decisione 518 l. 2. *Famam autem publicam in antiquis legitime probare ius patronatus, per ea quæ tradit Cassador.* decis. secunda de probatio. *Achil. quarta.* de iure patron. *Mohed. 352. Aymon.* consil. 322. numero secundo *Ferretus* cons. 293. *quod Puteus* decis. 140. & 60. in fi. l. 1. *declarat habere locum, quod cum fama concurrit possessio præsentandi; nec obstare, quod in dictis instrumentis non enuntietur ius patronatus competere, ex fundatione, vel dotatione ac proinde posit intelligi competisse ex priuilegio, vel præscriptione cuiusmodi patronatus sunt sublati per Concilium* sess. 25. ca. 9. vers. reliqui, *quia cum sumus extra casum præsumptæ vsurpationis, ex immemoriali probatur præsumptiue, titulus fundationis, vel dotationis*, Felin. c. causam quæ, num. 7. de præscript. *Achil.* dec. 4. de iure patron. *& hanc probationem admittit Concilium* d. c. 9. *ibi*, siue etiam ex multiplicatis præsentatio, per antiquissimum temporis cursum aliisue secundum iuris dispositionem.

89 Rota in Gerunden. Beneficij † 20. Iun. 1597. coram Domino Orano, in qua Domini resoluerunt *Beneficium ad iudicandum Io. quia fuit infra legitimũ tempus præsentatus, per præcentorem patronum, & de patronatu liquet, nedum ex enuntiatiuis antiquis plurium instrumentorum, quibus enuntiatur Beneficium esse de iure patronatus præcentoris, & fundatum fuisse à Raimundo præcentore, quæ vim habent famæ, & probant ius patronatus antiquum. Cassador.* dec. 2. de probatio. cum aliis, *verum etiam ex multiplicatis præsentatie. ab anno 1457. vsque ad annum 1591. repetitis, & effectum sortitis; ex his n. præsumitur ius patronatus ex fundatione, & dotatione fuisse quæsitum, Abb.* c. quærelam, numero nono de electio. *Decius* consil. 126. numero tertio. *quibus plurimum confert assertio Ordinarij, in visitatione facta, quod Beneficium est de iure patronatus, & consensus vim præsentationis habet, Crescen.* decisi. 2. de iure patron. *nec aduersatur, quod medio tempore non exhibeantur præsentationes, quoniam probatis extremis, media præsumuntur, non docto de contrario statu Beneficij, Alciat.* reg. 2. præsumpt. 22. num. 2. Rota etiam in vna Caurien. Beneficij 9. Decemb. 90
1598. coram Domino meo Corduba, in qua fuit resolutum, *Quod ius patronatus bene probatur ex pluribus enuntiatiuis antiquorum instrumentorum à centum annis & citra, in quibus enuntiatur fundatio Beneficij, Aymon*, cons. 332. *Mohedan.* decis. 10. & duodecimo de iure patron. *licet non enuntietur reseruatio iuris patronatus*, capit. nobis de iure patr. *maxime stante antiquissima possessione, & multiplicatis præsentationibus, effectum sortitis, &c. nec obstant Concil.* sess. 25. c. 9. &c.

Et in vna Burgen. Capellæ 11 Decemb. † 1600. 91
coram eod. D. meo Corduua fuit resolutum, *Quod inscriptiones antiquæ probant constructionem ad effectũ iuris patronatus, concurrentibus aliis adminiculis. gl.* in capit. cum causam de probatio. *Aymon.* consil. 158. *Decius* 135. *Cassadorus* decisione secunda de probatione. *Et fuit late deductum in causa Hispalen. iuris patronatus 26. Martij 1590. coram D. Pamphilio, & pro adminiculis sunt plures enuntiatiuæ antiquissimæ, plusquam centum annorum, in quibus fundatio enuntiatur, quæ habent vim famæ, & probant in antiquis. Nec obstat, quod dictæ enuntiatiuæ haberent originem ab eisdem patronis, & personis suspectis, nam adhuc in antiquissimis probant fundationem, si sunt adminiculatæ, Achilles decisione septima* de iure patron. *Puteus* 149. *libro tertio & fuit resolutum in Tudertina parochialis vigesimo primo Aprilis millesimo quingentesimo nonagesimoquinto, coram Domino Penna, & in Regien. Hospitalis 16. Maij millesimo quingentesimo octuagesimo, coram Cantucio, nec refragatur, quod non probentur requisita Concilij*, sessione vigesima quinta capite nono *ad proband. ius patronatus, quia cessante timore vsurpationis, de qua ibi, sufficit probare ius patron. iuxta dispositionem iuris communis, Menoch.* cons. 241. lib. tertio numero septimo *& fuit resolutum in causa Pampilonen. iuris patron. 16. Iun. 1586. coram D. Orano, & in Aquilana Capellæ 7. Maij 1590. coram Perusino, & alibi sæpe, &c.*

Et in proposito quando dicatur ius patro. † anti- 92
quum, vide dicta infra *d. vltima parte c. 2. ex nu. 262.* iuxta quæ dicendum est, respectu testium, requiri tempus 60. annorum, respectu vero instrumentorũ, 100. & facit declaratio quædam super *d. c. 9.* ibi, *Qui hominum memoriam excedat. Requiritur ergo tempus immemoriale, quod si probandum est per testes, sufficere 60. annos, si per scripturas 100. Rota tenet.* Flaminiũ Parisium *de consid. quæst. 28. n. 235.*

Et sic est accipiendum, quod † ait Marcus Anton. Genuen. *d.c.61.n.2.* & declaratio S. Congrega. Concilij, quæ sic ait. *Ius patronatus, ex solis præsentationibus continuis, effectum sortitis, & memoriam hominum excedentibus probatur, licet in eis nulla sit facta mentio de fundatione aut dotatione*, quæ fere eisdem verbis ponitur infra *numero* 141. & per Gonçalez *glossa* 18. *num.* 46.

Et conducunt ad prædicta decis. Rotæ in † causa Comen. Capellæ corã D. Penna, & in causa Romana vnionis, seu iuris patronatus, coram Dom. Orano quæ sic se habent.

Comen. Capellæ 17. Iunij 1591. coram D. Penna.

QVia vacante ista Capella S. Martini plebis finis Comen. diœcesis per obitum Ioannis Ant. Cassadori de 1587. ordinarius Comen. tanquam Beneficium liberæ collationis, illam contulit Septimio de Eucris, Domini vero de Cassadori, & de la Porta eiues Comen. tanquam patroni, ad illam præsentarunt Hieronymum Cassadorum, ideo acta lite in partibus, etiam lata sententia Canonicatoria iuris patronatus per Vicarium Papien. ad fauorem Hieronymi, & causa per appellationem introducta in Rota in hac positione, in qua vnum tantum pars informabat, dubitau, an constaret de iure patronatus præfatæ Capellæ, ad effectum vt si de illo constaret prouisio ordinarij nulla decerneretur? Quod dubium continet duas partes, vnam expressam, an scilicet de existentia iuris patronatus, alteram virtualiter de descendentia Hieronymi præsentati ab antiquis patronis familiæ de de Canizariis. Et quantum ad primam partem domini tenuerunt constare de iure patronatus, primo ex præsentationibus factis ab anno 1465 vsque ad vltimam vacationem de anno 1587. quæ omnes, vna post aliam, per spatium 120. annorum, etiam amplius effectum habuerunt, Abb. in cap. querelam numero nono de elect. *Zabar.* clem. 2. quæstio. quinta de iure patr. *Decius* consi. 126. numero tertio, *Cassador.* decis. septima. de iure patr. *quod maxime procedere videbatur in istis priuatis personis, de quorum iure patro. agebatur, in quibus cessat præsumptio vsurpationis, de qua in Concilio Triden.* sess. 25 c. 9. *in his enim nihil est per Concilium innouatum sed remanet in dispositione iuris cõmunis, vt sæpe Rota censuit. Effectus vero subsecutus, ex eo satis probatur, quod per obitum vnius præsentati, alius præsentatus extiterit, Oldrad.* consil. 229. numero secundo, *Lamber.* de iure patron. l. 2. p. 2. quæst. 10. ar. 7. *quod seruat vsitatus Rotæ stilus, vt in vna Foroliuien. iuris patron. coram R.P. D. Blancheto de anno 1585. Ista vero continuatio præsentationum, satis dilucide deducitur in informatione facti, pro Hieron. nam vacante ista Capella de anno 1465. per obitum cuiusdam Ambrosii de Mazombus, Gabriel de Lauizariis, vna cum quibusdam aliis præsentauit quondam Stephanum de Vacanis, qui fuit tunc institutus per præpositum plebis finis, in cuius plebanatu extitit ista Capella, ad quam ex antiqua consuetudine institutio dicitur spectare; licet tunc ad cautelam, per vicarium Comen. ad eãdem præsentationem, idem Stephanus confirmatus, & institutus extiterit, effectum istius præsentationis, euidẽter probat possessio eius vigore subsecuta, vsque ad annum 1515. quando vacante eadem Capella, per liberam resignationem eiusdem Sehephani de Vacanis, Catharina & Martha Sorores de Lauizariis, tanquam nepotes ex Christophoro filio supradicti Gabrielis, eiusque vniuersales hæredes præsentauerunt Ioannem de la Proba, eidem præposito plebis finis, cuius similiter effectuationem ostendit subsecuta possessio, vsque ad annum 1531. de quo vacante Capella per obitum eiusdem Ioannis d. Martha, Thomas & Eugenia fratres, vt filij & hæredes supradictæ Catharinæ, & Gasparis de la Porta eius mariti, præsẽtauerunt Donatum de la porta proprium fratrem, qui per eundem præpositum fuit similiter institutus, hoc autẽ Donato de an. 1541. in manib. ordinarij libere prædictã capellam resignante, idẽ ordinarius de consensu Marthæ, & eiusdem Donati, vti filij, & hæredis Catharinæ, illam contulit Ioann. Ant. Cassadoro, qui pacifice illam possedit vsque ad obitum de anno 1587. consensum autem per patronos in prouisionibus Beneficij iuris patronatus, habere vim præsentationis, & statim iuris patronatus continuare, exploratum est Abb.* in cap. cum dilectus numero octauo de iure patronat. *Lambert.* de iure patronat p. 1. l. 2. quæstio. 6. artic. 6. numero 22. *Decius* consi 126. circa fin. *quod sæpe in Rota decretum est, nouissime coram R.P. D. meo Pamphilio in illa Salernitana rectoriæ de præsenti. Nec obstat, institutiones vigore istarum præsentationum, factas fuisse à præposito, qui de iure non habet potestatem instituendi, quia stante antiqua, & laudabili consuetudine per quam ad ipsum canonica institutio, & confirmatio istius Capellani pertinere dignoscitur, vt in pluribus instrumentis enuntiatur legitime potuit instituere, Lapus* alleg. 78. num. nono & seq. *cum institutio, inferioribus prælatis ex priuilegio consuetudine, vel dispositione testatoris competere possit, Barba.* in cap. super eo de officio deleg. *Lamber.* de iure patron. p. 3. libro secundo quæst. prima art. 10. *Secundo, pro iure patronatus sentiebant domini ex antiqua sententia lata de anno 1488. ad fauorem præfecti Gabrielis de Lauizariis in qua, contra alios, qui simul præsentauerunt, declaratus fuit vnicus patronus in solidum huius Capellæ, Mohedanus* decisio. ducentesima vigesima septima, *& quia est super iure patronatus, facit statum.* l. ingenuum. ff. de statu hominum *Abbates* decisione vnica de statu Benef. *& facit ius quo ad omnes, Puteus* decisione nonagesima octaua numero vndecimo libro primo *Crescentius* decisione duodecima de probatione *in impressis, quam iustificant dicta testium tunc examinatorum deponentium de auditu à maioribus & publica voce, & fama, præfatam Capellam fuisse fundatam, & dotatam per antecessores Gabrielis, quod sufficit Ant. de Butrio, Areti. Felin. & alij* in capit. veniens de testibus *Bartol.* in l. admonendi numero 45. *vbi Ias.* numero 242. ff. de iureiuran. *concurrebant præterea insignia istius familiæ de Lauizariis, insculpta in lapide marmoreo istius capellæ, vt quidem testes deponunt ad tradita per Ripam* in capite cum Ecclesia numero nonagesimo septimo de causa possessionis *& alia adminicula, in facto considerata, ex quibus in controuersia conclusum fuit pro iure patron. quantum ad secundum dubium partem de descendentia Domini inclinabant in affirmatiuam, quod esset sufficienter probata.*

In eadem † coram eodem 29. Maij 1592. 95

QVoniam vnicatantum parte informante 17. Iunij 1591. facta fuit decisio, ad fauorem Hier. Cassadori pro existentia iuris patronatus, ideo volui Septimium audire super eisdem, tres potissimum difficultates excitabant

tabant pro parte Septimium. Prima, quod iura producta non essent in forma probanti, Secunda, quod non constaret de descendentia Hieronymi ab antiquis patronis. Tertia, quod existentia iuris patronatus non probaretur de duabus prioribus difficultatibus, domini particulariter videre voluerunt & quantum ad tertium ex eisdem rationibus in prædicta decisione consideratis, cum præsupposito, quod iura essent in forma probanti, censuerũt sufficienter constare de iure patronatus, nec esse recedendum à resolutis, nec obstat quod aliquæ ostenderentur præsentationes factæ, non coram ordinario, vt de iure fieri oportebat, sed coram præsupposito fini, de cuius facultate ad instituendum vigore præsentationum non constabat, quia respondebatur; hoc ius ex consuetudine posse pertinere ad inferiores collatores, Lapus allegatione septuagesima octaua: *istam vero consuetudinem in casu proposito, satis videri probatam ex enuntiatiua instrumenti antiqui de anno* 1465. *& aliis enuntiatiuis cum effectuatione subsecuta, Gabr.* consilio 196. numero sexto & septimo libro secundo *& ex Episcopi scientia, & patientia, cum non sit verisimile, ordinarios, qui propter visitationes quas præfinitis à iure temporibus facere tenentur, præsumuntur habere notitiam qualitatum Beneficiorum & Beneficiatorum suæ Diœcesis, & non dissimulaturos fuisse institutiones à præpositis fini factas, nisi ille legitimam instituendi facultatem habuissent, quod ordinarius quando que etiam institueret & propterea non posse dici constare de consuetudine illius præpositi in instituendo: ex quo vario modo fuerit obseruatum, non præiudicat iuris patronatus, cum inferior possit acquirere ius instituendi cumulatiue ad ordinarium Parisium post alios* in capite auditis numero duodecimo de præscriptione, *Felinus* in capite pastoralis numer. secũdo de officio ordinario. *minus putabant obstare quod opponebatur de defectu mandati illius vicarij. Qui instituit loco præpositi, nam cum illa institutio suum fuerit effectum sortita, & versemur etiam in extraiudicialibus, spatio tanti temporis mandatum affuisse præsumitur, Cassadorus* decicisione tertia, numero secundo de procurator. *postremo omnes difficultates superare videbatur, effectuatio institutionum, & obseruatia subsecuta, quæ actuum dubiorum est certa, & fidelis interpres, Craueta* cons. 101. n. 3. & cons. 201. numer. 11. *Siluan.* cons. 63. numero decimooctauo & 65. numero decimoseptimo *& Socinus* cons. 145. n. 2. l. 1.

96 **Romana † vnionis, seu iuris patronatus 6. Nouem. 1598.**

FVit resolutum, constare de iure patron. ex præsentationibus, quæ ad eius acquisitionem sufficiunt c. quærelam *vbi Abb.* n. 9. de elect. ca. cum Ecclesia Sutrina, *vbi gl.* verb. trium de causa poss. *& ibi Ripa* n. 91. *hic autem plures deductæ fuerunt continuatæ. Quarum effectuatio visa est perspicua, cum appareat vnam factam fuisse successiue, post aliam, Oldra.* cons. 229 nu. 2. & 3. *Verall.* decis 329 p. 3. *licet enim inter eas numerentur collationes Papæ, nihilominus suffragantur. cum vel contineant enuntiationem, quod sunt iuris patronatus, cum eius derogatione propter quas status eorum non immutatur, Achil.* dec. 3. de iure patron. *vel his accedat patroni consensus, qui effectum præsentationis operatur, Crescen.* decis. 2. eodem tit. *Gabr.* cons. 185. nu. 22. l. 2. *Non obstat, quod pro parte Cæsaris prætenditur, non esse aliquas in forma probanti, nam respondetur, quod fuerunt sumptæ ab ipso notario, qui fuit de originali rogatus, & ideo plene probant Ias.* in l. admonendi. num. 155. vers. intellige tameu de iure iuran. *comprobant etiam ius patronatus, insignia familiæ extensa in Ecclesia, Bald.* cons. 310. l. 5. *Decius* cons. 155. num. 2. *Ripa* in d. c. cum Ecclesia num. 97. *Ferretus* cons. 293. l. 2. *Aym.* de antiquitate 1. p. vers. 8. num. 12. *Lamber.* de iure patron. 2. p. l. 2. art. 9. q. 10. *item & sententia super patronatu quæ ius constituit, vt lata super statu Beneficij, Verale.* dec. 33. p. 2. *Castren.* cons. 240. l. 1. *item attestationes titularis siue ordinarij, cui multum solet deferri, vt visitatorum, qui in admittendis præsentationibus solent se exhibere difficiliores, Rota* decis. 11. de iure patr. in nouis, *Put.* dec. 172. l. 1. *& fuit resolutum coram Bubalo in vna Aretina Beneficij vigesimooctauo. Februarij* 1583. *& in aliis sæpe.*

Ex quibus apparet falsum, † quod ait Zerola *d.* 97
verb. ius patronatus. §. 3. nempe in priuatis personis sufficere probare ius patronatus ex vnico actu, vt quia semel quis præsentauit, & secuta est institutio & ille institutus vixisset spatio 40. annorum, quia profecto, hic haberet requisita Concilij, nempe cursum temporis, præsentationes & institutiones, ex *c. consultationibus de iure patron. & c.* Sed loquitur sine fundamento, ex *d. consultationibus*, non agit de probatione iuris patro. vt patet, & circa hoc notab. viden. sunt dicenda notab. seq.

Quarto notandum est, † quod quando agitur de 98
familia potenti, in qua ius patronatus præsumitur ex vsurpatione Hier. Gabr. *cons.* 192. *l.* 2. debet probari secundum formam Concil. *d. c.* 9. *vers. in his vero personis*, vt fuit resolutum iu causa Reatina patronatus 10. Octob. 1572. coram D. Robusterio quæ habetur *parte prima diuersorum decisione* 409. & in Sabinen. Beneficiorum decimo quinto Decembris 1581. coram sanctissimo Clemente VIII. quæ habetur 2. *parte diuersorum decisione* 199. & in d. Triden. iuris patronatus 331. ead. part. & fuit etiam resolutum in causa Albanen. Prioratus. 26. Nouembris 1588. corrm D. Orano, & in Sabinen. prætensi iuris patronatus Beneficij S. Petri Craftiforani. 26. Octo. 1594. coram D. Lita. & tradunt Anastasius Germonius *de sacrorum immun. libro tertio capite duodecimo n. vigesimosexto* Valascus *d. consult.* 163. *parte secunda* & Lechus *capite* 12. *de Beneficio & pensione n.* 51. & Menochius *d. præsumptione* 90. *libro tertio*, vbi à *n.* 15. ait id non habere locum, quando cum iis adest persona, in qua cessat vsurpationis suspitio, &c. & Gonçal. *gl.* 18. *à n.* 63.

Et d. decisio Albanen. Prioratus sic se † habet. 99
Sanctissimus Dominus noster mandauit proponi dubium tenoris infra scripti, An ex deductis à partibus iuxta Decretum S. Concily Tridentini constet Prioratum S. Pauli Albanen. esse de iure patronatus laicorum. Domini tum *ex his, quæ in præterita resolutione præsentis causæ reseruata fuerant tum ex nouiter pro parte illustrissimi & Reuerendissimi D. Cardinalis Gesualdi deductis, resoluerunt non constare de iure patronatus, iuxta formam decreti Sancti Concily Tridentini* capite 9. sessione vigesimaquinta, *quia d. decretum requirit, quod titulus iuris patronatus sit ex fundatione, vel dotatione, quodque prebetur authentico documento, vel aliis modis ibi expressis, licet autem hic constet de fundatione, & dotatione Prioratus, de quo agitur, ex authetico documẽto videlicet ex Bulla Honorij IV. confirmationis d. fundationis, & dotationis, ac instrumento dotationis, in d. Bulla inserto, & regulariter & ex eo solo, quod quis fundat & dotat aliquã Ecclesiã acquirat ius*

patronatus, & inde titulus probetur tamen secus est in Ecclesia regulari, prout est prioratus de quo agitur, quia vltra dotationem, & constructionem, requiritur expressa concessio, & priuilegium Apostolicum in limine fundationis capite nouis. §. cæterum, *vbi gloss. & ibi Hostien.* collatione secunda Anchar. numero decimo sexto, *Abb.* numero nono de iure patron. *Anchar.* in capite sacrosancta de electione numero tertio, *Lamber.* de iure patronat. l. 2. p. 1. quæst. quinta principali artic. primo, *Put.* decisione 266. l. 2. *& ratio est, nam cum prior eligi debeat per monachos, non conuenit quod in electione huiusmodi, laicus vna cum monachis interueniat.* cap. Sacrosancto capite Messana, de electione, *cum itaque in dicta Bulla Honorij, & instrumẽto dotationis, nulla fiat mentio reseruationis iuris patronatus, non solum ex d. fundatione, & dotatione, non oritur titulus iuris patronatus in limine fundationis, sed potius de initio libertatis d. prioratus, & sic de initio cõtrario constare videtur, Anchara.* consi. 123. à numero 2. *quod equidem iuri communi est conforme, quo in dubio beneficia præsumuntur libera Archid.* in cap. nullus, 16 quæstio. sexta in cap. cum venerabilis in fin. de except. *Abb.* consil. 54. collat. 2. p. 1. consil. 76. in princ. & 106. l. 2. *& ius patronatus in tantum odiosum est, vt illius non cadat præsumptio, nisi in quantum expressum reperitur, Archidiac.* in cap. decernimus 16. q. 7. *Decius* cons. 17. in princ. *Nec præmissis refragatur resolutio in hac causa vlt. loco facta, quia illa fuit cum præsupposito, quod non versaremur in casu Concil. respectu præsumptionis, vsurpationis, quod quidem præsuppositum fuit, tunc discussum non firmatum, ex quo spectabit ad congreg. Concilij. Sed cum ex dubio, per sanctissimum transmissio facultas discutiendi de veritate præsupposita data sit. Domini dixerunt, quod dict. præsuppositum non subsistat. sed quod versemur in casu concilij loquentis de præsumptione vsurpationis. Etenim cum agatur de prætenso iure patronatus dominorum de Sabellis, qui fuerunt & sunt potentes, prout notissimum est, & iurisdictionem perpetuam habent in ciuitate Albanen. & eius territorio, in quo situs est prioratus, necessum est dicamus, illos comprehendi dict. decreto Concilij: prout etiam censuit Congreg. concilij, barones, & alios iurisdictionem perpetuam habentes, comprehendi, vt ex fide per illustrissimũ & Reuerendissimum Dom. Cardinalem Carrafam subscripta apparet, & alias Rota coram illustrissimo Cardin. Aldobrand. in vna Sabinen. Beneficiorum idem de familia dominorum Vrsinis conclusit, quo fit, vt probatio tituli iuris patronatus, debeat esse talis, qualem requirit dict. decretum Concilij, vt scilicet vltra probationem numeralis præsentationes continuatæ non minori spatio 50. annorum quæ omnes sortitæ sint effectum ex authenticis scripturis probentur, quæ quidem species probationis est data pro forma, vt ostendunt illa verba decreti, nec aliter, de quorum natura est formam inducere. Vt post Bartol. & alios Decius* consi. 518. numero vndecimo, *Ruin.* consilio 92. libro 3. *Socinus Iunior* consi. 46. numero 27. libro quarto, *ita quod adimpleri non potest per æquipollens, & quatenus posset, satis est quod probatio famæ facta per testes dominorum de Sabellis, non æquipolleat probationi requisitæ à dict. decreto, quod noluit præsentationes per testes, sed per scripturas authenticas comprobari. Nec placuit dominis quod dicebatur, decretum præsumptionis vsurpationis cessare, ex quo habemus certam probationem fundationis, & dotationis. Quia respondebant, id procedere in beneficio seculari, in quo ex sola fundatione & dotatione ius patronatus acquiritur, secus vero in regulari, in quo vt dictum est, ex sola fundatione, & dotatione, tale ius non potest acquiri, sed requiritur expressa, & specialis concessio Apostolica, in limine fundationis & dotationis. Præterea animaduertendum est, in illa resolutione vltima circumscriptas fuisse exceptiones oppositas contra dictos testes dominorum de Sabellis, ac etiam iura Illustrissimi & Reuerendissimi D. Cardinalis Gesualdi, & Bullam Honorij IV. quæ tunc temporis non fuerat in actis producta, quæ omnia in præsenti disputatione præsupponuntur, ex quibus adducta pro dominis de Sabellis videntur sublata, nam cum hodie habeamus instrumentum dotationis, & Bullam confirmationis, dictæ Honorij fundationis, in qua nulla adest reseruatio iuris patronatus, prioratus remansit liber, ita quod etiamsi admittamus priuilegium post dotationem, & fundationem fuisse dominis de Sabellis concessum, illud dicendum sit mere gratiosum. Puteus* decis. 379. libro secundo, *quod non secus est per decretum Concilij reuocatum, atque illud quod absque fundatione, & dotatione, potuit per Papam laico concedi, iuxta tradita per Lambert.* libro secundo parte 1. quæstione 5. art. 1. numero duodecimo, *& hoc tanto magis, ex quo apparet Honorium fundatorem nunquam habuisse intentionem reseruandi dict. ius patronatus, nam in proœmio d. instrumenti narrando causas, ob quas motus fuit ad fundan. & dotan. prioratum, dixit id facere pro eleemosyna intuitu retributionis æternæ, & pro redemptione peccatorum suorum parentum, & consanguineorum, quod etiam ad pontificatum postea assumptus in Bulla confirmationis, dict. fundationis, & dotationis repetit, ex quo colligitur, quod Honorius non habuit animum nec intentionem acquirendi ius patronatus, vt per Crescen.* deci. 13 in fin. *aut saltim in verisimili fit quod si d. ius patronatus sibi reseruasset, de eo mentionem non fecisset, quod autem longe est à verisimili, imaginem falsitatis habet. Bald.* in l. 1. numer. 16. C. de seruis fugit. *quinimo, cum in Bulla confirmationis idem Honorius narrasset quasdam speciales ordinationes in fundatione, & dotatione factas, subiecit se alia salubria, & honesta adiecisse, prout in instrumento desuper confecto continetur, vnde cum idem Honorius, de omnibus ordinatis se referat ad instrumentum debemus stare instrumento relato, Castrens.* consilio 81. columna tercera, versiculo & si dicatur libro secundo, *Afflict.* decisione 107. nu. quinto, *Decius* consil. 6. numero 6. *in quo, nulla iuris patronatus facta fuit mentio, nec dicatur quod dict. instrumentum non continet fundationem, sed solam dotationem, & quod propterea potuit fieri, quod in alio instrumento continente fundationem tale ius patronatus reseruatum fuerit, qui cum fundatio tempore Martini successerit, & in registris Martini de huiusmodi instrumento nihil appareat, nisi doceatur, alios libros Martini præter deprehẽsos in Bibliotheca Vaticana extitisse, in quibus hoc priuilegium potuerit describi, per diligentias in prædictis registris Bibliothecæ Vaticanæ factas, remouetur præsumptio existentiæ talis instrumenti, iuxta tradita per Cassad. post alios* decis. 5. & 8. super regulis, *non secus ac dici solet, quod per inspectionem actorum, id omne quod in actis scriptum non reperitur, præsumitur non actum Bald.* in l. fin. contra numero tertio. C. de appellation. & consil. 123. num. septimo libro primo, *quod coadiuuatur ex eo, quod à tempore fundationis dicti prioratus, quod fuit de anno* 1482. *vsque ad annum* 1493. *quo idem prioratus peruenit ad manus Ioannis Baptistæ Cardinalis de Sabellis, nunquam extitisse ostenditur aliquam præsentationem assertorum patronorum, quin potius clarum est, Alexandrum Papam VI. in quadam Bulla sub dat.* 1492. *asserere, prioratum huiusmodi de retro actis temporibus fere sem-*

semper commendatum fuisse, prout ipsi constitit, qui dum in minoribus esset, illum per longa tempora in commendam obtinuerat, & tandem ad Apostolatus apicem assumptus, prioratu dict. Cardinali Ioanni Baptistæ de Sabellis in commendam dederat, prout tunc obtinebat, ex quibus facile tollitur quod dubitatur, dict. Cardinalem de Sabellis de anno 1493. prioratum resignasse in fauorem Antimi de Sabellis, & successiue Antimum eundem prioratum de anno 1499. renuntiasse ad commodum Francisci de Sabellis, enuntiando in vtraque gratia prioratum esse iuris patronatus dominorũ de Sabellis, cum clausula dummodo dictorum patronorum expressus accedat assensus, *nam præterquam quod enuntiationes prouenient ab ipsismet dominis de Sabellis, qui ius patronatus prætendebant, & sic à personis suspectis Achill.* decis. 6. ad fi. de iure patron. *Puteus* 149. numero 2. lib. 3. *non constat de eo sensu præsito in dictis resignationibus, neque de illarum effectuatione, neque quod magis est, de collatione, cum dictæ literæ renuntiationum, sint mandata de prouidendo & non prouisio. & ideo dictæ enuntiatiuæ non probant. Peregrinus* decisione 167. *in vna Bononien.* libro 3. *Puteus* decisione 136. libro 3. *Quamuis autem effectuatio præsumi soleat propter suam prouisionem per obitum iuxta* consilium *Oldrad.* 229. *& alios allegatos, nihilominus contrarium procedit in prouisione resignationis, prout fuit dictum in vna Taruisina plebis de Medulo coram bo. mem. Episcopo Lauretano 26. Februa.* 1586. *vltra quod mandata de prouidendo, loquuntur de consensu expresso, & non præsumpto. Et supposito quod dict. resignationes suum sortitæ fuissent effectum, tamen non concluditur necessario, ius patronatus huiusmodi competisse ex priuilegio in limine fundationis concesso, quoniam posset intelligi, de priuilegio iuris patronatus, ex priuilegio post fundationem & dotationem obtento, quod vt antea ostensum est, decreto Concily fuit abrogatum, & nihilominus huiusmodi præsentationes continent tantummodo tempus decem annorum, per quod decreto Concily non est satisfactum, præsertim cum paulo post, de anno* 1503. *Alexandr.* 6. *dict. prioratum nulla facta ment. iuris patronatus, tanquam liberum Cardinali Sanctæ Ceciliæ contulerit, & postea Iulius* 2. *vti liberum Capellæ Iuliæ in Basilica Sanct. Petri existenti vniuit, ac successiue Leo* 10. *de anno* 1518. *dissoluta huiusmodi vnione eundem prioratum, etiam vti liberum mensæ Episcopali Albanen. de nouo vniuit, nam ex his probatur status libertatis. Puteus* decis. 279. lib. 2. *neque curandum est, quod gratia perinde valere, obtenta à Cardinali Sanct. Ceciliæ super dict. prioratu habeat clausulam derogatoriam iuris patronatus, pro ea vice tantum, quia cum derogatio iuris patronatus conditionaliter sit posita, quatenus de illo existat, nihil ponit in esse,* vulg. l. si quis sub conditio. dandorum decem ff. de conditionibus institutionum. *minus repugnat fundamentum factum in Bulla Leonis X. quia vt considerabant domini, illa non continet declarationem iuris antiqui, sed est concessio iuris patronatus de dono, ex priuilegio, vt denotat verba Bullæ,* reseruamus & concedimus, *alioquin enim dixisset,* reseruamus & confirmamus, *non obstant præsentationes factæ post priuilegium Leonis X. quia manifeste patet factas fuisse in vim dict. priuilegij, tum quia in nonnullis earum id exprimitur, tam etiam quia factæ leguntur coram Archipresbytero Albanen. & per eundem iuxta dict. Bullæ formam institutiones secutæ, atque ideo veniunt illi ascribendæ,* l. secunda, Cod. de acquirend. possess. l. cum quædam mulier, de rei vendicatione. *Aymon* consilio octuagesimo tertio, numero tertio, *præsertim cum talis forma non correspondeat fundationi, in qua interuenit consensus Episcopi, & ad quem propterea institutio pertinuisset. Quare cum dict. priuilegium Leonis, fuerit per Concilium sublatum, vna cum possessione subsecuta, non possunt domini de Sabellis dictis præsentationibus iuuari, illis autem deficientibus, sumus in claris, quod Concily decreto non est satisfactum, ex quo testes de fama priuilegij deponentes, non sufficiunt. Præter quam enim quod probatio famæ præsumptiua est, Cassad.* decisione secunda de probatio. *& cedit fortiori probationi. Puteus* decisione 436. libro secundo, *testes multas exceptiones patiuntur, de quibus per informantes pro Illustrissimo & Reuerendissimo Domino Cardinal. Gesualdo vide conclusum fuit, non constare de iure patro. dominorum de Sabellis.*

Et *d. decisi.* Sabinen. iuris patronat. 26. † Octobris 1594. sic se habet. *Fuit resolutum, non constare de iure patronatus ad effectum, de quo agitur, nã cum agatur de iure patronatus familiæ potentis, h. e. illustrissimorum dominorum de Sabellis, ideo propter timorem vsurpationis probari debet titulus vel memorialis, simul cum præsentationibus continuatis spatio 60. annorum quæ sortitæ sint effectum, & de eis constet per scripturas authenticas, iuxta formam præscriptam à Concilio Tridentino,* sessione vigesimaquinta cap. nono, *vt alias fuit resolutum in causa Sabinen. iuris patronatus coram sanctissimo D. nostro, & in illa Tridentin. iuris patronatus* 13. *Iuny* 1572. *coram Illustrissimo Cardinal. Lancelloto, & in illa Albanen. Prioratus.* 26. *Nouembris* 1589. *coram Reuerendissimo Patre Domino Orano, verum de titulo hic non constat, immemorialis autem ipsa non probatur, nam primi testes* in sum. numero 10. & sequenti, vsque ad numerum decimumquintum, *non deponunt de auditu à maioribus, & semoribus, illos specificando, nec dicunt, quod idem illi audiuerint à suis maioribus, minus dicunt, quod non extet memoria in contrarium, prout testes deponere deberent ad effectum probandi immemorialem, glossa* in capit. 1. de præscript. in 6. *& de communi, Couarruuias* in cap. possessor. part. 2. §. 3. numero septimo de regul. iuris lib. 6. *quam opinionem Rota indistincte obseruare consueuit, vt habetur* in decisione diuersorum 28. num. 5. libro 1. *nec super reliquis testibus in hoc iudicio examinatis, de quib.* in sum. num. 17. & seq. *potest fieri aliquod fundamentum, licet deponant de auditu, & publica voce & fama, ea ratione, quia non concludunt de visu 40. annor. vt requiritur in probatione immemorialis, & licet secundo testis iuxta 22. dicat cognouisse Andream de Galese, & postea Iulium de Tarano à quadraginta annis citra, tamen non concludit tempore continuo quadraginta sex annorum, cum non dicat & citra, vt sæpe resolutum fuit in Rota per doctrinam Bartol.* in l. Celsus numero vigesimotertio ff. de vsucap. *nec ex eo quod sextus testis iuxta 18. dicat, se vidisse tres Rectores, quorum primus vocabatur Andreas de Galese subdens,* il quale hebbe deto beneficio da quadraginta anni fa in circa, *potest dici quod probet, ex quo non deponit de visu per quadraginta annos, vt requiritur, vltra quod dictio illa,* in circa, *potest importare minus tempus, & in omnem euentum ipsam depositionem reddit dubiam, & incertam, Butrium* in capitulo vltimo de desponsatione impub. cum aliis, *per Celsum Hugo.* consilio sexagesimo quinto, numero nono, *& tollitur omnis difficultas, ex quo testes deponunt, quod primus, quem viderunt, fuit Andreas de Galese, & tamen constat, quod iste Andreas fuit dumtaxat præsentatus ad beneficium, de quo agitur de anno millesimo quingentesimo quinquagesimo octauo, quo fit, vt impossibile sit depositionem dictorum testium*

de visu posse verificari per tempus continuum quadraginta annorum, prout requiritur, præterea præsentationes continuæ per spatium quinquaginta annorum, vt requirit Concilium non adsunt, minus probatur effectuatio earum per scripturas authenticas, vt ex eodem Concilio requiritur & pro forma, vt alias dictum fuit in dict. causis Sabinen. Triden. & Albanen. prioratus, quæ bene applicantur casui isto.

In eadem causa sexto Martij millesimo quin-
101 gentesimo nonagesimo quinto, coram † Domino Penna domini resoluerunt, non esse recedendum à resolutis, non obstantibus duobus mandatis de prouidendo de an. 1505. in quibus impetrantes narrabant ius patronatus, &c. & aliis actis productis.

102 Et similiter in vniuersitatibus, etiam † paruis, plenior & exactior probatio iuris patronatus requiritur, iuxta decretum Concilij *dict. vers. in his vero*, quia illa dictio, *plerumque*, non stat restrictiue; ita fuit resolutum in causa foro Sempronien. parochialis 4. Februar. 1594 coram Domino Mantica, in qua fuit dictum, S. Congregationem Concilij resoluisse, illud habere locum in vniuersitate parochianorum, & in vna Illerden. Beneficij coram Domino Penna 11. Martij 1596. fuit resolutum, *Concilium Trident. in probando iure patronatus habere locum in quacumque vniuersitate, quantumuis minima, quia esse in ea vsurpatio præsumitur, &c.* Mart. Anton. Genuen. *dict. cap. decimosexto, numero sexto*, & posthæc Gonçalez *dict. gloss.* 18. qui *numero* 69. aut secus esse si non tota vniuersitas, sed certa pars illius prætenderet ius patronatus, vt S. Congregatio nouissime declarauit, & *à numero* 70. ait, quod non erunt legitimi testes personæ vniuersitatis, nec subditi dominorum ad probandum ius patronatus ipsius vniuersitatis, vel domini. Flam. Paris. *quæstio.* 28. *de confiden. numero* 252. & quod fuit resolutum in foro Sempronien. parochialis decimoquinto Decembr. 1593. coram Domino Pamphilio, & videtur esse de mente Concilij, quicquid dicat author praxis Archiepiscopalis Neapolitanæ, c. 63.

103 Sed offert se hic difficultas, † An in personis potentibus, vel vniuersitatibus, in quibus vt immemorialis suffragetur vltra illam, quæ ante sufficiebat, vt per Puteum *dec.* 205. *lib.* 1. & Achill 4. *de iure patron.* seu 317. præsentationes etiam continuatæ, non minori saltim, quam quinquaginta annorum spatio, quæ omnes effectum sortitæ sint, authenticis scripturis probari debent ex d. decreto, effectuatio illarum probari etiam debeat per authenticas scripturas, an vero possit etiam aliter probari. Et quidem
104 *in d. dec.* † Sabinen. supra adducta *nu.* 100. *in fi.* dicitur, effectuationem earũ, per scripturas authenticas probari debere, vt ex eodem Concilio requiritur & pro forma, & videtur tenere Zerola *d.* §. 3. & clare Gonçal. *sup. n.* 84.

105 Sed reuera ex d. decreto Concilij in illis verbis, † *præsentationes, &c. quæ omnes effectum sortitæ sint, authenticis scripturis probentur.* Non colligitur necessario effectuationem præsentationum per authenticas scripturas probandam, sed solum ipsas præsentationes, quod est nimis difficile; cum effectuatio non solum consistat in institutione, sed etiam in acquisitione possessionis vt supra dictum est, *cap.* 5. *numer.* 7.

106 Vnde hæc pars videtur † probabilior maxime quoad possessionem, quam videtur 1. *par. diuersor. decis.* 545. quę loquitur in personis, in quibus cadit præsumptio vsurpationis, & *num.* 2. dicit, effectuationem præsentationum, satis constare, ex quo per obitum præsentatorum & institutorum, factæ fuerant aliæ successiue præsentationes iuxta *cons.* Oldradi 226 sequitur Gonçalez supra *num.* 87. de quo *d. c.* 5. *a n.* 105.

Et hanc decisionem refert Flam. Paris. † *de consid.* 107
q. 28. *numer.* 260. vbi docet, quod ad probandum ius patronatus, etiam in persona, in qua cadit præsumptio vsurpationis, sufficiunt præsentationes 150. annorum, continuatæ, & sortitæ effectum, ac probatæ authenticis scripturis, quia ex scripturis huiusmodi satis censetur probata immemorialis requisita à Concilio, vt fuit resolutum in d. Cæsaraugustana ca. de anno 1573. vbi in qua cadit præsumptio vsurpationis, fuit pronuntiatum constare de immemoriali ex præsentationibus 130. annorum, facit *dec.* 4. Achillis *de iure patron.* Puteus 205. *lib.* 1. Nam consuetudo immemorialis probatur etiam per scripturas, Angel. per illum text. *in l. vetustissima, c. de iudic.* Imola, *consilio* 94. *num.* 7. Oldrad. *consi.* 244. Aym. *de antiquit.* 4. *part. vers. materia, num.* 41. Bald. *l.* 1. *C. ad Trebell. num.* 5. Decius *consi.* 11. *nu.* 9. Curtius Iun. *consilio* 106. *num.* 5. *in fin.* Crauetta *cons.* 139. *num.* 9. ita Flam. *ibi.*

Et quod in proposito iuris patronatus † immemo- 108
rialis probetur ex scripturis, apparet etiam ex *d. dec.* Comen. & Romana, supra adductis *num.* 94. & 96. & ex declaratione adducta *numero* 92. & ex *decis.* Rotæ 717. *lib.* 3. *part.* 3. *diuersorum.* Et dato huiusmodi
memoriali, † *Illustrissimi & Reuerendissimi domini* 109
dubitatur, an ius patronatus competens alicui baroni, qui de præsenti reperitur in quasi possessione præsentandi, sufficienter probetur ex pluribus præsentationibus continuatis ab an. 1476. *quæ fuerunt sortitæ effectum, ita vt præsentatus, & præsentati debeant institui, etiam quod immemorialis alias quam per scripturas non probaretur*, die 28 Martij 1593. Illustrissimus Cardinal. Matthæus, præfectus S. Congregationis Concilij, censuit in hæc verba, *arbitror ex pluribus præsentationibus continuatis, excedentibus memoriam hominum, quæ omnes sortitæ fuerunt effectum, probari immemorialem.*

Quæ sententia in proposito videtur † vera, & ad- 110
mittenda, ex natura rei, & subiecta materia iuris patronatus, in quo cum per præsentationes successiuas exerceatur, immemorialis recte probatur per præsentationes effectuatas, authenticis scripturis probatas, per spatium 100 annorum, sicut etiam probaretur per præsentationes effectuatas, testibus probatas, per spatium 60. annorum, iuxta dict. declarationem adductam *d. num.* 92 & Flam. ibi citatum. Et id videntur velle illa verba Concilij *d. c.* 9. *siue etiam ex multiplicatis præsentationibus, per antiquissimum temporis spatium, qui hominum memoriam excedat.* Quæ verba censuit Congregatio, die quarto Febr. 1581 *intelligenda esse, prout de iure*, quamuis alias verius sit, immemorialem non probare per instrumẽta. Ioann. Andr. *in cap.* 1. † *de præscript. in* 6. & ibi 111
Domin. *num.* 10. & Francus 15. Alexand. *cons.* 16. *num.* 17. *lib.* 2. Balb. *de præscript.* 2. *part.* 3. *partis quæstion.* 6. *numero* 25 Rota in Burgen. decimarum de Escalante 5. Iunij 1591. coram Domino Orano supra relata 1. *part. cap.* 2. *numero* 44. & in Veronen. iurisdictionis 18. Martij 1596. coram Domino Pamphilio. de qua sup. 3. *part. capit.* 2. *numero* 195. vbi dicitur, quod quatenus pars nititur priuilegiis, & scripturis, notissimum est, per eas non probari immemorialem, &c. & in Tullen. iurisdictionis 22. Martij 1596. coram

eodem

eodē D. Pamphilio, vbi fuit resolutum, *immemorialem non probari per scripturas, cum sit negatiua absoluta super qua instrumentum nec confici, nec rogari potest, &c. & Rotam non seruare eam opinionem, quod centenaria dicatur immemorialis, quæ non pendet à tempore, sed ab eo quod memoria in contrarium non existat, vt alias dictum fuit in Salamantina iurisdictionis 22. Aprilis 1580. coram D. Seraphino, & tradit Cardin.* in c. si diligenti, circa fin. *vbi Felin.* in fi. verbis de præscript. *Couarr.* in reg. possessor. 2. part. §. 3. num. 6. *late Molina* de primog. lib. 2. cap. 6. numero quadragesimoquinto &c.

112 Quod etiam fuit dictum in causa † Burgen. quinquenniorum 8. Martij 1599. coram D. Lita & 15. Maij 1600. coram Domino meo Corduba, vbi fuit declaratum, *id procedere, cum scripturæ & instrumenta confecta super ipsis actibus possessoriis adducuntur ad probandam ipsam immemorialem, quod tunc eam non probant, secus vero cum pro probatione illius adducuntur scripturæ, & instrumenta, quibus enuntiatur immemorialis seu quæ eam canonizant approbāt, & de ea attestantur, quia tunc eam probant. Tum quia scripturæ, & instrumenta, probant quod cantant, tum quia per enuntiatiuas antiquas probatur ipsa immemorialis, Puteus* decis. 209. libro 2. *Verallus* decisione 203. parte 3. numero secundo *vt fuit etiam resolutum in vna Burgen. iurisdictionis Sancti Ioannis vigesimo Decemb. 1596.*

113 Rursus offert se difficultas, † an requiratur pro forma, quod in personis seu communitatibus, in quibus vsurpatio præsumitur, præsentationes continuatæ non minori quam 50. annorum spatio probentur per scripturas authenticas, ita quod adimpleri non possit per æquipollens, nec vllo casu probari possint per testes. Et quidem certum est, d. probationem per scripturas requiri pro forma, vt ostendunt illa verba Concilij *nec aliter*, quæ inducunt formam, vt ex aliis tenet in terminis Rota *decisione 199. num. 3. & 4. part. 21. diuersorum.* & in illa Albanen. prioratus supra adducta *num. 99.* & censuit S. Congregatio Concilij *in declaratione 6. & 7.* infra adductis sub *numero* 141. & sic non potest adimpleri per æquipollens. Felin. *in cap. cum dilecta, de rescript. numero* 10. & 11. *ampliatione* 11. Decius *consilio* 112. *numero* 3. Boerius *decis. 1. num. 44.* Segura *in l. vnum ex familia. §. sed si fundum. ff. de legat. 2. numer. 14. & ibi add.* Did. Perez, Tellus Fermandez *in l. 17. Tauri numero 68. & in l. 22. numero 6.* Molina *de Hispanorū primogen. libro 2. c. 8. num. 13.* & Acebedo *in l. 6. titul. 6. libro 5. recopilationis num. 11. cum aliis*, & in terminis Rota in d. Albanen. prioratus, & nouissime tradit Gonçalez *dict. glossa* 18 *à numero* 75. qui *num.* 79. adducit dictam sextam declarationem S. Congregationis, & subdit nullatenus sufficere, si per testes probarentur d. præsentationes deficientibus scripturis, vt fuit in terminis resolutum in Rota in vna nullius Archipresbyteratus 2. Maij 1588. coram illustrissimo Pamphilio, & in alio foro Sempronien. seu nullius 15. Decemb. 1593. & *d. decis.* 199. *numero quarto* vbi rationē assignat, quia Concilium de testibus omnino nō confidit, quando agitur de iure patronatus harum personarum, & vniuersitatum, & propterea non sibi satis fieret, si istæ præsentationes probarentur per testes, seu æquipollens, & non per scripturas, sed voluit vtramque probationem testium & scripturarum, quod fuit etiam inquit nouissime decisum in vna Sorana Beneficij, vigesimo octauo Apr. 1603. corā Illustris. Pamphilio, ex quib. dubitat ipse Gonçalez. de veritate opinionis moderni authoris praxis Archiepiscopalis, *c. 63. num. 12.* dum tenet, quod si per testes probaretur esse deperditas scripturas, & deponerent de tenore illarum, in quibus continebantur continuatæ præsentationes, tunc satisfieret menti Concilij per text. *in cap. cum olim essemus, de priuil.* quōniam eo ipso inquit Gonçalez, quod Concilium non confidit de testibus, consequenter etiam remanet exclusa ista probatio. Nam aliter de facili eluderetur dispositio d. Concilij, quod etiam inquit, sensit Rota in Sabinen. iuris patronatus 15. Nouemb. 1582. coram sanctissimo Clemente VIII. & in dicta causa foro Sempronien. seu nullius. Sed quicquid Gonçalez dicat, vera mihi videtur opinio d. authoris. Nam etiam in actu exigente scripturam pro forma, & ad eius probationem, & vbi scriptura est de substantia probationis, admittitur probatio per testes deponentes de tenore, & amissione scripturæ, vt *in d. cap. cum olim, & in cap. sicut de re iudic. & in l. testiū. C. de testib.* vbi Bald. & Salic. *l. emancipatione.* vbi Pau. *Cod. de fide instrum.* Ias. *num.* 12. post Alex. *in l. 2. C. de bonorum possess.* Felin. *in dict. cap. sicut à num.* 2. Ripa *in l. 1. si certum petatur à num.* 81. Mascard. *de probatio. cons.* 416. *num.* 11. *& conclus.* 809. *à num.* 3. *&* 845. *à numero* 24. Alu. Valasc. *de iure emphyt. q.* 7. *numero trigesimooctauo.* Palac. Rub. *id dict. l. vigesima secunda Tauri n.* 7. *&* 9. & ibi Castill. *num.* 24. Ant. Gom. *num.* 28. *& in l.* 41. *n.* 2. Matienco *in d. l.* 6. *tit.* 6. *lib.* 5 *gloss.* 2. *nu. vlt.* & ibi Angelo. *gloss.* 3. *num.* 5. & Burgos de Paz Iunior. *q.* 4 *à num.* 26. qui de requisitis ad istam probationem videndi sunt. Et facit *d. declaratio* 7. S. Congregatio quæ ait, quod probatio per testes regulariter excluditur, innuēs in aliquo speciali casu posse admitti.

Et ius patronatus quomodo probetur † vide per Mascard. *d. conclus.* 659. & late Flam. Paris. *d. q.* 28. *de de confid. ex num.* 105. & Mar. Ant. Genuen. *d. c.* 16. & an probetur confessione, vide infra *vlt. part. cap.* 2. *à n.* 275. 114

Quinto, notandum est ius patronatus † ex priuilegio, reuocatum esse per Concilium *d. c. 9. vers. reliqui*, super quo declaratio S. Congregationis, quæ sic ait, *ex hoc versiculo dubitatum fuit, an patronatus ex priuilegio, censeri debeant sublati. Et Congregatio die 14. Decemb.* 1581. & 1586. *censuit esse ablatos patronatus ex priuilegio, non autem ex fundatione, vel dotatione.* Et in vna Comen. iuris patronatus 8. Iun. 1601. coram D. Seraphino † fuit resolutum, *ius patronatus ex priuilegio, esse reuocatum per Concilium* session. 25. cap. 9. in totum *etiam cum quasi possessione inde secuta, vt fuit etiam resolutum in vna Cassanen. Beneficij 4. Iunij* 1578. *coram D. Bubalo, & in vna Valentina capellania, coram D. Blancheto, & in Auximana iuris part. 2. Maij* 1595. *coram D. Corduba, & in Alban. iuris patr. 26. Nou.* 1598 *coram D. Orano. & dispositionem* c consult. de iur. patr. *non procedere, vbi aperte constat de non iure in proprietate, &c.* 115 116

Quod procedit, etiamsi in priuilegio † habeatur ius patronatus competere, non solum ex priuilegio, sed ex vera & reali fundatione. & dotatione. Nam non ideo desinit esse ex priuilegio, cum illa qualitas insit in priuilegio, & ita resoluit Rota in causa Placentina parochialis de Mirabel 19. & vltima Ianuar. 1594. coram D. Orano, vt in sequenti decisione. *In vna Placētina parochialis loci de Mirabel fuerat 19. Ianuar. resolutum, constat de iure patronatus parochialis e x priuilegio, ideoque per Concilium Tridentinū* 117

censeri reuocatum. Verum quia Franc. Hidalgus ab illustrissimo D. Marchione de Mirabel ad eam præsentatus, huiusmodi resolutioni non acquiescebat, iterum proposui dubium super iisdem, & domini vnanimiter steterunt in decisis, quia cum Conciliũ cap. 9. sessione 25. *disponat, vt titulus iuris patronatus sit ex fundatione, vel dotatione, reliquis patronatibus seu facultatibus, & priuilegiis conceßis, tam in vim patronatus, quam alio quocumque iure nominandi, eligendi, præsentandi, exceptis casibus ibidem nominatis, in totum prorsus abrogatis, necessarium est, fateamur ius patronatus, de quo agitur, ex quo non est comprehensum inter casus exceptuatos, sed ex priuilegio Pij IV. fuit concessum, per Conciliũ fuisse sublatum. Neque vero ad rem pertinet, quod in priuilegio habeatur ius patronatus competere non solum ex priuilegio, sed ex vera & reali fundatione, & dotatione, nam ideo minus dicitur ex priuilegio, cum illa qualitas, quod non dicatur ex priuilegio, sed ex fundatione, insit in priuilegio. hinc enim videmus patronatus huiusmodi, non obstante hac clausula, paßim dici ex priuilegio, licet habeant aliquid plus prærogatiuæ, quam patronatus, in simplici priuilegio Mohed.* decisione 11. de iure patronatus. *Puteus* 322. libro 1. & 308. libro 3. *ita tamen vt tantæ non sint pœnitentiæ, quod per hoc à Concilio præseruentur, maxime quia Concilium loquitur per verba importantia veritatem, dum vult, quod titulus sit ex fundatione, & dotatione, vnde impossibile est, quod porrigatur ad patronatus, qui sunt tales per fictionem.* l. 3. §. hæc verba, *vbi Bart.* ff. de negotiis gestis. leg. in bello. §. factæ. ff. de captiuis. *Bartol.* l. si is qui pro emptore numero 33. *& ibi Ias.* num. 120. cum seq. ff. de vsucap. *vt in simili receptum est, puta, si Papa per suam constitutionem decernat notarios non participantes esse veros, & non fictos familiares, nam non ideo minus dicuntur ficti per priuilegium, & non veri, vt in terminis decidit Castrens.* consil. 340. col. 1. versic. nunc ergo dicendum vol. 1. *quia cum in eis cesset commensalitas, non possunt dici secundum veritatem commensales, sed secundum fictionem. Commensalitas enim consistit facto scilicet in vsu, & exercitio, vt concludit Anchar.* consilio 348. numero 2. *per text.* in cap. fin. de verb. signific. lib. 6. *& princeps veritatem mutare non potest, licet possit contra veritatem fingere, non obstant clausulæ insertæ priuilegio derogatoriæ futuris constitutionibus, quia non porriguntur ad constitutiones conciliares, nisi nominatim earum mentio facta fuerit. Oldrad.* consil. 226. num. 1. *Calderic.* consilio 1. de priuileg. *Archidiac.* cap. 1. num. 2. de constitut. libro 6. *Barb.* consil. 73. numero 6. volumin. 3. *non obstat, quod Concilium,* dict. cap. 9. §. similiter. *mandat reuidere patronatus acquisitos à 40. annis ante Concilium, prout fuit istud reuisum, & approbatum ab ordinario per sententiam, quia sententia fuit lata à Vicario, qui sicut non habebat facultatem concedẽdi ius patronatus, ita nec potuit illud approbare, præsertim cum deceptus sit exprimẽdo in sententia ius patronatus acquiri non secus ex reparatione, atque ex fundatione, nec enim ex reparatione acquiritur ius patronatus nisi interueniat consensu Ordinarij, de quo hic non constat, neque potest præsumptio cadere, cum deficiat lapsus temporis requisiti ad hoc præsumendum, nec dicatur concessionem Pij IV. factam fuisse ex ista causa, nam in priuilegio verbum nullum de reparatione, vnde insurgit maior iniustitia dictæ sententiæ, quæ declarat ius patronatus pertinere ad dict. Marchionem, sequendo tenorem literarum Apostolicarum & Concilij, cum nec in literis, nec in Concilio quicquam de eo disponatur, vt autem etiam ex reædificatione ius patronatus acquireretur, oportet probare, quod reædificatio erat necessaria, ita quod Ecclesia esset omnino diruta, & noua indigeret consecratione, glossa* cap. quoniam verb. fundationes, de iure patronat. *& ibi Abb.* numero 11. *Rochus* verb. construxit quæstione 8. numero 12. *Lambert.* 1. parte 1. libro 3. articulo 6. quæstione principali numero 11. *prout is, qui ex dotatione de nouo facta prætendit acquirere ius patronatus, debet dotem Beneficij redactam fuisse de esse, ad non esse, Rochus* verb. dotauit quæstion. 6. *alias qui Ecclesiæ iam constructæ & consecratæ aliqua donat, vel eam restaurat, non ex eo patronus, sed benefactor dicitur, glossa* capitulo piæ mentis. 16. quæstione 7. doct. in Rubrica de iure patronus. *vbi Innocent.* numero 2. *Cardin.* quæst. 6. *Felin.* in cap. venerabilis, numero 37. de except. *& ita conclusum,* & post hæc tradit Gonçal. *gloss.* 18. *à num.* 97.

Et similiter, ius patronatus † ex priuilegio, sublatum est per Concilium, etiamsi in priuilegio dicatur, quod esset eiusdem prorsus naturę, & roboris, ac si ex fundatione, & dotatione competeret, cum sit ad instar, & non proprie ex fundatione, & dotatione, & ita censuit S. Congregat. Concilij super *d. cap.* 9. his verbis, *patronatus qui fuerunt concessi, vt essent eiusdẽ prorsus naturæ, roboris, &c. cuius ius patronatus laicorum, & nobilium, regum, ac si ex fundat. & dotat. forent Cong. censuit, censere sublatos, quia cum sint ad instar, & non proprie regum, nec ex fundat. ideo non comprehendi sub exceptuatis,* & tradit Gonçal. *supra numero* 102. fuisse decisum in vna Cordub. 20. Nou. 1559. coram D. Ioi. Aldobrand. quod si ex mero priuilegio competeret alicui ius patronatus, in cuius concessione disponatur, quod sit eiusdem naturæ ac ius patronatus ex fundat. & regum, *non obstante d. clausula, &* quod Concil. Triden. præseruat ius patronatus ex fundatione, nec non ex priuilegio, quando est regibus concessum, erit nihilominus derogatum, & sublatum tale ius patronatus per d. Concilium. 118

Nec † prodest immemor. vt in seq. declaratione eiusdem S. Congreg. super *d. cap.* 9. *remanet dubium, quando constat de origine priuilegij, vel præsumitur esse ex priuilegio aliquod ius patronatus, & adest immemor. prosit illa, vel non propter clausulam derogatoriam in fine c. positam, ibi,* non obstantibus quibuscumque consuetudinibus, *& immemor. quasi referenda sit etiam ad ius patronatus. & in hoc Congreg. respondit non prodesse.* 119

Non tamen loquitur hic de priuilegiis † concessis ex causa onerosa, vt fuit resolutum in causa Valentina parochialis de Consentayna 30. Ian. 1581. & 26. Ian. 1582. coram D. Seraphino, quæ habentur. 1. *p. diuersorum dec.* 687. *& 2. p.* 269. quod vt dicitur *d. dec.* 687. fuit sæpius in aliis causis à Rota animaduersum, & in Patauina iuris patr. 29. Ian. 1590. coram † eodem D. Seraphino vbi fuit resolutum, quod *ius patronat. concessum ratione reædificationis non tollitur per Concilium: quia non derogat patronatibus qui ex iuris communis disposit. competunt, nec ista concessio potest dici merum priuilegium, & si haberet aliquid priuilegij, tamen quando fit ex causa onerosa seruandum esse resoluit Rota, in d. Valentina de Cosentayna, &c.* Et idem innuitur in illa Placentina parochialis de Mirabel. sup. adducta *n.* 117. conducunt tradita per Gonçalez *gl.* 28. *à n.* 22. *& gl.* 36. *n.* 36. 120 121

Sexto notandum est, ius patron. de iure non acquiri † ex augmento, seu supplet. dotis, sed requiritur, quod in totum Eccles. dotetur. Roch. *verb. & dotauit.* 3. *q.* Lamb. 1. *p.* 1. *lib. q.* 6. *art.* 1. 2. *&* 6. Rota *dec.* 457. *n.* 18. 122

n.18.& decis. 528.n.2.p.1.diuersorum,& d.dec. Placentina parochialis de Mirabel.&Zerol.*in praxi Episcopali.2.p.verb.ius patron.§.1.* post hæc tradit Gonçalez *glos.18.n.53.* dicens, quod qui ex dotat.de nouo facta, prætendit acquirere ius patron.debet docere dotem primam fuisse redactam de esse, ad non esse,& fuisse decisum in vna Sarcanen. Beneficij S. Iulij 1599. coram D.Mellino, & in Compsana iuris patron.23.Ian. 1604.coram D.Lita.

123 Quamuis contradicat illa decis. Tirasonen. † iuris præsentandi 5.Maij 1593.supra adducta *numer.84.ad fi.*& quamuis Menoch.*cons.241.n.14. lib.3. & 336.à numer.5.lib.4.* dicat ex dotatione acquiri ius patron. quando Ecclesia parum habet, & non est commode dotata, post Abba. *cons. 28. 2.p.* & videtur inclinare Lambert.*d.art.6.ad fin.* pro quo videtur facere Conc. Trident.*sess.14.de format.capitulo* 12.ibi, *seu iam erectam, &c.* sed intelligitur ex priuilegio Apostolico.

124 Et ius patronatus ex augmento dotis, &c. † concessum etiam per Papam à 40. annis citra, subijcitur examini, & reuisioni ordinarij, vt *in d.c.9.vers. similiter*, concessum vero ante annos 40. à confirmatione Concilij, non subiacet dictæ reuisioni, sed firmum remanet, Hier. Gabr.*cons.195.lib.1.*& censuit S. Congreg. Concilij, vt in seq. declarat. super *d. c.9. ius patronatus acquisitum per augumentum 3.partis dotis, ante 40. annum, à die confirmationis Concilij numerandum, validum est, si vero est acquisitum intra annum 40. Episcopus vti Apostolicæ sedis delegatus, illud examinare debet & quod non in euidentem utilitatem factum inuenerit, reuocabit, restitui tamen debet patr. id quod hoc nomine ab eis datum fuit, prout in fine huius decreti statutum est, & isti 40. anni numerandi sunt à die confirmati Concilij, nam licet à die quo vellet ordinarius inquirere super validitate iuris patro. essent transacti 40. anni, hoc nihil obstat examini, interim tamen dum fit examen, nullus est in sua quasi possessione turbandus.*

125 Et in vna Lucana Canonicatus 24. Maij. † coram D.Bubalo, tenuit Rota, *ius patro. concessum à 40. annis citra ex augmento, &c. subiici examini, & reuisioni ordinarij illos vero 40. annos concessi fuerunt, ex decreto Concilij sess.25.c.9. reuideri ab ordinariis non posse, vt censuit S.congreg. & sic ius patronatus reseruatum ante 40. annos a die publicationis Concilij, non comprehendi sub decreto Concilij, nec attendi debere tempus reualidationis factæ postquam regula Adriani fuerat reuocatum: quia per reualidationem, res fuit reducta ad pristinum statum, perinde ac si regula Adriani non emanasset, &c.*

126 Et in vna Melphien. seu Rapolien. † iuris patronatus 19. Ianu. 1594. coram D. Mantica fuit resolutum quod *iure patronatus à Papa concesso postquam fructus Ecclesiæ ad 3. partem auxerit, debet probari implementum istius conditionis, alias ius patronatus non est acquisitum.* l. ex his C. quando dies legati cedat. l. Thais §. stichum. ff. de fideicom. libertate. l. cum mota *vbi Ias.* num. 21. *& Decius.6.* C. de transactio. *Rota* diuersorum. 1. parte decis. 148. *& dos aucta dici non potest vsque ad 3. par. nisi sit probatum quanti essent fructus Ecclesiæ, tempore gratiæ, suæ assignationis, & tamen conditio in totum impleri debet* l. cui fundus, de condit. & demonstrat. *& in propriis terminis fuit resolutum in Paduana iuris patronatus de Delphin. vlt. May 1591. coram D. Decano, nec præsumitur facta assignatio illa vsque ad 3.p. vt partes asseruerunt ex eo quod semper fuerit postea is in quasi possessione præsentandi,* arg. l. si filius familias. C. de petit. hæred. *Deci.* con. 222. n 9. *Quia & si partes asseruerunt fuisse factam assignationem in certare vsque ad 3.p. fructuum, non est credendum assertioni illarum in præiudicium Ecclesiæ, & cum illa conditio inducat formam, quæ est indiuidua, ad vnguem debet probari, & concludenter & vere, non autem per coniecturas; vt fuit resp. in d. Paduana iuris patronatus, maxime quando ex potentia patroni inducitur aliqua præsumptio vsurpationis Triden.* ses. 25. c. 9 de reform. *Puteus* decis. 205. lib. 1. *A bill. 156. quid in dict. Paduana contra Delphinos nobiles Venetos fuit perpensum, & ita in hac Melphien. seu Rapolien fuit resolutum non constare de iure patronatus, quod fuerat concessum à Paulo III. anno 1534. principali ab. de Ascali vt supra, & fuit confirmatum coram eod. D. Mantica. 6. Martij 1595.*

Et alias in † vna Valentina de Carletis 4. Maij 1601. coram D. Lancell. fuit resolutum, *non constare de iure patronatus quia hoc ius patro. fuerat anno 1515. à Leone X. concessum, G. Domino d. loci postquam dictam Ecclesiam proprius sumptibus reparauerit, & instauraurit, illiusque dotem quæ 130. ducatos de eo tempore non excedere asserebatur in annuis redditibus. 10. ducatorum auxerit; & ideo etiam si huiusmodi implementum esset sufficienter probatum d ahuc subiacebat regulæ Adriani VI. nam de iure communi ex huiusmodi augmento dotis non fuerat acquisitum ius patronatus, Rochus* verbo, dotauit. q. 2. & 3. *& fuit dictum in Lunen. Sarcanen. Beneficij, 2. Iulij 1599. coram D. Millino, & alias pluries, maxime cum non ascenderet ad medietatem annui valoris fructuum Beneficij, neque ex d. restauratione & reparatione, ex quo Ecclesia non erat funditus destructa, ita vt egeret noua consecratione, Lamber.* 1. p. 1. lib. q 6. ar. 3. n. 16. *Rochus* verbo construxit n. 12. *& fuit dictum in Perusina de consimio 10. Decem. 1570. coram D. Blancheto, & in Valentina de Consentayna. 26. Ian. 1582. coram Decano, & regula cum habeat verba amplissima, & sit fauorabilis, comprehendit etiam hunc casum mixtum quando concurrit augmentũ dotis, & reparatio Ecclesiæ, nec sufficit quasi possessio, vt præsentatus veniat instituendus pendente lite super proprietate. Caputaquen.* decis. 29. & 324. lib 1. in manuscript. & *fuit d. in Cæsaraugust. parochialis 20 Iun. 1566. coram Groperio, vltra quod non est in quasi possessione cum beneficium vacauerit in mense reseruato.*

Septimo notandum est, ius † patronatus non posse competere ex concessione, & priuilegio Episcopi *capite secundo de rebus Ecclesiasticis in sexto*, Rochus verbo pro eo quod *de diœcesani consensu numer. 34.* Staphil. *de literis Grac. titul. de modo, & forma impetrandi §. 1. de iuris de patronatus prærogatiua nu. 3. &* 4. Rebuff. *in praxi. 3. p. signat. verbo nec non iuris patron. n. 3.* Lambert *1. p. lib. 1. quæst. 10. art. 4.* & censuit S. Cong. Concilij 2. Apri. 1573. vt in sequen. declarat. super *d. c. 9.* ibi, *ius patronatus ex priuilegio Episcopi concessum, in cuius pacifica possessione extiterunt prætensi patroni per 140. annos, non prodest, cum enim constet de tit. ex priuilegio inualido, centenaria possessio prodesse non potest ob malam fidem, ideo per hoc decretum sublatum* Flam. Paris. *de confid. q. 28. n. 240.* & tenuit Rota, vt per Chisanen. *decis. 102. † in manuscrip.* in qua fuit tentum, *quod si in noua prouisione narretur, quod beneficium est de iure patronatus de facto, si tamen non probetur iuridice non valet, & censetur surreptitia, puta si Episcopus concesserit ius patron. de Ecclesia quæ erat libera, quod non potest facere sine authoritate Papæ. Calder.* cons. vlt. de iure patron.

Et sic in vna † Nolana Capellæ, seu Beneficij

19.Ianuar.1594. coram D. Augonio fuit resolutum, quod *capellam reuersam ad pristinam, libertatem non potest Episcopus per suam donationem redigere in seruitutem iuris patronatus*, *Abb*.cons.106.l.2.*Roch*.sup.*Beroi*.cons. 44.n.33.lib.1. *non obstante quod in donatione dicatur, donatarium debere ædificare, & depingere vnã capellam, seu altare, infra triennium, cum non constet Capellam antiquam esse in totum destructam, prout constare debet, vt ex reædificatione possit dici acquisitum ius patronatus glos*.in c.quoniam de iure patro.*& ibi cæteri, Rochus* verb.construxit.n.12.*Tum etiam quia impensa pro huiusmodi reædificatione, poterat esse tam modica, quæ commode potuisset fieri de fructibus ipsius capellæ, & præsertim cum reædificatio esset facienda infra Triennium*.c.1.de Ecclesiis ædifican.c.4.de redditib. 12. q. 2. *nec potest dici requisitum ius patron. ex causa dotationis, cum ille in suo testamento reliquerit quædam bona huic capellæ, quia iam erat dotata Abb*.supra n.2. *& quia sibi spectaret ius patronatus, & non vt acquireret illud, ex causa dotationis reliquit*, & 16. Decem.

131 1594.coram D.Orano † domini steterunt in decisis,& fuit resolutum, *non fuisse locum præscriptioni dicti iuris patronatus, tractu temporis, etiam longissimi, cum constet de principio inualido illius, &c*. M. Ant. Genuen.*d.c.16.n.5*.qui ait non suffragari immemorialem, quando constat de initio inualido vitiosi tit. à principio, quod ait posthæc Gonçalez *glo*. 18.*à nu*. 48.allegans declarationem S.Cong. & *decis*. Venetam Tribij.55.*lib*. 2.*à n*.69.& alios. Vnde conuincitur

132 *cons*.Menoch.90.*libro* 1.† *ex num*.13.*& 336.num*.28. *lib*.4.

133 Sed Zerola *d.verb.ius patronatus*.† §. 8. *dub*.6. ait, quod quicquid sit de Ecclesia consecrata, tamen capellas vidit concedi in ius patronatus, etiam existentes in Ecclesia consecrata, etiam in Cathedralibus, nec tex.*in d.cap*.2.*videtur hoc prohibere*, sequitur Zechius *d.cap*.12.*de benef.& pensio.n*.53.*versicul.non potest vero*.

134 Nihilominus etiam in capella Ecclesiæ † verissima est prædicta resolutio, vt tenet Staphil.*supra*,& Rota in d.Nolana,& alij,& recte probatur ex *d.cap*.2.& praxim quam Zerola vidisse ait. Existimo procedere ex eo, quod, vt videmus etiam in Hispania, solent aliquæ personæ nobiles, diuites, & principales, ad suam & suorum sepulturam emere capellas in Ecclesia factas, cum licentia ordinarij, dando Ecclesiæ pretium ædificij, & soli capellæ, prout conuentum est, vnde tanquam fundatores, & constructores capellæ remanent patroni ipsius, quia ratio eadem militat, ac si principio fundet, vel construat, maxime stante consuetudine, quæ ita recepit & interpretata est.

135 Et facit † quod tradit Rochus *verb.fundauit q*.9 Lamber.1.*par*.1.*libro*. *q*.3.*art*.10.Caputaq. *decis*.290.1.*p*. quod Ecclesiam ædificasse dicitur, qui dedit domum pro illa constituenda.

136 Quamuis Greg.Lopez *in l*.1 *tit*.13.*p*.1.† *verbo vender*.& Molin.*de Hispan.primog.lib* 1.*cap*. 24.*nu*.40. tales contractus condemnent tanquam simoniacos, quos sequitur Parad.rerum Quotid.*libro* 1.*cap*.3.*numero* 36.

137 Et ita est accipiendum quod dicunt † Lassarte de decima venditio *c*.14.*n*.5.maxime *in additio.ibi*,& P. Ledesma *in sum*.2.*p.tract*.12.*conclus*.34 qui ait, quod licite potest vendi & emi ius sepulturæ, sibi, & suis descendentibus,& hæredibus, sicut potest vendi, & in capella, cum obligatione, quod nemo sepeliatur in ea nisi emens,& sui descendentes, vt docent communiter discipuli Dom.Thomæ, particulariter Orellana, quia hæc obligatio est temporalis,& admiscetur aliquis honor temporalis, & non est res spiritualis,&c.& Mar.Ant.Genuen. *cap*.40.*nu*.19. quod sepulchra cum capellis possunt vendi ratione situs, & dignioris loci, quod non videtur quod spirituale, Arag 22.*quæst*.100.*art*.4.quæ ratio Genuen.& P.Ledes.in emptione capellarum non satisfacit, cum acquiratur ius patron quod est spirituale, vt est dictum & ita non videri posse saluari, nisi ex prædicta ratione.

Non tamen placet † quod dicit Lassarte, *ibi*, & P. Ledesma *conclus*.35. quod habens capellam, seu patronus alicuius capellæ, possit illam vendere, & huiusmodi ius patronatus, quod etiam tenet Cosmas 138
Philiarcus *de officio Sacerdotis*.2.*p.lib*. 6. *ca*.9. *ad fin*. dicens, quod *qui habet ius patronatus alicuius capellæ, potest vendere parietes, & picturas, &c*. illius capellæ, quæ sunt quid materiale in quo fundatur illud ius patronatus, non tamen potest amplius accipere pro ipso iure. Ex quo videbatur posse saluari venditiones capellarum, quæ solent fieri per patronos earum, vt vidi in hac ciuitate. Sed quamuis id possit † procedere, quando Ecclesia vendit Capellam, ex quo 139
ipsa Ecclesia est domina, seu quasi, suarum capellarum, tamen quando patronus illam vendit, non videtur posse procedere, nec excusari à simonia, nec valere contractum, quia cum ipse non sit dominus capellæ, nec parietum ipsius *§. nullius & sequen. de rerum diuisio*. sed solũ habeat ius patronatus, ipsum reuera vendit & non aliud. Nec verum est, quod ius patronatus postquam est acquisitum fundetur in partibus, &c. Sed solum fuerunt causa illud acquirendi. Et similiter quando tota Ecclesia, aut totum monasterium venderetur, nihil aliud esset, quam vendere ius patronatus, atque adeo esset simonia.

Aduertendumque est, quod qui emit capellam, † 140
Ecclesiæ deberet dare iustum pretium, & valorem, saltim ædificij, parum plus vel minus. Alias enim si id non daret reuera, sed minus notabiliter, non posset dici fundator, & constructor in totum, nec tanquam talis acquireret ius patronatus vt prætendit, & consequenter capell.remaneret libera,& Ecclesia deberet datum restituere, saltim quatenus ex eo factus est locupletior.&c.

Tandem supradicta confirmantur & declarantur † ex seqq. declarationibus S.Congreg.Concil.sup.*d*. 141
c.9.1.ibi, *ex fundatione vel dotatione, &c. siue etiam ex multiplicatis præsentationibus &c. cong. censuit hæc verba accipienda esse disiunctiue, nam sufficiet alterutrum probare scilicet vel tit.ex authentico documento, siue multiplicatas præsentationes, vt in Concilio die 4. Februar*.1581.Secunda, *ius patronatus quod probatum est solo documento fundationis, &c. absque aliqua præsentatione, non tollitur à Concilio, vide* decisionem *Rotæ* 2 de pręben.in nouis, *nisi tantum tempus præteriisset, quantum iure requiritur ad præscribendam Ecclesiæ libertatem*. Tertia, *an satis sit, asserenti sibi competere ius patronatus ex fundatione, & dotatione, si in vna, aut altera præsentatione de Anno* 1554. *&* 1561. *quæ effectum sortitæ fuerint, ostendatur. Congregatio censuit non esse satis, die* 10.*Februarij* 1581. Quarta, *ius patronatus ex solis præsentationibus continuis vltra hominum memoriam, probatur ex fundatione, vel dotatione, licet in eis nulla facta fuerit mentio de fundatione, aut dotatione*. Quinta, *Congrega. censuit baronos, & alios dominos iurisdictionem perpetuam habentes, comprehendi in hoc decreto*, versic.in his vero personis.Sexta

ibi,

ibi, authenticis scripturis probentur. *Congregatio Concilij omnium consensu censuit requiri pro forma, vt probatio fiat authenticis scripturis, & constituendam esse regulam, quod probatio per testes non sufficiat.* Septima, *an* cap 9. sess 25. *in ea parte in qua requirit pleniorem, & exactiorem probationem patronatus, in iis personis, seu communicationibus, in quibus vsurpatio plerumque præsumitur, nec eis immemorialis aliter suffragatur, nisi præsentationes, etiam continuatæ non minori quam 50. annorum spatio, quæ omnes effectum sortitæ fuerint, authenticis scripturis probentur, requirat pro forma, quod probatio fiat per authenticas scripturas, ita vt probatio per testes excludatur, Congregatio censuit probationem debere fieri per authenticas scripturas, ita vt probatio per testes regulariter excludatur; Hier. Cardin. Matthæius.* Octaua, *Congregatio censuit, vt ad conficiendam immemorialem, concurrant anni elapsi vsque ad tempus controuersiæ motæ, & non tempus decursum vsque ad publicationem Concilij, tantum attendendum sit.* Nona, *non possunt repelli probationes oblatæ à patronis, vt eorum patronatus declarent esse ex Concilio, salvis tamen exceptionibus, tam huius decreti, quam iuris communis.* Decima, *ius præsentandi verbi gratia, ad mansionarias, datum cap. censendum esse ex priuilegio, quando capitulum non fundauit, nec dotauit, nec habet immemorialem, ideo sublatum est hoc decreto.* Vndecima, *Iulius Papa III. ad supplicationem Cardinalis de la Cueua, & Ioannis comitis de Vuienam, & domini in temporalibus oppidi de Moron, concessit ius patronatus d. comiti ad sex beneficia simplicia, consistentia in Ecclesia d. oppidi de Moron ad ipsius comitis vitam, quod ius patronatus defuncto d. comite Pius IV. ad supplicationem prædicti Cardinalis, & D. Petri Ducis filij, & successoris d. Ioan. comitis concessio d. D. Petro Duci, prose, & eius filio primog. modo dubitatur, an ius patronatus fuerit reuocatum per Concil. Triden. hoc c. Cōgregatio decreuit hoc ius patronatus censeri ex priuilegio, & ideo Concilio sublatum esse.* Flam. Paris. *d. q. 28. de consid. n. 240.* Decima secunda, *an si quis probauerit, se per 40. annos præsentasse, & in possessione, seu quasi, se fuisse, ad præsentandum admitti debeat, non obstante decreto Concilij* hoc c. *cum alias titul. præsentationis 40. annorū esse videatur, & prædicto decreto conformis, ibi,* aliasue secundum iuris dispositionem, *conclusum est Congregationem censuisse non debere admitti, nec obstant illa verba,* aliasue secundum iuris dispositionem, *quia Congregatio intelligit, vt non respiciant tempus, de quo iam expresse supra disposuit, & voluit esse immemoriale, sed respiciant alias clausulas, & alios modos, quibus secundum ius vetus probari poterat ius patronatus, sed quod ad tempus attinet, illud præcise, & semper debeat esse immemoriale, nec sufficiant 40. anni, etiam si alias iure veteri sufficerent, vt in persona Ecclesiast. secundum Lamber.* de iure patron. Decima tertia, *an patronatus in conuentuali Ecclesia censeri debeant sublati* versi. reliqui, *Congreg. die 4. Decemb. 1589. censuit, patronatus ex causa fundationis, seu dotationis, in ipso limine fundationis seu dotationis, Apostolico priuilegio concessos, nō esse sublatos: patronatus vero reliquos, in conuentualibus Ecclesiis quocumque priuilegio concessos, post fundationem & dotationem censeri abrogatos.* Decima quarta, *an ad probandum priuilegium patronatus in conuentuali Ecclesia ex causa fundationis, &c. & quidem in eius limine fundationis concessum fuisse sufficiat immemorialis, iunctis multiplicatis præsentationibus, quæ secundum formam Concilij in præsenti effectum sortitæ fuerunt, stante derogatione in calce posita. Congreg. d. die. 4. Decemb. 1586. censuit non sufficere, ex verbis tam in 1. quam in 2. casu, nisi probata fama talis priuilegii, aliisue concurrentib. requisitis, secundum iuris dispositionem, nec obstare d. derogationem, cum non referatur ad disposita in 1. part.*

§. 1.

De aliis Notabilibus.

SVMMARIA.

FOemina acquirere, & habere potest ius patronatus, & præsentandi n. 142. Et ius patronatus hæreditariū etiam in fœminas hæredes transit, n. 143. Et etiam in ius patronatus relictum consanguineis, seu qui sunt de genere, parentela, domo, seu familia, competit fœminis etiam nuptis & descendentibus ex illis, quicquid sit in Italia n. 144. vnde etiam succedit in iure patronatus in modū maioratus instituto, ita quod ad vnum duntaxat deueniat, nempe primogenitum, seu successorē, nisi expresse sit exclusus. n. 145. In quo succeditur sicut in maioratibus. n. 146.

Villa in dotem data, in qua est ius patronatus ad quem spectet ius præsentandi, an ad maritum an ad vxorem, n. 147.

Quæstio ista ab illa pendet quæst. apud quem sit dominium rei dotalis, an apud maritum, an vero apud vxorem. In qua sunt variæ sententiæ. n. 148.

Prima sententia dominium esse apud maritum ponitur n. 149. Cuius fundamenta ponuntur à n. 150.

Plura quæ contra hanc receptissimam sententiam obstāt, quibus probari videtur vxorem esse dominam rei dotalis, non vero maritum n. 156.

Secunda sententia ponitur num. 157. Quæ improbatur. 158.

Tertia sententia nouiorum docentium verum & naturale dominium apud vxorem manere, ciuile vero dominium viri esse n. 159. Quam accipit Ioan. Garcia in bonis quæ ipsa mulier habebat, &c. n. 160.

Concordia Barbosæ ponitur n. 161.

In hac quæst. dicitur 1. eam procedere circa res dotales, non æstimatas, vel æstimatas ea æstimatione, quæ non facit emptionem, nam circa res æstimatas, simpliciter certum est virum esse proprie, & vere, & absolute, & perfecte dominum earum n. 162. Quia ista æstimatio facit emptionem n. 163.

Secundo dicitur longe veriorem, & tenendam videri primam sententiam communem, quod vir sit vere, & proprie dominus rerum dotalium ex adductis pro ea. Et ad adducta contra eam respon. à n. 165. Et ad l. in rebus C. de iure dotium, in qua sententia nouiorum præcipue fundatur resp. à n. 171.

Ex huius quæstionis resolutione resultat resolutio quæst. propositæ de iure patronatus, consistente in bonis in dotem datis, & resoluitur, quod cum dominium rerum dotalium vere in maritum transeat, consequenter, etiam ius patronatus illis annexum ad maritum transiuit, atque adeo ad eum solum spectabit præsentare, & non ad vxorem, quamuis contrarium teneant aliqui relati. num. 178. quorum rationi satisfit. nu. 179. & sequen.

Improbatur sententia Rotæ, seu potius collectoris dicentis maritum tunc posse præsentare: tamen si maritus, & vxor concurrant præsentando, præferendum esse præsentatum ab vxore, exemplo tutoris & pupilli numero 181. & resp. disparem esse rationem in tutore.

Prædict. resolutio in hac quæst. videtur tenenda, etiam in sententia nouiorum circa præcedentem quæstionem, n. 148.

Improbatur Lambertinus, qui in hac re non procedit recte, & consequenter, n. 185.

Supradicta procedunt, quando ius patronatus est annexum bonis in dotem datis, quando vero est annexum aliis bonis vxoris, aut ei competit ratione maioratus, successionis tanquam hæredi, vel consanguineæ fundatoris, ad ipsam pertinet præsentare, nec maritus poterit se intromittere, & capit, numero 184.

Præsentatus à pupillo maiori septennio, præfertur præsentato per tutorem, etiam si præsentatus à pupillo esset minus dignus, numero 186. quamuis aliqui dicant præferendum esse præsentatum à pupillo, si est magis idoneus, aut saltim æque idoneus numero 178. Et quamuis Io. Nicolaus teneat cõtra communẽ pupillum etiã maiorem septennio non posse præsentare, nu. 188. Sed communis sententia est tenenda, quæ supponit pupillum maiorem septennio habere vsum rationis, & sic posse præsentare, &c. numer. centesimo octuagesimonono.

Ex ratione communis sententiæ videbatur in vigore tutorem nullo modo posse præsentare nisi de voluntate & consensu ipsius pupilli maioris septennio saltim tacito, vt quia sciens tutorem præsentasse non contradixisset, nec præsentasset alium, &c. vel nisi pupillus sit infans nondum habens 7. annos qui præsentare non potest à numero 191. Nihilominus etiam si pupillus sit maior septennio videtur æqua communis opinio, quæ supponit posse absolute tutorem præsentare &c. numero centesimo nonagesimo quarto.

Id quod prius dictum est procedet in curatore puberis minoris 25. annis n. 195. nam in talibus vt publici iuris non attenditur curatoris potestas, nec minor ætas, n. 196. Nec patris potestas, n. 197. Et quando filius familias est patronus præsentatio spectat ad ipsum filiũ, & non ad patrem, n. 198. Et sic quando ius patronatus spectat ad puberem, vel filium familias non potest præsentare curator, vel pater, nec eorum præsentatio valebit, n. 199.

Quod dicunt Baeça & Ioan. Gutier. quod curator datus personæ possit conferre beneficia, vel ad ea præsentare procedet in tutore, vel curatore furiosi, alias est falsum n. 200.

Non potest præsentare pater pro filio, tanquam pater & coniuncta persona etiam cum cautione de rato, nec alia coniuncta persona, numero 201. Tum quia præsentandum requiritur speciale mandatum, & si intrat regula l. 1 ff. de minor. num. 202. Tum etiam quia in causa spirituali pater, vel alia coniuncta persona non admittitur sine mandato etiam cum cautione, n. 203.

Si admitteretur præsentatio patris pro filio, vel alterius coniunctæ personæ, ita demum valeret, si ratificatio fieret infra tempus datum ad præsentandum, n. 204. Nec sufficeret, quod infra d. tempus non fiat præsentatio seu contradictio patroni, nisi constet infra d. tempus de scientia illius, & hoc quando pater præsentauit, &c. n. 205

In Hispania vbi datur tutori decima fructuum non potest decimare ius præsentandi, seu præsentationes cõpetentes pupillo, siue ius patronatus competat ratione personæ siue rei, n. 206. quamuis diuersum sit in fructuario omnium fructuum, ad quem transit ius præsentandi competens ratione rei, qualis non est tutor iure nostro, nec etiam partis, n. 207.

Ius patronatus aliud est Ecclesiasticum, aliud laicale, aliud mixtum, & sic patroni alij sunt Ecclesiast. alij laici, alij Eccles. & laici simul, n. 208.

Patroni Ecclesiast. habent semestre ad præsentandum, laici quadrimestre, n. 209. Et quando sunt Ecclesiast. & laici simul omnes habent semestre, etiam laici ratione communionis, n. 210.

Patroni laici possunt variare, ante institutionem Episcopi, & aliud præsentare accumulando, quod non possunt facere patroni Eccles. nu. 211. de quo qui late agant, n. 212.

Patroni laici possunt in præsentatione variare, & alium præsentare cumulatiue, sed non possunt recedere à prima præsentatione sine causa, ex Rota, numero 213.

Variatio patronis laicis semel tantum censetur permissa, & pro prima vice, n. 214. quamuis pluries posse variare teneant alij n. 215.

Clemen. plures. §. fi. de iure patronat. intelligitur quando plures simul præsentantur non successiue, & procedit etiam in patronis Ecclesiast. qui ex ea possunt facere præsentationem alternatiuam & plur. simul præsentare contra aliquos, n. 216.

Non potest patronus laicus variare lite pendente alias inter præsentatos nisi collitigantem præsentet, nam cap. 1. lite pendente in 6. habet locum in præsentatione sicut etiam c. 2. & c. à n. 217.

Vbi sunt plures patroni, possunt singuli separatim præsentari aliis non requisitis, quando ius patronatus spectat ad eos vti singulos, vt in dubio præsumitur, & non vt vniuersos, & iure collegij, n. 222. vbi ponitur resolutio Rotæ.

Quamuis contrarium teneant Abbas, & alij regu. Bart. quod in his in quib. consensus maioris partis præiudicat minori, etiam si pertineant ad plures, vt singulos requiritur, quod actus fiat simul, & debent simul cõuenire. num. 223. Cui respon. quod illa regula procedit quando factum maioris partis præiudicat minori circa eundem actum, at in proposito præsentatio maioris partis non præiudicat minori quo ad actum præsentandi, n. 224.

Ex ista respon. infertur quod sententia Abbatis, & aliorum procedet in pluribus heredibus vnius ex patronis, qui habentur pro vno & habent vnam tantũ vocem & præsentationem, quæ est apud maiorem partẽ, &c. n. 225.

Procedet etiam sententia Abb. & aliorum, quando ius patr. pertinet ad plures, vt singulos tamen vigore statuti, vel consuetudinis ad præsentandum soliti sunt simul conuenire, seu debent n. 226. & seq. vbi ponuntur resolutiones Rotæ.

Procedet etiam sententia Abb. & aliorum in præsentatione, seu nominatione facienda ad capellaniã, in qua non debet fieri institutio à superiore, vt in capellania non collatiua, & in electione facienda ad aliquam eleemosynam seu opus pium, &c. n. 228.

Quando est necessarium quod conueniant in vnũ, & aliqui nollẽt conuenire, si spectat ad plures, vt vniuersos, & collegium, seu in modum collegij recurrendum est ad tradita per doctores relatos, n. 229. Si vero nõ sunt collegium iudex ad instantiam aliorum statuet illis terminum & locum vbi conueniant, &c. num. vigesimotertio.

Institutio seu collatio ab ordinario facta, spreto patrono infra tempus datum ad præsentandum nulla est ipso iure, n. 231. reclamante tamen & contradicente patrono infra d. tempus alias sustinebitur, & valebit prouisio ordinarij, n. 232.

Ponitur 1. ratio huius conclu. quam tradunt Rota Card. Abb.

Abb.Felin.& alij num. 233. *quæ refutatur,n.*234. *& seq.*

*Ponitur alia ratio Abb.Feli.& aliorum,n.*236. *Quæ etiam non placet,n.* 237.

*Vera ratio est,quod nullitas collationis ab ordinario facta spreto patrono inducta est in fauorem ipsius patroni,atque adeo ita demum est nulla si ipse voluerit & contradicat,num.*238. *& ideo patronus potest ab ordinario recipere Ecclesiam seu beneficium cuius est patronus,licet se ipsum præsentare non possit, & ad ordinarium pertineat institutio tantum & non collatio,numero* 239.

*Prouisio facta spreto patrono est in pendenti, & interim habet implicitum statum ; ita vt patrono reclamante infra tempus datum ad præsentandũ sit nulla à principio & ex tunc, eo vero non reclamante censeatur valida à principio & ex tunc,&c.n.*240. *Quamuis de collationem valere vt ex nunc,& non vt ex tunc alij teneant.n.*241.

Ex collatione facta ab ordinario, spreto patrono infra pus præsentandi ; interim videtur ius considerabile quæsitum prouiso,ita vt non valeat prouisio Papæ alteri postea facta non facta de illa mentione,& sit locus regulæ de iure quæsito, nu. 242. *quamuis contrarium teneat Rota Gamb.& Rebuff.relatus num.*243. *quorum sententia procedit attentis suis rationibus essetque vera, vbi patronus postea reclamasset infra tempus datum ad præsentandum , &c. numero* 254.

Prædicta conc.procedit 1.*etiam in prouisione facta à Papa sine derogatione iuris patronatus laicorum,n.*245. *& idẽ videtur ex d.ratione in prouisione facta à Papa cum derogatione iuris patronatus inualida contra aliquos,num.* 245. *licet secus sit in prouisione facta cum clausula,dummodo patronorum ad id accedat assensus,num.*247.

*Secundo,procedit etiam in prouisione facta à legato, seu nuntio,spreto patrono laico,n.*248.

*Tertio,procedit in omni casu,in quo fieret deuolutio ad Episcopum,puta si patronus præsentauerit indignũ,vt etiam hoc casu firmetur collatio facta per Episcopum sine patrono.n.*249. *sed attenta ratione auctoris non videtur vera ista declaratio,quia per illam præsentationem declaratur voluntas patroni nolentis valere collationem eo spreto factam,&c.n.* 250. *& sufficit sola contradictio patroni facta infra tempus datum ad præsentandum , vt collatio facta eo spreto sit irrita etiam si non præsentauerit aliquem , &c. numero* 251.

Quarto,procedit quando collatio facta est iure ordinario,& originali, secus si iure deuoluto,nam tunc non teneret,ex quo deuolutio nondum erat facta , numero 252.

Quinto,procedit secundũ Hier.Gabr.si ordinarius sciẽs beneficium esse iuris patronatus confert , non autem quando prætendit esse liberum,num. 253. *Quæ declaratio nimis restringit dict. conclusionem communem , nec videtur vera attenta ratione auctoris , numero* 254.

142 Octauo notandum † est , fœminam quoque acquirere , & habere ius patronatus , & præsentandi,*c.fin.de concess.præben.c.ex literis , de iure patron.*vbi Abb. & alij Calder.*cons.*1. *de iure patr.*Rochius *verb.competens q.*1.Lamb.1.*p.li.*1.*q.*7.*ar.*2.*ex n.* 30.Corras.4.*part.cap.vlt.num.*15.& Cassad.*decis.*1.*de iure patro.*

Quinimo ius patronatus hæreditarium † etiam in fœminas hæredes transit,Rochus *verb.ipse velis, q.*6. Lamb.2.*p.*1.*lib.q.*2.*art.*14.& Doctor Sahagun.*in c.quanto de iudiciis.n.*11.& etiam ius † patronatus relictum consanguineis,seu qui sunt de genere,parentela, domo , seu familia , competit fœminis , etiam nuptis,& descendentibus ex illis, præsertim in Hispania(quicquid sit in Italia) ad tradita per Moli.*de Hispan.primog.lib.*3.*ca.* 4. & Velazq. de Auendanno *in l.*40. *Tauri glos.*9.*ex n.*14. quicquid Ioan. Gutier. *cons.*3.*ex n.*6.circa quod vide Cassad.*d.dec.*1.& Hier. Gabr.*cons.*195. *lib.*1. 143 144

Vnde etiam fœmina succedet in iure † patrona. in modum maioratus institutio , ita quod ad vnum dumtaxat deueniat,nempe primogenitum, seu proximiorem (nisi fœmina expresse sit exclusa) in quo succeditur sicut in maioritatibus, & eod.ordine. Couarru. † *pract.cap.*38 *num.*13.Molin.*lib.*1.*cap.*1. *num.* 26.*&* 27.*& lib.*3.*cap.*6.*num.*41.& *cap.*7.*n.*19. Mieres *de maioratibus in prin.num.*7. Velaz.*d.l.*40.*gloss.*2.*n.* 67.qui alios refert, & P.Moli.*de inst.*3.*to.disput.*627. *num.*13. 145 146

Sed est grauis q. nempe, † villa in dotem data, in qua est ius patro. ad quem spectet ius præsentandi, an ad maritum, an ad vxorem, quæ q. ab illa pendet, † apud quem sit dominium rei dotalis, an apud maritum,an vero apud vxorem,in qua sunt variæ sententiæ. 147 148

Prima est,dominium esse apud maritum , quam † tenet glos. capitalis *in l.in rebus, verb. naturali. C. de iure dotium,& in l.doce ancillam.C. de rei vendic.* Bar.*in d.leg.in rebus.n.*3.& ibidem Bald. *nu.*6. & Salic.dicens communem *num.*5.Ang.*in prin.inst. quib. alienare licet num.*1.*&* 5.Ias.*in §.fuerat de actio.num.* 2.Bald.Nouelus *de dotib.*8.*p.priuileg.*6.*num.*1. & sequitur Segur.*de bonis lucratis constante matri. num.* 56.Palac.Rub.*in Rep.c.per vestras in prin.§.*43.*numero secundo.*Pinel.*in l.*1.*C.de bon,mater .*3.*p.à num.* 12. Quesada.*quæst.iuris cap.*14. *num.* 18. & D. Sahagun. dicens, receptionem,& frequentiorem,*in d.c.quanto , de iudic.à numero* 18. & alij,quos isti referunt, dicentes communem,& videtur approbari *l.regia,*7.*ti.* 11.*part.*4.ibi , *cum todo esso deueser el marido sennor.* 149 150

Quæ sententia de iure communi probatur.1.ex *l.dotale prædium versic.dotale prædium,ff.de fundo dotali,* quæ ait , *dotale prædium sic accipimus cum dominium marito quæsitum est* 2. ex *l.quamuis in fin.*ibi,*quamuis apud maritum dominium sit.ff.de iure dotium* , 3. ex *l. si prædium C. eo.* ibi , *rei tibi quæsitæ dominium.* 4. ex *prin.inst.quibus alienare licet vel non* §. probatur ex vult.*l.doce ancillam.C.de rei vend.* ex *l.ob res amotas . ff.er.amot.*iuncto prin.tex.*in §.omnium instit.de actio. & l. officium. & l. in rem , ff. de rei vendic.* Sed ista duo iura nihil faciunt secundum Pinel §.*numero.* 14. & Ioan. Garc.*de expensis & meliorat.c.*13.*nu.* 7. quia ibi , non tam conceditur dominium viro,quam ius, & facultas agendi , & exercitium actionum , turpe enim videretur vxorem causam agere , marito tacente,at secundum Barbos.*in l.dotale numero.*1. *ff.soluto matrimo.*bene facit,*d.l.doce ancillam,*mulieri suo nomine non cõpetit vendicatio,&sic nec dominium,& maritus vendicat suo nomine sine consensu vxoris, licet Costanus *de dotibus,c.*5.*n.*3.dicat ibi, marito non dari vendicationem,sed tantum negari vxori. 151

Sexto probatur ex *l.dotis fructus §.si in † dotem ff. de iure dotium,*ibi,*Fiunt autem res mariti.* Septimo idẽ probatur, quia si vxor res dotales amoueat, fur-

tum, quod in rebus propriis non contrahitur, *l. 1. ff. de furtis. §. furtum, insti. de obligat. quæ ex delicto.* eo casu in rebus dotalib. ab vxore cõtrahitur. *d. l. ob res amotas*, bi, *quam condictio*, iuncta *l. fin. ff. de vsufruct. quemadmod. caueat, & §. sic itaque. de actio.* Licet contra eam non detur actio furti infamatoria ob honorem matrim. *l. 2. rerum amotarum*, ergo dominium rei dotalis est apud maritum, non apud vxorem.

153 Octauo idem probatur, † quia vir potest iubere seruis dotalibus adire, vel repudiare hæreditatem eis delatam, *l. seruus dotalis. ff. soluto matrim.* at hoc proprium videtur tantum domini. *l. si quis mihi bona §. iussum. ff. de acquirẽ. hæred. §. alienus quoque seruus*, ibi, *iussu domini, de hæred. instituen.* ergo vir est dominus rei dotalis. Facit etiam tex. *in l. 3. C. de iure dotium, & in l. dotalem cum simil. digestis soluto matrim.* iuncta *l. si non proprietatem. C. de his qui à non domino.*

154 Nono probatur, quia traditione verum † dominium transfertur. *l. traditionib. C. de pactis. §. per traditionem, de rerum diuisione.* at res dotalis constituitur non aliter quam traditione *l. de diuisione §. finali ff. soluto matrimonio.* Ergo rei dotalis verum dominium in maritum transfertur, confirmatur, quia, quibus casibus traditio à non domino facta vsucapiendi facultatem parit, eisdem à domino facta verum & naturale dominium in accipientem transfert. *l. clauibus. C. de contrahenda emptio l. Põponius. §. si iussu. ff. de acquiren. poss.* at in causa dotis traditio ab vxore non domina facta, vsucapiendi facultatem parit. *l. 1. ff. de vsucap. pro dote, & d. l. Pomponius. §. ob dotem.* ergo traditio ab vxore domina facta in causa dotis marito dominium pariet.

155 Decimo probatur, † quia maritus est dominus vxoris, Gen. *cap. 3.* ibi. *Sub viri potestate eris, & ipse dominabitur tui.* Ergo & rerum dotalium, consequen. probatur, quia persona est præstantior, & dignior rebus. *l. iustissime ff. de ædil. edicto* ergo si personæ est dominus vir, à fortiori erit rerum. Sed hoc parum facit, quia iste locus prærogatiuam, & superioritatem virorum in vxores ostendit, non tamen verum dominium, sicut liberi dicuntur esse in potestate patris, alias vxor esset serua. Et istud argu. esset verum, non solum rerum dotalium, sed etiam omnium aliarum rerum vxoris maritus esset dominus, quod est falsum.

156 Cæterum contra hanc receptissimam sententiam plura obstant, † quibus probari videtur vxorem esse dominam rei dotalis, non vero maritum & 1. tex. *in l. 3. §. sed virum, in fin.* ibi, *Puto restituendam, quoniam dos ipsius filiæ proprium patrimonium est ff. de minor. 2. l. si constante §. si maritus. ff. soluto matrim.* ibi, *tamen seuitiæ quæ in propriis culpanda est, in alienis coercenda est, hoc est in dotalibus.* Vbi serui dotales alieni dicuntur respectu viri, ergo sunt vxoris 3. *l. diuortio. §. si fundum, vers. non magis. ff. soluto matrimo.* vbi probatur, thesaurum inuentum à marito in fundo dotali, in fructu non computari, sed proprie dimidiũ restituendum vxori, quasi in alieno inuẽtum, sic enim inuentorem thesauri in fundo alieno, cum domino partiri statutum est *l. 1. C. de thesauris. li. 10. & §. thesauros, de rerum diuisione. 4. l. quamuis ff. de iure dotium*, ibi, *Quamuis in bonis mariti dos sit, mulieris tamen est* ¶ quia mulier quæ intercedere prohibetur, nisi in rem suam. *l. 1. ff. ad Velleianum*, ad intercedendum admittitur, si fundus dotalis à marito petatur, quia in rem suam fide iubet, vt ait Iurisconsult. *in l. de die. §. quidam ff. qui satisdare cogantur.* Sexto, quia marito non licet abuti, profundere, vel alienare res dotales *l. 1. cum seq. ff. de fundo dotali. leg. vnic. §. & cum lex. de rei vxoriæ actio.* Ergo maritus non est dominus ad *l. in re mandata. C. mandati.* Septimo, quia vxor potest donare seruos dotales viro vt manumittat, *dict. l. si constante. §. si vir. & leg. quod si vir, soluto matrimonio*, iuncta *leg. quod autem, §. finali, ff. de donatio. inter virum*, ergo ipsa videtur domina *argu. §. sic itaque discretis. de actio.* Octauo, quia partus dotalium ancillarum, & quæ serui dotales acquisierunt, non ex re mariti, ad vxorem pertinent ad *l. vnic. §. cumque ex stipulatu, vers. itaque C. de rei vxoriæ actio.* Ergo quia soluto matrimonio vxor statim habet rei vendicationem rerum dotalium. *d. l. in rebus, C. de iure dotium*, Ergo ipsa est earum domina, etiam constante matrim. nam si vxor non esset domina constante matrim. rei vendicatio, quæ domino competit *d. §. omnium de actio. cum simil.* non erat ei competitura soluto matrim. nec enim dominium in eam transiret soluto matrimo. absque traditione ex reg. *d. l. traditionibus, C. de pactis.* Decimo & vltimo cõtra d. cõmunem maxime facit *d. l. in rebus*, ibi, *Cum eadem res & ab initio vxoris fuerint, & naturaliter in eius permanserint dominio*, & inferius ibi, *vt siue ex naturali iure eiusdem mulieris esse intelligantur.*

Propter has difficultates est secunda sententia Campecij *de dotibus, 4. p. qu. 7.* † & Constantij Rogeri *eod. tract. q. 13.* qui rem hanc satis inuoluentes dicunt, nec vxorem, nec virum esse proprie dotalium 157
dominos, sed virum quo ad aliqua haberi loco domini, & vxorem quoad alia.

Sed hæc sententia conuincitur, quia non † apparet probabile, nec virum, nec vxorem esse dominos 158
rerum dotalium, alias apud quem est earum dominium.

Tertia sententia est nouiorum † qui docent, verum & naturale dominium rerum dotalium apud 159
vxorem manere, *d. l. in rebus cum aliis*, secundum vero iuris subtilitatem, & figmentum, res dotales ad dominium viri peruenisse videri, & sic dotalium ciuile dominium viri esse, iuxta *d. l. doce ancillam d. l. si prædium, cum aliis* pro communi adductis, & hoc esse aiunt, quod docet Imperator *in d. l. in rebus*, ibi, *Cum eadem res, & ab initio vxoris fuerint, & naturaliter in eius permanserint dominio, non enim quod legum subtilitate transitus earum in patrimonium viri videatur fieri, ideo rei veritas deleta, vel confusa est, &c.* Ita Aufrer. ad Capellam Tolosanam *decis. 279.* Lamber. *de iure patron. 1. part. 1. lib. q. 5. art. 8. num. 50. & 3. par. 2. lib. quæst. 6. art. 3. num. 7. & 8. & in fin.* Ioan. Nico. Delphinas *eod. tract. lib. 2. quæst. 11. à num. 183.* Corras. *d. 4. part. cap. vltim. num. 6. & in l. naturaliter. §. nihil commune ex num. 33. ff. de acquiren. poss. & lib. 5. Miscell. cap. 14.* Conanus *lib. 8. comment. cap. 9.* Equinarius Bart. *in §. 1. instit. quibus alienare licet* Costanus *de dotibus, cap. 5. num. 3. & 4* Lara *in l. si quis à liberis. §. si quis ex his ex num 249* Simancas *de Catholicis instit. tit. 9. num. 242* Molina *de Hispanorum primog. lib. 1. cap. 23. num. 6.* Spino *de testam. glos. decima, numero septuagesimo sexto*, & alij relati per Pinel. *supra numero decimotertio ad fin.* & per Ioan. Garciam *dict. capit. decimotertio numero sexto* & per Barbosam *supra numero. 2.* Et nouissime Zauallos tanquam nouum tradens *quæst. 3. à nu. 47.* Ioan. Gutier. *de tutelis, 3. par. ca. 26. n. 16.* & Castillo qui illud fictum viri dominium non vult esse, nec dici ciuile, &c. de vsufructu,

ctu, *capite quarto à numero trigesimo*. Et hanc sententiam tenuit Mart. Glossator antiquus relatus per
160 Accur. *in d.l. in rebus*, & Paulus *in d.l. doce, n.* 2. † quã accipit Io. Garcia *sup. nu.* 8. in bonis, quæ ipsa mulier habebat, antequam nuberet, cum enim in dotem tradiderit ipsa, ita tamen vt aleretur, necessariaque omnia sibi præstarentur, in illa traditione, tam sibi consuluit, quam viro; neque omnino bona illa ab se abdicauit, quæ omnino aliena minime esse voluit, & sic eorum est vere & naturaliter domina, maritus vero ficte, & ciuiliter ad effectus iure expressos, & id ait probare tex. *in dict. l. in rebus.* in illis verbis, *cum eadem res & ab initio vxoris fuerint*, at vero si pater, frater, aliusue, dotem constituat, & tradat, cum vxor à principio dominium eorum numquam habuerit, nullum dominium retinet, neque naturale, quia per traditionem quæ facta est viro, eius vere fiunt *dict. l. traditionibus*, & hoc casu ait procedere communem sententiam, & soluto matrimonio traditionem necessariam esse vt mulier habeat dominium, & vendicationem dotalium, neque hoc casu loqui *dict. l. in rebus.*

161 Nouissime Barbosa *in d. l. dotalem. ex numero* 7. † & præcipue *num.* 9. concordat sic opiniones, quod vbi traduntur bona ex causa dotis, non videntur tradi ea mente, vt dominium quo ad omnes effectus transeat in maritum, sed tantum quo ad ius administrandi, & recipiendi fructus pro oneribus, & ideo non transfertur dominium naturale in maritum, scilicet quoad omnes effectus, vt aduertit Lara, *supra n.* 253. Et ante eum D. Thom *in* 4. *distinct.* 34. *q.* 4. *in respon. ad* 1. *quæstio.* inquiens, quod dos assignatur marito ad vsum, & ius administrandi, proprietas autem, & dominium, remanet penes vxorem quod intelligendum est, attento iure naturali: nam ius ciuile nihilominus constituit, quod maritus quo ad omnes effectus habetur pro domino non vero, & quod dominium quod attento fine naturali videbatur esse vxoris, in nulla haberetur consideratione, nisi quo ad aliquos effectus qui in iure reperiuntur expressi *d. l. in rebus* quæ dum dicit propter illam constitutionem ciuilem, rei veritatem non esse, constitutione ciuili aliquos casus reperiri, in quibus ius ciuile adhuc vxorem considerat per dominam, scilicet attento iure naturali, vt constat ex *l. diuortio.* 8. *§. si fundũ. ff. soluto matrimon. l. plerumque de iure dotium. l. si prætore* 22. *§.* 1. *de euict.* Cui similis est, *l. quamuis* 78. *de iure dotium*, & ex *l. sciendum. §. si fundus, qui satisdare cogantur.* Iuxta quæ dicendum est, attento iure ciuili verum & proprium dominium esse mariti, dominium autem naturale, quod videbatur manere penes vxorem, offuscatum esse iure ciuili, & in nulla esse consideratione, nisi quo ad aliquos effectus supra relatos, Iustinian. autem *in dict. l. in rebus*, auferendo offuscationem iuris ciuilis voluit; quod post solutum matrimonium, hodie consideretur dominium quod iure naturali mulier videbatur habere, & sic hodie dominium magis videatur continuatum, quam re translatum, licet secus esset iure antiquo, ante quam esset sublata dicta offuscatio. hæc Barbosa, quem refert & impugnat Castello *dict. cap. quarto, n.* 24.

162 In hac difficili & controuersa quæst. vt † quid sentiam aperiam, dico l. eam procedere circa res dotales non æstimatas, vel æstimatas ea æstimatione, quę non facit emptionem, nempe quando fit tantum, vt cognoscatur, an res postea reddantur deterioratæ, &c. nam circa res æstimatas simpliciter certum est virum esse proprie, & vere, & absolute, & perfecte dominum earum. *l. cum post. versiculo in dotem. ff. de iure dotium. l. quoties. C. eod.* Roland. *cons.* 64. *n.* 6. *& seq. vol.* 4. & Pinelus *supra num.* 15. & Castillo. *à n.* 7. & alij

Et ratio est, quia ista æstimatio facit † emptionem 163
vt per Couarru. *pract. cap.* 28. Anton. Gomez *in l.* 50. *Tauri. num.* 44. Pinel. *in l.* 2. *C. de rescind.* 1. *p. cap.* 1. *nu.* 18. & Ioan. Gutierrez *cons.* 17. *à num.* 20. & Castillo. *ibi.*

Dico secundo longe veriorem, † & tenendam mi- 164
hi videri primam sententiam communem, quod vir sit vere, & proprie, dominus, rerum dotalium, ex adductis pro ea, non obstantibus contra eam adductis, quia *in dict. l. in rebus. verb. naturali*, ibi, *item & quia* Suarez & *in d. l. diuortio.* † *§. si fundum verb. in d. l. si* 165
constante, §. si maritus verb. in alienis. ff. solut. matrimonio, ad plura iura quæ videntur probare res dotales esse vxoris, respondet intelligẽda esse quo ad spem, ob restitutionem faciendam soluto matrimonio, & ita respondetur ad 1. 2. 3. 4. & 5. & est solutio communis, vt patet ex doctoribus citatis. Ad 6. respondetur quod licet † maritus non possit alienare, non id- 166
eo minus vere & proprie dominus est. *l. non ideo. C. de rei vendicatione. l. generaliter. §.* 1. *ff. qui & à quibus.* quia diffinitio dominij adhuc ei competit, est enim dominium ius disponendi de re, nisi lege prohibeatur quam diffinitionem tradit Bart. communiter receptus *in l. si quis vi. §. differentia. num.* 4. *ff. de acquir. possessione* de qua videndus est Pinel. *in l.* 1. *C. de bonis maternis* 2. *p. à n.* 1.

Quod comprobatur † exemplo pupilli, & mino- 167
ris, & similium, & etiam possessoris maioratus, qui licet alienare non possit, dominus tamen est vere, & proprie, vt contra Rode. Suarez, & Gomez de Arias tenent Greg. Lopez *in l.* 7. *tit.* 4. *p.* 3. *verbo el señorio.* Ant. Gom. *in l.* 40. *Tauri. n.* 75. Pinel. *d.* 2. *p. num.* 5. & Molina *de Hispanorum primog. lib.* 1. *cap.* 19. *numer.* 4. qui plures referunt & alia iura adducunt ad propositum conducentia, & quod non possit alienare tantum arguit, quod non sit liber & absolute, & perfecte dominus, deficit enim ei quædam accidentalis perfectio, nempe facultas alienandi, quam alij domini habent regulariter, sed cum non sit de essentia, non desinit esse vere, & proprie dominus: quemadmodum infans, qui non habet vsum rationis, non est perfecte homo, est tamen vere & proprie homo, &c.

Ad septimum † respondetur, quod maritus recte 168
potest manumittere seruos dotales absque donatione vxoris, *d. l.* 3. *C. de iure dotium, & d. l. dotalem. ff. soluto matrimonio*, donatio vero seu licentia vxoris ad hoc requiritur, vt id quod vir ex liberto assecutus fuerit tanquam patronus non teneatur restituere vxori, nisi negotium vxoris gerens manumiserit *d. §. si vir. & d. l. quod si vir cum duabus sequentibus*, & hoc est quod intendit Io. *in d. l. quod si vir, & d. §. si vir*, dum ait, vxorem donare posse seruos dotales viro, vt manumittantur. Consensus etiam vxoris ad id videtur proficere, quod si sine consensu vxoris vir † manumittit, requiritur quod sit soluendo æstimationem, *l. seruum dotalem. ff. de manumissio. l.* 1. *C. de seruo pignori dato*, at si cum licentia manumittat id non requiritur, vt *in d. legibus.* Quia libertatis causa, valet indistincte donatio inter coniuges. *d. l. quod autem, §. fin. de donatio. inter virum, & l. & sic. ff. soluto matrim.*

Ad octauum respondetur, quod partus † dota- 169

lium ancillarum,& alia quæ in fructu non computantur,*§.in pecudum,de rerum diuisione*, cõstante matrimonio sunt viri,quia fiunt dotales, dissoluto vero matrimonio restituuntur vxori,quemadmodum & alia dotalia,& hoc est quod intendit *d.versi.itaque.*

170 Ad nonum † respondetur, quod id est speciale, nempe,vt dissoluto matrimonio statim vxor habeat rei vendicationem, & hoc est noue inductum *in d. l.in rebus* vt est communis teste Nouello ẽ. & sic facit pro communi sententia vt recte aduertit Pinel. *d.l.*1.3.*par.n.*14.

Ad decimum & vltimum,ex *d.l.in rebus*,†in qua
171 sententia nouiorum præcipue fundatur, dico etiam in eorum sententia istam l.magnam pati difficultatem, quia loquitur etiam in rebus dotalibus æstimatis, etiam æstimatione quæ facit emptionem, vt patet ibi, *siue æstimatæ*, iuncta gloss. *ibi verb. æstimatæ*, communiter approbata, quam post alios sequuntur Ant.Gomez *in l.*50.*Tauri.nu.* 44. Couarr. *pract.cap.*28.*num.*8.Pinell.*d.l.*1.3.*part. nu.*15. & Barbosa *in l.*1.*ff.soluto matrimon.*5 *par.num.*3. & Zauallos *d.quæstione* 3.*à num.*24. Quarum vt diximus certum est maritum esse vere & absolute dominum, vnde video *d.l.in rebus*, non ita facere, nec vrgere pro sententia nouiorum,& confirmor in sententia communi,& ad illam resp.Quod res dotales naturaliter
172 in vxoris permanent † dominio,& ex naturali iure eiusdem esse intelliguntur,facto communis & promiscui vsus attento,seu quo ad sustentationem, & promiscuum vsum,& sic quo ad vestigia,&reliquias dominij, & de iure naturali primæuo quo non distinguebantur dominia,nisi quo ad vsum vt respondet glos.*ibi.verb.rei veritas,& verb.naturali iure*, & Baldus.*nu.*6.& Quesada.ẽ.facit *l.*1.*§. si vir. ff. ad Sillanianum.*

173 Vel certe dic iuxtã superiora, † quod res dotales & ab initio vxoris fuerũt, & naturaliter in eius permanent dominio quo ad spem.quia ad eam sunt reuersuræ,& inquit tex.naturaliter, quia natura petit vt res dotalis reuertatur ad eam à qua profecta est, qui intellectus confirmatur ex illis verbis, *vt siue ex naturali iure eiusdem mulieris res esse intelligantur*, verbum enim,*intelligãtur*, denotat improprietatem, *l.si tibi homo §.cum seruus ff.de legatis* 1.*cap.ex studiis, de præsump.*& sic quod res dotales non remanẽt vere & proprie in dominio vxoris, sed tantum quo ad spem.

174 Confirmantur prædicta quia † secundum omnes,vno excepto Io.Garcia *vbi supra.*decis.tex. *in d. l.in rebus*, disponens quod mulier soluto matrim. statim habeat rei vendicationem dotalium, procedit,tam in bonis quæ parentes aut alij in dotem dederunt viro,quam in bonis quæ mulier ipsa viro in dotem tradit,& patet,quia alias nunquam fere procederet decis.illius *l.cum sæpe* sæpius parentes,aut alij, dotes constituant, quod cum ita sit verba illa, *cum eadem res & ab initio vxoris fuerint*, intelligenda sunt saltim quo ad sustentationem,seu spem iuxta supradicta,atque adeo eadẽ ratione illa verba statim sequentia,*& naturaliter in eius permanserint dominio*, sunt etiam intelligenda quoad sustentationem seu spem.

Sed adhuc obstant verba *d.l.*ibi,† *Non enim quod*
175 *legum subtilitate transitus earum in patrimonium viri videatur fieri,ideo rei veritas delata atque confusa est*, & ibi,*siue secundum legum subtilitatem ad mariti substantiam peruenisse videantur.*Ex quibus verbis probari videtur, mariti non esse vere dominum rerum sed de legum subtilitate, & ficte, quod confirmat verbum,*videatur*,& verbum,*videantur*,quod fictionem denotare videtur.

Sed resp. quod cum dominium † dotalium in maritum transierit de legum subtilitate, videtur ir- 176
reuocabiliter,& in perpetuum,ac absolute trasisse, quæ apparentia non facit vt rei veritas,nempe quod illa bona,& ab initio vxoris fuerint, & naturaliter in eius permanserint dominio,saltim quo ad sustentationem,seu spem,propter regressum, coniusa atque deleta sit, & hæc quo ad quæstio incidentem de dominio rerum dotalium.

Ex cuius quæst resolutione resultat resolutio nostræ quæst.de iure patronatus,† consistente in bonis 177
in dotem datis, & dicendum est,quod cum dominium rerum dotalium vere in maritum transeat & apud eum sit,vt late dictum est cum communi,consequenter etiam ius patronatus illis annexũ ad maritum transibit ex *cap.cum seculum de iure patron.* & quæ diximus supra à *n.*10. atque adeo ad solum maritum spectabit præsentare, & non ad vxorem, vt recte docet Rochus *verb.ipse vel is,quæ.*28. Palacios Rubios *in rep.d.cap.per vestras.in prin.d.*§. 43.*n.*1.& 9.Rebuf.*de nominatio.quæst.*17.*n.*56.alias 23.Tiraq. *post leges connub.gloss.vltim.à num.*5 additio Decij *in l.fœminæ,num.*47.*ff.de reg.iuris*, Baeca *de non melior. filiabus ratione dotis,cap.* 26. *nu.* 1.*& de decima tutori præstan.cap.*23.*num.*18.19.30.*&* 33.Gratian.*regul.*26. *num.*11.Spino *gloss. à numero* 112. Ioan. Gutierrez *de tutelis*, 3. *par. cap.* 29.*numero tertio*, & recte etiam Doct.Sahagun.*in d.cap.quanto de iudiciis, ex numero* 12.*ad* 25.

Quamuis contrarium, †nempe præsentationem 178
in proposita quæst.spectare ad vxorem, & non ad maritum,nec ad eum transire ius patronatus, teneat Imola & Butrius *in cap.fin.de concess.præben.*quia talis fructus non confert ad onera matrim.nec est proportionabilis ad illorum sustentationem, ideo non transit in maritum, sicut nec in creditorem pignoris,quia non est compensabilis,*cap. cum Bertholdus, de re iudicata*,sequitur Felin.*in cap.cum olim.num.*2. *de maioritate & obedien.& in d.c.cum Berthol.nu.* 29. & Ias.*in l.diuortio.§.si vir,numero* 7.*ff.soluto matrim.* Guil. Benedic.*in rep.c.Rainutius,verb.cætera bona,n.* 27.*& q.de thesauraria.à n.*6.& Gratian.sibi contrarius *reg.*341.*n.* 7.

Quæ tamen ratio non obest,† nam cum maritus 179
sit dominus rerum dotalium, debent ad eum pertinere non solum fructus, qui commoditatem æstimabilem afferunt ad onera matrimonij sustentan. sed & qui eam non afferunt. Item hic non consideratur ius patronatus, † & præsentandi de per se, 180
sed transit accessorie cum bonis in dotem datis, ex *d.c.ex literis*.quod solum considerat,quod cum vniuersitate transit ius patronatus, & præsentandi, vt aduertit Felin.*d.n.*29.& Rochus *supr.*& Lamber. 2. *part.*1.*lib.quæst.*10.*art.*2.*numero decimo consideratione octaua.*

Vnde etiam conuincitur sententia Rotæ, † seu 181
potius collectoris *decis.*10.*de iure patron.* alias 422. *in nouis*,dicentis maritum tunc posse præsentare, tamen si maritus, & vxor concurrent præsentando, præferendum esse præsentatum ab vxore, quam sequuntur Abb.*in d. cap.fin.num.*8.*&* 9.Paulus de Citadinis,6.*par.art.*3.*n.*70.Decius *in d.l. fœminæ n.* 47. & alij relati per Lamber.3.*par.*2.*lib.q.*6.*art.*3.*argu. eius* quod de tutore,& pupillo & præsentantibus tradit gloss.*in c.ex eo de elect. in* 6.*verb. suffragium* cõmuniter

muniter recepta teste Dd. Sahahun *sup. nu.* 15. & 22. de quo infra *a n.* 186.

181 Cui argum. respon. † disparem esse rationem in tutore, cum non habeat dominium sicut maritus, sed solam administrationem, vt per Sahagun *d. nu.* 22. & illam non esse decisionem Rotæ, sed opinionem collectoris dictum est in illa Alexanen. beneficij supra relata *n.* 21.

183 Quinimo prædicta resolutio in hac quæst. † videtur tenenda, etiam in sententia nouiorum circa precedentem quæst. vt tenet Molina *d. lib.* 1. *cap.* 24. *nu.* 3. & videtur Costanus *d. cap.* 5 *num.* 4. qui tenent illam sententiam. Quamuis in ea Corras. *d. n.* 16. & Io. Nicol. *d. lib.* 2. *quæst.* 11. teneant prædictam sententiam Rotæ, seu Collectoris de qua *numero* 181. Nam quando solum dominium ciuile rerum dotalium esset apud maritum, vt nouiores prætendunt, illud ad omnes effectus præter exceptos in iure, sufficeret, cum de iure ciuili absolute censeatur dominus, vt inquit Barbosa *sup.* & sentiunt Lara, Molina, Costanus & alij. Quamuis Ioann. Garcia vbi sup. & Spino *d. gloss.* 10. *numero* 76. & *seq.* dicant illud fictum & ciuile dominium mariti esse ad effectus dumtaxat iure expressos, nec ad alios non expressos extendi, & facit. nã in proposito sufficit dominium vtile, vt *in d. c. ex literis.*

184 Nec in hac re procedit recte, † & consequenter Lamber. qui *d.* 2. *part.* 1. *lib. quæst.* 10. *art.* 2. tenet dicẽs communem, & magis communem, ius patronatus in maritum transire cum vniuersitate in dotem data, & sic posse præsentare, & *in d.* 3. *par.* 2. *lib. q.* 6. *articul.* 3. *nu.* 8. vbi id repetit, dicit videri etiam posse vxorem præsentare cum habeat veram proprietatem dotiũ &c. & in fine dicit, esse locum præuentioni inter virum & vxorem, vt qui primo præsentauerit, illius præsentatio admittatur, ex quo vterque habetur ius præsentandi, vt per Doctores præsupponitur, & vno præsentante, alium non posse se impedire, etiam in variatione, in dubio tamen præualere præsentationem vxoris, iuxta communem, cum illa sit magis proprietaria in quo, vt dixi, non procedit consequẽter, Lamber. Nam si ius patronatus, & præsentandi, in maritum transit, cum vniuersitate in dotem data, ad eum solum deberet pertinere pręsentatio, & non ad vxorem, &c.

185 Aduertendum est autem, supradicta procedere quando † ius patronatus est annexum bonis in dotem datis, quando vero est annexum aliis bonis ipsius vxoris, aut ei competit ratione maioratus, aut successionis, tanquam hæredi, vel consanguineæ fundatoris, ad ipsam pertinet præsentare, nec maritus poterit se intromittere, nisi ex vrbanitate maritum simul præsentare patiatur, Palacios Rubios *dict.* §. 43. *numero* 10. Burgos de Paz *in proœmio legum tauri, num.* 5. Molina *d. lib.* 1. *c.* 24. *num.* 2. & *sequen.* Baeça *d. c.* 23. *n.* 18. Ioan. Gutierrez *d. c.* 29. *num.* 4. & D. Sahagun *in d. cap. quanto, num.* 26. quicquid velit Lamber. *d. articul.* 3. *numero* 9. æquiparans tunc maritum tutori, &c.

186 Similis quæst. est de pupillo patrono, † eiusque tutore, in qua dicendum est præsentatum à pupillo maiori septennio, pręferri præsentato per tutorem, etiam si præsentatus à pupillo esset minus dignus, ex eo quod pupillus est dominus istius iurispatronatus, & sic ad eum spectat præsentatio, *cap. decernimus* 16. *quæst. septima*, & tutor non administrat spiritualia, vt per gloss. *in cap. ex eo de elect. in* 6. *verb. suffragium in fin.* & Domin. *ibi numero octauo*, cum Paulo de Eleazaro, & sequitur Francus *ibidem numero tertio*, Rota *decisio. sexta, de iure patron. in antiquis*, Rochus *verb. competens, quæstio. quarta, numero* 13. Pauinus *de officio, & potestate capituli sede vacante*, 5. *quæstio.* 2. *part. sub numero* 5 Rebuff. *de nominatio. quæst.* 17. *numero* 51. & 52. alias *numero* 20. & Rosin. *de benefic. cap.* 1. *num.* 37. & 38. qui tamen dicunt, quod expedit & esset honestum, quod pupillus præsentet tutore authore. Et hæc sententia est recepta, & communiter approbata, secundum Io. Nicol. Delphin. *d. lib.* 2. *de iure patr. q.* 10. *n.* 181. & Doct. Sahagun. *in d. c. quanto de iudic. n.* 15. & 22.

187 Quamuis Ioan. Andr. *in d. cap. ex eo*, dicat, † præferendum esse præsentatum à pupillo si est magis idoneus, quem sequitur Abbas *in cap. fin. de concess. præben. num.* 9. & Paulus de citadinis. 6. *part. articulo* 3. *quæst.* 40. & 7. *part. quæst.* 13. cum Tancredo, & Barthol. Buxien. *in quæst. sua Dominicali* 77. quod præferatur præsentatus à pupillo, si saltim sit æque idoneus.

188 Et quamuis † Ioann. Nicolaus *d. quæst.* 10. *num.* 182. teneat contra communem, nempe pupillum, etiam maiorem septennio, non posse præsentare, quia pupillus curam habere non potest idoneum præsentandi Episcopo, cum discretione careat, & pupillus quicquid videt ignoret, &c. & ex *dict. cap. ex eo.* Nisi pupillus esset talis discretionis, & tantæ malitiæ, vt discernere posset album à nigro, & bonum à malo, nam tunc à communi Dd. opinione ait non esse recedendum, tanquam tutori, & Corras. *dict.* 4. *par. cap. vltim. numer.* 17. inquit, hunc casum, & communem sententiam, propter lubricum ætatis pupilli dubitabiliorem sibi videri, qua propter in eo amplius deliberandum.

189 Sed communis sententia † videtur tenenda (omissa distin. Lamber. 3. *par.* 2. *quæst.* 6. *art.* 1. qui aliter *in hac quæst.* procedit) quæ supponit pupillum maiorem septennio, habere vsum rationis, & sic posse præsentare, sicut potest contrahere sponsalia de futuro, vt in tit. de desponsatione impuberum, Lapus *allegat.* 8. *num.* 2. & ibi Mandos. dicens communem lit. H. poterat ad Beneficium assumi, vt *in capit. si eo tempore, de rescrip. in* 6. Quamuis secus sit † in electione competente iure collegij, vt *in dict. cap. ex eo,* 190
atque etiam in præsentatione competente iure collegij, & non iure proprio & singulari, eadem ratione.

Quinimo ex ratione † communis sententiæ videbatur in rigore, tutorem nullo modo posse præsentare, nisi de voluntate & consensu ipsius pupilli, maioris septennio, saltim tacito. 191

Vt quia sciens tutorem præsentasse, non contradixisset, nec pręsentasset alium infra tempus datum ad pręsentandum, ad tradita per Lamber. 1. *par. secundo lib. quæstio. quarta artic.* 17. & per Mohed. *decisio.* 22. *de præben.* & per gloss. *verb. protinus in cap. cum olim* 1. *de officio deleg.* & ibi Abb. *numero octauo.* Felin. 7. & *in cap.* 1. *numero* 12. *vt lite non contest.* Pinel. *in l.* 2. *C. de rescind. vendit.* 2. *par. cap. primo, numero* 18. & Matienço *in l.* 1. *tit.* 11. *lib.* 5 *recopil. gloss.* 8. *numero* 14. Oporteret tamen constare ordinario, de tali scientia pupilli, infra tempus datum ad præsentandum. Vel nisi † 193
pupillus sit infans nondum habens septem annos, qui pręsentare non potest, præsentabit ergo isto casu eius tutor, Rochus *supra quæstione tertia, numero duodecimo*, Lambert. 1. *part.* 2. *lib. quæst.* 2. *artic.* 9. & 10. ex quo ius patronatus est patrimoniale vt per Lamber. *ibi.*

194 Nihilominus, † etiam si pupillus sit maior septennio videtur æqua communis opinio, quæ supponit posse absolute tutorem præsentare, & eius pręsentationem valere, nisi pupillus ante institutionem aliũ præsentet, cum tutor habeat potestatem in persona
195 & bonis pupilli. Et id quod † prius dixi, procedet in curatore puberis minoris 25. annis. Qui principaliter datur bonis, glossa *in §.penultim.instit. qui testam.tutores dari possunt, verb.personæ*, & Io.Gutierrez *de tutelis*, 1.*par.cap.*1. *num.*37. ad *c.fin.de iudic.in*
196 6. & ibi Dd. Nam in talib. vt publici iuris † non attenditur curatoris potestas, nec minor ætas, Anchar. *consil.*355. *ad tertium*, & Butrius *consil.*30. Probus ad Monach. *in d.cap.fi. numero septimo*, post Lapum *allegatione* 25. alias 26. *numero* 1. *ad fin.* Nec patris pote-
197 stas, Francus *in d.cap.fin.§.in huiusmodi*, † *numero* 3. dicens, quod in beneficialibus, & spiritualibus, & dependentibus ab eisdem spectantibus ad filium, pater nullo modo se intromittit, & nihil iuris habet, & administratio residet penes filium, &c. Nauar. *consil.*
198 2. *de sepult.nu.*3. Et quod † quando filius familias est patronus, præsentatio spectet ad ipsum filium, & nõ ad patrem, quia in spiritualibus vel quasi, non curatur de patria potestate, docet Rochus *verb.competens, quæst.*13. & sequitur Lamber. 1.*par.*2 *lib.*2.*art.*7. & cum Ferronio Baeça, *d.c.*23. *de decima tutori præstand.n.*30. & Ioan. Gutierrez *de tutelis*, 3.*par.cap.*29. *numero* 14. Quamuis aliqui dubitauerint, & cogitandum reliquerit Beroius *in cap.*1. *de iure patronat. n.*58.

199 Vnde quando ius patronatus spectat ad † puberem minorem 25. annis, vel filium familias, non potest præsentare curator, vel pater, nec eorum præsentatio valebit, quamuis aliquando id non soleat aduerti.
200 Et quod † dicunt Baeça *d.tract.de decima tutori præstan.c.*20. *num.*17. & Ioan. Gutierrez *d.*3.*p cap.*7.*n.*8. quod curator datus personæ, possit conferre beneficia, vel ad ea præsentare, procedet in tutore, iuxta dicta, vel in curatore furiosi, & alias est falsum ex dictis.

201 Nec potest pater præsentare pro filio, † tanquam pater & coniuncta persona, etiam cum cautione de rato, nec alia coniuncta persona: Tum quia ad præ-
202 sentandum, requiritur † speciale mandatum Doct. *in cap.fin. de concess.præbendæ*, Lamber. 1.*par.libro* 2. *quæstio.* 4.*art.*17.*numero quarto*, & sic intrat reg. *l.patri, ff.de minor.* de qua Couarru. *lib.primo variar.cap.* 8.*numero* 5. Caldas Pereira *in l.si curatorem habens, c.de in integrum restitutione, verb.implorandum*, *numero* 8. & 9. Maxime cum simus in actu extraiudiciali.

Tum etiam quia in causa spirituali, † qualis est i-
203 sta, pater vel alia coniuncta persona non admittitur sine mandato, etiam cum cautione. Specul. *prima par. titul.de coniuncta persona, numero sexto*, Abb. *in capit. nonnulli.§.sunt & alij.numero secundo de rescrip. & in c.coram, numer.* 7. *de offic.deleg. & in cap.cum pridem, numero* 7. *de pactis*, Ias. *in l.exigendi. c.de procurator. numero* 9.5. *limitatione* quicquid velit Lambert. *dict. art.*17.

Si tamen admitteretur † præsentatio patris pro
204 filio, vel alterius coniunctæ personæ, ita demum valeret, si ratificatio fieret infra tempus datum ad præsentandum, à tempore ratificationis, non alias Rochus *verb.honorificum, quæstione numero vigesimo-sexto.*

225 Nec sufficeret quod infra dictum tempus † non fiat præsentatio, seu contradictio patroni (vt inquit Lamber. *d.art.*17. & 2.*par.*2. *lib.q.*1. *ar.* 21. quando fuit à coniuncto cum cautione de rato) nisi constet infra d. tempus de scientia illius, & hoc quando pater pręsentauit, qui alias est legitimus administrator filij iuxta d. sup. *n.*192. & ibi citatos.

Et circa materiam huius quæ an in Hispania, † v- 206
bi datur tutori decima fructuum pro labore, possit decimare ius pręsentandi, seu præsentationes competentes pupillo, vide Baeçam *dict.cap.*23. *à numero decimosexto*, Ioan. Gutierrez *d.*3.*par.c.*29. & Aceuedum in curia Pisana, *lib.*1.*c.*12.*n.*25. qui recte tenent non posse, siue ius patronatus competat ratione personæ, siue ratione rei, ex rationibus per eos adductis.

Nec obstat doctrina Rebuf. † *d.q.*17. *de nominatio.* 207
à numero 53. alias 21. vbi docet quod stante consuetudine, quod tutor lucretur, & faciat fructus suos durante tutela, poterit præsentare, & non pupillus, quoniam diuersum est in fructuario omnium fructuum, ad quem transit ius præsentandi competens ratione rei, vt per citatos supra *num.* 22. de iure autem nostro, tutor non est fructuarius omnium fructuum, nec etiam partis, sed solum pro labore datur ei decima illorum, & ita solum est creditor illius decimæ, vt recte aduertit in proposito Baeça *supra numer.*27. & 28 & Ioan. Gutierrez *sup.numero* 10.11.12. & 16.

Nono notan. est ius patronatus aliud esse † Eccle- 208
siasticum, aliud laicale, aliud mixtum, de quo late actum est sup. *à numero* 507. & sic patronos alios esse Ecclesiasticos, alios laicos: Alios Ecclesiasticos & laicos simul, inter quos sunt aliquæ differentiæ. Et vna
est, quod patroni Ecclesiastici habent † semestre ad 209
præsentandum, laici vero solum quadrimestre, *capit. vnic.§.verum, de iure patro.in* 6. & ibi Doct. Et quido sunt Ecclesiastici & laici † simul, omnes habent 210
semestre, etiam laici ratione communionis *glo.fin. in d.§.verum*, & ibi Archidia. Domin. Francus & alij, Rochus *verb.ius, num.*15 Lambert. 3. *par.*2. *lib.quæst.* 8. *artic.*4. & *quæst.*9. *articul.* 9. Selua *de benefic.*3. *part. quæstione* 11. *numero* 18. & Corras. 2. *part.cap.*3. *numero duodecimo*, & alij. Et an istud tempus currat à die scientię, an à die vacationis agetur infra 10. *part.cap. secundo.*

Alia differentia est, † quod patroni laici possunt 211
variare ante institutionem Episcopi, & alium successiue præsentare accumulando, quod non possunt facere patroni Ecclesiastici, *c.quod autem cap.cum autem, & cap.Pastoralis, de iure patron.* & ibi Doct. De quo late † Rochus, *verb.honorificum. nona quæst.cum* 212
sequen. Lambert. *secunda par.*2. *lib. quæstion.septima per totam*, Gregor. Lopez *in l.sexta tit.*15. *pag.*1. Ioan. Gutierrez *de iuram.confirm.*3. *part.cap.decimotertio*, Fuscus *de visitatione lib.*2. *cap.* 10. *num.*3. Spino *de testam.gloss.*4 *à numero* 73. & Zauallos, *quæstione* 265. & 693.

Et in vna † Bononien. Parochialis 24. Nouembr. 213
1595. coram Domino Lita fuit resolutum, † quod 214
patroni laici possunt in præsentatione variare, & alium præsentare cumulatiue, sed non possunt recedere à prima præsentatione sine causa, &c.

Quæ variatio, † patronis laicis semel tantum censetur permissa, & pro prima vice *argumento.l.boues. §.hoc sermone ff.de verborum significatione*, & quia variatio est odiosa, & sic restringenda, & æquitas ita suadet ad vitandam infinitatem, & confusionem, ita Calder. *consil.*16. *de iure patron.* & sequuntur Felin. *in cap.omnes leges* 1. *distin.* Rochus *sup.q.*10. Lambert.

d.quæst.

d.quæst.7. artic.23.Gomezius *in c. cum in multis, de rescrip.in 6.num.35.*Tiraquel.*d.§.hoc sermone in reg. num.25.*Greg.Lopez *d.l.6.gloss.1.* Nauarrus *in capit. placuit de pœniten.distin.6.n.167.& 171.*Ioa.Gutierrez *supra numero tertio*, & Fuscus s. & Zauallos licet satis confuse & inuolute, & Aym. *consil. 63. num. 5.*Prob.ad Monach.*c.cum in illis de præben.in 6. numero 18.*

215 Quamuis pluries posse variare teneant † gloss.*in Clemen.plures.§.fin.verb.plures & verb.præsentare de iure patron.*Decius *in c.quanto, de iudic.à nu. 31.* cum Abb.*ibi*,& Beroius *in d.c.quod autem, nu. 19.* Spino s.*n.75.*& alij.

Pro quibus non facit *d.Clem.plures §.fi.* nam de-
216 bet intelligi, † quando plures simul præsentantur, non successiue, vt dicit Calder.Rochus & alij *supra*. Et procedit etiam in patronis Ecclesiasticis, qui ex illo text. possunt facere præsentationem alternatiuam, & plures simul præsentare, vt vnum ex eis Episcopus instituat, vt tenent Cardin. cum Stephino, quem refert *in d.§.fin.ante num.1.* & ibi Imola,& Bonif.*num.4.& 5.*Caetan.*in rep.cap.fi. de elect. in 6.* Bertach. *in reper.verb.præsentatio vlti.vers.Rochus s. quæst. 9. n.34.* & Gregor. Lopez *d.l.6 gloss. penult.* Quamuis contrarium teneant *gloss.in d.§.fin. d.verb. præsentare*, quam ibi sequuntur Zenzel. & Abb.*num. 4.* Domin.*in cap.2. de elect.in 6.sub num.4.*Felin.*in c. 2.de appellat.num.5.& in c.cum Berthol.de re iudic.n. 7.*Selua *3.part.quæst.20.num.5.*Lamber.*2.p.2. lib. qu. 3.art.8.& 9.*& Prob.*d.c.cum in illis, de præben. in 6. num.17.*

217 Non potest autem patronus laicus variare † lite pendente, alias inter præsentatos, Calder.*consil.1. vt lite pendente. & 18.de iure patron.*Domin.& Francus *n.3.in cap.1.vt lite pendent.in 6.*Mill.*in rep.verb.patronus etiam laicus lite pendente*, Aymon.*d.consi.63.n.3.* Rochus *d.verb.honorificum*, *quæst 23.*Couarr. *pract. ca.36. num.7. vers. 3.* quandoque Crescen. *decis. 10. de iure patron.* & Lancell.*de attentat. cap 4. in præfat.à numero 560.* seu *656.*& est communis secundum Rochum, Couarr. & Lancellotum ibi, licet contra teneat cum aliis Lamber.*1.p.2.lib.quæst.6.art.12.* Nã quicquid ipse dicat *capit.1.vt lite pendent. in 6.* habet locum in præsentatione, vt per Ioan. Andr. Domin. Francum & alios ibi, Calde. *supra* Lapum *allegat.22.numero.3.*Gometium *reg.de subrogan. collitigan. quæst. 6 & 13.* Lancel. & alios citatos, Mandos. qui dicit communem ad Lapum, *d. allegat. vigesima secunda lit.*H. Rota *decis. 442.num. 6. part. 1. diuers.* & fuit resolutum in vna Zamoren. Beneficij de Morales 30.Maij 1586. coram D.Orano vbi fuit dictum, *Quod lite inter præsentatos, pendente, alteroque ex litigantibus defuncto, patrono non permittitur sine vitio attentatorum alium præsentare indubi-*
218 *tatum esse ex d.ca.1.& c.* Cum vero † litigatur cum eis, qui beneficia iam sunt adepti, & sic contra præsentatum iam institutum, clarum est pendente lite non posse patronum alium præsentare ex *capite secundo vt lite pendente*, quod loquitur expresse de præsentatione, ibi, *præsentetur.* Lamber. *supra* Rota in Salamantina Capellaniæ, 20. Nouemb 1592. coram D. Pamphilio, infra adductis *6. par. cap. 4. num.39.& 41.* Vnde in vna Pamphilonen. Parochialis de Edrarin de anno 1591.coram Do.Pampilio fuit resolutum, *Quod præsentatio facta post rem iudicatam, pendente lite super restitutione in integrum non sustinetur, quia restitutio suscitat litem*, l.quod si minor. *§. restitutio.de minor. & commissio restitutionis, in qua fuit narratum fuisse paritum iudicato, quæ fuit signata prout de iure, dat iurisdictionem etiam non verificata, quicquid sit quando adest clausula, parito iudicato. Nec obstat patronum esse in quasi possessione præsentandi, & lite pendente posse quem continuare possessionem, quia adhuc præsentatio facta est nulla ex c.2.* vt lite pendente, in 6.&c.

Et dispositio *d.cap.* † habet etiam locum in vacatione per mortem ciuilem, vt per resignationem 219
vel assecutionem alterius beneficij, secundum Archid.ibi.cuius opinio licet de ea dubitet Lancell.*ca. 3.à num.96.*alias 103. est constanter tenenda, vt fuit decisum in vna Vallisoletana Scholastriæ 17. Iunij 1602. coram D.Lancelloto, tradit Gonçalez *gloss. 51. num.112.*

Cæterum prohibitio *d.cap.1.& 2.*cessat † quando 220
superstes collitigãs præsentaretur, seu prouideretur ab Ordinario, quia tunc cessat ratio per *d.c.2.*assignata, scilicet ne propter nouos aduersarios litigia prorogari contingat, secundum Rochum *d.q.23.* Couar.s. Lancell.*d.c.3.n.128.*alias *135.& d.c.4.in præfatione à n.576.& 590.*alias *672.& 688.*Paris.*cons. 30. num.4.lib.4.* quem allegat, sequitur Ant.Gabr.*concl. 4.de iudi.n.42.*& est de mente, Franch.*in d.c. 2. n. 6. in gloss.penul.*& secuta est Rota in Mediolanen. iuris patron. de Anno 1588. coram D. Blancheto infra relata *11.p.cap.3.num.17.*& in Mediolanen. iuris patronatus coram eod.29.Ianuar.1596 inf. adducta *10.p.c. 3.n.8.*

Quamuis Crescent.*decis.8.† de iure patron. nu. 2.* 221
dicat in contrarium esse communem opinionem, & *d.tit.decis.10.* dicat non procedere, quando patronus post præsentationem factam de vno ante litem, post litem cumulando præsentaret collitigantem, alias voces patronorum non habentem, quia tunc potius daretur occasio litigandi,&c Et Gonçalez *d.gl.51.nu. 114.* ait quod d. opinio non est secuta nec tenenda, sed potius contraria, tum quia dispositio *d. c. 2.* est generalis,& indistincta, & generaliter intelligenda, *l.1.§.generaliter.ff de legatis præstan.* tum quia aliter *reg.Cancellariæ de subrogan.collitigantibus per Papam esset frustratoria, &c.* & fuit nouissime resolutum in vna Hispale. beneficij de Xerez.10.Febr. 1604. coram D Lita, vbi propterea fuit conclusum, esse nullam collationem à Cardinali Hispalen. de quodam beneficio litigioso cuidam superstiti collitiganti factam,& quod in eadem decis.dicitur, quod idem tenuit Rota antiqua, vt *in decis.10.n.2.& 3. vt lite penden.in nouis.*Et Rota moderna in vna Posnanien. parochialis 14 Ianuarij 1572.coram illustris. Seraphino,& ad Gomezium *in reg.de subrogan.quæst.2. num. 2.*dicentem, quod quicumque inferior à Papa concedens subrogationem collitiganti, comprehenditur sub *d.reg.* fuit responsum procedere in inferiore habente facultatem subrogandi ab ipso Papa, mediante aliquo indulto, seu iure speciali,& non aliter, ita Gonçalez. Sed mihi placet opinio Rochi & sequacium, contra quam in specie non est communis opinio, & ad *d.decis.*Posnanien. non male respondet Lancellotus s. *in d.præfatione*, add. quod ibi Ordinarius in locum vnius præsentati prædefuncti, subrogauit alterum præsentatum collitigantem. Ordinarius autem licet possit conferre collitiganti, vbi alias ad eum collatio spectat, non tamen potest principaliter & de per se subrogare, prout Papa facit, Mandos.*reg.29.de subrogan.collitigantibus q.3.n.2.* & pro opinione Rochi faciunt verb.*d.cap.2.*ibi *aliis nullienus conferantur*, Pondero verbum, *aliis* iuxta

quod videntur accipienda verba sequentia, *nec ad ea eligatur quispiam, vel etiam præsentetur.* Id est quispiam alius. Et de beneficiis litigiosis de quibus late Lancel. *d. c. 3. & d. c. 4. in præfatione*, & aliis locis vide dicta *sup. c. 1 d. n. 133.*

222 Decimo notandum est, † quod vbi sunt plures patroni, possunt singuli separatim præsentare, aliis non requisitis, quando ius patronatus spectat ad eos, vti singulos, vt in dubio præsumitur, & non vt vniuersos & iure collegij. Ioan. And. *in capit. de iure patronat.* Abb. *consil.* 76. *par.* 2. Paulus de Citadinis 6. *par. q.* 29. *art.* 3. Lambertus dicens communem, & plures referens 2. *par.* 2. *lib. quæst.* 2. *art.* 8. *& penult.* Aymon. *d. consil.* 63. *num.* 1. & tenuit Rota in vna Legionen. Capellaniæ 6. Iunij, & 5. Decembris 1575. coram Domino Cæsare de Grassis vt in suis decis. impressis *decis.* 169. *& seq.* & in Casalen. parochialis 2. Mar. 1584. coram D. Robusterio. Et in vna Calagurritana beneficij de Ali. 20. Iunij 1588. & 17. Maij 1591. coram D. Comitulo, in qua fuit resolutum, *Præsentationem pertinentem ad beneficiatos, vti singulos, non vti vniuersos, vt in dubio præsumitur, Felin.* in capitulo cum omnes de constit. numer. 29. *Lambert.* dict. art. 8. numero 14. *& sæpius Rota tenuit posse fieri à singulis diuisim, nec esse necessariam vocationem patronorum. Abb.* d. consil. 76. par. 2. *Decius* d. c. cum omnes 1. lectura num. 48. *Aymon.* cons. 67. *Lamb.* sup. art. penult. *quam sententiam Rota amplexa est coram Sanctis. Clemen. V III. in Pistorien. beneficij* 17. *Febr.* 1574. *& in d. Legionen. &c.*

223 Quamuis contrarium teneat Abbas *in d.* † *cap. 3. de iure patron. in fin.* quem sequitur Felin. *in d. cap. cum omnes, num.* 29. *de constitutio.* & Rochus *verb. honorificum quæst.* 60. ex reg. Bart. quam ibi approbant Dd. *in l. omnes populi, nu.* 18. *ff. de iustit. & iure*, quod in his in quibus consensus maioris partis præiudicat minori, etiam si pertineat ad plures vt singulos, requiritur quod actus fiat simul, & debent simul conuenire. *l. & suum. §. fin. ff. de pactis l. fin. c. qui bonis cedere possunt l.* 5. *tit.* 15. & ibi Greg. Lopez, Benuen. Straca *de decoctorib.* 6. *par. n.* 9.

224 Sed respondetur cum † Paulo de Citadinis *supra* & Lamber. *d. art.* 8. *num.* 8. *&* 11. quod illa reg. procedit, quando factum maioris partis præiudicat minori circa eundē actum, vt in terminis, *d. §. fin.* &c. at in proposito præsentatio maioris partis, non præiudicat minori quoad actum præsentandi, quia quilibet potest præsentare quem voluerit, &c.

225 Ex qua responsione † infertur quod sententia Abbatis *d. cap.* 1. Felini & Rochi procedet, in pluribus hæredibus vnius ex patronis, qui habentur pro vno, & habent vnam tantum vocem. Et præsentationem *clem. plures, de iure patron.* & ibi Dd. quæ est apud maiorem partem, ita quod de suffragio, vel præsentatione minoris partis non est curandum, in isto enim casu præsentatio non competit pluribus, vt singulis, sed pluribus, tanquam vni, & sic militat eadem ratio, ac si competeret pluribus, vt collegio, Rochus *verb. ipse vel is, quæst.* 2. Lambert. 2. *part. primo libro quæst.* 1. *artic.* 25. *&* 27. Cassador. *decis.* 1. *de iure patron.* quem sequitur Did. Perez *in l.* 1. *tit.* 6. *lib.* 1. *ordin. glos.* 2. *vers. notanter etiam.* Vnde tales debebunt simul conuenire ad præsentandum iuxta dicta. Paul. de Citadinis *supra* dicens, quod tunc forte posset procedere opinio Panormi. Quamuis contra teneat Lamber. *dict. art.* 8. *numer.* 8. cum Ioan. Andr. & Cardin.

226 *in d. ca.* 3. † procedet etiam sententia Abbatis, Felini, & Rochi, quando ius patronatus pertinet ad plures, vt singulos, tamen vigore statuti, vel consuetudinis ad præsentandum soliti sunt simul conuenire, vt in vna Calagurritana beneficij de Aranguiz, 11. Decembr. 1591. coram D. Pamphilio, in qua fuit resolutum, *Sufficienter constare de tali iure Dominici, vt tanquam integer portionarius debuerit vocari in receptionibus dominorum de Sagulum. quia ex publico instrumento probatur sua possessio.* l. prædia, *vbi Bart.* ff. de acquirenda possessione, *quæ sola sufficit ad hunc effectum, cum istæ receptiones sint de fructibus beneficij, quemadmodum collatio, & præsentatio, gloss.* in cap. cum Bertholdus, verb. patrono, de re iudic. *Cassador.* decis. 3. num. 6. de pensio. *Felin.* in capitulo cum olim, num. 2. de maioritate & obedien. *& ideo pertineat ad eum qui est in possessione, ca. querelam, de elect. cap. consultationibus, de iure patron. & vtrobique notant Abbas & alij. Quod Dominicus tempore receptionum dominorum de Sagulum esset absens, non obstat, quia nihilominus erat vocandus*, cap. cum in Ecclesiis, de præben. lib. 6. *cum esset in eadem Prouincia, & in oppido Vallisoleti, in quo residebat curia Regia. Vnde commode poterat vocari per Nuntios, qui continuo ad illud accedebant.* capit. coram. *& ibi gloss.* verb. Prouincia de electione cum aliis allegatis, *& ita fuit conclusum.*

Et in d. Calagurritana beneficij de Ali. 4. † Mar. 227
1594. coram D. Mantica, in qua fuit resolutum, quod *quando plures patroni præsentant vt singuli, non requiritur, quod absentes vocentur: quia non est necessarius simultaneus consensus, vt se habet communis Doctorum sententia: & fuit conclusum in hac causa coram Perusino 20. Iuny* 1588. *& 17. Maij.* 1591. *& in dubio quando ius patronatus pertinet ad plures, præsumitur ad eos vt singulos, non vt vniuersos pertinere, vt* in d. decisione. *Secundo, quod quando pertinet ad plures, vt vniuersos, tunc non præsentant vt singuli, sed vt vniuersi, & ideo in hoc casu absentes vocari debent, quia requiritur simultaneus consensus* cap. coram. capit. in genesi. cap. quod sicut. de elect. ca. cum in Ecclesiis, de præbend. li. 6. *Felin.* in c. cum omnes, num. 46. de constit. *Tertio quod quando ius patronatus pertinet ad plures, vt singulos, & consequenter patroni præsentant vt singuli, non autem vt vniuersi, sed vigore statuti, vel consuetudinis, ad præsentandum soliti sunt simul conuenire, tunc ex eisdem rationibus absentes vocari debent, qui vocandi sunt, quando præsentatio fit à pluribus, tanquam vniuersis, quo casu vocandi sunt, quia requiritur simultaneus consensus, vt dictum est*, Rochus verb. honorificū, q. 60. *Lamber.* lib. 2. par. 2. q. 2. art. 8. n. 8. *Et ita fuit resolutum coram Oradino in Calagurritana dimidiæ portionis de la Puebla* 31. *Ianu.* 1567. *& coram Pamphilio in Calagurritana de Aranguiz.* 11. *Decemb.* 1591. *& quod in hoc tertio casu versatur negotium. Nam licet isti beneficiati non faciant collegium, quia non habent arcam communem, neque sigillum, neque alia quæ ad constituendum collegium requiruntur, ad not.* in cap. dilecta, de concess. præbend. & in cap. significauit de appell. & in l. primo. C. de collegiis illicitis, *& ideo ius præsentandi ad eos, vt singulos, non vt vniuersos intelligatur pertinere: vt fuit dictum in hac causa coram D. D. Perusino, tamen extat synodalis constitutio, & testes nouissime in hac causa in curia examinati deponunt, quod præsentatio ab istis beneficiatis capitulariter sit facienda, quod sane intelligitur, vt fieri debeat ab ipsis simul congregatis, & ideo necessarium videtur conuocare absentes, vt possint conuenire, & quia vnus eorum posset alios in suam trahere sententiam, iuxta*, leg. si in tres, in fin.

de ar-

de arbitris, *proinde placuit dominis præsentationem Michaelis in casu proposito non sustineri, ex eo quod Stephanus vnus ex integris beneficiatis, & compatronis, non fuerit vocatus, nisi absentia Stephani fuerit affectata, quo casu ipse non debuisset vocari, Enrig.* in ca. cum inter. num. 6. de electione. Et in eadem 17. Iunij 1594. coram eodem D. Mantica fuit resolutum. *Eius absentiam non fuisse affectatam, ita vt non esset vocandus, sed potius fuisse ex causa necessaria, vel saltim probabili, & proinde cũ non fuerit affectata, & consequenter vocari debuerit, præsentationem Michaelis non posse sustineri, &c.*

228 Procedet etiam sententia Abbatis, Felini † & Rochi in præsentatione, seu nominatione facienda ad Capellaniam, in qua non debet fieri institutio à superiore, vt in Capellania non collatiua, & in electione facienda ad aliquam eleemosynam, seu opus pium, verbi gratia de puellis maritan. & similibus, nam cum in his non fiat præsentatio superiori, vt ipse instituat, sed sola nominatio, seu electio patronorum siue administratorum sufficiat, & maior pars præiudicet in totum minori circa illum actum, quia facta nominatione, seu electione per maiorem partem, minor pars non haberet amplius quod faceret, ideo debent omnes simul conuenire, & alias actus non valebit, etiam non reclamante contempto, licet secus in actu collegij, &c.

229 Et quando est necessarium † quod conueniant in vnum, & aliqui nollent conuenire si spectat ad plures, vt vniuersos, & collegium, seu in modum collegij, recurrendum est ad tradita per Dd. maxime Felin. *in dict. cap. cum omnes de constit.* Lambert. *d. quæst.* 2. *art.* 19. curiam Pisanam, & ibi Azeuedum *lib.* 1 *cap.* 2. Si vero non sunt collegium, iudex ad instantiam a-
230 liorum † statuet illis terminum, & locum, vbi conueniant, nisi in institutione, sit statutus, & tunc non venientes alienos se faciunt, & præsentes poterunt actum explicare, ad tradita de Capitulo & Collegio per Doct. *ibi*, & circa materiam *dict. leg. & suum, §. fin. de pactis & dict. leg. fin. Cod. qui bonis cedere possunt, &c.*

231 Vndecimo notandum est, quod institutio † seu collatio ab ordinario facta, spreto patrono, infra tẽpus datum ad præsentandum, nulla est ipso iure *c. decernimus.* 16. *quæst.* 7. Abb. *in cap. Bertholdus, de re iudic. n.* 13. & ibi Felin. *à num.* 8 Probus ad Monach. *in cap.* 1. *de offic. leg. in* 6. *num.* 14. Rochus *verb. honorificum, num.* 2 Lambert. 3. *part.* 2. *lib. q.* 2. *art.* 2. Corras. *d.* 4. *p. c. vlt. num.* 25. Io. Nicol. Gim. *in enchiridion. Benef. tit.* 5. *c.* 7. *à n.* 9. Greg. Lopez *in l.* 5. *tit.* 15. *pag.* 1. *gloss.* 2. & Mohed. *decisio.* 6. *de iure patronat.* alias 268. recla-
232 mante tamen & contradicente † patrono infra dict. tempus datum ad præsentandum, alias sustinebitur & valebit prouisio ordinarij, Card. *in clem.* 1. *de supplenda negligentia Prælatorum, sub num.* 11. Abb. *quæst.* 5 *n.* 7. Felin. alios allegans *d. c. cum Berthold. num.* 10. & 14. & *in cap. cum ex officij, de præscript. num.* 36. & *in tract. quando literæ Apostolicæ limitat.* 10. Probus *sup.* & *in cap. statutum, de Præbend. num.* 22. Selua 1. *part. q.* 6. *num.* 15. & 3. *p. q.* 9. *num.* 2. Roch. *d. num.* 2. Lamb. *d. num.* 2. *art.* 2. *n.* 27. & *q.* 8. *sequen. art.* 2. *numer.* 3. & *q.* 9. *art.* 24. Rebuffus *in praxi* 3. *part. signaturæ, verb. nec non iuris patron. num.* 52. & *de nominatio. q.* 17. *num.* 31. alias 11. & *consil.* 79. & 81. Corras. & Greg. *sup.* Gambar. *de offic. legati lib.* 3. *à num.* 341. P. Pechius *in regul. Beneficium in* 6. *numero* 23. Ferretus *consilio* 133. *numero* 1. Hieron. Gabr. *consilio* 185. *lib.* 2. Spino *de testament. gloss.* 4. *num.* 99. Flamin. Parisius *de resignatione Benefic. lib.* 8. *quæst.* 10. *num.* 10. Zerola *in praxi Episcopali,* 1. *part. verb. ius patron. §.* 8. *dubio* 8. Rota *decis.* 10. *de iure patron.* alias 528. *in antiquis, & ibi addit.* Caputaquen. *decis.* 133. *part.* 1. Mohedan. *supra*; & Puteus *dec.* 412. *lib.* 1. & *decis.* 181. *libro* 3. vbi idem ait in Beneficio electiuo, vt non eligentibus, seu contradicentibus electoribus infra sex menses, prouisio Ordinarij valeat, & Rota in vna Oscen. Canonicatus 4. Martij 1575. coram D. Robusterio, quæ est 1. *p. diuersorum, decis.* 77. vbi *nu.* 4. dicitur, ita tenuisse Rotam in vna Trident. coram Grato 1563. quidquid dicat Gimon. *sup. num.* 6.

Sed difficultas est in inuestiganda † ratione *huius conclus.* & primo ea redditur ratio, quod id quod exigitur ex parte patroni, potius sapit consensum, quam authoritatem, sufficit autem, quod consensus interueniat, etiam ex post facto, capit. cum consuetudinis de consuetudine, c. cum vos de his quæ fiunt à Prælatis, *cap. cura, de iure patron.* vbi Dd. & Ordinarius conferendo simpliciter, in dubio videtur disponere nomine patroni, & sub tacita conditione si ei placuerit, & sic sequens patroni ratificatio, vel consensus expressus, aut tacitus, per taciturnitatem & negligentiam, validat collationem: hanc rationem tradunt Rota *d. decis.* 10. *num.* 4. & 5 Cardin. & Abb. *supra* Felin. *dict. cap. cum Bertholdus numero nono &* 10. & *d. limit.* 10. & Probus *sup.* Lambert. *dict. q.* 2. *art.* 2. *numer.* 21. 25. & 26. Corras. Hier. Gabr. & Zerola *sup.* 233

Sed ista ratio quamuis posset procedere, † quando patronus expresse consensit infra tempus datum ad præsentandum, tamen quando nec consensit, nec cõtradixit, non videtur solida, nec in iure habere fundamentum, nam vt tacitus consensus eliciatur, oporteret saltim dicere partem fuisse præsentem, & non contradixisse, vt per Gambarum *sup. num.* 353. Imo etiam tunc non videretur consentire, vt per Felin. *d. c. cum Bertholdus n.* 12. licet contra teneat Corrasius *supra num.* 28. 234

Nec quicquam facit. *lib. si seruus* † *communis* 39. *ff. de donatione inter virum*, quam allegat Abb. *supra* & Lamber. *ibi*, & *n.* 27. quia loquitur in donatione inter coniunctos, quæ ex præsentia, seu scientia cum taciturnitate inducitur, & sic non est ad propositum. 235

Aliam rationem tradit Abb. *ibidem, vers. si autem patronos*, † quod talis collatio ordinarij, conualidatur, per superuenientem negligentiam patroni, quia ipse Ordinarius non potest contrauenire, & recedere à prima collatione, *argum. l. profundum. ff. de seruit. rusticorum prædiorum, & c. veniens. de filiis Presbyter. & cap. diuersis fallacijs, de clericis coniugatis, & c. si tibi absenti. de præbend. in* 6. Et sic tenetur eam Rotam habere, ex quo ad ipsum deuoluta est, quam rationem tradunt etiam Felin. *d. cap. cum Bertholdus n.* 14. & *d. limitatione* 10. & Lambert. *d. n.* 27. & eam videtur tradere Gambarus *sup. numer.* 342. & 355. Nam ait, quod lapsus temporis non validat collationem Ordinarij in vim consensus taciti, sed propter deuolutionem, vt dicit Felinus *dict. capit. cum Bertholdus.* 236

Sed nec ista ratio placet, † nam secundum eam, idem esset dicendum vbi Ordinarius contulisset iure deuoluto, in quo tamen ipsi contrarium tenent vt infra *num.* 262. 237

Vnde vera ratio videtur esse, quam insinuat † Spinio sup. Cassador. *decis.* 2. *num.* 4. *de locato*, & Rota *d. decis.* 77. quod nullitas collationis ab Ordinario 238

facta speto patrono, inducta est in fauorem ipsius patroni, atque adeo ita demum est nulla, si ipse voluerit, & contradicat. *l. filio prætertio, & ibi gloss. fin. ff. de iniusto rupto.* late Tiraquell. *in tractat. le mort. saysit, part. 7. declaratione* 1. Et ideo patronus potest ab E-
239 piscopo, † seu Capitulo sede vacante, recipere Ecclesiam, seu Beneficium, cuius est patronus licet seipsum præsentare non possit, & ad Episcopum, seu Capitulum pertineat institutio tantum, & non collatio, Feder. *de permutatione qu.* 32. P. de Perusio *eodem tractat. n.* 26. Pauinus *de offic. & potestat. cap. sede vacante* 2. *p. q.* 5. *n.* 9. & 10. & Lambert. 1. *part.* 2. *lib. q.* 8. *art.* 3. & 4.

240 Ex qua ratione infertur, prouisionem factam spreto patrono, † esse in pendenti, & interim habere implicitum statum, ita vt patrono reclamante infra tempus datum ad præsentandum, sit nulla à principio, & ex tunc, vt *in d. cap. decernimus*, eo vero non reclamante infra dictum tempus, censeatur valida *à princ. & ex tunc*, vt in simili de caducitate, Nauarr. *in Man. cap.* 23. *numer.* 104. *vers. pro qua solutione*, & in exemplo de alienatione rei Ecclesiæ sine debita solemnitate, quæ ita demum est nulla à princip. si Ecclesia hoc volet, Rota *decis.* 133. *num.* 11. *part.* 2. *diuersorum*, Sarmiento *de redditibus Eccles.* 1. *p. c.* 3. *num.* 20. & 21 *cum aliis*, & in terminis *decis.* 418. *num.* 3. *p.* 1. *diuers.* Et ita in proposito videntur velle Spino *supra*, & Rota *d. decis.* 77. Quamuis contrarium nempe, d.
241 collationem valere *vt ex nunc*, † & non *vt ex tunc*, in proposito teneant Rota *d. decis.* 10. Abb. & Felin. *num.* 9. & 14. Selua *d. nu.* 15. & Probus *supra* Lamber. *dict. num.* 25 26. & 27 & Gambar. *num.* 345. & *sequent.* vbi supra ex *dicta lege per fundum*, quorum sententia procedit attentis suis rationibus, de quibus supra.

242 Secundo infertur † ex collatione facta ab Ordinario, spreto patrono, infra tempus datum ad ptæsentandum, interim videri ius considerabile quæsitum prouiso, ita vt nõ valeat prouisio Papæ alteri postea facta, non facta de illa mentione, & sit locus regulæ de non tollendo iure quæsito, vt in simili dictum est
243 *supra capitulo* 4. *numer.* 44. Quamuis contrarium † in terminis teneat Rota *dict. decis.* 10. *ad fin.* & Gambar. *supra numer.* 346. & Rebuff. *dict. consil.* 81. vbi, *vacante Beneficio iuris patronatus, spectantis ad Abbatem qui erat defunctus, contulit Ordinarius, postea Papa, & posteo Vicarius Abbatis creati, ait prouisionem Papæ præualere, quia prima Ordinarij ante sex menses datos patrono non valuit, & sic valebit prouisio Papæ, etiam non facta mentione illius, nec obesse collationem Ordinarij non reclamante patrono valere, quia in præsenti reclamauit, quia Vicarius præsentauit, & illa præsentatio est declaratio voluntatis patroni, ideo annullat collationem Ordinarij, & si nulla sit præsentatio, tamen collatio non valebat in præiudicium Papæ, & certum est, collationem non valere reclamante patrono, sed Papa plus iuris habet quam patronus, &c.*

244 Hæc Rebuffus † quorum sententia procedit in proposito, attentis dictis suis rationibus iuxta dicta esset que vera, vbi patronus postea reclamasset infra tempus datum ad præsentandum, iuxta dicta *dict. cap.* 4. *numer.* 46. licet si esset patronus laicus, & aliquem præsentasset, nec valeret collatio ordinarij, nec prouisio Papæ medio tempore facta, non derogato iure patronatus, iuxta dicta supra, *cap.* 1. *à num.* 539.

245 prædicta autem conclusio procedit † primo etiam in prouisione facta à Papa, sine derogatione iuris patronatus laicorum, Felin. *d. tract. quando literæ Apostolicæ, limitat.* 10 & Lambert. *d. quæst.* 9. *artic.* 24 Rebuff. *d. cons.* 79. Gambarus *supra num.* 343. & 348. & Mandos. *de signatura gratis, tit. de derogationibus iuris patron. versic. quod si non sit obtenta.* Et de resignatione in fauorem † dicetur infra. 11. *part. cap.* 3. *à num.* 16. 246
& idem videtur ex dict. ratione in prouisione facta à Papa, cum derogatione iuris patronatus inualida, Mandos. *ibi.* Quamuis tunc in contrarium sit *decis.* 6. Putei *de iure patronat. de manuscript.* & Flam. Paris, *de resignatione lib.* 2. *quæst.* 4. *num.* 60. ex doctrina Felin. *in d. cap. cum Bartholdus num.* 10. *versicul.* 2. *aduerte*, quod procedit attenta prima ratione de qua supra. Licet secus † sit in prouisione facta cum clausu-
247 la (*dummodo patronorum ad id accedat assensus*,) quia ista verba includunt formam, & conditionem, quæ non impletur per consensum tacitum, qui dicitur Fretus *libro cum quod. ff. si certum petat.* & quia in materia odiosa, vt sunt rescripta ad Beneficia, verba intelliguntur proprie *capitulo quamuis primo de præbend. in* 6. & ita fuit resolutum in vna Pisana de anno 1556. vt per Gambarum *decis. quinquagesimaseptima in manuscript. & d. lib.* 3. *de officio legati ex n.* 337. Mandos. *sup. versic. præmissis conferunt*, & Flam Paris. *sup. num.* 59.

Secundo procedit etiam in prouisione facta à legato, † seu Nuntio spreto patrono laico, vt dictum est 248
sup. *c.* 3. *num.* 65 & 244.

Tertio procedit † in omni casu, in quo fieret deuolutio ad Episcopum, puta si patronus præsentauerit indignum, vt etiam hoc casu firmetur collatio facta per Episcopum, sine patrono cum militet eadem ratio. Ita Lambert. *d. num.* 27. & idem tenet Rebuffus 249
d. quæst. 17. *de nominatio. num.* 31. alias 11. ibi, *vel inhabilem præsentauerit*, sed hoc videtur procedere attenta secunda ratione supra adducta, quam ibi adducit Lambert. attenta vero nostra ratione, non † videtur 250
vera ista declaratio, quia per præsentationem factam de inhabili, seu indigno, declaratur voluntas patroni volentis valere collationem eo spreto factam, nam per actum nullum declaratur voluntas *l. fin. ff. de rebus eorum.* Puteus. *decis.* 92. *nume.* 2. & 267. *libro* 2. Mohedan. *decis.* 28. *num.* 2. *de renuntiatione & decis.* 2. *in fin. de offic. deleg.* & in terminis Rebuffus *d. cons.* 81.

Et sufficit sola contradictio patroni, † facta infra 251
tempus datum ad præsentandum, vt collatio facta eo spreto sit irrita, etiamsi non præsentauerit aliquem, & sic pro illa vice ius præsentandi amiserit, & facta sit deuolutio. & ita videntur velle Felinus *d. nu.* 10. *versic. Tertio aduerte*, Caputaquen. Mohedanus, Mandosius, & alij supracitati, *num.* 242. loquuntur enim alternatiue de contradictione, aut præsentatione.

Quarto procedit, quando collatio † facta est iure 252
ordinario, & originali, secus si iure deuoluto, nam tunc non teneret, ex quo in veritate deuolutio nondum erat facta per reg. *c. ex par. de concessione præbendæ & cap. cum super, de offic. deleg.* Rota *d. decis.* 10. & *ibi additio*, Abb. *d. q.* 5. *num.* 7. Felin. *d. num.* 10. Selua *d. q.* 9. *n.* 3. *vers.* 9. Probus *d. num.* 22. Lambert. *dict. num.* 21. & 26. P. Pechius, Hieron. Gabr. & Zerola *sup.* & sic post deuolutionem, opus est noua collatione, circa quod vide dicta infra 10. *parte capitulo* 3. *numero* 31. & 32.

Quinto procedit † secundum Hier. Gabr. *supra*, 253
si Ordinarius sciens Beneficium esse iuris patronatus

tus confert, non autem quando prætendit esse liberum, & hoc tantum vere confert, tunc enim, nullo modo potest ratificari à patrono collatio Ordinarij quia cessat ratio *d.decis.*10. sed debet iterum conferre Rota *ibi circa fin.*

Sed ista declaratio † nimis restringint d.conclusionem communem, nec videtur vera attenta nostra ratione, de qua supra. 25

SEXTA PARS, DE EXECVTORIBVS LITERARVM ET GRATIARVM BENEFICIALIVM.

CAP. I.

De Executoribus mandatorum de prouidendo.

SVMMARIA.

Literarum, & gratiarum Beneficialium executores, alij sunt mandatorum de prouidendo de Beneficiis vacaturis, alij literarum, & gratiarum de Beneficiis vacantibus, num.1.

De mandatis Apostolicis de prouidendo, qui late scripserunt, n.2. & de executoribus eorum qui agunt, numer.3.

De executoribus mandatorum de prouidendo non est opus tractare, nec de ipsius mandatis, quia iam non sunt in vsu, ex decreto Concilij, n.4.

Ex quo directo non potest eligi Canonicus supra numerum, ad futuram præbandam ex Congregatione Concilij n.5. Quamuis in Ecclesiis, vbi sunt Canonici Titulares id non est sublatum, n.6. vbi adducitur declaratio S.Congregationis, de qua n.seq. vbi quod d. decretum non derogat consuetudini maxime immemoriali, & confirmatæ à Papa.

1 Literarum & gratiarum † beneficialium executores, alij sunt executores mandatorum de prouidendo de Beneficiis vacaturis, & expectatiuarum, alij sunt executores literarum, & gratiarum, † 2 de Beneficiis vacantibus, & de mandatis Apostolicis de prouidendo, late scripserunt Staphileus *de literis gratiæ, titul. de formis mandatorum de prouidendo*, Ludouic. Gomez Sarnen. Episcopus *in tractat. de mandatis de prouidendo, & de expectatiuis*, Probus & Leo binus Dallerius *tractatu de mandatis Apostolicis*, Pacus *tractat. de mandatis de prouidendo*, Rebuffus *in praxi, titulo de mandatis Apostolicis, & titulo de clausulis mandat.* & latissime *in repetit. capitulo nulla, secundi de concessione præbendæ, tertio not. b.* Corras. *de Benefic.* 4. *par. cap.* 5. Ioan. Nicol. Cimonteus *in enchiridio beneficiorum, titul.* 4. *de gratiis expectatiuis*, Duarenus *de Benefic. libro* 5. *cap.* 8. Marc. Anton. Cuchus *in institution. Canonicis maioribus, libro* 1. *tit.* 7. *de mandatis Apostolicis.* Et de executoribus dictorum mandatorum † & expectatiuarum agunt Staphileus *dict. titul. de formis mandatorum*, de prouidendo, septima & octaua forma, Gomez ius *dict. tract. de mandatis de prouidendo, ex numero* 21. Rebuffus *in concordatis, titul. de mandatis Apostolicis. §.*1. *verbo in forma mãdati, & titul. de forma literarum executor.* Corras. 2. *part. cap.* 9. Cuchus ex *n.* 32. & alij *supra.* 3

De quibus executoribus † non est opus tractare, nec de mandatis de prouidendo, quia iam non 4 sunt in vsu ex decreto Concilij Trident *session.* 24. *de reformat. cap.* 19. vbi decernit S. Synodus mandata de prouidendo, & expectatiuas, & alias quascumq; gratias ad vacatura nemini amplius concedi, nec hactenus concessis cuiquam vti licere, &c.

Et quo decreto censuit S. Congreg. † *Non posse eligi Canonicum supra numerum ad futuram præbendam*, & post hæc tradit Goncalez ad *reg. de mensibus. §.*1. *proœm. num.* 64. & 65. 5 Quamuis in Ecclesiis, vbi sunt instituti Canonici sine præbenda iam expectantes, qui dicuntur Titulares, id non est sublatum ex d. decreto, nam tunc non eliguntur supra numerum, vt apparet ex sequenti declaratione S. Cong. Concilij. *At in Ecclesia Salamantina in qua extant* 24. *Canonici, quorum duo postremi præbendam expectant consuetudo immemorialis hactenus obseruata, & à Pio IV. Motu proprio cõfirmata, & ex certa scientia, qua antequam vacet aliquis Canonicatus, cuius electio spectat ad Canonicos, eliguntur à Capitulo, præcedente licentia Episcopi, duo, vel tres, expectantes locum vltimi Canonici, sine præbendæ vacaturum, ad quem iuxta gradum expectantis denuo à Capitulo eligitur vnus & admittitur præcedente approbatione, & confirmatione ordinarij, censeatur sublata ex decreto Concilij*, cap. 19. sess. 24. de reformatione. *Congreg. respondit hanc consuetudinem non comprehendi hoc decreto Concilij.*

Quamuis quod † attinet ad istam consuetudinem 7 eligendi ante vacationem expectantes locum vltimi Canonici vacaturum, non videatur comprehendi isto decreto, ex eo quod non derogat consuetudini, maxime cum sit immemorialis, & confirmata à Papa ex certa sciẽtia, iuxta supra dicta 3. *p. c.* 2. *d. dubio.* 6. & 8. *à n.* 189. & 213.